

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

19 වන ග්‍රන්ථය

සුත්‍ර නිපාතය

ලඬකා බෞද්ධ චරිතයෙහි ආරාධනයෙන්
දෙමටගොඩ පඨානසරවිහාරාධිපති
භාෂානතරවිශාරද ශාස්ත්‍රාචාර්ය
රාජකීය පණ්ඩිත

පරවාහාර සිරි පඤ්ඤානාන්ද හිමාන

කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන නායක සභාපතිවරයන්වහන්සේ
විසින් සපයන ලද සිංහල පරිවර්තනය

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ මහතෙරවරුන්ගේ
පාඨසංශෝධන පුද්ගල සංස්කරණයෙන් යුක්තයි.

ශ්‍රී ලඬකා ජනරජය මගින් ප්‍රකාශිතයි.

මු: ව: 2550

ක්‍රි: ව: 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 25

The Nineteenth Book in the
Suttanta-Pitaka
Khuddaka-Nikāya (2)

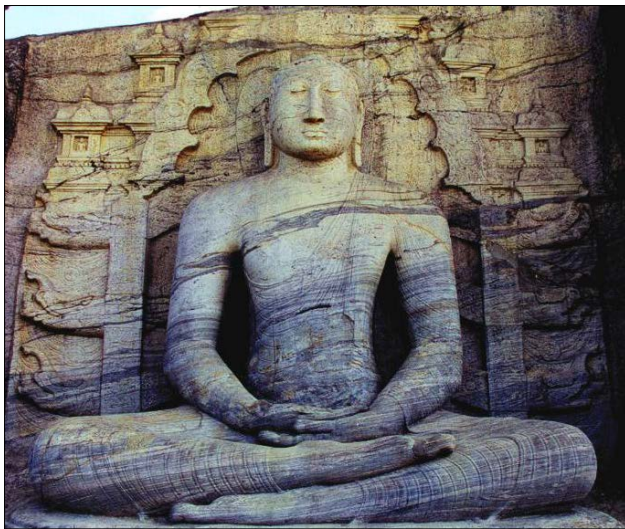
19

SUTTANIPĀTO

With the Sinhala translation by

The Venerable Pandita
Paravāhera Siri Paññānanda

The Chief Sangha Nāyake Thero, B.A. of
Nine Korales of Colombo

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (17) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභාන්තපිටකේ
බුද්දකනිකායෝ
සුභනනිපාතෝ

සුත්‍රාන්තපිටකසෙගි.
කුදුගත්ඨය
සුත්‍රනිපාතය

ප මු න CONTENTS

සංකාරක නිවේදනය	...	...	...	ix
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	...	...	...	xi
සංඥාපනය	...	...	...	xiii
සංකේත නිරූපණය	...	...	...	xvii
පාළි භෝධිය	...	...	...	xix
විසය සූචි	...	...	...	xxi
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	...	...	...	2-353
භාෂාදිපාද සූචි	...	...	...	355-373
සංඥානාම සූචි	...	...	...	375-377
විශේෂ පදනුකෘතමණිකා	...	...	...	379-400

සංස්කාරක නිවේදනය

සම්බුද්ධපරිනිව්ඤ්ඤායෙන් දෙදහස්පන්සියවසක් පිරීම හිමිකි කොට ගෙන ථෙරීය බුද්ධධර්මය ව්‍යාප්තව පවත්නා රටවල බෞද්ධජනතාව විසින් එම බුද්ධජයන්තිය වෛෂ උත්සව සහිත ව පවත්වාලීමට විධිවිධාන යෙදු අතර අප සිංහලද්වීපයෙහි එකල පැවැති ලඛ්‍යාරජය මගින් බුද්ධජයන්ති උත්සවය ඉතා උත්කෂ්ට පවත්වාලුව මැනැවැයි සලකා ඒ සඳහා කටයුතු සංවිධානය පිණිස 1954 ඔක්තෝබර් මස 12 වැනිදින තත්කාලීන අග්‍රාමාත්‍යවර සර් ජෝන් කොතලාවල මැතිතුමන් විසින් ලඛ්‍යාබෞද්ධමණ්ඩලය පිහිටුවන ලද්දේය.

බුද්ධජයන්ති අනුස්මරණය සඳහා ඒ ලඛ්‍යාබෞද්ධමණ්ඩලය මගින් යොජිත වූ කායභින්න අතුරෙහි අතීතයින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ද එහෙත් ඉතා දුෂ්කර වූ ද කතිව්‍යය වූයේ ත්‍රිපිටක පාඨපඤ්ඤා වූ සියලු ග්‍රන්ථයන් සිංහල-භාෂායෙන් පරිවර්තන කොට මුද්‍රණය කරවාලීම ය. ග්‍රන්ථපරිවර්තනය සඳහා පත්කරනලද මහනෙරවරුන් අතුරෙහි සුක්කතිපාත පරිවර්තනය ඵලදායී ලද්දේ රාජකීය පණ්ඩිත පරවාහුර සිරි පඤ්ඤානන්ද නායකසථවීරයන් වහන්සේට යැ. උන්වහන්සේ සාධකීය අධිකාරය යථාකාලයෙහි නිමහම් කළ බව ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

සුක්කතිපාතය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි පස්විසිවන ග්‍රන්ථය ද සුත්‍රාන්තපිටකාගත එකුන්විසිවැනි ග්‍රන්ථය ද වේ. ධර්ම නොයින් ද අතීත නොයින් ද ගම්මිට වූ සුක්කතිපාතව්‍යාප්තනය දුෂ්කර වූයෙකි. එහි වඩාත් නැගුරු වූ අවධික වර්ගයෙහි සුත්‍ර සොළොස යැ, පාරායන වර්ගයෙහි සුත්‍ර සොළොස යැ, ඛණ්ඩපිඤ්ඤා සුත්‍ර යැ යන තෙකින් සුත්‍රයනට අගසව සැරියුත් මහරහතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රාවකපාරමිඤ්ඤානායෙහි සිට නිදර්ශන වදන ලද්දේ කුදුගත් සහිතයෙහි වෙනම ග්‍රන්ථයක් ලෙස සංවිධිතයට නැගී ඇත. නිදර්ශන පාළියෙහි උද්දිෂ්ට වූ තෙකින් සුත්‍රයන්ගේ පරිවර්තනය අප විසින් නිමවන ලද වැඩුණයෙන් පළවූයේ ද වෙයි.

සුක්කතිපාතය මුද්‍රණ අවසානව පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර මහනෙරවරුන්ගේ මහත් පරිශ්‍රමයෙන් විරාගත දෙසැණාන බැහැර කිරීමෙන් පාඨශෝධනය හා පරිවර්තන සංස්කරණය ද සිදුකරන ලද්දේය. ආදියෙහි මැ ත්‍රිපිටකමණ්ඩලය විසින් සම්මත වූ පරිදි පරිවර්තක නායකසථවීරයන් වහන්සේ විසින් ආදාන වූ අත්පරිවර්තනය

මෙහි තබන ලද බව ද කියැයුතු ය, ග්‍රන්ථවලින් ඉක්මනින් නිමහම් කරවාලීම සඳහා දවරයෙහි මද වේදකයකු; නො ලැබ ක්‍රියා කරන සම්පාදකමණ්ඩලයේ නියුක්ත වූ තෙරවරුන්ට මෙහි දී ප්‍රශංසා කළයුතු ව ඇත.

තවද ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ගරු අග්‍රාමාත්‍යවර සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උත්තමාව විසින් පලකරන ප්‍රසාදය හා අනුග්‍රහය ද, එසේ ම ගරු සංස්කෘතික ඇමතිතුමාණන් ප්‍රමුඛ එම අධිකාරියේ සියලු පින්වතුන්ගේ අනුග්‍රහය ද, දෙහිවල කිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරිතුමා ප්‍රමුඛ සෙවකමණ්ඩලයේ උද්‍යෝගය ද, සිංහල පරිවර්තන සහිත සූත්‍රානුසාරය මෙසේ බෞද්ධමහාජනයා අතට පමුණුවාලීමට උපකාර වූ බව කෘතඥතා පූර්වක ව සඳහන් කරමිහ.

සඳුවක ලෝකයාට හිත පිණිස පවත්නා අතිපරිශුද්ධ ත්‍රිපිටක පයඝාජනිය ව්‍යාප්ත කරවාලීමෙහි යත්න දරන සියලු පින්වත්හු සුඛිත වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමිහ.

මේවගට ශාසනෝදයකාරී;

ලබුගම ලඬකානඤ්ඤ සථවිර
ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

1977 පෙබරවාරි මස 25 වැනි දින
ත්‍රිපිටක කායඝාලය,
මහානායක, වාරිකාරාමය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

අභ්‍යමහාපණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහා සථවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මීයයෙහි (භික්ෂු විකේතියාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චාරාචාර්ය, කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලෝක දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රච්චන්දය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාරාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාගීඤ්ච, රාජකීය පණ්ඩිත ලබුගම ශ්‍රී ලංකානන්ද-කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රිධම් මහා සංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

ශාඤ්ඤපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලෝක - ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රිධම් මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ශාඤ්ඤපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ සිරි අනෝමදස්සි බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

භිඤ්ඤ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ, නිඛිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත, කරදන පඤ්ඤාලංකාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

අප භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ සාරාසංඛ්‍යාකල්පලක්ෂ්‍යකින් පෙර දීපධාරපාදමූලයෙහි නියත විවරණ ලත් තැන් පටන් කසුල් සමාසම්බුද්ධත් දක්වා සුවිසි බුද්ධත් හමුතෙහි විවරණයිරි ලබමින් වීඨිතකරාත්මභාවයෙහි සිට සමතිස් පැරුම් නිෂ්ඨාවට පමුණුවා තුසි-පුරයෙහි ඉපද එහි ආයුපමණින් දිවසිරි වළඳා එයින් සැවැ ආකාරාජකුලයෙහි ඉපද අනුක්‍රමයෙන් මහබිනික්මන් කොට බොධිමූල වජ්‍රාසනයෙහි වැඩහිඳ සමාක්සමෙබ්බසමධිගමය කොට දම්සක් පවත්වා දෙවිමිනිස්තට හිත පිණිස තුන්සසුන් පිහිටුවා පන්සාලිස් වසක් මුළුල්ලෙහි සුවාසුදහසක් දහම්කඳ පවත්වා නිරූපයියේ නිර්වාණ ධාතුයෙන් පිරිනිව් කල්හි-

මහාකාශ්‍යපාදි මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රථම මහාධම්මසඬ්ඪිනී අවසරාවට පැමිණ පිටකාදි වශයෙන් සියලු ධර්ම සංඛ්‍යාසනාවට නභාලුහ. එහි සුත්‍රානුකපිටකය 'දීඝ, මජ්ඣිම, සංයුත්ත, අභිකුක්කර, බුද්දක' යන ආගම හෙවත් නිකාය පසට බෙදී ඇත. දීඝාදි සතර ආගමයෙහි නො බැසගත් 'බුද්දකපාඨ, ධම්මපද, උද්දා'දි දේශනාපාළිය සංගායනා කොට බුද්දක ග්‍රන්ථයන්ගේ සංග්‍රහය වූයෙන් 'බුද්දකනිකාය' නමැයි තැබුහ. ප්‍රඥාත වූ තෙල 'සුක්කනිපාත'ය කුදුගත්සභියෙහි පස්වැනි ග්‍රන්ථය වේ.

සියගණන් ගාථායෙන් සමාකීණ වූ ශාසනාශාසනනවාඩයෙහි ගෙයා-වෙය්‍යාකරණාධාන දෙකින් ලක්ෂිත වූ තෙල තනතුර සංග්‍රහය කුමක් හෙයින් 'සුක්කනිපාත' නම් විය යුතු යත්: ආත්මාඤ්ච පරාඤ්ඤාදි භේද වූ වෛතෙය්‍යානික සංඛ්‍යාත අඤ්ඤාතය ප්‍රකාශ කරන හෙයින් ද (අසානා-සුවනතො) වෛතෙය ජනායාගේ අධ්‍යායයට - වර්තයට අනුරූප කොට වදළ හෙයින් ද (සුපුට්ඨතො) වී ආදි ශාසනය එල උපදවන්නා සේ හිතාඤ්ඤාත් ප්‍රසව කරන හෙයින් ද (සවනතො) දෙනගෙන් කිරි දෙවන්නා සේ උපායසම්පන්නයහට හිතාවන හෙයින් ද (සුදනතො) ප්‍රතිපත්තයන් මැනවින් රක්නා හෙයින් ද (සුක්කාණ) වඩුවාට දරිතුල සෙයින් විඤ්ඤාතට ප්‍රමාණ වන හෙයින් හෝ හුයෙන් ගෙතුණු ලේ නො විසි-රෙන්නා සේ පාළියෙන් ගෙතුණු අඤ්ඤාත් නො විසිරෙන් නුසි සුත්‍ර සදාශ හෙයින් ද (සුක්කසභාගතො) උරගසුත්‍රාදි ධර්ම 'සුක්ක' යි ප්‍රකාශ කරන ලද වෙයි. මෙ කී ලක්ෂණ ඇති උරග සුත්‍රාදි පිඬහිය සුත්‍රානුක වූ සුත්‍රයන් නිපාතනය කොට - සංග්‍රහ කොට සංගීත වූ ග්‍රන්ථය ධම්මපද උද්දාදිය සෙයින් අන්‍යසංඥ නිමිත්තක් නැතියෙන් සංගීතිකාරක මහතෙරවරුන් විසින් "සුක්කනිපාත" නාමයෙන් ම තබන ලද්දේය.

තෙල 'සුක්කතිපාත'ය වර්ගයෙන් උරගවග්ග, චූළවග්ග, මහාවග්ග, අට්ඨකචග්ග, පාරායනවග්ග, යි වර්ග පසෙක් ඇත්තේ වෙයි, සූත්‍ර හෙයින් උරගවර්ගයෙහි සූත්‍ර දෙළොසෙක් ද, චූළවර්ගයෙහි තුදුසෙක් ද, මහාවර්ගයෙහි දෙළොසෙක් ද, අට්ඨකචවර්ගයෙහි සොළොසෙක් ද, පාරායනවර්ගයෙහි සොළොසෙක් ද යි සමසැත්තෑ සූත්‍ර කෙනෙක් වෙති. එහි උරගසූත්‍රය ආදීම වෙයි. පයඝාජනිප්‍රමාණයෙන් සූත්‍රනිපාතය අටබණ්ඩවරෙකි. අක්ඛණ්ඩපාද ඇති ගාථා දෙසිය පනසෙක් බණ්ඩවරක් වනුයෙන් සූත්‍රනිපාතය සුසංචදහසක් පමණ අක්ෂරයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත වේ.

සූත්‍රනිපාත පාළියෙහි සංගෘහීත වූ පද්‍ය (ගාථා) සංඛ්‍යාව එක්දහස් එකසියසූපනසෙකි (1154) මේ ගාථා අතුරෙහි දේශනාපාළියෙහි කලාතුරෙකින් දක්නට ලැබෙන අතිජගතිජන්දයෙහි ලා ගැණෙන ගාථා සංචල්පයෙක් නාලක-වස්ථුගාථා තුළ දක්නට ලැබේ. මේ ලක්ෂණ ඇති ගාථා ජාතක-පාළියෙහි කිසි තැනෙක දක්ක හැකි ය.

සූත්‍රනිපාතය වූ කලී ඒ ඒ දේශනාපාත්‍රයන්ගේ වශයෙන් වෛතෙය-ජන අධ්‍යායශාත්‍රරූප කොට වදුළු ගමිණී වූ අජීව්‍යඤ්ඤානගන්ගෙන් සැදුම් ලත් සූත්‍රයෙන් පරිපූර්ණ වෙයි. එහෙයින් ම අග්‍රශ්‍රාවක සච්ඡෙකල්ප ශාරීපුත්‍ර මහරහතූන් වහන්සේ සූත්‍රනිපාතයෙහි එන අට්ඨකචග්ග සූත්‍ර සොළොස යැ, පාරායනවග්ග සූත්‍ර සොළොස යැ, බග්ගවිසාණ සූත්‍ර යැ යන තෙතිස් සූත්‍රයන් උදෙසා පද වශයෙන් තබා අජීවිභාවනආරයෙන් නිදෙස වදුළුහ. (මහානිදෙස-සංඤ්ජනාය ද බලන්න.) එසේ මැ 'නෙක්කසා කරණ පෙටකොපදෙස' දෙක්හිදී ධම්මායා විභාග කරනු සඳහා අට්ඨක-වග්ගිය, පාරායනවග්ගිය සූත්‍ර බෙහෙවින් කීදර්ශිත වෙයි.

තවද ධම්මභාණ්ඩාගාරික ආනන්ද තෙරණුවන් විසින් විවාළ ප්‍රශ්නයක් සඳහා අර්භත් මාර්-ඵලසමාධිය විහාර කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ තිකඩගුහාර දෙව්දුක්වර්ගයෙහි "ආනන්දයෙනි මෙ කරුණ සඳහා මා විසින් පාරායනයෙහි පුණ්ණකප්‍රශ්නයෙහි ලා තෙල ප්‍රකාශ කරනලද" යි (ඉදං ව පන මෙතං ආනන්ද සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා) පාරායන-පුණ්ණක සූත්‍රයෙහි එන "සඬාය ලොකණ්ණිං පරොවරානි" යනාදි ගය නිදර්ශිත කොට වදුළුහ. එසේ ම ධම්මසෙනෙවී සැරියුත් මහතෙරණුවන්ට අර්භත්ඵලවිමොක්ෂය දක්වාලීම සඳහා යට කී දේව්දුක්වර්ගයේ ශාරීපුත්ත-සූත්‍රයෙහි දී පාරායන උදයසූත්‍රය නිදර්ශිත කරමින් "පහානං කාමච්ඡන්දනං" යනාදි දෙගය වදුළුහ. එහි 'කාමච්ඡන්දනං' යන පදය අඩගුහාර භාණකයන්ගේ වාචනාමාර්ගයෙහි 'කාමසඤ්ඤානං' යි එයි. අජීයෙන් සම සම වේ. මේ බලත් මැ සුක්කතිපාත පාළියෙහි සංගෘහීත වූ සූත්‍රධම්ම-යන්ගේ පරමගාමිණීයඝීය වටිනාගත හැකි ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද කියැ යුත්තේ: ප්‍රථම ධර්මසංගීතියෙහි දී තෙවළොහම පිළිබඳ නිකාය පණ්ණාසක, වර්ග දී විවිධ විභාගයන් නිශ්චය කළ බව ප්‍රකාශ වෙයි. ඒ විභාගකල්පනය වැලික් බුදුරදුන්ගේ ධර්මානුකූලයෙහි ම එකදේශයෙකින් පැවැතිණ. ධම්මපද, උදන, ඉතිවුක්ඛකාදී බුදුකභ්‍රමයන් මෙනි. එසේ 'ම පාරායනවග්ග, අට්ඨකචග්ග, ආදී ව්‍යවහාරය ද ආදියෙහි මැ සිඳි යැ: මහකසයින් තෙරණුවන්ගේ අතැවැසි කුරුසරවැසි කාළී උපාසිකාවගේ පුත් සොණකුටිකණ්ණ තෙරුන් බුදුරදුන් හමුවෙහි මධුරසාරයෙන් අට්ඨකචග්ගය සූත්‍ර ප්‍රකාශ කළ බව සඳහන් වෙයි. මෙකරුණ දම්සක් පැවැත්වීමෙන් යටත්පිරිසෙයින් සුවිසිවසකින් පසුව සිදුවූවකි. මේ වන විට සූත්‍රනිපාතයෙහි බොහෝ සූත්‍ර දේශිත වැ තිබිණ. සොණ-තෙරුන් සිය වත්තෙරුන් වෙත සූත්‍රනිපාතය උගන්වන සඳහන්වන හෙයින්, එහිදී අක්කදණ්ඩ සූත්‍රය ශාක්‍ය-කොලිය කලහය සන්තිද්‍රව්ම සඳහා ද, පුරාණද, කලහවිවාද, චූලවිසුභ, මහාවිසුභ, තුවටක, සමොපරිබො-ජනිය සූත්‍ර මහාසමය සමාගමයෙහි ද වදනලද වෙයි. මෙසේ බොහෝ සූත්‍ර ප්‍රථමබෝධියෙහි වදළබව පෙනෙන අතර උරගසූත්‍රය වැනි කිසි සූත්‍රයක් පස්විමබෝධියෙහි දී වදළබව ද සැලැකියයුතු ය. "යො වෙ උප්පතිතං විනෙති කොධං" යනාදිය භූතගාම ශික්ෂාපදය පැනැවීමෙන් පසු වදන ලද වෙයි. උදෙසපරියාපනන ශික්ෂාපද බුද්ධිකයෙන් විසිහවුරුදක් ඉක්මැගිය පසු පස්විමබෝධියට අයත්වන හෙයින්. මෙසේ 'සුක්කනිපාත පාළිය' ගෙන බොහෝ විවාරකයන් ප්‍රකාශ කරන කරුණු ද විමසුව යෙහෙකි.

සුක්කනිපාතයෙහි ශෝධනය හා ව්‍යාධ්‍යනය ගෙන කියැයුතු කරුණු බෙහෙවින් ඇත. එහෙත් සංඥපනය සංක්ෂිප්ත කළ මනා වූයෙන් දෙතුන් තැනෙක් සඳහන් කරනු ලැබේ. බග්ගවිසාණ සූත්‍රයෙහි "එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පා" යනු එයි. එහි 'වරෙ' යනු කිසි තැනෙක ප්‍රථමපුරුෂ වශයෙන් ද කිසි තැනෙක උත්තමපුරුෂ වශයෙන් ද ආයේ යැ, පස්බුදුහු උදනවශයෙන් මේ ගාථා ප්‍රකාශ කළහ. එහි ක්‍රියාපදය ප්‍රථම පුරුෂයෙහි වෙයි. කිසි තැනෙක අධිගත වූ කම්මයානය ප්‍රකාශ කිරීම වශයෙන් ද උදන ගාථාව ම වදළහ, එහි ක්‍රියාපදය උත්තම පුරුෂ යි. අර් ව්‍යාධ්‍යනයෙහි ලා මේ විශේෂය දතහෙයි.

මෙහි අනෙකුදු කියැයුත්තේ: නාලකසූත්‍රවක්ඛායායෙහි "සක්කන්ධ ඉඤ්ඤා සුවිවසනෙ ව දෙවෙ" (632) යි සිංහල මුද්‍රණයෙහි හා බුරුම සංස්කරණයෙහි ද එයි. එය "සක්කං ව ඉඤ්ඤා" යි ඉඳික වියයුතු ය. 'සක්දෙවිදු (ඉඤ්ඤා වූ ශක්‍රියා) ද පිච්ඡුරු දිව්‍යඵල ඇති දෙවියන් ද, යි ව්‍යාධ්‍යන වෙයි. මෙබඳු ශෝධ්‍යයාන ද විමසිය යුතු ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මේ ද සැලැකියැ යුත්තෙකි; සූත්‍රනිපාතයෙහි සංගෘහිත වූ 'මෙක, රතන, මඛල' සූත්‍ර බුද්ධකපායයෙහි ද සංග්‍රහ වී ඇත. සසුන් වදනා කුලදරුවනට මුලින් මැ පුත්‍රණුකරවාලී යැ යුතු සරණගමන, දසසිකකා ආදී දහම් කොටස් නඟාගෙන බුද්ධකාලයෙහි සිට මැ බුද්ධකපායය සමමත වැ තුබුබව සිතියැ හෙයි. එහි නික්මෙපත්‍රමය අටුවායෙහි ඇත. සංගීතිකාරක-යන් විසිනුදු එය බුද්ධකග්‍රන්ථයක් යේ ගෙන කුදුගත්සඟියේ පළමුවන ගත සෙයින් සංගීත විය. යළි සුක්කනිපාතයෙහි බැසගැනීමට නිසිව සිටී හෙයින් එහිදු නියතසානායෙහි සංග්‍රහ කරනලද වෙයි. එසේ මැ 'සෙල' සූත්‍රය මැදුම්සඟි යැ සහභාලියැයුතු මධ්‍යමප්‍රමාණ සූත්‍රයක් වූයෙන් එහි මජ්ඣිමපණ්ණාසකයෙහි ලා සංගීත විය. යළි සෙලසූත්‍රයෙහි බැසගෙන සිටි ධම්පරියාය සලකා සූත්‍රනිපාතයෙහි ද සංග්‍රහ කළබව කියැයුතු ය.

තවද, අශෝකාධිරාජයන් විසින් භික්ෂු භික්ෂුණී උපාසක උපාසිකාවෝ නිතර අසත් නම්, ධරත් නම් මැනැවැයි "භාබු" ශීලා ලිපියෙහි දක්වාලූ, 'මුනිගාරා' මොනෙයා (නාලක) සූත්‍ර, උපතිසෑපඤා (සාරිපුත්ත සූත්‍ර) රාහුලොවාද' යන ධම්පරියායයෝ මේ සූත්‍රනිපාතයෙහි සංග්‍රහ වෙති, මෙසේ බුදුන් දවස පටන් සූත්‍රනිපාතය ප්‍රශස්ත වූ බව සැලැකිය යුත්තේ යි.

සූත්‍රනිපාතාගත ධර්මානුකරයන්ගේ ගැඹුරුබව හෙතු කොට ගෙන මැ අගසවු සැරියුත් මහරහතුන් වහන්සේ විසින් යට දක්වූ තෙතිස් සූත්‍රයනට වදළ නිදෙස ද, අභිකරාචාර්ය බුද්ධසේස මහතෙරණුවන් විසින් ලියනලද 'පරමසුපොතිකා' නම් අටුවාව ද, පුරාණ ආචාර්යවරයකු විසින් අටක-වග්ගාදී කිසි සූත්‍ර කෙතකුත්ව ලියනලද ව්‍යාකෘතය ද සූත්‍රනිපාතාර්ථ-බෝධයට වහල් වෙයි. එසේම පරවාහැර සිරිපඤ්ඤානඤ්ඤා නායක සථවිරයන්ගේ මේ සූත්‍රනිපාත සිංහලානුවාදය ද බෞද්ධජනතාවගේ ධර්මානුබෝධය පිණිස වෙති සිතමිහ.

මේවගට ශාසනොදයකාරී
ලබ්‍රගම ලඬකානඤ්ඤා සථවිර

මු: ව: 2520
ක්‍රි: ව: 1977, පෙබරවාරි 25 දින
මොල්ලිගොඩ,
ප්‍රවචනොදය පිටිවෙත්තිදී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

සංකේත නිරූපණය

සී මු. 1, සිංහලාකාර මුද්‍රණය, බු: ව: 2484

සීමු. 2, සිංහලාකාර මුද්‍රණය - හේවාචිකාරණ,

මජ්ඣිමනිකායා සංගීති මුද්‍රණය,

සං. කාශ්‍යපාකාර මුද්‍රණය,

ප. පරමසුඤ්ඤා, සුඤ්ඤානිපාත අටුවා

PTS. Pali Text Society, Suttanipata

පාළි හෝඩිය
THE PALI ALPHABET
IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū ඵ e ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ṇa
ට ta	ඨ tha	ඳ da	ඬ dha	ණ na
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ ḷa	ං ṁ
------	------	------	------	------	------	------	-----

ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කෝ ko
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khe	ඛෝ kho
ග ga	ගා gā	ගි gi	ගී gī	ගු gu	ගූ gū	ගෙ ge	ගෝ go

CONJUNCT - CONSONANTS

කක ka	කඤ ඤ ka	භු tra	මම් mpha
කඛ kha	භණ ṇa	ඳ් dda	මේ mba
කඃ kya	ඳ් dca	ඳ් ddha	ම් mbha
කි kri	ඳ්, ඤ cha	ද් dra	ම් mma
කච kva	ඳ්, ඤ ja	ඳ්, ඩ dva	ම් mbha
කඞ khya	ඳ් ඤ jha	ධ් dhva	ය්, ය් ya
කඨ khva	ඳ් ට ta	නන් ta	ය් ya
කග ga	ඳ්, ඩ ttha	නන් tha	ල් lla
කඟ gha	ධ් dda	නන් nda	ල් lya
කඞ ṅa	ධ් ddha	නන් ndha	ල් lha
ග් grā	භණ ṇa	නන් nna	ව් vha
කඞ kha	භ් ට ta	නන් nha	ස් ssa
කඞ ṅa	භ් ට ttha	ප් ppa	ස් sma
කඞ ṅha	භ්, ඳ da	ප් ppha	ස් sva
ච් ca	නන් tta	බ් bba	භ් hma
ච් ccha	නන් ttha	බ් bbha	භ් hva
ජ් ja	නන් tva	බ් bra	භ් ha
ජ් jha		ම් mpa	

ඤ ṇa	ඞ ṅa	ඬ dha	ඬ ḍha	ඵ pha	ඵ ḥa
------	------	-------	-------	-------	------

සුභතතිපාන

විසය සූචි

1. උරගවග්ගො 2—67

1— 1.	උරග සුඤ්ඤා	...	...	...	6— 11
1— 2.	ධනිය සුඤ්ඤා	...	...	...	12— 23
1— 3.	බ්‍රහ්මචරියාණ සුඤ්ඤා	...	...	...	22— 29
1— 4.	කසිභාරදොඡ්ඤා	„	...	...	28— 31
1— 5.	වුඤ්ඤා	„	...	...	30— 37
1— 6.	පරාගච්ඤා	„	...	...	36— 43
1— 7.	වසල	„	...	...	44— 47
1— 8.	මෙඤ්ඤා	„	...	...	46— 55
1— 9.	භෙමච්ඤා	„	...	...	54— 61
1—10.	ආලොචන	„	...	...	54— 61
1—11.	විජය	„	...	...	60— 63
1—12.	මුනි	„	...	...	62— 67

2. චූළවග්ගො 68— 121

2— 1.	රතන සුඤ්ඤා	...	...	...	68— 73
2— 2.	ආමග්ඤ්ඤා	„	...	...	74— 77
2— 3.	භිරි	„	...	...	78— 79
2— 4.	මධ්‍යල	„	...	...	80— 83
2— 5.	සුච්චොම	„	...	...	82— 85
2— 6.	කපිල	„	...	...	84— 87
2— 7.	බ්‍රාහ්මණධර්මික	...	...	...	86— 95
2— 8.	ධම්ම (නාවො)	...	...	...	94— 97
2— 9.	කිංසිල සුඤ්ඤා	...	...	...	96— 99
2—10.	උද්ධාන	„	...	...	98—101
2—11.	රාහුල	„	...	...	100—103
2—12.	නිග්‍රොධකප්ප (වංශීස) සුඤ්ඤා	...	...	...	102—107
2—13.	සමාපරිකාපනීය	„	...	...	108—113
2—14.	ධම්මික	„	...	...	112—121

විසය සූචි

3. මහාවග්ගො 122—241

3— 1.	පබ්බජ්ජා සුත්තං	...	...	...	122—125
3— 2.	පඨාන	„	...	...	126—131
3— 3.	සුභාසිත	„	...	...	130—133
3— 4.	සුඤ්චිකභාරආචාර (පුරලාස) සුත්තං	...	...	...	132—143
3— 5.	මාස සුත්තං	...	...	...	144—151
3— 6.	සභිය	„	...	...	152—167
3— 7.	සෙල	„	...	...	166—181
3— 8.	සලල	„	...	...	182—185
3— 9.	වාසෙඨ්ඨ	„	...	...	186—201
3—10.	කොකාලික	„	...	...	200—213
3—11.	නාලක	„	...	...	212—223
3—12.	අනිතානුපසාදනා	„	...	...	224—241

4. අට්ඨකචග්ගො 242—305

4— 1.	කාම සුත්තං	...	...	...	242—243
4— 2.	ඉහට්ඨක	„	...	...	244—247
4— 3.	දුට්ඨට්ඨක	„	...	...	246—249
4— 4.	සුඤ්චට්ඨක	„	...	...	248—253
4— 5.	පරමට්ඨක	„	...	...	252—255
4— 6.	ජරා	„	...	...	254—259
4— 7.	තිස්සමෙකෙය්‍යා	„	...	...	258—261
4— 8.	පසුර	„	...	...	260—265
4— 9.	මාගඤ්ඤ	„	...	...	264—269
4—10.	පුරාභෙද	„	...	...	268—273
4—11.	කලහවිවාද	„	...	...	272—277
4—12.	චූලවිසුභ	„	...	...	278—283
4— 13.	මහාවිසුභ	„	...	...	282—289
4—14.	තුච්චක	„	...	...	288—295
4—15.	අනන්දණ්ඩ	„	...	...	294—299
4—16.	යාරිපුත්ත	„	...	...	300—305

විෂය සූචි

5. පාරායනවග්ගො 306—353

	පාරායනවස්තුභාෂා	...	...	...	306—315
5—1.	අභිත සුක්කං	...	...	...	316—317
5—2.	තිස්සමෙකෙය්‍යා සුක්කං	...	...	...	318—319
5—3.	පුණ්ණක සුක්කං	...	...	...	318—321
5—4.	මෙත්තගු	„	...	...	320—325
5—5.	ධොනක	„	...	...	324—227
5—6.	උපසිව	„	...	...	328—331
5—7.	නඤ්ඤ	„	...	...	330—333
5—8.	හෙමක	„	...	...	334—335
5—9.	තොදෙය්‍ය	„	...	...	334—337
5—10.	කප්ප	„	...	...	336—337
5—11.	ජතුකණ්ණික	„	...	...	338—339
5—12.	භද්‍රාචුඩ	„	...	...	338—341
5—13.	උදය	„	...	...	340—343
5—14.	පොසාල	„	...	...	342—343
5—15.	මොසරාජ	„	...	...	344—345
5—16.	පිඬුනිය	„	...	...	344—347
	පාරයනස්මිතිභාෂා	...	...	...	345—349
	පාරයනානුගිති භාෂා	...	...	...	348—353

බුද්දකනිකායෙ
සුභතතිපාතො

බුද්ධකතියායෙ සුත්තනිපාතො

නමොත්සස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධසස

උරගචගෙගා

1 -- 1

උරගසුත්තං

- 1 යො¹ උප්පත්තං චිතෙනි කොධං විසටං සප්පවිසංච ඔසධෙහි,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තචං² පුරාණං.
- 2 යො රාගමුද්ච්ඡිද්ද අසෙසං හිසපුප්ථං³ව සරොරුහං විගයහ,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තචං පුරාණං.
- 3 යො තණ්හමුද්ච්ඡිද්ද අසෙසං සරිතං සීසසරං විසොසධිකා,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තචං පුරාණං.
- 4 යො මානමුද්ධධි අසෙසං නළසෙතුං³ව සුදුබ්බලං මනොසො,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තචං පුරාණං.
- 5 යො නාජ්ඣගමා භවෙසු සාරං විචිතං පුප්ථමිව³ උදුබ්බරෙසු,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තචං පුරාණං.

1. යොවෙ-සාං.

2. ජිණ්ණ මිවත්ථං - මජ්ඣං.

3. පුප්ථමිව - පිටු2, මජ්ඣං.

කුද්ගත්සභියෙහි සූත්‍රනිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා !

උරගවග්ගිය

1 -- 1

උරග සූත්‍රය

1. යම් මහණෙක් උපන් ක්‍රෝධය පැතිරීය යම් මහණෙක් භෞමියෙන් නසාලන්නාක් සෙයින් දුරු කෙරේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් (පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන සංඛ්‍යාත) ඔරපාරය ඔරිමනීරය හැඳපියයි.

2. යම් මහණෙක් විලට බැස නෙලුම්මල් නෙළන්නාක් සෙයින් පඤ්චකාමශුණුරාගය නිරවශේෂ කොට සිඳිලන්නේ වේ ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් (පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන සංඛ්‍යාත) ඔරපාරය හැඳපියයි.

3. යම් මහණෙක් වෙළෙච් ව ගලාබස්නා හොයක් බදු තෘෂ්ණාව නිශේෂ කොට වියළුවා සිඳිලන්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් (පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන සංඛ්‍යාත) ඔරපාරය හැඳපියයි.

4. යම් මහණෙක් මහවතුරක් ඉතාදුබල නළචුවා හෙයක් බිඳලන්නාක් සෙයින් (නවවිධ) මානය නිශේෂ කොට (රහත්මභීන්) නසාලන්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැඳපියයි.

5. යම් මහණෙක් මල් නෙළන්නකු දිගුල්ලැක්හි මල් නොලබන්නාක් සෙයින් (කාමාදි) භවයෙහි සාරයක් නොලබන්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැඳපියයි.

- 6 යසසනතරතො න සන්ති කොපා ඉති භවාභවතං ව චිතිවග්ගො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 7 යසා විතකකා විද්වපිතා අජකිකං සුවිකපපිතා අසෙසා,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 8 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං අවලගමා ඉමං පපඤ්ඤං,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 9 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති ඤානා¹ ලොකෙ,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 10 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතලොහො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 11 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතරාගො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 12 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතරෙයො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 13 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතමොහො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 14 යසානුසයා න සන්ති කෙවි මූලා අකුසලා සමුග්ගාසො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.

1. ඤානා - මජ්ඣිම, සායං, PTS. ප.

6. යම් මහණක් හුගේ සිත්හි කෝප නැතද (ශාශ්වතාදී) ඉතිහවාහව-
තාව ඉක්මසිටියේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්-
නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

7. යම් මහණක් හු විසින් (කාමාදී) චිතර්කයෝ නසන ලද්දහු වෙන්
ද, සිය සතන්හි එ හැම චිතර්කයෝ මොනොවට සිඳින ලද්දහු වෙන් ද, එ
මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය
හැරැපියයි.

8. යම් මහණක් (අභ්‍යාරබ්ධවීර්ය වශයෙන්) අතිධාවන නො
කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද (තෘෂ්ණාදී,) මෙ හැම ප්‍රපඤ්චය සමති-
ක්‍රමණ කෙළේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක්
මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

9. යම් මහණක් අවකාශලෝකයෙහි ලා මෙ හැම විතර් යයි දූන
අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු
දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

10. යම් මහණක් මෙ හැම විතර් යයි දූන පහවගිය ලොහ
ඇත්තේ අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද එ මහණ
උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

11. යම් මහණක් මෙ හැම විතර් යයි දූන පහවගිය රාග ඇත්තේ
අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද, එ මහණ උරගයකු
දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

12. යම් මහණක් (අභ්‍යාරබ්ධවීර්යවශයෙන්) අතිධාවන නො
කරන්නේ (කුසිතභාවයෙහි වැටෙමින්) නො පසු බස්නේ මෙ හැම ධර්ම-
සමුහය විතර් යැයි දූන පැහැදිවේශ ඇත්තේ වේ ද, එ මහණ උරගයකු
දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

13. යම් මහණක් අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසු බස්නේ
මෙහැම ධර්මසමුහය විතර් යැයි දූන පහකළ මොහ ඇත්තේ වේ ද, එ
මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය
හැරැපියයි.

14. යම් මහණක් හට කිසිදු අනුශය කෙනෙක් නැත ද, මූල නම් ලත්
අකුශලයෝ ද නසන ලද්දහු වෙන් ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි
සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැපියයි.

- 15 යස ධර්මාන සංගතී කෙවී ඔරං ආගමනාය පවට්ඨාසෙ,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො පී ඡුඤ්ඤිව තවං පුරාණං.
- 16 යස ධර්මාන සංගතී කෙවී විනිබ්බායා¹ භවාය හෙතුකප්පා,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො පී ඡුඤ්ඤිව තවං පුරාණං.
- 17 යො නිවරණෙ පභාය පඤ්ඤා අනිසො නිඡුඤ්ඤාපට්ඨාපට්ඨා විසල්ලො,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො පී ඡුඤ්ඤිව තවං පුරාණං.

උපදේශනා නිබ්බිතං.

1 - 2

ධනියසුඤ්ඤා

- 18 පකෙකාදනො දුඤ්ඤා භවස්මි (ඉති ධනියො ගොපො)
අනුකීරෙ මහියා සමානවාසො,
ජනනා කුට්ඨි ආභිතො 'ගිති
අප්ථ වෙ පඤ්ඤා පටිසං දෙව.
- 19 අකෙකාධනො විගතබ්බො භවස්මි (ඉති භගවා)
අනුකීරෙ මහියෙකරතතිවාසො,
විවට්ඨා කුට්ඨි නිබ්බුතො 'ගිති
අප්ථ වෙ පඤ්ඤා පටිසං දෙව.
- 20 අකකමකසා න විජ්ජරෙ (ඉති ධනියො ගොපො)
කප්පෙ රුඤ්ඤානි චරන්ති ගාවො,
වුට්ඨිමි සහෙයුමාගතං
අප්ථ වෙ පඤ්ඤා පටිසං දෙව.
- 21 බද්ධා හි² හිමි සුසංඛිතා (ඉති භගවා)
නිඡෙඤ්ඤා පාරගතො විනෙය්‍ය ඔසං,
අකො හිමියා න විජ්ජති
අප්ථ වෙ පඤ්ඤා පටිසං දෙව.

1. විනි බද්ධාය - පිටු 2.

2. බද්ධා - පිටු 2.

15. යම් මහණක්හට (සත්කායසඬ්ඛාන) අවරයට ඊමට හේතු වන පළමු පළමු උපත් කෙළෙස් නමැති දරවයෙන් උපත් කිසිදු ක්ලේස කෙනෙක් නැත් ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරුණුනාක් මෙන් ඔරපාරය හැරුණි.

16. යම් මහණක්හට (තෘෂ්ණාසඬ්ඛාන) වනවයෙන් උපත් හව-
බ්බනායට හේතු වන කිසිදු කෙළෙස් කෙනෙක් නැත් ද, එ මහණ උරග-
යකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරුණුනාක් මෙන් ඔරපාරය හැරුණි.

17. යම් මහණෙක් පඤ්චනිවරණයන් ප්‍රභාණ කොට නිදුක් වූයේ වේ ද, (මාර්ගඤ්ඤායෙන්) තරණය කළ සැක ඇතියේ වේ ද, පැහැ රාගාදී හුල් ඇතියේ වේ ද, එමහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරුණුනාක් මෙන් ඔරපාරය හැරුණි.

උරග සූත්‍රය නිමි.

1 -- 2

ධනිය සූත්‍රය

18. (ධනියගොපලු මෙසේ කී:) මම සිදුකළ ඛත්තිස ඇතියෙමි, දෝනා ලද කිරි ඇතියෙමි, 'මහී' ගංතෙර සමීපයෙහි අනුකූලපරිජනායා සමඟ වාස ඇතියෙමි වෙමි. වාසගෘහය (තෘණපර්ණවිද්‍යනයෙන්) සෙවෙණි කරණ ලදි. ගිනි දල්වන ලදි. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි වස්ව.

19. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මම නොකීපෙන සැහැවි ඇතියෙමි, පහ වැ ගිය සිත්කණුපය ඇතියෙමි, 'මහී' ගංතෙර සමීපයෙහි එකරාත්‍රිව්‍යාස ඇතියෙමි වෙමි. (ආත්මභාවසඬ්ඛාන) කූටිය (කෙළෙස්සියන් නැතියෙන්) විවෘත වියැ. (රාගාදී) ගිනි සන්තින. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි වස්ව.

20. (ධනියගොපලු මෙසේ කී:) කණමැස්සන් හා මදුරුවෝ (මෙහි) නැත. තණ නැති දෙණ්කඩ බිමෙහි ගෙරි හී තණ කනි. (ඔහු) අහසින් ආ වැසි ද ඉවසත්. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම්, වැසි එළව.

21. (බුදුහු මෙසේ වදළහ:) මොනවට සකස් කළ පසුර බැඳ නිමවන ලදි. වතුරෝස තරණය කොට උත්තීර්ණ වූයෙමි පරතෙර ගියෙමි වෙමි. (දත්) පසුරෙන් වැඩෙක් නැති. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

- 22 ගොපි මම අසභාවා අලොලා (ඉති ධර්මයො ගොපො)
දීඝරක්ඛං සංවාසියා මනාපා,
තස්සාන සුඤ්ඤානී කිංඤ්ඤි පාපං
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව,
- 23 වික්ඛං මම අසභාවං විචුක්ඛං (ඉති භගවා)
දීඝරක්ඛං පරිභාවිතං සුදුක්ඛං,
පාපං පන මෙ න විජ්ජති
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 24 අක්ඛවේතනාහතොහමස්සී (ඉති ධර්මයො ගොපො)
පුක්ඛා ව මෙ සමානියා අරොගා,
තෙසං න සුඤ්ඤානී කිංඤ්ඤි පාපං
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 25 නාහං භතකො'ස්සී කස්සවී (ඉති භගවා)
නිබ්බේවෙසින වරාමී සබ්බලොකෙ,
අකො භතියා'න විජ්ජති
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 26 අසී වසා අසී ධෙත්තූපා (ඉති ධර්මයො ගොපො)
ගොධරණියො පච්චේණියොපි අසී,
උසහොපි ගවමපතීධ අසී
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 27 නසී වසා නසී ධෙත්තූපා (ඉති භගවා)
ගොධරණියො පච්චේණියොපි නසී,
උසහොපි ගවමපතීධ නසී
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 28 බිළා නිබ්බානා අසමප්පෙයි (ඉති ධර්මයො ගොපො)
දමා චුඤ්ඤාමයා නවා සුසංඝානා,
න හි සක්ඛිනී ධෙත්තූපාපි ජෙතකුං
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.

22. (ධනිය ගොසල මෙසේ කී:) මාගේ ගෙවිලිය කිකරා යැ (ආහාරාදීන්) ලොල් නොවූ යැ. දීර්ඝරාත්‍රයෙහි සමගි වාස ඇත්තී මනාපවාරි වූ යැ. ඇයගේ කිසි දු පවක් නො අසමි. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

23. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මාගේ සිත වයහ විය, (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදින, දීර්ඝරාත්‍රයෙහි පරිභාවිත විය, මොහොවට දැමුනේ විය. මාගේ පවෙක් නම් නැත. මේසය ඉදින් කැමැතියෙහි නම් වර්ෂණය කර.

24. (ධනියගොසල මෙසේ කී:) මම සිය වැටුපින් පුස්තා ලද්දෙමි. මාගේ සුත්‍රයෝ ද (මා හා) සන්තිහිත වූවාහු නිරාබාධයහ. උන්ගේ කිසිදු පවක් නො අසමි. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

25. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මම කිසිදක්හට බැළයෙකිම නො වෙමි. මුළුලොවහි මිදීගිය බැළමෙහෙයෙන් හැසිරෙමි. බැළයෙන් (මට) වැඩෙක් නැති. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

26. (ධනියගොසල මෙසේ කී:) මට නහඹු වස්සෝ ඇත. දෙනගේ කිරි බොන වස්සෝ ද ඇත. ගැබ්නි දෙන්නු ද ඇත. ප්‍රවේණි සටනාවට නිසි දෙන්නු ද ඇත. මේ ගවච්ඤලෙහි ගවමපති වෘෂභයෝ ද ඇත. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

27. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මට නහඹු වස්සෝ නැත. දෙනගේ කිරි බොන වස්සෝ ද නැත. ගැබ්නි දෙන්නු ද නැත. ප්‍රවේණි සටනා කරන දෙන්නු ද නැත. මෙහි ගවමපති වෘෂභයෝ ද නැත. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

28. (ධනියගොසල මෙසේ කී:) නො සැලෙන ටැම්හු සිටුනා ලදහ. මුද්‍රිතණුවා මනාසටහන් ඇති අලුත් දමයෝ ඇත. කිරිබොන නහඹු වස්සෝ ද එය නොසිදියහෙති. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

- 29 උසගොරිව ඡෙත්ති¹ බන්ධනානි (ඉති හගවා)
නාගො පුතිලනං ව දුළ්ඛිකා,²
නාහං පුන උපෙසං ගබ්භසෙය්‍යං
අථ වෙ පක්ඛය්‍යි පවසා දෙව.
- 30 නින්නකුඤ්ඤා ඵලකුඤ්ඤා පුරයනො
මහාමෙසො පාවසා නාවදෙව,
සුඤ්ඤා දෙවසා වසානො
ඉමමක්ඛං ධනියො අභාසථ.
- 31 ලාභො වත නො අනස්සනො
යෙ මයං හගවන්තං අඤ්ඤාම,
සරණං තං උපෙම වන්ඤ්ඤාම
සඤ්ඤා නො හොති තුවං මහාමුනි.
- 32 ගොපි ව අහකුඤ්ඤා අසඤ්ඤා
බ්‍රහ්මචරියං සුගතෙ වරාමසෙ,
ජාතිමරණසා පාරගා
දුක්ඛසාන්තකරා හවාමසෙ.
- 33 නන්දති පුතොති පුත්තිමා (ඉති මාරො පාපිමා)
ගොම්බො ගොති තථෙව නන්දති,
උපධිති නරස්ස නන්දනා
න හි සො නන්දති යො නිරුපධි.
- 34 සොවති පුතොති පුත්තිමා (ඉති හගවා)
ගොම්බො ගොති තථෙව සොවති,
උපධිති නරස්ස සොවනා
න හි සො සොවති යො නිරුපධිති.

ධනියසුඤ්ඤා නිවර්තං.

1. ඡෙත්ති - ස්‍යා, PTS.

2. පුතිලනං පද්ධති - ස්‍යා,

29. (බුදුහු මෙසේ වදළහ:) ඛණ්ඩනයන් සිදු යන වෘත්තයකු සෙයින් ද පුතිලතාවක් කඩා යන ඇතකු සෙයින් ද මම යළිත් ගර්භ-ශයනයට නො පැමිණෙමි. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි වස්ව.

30. එකෙණෙහි මැ වළ හා ගොඩ හා පුරවමින් මහමේ (වැසි) වට. වස්නා වැසිහඬ අසා ධනිය ගොපාල මෙ කරුණ කී:

31. යම් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්මෝ ද (එයින්) අපට අනල්ප වූ ලාභයෙක් මැ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ සරණ කොට යමිහ. මහාමුනි වූ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ අපට ශාස්තෘ වන සේක්වා.

32. ගොපිය ද මම ද කීකරු වැ සුගතයන් වහන්සේ වෙත, බලිසර වස් වසමිහ. ජාතිමරණයාගේ පාරයට යන්නමෝ වමිහ. දුක් කෙළවර කරන්නමෝ වමිහ.

33. (පට්ටු මර මෙසේ කී:) පුතුන් ඇතියේ පුතුන් හේතු කොටගෙන සතුටු වෙයි. ගවහිමි ගවයන් හේතු කොටගෙන එසේ මැ සතුටු වෙයි. මිනිසාට උපධිහු මැ නඤ්ඤ වෙති. යමෙක් උපධි රහිත වූයේ ද හේ නඤ්ඤ නො කෙරේ.

34. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ) පුතුන් ඇතියේ පුතුන් හේතුකොටගෙන ශෝක කෙරෙයි. ගවහිමි ගවයන් හේතු කොටගෙන එසෙයින් මැ ශෝක කෙරේ. මිනිසාට උපධිහු මැ සොවනාවෝ යැ. යමෙක් උපධි රහිත වූයේ ද හේ ශෝක නො කෙරේ මැ යි.

ධනිය සූත්‍රය නිමි.

බග්ගවිසාණ සුතකං

- 35 සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං
අවිභෙදයං අක්කුතරමි තෙසං,
න පුත්තමිච්ඡයා කුතො සභායං
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 36 සංසග්ගජාතස්ස භවන්ති සේනාහා
සේනාහතවයං දුක්ඛමීදං පහොති,
ආදීනවං සේනාහජං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 37 මිත්තෙ සුභජේ අනුකම්පමානො
භාජෙති අත්ථං පටිබද්ධවිත්තො,
එතං භයං සන්ථවෙ පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 38 වංසො විසාලො ව යථා විසන්නො
පුත්තෙසු දුරෙසු ව යා අපෙබ්බා,¹
වංසකළීරොව² අසජ්ජමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 39 මිගො අරක්කුමති යථා අබ්දෙධා³
යෙනි වජ්ඣං ගවජති ගොවරාය,
වික්කු නරො සෙරිතං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 40 ආමනනනා හොති සභායමජේඛි
වාසෙ යානෙ ගමනෙ වාරිකාය,
අනභිජ්ඣිතං සෙරිතං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 41 විධිධා රතී හොති සභායමජේඛි
පුත්තෙසු ව විපුලං හොති පෙමං,
පියවිප්පයොගඤ්ඤ ජීග්ඛිමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.

1. අපෙබ්බා - ප.

2. වංසකළීරොව - මරසං. වංසකළීරොව - PTS

3. අබ්දෙධා - ස්‍යා. PTS.

බග්ගවිසාණ සූත්‍රය

35. සියලු සතුන් කෙරෙහි (කාය, වාක්, මනස්) දණ්ඩය හැරීයා ඒ සතුන් කෙරෙන් අන්‍යතර එකකුදු නොපෙළිනුයේ පුතකුදු නො පතන්-
තේ යැ. 'යහළුවකු පතන්නේ යැ' යනු කොයින් ලැබේ ද, කගවෙහෙණ
හඟක් බදු වූයේ එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

36. හටගත් (දර්ශනාදී) සංසර්ග ඇතියහුට බලවත් ස්නෙහයෝ
උපදනාහ. මේ (ශොකාදී) දුක ස්නෙහ පරම්පරානුගත වැ උපදනේ යැ.
ස්නෙහයෙන් උපන් ආදිනව දකිමින් කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා
වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

37. සුභාදම්මත්‍රයනට අනුකම්පා කෙරෙමින් පිළිබඳ සිතැති තැනැත්-
තේ (ත්‍රිවිධ) අර්ථය නසාලයි. සන්තවයෙහි ඇති තෙල බිය දක්මින් කග-
වෙහෙණහඟ බදු වූයේ එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

38. පුතුන් කෙරෙහි ද අභිචන් කෙරෙහි ද යම් අපේක්ෂායෙක්
ඇද්ද, ඒ (හුණ ළැහැබෙක්හි) හිවිගිය මහ හුණගසක් වැන්න. මම එහි
නො ලැගෙන හුණකිළිලක් සෙයින් කගමුවහඟ බදු වී එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

39. යම් පරිදි වෙනෙහි තිත්මුවා නො බැඳුනේ ගොදුරු පිණිස
රිසියෙන තැනෙක යේ ද එපරිදි නුවණැති මිනිසා සෛවරිභාවය පතනුයේ
කගවෙහෙණහඟක් බදු වූයේ එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

40. යහළුවන් මැද වසනුවහට (දිවාශයන සඬ්ඛ්‍යාත) වාසයෙහි ද
(මහාඋපසාන සඬ්ඛ්‍යාත) සානයෙහි ද ගමනයෙහි ද වාරිකායෙහි ද
(මේ අයව, මේ දෙව ආදී) ඇමැනීම ඇත. (කාමින් විසින්) නො ඉස්නා
පැවිද්ද ද සෛවරිභාවය ද පතනුයෙමි කගවෙහෙණහඟක් බදු වූයෙමි
එකලා වැ හැසිරෙන්නෙමි.

41. යහළුවන් මැද ක්‍රීඩා හා පඤ්චකාමගුණරතිය හා වෙයි. දරුවන්
කෙරෙහිද විපුල ප්‍රේමය වෙයි. (එයින් හටගන්නා) ප්‍රියවිප්‍රයෝග දුඃඛය
වෙසෙයින් පිළිකුල් කරනුයෙමි. කගවෙහෙණහඟක් බදු වූයෙමි එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

- 42 වාතුදුර්ගා අපරිච්ඡේදා ව හොති
සන්තප්තමානො ඉතරිතරෙන,
පරික්ඛයානං සතිතා අපමනී
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.
- 43 දුස්සංඝාතො පට්ඨානං පි එකෙ
අපරා ගහවිදා සරමාවසන්තා,
අපරාසුඤ්ඤා පරපුරෙහි හුතො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.
- 44 ඔරොපධිතො ගිහී වා ඤාතොති
සංසිතපක්ඛො යථා කොට්ඨාරො,
ජෙතොන වීරො ගිහිඤ්ඤාතොති
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.
- 45 සථෙ උභෙථ නිපකං සහායං
සද්ධිං වරං සාධුචිතාරි ධීරං,
අභිභූයාස සංකප්පානි පරික්ඛයානි
වරෙයා තෙනන්තමනො සතීමා.
- 46 නො වෙ උභෙථ නිපකං සහායං
සද්ධිං වරං සාධුචිතාරි ධීරං,
රාජා'ව රථං විජිතං පහාය
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.
- 47 අද්ධා පසංසාම සහායසම්පදං
සෙට්ඨා සමාපෙවිතඛො සහායා,
එතෙ අද්ධා අනවජ්ජගොථී
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.
- 48 දිස්වා සුචිත්තං පහස්සරාති
කම්මාරපුරෙහි සුතිට්ඨිතාති,
සංකප්පමානාති දුට්ඨෙ භුජස්මිං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.
- 49 එවං දුතියෙන සහා මමස්ස
වාචාභිලාපො අභිසජ්ජනා වා,
එතං හයං ආයතීං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරියාපදාංගො.

42. ඉතරිතර (කුදුමහත්) ප්‍රත්‍යයයෙන් සතුටු වනුයේ සතර බ්‍ර-
හ්මණයෙන් පතළ සිවුදිග ඇතියේ ප්‍රතිස රහිත වූයේ ද වෙයි. උවදුරු
සහනුයේ තැනිගැනුම් නැත්තේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ
හැසිරෙන්නේ යැ.

43. ඇතැම් පැවිද්දෝ ද යළි ගිහිගේ වැසි ගෘහස්ථයෝ ද සඬග්‍රහ
කිරීමට දුෂ්කර වෙති. පරපුත්‍රයන් කෙරෙහි අල්පොත්සුක වැ කඟ-
වෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

44. ගිලිහුණු පත්‍ර ඇති කොබෝලීල රුකක් සෙයින් (කෙහෙරවුළු
ඇ) ගිහිව්‍යඤ්ඡනයන් බැහැර කොට මාර්ගචිරියය ඇත්තේ ගිහී (කාම)
බන්ධනයන් (මාර්ගඤ්ඤනයෙන්) සිද්ධියා කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා
වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

45. ඉදින් (කිසුණු පිරියම් ආදියෙහි නිපුණ වූ සාධු (අර්පණඋපචාර)
විහරණ ඇති ප්‍රාඥ වූ සමග හැසිරෙන සභායයකු ලබන්නේ නම් හැම
උවදුරු මැඩලා එයින් තුටු වැ සිහි ඇති වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

46. ඉදින් නිපුණ වූ සාධුවිහාර ඇති ප්‍රාඥ වූ සමග හැසිරෙන සභාය-
යකු නො ලබා නම් දිනුරට හැරපියා එකලා වැ යන රජක්හු සෙයින්
බාලයා හැරපියා කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

47. ඒකාන්තයෙන් සභාය සම්පත් පසසම්භ. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සම වූ සභාය-
යෝ සෙවියයුත්තාහ. නිරවද්‍ය භොජන (ආජීව) ඇත්තේ තුලුන් නො ලැබූ
කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

48. තරහල් පුතක්හු වීසින් මැනැවින් නිමවනලද දිලියෙනසුලු
රන්වලය දෙක අත්හි ගැටෙනු දැක කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

49. මෙසෙයින් (ගණවාස ඇතිකල) මට දෙවැන්නකු සමග වාගභි-
ලාප (දෙතිස්කථා) වන්නේ යැ. (ඔහු කෙරෙහි) ඇල්ම හෝ වන්නේ යැ.
ආයතිහවයෙහි තෙල බිය දක්මින් කඟවෙහෙණහඟක් බඳු වැ එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

- 50 කාමා හි චිත්‍රා මධුරා මනෝරමා
විරූපරූපෙන මචේතනී විඤ්ඤා,
ආදිනවං කාමගුණෙසු දිස්වා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 51 රතී ව ගණ්ඨා ව උපද්‍රවො ව
රොගො ව සලලාභා හයභා මේතං,
එතං හයං කාමගුණෙසු දිස්වා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 52 සීතභා උණ්ඨා භූතං පිපාසං
වාතාතපෙ ධිංසපිට්ඨපෙ ව,
සබ්බානි පෙතානි අභිසංඝාතානි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 53 නාගො ව යුරානි විවජ්ජිතා
සංඝාතානි පද්ම උළාරො,
යුරානිතං විහරෙ අරඤ්ඤා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 54 අවධානං සංඝාතානි
යං එසංසෙ යාමසිංහං විමුක්ඛං,
ආදිනවං කාමගුණෙසු දිස්වා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 55 දිට්ඨිවිසුකානි උපානිවත්තො
පත්තො නියාමං පටිලඤ්ඤා,
උපකතානි 'මහි අනාඤ්ඤානෙයො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 56 නිලොප්පාදො නිකුඤ්ඤා නිප්පාදො
නිව්ඤ්ඤා නිඤ්ඤානිව්ඤ්ඤා,
නිරාසයො සබ්බලොකෙ හවිතා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 57 පාපසංහාරං පටිවජ්ජයෙථ
අනාඤ්ඤා විසමෙ නිව්ඤ්ඤා,
සයං න සෙවෙ පසුතං පමිතං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.

50 විසිතුරු වූ මිසුරු වූ (අදබල් පුහුණුනන් ගේ) සිත් අලවන (වස්තු ක්ලේශ) කාමයෝ විවිධඥානරූපයෙන් සිත් අලලනි. කාමඥානයෙහි ආදීනව දක කගවුච්ඡායක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙමි.

51 'තෙල (ආගන්තුක ව්‍යසනභෙදවූ) ඊතිය ද ගණ්ඛය ද උපද්‍රවය ද රොගය ද (ඇතුළුත පෙළන) ශල්‍යය ද හය ද කාමයට නමෙකි. කාමඥානයෙහි තෙල ආදීනව දක කගවෙභෙණ්‍යහ සෙයින් එකලා වැ සරනෙමි.

52 සිහිලස ද උණුසුම ද සා පවස් ද වා අවු මැසි මදුරුවන් ද යන තෙල හැම මැඩැතෙණ කගවෙභෙණ්‍යහ සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙමි.

53 ඇත්වුළ හැරපියා අරන්හි සිත්සේ වෙසෙන, මොනොවට වැඩුනු කඳ ඇති, පද්මකුල සමභූත වූ, (විශාල ජව බලාදියෙන්) මහත් වූ ඇත්රජක්හු සෙයින් හටගත් අශ්‍රේෂ්ඨ ශීලස්කන්ධාදිය ඇතියෙමි පද්මසඳාය බොධාඛන ඇතියෙමි (හෝ ආයාච්ඡාති ඇතියෙමි) උදර වූ ශීලසමාධි ප්‍රඥ ඇතියෙමි ගණ්‍යා හැරපියා අරනෙහි සිත්සේ වාස කරනුයෙමි කගවෙභෙණ්‍යහ සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙමි.

54 යමෙක් යමකරුණෙකින් සාමයිකවිමුක්තිය (ලෝකික සමාපත්ති) අධිගම කෙරේ නම් ගණ්‍යඛනණිකායෙහි ඇලුනාවුට ඒ අසාන'ය යන ආදිත්‍ය බන්ධුහු (පසේ බුදුන්) ගේ වචනය අසා කගවෙභෙණ්‍යහ සෙයින් එකලා වැ සරනෙමි.

55 දෘෂ්ටිවිභක්තයන් (සත්කායදෘෂ්ටිය හෝ දෙසැට මිය දිවු) ශ්‍රෝතආපක්තිපාරිසංඛ්‍යාත දශිනායෙන් ඉක්මවූයෙමි (සමාක්ත සංඛ්‍යාත) තියාමයට පැමිණියෙමි පිළිලදශෙෂමාභි ඇතියෙමි උපන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂබෝධිඥාන ඇතියෙමි වෙමි. එහෙයින් අනෙකක්හු විසින් සත්‍යාවබෝධයට නො පැමිණැවියුතු වූයෙමි කගවෙභෙණ්‍යහ සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නෙමි.

56 (රසතෘෂ්ණායෙහි) ලොල් නො වූයෙමි, කුහක නො වූයෙමි (මිසුරුරස බුදිනු කැමැති) පවස් නැතියෙමි, මකු නො වූයෙමි, නසාලු රාගාදි කෙලෙස් කසට හා මොහ ඇතියෙමි, සවුලොවිහි තෘෂ්ණා නැති වැ කගවුච්ඡායක් සෙයින් එකලා ව හැසිරෙන්නෙමි.

57 අනන්ත ඵලවන, කායදුශ්චරිතාදි විෂමයෙහි බැසගත් පාපමිත්‍රයන් දුරලන්නේ ය. මිසදිවුහි ලැගුනු පස්කම්භුණෙහි වුහුටු සිත් ඇතියහු නො පෙවුනේ ය. කගවෙභෙණ්‍යහ සෙයින් එකලා වැ සරන්නේ ය.

- 58 බ්‍රහ්මචර්යා ධර්මධර්ම භජනං
මිත්තං උළාරං පටිභානවත්තං,
අඤ්ඤාය අත්තානි විනේයා කම්බං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 59 ධර්මං රතීං කාමසුඛඤ්ඤා ලොකෙ
අනුලංකරිත්වා අනුපෙක්ඛමානො,
විභුසනධර්මානා වරතො සම්මවාදී
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 60 පුඤ්ඤා දුරං පිනරඤ්ඤා මාතරං
ධනානි ධනඤ්ඤානි ව ඛණ්ඩවානි,
භික්ඛාන කාමානි යථොධිකානි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 61 සංඛ්‍යා එයො පරික්ඛාමෙත්ථ සොධං
අපාසාදෙ දුක්ඛාමනභිසංයො,
ගලො¹ එයො ඉති ඤාත්වා මුතීමා²
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 62 සන්තප්තධර්මාන සංයොජනානි
ජාලමෙතත්වා සලිලභ්‍රමාරී,
අග්ගිව දඩ්ඨං අනිවත්තමානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 63 ඔක්ඛිත්ත වත්තාන ව පාදලොලො
ගුත්තින්ද්‍රියො රක්ඛිතමානසානො,
අනවසසුතො අපරිධය්‍යමානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 64 ඔහාරධර්මා ගිහිවා ඤාත්වා
සන්තප්තපනේනා³ යථාපාරිජනේනා,
කාසායවත්තං අභිනික්ඛමිත්වා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.

1. ගලො - පිඬු 2. ගෙණ්ඩා - සා,
3. සන්තප්තපනේනා - සා-PTS,

58. බ්‍රහ්මාණ්ඩය වර්තමානයේ වූ උදර වූ ප්‍රතිභාන ඇති, මිත්‍රයකු හර්තය කරන්නේ ය. (ආත්මාර්ථය) අර්ථයන් දැන කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

59. ලොවහි කායිකවාචනික ක්‍රියා ද පඤ්ඤාමගුණික රතිය ද වසා-කාමසුඛය ද (සාර වීසින්) නො ගැණ එය අපේක්ෂා නො කරන්නේ විභූෂණකාරණයෙන් දුරුවූයේ සත්‍යාවචන කියනසුලු වූයේ කඟවෙහෙණ-හඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

60. අභිදරුවන් ද මාපියන් ද ධනය ද ධාන්‍ය ද බන්ධුසමූහය ද යන කාමයන් ස්වකීය අවධිවශයෙන් ඇරපියා කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

61. “තෙල පඤ්ඤාමගුණය සබ්බයෙකි, මෙහි සොබ්බය අල්ප යැ, අල්පාස්වාද ඇත්තේ ය. මෙහි දුක් බොහෝ ය. තෙල බිලියෙකැ”යි දැන තුවණැතියේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

62. දියෙහි දෑල බිඳගෙණ ගිය මසකු සෙයින් සංයෝජනයන් පලා දවුනු තැනට පෙරලා නො එන ගින්නක් සෙයින් (කෙලෙසුන් කරා) නැවැත නො එනුයේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

63. යට බලා හෙළ ඇස් ඇතියේ නො ද පාදලොල වූයේ ගෝචනය කළ ඉදුරන් ඇතියේ රක්තාලද මනය ඇතියේ, කෙලෙසුන් වීසින් නො-කෙත් වූයේ, (කෙලෙස් ගින්නෙන්) නොදවුනේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

64. (කෙස්සවුළු ඇ) ගිහිව්‍යඤ්ඤානයන් හැරපියා සැදුම්ලත් පත්‍ර ඇති පරයතු රැකක් සෙයින් හැඳපෙරවූ කහවත් ඇතියේ අබිනික්මන් කොට කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

- 65 රසෙසු ගෙඩි අකර අලොලො
අනුඤ්ඤාපොසි සපදනවාරි,
කුලෙ කුලෙ අසට්ඨිඤ්ඤා
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 66 පභාස පඤ්ඤාචරණානි වෙතසො
උපකම්මෙසෙ ව්‍යාපනුජ්ජ සබ්බ,
අනිසයිතො ඡෙත්වා සොභද්දසං
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 67 විපිට්ඨිකත්තාන සුඛං දුබ්බං
පුට්ඨෙව ව සොමනස්සද්දමනස්සං,
ලඤ්ඤානුපෙක්ඛං සමථං විසුඤ්ඤං
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 68 ආරඤ්ඤානුස්ථානං පරමත්ථපක්ඛිණං
අලිතවිතොං අකුසිතවුත්ති,
දුක්ඛනික්ඛමො ථාම බ්‍රහ්මපඤ්ඤා
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 69 පටිසලලානං කුමාරමරිඤ්ඤාමානො
ධම්මෙසු නිවං අනුධම්මවාරි,
ආදීනවං සමමෙතිකා භවෙසු
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 70 තණ්හාසංයං පඤ්ඤං අපමානං
අනෙලවුගො සුතවා සනිමා,
සංකාමධම්මො නියතො පධානවා
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 71 සිහො ව සද්දෙසු අසත්තසත්තො
වාතො ව ජාලමි අසජ්ජමානො,
පද්මං ව තොයෙන අලිප්පමානො¹
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.

1. අලිප්පමානො -- සිමු - 1, 2.

65. රසයෙහි ගිජුබව නො කරණුයේ රසවිසාහි ලොල් නොවූයේ, අනෙකක්හු නො පුස්තාසුදුයේ, ගෙපිළිවෙළින් පිඩුසිහා වඩනුයේ (කෙලෙස් විසින්) කුලයෙහි නොලැගි සිත් ඇතියේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

66. චිත්තයට ආවරණ වූ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා (අභිධ්‍යාදි) හැම උපක්ලේශයන් විවසුන්-මගින් දුරු කොට (දෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රයෙන්) අනිශ්‍රිත වූයේ (ත්‍රේධාතුකවූ) සෙනහදෙසය සිද්ධියා, කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

67. කාසික වූ සුඛය ද දුඃඛය ද පිටු දැක පළමු මැ වෛතසික සොම්නස්, දෙමිනස් ද හැරපියා චතුර්ථධ්‍යාන උපේක්ෂාව ද (පඤ්චනිවරණයෙන්) විශුද්ධ වූ චිත්තශමථය ද ලැබ, කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

68. පරමාර්ථ (නිව්‍රාණ) යට පැමිණීම සඳහා රුකුළු වැර ඇතියේ නො හැකුළුනු සිත් ඇතියේ ප්‍රධන්වියඞ් ඇතියේ සරීර වූ ඥානබලයට පැමිණියේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

69. (කායච්චෙක සංඛ්‍යාත) පිළිසලන ද (චිත්තච්චෙක සංඛ්‍යාත) ධ්‍යානය ද නොහරනුයේ, නිරතුරු (විදුශිනොපග වූ) පඤ්චස්කන්ධාදි ධර්මයන්හි අනුධර්මවාරි වූයේ. භවත්‍රයෙහි ආදීනව දක්නේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

70. තෘෂ්ණාක්ෂය සංඛ්‍යාත නිව්‍රාණය පතනුයේ නොපමා වූයේ කෙළතොලු නොවූයේ ආගමධර වූයේ, සාන්තිමත් වූයේ (ධර්මොප-පටික්ෂායෙන්) පරිඤ්ඤා ධර්ම ඇතියේ, අරිමගින නියාමයට පැමිණියේ සමයක්ප්‍රධන්වියඞ් ඇතියේ, කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

71. ශබ්දයෙහි කේශරසිංහයකු සෙයින් (අනිත්‍යාදියෙහි) ත්‍රයාන නො වනුයේ දෑලෙහි වාතය සෙයින් (ස්කන්ධාකායතනාදියෙහි) නො ලැගෙනුයේ ජලය හා නො මුසුවන පියුමක් සෙයින් සඵභවහොලොභයෙන් නො තැවැරෙනුයේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

- 72 සිහො යථා දුට්ඨේ පසයා
රාජා මිහනං දුභිසාපාරි,
සෙවෙථ පනතානි¹ සෙනාසනානි
එකො වරෙ බහුවිධානසූත්තං.
- 73 මෙහිනං උපෙක්ඛං කරුණං විමුක්තිං
ආසෙවමානො මුදිතඤ්ඤා කාලෙ,
සබ්බෙන ලොකෙන අවිරුක්ඛමානො
එකො වරෙ බහුවිධානසූත්තං.
- 74 රාගඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා පභාස මොහං
සන්දුළුසිංහං සංයොජනානි,
අසන්තසං ජීවිතසංඛයං
එකො වරෙ බහුවිධානසූත්තං.
- 75 හජන්ති සෙවන්ති ච කාරණත්ථා
භික්කාරණා දුල්ලහා අජුමිත්තා,
අත්තධම්මඤ්ඤා අසුචි මත්තසා
එකො වරෙ බහුවිධානසූත්තං.

බහුවිධානසූත්තං නිවර්තනං.

1--4

කසිභාරද්වාර්ථසූත්තං

එවං මෙ සූතං: එකං සමයෙ හගචා මගධෙසු විහරති දකඛිණාගිරිසමී-
ඵකනාළායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන කසිභාරද්වාර්ථසූ-
ත්තං බ්‍රාහ්මණසා පඤ්චකතානි නග්ගලසතානි පසුඤ්ඤානි භොන්ති වසකාලෙ.

අථ ඛො හගචා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පහතච්චරමාදය යෙන
කසිභාරද්වාර්ථසූත්තං බ්‍රාහ්මණසා කල්මණනා තෙත්තුපසංකමී. තෙන ඛො පන
සමයෙන කසිභාරද්වාර්ථසූත්තං බ්‍රාහ්මණසා පරිවෙසනාවහන්ති, අථ ඛො
හගචා යෙන පරිවෙසනා තෙත්තුපසංකමී, උපසංකමීත්වා එකමන්තං අවධාසි,
අද්දසා ඛො කසිභාරද්වාර්ථසූත්තං බ්‍රාහ්මණො හගචන්තං පිණ්ඩාසං ධීතං. දිස්වාන
හගචන්තං එතදවොච:

1. පඤ්ඤා - 89 - 1-2,

72. මාගරාජන් වූ කේශරසිංහ තෙම දළ බල කොට ඇතියේ යම්සේ ලා හෙලා හැසිරේ ද (කායබලයෙන්) තේජසින් සතුරන් අභිභවා හැසිරේ ද එසෙයින් වනයෙහි දුරයෙනසුන් සෙවුනේ ය. කඟචෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

73. (භික්ෂුවොපනයනකාමතා සඬ්ඛාත) මෙමත්‍රිය ද (සුඛදුඛාධ්‍යුපක්ෂණතා සඬ්ඛාත) උපේක්ෂාව ද (අභිතදුඛාපනයනකාමතා සඬ්ඛාත) කරුණාව ද (භික්ෂුවාචිප්‍රයොගකාමතා සඬ්ඛාත) මුදිතාව ද යන වතුර්විධ විමුක්තිය යුක්තප්‍රාජන කාලයෙහි සෙවුනේ හැම සත්ත්වලෝකයා හා අචිරුද්ධ වෙමින් කඟචෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

74. රාගය ද ද්වේෂය ද මෝහය ද ප්‍රභිණ කොට දශසංයෝජනයන් ප්‍රදලනය කොට (වූතිවික්ෂපරිහෙද ස්ඬ්ඛාත) ජීවිතක්ෂයෙහි ත්‍රයානො වනුයේ කඟචෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

75. අර්ථය කරුණු කොට ඇත්තාහු හජනය කෙරෙහි. සේවනය ද කෙරෙහි. (අර්ථප්‍රතිලාභ කාරණයෙන්) නිෂ්කාරණ වූ ආයඛීත්‍රයෝ දුලබ වෙති. ආත්මාර්ථයෙහි ප්‍රඥ ඇති මනුෂ්‍යයෝ අපචිත්‍ර වූ කායකර්මාදියෙන් යුක්ත වෙති. එහෙයින් කඟචෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යි.

බග්ගවිසාණ සූත්‍රය නිමි.

1 - 4

කසිභාරද්වාජ සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද:

එක් කලෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහබදනවුයෙහි දක්ඛිණාරියෙහි 'එකතාළා' නම් බමුණුගමිහි වැඩවසනයේක. එකල්හි කසිභාරද්වාජ නම් බමුණු විසින් වජ්‍රවස්ති පන්සියක් පමණ නගුල් යොදනලද වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පාඩුබුරුගෙණ කසිභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ කර්මාන්තස්ථානය කරා වැඩි-සේක. එසමයෙහි කසිභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ බන්ධිවිසිම ඇත. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බිදු හිඳුනාතැන් කරා වැඩිසේක. වැඩෑ ජකත්පසෙක සිටිසේක. කසිභාරද්වාජ බමුණා පිඩු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටී. දකෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කිය:

අභං ඛො සමණ කසාමී ව වපාමී ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමී
 කම්මි සමණ කසසසු ව වපසසු ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමී.
 අභම්මි ඛො බ්‍රාහ්මණ කසාමී ව වපාමී ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමීති.

න ඛො පන මයං පසාම ගෞතමස්ස යුගං වා නාඛලං වා ඵාලං වා
 පාවනං වා බලිවද්දෙ වා, අථ ඒ පන භවං ගෞතමො එවමාහ: අභම්මි ඛො
 බ්‍රාහ්මණ කසාමී ව වපාමී ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමීති, අථ ඛො
 කසිභාරදායො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං භාරාය අරුකාමාසි:

76 කසසකො පටිජානාසි න ව පසාම තෙ කසිං,
 කසිං නො පුඤ්ඤො බ්‍රුහි යථා ජානෙමි තෙ කසිං.

77 සඤ්ඤා ඛිජං තපො වුට්ඨි පඤ්ඤා මෙ යුගන්ඛලං,
 ඛිජි ඊසා මනො යොනං සති මෙ ඵාලපාවනං.

78 කායගුණො චරිතගුණො ආභාරෙ උදරෙ යකො.
 සචං කරොමී නිද්දනං සොරචං මෙ පමොවනං.

79 විරියං මෙ ධුරධොරණං යොගඤ්ඤාධිවාහනං,
 ගච්ඡති අනිවක්කන්තං යස්ස ගන්තො න සොවති.

80 එවමෙසා කසිකයා සා හොති අමතපථලා
 එතං කසිං කසිකාන සබ්බද්ධකා පමුච්ඡතිති.

අථ ඛො කසිභාරදායො බ්‍රාහ්මණො මහතියා කංසපාතියා පායාසං
 වට්ඨෙකා භගවතො උපනාමෙසි, භුඤ්ජතු භවං ගෞතමො පායාසං
 කසකො භවං යං හි භවං ගෞතමො අමතථලං කසිං කසතිති.

“භෙණ, මම සි සාමී, වජ්ජරමී. සි සා, වජ්ජට වළඳ කෙරෙමි. භෙණ, තොයිත් සි සා, වජ්ජර. සි සා වජ්ජට වළඳව”යි

“බමුණ, මමත් සි සාමී, බිජුවට වජ්ජරමි. සි සා වජ්ජට වළඳමි”යි.

“අපි හවත් ගෞතමයන්ගේ වියගස වෙවයි, නගුල් වෙවයි, හීවැල් වෙවයි, කෙවිටි වෙවයි, ගෙරිසරක් වෙවයි නො නොදක්ඛෙ. එතෙකුදුචිත් හවත් ගෞතම මෙසේ කියයි; මම ද බමුණ සි සාමී, වජ්ජරමී, සි සා වජ්ජට වළඳමි” ඉක්බිති කසීභාරද්වාජ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කී:

76. ‘(තෙපි) ‘කෂීකයෙමි’යි ප්‍රතිඥ කරව. තොපගේ කෘෂිභාණ්ඩ නො ද දකුමන. යම් පරිද්දෙකින් තොපගේ කෘෂිභාණ්ඩ දුනුමෝ නම්, එපරිද්දෙන් පුළුල්කාලද තෙපි අපට කෘෂිභාණ්ඩ කියව’යි.

77. මාගේ ශ්‍රද්ධාව බිජුවට වෙයි. තපස වැඩිදහර වෙයි, පුඤ්ච විය හා නගුල් වෙයි. හිරිය නගුලිය වෙයි. වික්ඛය වියරුහැන් වෙයි. සමානිය මාගේ හීවැල හා කෙවිට යි.

78. (ත්‍රිවිධ) කායසුවරිතයෙන් ගුප්තයෙමි. (වතුර්විධ) වාක්සුඤ්ජිත-යෙන් ගුප්තයෙමි. සිවුපසෙහි (භොජනයෙහි) ද (මාත්‍රඥාතයෙන්) සංයතයෙමි. අවිසංවාදන සඛ්ඛ්‍යාත සත්‍යයෙන් කැමපිම කෙරෙමි. (නිවනෙහි ඇලෙන හෙයින් අර්හත් ඵල සඛ්ඛ්‍යාත) සුරතභාවය මාගේ විය ජීර්ම වෙයි.

79. (හිව්‍යාණසඛ්ඛ්‍යාත) යම් ක්ෂේමයකට ගොස් ගෝක නොකෙරේ නම් එ යෝග්‍යතෙම (හිව්‍යාණ) ය කරා නොනවත්මින් යන සමාක්-ප්‍රධානවිශාය මාගේ දුරවාහක වෙයි.

80. මෙසෙයින් (මාවිසින්) තෙල සිසුම කරනලදි. ඒ කෘෂිකර්මය අමා ඵල ඇත. තෙල කෘෂිකර්මය කොට සි සා හැම දුකින් මිදේය”යි.

එක්බිති කසීභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ මහරත්නලියෙක්හි කිරිපිඬු වඩා “යම් හෙයෙකින් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අමාත ඵලවත් කෘෂිකර්ම කරන්නාහු නම්, හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු කර්මක (ගොවි) වන්නාහ. හවත් ගෞතමයෝ පායාස වළඳන්වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනැමී.

81 ගාථාගීතීන් මෙ අනුගාමිකයා
සමාසයා. බ්‍රාහ්මණ නෙසධම්මො
ගාථාගීතීන් පනුදන්ති බුද්ධා
ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණ වුත්තිරෙසා,

82 අනුගාමික ව කෙටිපිටක. මහේසි.
විජ්ජාසම්මා. කුසුමානු වුපසන්නා,
අනුගාමික පානෙන උපට්ඨනස්ස
ධෙත්තං හි තං පුණ්ණපෙට්ඨස්ස භොගීති

අප් කසා වාහං හො ගොතම ඉමං පායාසං දමේති,

න බ්‍රාහ්මණ. තං බ්‍රාහ්මණ පසාසී සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුහමකෙ සසමමනුසංසාරයා පජාය සදෙවමනුසංසාරය සසා සො පායාසො
භුත්තො සමො පරිණාමං ගටෙජ්ජාය අනුගාමික තථාගතස්ස වා තථාගත-
සාවකස්ස වා, තෙන හි නිං බ්‍රාහ්මණ තං පායාසං අපාහරිතෙ වා
ජබ්බෙති, අපාහරිතෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙතීති,

අප් ටො කසිපාරාමයො බ්‍රාහ්මණො තං පායාසං අපාහරිතෙ උදකෙ
ඔපිලාපෙසී. අප් ටො සො පායාසො උදකෙ පකඨිත්තො විච්චිට්ඨායති
විච්චිට්ඨායති සක්කුපායති සමපද්ධිපායති, සෙය්‍යරාපි නාම ඵාලො
දිවසසන්නත්තො උදකෙ පකඨිත්තො විච්චිට්ඨායති විච්චිට්ඨායති සක්කුපායති
සමපද්ධිපායති, එවමෙව සො පායාසො උදකෙ පකඨිත්තො විච්චිට්ඨායති
විච්චිට්ඨායති සක්කුපායති සමපද්ධිපායති,

අප් ටො කසිපාරාමයො බ්‍රාහ්මණො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජානො
යෙන හගවා තෙනුපසක්ඛාමී උපසක්ඛාමී නිං හගවතො පාදෙසු සිරසා
නිපතිනිං හගවතං එතදවොච:

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම සෙය්‍යරාපි හො
ගොතම නිකකුජ්ජන්තං වා උකකුජ්ජන්තං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලාසං
වා මග්ගං ආවිජ්ජන්තං අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජන්තං ධාරෙය්‍ය වක්ඛ-
මිත්තො රුපානි දක්ඛිතීති, එවමෙව. හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියා-
යෙන ධම්මො පකාසිතො එසාහං හවිත්තං ගොතමං සරණං ගට්ඨාමී
ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්ස, ලභෙය්‍යාහං භොතො ගොතමස්ස සන්තිතෙ
පට්ඨස්සං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

81. බ්‍රාහ්මණය, ගාථාභිගිත වූ (ගී ගැයුමින් ලත්) පායාසය මා විසින් වළඳනට නො නිසි යැ. සමාන්තරාජීවපාරිශුද්ධිය දක්නා බුදුවරයනට තෙල (වාරිත්‍ර) ධර්ම නොවේ. සථිඤ්ඤායෝ ගාථාභිගිත භෝජනය පිළිකෙවූ කෙරෙහි. බ්‍රාහ්මණය, වාරිත්‍රධර්මය (ලොවහි) පවතින ම ඒකාන්තවාදය වූ පයෙඝිණිය (බුදුවරුන්ගේ) ජීවිතවාක්‍යය වෙයි.

82. (සථිගුණයෙන් පිරිසුන් හෙයින්) කේවලී වූ මහර්ෂී වූ ක්ෂිණාසුච වූ සන්තූන් කුකුළු ඇති බුදුන්ට අන්‍ය ආහාරපානයෙකින් ම උච්චන් කරව. යම් හෙයෙකින් එ පින් කැමැතියහුට පින්කෙත් වේ ද, එහෙයිනි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසේ වත් ම මේ පායාසය මම කවරකු- හට දෙමි ද?යි.

බමුණ, දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ ලොවැ දෙවිමිනිසුන් සහිත, මහණබමුණන් සහිත සන්තොමය ප්‍රජායෙහි තපාගතයන් වහන්සේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකු හෝ චිත්‍යා යමකු විසින් ඒ පායාසය වළඳන ලද්දේ මොනොවට පරිණාමයට යේ නම්, එබන්දකු නො දක්මි. බමුණ, එකරුණින් තෝ ඒ පායාසය නිල්තණ නැති බිමෙක හෝ දමව. (එයින් නැසෙන) ප්‍රාණින් රහිත දියෙහි හෝ උල්පවාලවයි.

ඉක්බිති කසිභාරද්වාප බමුණු ඒ පායාසය ප්‍රාණින් රහිත දියෙහි උල්පවාලිය. එකල්හි ඒ පායාසය, දියෙහි බහාලන ලද්දේ, විච්චිට යන අනුකරණ කෙරෙයි. විච්චිට යන අනුකරණ කෙරෙයි. භාත්පයින් දුමයි, අධිමාත්‍ර ව භාත්පයින් දුමයි. යම්සේ දවසක් තැවුණු සිවැලෙක් දියෙහි බහාලනලද්දේ විච්චිට යන අනුකරණ කෙරේ ද, විච්චිට යන අනුකරණ කෙරේ ද භාත්පයින් දුමා ද අධිමාත්‍රවැ භාත්පයින් දුමා ද, එසෙයින් මැ එ පායාසය දියෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චිට යන ශබ්ද කෙරෙයි. විච්චිට යන ශබ්ද කෙරෙයි. භාත්පයින් දුමයි. අධිමාත්‍ර වැ භාත්පයින් දුමයි.

එකල්හි කසිභාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ සංවිග්න වූයේ හටගත් ලොමුදහ ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල්හි හිසින් වැද හෙව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය:

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවැ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් සේ වනාහි යටිකුරු කොට තබනලද්දක් උඩුකුරු කොට තබන්නේ වේද, පිළිසන් වූවක් වැසුම් හරණේ වේද, මංමුළා වූවකුට හෝ මග කියන්නේ වේද, ඇස් ඇත්තාහු රු දක්නාහැයි අදුරෙහි හෝ තෙල් පහනක් දල්වන්නේ වේද එපරිදි ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තන්අයුරින් ධර්මය දෙසන ලද. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුපබ්බසා ද සරණ කොට යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිදි ලබමිවා උපසම්පව ලබමිවයි.

අලුත් බෝ කසිභාරදායකයා බ්‍රාහ්මණයා හඟවනො සන්නිකේ පබ්බජජ. අලුත් උපසම්පදා, දවිරුපසම්පන්නො බෝ පනායසමා භාරදායකෝ එකො වුපකට්ඨො අසමන්නො ආනාසී පඤ්ඤානො විහරන්නො න චිරසෙස ව යසකස්සාය ඤානපුත්තා සමමදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති.

තදනුකාර. බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං. අභිඤ්ඤා සම්මතස්සා උපසම්පජ්ජා විහාසී. ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තොසාති අභිඤ්ඤාසී අඤ්ඤාතරොව බෝ පනායසමා භාරදායකෝ අරහතං අහොසිති.

කසිභාරදායකයා නිවසිතං.

1--5

වුද්දසුතතං

- 83 පුට්ඨාසී මුත්තිං පඤ්ඤාපඤ්ඤා (ඉති වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො)
 බුද්ධා ධම්මසාසී. විතතණ්ණං.
 දීප්පන්නමං සාරපිතං පවරං.
 කති ලොකෙ සමණා තදිධ්ම බ්‍රාහ්මි.
- 84 වතුරො සමණා න පඤ්ඤාසී (වුද්දති හඟවා)
 තෙ තෙ ආචිකරොසී සකඛිපුට්ඨො.
 මහෙස්සො මහෙදෙසකො ව
 මහෙස්සො ජීවති යො ව¹ මහෙස්සො.
- 85 කං මහෙස්සො වදන්ති බුද්ධා (ඉති වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො)
 මහෙස්සො කපං අතුලොසා හොති,
 මහෙස්සො ජීවති මෙ බ්‍රාහ්මි පුට්ඨො
 අපං මෙ ආචිකරොසී මහෙස්සො.

1. නො ව-සිමු, 2

කසිභාරද්වාර බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිදි ලැබීය. උපසප්පව ලැබීය. උපසප්පව ලැබූ නොබෝ කල් ඇති ආයුෂ්මත් භාරද්වාර එකලා වූයේ කයින් සිතින් වෙන්වූයේ නොපමා වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙනුයේ යම් රහත් පලයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට මැ ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට පැමිණෙත් ද,

මාග්ගිභවයඤ්ඤා අවසන් කොට ඇති එ අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දැනැ පසක් කොට සපයා විසී. ජාතිය ක්ෂීණ වූ යැ, සසුන් බ්‍රමසර මගබ්‍රමසර වස් වැය නිමවන ලද. සිවුමගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම් කරණි කරණ ලද, පිළිමෙබවට නො එම් යි දැනගති. ආයුෂ්මත් භාරද්වාර රහතුන් කෙරෙහි අන්‍යතරයෙක් වී යයි.

කසිභාරද්වාර සූත්‍රය නිමි.

1 - 5

චූඤ්ඤා සූත්‍රය

83. විපුල ප්‍රඥ ඇති, සමාක්සමබුද්ධ වූ, ධර්මස්වාමී වූ විගත තෘෂ්ණා ඇති ද්විපදෙකම වූ සාරථීන් කෙරෙහි උතුම් වූ, මුනින්ද්‍රයන් පුළුවස්මි. ලොවහි මහණහු කෙතෙක් ද? ඔවුන් වදළ මැනවැ''යි චූඤ්ඤා කර්මාරපුත්‍ර මෙසේ කී.

84. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චූඤ්ඤා යි අමතා) ශ්‍රමණයෝ සිවුදෙනෙකි. පස්වැනියෙක් නැති. සාක්ෂි කොට හමියෙහි පුළුවස්නා ලද්දෙම් නොපට උන් පාළ කොට කියමි. සිවුමගින් සවුකෙලෙස් දිනූ මග්ගභීන නම් එකෙකැ, (මෙරමා හට) මග දෙයන මග්ගදෙයක නම් එකෙකැ, (කලණ පුහුදුන් ඇතුළු ශෛක්ෂ.) ලොවි-ලොවුතුරු මගෙහි වෙසෙන මග්ගජීවී නම් එකෙකැ, යම් (දුශ්ශීල වූ) මග්ගදුශි නම් එකෙක යන මොහු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

85. බුදුවරු කවරකු මාග්ගභීන යයි කියත් ද, කෙසේ නම් මාග්ගදෙයක් අතුලා වේ ද? යමෙක් මාග්ගයෙහි වෙසේ නම් මා විසින් පුළුවස්නා ලද සේක් (ඔහු) වදරණ සේක්වා! වැලිදු මට මාග්ග්‍යකයා ප්‍රකට කරණ සේක් වා''යි චූඤ්ඤාකර්මාරපුත්‍ර විවාළේය.

- 86 යො තිණ්ණකථං කථො වීසල්ලො
නිබ්බානාභිරතො අනානුගීඥො,
ලොකස්ස සදෙවකස්ස භෙත්තා
තාදිං මග්ගජිනං වදන්ති බුද්ධා.
- 87 පරමං පරමනම් යොධ ඤාතො
අක්කාති විහජති ඉධෙව ධම්මං,
තං කම්බජ්ජිදං මුනිං අනෙජං
දුතියං භික්ඛුනමාහු මග්ගදෙසිං.
- 88 යො ධම්මපදෙ සුදෙසිතෙ
මග්ගෙ ජීවති සඤ්ඤාතො සනිමා,
අනවජ්ජපදනි සෙවමානො
තතියං භික්ඛුනමාහු මග්ගජීවීං.
- 89 ඡදනං කතාන සුබ්බතානං
පක්ඛාදි කුලද්වයකො පගම්හො,
මායාවි අසඤ්ඤාතො පලාපො
පතිරූපෙන වරං ස මග්ගදුසි.
- 90 එතෙ ව පටිච්ඡක්ඛි යො ගහට්ඨො
සුත්තවා අරියසාවකො සපඤ්ඤො
සබ්බෙ තෙ තාදිසාති ඤාතො
ඉති දිස්වා න භාපෙති තස්ස සද්ධා.
කථං හි දුට්ඨෙන අසම්පදුට්ඨං
සුඤ්ඤං අසුද්ධං සමං කරොයාති.

විද්‍යාසූත්‍රය නිවර්තනං.

1 -- 6

පරාභවසුත්තය

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං. භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාපදිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ අප්ථං බො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභික්ඛන්තාය
රත්නියා අභික්ඛන්තවණ්ණං කෙවලකප්පං ජෙතවනං. ඔභාසෙත්වා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣමාසි.

86. යමෙක් පහකළ කථංකථනාවය ඇත්තේ ද, රාගාදී (පඤ්චවිධ) කෙලෙස් හුලින් මිදුනේ ද, නිවණෙහි ඇලුනේ ද, කිසි ධර්මයෙක්හිදු ගිජු නො වූයේ ද, සද්දෙවකල්පෝක්කයට නායක වූයේ ද, බුදුවරු තාදී ගුණ ඇති ඔහු මාගීජින යයි කියත්.

87. යමෙක් මෙලොවහි පරම නම් නිවණ උතුමැ'යි (පස් විකුම් නැණින්) දැන මෙසස්නෙහි ම නිවන් දහම පවසා ද, විශාර කොට මාගීධර්මය විභාග කෙරේ ද, සැක දුරලන (මොනෙයා ගුණයෙන් සමන්විත හෙයින්) මුනි වූ තෘෂ්ණා එජා නැති ඒ දෙවෙනි මහණහු මාගීදේශී යයි කීහ.

88. යමෙක් මොනොවට දෙසනලද නිව්ඤානපදය වූ මාගීයෙහි සංයත වූයේ ඝෞතිමත් වූයේ ජීවත් වේ ද, (සත්තිස්සෝපාකිදම් නමැති) නිරවද්‍ය පද සෙවිනේ ද, ඒ මහණහු තෙවන වූ මාගීජීවී යයි කීහ.

89. (බුදුපසේබුදුසවු යන) මනාමුත ඇතියවුන්ගේ පිළිරු වෙස් ගෙණ පිරිස් මැදට පණින සුලු වූයේ නො මනාපිළිවෙතින් කුලදුෂණ කරන්නේ (කාය-වාක්-මනස්) ප්‍රගල්භතා (නොසරුප් බුහුවිකම්) ඇත්තේ කළඳව සැඟවීම් සඬායාන මායා ඇත්තේ, ශීලසංයමයෙන් සංයත නො වූයේ, හිස්වදන් ඇත්තේ පිළිරුවීන් (ව්‍යාජයෙන්) හැසිරෙන්නේ ද, හේ මාගීදුෂී වේ.

90. යම් ගැහැවියෙක් ගුරුවත් වූයේ ආයඤ්ඤාවක වූයේ ප්‍රඥ ඇත්තේ මොවුන් පිළිවිදියේ ද, ඔහු සියලු දෙන එබදු යයි දැන, මෙසේ දැක ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව නො නස්නේය. කෙසේ නම් දුෂ්ටයකු හා අදුෂ්ටයකු ද අශුඬයකු හා ශුඬයකු ද සම කරන්නේදැයි.

වුතුසූත්‍රය නිමි.

1 -- 6

පරාභව සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවරම් නම් අනේපිටු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල එක්තරා දෙවියෙක් රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි විශිෂ්ට වර්ණ ඇත්තේ සියලු ජේතවනය එකලු කෙරෙමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්වැ සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි ඒ දෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් සැළ කෙළේ ය.

- 91 පරාභවනං පුරිසං මයං පුච්ඡාම ගොතමං,
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කිං පරාභවතො මුඛං.
- 92 සුච්ඡානො භවං භොති සුච්ඡානො පරාභවො,
ධම්මකාමො භවං භොති ධම්මදෙසසී පරාභවො.
- 93 ඉති භෙනං චිජානාම පඨමො සො පරාභවො,
දුතියං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 94 අසන්නස්ස පියා භොනති සන්නෙ න කුරුතෙ පියං,
අසනං ධම්මං රොචෙති තං පරාභවතො මුඛං.
- 95 ඉති භෙනං චිජානාම දුතියො සො පරාභවො,
තතියං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 96 නිද්දසිලී සභාසිලී අනුට්ඨාතා ව යො නරො,
අලසො කොඨපඤ්ඤාණො තං පරාභවතො මුඛං.
- 97 ඉති භෙනං චිජානාම තතියො සො පරාභවො,
චතුත්ථං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 98 යො මාතරං වා පිතරං වා ජිණ්ණං ගතයොධ්ධනං,
පහු සන්නො න භරති තං පරාභවතො මුඛං.
- 99 ඉති භෙනං චිජානාම චතුත්ථො සො පරාභවො,
පඤ්ඤමං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 100 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා අඤ්ඤං වාපි වණ්ඨධ්ධනං
මුසාවාදෙන වසෙඤ්ඤති තං පරාභවතො මුඛං.

91. අපි ගෞතමයන් වහන්සේ පිරිහෙන පුභුල් පුච්චුසුමහ. භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ පුච්චුස්තට අවුත් සිටියමහ. (ගෞතමයන් වහන්ස) පිරිහෙන පුභුල්හුගේ මුඛය (කාරණය) කිම?

92. වැඩෙන (දියුණුවන) පුරුෂ සුවයේ දත හෙයි. පිරිහෙන පුරුෂ මොනොවට දත හෙයි. (දසකුසල්) දහම් කැමැත්තේ වැඩෙනු වෙයි. දහමට දෙවෂ කරණයේ පිරිහෙනු වෙයි.

93. මෙසෙයින් තෙල දෑතගණුමහ. එ ධර්මදොෂිකා ලක්ෂණය පළවුන පරාභවය යි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දෙවන පරාභව මුඛය කිමැයි වදළ මැනැවැ.

94. ඔහුට අසත්පුරුෂයෝ ප්‍රිය වෙති. (බුද්ධාදි) සත්පුරුෂයා කෙරෙහි ප්‍රිය නො කෙරෙයි. අසත්පුරුෂයන්ගේ (දෙසැට මිසදිවු) දහම රැස්නේ වෙ. එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ කරුණු වෙයි.

95. මෙසෙයින් තෙල කරුණ දෑතගනුමහ. එ ලක්ෂණය දෙවන පරාභවය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ තෙවන පරාභව කාරණය කිමැයි වදළ මැනැවැ.

96. යම් මිනිසෙක් නිදනපුලු වෙ ද, ගණයාකෙරෙහි ඇලෙන පුලු වෙ ද, උත්ථානවීර්‍ය නැතිගේ ද, උපතින් අලස වෙ ද, ක්‍රොධය ලක්ෂණ කොට ඇති වෙ ද, එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ මුඛ යි.

97. මෙසෙයින් තෙල කරුණ දෑතගණුමහ. තෙල ලක්ෂණය තෙවන පරාභවය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙනුහුගේ තෙල සිටිවන දොර කිමැයි වදළ මැනැවැ.

98. යමෙක් පොහොසත් වූයේ ජරාපීණ වූ ඉක්මණිය යොවුන් බව ඇති මව හෝ පියා නො පුස්නේ ද, එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

99. මෙසෙයින් එ කරුණ දෑතගණුමහ. තෙල ලක්ෂණය සිවුවන කරුණැයි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ තෙල පස්වන දොර කිමැයි වදළ මැනැවැ.

100. යමෙක් බමුණකු වෙවයි මහණකු වෙවයි අන් කිසි යදියකු වෙවයි මුසවායෙන් රව්වා ද, එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

- 101 ඉති හෙතං විජානාම පඤ්චමො සො පරාභවො,
ඡට්ඨමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 102 පඤ්ඤාචිකේතො පුරිසො සහිරසේඤ්ඤා සහොජනො,
එකො භුඤ්ජති සාදුති තං පරාභවතො මුඛං.
- 103 ඉති හෙතං විජානාම ඡට්ඨමො සො පරාභවො,
සත්තමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 104 ජාතිස්ඤ්ඤා ධනස්ඤ්ඤා ගොක්කස්ඤ්ඤා ව යො නරො
සඤ්ඤාතිං අනිමඤ්ඤාති තං පරාභවතො මුඛං.
- 105 ඉති හෙතං විජානාම සත්තමො සො පරාභවො,
අට්ඨමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං,
- 106 ඉත්ථිච්ඡන්තො සුරාඬ්ච්ඡන්තො අකඛ්ච්ඡන්තො ව යො නරො,
ලඞ්ඞං ලඞ්ඞං විනාසෙති තං පරාභවතො මුඛං.
- 107 ඉති හෙතං විජානාම අට්ඨමො සො පරාභවො,
නවමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 108 සෙහි දරෙහසනතුටෙයා වෙසියාසු පදිසසති,
දිසසති පරදරෙසු තං පරාභවතො මුඛං.
- 109 ඉති හෙතං විජානාම නවමො සො පරාභවො,
දසමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 110 අතීතයොධ්ධතො පොසො ආනෙති තිබ්බරුක්ඛිං,
තසා ඉසා න සුපති තං පරාභවතො මුඛං.
- 111 ඉති හෙතං විජානාම දසමො සො පරාභවො,
එකාදසමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං,

101. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය පස්වන කරුණයි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල පිරිහෙන පුභුල්හුගේ සවන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

102. බොහෝ රන් රිදී මිණිමැවන් ඇති කහවනු ඇති සුපවාසකුන් හෝජනයෙන් සමාද්ධ වූ, පුරුෂ ඵකලා වූයේ පිණි බොදුන් වළඳනේ ද, එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ සවන දොර යි.

103. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය සවන කරුණයි. භාග්‍යවතුන්වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ සත්වන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

104. යම් මිනිසෙක් ජාතිමානයෙන් තද වූයේ ධන මානයෙන් තද වූයේ කුලමානයෙන් තද වූයේ සිය නැයන් ඉක්මැ සිතා ද, එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

105. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය සත්වන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ අටවන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

106. යම් මිනිසෙක් ස්ත්‍රීධූර්ත වූයේ පුරාධූර්ත වූයේ අක්ෂධූර්ත වූයේ ලද ලද දෑ වනයා ද එය පිරිහෙන පුභුල්හු ගේ දොර යි.

107. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණ අටවන පිරිහෙන පුභුල්හුගේ කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, නවවන පිරිහීමේ කරුණ කිමැයි වදාළ මැනවි.

108. සිය දාරයන් විසින් නොසතුටු වූයේ වෙඟ්‍යාවන් කෙරෙහි පැමිණේ ද, පරමුවන් වෙකැ පැමිණේ ද, එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

109. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ නවවන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දසවන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

110. ඉක්මගිය යොවුන් ඇති පුරුෂ නිශීරිපල බදු පියොවුරු ඇති තුරුණු දැරියක් ආවාහ කොට ගනී ද (හේ) ඇයට ඊෂ්ඨායෙන් නො නිදා ද එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

111. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දසවන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එකොළොස්වන පිරිහෙන පුභුල්හුගේ කරුණ කිමැයි වදාළ මැනවි.

- 112 ඉක්කිසොණං විකිරණං පුරිසං වාපි තාදිසං,
ඉක්කරියඝ්ථිං යාපෙති තං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 113 ඉති හෙතං විජානාම ඵකාදස්මො යො පරාභවො,
ආදාසමං හගවා බුද්ධිං කිං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 114 අප්පභොගො මහාතණො ඛන්තිසෙ ජායතෙ කුලෙ,
යොධ රජං පඤ්ඤාති තං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 115 ඵතෙ පරාභවෙ ලොකෙ පණ්ඩිතො සම්මෙකස්ස,
අරියො දස්සනස්මපන්නො ස ලොකං හපතෙ සිවන්ති.
- පරාභව සුභතං භිට්ඨිතං.

1 -- 7

වසල සුභතං

ඵවං මෙ සුභතං; ඵකං සමයං හගවා සාවස්සං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ, අථ ඛො හගවා පුට්ඨනහ සමයං නිවාසෙත්වා
පක්ඛව්වරං ආදය සාවස්සං පිණ්ඩාය පාවිසි. තෙන ඛො පන සමයෙන
අග්ගික භාරදාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනෙ අඤ්ඤා පජ්ජලිතො හොති ආහුති
පක්ඛනිතා. අථ ඛො හගවා සාවස්සං සපදනං පිණ්ඩායවරමානො යෙන
අඤ්ඤා භාරදාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. අද්දසා ඛො
අඤ්ඤා භාරදාජො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන
හගවන්තං ඵතදවොච: තත්‍රෙව වුණ්ඤ්ඤා තත්‍රෙව සමණක තත්‍රෙව වසලක:
තිට්ඨාහීති.

ඵවං වුක්ඛෙ හගවා අග්ගික භාරදාජං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොච:
ජානාසි පනාත්ථං බ්‍රාහ්මණ වසලං වා වසලකරණෙ වා ධම්මෙති,

නට්ඨවාහං හො ගොතම ජානාමි වසලං වා වසලකරණෙ වා ධම්මෙ.
සාධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථාහං ජානෙය්‍යං වසලං වා
වසලකරණෙ වා ධම්මෙති.

112. (මත්ස්‍ය මාංස මද්‍යපාන ආදියෙහි) ලොල් වූ එ සඳහා ධනය විසුරුවන මාගමක් හෝ එබඳු වූ පුරුෂයකු ඉසුරෙහි (ආධිපත්‍යයෙහි) තබා ද, එ පිරිහෙන පුහුල්හුගේ දොර යි.

113. මෙසෙයින් එ කරුණ දැන ගනුමහ. තෙල ලක්ෂණය පිරිහෙන පුහුල්හු ගේ එකොළොස්වන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දෙළොස් වන පිරිහීමේ කරුණ කීමැයි වදාළ මැනවැ.

114. අල්පභෝග ඇති මහත් වූ භෝගකෘෂ්ණා ඇති, යමෙක් ක්ෂත්‍රිය කුලයෙහි උපදී ද, හෙ ද රාජ්‍යය පතා නම්, එ පිරිහෙන පුහුල් හුගේ දොර යි.

115. පණ්ඩිත වූ පරාභව දක්නා නුවණැති ඒ ආයානි පුද්ගල ලොවහි තෙල පරාභවයන් නුවණැයින් පිරිසිඳ දැන දෙවිලොවට පැමිණේ යයි.

පරාභව සූත්‍රය නිමි.

1 -- 7

වසල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර පේතවන නම් අනෙපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිනි වැඩවෙසෙන සේක: එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු යෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙණ සැවැත් නුවරට පිඬු සිභා වැඩිසේක. එසමයෙහි අග්ගික භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ නිවෙස්න සමීපයෙහි හෝම ගිහි දල්වන ලද වෙයි. ඉදිරියෙහි භෝමද්‍රව්‍ය එළවනලද වෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ගෙපිළි වෙළින් පිඬුසිභා වඩනාසේක්. අග්ගික භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ නිවෙසට වැඩිසේක, අඤ්ඤා භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ දූර ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවි. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කිය: මුණ්ඩකය, ඔබ මැ සිට, ශ්‍රමණකය ඔබ මැ සිට, වසලකය, ඔබ මැ සිට යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඤ්ඤා භාරද්වාජ බමුණු හට තෙල වදළහ: “බමුණ, තෝ වැලින් වසලයා වෙවයි වසල කරණ ධම් වෙවයි. දන්හි ද” යි,

භවත් ගෞතමයානන් වහන්ස, මම වසලයා වෙවයි වසල කරණ ධර්ම වෙවයි නොදන්මි ඉදින් හඟවත් ගෞතමයන් යම පරිදි මම වසල වෙවායි. වසල කරණ ධර්ම වෙවයි දැනගනිම ද එපරිදි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම දෙසන සේක්වා” යි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුඤ්ඤානි සාධුකං මනසි කරොති භාසිසාමිති.
එවං භොති ඛො අභිකභාරආපො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චසෙසාසී,
භගවා එතදවොච:

116 කොධනො උපනාහී ව පාපමකඛී ව යො නරො,
විපතනදිට්ඨි මායාචී තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

117 එකජං වා දවීජං වාපි යොධ පාණානි තිංසති,
යසං පාණෙ දයා නත්ති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

118 යො හත්ති පරිරුඤ්ඤානි ගාමානි නිගමානි ව,
නිග්ගාහකො සමඤ්ඤානො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති,

119 ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා යං පරෙසං මමාධිනං,
ථෙය්‍යා ආදිනතං ආදියති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

120 යො හවෙ ඉණ්මාදය චුජ්ජමානො පලායති,
න හි තෙ ඉණ්මත්ති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

121 යො ටෙ කිඤ්ඤිකකම්මානා පඤ්ඤාං විජනං ජනං,
හතථා කිඤ්ඤිකකම්මාදෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

122 යො අත්තභෙත්ත පරභෙත්ත ධනභෙත්ත ව යො නරො.
සකඛිපුට්ඨො මුසා බ්‍රාහ්මී තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

123 යො ඤාතිනං සබ්බානං වා දුරෙසු පතිදිසසති,
සහසා සමුදයෙන වා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

124 යො මාතරං වා පිතරං වා ජිණ්ණකං ගතයොධිනං,
පහු සතොනා න භරති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

එසේ නම් “බ්‍රාහ්මණය, අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි”යි. “භවත්ති, එසේය යි අභිග්‍රහණ භාරද්වාර බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වසල සුත් වදල සේක:

116 යම් මිනිසෙක් කිපෙන සුලු යෙත් බදනාලද වෙර ඇතියෙක් පව්වු ලමු ගුණමකු වූයේත්, විපයභික්ෂුදාමි ඇතියෙක් මායාවන් වේ ද, ඔහු (ලමුදම් වස්වන හෙයින්) වසලයෙකැයි දන්නේය.

117 මෙලොවැ යමෙක් එකප වෙවයි. ද්විප වෙවයි ප්‍රාණින් දිවිගලවා ද, යමක්භට ප්‍රාණින් කෙරෙහි දයා නැත් ද, ඔහු වසල යෙකැයි දන්නේය.

118 යමෙක් ගමුදු නියමගමුදු වනයා ද, වටලාගණි ද “ගම පහරණ සොරෙකැ”යි පළට වේ ද, ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

119 ගමිහි වෙවයි වල්හි වෙවයි අනුන් විසින් මමන කළ (හිටියන් විසින් නොදුන් වතක් සොර සිතින් ගණි ද, ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

120 යමෙක් එකැතීන් (පරාගෙන්) ණය ගෙණ වෝදනා කරණු ලබන්නේ “තට මාගේ ණයෙක් නැතැ”යි පලායේ නම් ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

121 යමෙක් අල්පමාත්‍ර වූ ද, කිසිවක් කැමැත්තෙන් මගැ යන ජනයා නසා බඩු වොලො ගණි ද ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

122 යමෙක් ආත්ම භේතුයෙන් හෝ පරභේතුයෙන් හෝ වෙවයි තවද යම් මිනිසෙක් ධනය භේතුයෙන් හෝ සාක්ෂි කොට පුළුවස්නා ලද්දේ දැන දැන වුසාබෙණේ ද ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

123 යමෙක් නැයබදුන්ගේ වෙවයි යහලුවන්ගේ වෙවයි අභිවන් කෙරෙහි බලහත්කාරයෙන් හෝ දෙදෙනාගේ සනායෙන් හෝ ප්‍රතිකූල සේ මයභාදු හෙද කරණු දක්නාලැබේ ද ඔහු ‘වසලයෙකැ’යි දන්නේය.

124 යමෙක් අර්ථාපකරණයෙන් පොහොසත් වූයේ ජරාවෙන් දිරු ගිය යොවුන් ඇති මව හෝ පියා හෝ නො පුස්තේ ද ඔහු ‘වසලයෙකැ’යි දන්නේය.

- 125 යො මාතරං වා පිතරං වා භාතරං භගිනිං සසුං,
භනති රොසෙති වාචාය තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 126 යො අත්ථං පුඤ්ඤානං සනෙතා අනත්ථමනුසාසති,
පටිච්ඡන්තනා මනෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 127 යො කත්වා පාපකං කම්මං මා මං ජඤ්ඤාති ඉච්ඡති,
යො පටිච්ඡන්තකම්මනෙතා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 128 යො වෙ පරකුලං ගතං භුක්තං සුවිභාෂණං,
ආගතං න පටිපුජෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 129 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤකං,
මුසාවාදෙන වඤ්ඤෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 130 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා භක්තකාලෙ උපට්ඨිතෙ,
රොසෙති වාචා න ච දෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 131 අසතං යොධ පබ්බාති මොහෙන පළිගුණධීනො,
කිඤ්ඤිකං නිජිගිංසානො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 132 යො චන්තානං ඤායාමෙ පරඤ්ඤා මච්ඡානති,
නිහිනො සෙන මානෙන තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 133 රොසතො කදරියො ච පාපිච්ඡා මච්ඡරී සංයො,
අහිරිතො අනොත්තාපි තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 134 යො බුද්ධං පරිභාසති අථ වා තස්ස සාවකං,
පරිබ්බාජං ගහට්ඨං වා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 135 යො වෙ අනරහා සනෙතා අරහං පටිච්ඡානති,
වොරො සමුභවතෙ ලොකෙ එසං වො වසලාධිමො.
එතෙ වො වසලා වුත්වා මයා වො යෙ පකාසිතා.

125 යමෙක් මව හෝ පියා හෝ බැයා බුහුන හෝ පෙළා ද, වචන යෙන් හෝ කෝප උපදවා ද, ඔහු 'වසලයෙකු'යි දන්තේ ය.

126 යමෙක් (සාද්‍යාඡවිකාදී අර්ථය) පුළුවන්තා ලද්දේ (ඔහුට) අභිතයක් මැ පවසා ද, (අකීය මැ හෝ) ප්‍රතිච්ඡන්තක වශයෙන් බෙණේ ද ඔහු 'වසලයෙකු'යි දන්තේ ය.

127 යමෙක් පවිකම් කොට 'මා නහමක් දැව්වා' යි කැමැති වේ ද, යමෙක් ප්‍රතිච්ඡන්ත කම් ඇතියේත් වේ ද ඔහු 'වසල යෙකු' දන්තේ ය.

128 යමෙක් පරකුලයට ගොස් පිණි බොජුන් වළඳා (කම නිවෙසට) පැමිණියහුට ප්‍රතිපූජා නොකෙරේ ද ඔහු වසල යෙකු'යි දන්තේ ය.

129 යමෙක් බමුණකු වේවයි මහණකු වේවයි අන්කිසි යදියකු වේවයි මුසවායෙන් රචවා ද ඔහු 'වසල යෙකු'යි දන්තේ ය.

130 යමෙක් හෝජන කාලය එළැබෙත්ම බමුණකු වෙයයි මහණකු වේවයි පරොස් බසින් කෝප උපදවා ද, කිසිත් නො දේ ද ඔහු 'වසල යෙකු'යි දන්තේ ය.

131 මෙලොවැ යමෙක් මෝහයෙන් වෙළුනේ කිසිවක් (ලබා) ගණු කැමැත්තේ අසත් බස් කෙපලා ද ඔහු 'වසල යෙකු'යි දන්තේ ය.

132 යමෙක් ස්වකීය මානයෙන් ඉතා හීන වූයේ තමා හුවා දක්වා ද, මෙරමා හෙලා දකී ද ඔහු 'වසල යෙකු' යි දන්තේ ය.

133 (මෙරමාහට) කෝප උපදවනුයේ තද මසුරු වූයේත් වේ ද, ලාමක වූ ඊජ්සා ඇත්තේ ද මසුරු බැව් ඇත්තේ ද, ශබ්භාවයෙන් යුක්ත වේ ද පවට ලජ්ජා නැත්තේ පවට බිය නැත්තේ වේ ද, ඔහු 'වසල යෙකු'යි දන්තේ ය.

134 යමෙක් සමීප සම්බුද්ධතා පරිභව. බෙණේ ද, නොහොත් උත්චන්තයේගේ සවු වූ පැවිද්දකුට වේවයි ගැහැවියකුට වේවයි අපවාද කෙරේ ද ඔහු 'වසලයෙකු'යි දන්තේ ය.

135 යමෙක් රහත් නොවූයේ මම රහත්වීම් පිළින කෙරේ ද, බහුත් සහිත වූ ලොවිහි සොරකු වූ මෙනෙමේ මැ අධම වූ ම වසල වේයි. යම් පුහුල් කෙනෙක් මා වීසින් නොපට පවසන ලද්දහු ද මොහු ඵකාන්තයෙන් වසලයහ යි කියනලදහ.

136 න ජව්වා වසලො හොති න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
කම්මනා වසලො හොති කම්මනා හොති බ්‍රාහ්මණො.

137 තදම්නාපි ජානාථ යථා මෙදං නිදසසනං,
වණ්ඩාලපුත්තො සොපාකො මාතඛෙයා ඉති විසසුතො,

138 සො යසං පරමං පත්තො මාතඛෙයා යං සුදුලලහං,
ආගඤ්ජං තසසුපට්ඨානං ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා බහු.

139 සො දෙවයානමාරුයහ වීරජං සො මහාපථං,
කාමරාගං වීරාජේනා බ්‍රහ්මලොකූපගො අහු.

140 න නං ජාති නිවාරෙසි බ්‍රහ්මලොකූපපත්තියා,
අරක්කායකකුලෙ ජාතා බ්‍රාහ්මණා මත්තබ්බසුතො.

141 තෙ ව පාපෙසු කම්මෙසු අභිණ්ණමුපදිසසරෙ,
දිට්ඨව ධම්මෙ ගාරයහා සම්පරායෙ ව දුග්ගතිං,
න තෙ ජාති නිවාරෙති දුග්ගතිං ගරහාය වා.

142 න ජව්වා වසලො හොති න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
කම්මනා වසලො හොති කම්මනා හොති බ්‍රාහ්මණො.

එවං වුත්තෙ අභිකභාරආරො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච්ඡි:

අභිකභන්තං හො ගොතම, අභිකභන්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි
හො ගොතම, තිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජයා පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය
මුග්ගසා වා මග්ගං ආවිකේඛයා අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය
වක්ඛමිත්තො රූපානි දක්ඛිතස්සිති. එවුමුච්චි හොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිත්‍යො. එසාහං භවන්තං ගොතමං
සරණං ගව්‍යාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං
ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

වසලසුභං නිවර්තං.

136 (පරමානී වීසින්) ජාතියෙන් වසල නො වෙයි, ජාතියෙන් (උපතින්) බමුණු ද නො වේ (අපරි ශුද්ධ) කම්මයෙන් වසල වෙයි (පරිශුද්ධ) කර්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ.

137 යම් ප්‍රකාරයකින් මාගේ මේ නිදසුන වේ ද, එකරුණ මේ ප්‍රකාරයෙනු ද දන ගණිවු. (කැමට) බලුමස් උයන ශ්වපාක නම් සැඩොල් පුතෙක් මාතඛයයි ප්‍රසිද්ධ විය.

138 ඒ මාතඛ නීතකුලොත්පන්නයකු වීසින් ඉතා දුර්ලභ වූ යම් යඟ්‍යකට පැමිණියේද, ඔහුට උච්චතට බොහෝ ක්ෂත්‍රියෝ ද බ්‍රාහ්මණයෝ ද පැමිණියහ.

139-140 හේ (රාගාදී කෙලෙස් රජස්නැති) බුද්ධාදීන් උසින් පිළිපත් හෙයින් මහාමාර්ග වූ (අටසම්පත්) දේව යානයට නැග කාමරාගය ප්‍රභීණ කොට බඹලොවට පිළිසඳ වීසින් පැමිණියේය. ජාතිය බඹලොව උපතින් ඔහු නො වැළභීය. වේදහදරණ කුලෙහි උපන්, වේදය පිළිසරණ කොට ඇති, ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ ද නිතර පව් කම්හි (ගැලුනාහු) දක්නා ලැබෙත්.

141 දිට්‍ර දම්මයෙහි ගැරභිමට පත්වූවාහු පරලොවහි දුගතියට ද පත්වූවාහු දක්නා ලැබෙති. ජාතිකොමෝ ඔවුන් දුගතියෙන් හෝ ගැරභිමෙන් හෝ නො වළඟ.

142 ජාතියෙන් වසල නොවේ. ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වේ, කර්මයෙන් වසල වේ; කර්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ.

මෙසේ වදළ කල්හි අග්ගික භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහරය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහර ය, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිහුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුහුරු කොට තබන්නේ යම්සේ ද, වසන ලද්දක් හෝ විවෘත කරන්නේ යම්සේ ද, මං මුළා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ යම්සේ ද, දැස් ඇත්තාහු රු දක්නාහ'යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වීසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් දෙසන ලද. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ කොට යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡවකු කොට මා දරණ සේක් ව යි.

මෙතනසුතතං

- 143 කරණිය මත්තුසලෙන යං තං සත්තං පදං අභියමෙවච
යකෙකා උජු ව සුජු ව සුවචො වසා මුදු අනතිමානි.
- 144 සතතුසසකො ව සුභරො ව අපාකිච්චො ව සප්පලුකවුතති,
සන්තිඤ්ඤො ව නිපකො ව අපගභෙතා කුලෙසු අනතුගිඤ්ඤො,
න ව බුද්ධං සමාවරෙ කිඤ්ඤි යෙන විඤ්ඤා පරෙ උපවදෙය්‍යං,
සුඛිනො වා ධම්මිනො භොනතු සබ්බෙ සත්තා භවනතු
සුඛිත්තො
- 146 යෙ කෙච්චි පාණගුත්තරී තසා වා ථාවරා වා අනවසෙසා,
දීසා වා යෙ මහත්තා වා මජ්ඣිමා රසසකාණුකල්ලා.
- 147 දිට්ඨා වා යෙ ව අද්දිට්ඨා යෙ ව දුරෙ වසන්ති අවිදුරෙ,
භුතා වා සම්භවෙසී වා සබ්බෙ සත්තා භවනතු සුඛිත්තො.

මෙත්ත සූත්‍රය

143 ශාන්ත (නිර්වාණ) පදයට එළඹ වසනු කැමති වූ (ශීක්ෂාත්‍රය සඳහා) ප්‍රතිපත්ති සඳහා අරභයෙහි දක්ෂ වූවහු විසින් (සතර මාර්ග එළඹ සඳහා) යම් කරණි වේ නම්, ඒ කළයුතු වෙයි. (හෙ) සත්‍යප්‍රති වේදයෙහි සමර්ථ වන්නේ ය (තෙවන ප්‍රධානාධිකරණයෙන් සමත්වූයෙන් විමෙන්) සෘජු ද මොනොවට සෘජු ද වන්නේය. (අවවාදක්ෂමතාවෙන්) සුවච වන්නේය. (සසුන් බලසරෙහි) මෘදු වන්නේය. (ජාති ගොත්‍රාදි විසින්) අතිමාන නැති වන්නේය.

144 (ද්විතීයික සන්තොෂයෙන්) සන්තුෂ්ට වන්නේය. (දයක-යනට) සුපොෂ්‍ය වන්නේය. (කර්මාරාමතාදි අනෙකකෘත්‍යව්‍යාපෘත නොවීමෙන්) අල්ප කෘත්‍ය ඇති වන්නේය. (අල්ප පරිජිකාරකයෙන්) සැහැල්ලු වැඩුම් ඇති වන්නේය. සන්තුන් ඉදුරන් ඇති වන්නේය. (ශීලානුරක්ෂණ, විවරාදි විවාරණ සන්ප්‍රාය පරිජානන ප්‍රඥයෙන්) තත්වැසි නුවණැති වන්නේය. (කාය, වාචි, මනා ප්‍රගල්භතා නැති යෙන්) නොසරුප් බුහුටි බැවින් තොර වන්නේය. අනුලෝම නුටු ගිහිසසග විසින්) කුලන්ති නොගිජු වන්නේය.

145. යම් ලමුකමෙකින් වීඥ වූ අත්‍යයෝ උපවාද කෙරෙන් නම්, එබදු (ත්‍රිවිධදුශ්චරිත සඳහා) කිසිදු ක්ෂුද්‍රකර්ම නො ද කරන්නේය. සවිසත්ත්‍ර සුචපත් වූවෝ, නිරුපද්‍ර ව වූවෝ සුඛිතවික්ත වෙත්වා.

146. (තෘෂ්ණා සහිත හෙයින්) ත්‍රස්තම් වූ ද (තෘෂ්ණාප්‍රභාණයෙන් රහත් වූ හෙයින්) ස්ථාවර වූ ද (නාග මත්ස්‍ය ගොඩාදි) දීභිජාතික වූ ද (භස්කිනාග දනවාදි) මහාකාය ඇත්තාවූ ද (අශ්ව ගවමහිෂාදි) මධ්‍යම ශරීර ඇත්තා වූ ද (වාමනාදි) ලුහුටු සිරිටි ඇත්තාවූ ද (දිවැසට ගොදුරුවන) සියුම් අත්බැව් ඇත්තා වූ ද (මත්ස්‍ය කුර්මාදි) ස්ථුල වූ ද (පඤ්චොකාර භවයෙහි) යම් නිරවශෙෂ ප්‍රාණිහු වෙත් නම්, (එක වොකාර, චතුර්වොකාර භවයන්හි) යම්බදු නිවරශෙෂ භූතයෝ වෙත් නම්,

147. (ඇස් සමුච්ච රීම් විසින්) දුටු විරු හෝ යම් ප්‍රාණි කෙනෙක් ඇත් ද, දුරෙහි හෝ නොදුරෙහි යම් සත්ව කෙනෙක් වෙයෙන් ද, (අභිනිර්වාන හෙයින් අර්හත් සඳහා) යම් භූත කෙනෙක් වෙත් ද පුනර්භව සොයන හෙයින් ශෛක්ෂ පෘථග්ජනසඳහා) යම් සම්භවෙයි සඳු කෙනෙක් වෙත් ද, එ හැම සඳුයෝ සුඛිතාත්ම වෙත්වා.

- 148 න පරො පථං නිකුට්ඨෙට් නාතිමෙඤ්ඤට් කඤ්චි නං ක ඤ්චි
ඛ්‍යාරොසනා පටිසසඤ්ඤා නාඤ්ඤමඤ්ඤසා දුක්ඛමිවෙජ්ජයා.
- 149 මාතා යථා නියං පුත්තං ආයුසා එකපුත්තමනුරුක්ඛෙ,
එවමි සබ්බභූතෙසු මානසං භාවයෙ අපරිමාණං.
- 150 මෙත්තඤ්ඤා සබ්බලොකස්මිං මානසං භාවයෙ අපරිමාණං,
උද්ධං අධො ව නිරියඤ්ඤා අසම්බාධං අවෙරං අසපතනං,
- 151 නිට්ඨං චරං නිසික්කො වා සයානො වා යාව තස්ස
විගතමිද්දො
එතං සතීං අධිට්ඨෙය්‍ය බ්‍රහ්මමෙතං විහාරං ඉධමාහු,
- 152 දිට්ඨිඤ්ඤා අනුපගමම සීලවා දස්සනෙන සම්පනෙන,
කාමෙසු විනෙය්‍ය ගෙධං න හි ජාතු ගබ්භසෙය්‍යං පුනරෙතීති.

මෙත්තසුත්තං නිට්ඨිතං.

1 - 9

හෙමව්වත්තසුත්තං

- 153 අජ්ජ ප ණ්ණරසො උපොසථො (ඉති සාතාගිරො යසෙඛො)
දිව්‍යා රතති උපට්ඨිතා
අනොමනාමං සාඤ්ඤං
හත්ථපසාමි භෝතමි.
- 154 කම්මි මනො සුපණ්ණිතො (ඉති හෙමව්වතො යසෙඛො)
සබ්බභූතෙසු නාදිනො,
කම්මි ඉට්ඨෙ අනිට්ඨෙ ව
සංකප්පස්ස වසිත්තා.

148. අන්‍යජනයෙන් පරජනයකු නො රවටනේය. කිසි තැනෙක් හිදු එබදු (ක්ෂත්‍රියාදී) කිසිවකු ඉක්ම නො හඟනේය. (කායවාග් චිකාර සඬබ්‍යාන) විවිධ රෝෂණයෙන් හා (මනෝචිකාර සඬබ්‍යාන) ප්‍රතිසංඥායෙන් අනෙකෙක් අනෙකක් හට දුක් නොරුස්නේය.

149. මවක් තම එක ම උරෙහිදු පුතු සිය දිවියෙන් යම් සේ රක්නීද, එසෙයිනුදු සවු සතුන් කෙරෙහි අප්‍රාමාණ්‍ය මෙත්‍රී චිත්තය වඩනේය.

150. (අරූප භවය තෙක් ඇති) උඩ හා (කාම භවය තෙක් ඇති) යට හා (රූපභව සඬ්‍යාන) සරස හා හැම සත්ලොවහි සම්බාධ විරහිත (ත්‍රිසිම) වූ අවෙර වූ සතුරන් නැති අප්‍රාමාණ්‍ය වූ මෙන්සිත වඩනේය.

151. සිටුනේ වෙවයි. ඇවිදුනේ වෙවයි, භොනේ වෙවයි යම් තාක් විභත නිද්‍රා ඇතියේ වේ නම්, තෙල මෙත්‍රී ස්මෘතිය ඉටනේය. (බ්‍රහ්මාදී ආයතියෝ එය මෙලොවහි බ්‍රහ්මචිහාර යි කිහු.

152. (ලොවුතුරු සිලිත්) සිල්වත් වූයේ (සොවත් මග සම්බුදු යයි කිය) සමයක් දර්ශනයෙන් සපන් වූයේ සත්කායදාෂ්ටියට නොපැමිණ (සෙද ගැමි අනගැමි දෙමහින්) කාමයන්හි ගිජුබව සන්තිද්‍රවා ඵ්කාන්තයෙන් කිසි වැනෙක්හිදු මාතෘගර්භශය්‍යාවට (පුතර් භවයට) යළි නො මැ එන්නේය යි.

මෙත්ත සූත්‍රය නිමි.

1 - 9

හේමවත සූත්‍රය

153. සාතාගිර යක්ෂ මෙසේ කියයි: අද පඤ්ඤාසි පොහෝ දවස යි. දිවා වූ රාත්‍රිය එළඹ සිටියා වෙයි. එහෙයින් නො ලබු නම් ඇති ගෞතම ශාස්තෘන් වහන්සේ දකුම්හ.

154. හේමවත යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම! (එ ශාස්තෘහුගේ) සිත මොනොවට සමාහිත වේද? සව් සතුන් කෙරෙහි සමසින් ඇද්ද? (නොභොත්) නැද්ද? කිම, ඉටු අනිටු අරවුණෙහි ඔබගේ සංකල්පයෝ වශීකෘත වෙද්ද?

155 මනො වසා සුපණ්ණිනො (ඉති සාතාගිරො යකො)
සබ්බභුතෙසු තාදිනො,
අරො ඉදෙඨ අනිදෙඨ ච
සඤ්ඤාසාසා වසිකතා.

156 කච්චි අදින්නං තාදියති (ඉති හෙමච්ඡො යකො)
කච්චි පාණෙසු සඤ්ඤානො,
කච්චි ආරා පමාදමා
කච්චි ඤානං න රික්ඛති.

157 න සො අදින්නං ආදියති (ඉති සාතාගිරො යකො)
අරො පාණෙසු සඤ්ඤානො,
අරො ආරා පමාදමා
බුද්ධො ඤානං න රික්ඛති.

158 කච්චි මුසා න භණ්ති (ඉති හෙමච්ඡො යකො)
කච්චි න ඛිණ්ණාසප්පො,¹
කච්චි වෙහුතියං නාහ
කච්චි සමං න භාසති.

159 මුසා ච සො න භණ්ති (ඉති සාතාගිරො යකො)
අරො න ඛිණ්ණාසප්පො,¹
අරො වෙහුතියං නාහ
මනො අත්ථං සො භාසති.

160 කච්චි න රජ්ජති කාමෙසු (ඉති හෙමච්ඡො යකො)
කච්චි වික්ඛං අනාවිලං,
කච්චි මොහං අතික්ඛන්තො²
කච්චි ධර්මෙසු වක්ඛමා.

161 න සො රජ්ජති කාමෙසු (ඉති සාතාගිරො යකො)
අරො වික්ඛං අනාවිලං,
සබ්බමොහං අතික්ඛන්තො
බුද්ධො ධර්මෙසු වක්ඛමා.

1. න ඛිණ්ණාසප්පො - සිමු 2, නාඛිණ්ණාසප්පො - සු.

2. අතික්ඛන්තො - සිමු 2.

155. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: සියල් සතුන් කෙරෙහි සමසිත් ඇති උන්වහන්සේගේ සිත ද මොනොවට සමාහිත වෙයි. වැළිත් ඉටු අතිටු අරමුණෙහි උන්වහන්සේගේ චිත්තයෝ වහිකෘතයහ.

156. හේමවන යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම, ඔබ අයිතාදන් දැ නොගන්නේ ද? කිම, ප්‍රාණින් විෂයයෙහි සංයත ද? කිම, අබ්‍රහ්මචර්ය සංඛ්‍යාත) ප්‍රමාදයෙන් (පාඨාන්තරයෙහි මාගම් කෙරෙන්) දුරු වූයේ ද? කිම, ධ්‍යානය නොසිස් කෙරේද?

157. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හෙ අයිතාදන් නොගන්-
නේය. යළි ප්‍රාණින් කෙරෙහි සංයත ද වෙයි. යළිදු අබ්‍රමසරින්
(නොහොත් මාගම් කෙරෙන්) දුරු වූයේය. ඒ බුදුරජ දහැත් සිස්
නොකෙරේ.

158. හේමවන යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම, මුසවා නො බෙණේ ද?
කිම, පරොස් බස් නැත්තේ ද? කිම, වෙහෙසිය යි කියූ බස් නො
කියා ද? කිම, පලස් නො බෙණේ ද?

159. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හේ මුසා නො බෙණෙයි,
වැළි පරොස් බස් නැත්තේ වෙයි. තවද පිසුනු නො ද තෙපලයි. හෙතෙම
නුවණින් පිරිසිදු දන අරුත්ම බෙණෙයි.

160. හේමවන යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම, (කෙලශකාමයෙන්)
වස්තුකාමයන්හි නො ඇලේ ද? කිම, සිං (ව්‍යාපාදයෙන්) නො
කැලඹුනේද? කිම, මෝහය ඉක්ම වූයේ ද? කිම සියලු දහමිහි
(සවත්නැණ) නුවණැස් ඇත්තේ ද?

161. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හේ කාමයන්හි නො ඇලෙයි,
වැළිදු සිත කො කැලඹුනේ වෙයි. සියලු මොහය ඉක්ම වූයේ වෙයි,
බුදුරජ සියලු දහමිහි (අප්‍රතිහත) නුවණැස් ඇත්තේ ය,

- 162 කවචි විජ්ජාය සමපනො (ඉති හෙමවනො යකො)
කවචි සංසුද්ධිවාරණො,¹
කවචිසා ආසවා ධීණා
කවචි නත්ති පුනඛොවො.
- 163 විජ්ජාය වෙව සමපනො (ඉති සාතාගිරො යකො)
අපො සංසුද්ධිවාරණො,¹
සබ්බසා ආසවා ධීණා
නත්ති තස්ස පුනඛොවො.
- 164 සමපනං මුත්තො විතං කම්මනා වාසපථෙන ව
විජ්ජාවරණසමපනං ධම්මො නං පසංසයි. *
- 165 සමපනං මුත්තො විතං කම්මනා වාසපථෙන ව,
විජ්ජාවරණසමපනං ධම්මො අනුමොදයි. *
- 166 සමපනං මුත්තො විතං කම්මනා වාසපථෙන ව,
විජ්ජාවරණසමපනං හන්ති පසාම ගොතමං. *
- 167 එඤ්ජකං කිසං වීරං² අසාහාරං අලොප්පං,
මුත්තං වනස්සිං කොසලං එති පසාම ගොතමං.
- 168 සිහංවෙකවරං නාගං කාමෙසු අනපෙකවිතං,
උපසංකම්ම පුච්ඡාම මච්ඡුපාසා පමොවනං.
- 169 අකාමාරං පටිකාරං සබ්බධම්මාන පාරගං,
බුද්ධං වෙරහයානිතං මයං පුච්ඡාම ගොතමං.
- 170 කිසම්මි ලොකො සමුප්පනො (ඉති හෙමවනො යකො)
කිසම්මි ඛුඛ්ඛිති සත්ථවං.
කිසස ලොකො උපාදය
කිසම්මි ලොකො විහංගානි.

1. සංසුද්ධිවාරණො පිටු 2,
* සාම පොසකෙ නත්ති,

2. වීරං පිටු 2.

162. හේමවත යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම (ඒ බුදුරජ) (අෂ්ට) විද්‍යායෙන් සමන්වාගත වෙද? කිම, සුපිරිසිදු පසළොස් වරණධර්ම ඇත්තේ ද? කිම, ඔබගේ ආප්‍රවයෝ ක්ෂීණ වූහ ද? කිම, පුනර්භවයෙක් නැත්ද?

163. සාතාගිර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හේ අෂ්ට විද්‍යායෙන් ද සමන්වාගත වෙයි, යලිදු සුපිරිසිදු වූ පසළොස් වරණධර්ම ඇත්තේය, ඔබගේ සියලු ආප්‍රවයෝ ක්ෂීණ වෙති, උහුට පුනර්භවයෙක් නැත.

164. මුනිහුගේ සිත ශුද්ධ කායකර්මයෙන් ද ශුද්ධවාක් කර්මයෙන් ද සපත් වෙයි. එහෙයින් ම විදුසරණසපත් ඒ ගෞතම බුදුන් තර්කාධර්මයෙන් පසස්නෙහි,

165. මුනිහුගේ සිත ශුද්ධ කායකර්මයෙන් හා ශුද්ධ වාක්කර්මයෙන් හා සපත් වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ ඒ ගෞතම බුදුන් තර්කාධර්ම හෙයින් සමාරාධන කරති.

166. මුනිහුගේ සිත ශුද්ධ කායවාක් කර්මයෙන් සපත් වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ ඒ ගෞතම බුදුන් ඒකාන්තයෙන් දකුම්භ.

167. ඉඵමුවකුට බදු කෙංඳා ඇති (මොනවට ලියූ කෙලෙස් ඇති හෙයින්) කෘශ වූ (පස්මරුන් දිනූ හෙයින්) වීර වූ (ඒකාසන භෝජන පරිමිත භෝජන ඇති හෙයින්) අල්පාහාර වූ ආහාරයෙහි ඡන්දරාග නැති සෙයින් අලොල වූ විවේකයෙහි ඇලුණු බැවින් වෙහෙහි ධ්‍යාන කරණ ගෞතම මුනිහු එව, දකුම්භ,

168. සිංහයකු සේ එකලාව හැසිරෙණ (පුනර්භවයට නොයන හෙයින්) නාග වූ, ද්විවිධකාමයන්හි (ඡන්දරාගය) අපේක්ෂා නැති බුදුන් කරා එළැඹූ (සසර වටින් මිදීම) මෘත්‍යුපාශයෙන් මිදීම හෙවත් නිවණ ප්‍රඵලස්මිත.

169. සිවුසස් දහම් දෙසන්නාවූ (එය ම කීර්තිඤාණ කතඤාණ විසින්) පවසන්නාවූ, වාතුර්භූමකධර්මයන්ගේ පරතෙර පත් (පස්විද) හැම වෙර බිය ඉක්ම වූ, ගෞතම බුදුන් අපි විචාරමිහ.

170. හේමවත යක්ෂ මෙසේ අසයි: කවරක් උපන් කල්හි (සත්ත්වසංස්කාර) ලෝකය උපන්නේද? කවරෙක්හි ලා (තණ්හා මාන දිඪ) සන්තට කෙරේද? කවරක් ඇසුරු කොට ලොභ පවත්නේද? කුමක් ඇති කල්හි (කවර කරුණෙකින්) ලෝකය පෙළේද?

- 171 ජසා ලොකො සමුප්පාදනො (භෙදවිකල්ප භගවා)
ජසා භුක්ඛි සත්ථි,
ජනනමෙව උපාදා
ජසා ලොකො විහංගති.
- 172 කතමං තං උපාදාං යත් ලොකො විහංගති,
නියානං පුද්ගලො භුක්ඛි කමං දුක්ඛා පමුච්ඡති.
- 173 පඤ්ඤා කාමඥා ලොකෙ මනො ජට්ඨා පමොදිතා,
එත් ජජා විරාජෙත්ථ එවං දුක්ඛා පමුච්ඡති.
- 174 එතං ලොකස්ස නියානං අකාමං වො යමා තමං,
එතං වො අභමකාමී එවං දුක්ඛා පමුච්ඡති.
- 175 කො සුඛං තරති ඔසං කො සුඛං තරති අමංගලං,
අපකිංචය අනාලංකො කො ගමභීරො න සිදති.
- 176 සබ්බද සිලසම්පාදනො පඤ්ඤා වා සුභමාහිතො,
අරක්ඛන්ති ඤාති ඔසං තරති දුක්ඛං.¹
- 177 චිරතො කාමසංග්ගා සබ්බසංයොජනාතිගො,
නනදී භව පරික්ඛිණො සො ගමභීරො න සිදති.
- 178 ගමභීරපඤ්ඤං නිපුණත්ථසංඝං
අකිංකරං කාමභවෙ අසන්නං,
තං පසාරං සබ්බධි විපසම්මානං
දිට්ඨො පථො කමමානං මහෙසි.

1. දුක්ඛං - ඉදං 2.

171. (බ්‍රහ්ම හෙමචන යි, අමතා මෙසේ වදනුහ;) ඡඩායතන උපන් කල්හි ලෝකය උපන්නේ වෙයි. ඡඩායතන පවත්නා කල්හි (කෙලඟ) සන්ථව කෙරෙයි. ඡඩායතනයන් ම ඇසුරු කොට ලෝකය පවත්නේය, ඡඩායතනයන් ඇති කල්හි ම ලෝකය පෙළෙයි.

172. යම් තැනෙක ලෝකය වැනසේ නම්, ඒ උපාදනය (දුඛසත්‍යය) කවරේද? (මාර්ග සත්‍ය සංඛ්‍යාත) නිර්යාණය පුළුල්වන්නාලද්දු කෙසේ සසර දුකින් මිදේදැයි වදනු මැනැව.

173. මනායතනය සවන කොට ඇති (පඤ්ඤායතන සංඛ්‍යාත) පස්කම් ගුණයෝ (මාවිසින්) පවසනලද වෙති මේ (දෙළොස් ආයතන සංඛ්‍යාත) දුඛසත්‍යයෙහි (තෘෂ්ණ සංඛ්‍යාත) ඡන්දය දුරලා මෙසේ සසර දුකින් මිදෙයි.

174. මා විසින් තොපට ලෝකයාගේ මේ නිර්යාණය තත්වු පරිදි පවසන ලද. මෙසේ සසර දුකින් මිදෙයින තෙල කරුණ මම තොපට පවසමි.

175. මේ ලොවහි කවරෙක් (කාමාදි) චතුරොස තරණය කෙරේද? කවරෙක් භවසාගර තරණය කෙරේද? ප්‍රතිෂ්ඨාරහිත පිහිටක් නැති අනාලම්බ වූ ගැඹුරු සයුරෙහි කවරෙක් නොගැලේද?

176. හැම කල්හි ශීල සම්පන්න වූයේ ලොවිලොවුතුරු නුවණින් ප්‍රඥාවත් වූයේ (සමථ විපස්සනා මාර්ගඵල සමාධියෙන්) මොනොවට සමාහිත වූයේ ආධ්‍යාත්ම වින්තනය සැහැවී කොට ඇති (අප්‍රමාද සංඛ්‍යාත) ස්මෘති ඇත්තේ තරණය කිරීමට දුෂ්කර වූ චතුරොසය තරණය කෙරෙයි.

177. කාමසංඥායෙන් (චතුර් මාර්ග සම්ප්‍රයුක්ත සමුච්චෙද විරති-යෙන්) විරත වූ (සිවුමග නුවණින් මැ) සියලු (දඹට්ට) සංයෝජනයන් ඉක්ම වූ (තෘෂ්ණා සංඛ්‍යාත) නන්දිය හා භවයත් ක්ෂය කළ ඵ ක්ෂිණාසුච මහණ ගැඹුරු (සසර) සයුරෙහි නො ගැලෙයි.

178. (ස්කන්ධාදියෙහි) ගාමිණීර ප්‍රඥා ඇති, නිපුණ වූ පණ්ඩිතයන් විසින් ගොතන ලද ප්‍රශ්නයන්ගේ අරුත් දක්නා වූ, රාගාදිකිංකෘත රහිත (ද්විවිධ) කාමයෙහි හා (ත්‍රිවිධ) භවයෙහි නො ඇලුනු (ස්කන්ධාදි අරමුණුවල ඡන්දරාගය නැති හෙයින්) සියලු තත්හි මිදුනු (අෂ්ටසමාපත්ති සංඛ්‍යාත) දිව්‍ය මාර්ගයෙහි යන ඒ මහාර්ඡීන් බලව.

- 179 අනොමනාමං නිපුණස්සදසී.
පඤ්ඤාදදං කාමාලයෙ අසන්නං.
තං පසංචිතං සුමෙධං.
අරියෙ පථෙ කමමානං මහෙසී.
- 180 සුද්දිට්ඨං වත නො අස්ස සුප්පභාතං සුච්ඡිද්ධිං,¹
යං අඤ්ඤාම සමුද්ධං ඔසති භුභුමනාසවං.
- 181 ඉමෙ දසසතා යත්තා ඉඤ්ඤානෙතා යසස්සිනො,
සුමෙධං තං සරණං යනති තං නො සප්පා අනුක්කරො.
- 182 තෙ මයං විවරිකාම ගාමා ගාමං නගා නගං,
නමස්සමානා සමුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මතනති.

භෙමවතසුඤ්ඤානං නිද්ධිතං.

1-10

ආලවකසුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා ආලවකං විහරති ආලවකස්ස යත්තස්ස භවතො අප්ථො ආලවකො යකෙඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුප-
සංඝාතී, උපසංඝාතීත්වා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති.

සාධාචුසොති භගවා නිකම්මී,
පටිස සමණාති,
සාධාචුසොති භගවා පාවිසී,

දුතියමි ටො ආලවකො යකෙඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච. නිකම්ම
සමණාති,

සාධාචුසොති භගවා නිකම්මී,
පටිස සමණාති,
සාධාචුසොති භගවා පාවිසී,

1. සුඤ්ඤානං - පිටු 2.

179. අලාමක නාම ඇති, නිපුණාභිදක්නා වූ (නුවණ ලබන පිළිවෙත දෙන හෙයින්) ප්‍රඥාදයක වූ කාමාලයෙහි නොලැඟුණා වූ (සර්වඥභාවයට මාර්ග වූ පාරම් ප්‍රඥා ඇති හෙයින්) සුමේධ වූ, සර්වඥ වූ ආර්යාෂ්ටාභිග්න මාර්ග හෝ ඵලසමාපත්ති සංඛ්‍යාත) ආර්යමාර්ගයෙහි යන ජ මහර්ෂීන් බලව.

180. ඵකාන්තයෙන් අද අපට මනා දර්ශණයෙක් විය. අද අපට සොදුරු උදෑසෙණක් විය, ශෝභන උත්තරයෙක් විය. යම් හෙයෙකින් ඕස කරණය කළ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දුටුමෝද, එහෙයිනි.

181. සෘද්ධිමත් වූ යශස්වී වූ දහසක් වූ මේ හැම යක්ෂයෝ ඔබ සරණ කොට යෙති. ඔබ වහන්සේ අපගේ නිරුත්තර ශාස්තෘ වහු.

182. අපි සම්බුද්ධන් නමදිමින් ධර්මයාගේ සාක්ඛ්‍යාත භාවය ද වණමින් ගමන් ගමට පවියෙන් පවියට යමිහයි.

හේමවත සූත්‍රය නිමි.

1 - 10

ආලවක සූත්‍රය.

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අළවුරට ආලවක නම් යක්ෂ්‍රගේ භවනයෙහි වැඩවසන සේක. ඉක්බිති අළවු යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය:

“මහණ, නික්ම යා,”යි.

“මැනැවැ ඇවැතැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුණු සේක.

“එව මහණැ”යි.

“මැනැවැ, ඇවැතැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. දෙවන වට ද අළවු යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය: “නික්ම යා මහණ” යි.

“මැනැවැ ‘ඇවැතැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම ගිය සේක. එව “එව මහණැ”, යි

“මැනැවැ, ඇවැතැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක.

තනියමි ඛො ආලවකො යකො හගවන්තං එතදවොච: නිකම
සමඤ්ඤාති,

සාධාච්ඡයාති හගවා නිකමි,
පටිස සමඤ්ඤාති,
සාධාච්ඡයාති හගවා පටිසි,

චතුස්සමි ඛො ආලවකො යකො හගවන්තං එතදවොච: නිකම
සමඤ්ඤාති,

නට්ඨානං තං ආච්ඡයො නිකමිසාමි යං තෙ කරණියං තං
කරොමිති,

පඤ්ඤා තං සමඤ්ඤා පුළුච්ඡාමි, සවෙ මෙ න ව්‍යාකරිසාමි චිත්තං වා
තෙ ඛිපිසාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙසාමි, පාදෙසු වා ගහෙතවා පාරගමනාය
ඛිපිසාමිති,

නට්ඨානං තං ආච්ඡයො පසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුත්තකෙ සසමඤ්ඤානුමානියා පජාය සදෙවමනුසාය යො මෙ චිත්තං
වා ඛිපෙය්‍ය හදයං වා ඵාලෙය්‍ය පාදෙසු වා ගහෙතවා පාරගමනාය
ඛිපෙය්‍ය, අපි ව කං ආච්ඡයො පුළුච්ඡ, යඤ්ඤාමිති.

අපි ඛො ආලවකො යකො හගවන්තං ගාථාය අරුඤ්ඤාමි:

183 කිං සුධ චිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං
කිං සු පුළුච්ඡාමි¹ සුඛමාවහාති,
කිංසු හවෙ සාදුතරං² රසානං
කපං ජීවිං ජීවිතමාහු සෙට්ඨං.

184 සද්ධිධ චිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං
ධම්මො සුච්ඡිණ්ණො සුඛමාවහාති
සච්චං හවෙ සාදුතරං රසානං
පඤ්ඤාජීවිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨං.

185 කපං සු තරති ඔසං කපං සු තරති අණ්ණං වං,
කපං සු දුක්ඛං අච්චති කපං සු පරිසුජ්ඣති.

1. සුච්ඡිණ්ණො සුච්ඡි 2,
2. සාදුතරං - සු, සා.
3. ජීවිතමාහු - සු.

තෙවනවට ද අළවු යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කියා:
“නික්ම යා මහණැ” යි.

“මැනවැ ඇවැතැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි සේක.
“එව මහණැ” යි.

“මැනවැ ඇවැත” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවිසි සේක,
සතරවන වට ද අළවු යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කියා:
“නික්ම යා මහණැ” යි.

“එ කරුණින් ම ඇවැත, මම නොයමි, තා විසින් යමක් කට
හැකි නම්, එය කරව” යි.

“මහණ, තා පැන පුළුවස්මි. ඉදින් තෝ එය මට නො විසඳනෙහි
නම්, තාගේ සිත හෝ පෙරලන්නෙමි, තාගේ හදවත හෝ පළන්නෙමි,
දෙපය අල්වා ගෙණ ගඟිනෙතර හෝ දමාපියමි” යි.

ඇවැත යමෙක් මාගේ සිත හෝ පෙරලා නම් හදවත හෝ පළානම්
දෙපය හෝ අල්වා ගෙණ ගඟිනෙතර දමාගසා නම් එබන්දකු දෙවියන්
සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලෝකයෙහි හෝ මහණ බඩුණන්
සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි, නො මැ දක්මි. එහෙත් ඇවැත,
යමක් කැමැත්තෙහි නම් විවාර” යි.

එකල් හි අළවු යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කියා:

183 මෙලොව්හි පුරුෂ හට කවර ධනයෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?
මොනොවට පුරුදු කරණ ලද කවරෙක් සුව එළවා ද? කවරෙක් රසයන්
අතුරෙන් ඉතා මිසුරු වේ ද? කිසෙයින් දිව්වටනහුගේ ජීවිතය
ශ්‍රේෂ්ඨයයි කිහුද? යි.

184 මෙලො වැ ශ්‍රද්ධාව පුරුෂ හට ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ, (දන, සීල,
භාවනා) ධර්මය මොනොවට පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවයි, රසයන්
අතුරෙන් සත්‍යය එකාන්තයෙන් මිසුරු වෙයි. ප්‍රඥාවෙන් දිව්වටනු
වහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කිහු,

185 කිසෙයින් ඔස තරණය කෙරේ ද? කිසෙයින් සසර සයුරු
තරණය කෙරේ ද? කිසෙයින් වෘත්තදුෂ්ටය ඉක්මයේ ද? කිසෙයින් පිරිසිදු
වේ ද? යි.

- 186 සද්ධාය තරතී ඔසං අසමාදෙන අණ්ණවං,
විරියෙන දුක්ඛමච්ඡෙති¹ පඤ්ඤාය පරිසුඤ්ඤාති.
- 187 කථං සු ලහතෙ පඤ්ඤං කථං සු විජුතෙ ධනං,
කථං සු කිත්තිං පපොති කථං මිත්තානි ගන්ති.
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං පෙවති න සොවති.
- 188 සද්දහානො අරහතං ධම්මං නිබ්බානපත්තිං,
සුඤ්ඤාය ලහතෙ පඤ්ඤං අසමමනො විවක්ඛණො.
- 189 පතිරුපකාරී ධුරවා උට්ඨාතා විජුතෙ ධනං,
සවෙවන කිත්තිං පපොති දදං මිත්තානි ගන්ති.
- 190 යසෙසතෙ චතුරො ධම්මා සද්ධස්ස සරමෙසිනො,
සවං ධම්මො ධිති වාගො ස වෙ පෙවති න සොවති.
- 191 ඉධං අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්ස පුච්ඡ සමණබ්බාහුණං,
යදි සවං දමා වාගා ඛන්තා භීතො වීජති.
- 192 කථං තු දුති පුච්ඡස්සං පුච්ඡ සමණබ්බාහුණං,
සො හං අජ්ජ පජානාමි සො වන්තො සමපරාධිකො.
- 193 අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො වාසායා' ළවිමාගමී,
සො හං අජ්ජ පජානාමි යත්තං දිත්තං මහස්මිං.
- 194 සො අහං විවරියාමි ගාමා ගාමං පුරාපුරං,
නාමස්මාතො සම්බුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මන්තරී.

1. දුක්ඛං අවෙති නි - පිටු 2.

186. ශ්‍රඩායෙන් දෘෂ්ටිසංඛ්‍යාතභිස තරණය කෙරෙයි. අප්‍රමාදයෙන් හවාරණව තරණය කෙරෙයි. අනාගාමි මාර්ගවධ්‍ය වූ කාමදුෂ්ඨය වීර්යයෙන් තරණය කෙරෙයි. අර්හත්මාර්ගප්‍රඥාවෙන් පිරිසිදු වෙයි.

187. කිසෙයින් ප්‍රඥා ලබා ද? කිසෙයින් ධනය ලබා ද? කිසෙයින් කීර්තියට පැමිණේ ද? කිසෙයින් මිතුරන් සපයා ද? මෙලොවින් පරලොව ගොස් කිසෙයින් ශෝක නො කෙරේ ද?"යි

188. නිවනට පැමිණීම පිණිස (බුද්ධාදි) රහතුන්ගේ ධර්මය හදුනා නුයේ (දහම) අසනු කැමැත්තේ අප්‍රමත්ත වැ විචක්ෂණ වූයේ ලොකික ලොකොත්තර ප්‍රඥා ලබා,

189. ලොකික ලෝකෝත්තර ධනයට ප්‍රතිරූප වැ ක්‍රියා කරණ සුදු වූයේ රුකුළු වැර ඇතියේ නොලිහිල් පැරකුළු ඇත්තේ ලොවිලොවුතුරු ධනය ලබා. වාක්සන්‍යයෙන් කීර්තියට පැමිණේ. කැමැති දෑ දෙන්නේ මිතුරන් සපයා.

190. ගිහිගෙහි වසන යම් සැදුහැතියකුට වාක්සන්‍යය හා ප්‍රඥාව හා වීර්යය හා ත්‍යාගය. හා මේ සිව් දහමුණු ඇත් ද, හේ ඒකාන්තයෙන් පරලොව ගොස් ශෝක නො කෙරේ. මෙලොවින් පර ලොව ගිය හේ ඒකාන්තයෙන් ශෝක නොකෙරේ.

191. ඉදින් වාක්සන්‍යයෙන් වැඩි තරම් වූ ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත දමයෙන් වැඩි තරම් වූ ත්‍යාගයෙන් වැඩිතරම් වූ වීර්යසංඛ්‍යාත ක්ෂාන්තියෙන් වැඩිතරම් වූ අනෙක් දහමෙක් මේ ලෝකයෙහි ඇත් නම්, වැලික් අන්‍ය වූ නොයෙක් මහණ බමුණන් විවාරවයි.

192. මෙලොවැ නුවණ ලැබීම ඇ යම් කරුණෙක් වේ නම්, එ ද පරලොව පිළිබඳ යම් අර්ථයෙක් වේ නම්, එ ද, අද මම දැනගනිමි. එබඳු මම දැන් කිසෙයින් නම් අන් බොහෝ මහණ බමුණන් විවාරම් ද?

193. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු මට වැඩ සඳහා වාසය පිණිස අලවු පුරට වැඩියහ. (එහෙයින්) යම් පින් කෙතෙක්හි දෙන ලද්ද මහත් එල වේ නම්, මම ඒ පින් කෙත දැනගනිමි.

194. මම බුදුන් නමිදිමින් ධර්මයාගේ සුධර්මකය ද කියමින් ගමින් ගම නුවරින් නුවර හැසිරෙමි යයි.

එවි. වුඤ්ඤාන ආලවකො යකොඤ්ඤානං භගවතං එතදවොච. අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි, අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නිකක්ඛන්තං වා උක්ඛන්තං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලාසනං වා මග්ගං ආවිකේශයා අකුසලානං වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය වක්ඛන්තං රූපානි දක්ඛන්තීති, එවිමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එයාහං භගවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං භික්ඛාමි. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

ආලවකසුත්තං නිවේදනං.

1 - 11

විජයසුත්තං.

- 195 වරං වා යදි වා තිට්ඨං නිසිනෙතො උද වා සයං,
සම්මෙඤ්ජති පසාරෙති එයා කායසං ඉ ඤ්ජනා.
- 196 අට්ඨි නභාරු සංයුතො තවමංසාවලෙපනො,
ජවියා කායො පටිච්ඡන්තො යථාහුතං න දියති.
- 197 අනතපුරොදරපුරො යකපෙළසං වජ්ජිනො,
හදයසං පපජාසසං විකකසං පිහකසං ව.
- 198 සිඤ්ඤානිකාය ඛෙළසං සෙදසං මෙදසං ව,
ලොභිතසං ලබ්බිකාය පිත්තසං ව වසාය ව.
- 199 අපසං නවති සොතෙති අසුචි සවති සබ්බද,
අකම්මනා අකම්මගුපකො කණ්ණිකා කණ්ණිගුපකො.
- 200 සිඤ්ඤානිකා ව නාසානො මුඛෙන වමතෙ' කද,
පිත්තං සෙමනං වමති කායමනා සෙදරලිකා.
- 201 අපසං පුසිරං සිසං මත්ථුමාසං පුරිතං,
පුහතො නං මඤ්ජති බාලො අවිජ්ජාය පුරතකතො.

මෙසේ වදළ කල්හි අළවු යක් හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවැ, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවැ, යම් සේ හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිහුරු කරණ ලද්දක් උඩුහුරු කෙරෙන්නේ වේද, පිළිසන්වූවක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේද, මුළාවූවකුට මහ පවසන්නේ හෝ වේද, 'ඇස් ඇත්තාහු රු දක්නාහ'යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ධර්මය පවසන ලද, තෙල මම් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යම්, ධර්මය ද භික්ෂු සඬකයා ද සරණ කොට යම්. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම ව සරණගත උපාසකයකු කොට ධරණ සේක්වයි.

ආළවක සූත්‍රය නිමි.

1 - 11

විජය සූත්‍රය

195. යන්නේ හෝ ඉදින් සිටිනේ හෝ හුන්නේ හෝ නොහොත් හෝනේ වේද, (අත්-පා) හකුළුවනු ද විදහනුද වේ. තෙල ශරීරයාගේ වලනය යි.

196. ඇවිත් හා නහරින් හා බැඳුනු, සමින් හා මසින් හා අවලිප්ප වූ සිවියෙන් පිළිසන් වූ සිරුර තත් වූ පරිදි නො පැණේ.

197. (මේ සිරුර) අකුණුයෙන් පිරුණේ නොපැසුනු අහරින් පිරුණේ අක්මායෙන් ද වටනින් ද හදවතින් ද පපුකැණින් ද වකුගඩුයෙන් ද බඩදිවෙන් ද -

198. මුකුණුයෙන් ද කෙළෙන් ද ධහදියෙන් ද මෙදසින් ද ලෙහෙයින් ද සඳම්ඳුලෙන් ද පිතින් ද වුරුණු තෙලෙන් ද පිරුණේ වෙයි.

199. යළිදු මේ ශරීරයාගේ නවදෙරින් හැමකල්හි මල වැහෙයි, ඇසින් කබ ද කණින් කාරලු ද වැහෙයි.

200. නැහැයෙන් සොටු ද කලෙක මුවින් පිත ද සෙම ද වමයි, කයින් සෝදිය හා දැලි ද වැගිරෙයි.

201. වැලිදු මේ ශරීරයාගේ සිදුරු සහිත හිස හිස්මුලින් පිරුණේ වෙයි. අවිද්‍යායෙන් පෙරටුකරණ ලද බාල එය ශුභ විසින් හඟනේය.

- 202 යදව යො මනො සෙති උද්භුමානො විනිලකො,
අපවිද්ධො සුසානස්මිං අනපෙක්ඛා භොතති ඤාතයො.
- 203 බාදන්ති නං සුවාණා ව සිගාලා ව වකා කිථී,
කාකා ගිජ්ඣා ව බාදන්ති යෙ වශෙඤ්ඤ සන්ති පාඨානො.
- 204 සුඤ්ඤාන වුද්ධවචනං භික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ,
යො ඛො නං පරිජානාති යථාභූතං භි පසාති.
- 205 යථා ඉදං තථා එතං යථා එතං තථා ඉදං,
අජ්ඣන්තස්ස ඛෙද්ධා ව කායෙ ඡන්දං වීරාජයෙ.
- 206 ඡන්දරාගවීරකො යො භික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ,
අජ්ඣන්තා අමතං සන්තිං නිබ්බානං¹ පද මච්ඡන්තං.
- 207 දිපාදකො යං අසුචි දුග්ගතො පරිහීරති,²
නානා කුණප පරිපූරො වීක්ඛවන්තො තතො තතො.
- 208 එතාදියෙන කායෙන යො මඤ්ඤ උණණමෙනවෙ,
පරං වා අවජානෙය්‍ය කිමඤ්ඤත්‍ර අදස්සනාති.

විජයසුඤ්ඤාන නිව්ඤ්ඤානං.

1-12

මුනි සුඤ්ඤානං

- 209 සන්තොසො හයං ජාතං නිකේතො ජායතෙ රජො,
අනිකේතමසක්ඛිං එතං වෙ මුනිදස්සනං.
- 210 යො ජාතමුච්ඡිජ්ජ න රොපයෙය්‍ය
ජායන්තමස්ස නානුසවෙවෙජ්,
තමාහු එකං මුනිනං වරන්තං
අඤ්ඤාති යො සන්තිපදං මහෙසි.

1. නිබ්බානං-3.

2. පරිජානං-3.

202. යම් විටෙක ඒ කය ආයු උෂ්මා විඤ්ඤාපගමයෙන් මළේ ඉදිමුනේ නිල් වූයේ හෝතේ වේද, එකල්හි අමු සොහොන්හි හැරදමන ලද්දේ ඤාතිහු අපේක්ෂා රහිත වුවාහු වෙති.

203. ශුන්‍යකයෝ ද සිවල්ලු ද වාකයෝ ද, පණුවෝ ද කවුඩෝ ද ගිජුලිහිණිහු ද කති. වෙනත් ප්‍රාණිහු ද වෙන් නම් ඔහු දු එය කති.

204. මෙසස්නෙහි විදසුන් නුවණින් යුත් මහණ බුදු වදන් අසා එය පිරිසිදු දැනගනී. තත් වූ පරිදි අනිත්‍යාදී විසින් දක්නා හෙයින්.

205. මේ සවිඤ්ඤාක අශුභය යම් සේද තෙල අවිඤ්ඤාක අශුභය ද එබඳු වෙයි. තෙල අවිඤ්ඤාක අශුභය යම් බඳු ද, මේ සවිඤ්ඤාක අශුභය ද එබඳු වෙයි. (එහෙයින්) ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහ්‍ය වූ ද සිරුරෙහි ඡන්ද්‍රාගය දුරලත්තෝ ය.

206. මේ සස්නෙහි රහත්මග නුවණින් යුත් එ මහණ ඡන්ද්‍රාගයෙන් වෙන් වූයේ අමාන නම් වූ ශාන්තිය වූ ව්‍යුති රහිත වූ, නිව්‍යාණයට ද පැමිණියේ ය.

207. අපචිත්‍ර වූ දුගඳ වහනය කරණ නොයෙක් කුණපයෙන් පිරුණු ඒ ඒ දෙරිත් මලවහන දෙපායුත් මේ කය (සුවද කැවීම ආදියෙන්) පරිහරණය කරණු ලබයි.

208. යමෙක් මෙබඳු වූ සිරුරින් යුක්තව තෘෂ්ණාදී විසින් තමා හුවා දක්වන්නට සිතා ද, මෙරමා හට හෝ අවමන් කරන්නේ ද මෙහිලා ආයම්බාගීයෙන් සත්‍යය නො දක්ම විනා අත් කවරෙක් ද?

විජය සූත්‍රය නිමි.

1 - 12

මුනි සූත්‍රය

209. (තෘෂ්ණා - දෘෂ්ටි - මිත්‍ර සංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධ) සංඝවයෙන් (කෙළෙස්) බිය උපත. (රූපාදි අරමුණු නමැති) නිකේතයෙන් (ගෙයින්) රාගාදී කෙළෙස් රජස් උපත. නිකේත නැති, සංඝවයෙන් තොර වූ තෙල නිව්‍යාණය එකානතයෙන් (බුධ) මුනිහුගේ දර්ශනය වෙයි.

210. යමෙක් උපත් කෙළෙස් නසා මතු උපද්‍යා කෙළෙස් නූපදවා ද, (අනාගතයෙහි උපද්‍යා) ඒ ක්ලෙශයට යළි ප්‍රවේශ නො දෙන්නේ ද, (ලොකාත්ථව්‍යාසාවේති) හැසිරෙන ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨමුනිවරයෙකැයි (බුදුවරු) කීහු. ඒ මහර්ෂි අත්‍යානක ශාන්තී පදය (පසක් විසින්) දුටුයේ ය.

- 211 සංකප්පය වැඩිවන පහසු බව,
සිතෙහි මසය නානුප්පවෙවෙ,
ස වෙ මුනි ජාතිකයන්ගේ
තඤ්ඤා පහසු න උපදේශන සංකප්පය.
- 212 අභිඤ්ඤා සංකප්පය නිවෙසනානි
අනිකාමයං අභිඤ්ඤානුප්පවෙවෙ,
ස වෙ මුනි චිත්තගෙට්ඨා අභිඤ්ඤා
නානුප්පති පාරමිතො හි භොති.
- 213 සංකප්පය සංකප්පය සුමධං
සංකප්පය ධම්මසු අනුප්පවෙවෙ,
සංකප්පය තඤ්ඤාකම්මයෙ විමුක්තං
තං වාපි ධරා මුනි³ වෙදයන්ති.
- 214 පඤ්ඤාබලං සිලවතුප්පනං
සමාහිතං සුමාරතං සතිමං,
සංකප්පය අබලං අනාසවං
තං වාපි ධරා මුනි³ වෙදයන්ති.
- 215 එකං වරතං මුනිං අප්පනං
නිසුප්පසංසාසු අවෙධමානං,
සිතංව සංකප්පය අසත්තසත්තං
වානංව ජාලමහි අසත්තමානං,
පද්මං ව නොයෙන අලිප්පමානං
නෙතාරම්මසංකප්පයමනසංකප්පය නොයෙන
තං වාපි ධරා මුනි³ වෙදයන්ති.
- 216 යො ගාතං පමෙතාරිවාහිජායති
යසම් පරෙ වාචාපරිජායති වදන්ති,
තං චිත්තං සුසමාහිතිජ්ජියං
තං වාපි ධරා මුනි³ වෙදයන්ති.

1. මුනි-ජෙත.

2. භෙදිකාය-සි. යනං

211. (ස්කන්ධායතනාදි) ක්ලේශවස්තුන් පිරිසිදු දෑන (අභියංස්කාර වඤ්ඤා සංඛ්‍යාත) වස්තුබ්‍රහ්ම සම්මුතියේ විසින් නසා එයට නැවත තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නමැති සෙනහස (දිය) නොවැද්දදේද, ජාතිමරණයන්ගේ අන්තය වන නිවන දක්නා සුදු ඒ මුනි ඵකාන්තයෙන් නවවිධ අකුශල චිතර්කය ප්‍රතිෂ්ඨා කොට (දෙවියෙහි, මිනිසෙකිනි යන ආදී) සංඛ්‍යාවට නො පැමිණෙයි.

212. (කාමහවාදි) හැම නිවෙසනයන් (අනිත්‍යාදිවශයෙන්) දෑන, ඔවුනතුරෙහි එකකුදු නො පතනුයේ ඒ බ්‍රහ්මමුනි පහකළ තෘෂ්ණා ඇතියේ (එහෙයින්ම) ගිපු නො වූයේ ඵකාන්තයෙන් කුශලාකුශල කර්ම රැස් නො කෙරෙයි. යම් හෙයකින් නිවන් පරතෙරට හේ ගියේ ද එහෙයින්.

213. (ඡන්දරාගප්‍රභාණයෙන් ස්කන්ධ ධාතු ආයතන සංඛ්‍යාත) සියලු ධර්මයන් මැඩ ලූ, සඵාකාරයෙන් ඒ සියලු ධර්මයන් දන්නා වූ, (සඵධර්මයන් දෙසීමෙහි සමත් වූ මහා ප්‍රඥ ඇති හෙයින්) සුමෙධ වූ සඵධර්මයන්හි (ඡන්දරාගා භාවයෙන්) නො ඇලුනු සඵධර්මයන්හි ඡන්දරාගය හළ, තෘෂ්ණා-ක්ෂය සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණයෙහි විමුක්ත වූ ඒ බුදුහු මුනි යයි බ්‍රහ්මදි පණ්ඩිතයෝ දනිති.

214. (ක්ලේශප්‍රභාණය කරණ) ප්‍රඥබලය ඇති, චතුපාරිශුද්ධි ශීලයෙන් හා තෙළෙස් දුහතින් යුත්, මාර්ගචල ඊශ්වරාපරමාධිපතියෙන් සමාහිත වූ, (උපචාර - අර්ණ) ධ්‍යානයන්හි ඇලුනු, සමානිමත් වූ, රාගාදි සධගයෙන් මිදුනු, (පඤ්චෙවනොච්ච සධබ්‍යාත) කෙලෙස් හුල් නැති, ඔහු මුනියයි පණ්ඩිතයෝ දනිත්.

215. (ප්‍රවුජ්ජා සධබ්‍යාතාදියෙන්) එකලාව හැසිරෙන මොනෙයා-ධර්මයෙන් යුක්ත වූ, (හැමතන්හි) නොපමා වූ, නින්ද, ප්‍රශංසායෙහි (ප්‍රතිසානුනය දෙකින්) නො සැලෙනු වූ, සිංහයකු සෙයින් (අටලෝදහමිනි) තැනී නො ගන්නා වූ, දළෙහි සුළං සෙයින් (තෘෂ්ණා - දෘෂ්ටි ජාලයෙහි) නො ලැගෙන දියෙන් නොතැවරෙන පිදුමක් සෙයින් ලෝකය හා තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි ලේපයෙන් නොතැවරෙන, මෙරමා නිවනට පමුණුවන, අනිකකු විසින් (නිවන්මගට) නො පැමිණැවිය හැකි, ඒ බුදුහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ දනිත්.

216. යමෙක් යම් වස්තුවක් කෙරෙහි අන්‍ය නික්ඛිකයෝ (අණාගුණ වශයෙන්) නින්ද ප්‍රශංසා වචන කියන් ද, එබන්දෙහි නානතොටෙහිලු වැඩක් මෙන් සරීර වේ ද, (ඉටු අභිමුණෙහි) පහ වූ රාග ඇති, (වෙළ මොහ අභාවයෙන්) සමාහිත වූ ඉදුරන් ඇති, ඒ බුදුහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ දනිත්.

- 217 යො වෙ ධීතඤ්ඤා නසරංච උජ්ජං
පීඨවජ්ඣි කමෙමහි පාපකෙහි,
වීම්භමානො වීසම්භ සමඤ්ඤා
තං වා පි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 218 යො සඤ්ඤානඤ්ඤා න කරොති පාපං
දහරො ව මජ්ඣිමො ව¹ මුනි යතඤ්ඤා,
අරොසනෙයො යො න රොසෙති කඤ්ඤා
තං වාපි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 219 යදග්ගතො මජ්ඣිමො සෙසතො වා
පිණ්ඩං ලභෙථ පරදතතුපථීවි,
නාලං පුතුං නොපි නිපච්චවාදී
තං වාපි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 220 මුනිං වරතං වීරතං මෙපුනස්මා
යො යොබ්බතෙන උපනිබ්බතෙන කච්චි,
මදස්සමාදු වීරතං වීරපමුක්ඛං
තං වාපි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 221 අඤ්ඤාය ලොකං පරමස්ථදස්සිං
ඔසං සමුද්දං අතිතරිය තාදීං,
තං ජිත්තගත්තං අසිතං අනාසවං
තං වාපි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 222 අසමා වුභො දුරවිතාරවුත්ථිතො
ගිහී දුරපොසි අමමො ව සුඛතො,
පරපාණරොධාය ගිහී අසඤ්ඤාතො
නිවං මුනි රත්ඛති පාණිතො යතො.
- 223 සිඛි යථා නිලගිවො වීභබ්බතමො
භංගස්ස නොපෙති ජවං ඤද්වනං,
ථවං ගිහී නානුකරොති හික්ඛතො
මුනිතො වීචික්ඛස්ස වනමහි ක්කායතොති.

මුනිසුඤ්ඤානං නිබ්බිතං.

උරගවග්ගො පඨමො

තසුද්දනං:

උරගො ධම්මියො වෙච්ච වීරාණඤ්ඤා තථා කසී,
වුද්දෙ පරාගවො වෙච්ච වසලො මෙක්ඛතො වනා.
යාතාගිරො ආලවකො වීජයො ව තථා මුනි,
ආදායෙනාති සුඤ්ඤානි උරගවග්ගොති වුචන්ති,

1. මෙකිජාච-පි-යා

217. යමෙක් ඒකාන්තයෙන් (භවාන්තරොපගමන නැති හෙයින්) සථිත වූ සිත් ඇත්තේ, හුවෙලුවක් (පිළි වියන කරස් දණ්ඩක්) සෙයින් සෘජු වූයේ පටිකම් පිළිකල් කෙරේද, සම වියම දෙක මාරි ප්‍රඥයෙන් විමසා බලන්නේත් වේ ද, ඒ බුදුහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ දනිති.

218. යමෙක් (සිල සංයමයෙන්) සංයත වූයේ තරුණ වූයේ හෝ මැදුම් වියෙහි වූයේ හෝ දූවුනු සිත් ඇත්තේ මොනෙයා ධර්මයෙන් සමන්විත වූයේ, නො පෙළියයුතු වූයේ කිසිවකු නො ගටාද, ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

219. මෙරමා විසින් දුන් දිව්වටනා සැළි මුවින් හෝ මැදින් හෝ සෙසු තැනින් ගත් පිළු ලබාද, හේ (තමා හෝ දයකයා) පැයසීමට නො නිසිවේද, දයකයා පහත් කොට බණන්නේ හෝ නො වේද, ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

220. යමෙක් යොවුන් වියෙහි (ස්ත්‍රී රූපාදි) කිසි අරමුණක (කෙලෙස් විසින්) නො බැඳේද, මුනි වූ ඵකථිභාරී ව හැසිරෙන, මෙවුන් දමින් දුරු වූ මදයෙන් හා ප්‍රමාදයෙන් විරත වූ, සියලු කෙලෙස් බැඳුමෙන් මිදුනු ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

221. (ස්කන්ධාදි) ලෝකය (දුකැයි) දැන, (නිරොධසත්‍යය සාක්ෂාත් කිරීමෙන්) පරමාත්මය දක්නා සුලු (සමුදය ප්‍රභාණයෙන්) වතුරොසයද (වක්ෂුරාදි ආයතන) සමුදයද (මාරිභාවනාවෙන්) තරණය කොට තෘදි වූ, සිදින ලද වතුරග්‍රන්ථ ඇති තෘෂණා - දෘෂ්ටි විසින් ඇසුරු නො කරණලද, ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

222. (ගිහි - පැවිදි) දෙදෙන නො සම වූවාහු උනුන්ගෙන් දුර වූ වාහු හෝ දිව් වැටුම් ඇති වෙති. ගෘහී තෙමේ අඹුදරුවන් පුස්තේ වෙයි. පවිත්‍ර වුක ඇති පැවිදි (අඹුදරුවන් කෙරෙහි) මමන්ව නැති වෙයි. ගිහි පරපණ නැසීමෙන් අසංයත වෙයි. මුනි සංයත වූයේ ප්‍රාණීන් රක්තේය.

223. අභස්ථිසරණානිල් ගෙල ඇති මොණර කිසිකලෙකත් හංසයාගේ ජවයට යමසේ නො පැමිණේද, එසෙයින් ගෘහී වෙනෙහි ධ්‍යාන කරණසුලු කාය - චිත්ත විවේක ඇති, මුනි වූ මහණහු අනුකරණ නො කෙරේයි.

මුනි සූත්‍රය නිමි.

පළමු වැනි උරගවර්ගය.

එහි උද්‍යතය:

උරග සූත්‍රය ද, ධනිය සූත්‍රය ද, බණ්ඩසාණ සූත්‍රය ද, එසේ ම කසිහාර-ආච සූත්‍රය ද, වුඤ්ඤ සූත්‍රය ද, පරාභව සූත්‍රය ද, වසල සූත්‍රය ද, (කරණය) මෙක්ක සූත්‍රය ද, සාතාගිරි සූත්‍රය ද, ආළවක සූත්‍රය ද, විජය සූත්‍රය ද, එසේ ම මුනි සූත්‍රය ද යන මේ දෙළොස් සූතුරු උරගවගැයි කී යනු ලැබේ.

2. චූලචගෙහා

2-1

රතනසූතනං.

- 224 යානීධ භූතානි සමාගතානි
භූමානි වා යානි ව අනනලිකේඛ,
සමබ්බව භූතා සුමනා භවනතු
අපොපි සක්කවච සුඡනතු භාසිතං.
- 225 තස්මා හි භූතා නිසාමෙට් සබ්බෙ
මෙක්ඛං කරොට් මානුසියා පජාය,
දීවා ව රක්ඛා ව හරන්තී යෙ බලි.
තස්මා හි නෙ රක්ඛට් අපට්ඨන්තා.
- 226 යං කිඤ්චි වීතනං ඉධ වා හුරං වා
සග්ගෙසු වා යං රතනං පඤ්ඤං,
න නො සමං අත්ථි තථාගතෙන
ඉදම්භි බුද්ධෙ රතනං පඤ්ඤං.
එතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.
- 227 බයං වීරාගං අමතං පඤ්ඤං
යදර්ශනා සක්ඛාමුනි සමාහිතො,
න තෙන ධම්මෙන සමත්ථි කිඤ්චි
ඉදම්භි ධම්මෙ රතනං පඤ්ඤං.
එතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.
- 228 යං බුද්ධාසවේසා පරිවණ්ණස්සි සුවි.
සමාධි මානනතරිකඤ්ඤාමාහු,
සමාධිනා තෙන සමො න විජ්ජති
ඉදම්භි ධම්මෙ රතනං පඤ්ඤං.
එතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.
- 229 යෙ පුග්ගලා අට්ඨසන් පසස්සා
විත්ථාරි උත්තානි යුගානි භොතනී,
තෙ දක්ඛිණේය්‍යා සුගතස්ස සාවකා
එතෙසු දිනනානි මහපථලානි,
ඉදම්භි සබ්බෙ රතනං පඤ්ඤං.
එතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.

2. මූල වගීය

2 - 1

රත්න සූත්‍රය

224. මෙහි රැස්වූ යම් භූමාසං අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙන්ද-
යම් අනන්තර්ජයෙහි වැසි අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙන්ද, ඒ හැම
භූතයෝ සොමනස් වෙත්වා! තවද මාගේ භාසිතය සකසා අසත් වා.

225 එසෙයින් ම හැම අමනුෂ්‍යයෝ අසත්වා! මනුෂ්‍ය ප්‍රජාවට
මෙෙත්‍රී කරව. යම් මනුෂ්‍ය කෙනෙක් දව රෑ දෙක්හි පුද ඵලවත් ද,
එසෙයින් ම අප්‍රමත්ත දූවාහු ඔවුන් රකුව.

226 මෙ මිනිස් ලොවැ හෝ නාග සුපණ්ණාදී අත් ලොවෙකැ හෝ
යම් ධනසෙකුත් වෙද, සාධාරණයෙහි හෝ යම් ප්‍රණීත වූ රත්නයෙකුත් වෙද,
ඔවුනතර තපාගතයන් හා සම එක ද රුවනෙක් නැත, මෙ ද බුදුරජුන්
කෙරෙහි වූ ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාවයයි. ඒ සත්‍යයෙන් සත්තව සෙත් වේවා!

227 (ආයාඨමාථ සමාධියෙන්) සමාහිත වූ ශාක්‍යමුනි රාහාදී
කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූ හෙයින් විරාග නම් වූ ක්ලේශ ක්ෂය වූ
අමාතවූ ප්‍රණීත වූ යම් ගිවිතක් අවබෝධ කෙළේ ද, ඒ නිව්‍යාණ ධර්මය හා
සමවූ අත් කිසිදු රුවනෙක් නැත, මෙද ධර්මයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව
යයි, ඒ සත්‍යයෙන් (සත්තව) සෙත් වේවා!

228 බුද්ධශ්‍රේෂ්ඨයන් වහන්සේ (කෙළෙස් මල මුලුසුන් කරන
හෙයින්) අත්‍යන්තයෙන් ව්‍යවදන වූ යම් මාථධර්මයක් වණ්ණා කළ
සේක්ද, යම් ඵල සමාධියක් (මාථයට අනතුරුව ම පල දෙන බැවින්) ආන්තක
විකය'යි වදල සේක් ද, ඒ සමාධිය හා සම වූ අනෙක් රුවනෙක් නැත.
මෙ ද ධර්මයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වූ රත්න භාව යි. ඒ සත්‍යයෙන් සත්තව
සෙත් වේවා!

229 බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් විසින් පසස්නා ලද යම් අට අරි පුභුල්
කෙනෙක් වෙත්ද, තෙල පුරුෂ යුගලයෝ සතර දෙනෙක් වෙති. බුධ
ශ්‍රාවක වූ ඔහු දක්ෂිණාර්ථ වෙති. තුලුන් කෙරෙහි දන්හු මහත් ඵල
වෙති. මෙ ද සධ්‍යයා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාවය වේ. තෙල සත්‍ය
යෙන් සත්තව සෙත් වේවා.

- 230 යෙ සුප්පයුතො මනසා දලෙහන
නික්කාමිනො ගොතම සාසනමභි
තෙ පතතිපන්නා අමතං වීඨයහ
ලද්ධා මුඛා නිබ්බුතිං භුඤ්ජමානා
ඉදමපි සංඛෙස රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේදන සුවඤ්ඤි හොතු.
- 231 යථිඤ්ඤිලො පඨවිංසිකො සියා
චතුර්ධි වාතෙහි අසම්පකමපියො,
තප්පපමං සප්පරිසං වදමි
යො අරියසම්මානි අවේදන පසසති,
ඉදමපි සංඛෙස රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේදන සුවඤ්ඤි හොතු.
- 232 යෙ අරියසම්මානි විභාවයන්ති
ගම්භිරපඤ්ඤාන සුදෙසිතානි
කිඤ්ඤාපි තෙ භොගන්ති භුසප්පමන්නා
න තෙ හවං අට්ඨමං ආදියන්ති,
ඉදමපි සංඛෙස රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේදන සුවඤ්ඤි හොතු.
- 233 සභාවස්ස දස්සනසම්පදය
තයසසු ධම්මා ජහිතා භවන්ති,
සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡිතඤ්ඤා
සිලබ්බතං වාපි යදන්ති කිඤ්ඤි,
චතුර්භාසෙහි ව විසම්මුත්තො
ජ වාහිදානානි අභබ්බො කාතුං
ඉදමපි සංඛෙස රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේදන සුවඤ්ඤි හොතු.
- 234 කිඤ්ඤාපි යො කම්මං කරොති පාපකං
කායෙන වාචා උද චේතසා වා
අභබ්බො යො තස්ස පටිවජ්ජය
අභබ්බතා දිට්ඨපදස්ස වුත්තො,
ඉදමපි සංඛෙස රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේදන සුවඤ්ඤි හොතු.

230 යම් රහත් කෙනෙක් ගෞතම සාසනයෙහි දැඩි සිතින් මොනො-
වට විද්ධිතයෙහි ප්‍රසූක්ත වූවාහු (ප්‍රඥ වීර්‍ය ධූර දෙකින්) සියලු කෙළෙ-
සුන්ගෙන් නික්මුණාහු වෙත් ද, ඔවුහු අර්හත් ඵල සබ්බාසාන ප්‍රාප්තියට
පැමිණියාහු නිව්වාණ නම් වූ අමාත්‍යයට බැස ගෙන නිවන් ලැබ වාය රහි
තව වළඳනාහු වෙති. මෙ ද සබ්බසා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව යි.
ඒ සත්‍යයෙන් (සත්තට) සෙත් වේවා!

231 යම් (සෝවාන්) පුහුලෙක් චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍යයන් මාහි ප්‍රඥාවෙන්
විනිවිද දක්නේ ද, ඒ සත්පුරුෂ පොළොවෙහි සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රජීලය
සිටු දිගින් ඤාත සුළඟින් යම් සේ නොසැලිය හේ ද, එ සත්පුරුෂ
ඵලානි උපමා ඇතිකොට කියමි. මෙ ද සබ්බරත්තය කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ
රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

232 (සත්‍යසබ්බකුපරම යි කියන ලද) යම් පුද්ගල කෙනෙක්
ගැඹුරු පැණ ඇති බුදුරජුන් විසින් මොනොවට දෙසන ලද ආර්‍ය්‍ය-
සත්‍යයන් (ප්‍රඥවහාසයෙන්) ප්‍රකට කෙරෙත් ද, ඔවුහු (දෙවරපසිරි,
සක්විතිරපසිරි ඇ ලබා) සසර බෙහෙවින් පමාවූවාහු නමුදු ඔහු අට
වැනි භවයක් (උපත් විසින්) නොගනිත්. මෙ ද සබ්බසා කෙරෙහි
ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

233 ඔහුගේ (සොතාපත්තිමග්ගසම්පත්තිසබ්බාසාන) දඬුන යම්පත්
සමග මෑ සත්කාය දෘෂ්ටි ද විවිකිත්සා ද ශීලවුතපරාමඬි දැයි යන යම්
කිසිවක් ඇත් ද, ඒ ධර්මයෝ තුන් දෙන (ප්‍රභිණ කිරිම වශයෙන් හරණා
ලද වෙති. සිව් අපායෙනුදු හෙ විප්‍රමුක්ත වෙයි. (පඤ්ච ආනන්දාර්‍ය්‍ය
හා අත්‍යාශාසනා උදෙසැකය ද යන) ඖදරික කර්ම සය කිරීමට ද නො-
නිසි වෙයි. මෙ ද සබ්බසා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව යි. තෙල
සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

234 තවද හේ කයින් වේවයි බසින් වේවයි යළි සිතින් වේවයි
පටිකම් කෙරේ නමුදු, එය පිළිසන් කිරීමට අභවා වෙයි. දුටු නිව්වාණ
පද ඇතියහුගේ (දඬුන සම්පන්න පුද්ගලයාගේ) (ඒ) අභවාතාව කියන
ලදු. මෙ ද සබ්බසා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන්
සත්තට සෙත් වේවා !

- 235 වනසගුලෙක යථා උත්ඤ්ඤානග්ගෙ
ගිමනානමාසෙ පඨමස්මිං ගිමේක,
කප්පමං ධම්මවරං අදෙසයි
නිබ්බානගාමීං පරමං භික්ඛාය,
ඉද්ධි බුද්ධං රතනං පඤ්ඤානං
ඵලෙන සංවේදන සුවතී හොතු.
- 236 වරො වරඤ්ඤා වරදෙ වරාහරො
අනුක්කරො ධම්මවරං අදෙසයි
ඉද්ධි බුද්ධං රතනං පඤ්ඤානං
ඵලෙන සංවේදන සුවතී හොතු.
- 237 ධිං පුරාණං නවං නතී සමගවං
විරහාවිහ්නා ආයතීකෙ භවස්මිං,
තෙ ධිංඤ්ඤා අවිරුද්ධිව්ජ්ජා
නිබ්බානාධි රො යථායමපදිපා,
ඉද්ධි සංඝෙ රතනං පඤ්ඤානං
ඵලෙන සංවේදන සුවතී හොතු.
- 238 යානිධ භුතානි සමාගතානි
භුතානි වා යානි ව අත්තලිකෙක,
තථාගතං දෙවමනුස්සපුරිතං
බුද්ධං නමස්සාම සුවතී හොතු.
- 239 යානිධ භුතානි සමාගතානි
භුතානි වා යානි ව අත්තලිකෙක,
තථාගතං දෙවමනුස්සපුරිතං
ධම්මං නමස්සාම සුවතී හොතු.
- 240 යානිධ භුතානි සමාගතානි
භුතානි වා යානි ව අත්තලිකෙක,
තථාගතං දෙවමනුස්සපුරිතං
සංඝං නමස්සාම සුවතී හොතු.

රතනසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

235 ශ්‍රීෂ්ම සාතුයෙහි ප්‍රථම ශ්‍රීෂ්ම මාසයෙහි, (බක් මස) පිපි ගිය මල් බර අතු පතර ඇති වන ගොවුවක් යම් සේ වේ ද, එය උපමා කොට ඇති අත්‍යන්තම වූ, නිව්‍යාණගාමී වූ (පයඝාප්ති) ධර්මය (සත්‍යයන්) හිත පිණිස දෙසුන. මෙ ද බුදුරජුන් කෙරෙහි වූ ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

236 (සර්වඥතාඥනලාභයෙන්) උතුම් වූ, (නිර්වාණ ධර්ම සංඛ්‍යාත) වරය දන්නා වූ, (දෙව් මිනිස්තට නිර්වේද භාගීය වාසනා භාගීය) වරධර්මය දෙන්නා වූ, (ආර්යමාර්ගසංඛ්‍යාත) වර ඵලවත්තාවූ, අනුත්තර බුදුහු ලෝකෝත්තර ධර්මය දෙසුන. මෙ ද බුදුන් කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

237 (රහත්හුගේ) පැරණි කර්ම ගෙවී ගියේ ය. නව (කර්ම) ප්‍රාදුර්භාවයෙන් නැත. පුනර්භවයෙහි පහ වූ රාගසින් ඇති ගෙවුනු කර්ම බීජ ඇති, නොවැඩෙන ජඤ්ජරාග ඇති, ඒ පණ්ඩිත වූ ක්ෂිණාශ්‍රවයෝ මේ පහත සෙයින් හිවෙත්. මෙ ද සඛ්‍යා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව යි. ඒ සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

238 මෙහි රැස් වූ යම් භූමියක් වූ අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද, යම් ආකාශයක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, (ඒ අපි) දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදන ලද තපාගත බුදුරජුන් නමදීමහ. සත්තට සෙත් වේවා!

239 මෙහි රැස් වූ යම් භූමියක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද, යම් ආකාශයක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, (ඒ අපි) දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදන ලද තපාගත ධර්මය නමදීමහ. සත්තට සෙත් වේවා!

240. මෙහි රැස් වූ යම් භූමියක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද, යම් ආකාශයක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, (ඒ අපි) දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදන ලද තපාගත සඛ්‍යා නමදීමහ. සත්තට සෙත් වේවා!

රතන සූත්‍රය නිමි.

ආමගනඩසුතං

- 241 සාමාකච්ඡිගුලකච්ඡිනකානි ච
පක්ඛපථං මූලපථං ගච්ඡං,
ධම්මෙන ලභං සත්ථසාමානා¹
න කාමකාමා අලිකං හණන්ති,
- 242 යදසාමානො සුතං සුතිධීතං
පරෙහි දිත්තං පයනං පඤ්ඤං,
සාලිතමන්තං පටිගුණ්ණමානො
යො ගුණ්ණති කසප ආමගන්ති.
- 243 න ආමගන්තො මම කප්පතීති
ඉවෙච්ඡං භාසයි මුහුමඤ්ඤා,
සාලිතමන්තං පටිගුණ්ණමානො
සකුන්තමංසෙහි සුසංඛතෙහි,
සුච්ඡාමී තං කසප ඵලමඤ්ඤං
කපංපකාරො තථ ආමගන්තො.
- 244 පාණාතිපානො ආධර්මදායකං
පෙය්‍යං මුසාවාදො නිකති වණ්ණනානි,
අපරිඤ්ඤාකුණ්ඩං පරදරසෙවනා
ඵසාමගන්තො න හි මංසභොජනං.
- 245 යෙ ඉධ කාමෙසු අසංකප්පා ජනා
රසෙසු හිද්ධා අසුචිකම්මසිනා,²
නත්තිකදිට්ඨි විසමා දුරන්තයා
ඵසාමගන්තො න හි මංසභොජනං.
- 246 යෙ ලුඛසා දුරුණා පිට්ඨිමංසිකා,
මිත්තඤ්ඤා නිකකරුණා තිමානිතො
අදනසිලා න ච දෙනතී කසපි
ඵසාමගන්තො න හි මංසභොජනං.

1. සත්ථසාමානා යි PTS. සත්ථසාමානා-සා.

2. අසුචිකම්මසින-ම

ආමගන්ධ සූත්‍රය

241 දැහැමින් ලත් බොධහමුය, කර හමුය, වීනමුය, නිල් පළාය, අල මුල්ය, රුක් ලිය පලතුරුය යන මෙ ද වළඳන, කම්සුව නො පතන ඥාත්ත පුරුෂයෝ මුසවා නො බණන්නාහ.

242 කාශ්‍යපයන් වහන්ස, (කපා සෝද ගැනීම විසින්) මොනොවට පිළියෙළ කරන ලද, (පිසුම් සුවඳ කුළුබඩු බැහීම විසින්) මනාසේ නිමවන ලද, මෙරමා විසින් දෙන ලද උච්ඡිකරු වූ යම් පිණි සුවඳ හැල් බොජුනක් වලඳනා හේ ආමගන්ධය වළඳන්නේය.

243 බ්‍රාහ්මණ ගුණ නැතිව (බ්‍රාහ්මණජාතිමාත්‍රව) බ්‍රහ්මචන්ඩ්‍රියෙනි, මොනොවට පිළියෙළ කරන ලද ලිහිණිමස් හා සුවඳහැල් බත් වලඳනුවෝ මැ (තෙපි) “මට ආමගන්ධය නො සරුප් වේය” යි මෙසේ කියව, කාශ්‍යපයෙනි, තෙල අරුත් තොප පුළුවන්, තොපගේ ආමගන්ධය කවර ප්‍රකාර ඇත්තේ ද?

244 ප්‍රාණසාත ය, (දඩු මුගුරු ආදියෙන්) හිංයා කිරීම ය, හඤ්ජාදි-වෙණ්ද ය, (යදම් හැකිලි ආදියෙන්) බැඳුම ය, අධිනාදන් ය, මුසවා ය, ප්‍රතිඤ්ජාතය, වඤ්ජනා ය, නිරුපක ශ්‍රන්ථ පිරිවැහුමය, පරමුත් සෙවුම් ය යන තෙල ආමගන්ධ වෙයි. මාංස භොජන (ආමගන්ධ) නො වේ.

245 මෙ ලොවැ කාමයන්හි අසංයත වූ රසයන්හි ගිජුවූ (මිථ්‍යා-ජීවිකා සංඛ්‍යාත) අපචිත්‍ර භාවයෙන් මුසු වූ, දඟවස්තුක නාස්තිකදෘෂ්ටි-ගන්තාවූ (සන්දිට්ඨිපරාමාසිතාදී හේතුයෙන්) කරුණු ගැන්විය නොහෙන, (දුර්විඤ්ජා) යම් පන කෙනෙක් වෙත් නම්, තෙල ආමගන්ධ වෙයි. මාංසභොජන (ආමගන්ධ) නො වේ.

246 යම් කෙනෙක් (ආත්මක්ලමථානුයෝගයෙන්) රුක්ෂ වූවාහු දරුණු (කැකුළු) වූවාහු, පිටුමස් කන්තාහු, මිත්‍රද්‍රෝහී වූවාහු, කුළුණු-ගුණ නැතිවාහු, අතිමාන ඇත්තාහු, පරා අයත් ධන පැහැර ගන්නාහු, කවරකුහටවත් කිසි වතකුත් නොදෙත් නම්, තෙල ආමගන්ධ වෙයි. මාංස භොජනය (ආමගන්ධ) නො වේ.

247 කොටස මගේ ජාතියේ පවතිනවා ව
මායා උපාය හඳුනාගන්නට,
මානාත්මයාව අසන්න සිදුවේ
එසාමග්ගයා න හි මංසංග්ගයා.

248 යෙ පාපසිලා ඉන්ද්‍රියානුචක්ක
වේණාරකුටා ඉධ පාටිච්ඡිකා
නරාධමා යෙ'ධ කරොත්ති කිංකිසං
එසාමග්ගයා න හි මංසංග්ගයා.

249 යෙ ඉධ ජාතෙසු අසංකප්පා ජනා
පරෙසමා'දය විභෙසමුය්‍යනා,
දුස්සිලසුද්ධ ඵරුසා අනාදරා
එසාමග්ගයා න හි මංසංග්ගයා.

250 එතෙසු ගිඤ්ඤා චිරාත්තීපාතිනො
නිවුය්‍යනා පෙට්ඨ තමං වජ්ජනී යෙ,
ජනනී සත්තා තීරයං අවංසිරා
එසාමග්ගයා න හි මංසංග්ගයා.

251 න මච්ඡමංසං නානාසකකං
න නකිංසං න මුඤ්ඤිං ජට්ඨාපලලං
බරාජනාති නාකිංසුත්තසසුභසෙවනා වා
යෙ වාපි ලොකෙ අමරා බහු තපා
මනනා'හුති යඤ්ඤමුතුපවෙසනා
සොධෙත්ති මට්ඨං අවිති භුංභකකිං.

252 සොතෙසු ගුණෙහි විදිතින්ද්‍රියො වරෙ
ධම්මෙ ධීනො අජ්ඣමග්ගො රතො,
සඤ්ඤාතිගො සබ්බද්ධානුචිතො
න ලිප්පති¹ දිට්ඨසුතෙසු ධිරො.

1. ලිප්පති-සා.

247 ක්‍රොධය ද, මදය ද, (චිත්තයාගේ තදබව වූ) ඵලිභය ද (ධර්ම න්‍යාය දෙකට විරුද්ධව); නැගී සිටුම ද, (තමා කළ පව සැඟවීම ලක්ෂණ කොට ඇති) මායාව ද, (පරලාභ සන්කාරාදියෙහි) ඊර්ෂ්‍යාව ද, (ආත්මෝත්කෂිණ සංඛ්‍යාත) ඵප්පුනුබ්‍යය ද මානාති මානය ද, අසත්පුරුෂ ආශ්‍රය ද යන මේ ආමග්ගන්ධ වෙයි. මාංස භොජනය ආමග්ගන්ධ නො වේ.

248 යම් කෙනෙක් පව සැඟවී ඇත්තාහු ද, ගත් ණය නසනසුලු වෙන් ද, (නඤ්ඤායාධිකරණයෙහි දී අල්ලස් ගැනීම ආදී) කුට ව්‍යවහාර ඇත්තාහු ද, ඉහාත්මයෙහි ම දූහැමි පිළිරූ ඇත්තාහු (දුශ්ශීල) වෙන් ද, මෙලොව හි යම් අධම් නර කෙනෙකුත් අපරාධ කෙරෙත් ද, මේ ආමග්ගන්ධ වෙයි, මාංසභොජනය නො වේ.

249 මෙලෙවිහි, යම් ජන කෙනෙක් ප්‍රාණින් කෙරෙහි සංයම් නැත්තාහු, මෙරමාගේ වස්තු පැහැර ගෙන (පිටුන්ට) වෙහෙස කිරීමෙහි උත්සුක වූවාහු, දුශ්ශීල වූවාහු, කුරිරුකම් ඇත්තාහු, පරොස් බස් බණන්තාහු, ආදර රහිත වූවාහු වෙන් ද මේ ආමග්ගන්ධය වෙයි, මාංස භොජනය නො වේ.

250 මේ ප්‍රාණින් කෙරෙහි (ලොභයෙන්) ගිජු වූවාහු (ද්වේෂයෙන්) විරුද්ධ වූවාහු, (මොහයෙන්) අභිපාත කරන්නාහු, (අකුසල් කිරීමෙහි) හිතර උත්සුක වූවාහු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් (මෙයින් සැව) පරලොව ගොස් ලොකාන්තරිකාංකිකාර, නිව කුලාදී අදුරට යෙත් ද, යටිහුරු හිස් ඇත්තාහු හිරයෙහි හෙත් ද මේ ආමග්ගන්ධය වෙයි. මාංසභොජනය නො වේ.

251 මසු මස් නොවැළඳීම ද, නග්නතාව ද, හිස චූචුකිරීම හා දලමඩුලු දැරීම ද, දුට්ඨි දැලි ඇඟ තවරාගැනීම ද, රථ ගෝණසම් දැරීම ද, යම්බඳු ගිනිදෙවියා පිදීම ද, ලෝකයෙහි යම්බඳු වූ නොයෙක් අමරතප වේ ද, වෙද මින්ත්‍ර හෝ හොම කර්ම ද අශ්වමෙධාදී යඥයන් හා සාතූපසෙවනය ද තරණ කළ සැක නැති මිනිසා පිරිසිදු නො කෙරෙත්.

252 බෘහ්මත් සඤ්ජරන්හි ගෝපනයෙන් (ඉන්ද්‍රිය සංවර ශීලයෙන්) යුක්ත වූයේ (ඥාන පරිඤ්චෙන්) දූතගත් ඉදුරන් ඇත්තේ හැසිරෙන්නේය. (ආයාඨමාඨයෙන් දහයුතු වූ) සිව්සස් දහමහි පිහිටියේ (සෙද ගැමි නැණින්) ඉදු වුදු බවහි රැඳියේ (අනගැමි මගින්) රාග, ද්වේෂ සංඛ්‍යයන් ඉක්ම වූයේ (රහත් මගින්) පැහු සවිදුක් ඇත්තේ දෘෂ්ටශ්‍රැත ධර්මයන්හි නො ලැගෙයි.

253 ඉවෙනමස්සං භගවා පුනපුනං
අක්ඛස්සි නං¹ වෙදස්සි මනනසාරග්ග,
විත්ථාති ගාථාති මුනිපකාසස්සි
නිරාමග්ගකො අසිනො දුරන්තගො.

254 සුඤ්ඤානානුස්ථාන සුභාසිතං පදං
නිරාමග්ගකං සබ්බදුක්ඛපනුදනං,
නිවමනො වජ්ඣි තථාගතස්ස
තස්සෙව පබ්බජ්ජමරොවස්සිත්ථාති.

ආමග්ගසූතං නිවස්සිතං.

2 - 3

හිරිපුත්තං

255 හිරිං කරන්තං විජිග්ගවස්මානං
සබ්බා භමස්සි² ඉති භාසමානං,
සයහානි කමමානි අනාදියන්තං
නෙ සො මමන්ති ඉති තං විජ්ඣං.

256 අනන්තවයං පියං වාවං යො මිත්තෙසු පකුබ්බති,
අකරොන්තං භාසමානං පරිජානන්ති පණ්ඩිතා.

257 න සො මිත්තො යො සද අසමත්තො
හෙද සඬ්ඛි රත්තමෙවානුපස්සි,
යස්මිණ්ණෙ සෙති උරස්සිව පුත්තො
ස වෙ මිත්තො සො පරෙති අහෙජ්ජො

258 පාමුජ්ජකරණං ධානං පසංසාවහනං සුඛං,
ඵලානිසංයො භාවෙති වහන්තො පොරිසං ධුරං.

259 පටිවෙකරසං පිත්ථා රසං උපසමස්ස ව,
නිග්ගරො හොති නිසාපො ධම්මපිති රසං පිබන්ති.

හිරිපුත්තං නිවස්සිතං.

1. තං-ඉ.

2. සවාහමස්සි-මජ්ඣං.

253 මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මේ අර්ථය පුනපුනා වදළ සේක, වෙද මන්ත්‍රයන්හි පරතෙර පත් ඒ (නිෂ්‍ය) බ්‍රාහ්මණ, ඵය දැනගත්තේය. ආමගන්ධ (සංඛ්‍යාත ක්ලෙශ) යන්ගෙන් මිදුනු, තෘෂ්ණදෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයන් නැති (බාහිර දෘෂ්ටි වශයෙන් කිසිවකු විසිනුදු) නොපැමිණවිය හැකි මුතිරජ වීසිතුරු වූ ගයින් මෙය පැවසීය.

254 බුදුරජුන් ගේ සියලු දුක් දුරලන නිකෙලෙස් වූ සුභාෂිත (ධර්ම) පදය අසා නැමුණු සිතැත්තේ තරාගතයන්වහන්සේගේ (සිරිපා) වැන්දේය. ඒ අස්නෙහිදී ම පැවිද්ද සැලකෙළේය.

ආමගන්ධ සූත්‍රය නිමි.

2 - 3

හිරි සූත්‍රය

255 ලජ්ජාව ඉක්මවා යන්නාවූ (නිර්ලජ්ජවූ), (හිරියට) පිළිකුල් කරන්නාවූ, “මම ඔබගේ යහළුවකිමි”යි කියන්නා වූ කළ හැකි කර්ම නො පිළිගන්නාවූ, ඒ මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයා තෙල මාගේ යහළු නොවේ”යි (පණ්ඩිත තෙමේ) දන්නේ ය.

256 යමෙක් මිතුරන් අතරදී අනුගත නො වන ප්‍රිය වචන කථා කෙරේ ද, (ක්‍රියාවෙන්) නො කරණ, (වචනයෙන් පමණක්) කථාකරණ, ඔහු පණ්ඩිතයෝ. (මේ වර්ෂපරමයෙකැයි) හදුනා ගනිත්.

257. යමෙක් හැම කල්හි හේදය ම පතන්නේ (යහළුවාගේ) දිදුරක් ම බලන්නේ. දිදුරු සෙවීමෙහි ම නො පවා වේ ද, හේ මිත්‍රයෙක් නො වේ. (යමෙක්) යම් මිතුරකු කෙරෙහි උරෙයිද පුතකු සෙයින් වෙසේ ද, යමෙකු ත් (කරුණු දහසක් නමුදු කියා) මෝමා වීසින් නො බිදිය හේ ද, එකාන්තයෙන් හේ මිත්‍ර වෙයි.

258 පුරුෂයකු හට අනුරු බර උසුලන්නේ, නිර්වාණ ඵල (සංඛ්‍යාත) අනුසස් පතන්නේ, ප්‍රමොදය දනවන්නා වූ සුබහෙතු වූ ප්‍රශංසා ඵළවන්නාවූ, (සමාක්ප්‍රධාන වියා සංඛ්‍යාත) කාරණය වඩා නම්-

259. හේ ආයාධි ධර්ම ප්‍රිතිරය පානය කරන්නේ (අර්හත් ඵල සංඛ්‍යාත) ප්‍රකෘතිවේක රසය ද (නිර්වාණ සංඛ්‍යාත) උපසමයාගේ රසය ද පානය කොට කෙලෙස් පිරිහැවුළි නැත්තේ නිෂ්පාපයෙක් (පටි නැත්තෙක්) වේ.

හිරි සූත්‍රය නිමි.

මධ්‍යලස්‍යතා

එවි. මෙ සුතං: එතං සමයං හගවා සාවතීයං වීහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසය ආරාමෙ. අපං බො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභික්‍ෂකතාය රතතීයා අභික්‍ෂකතාවණණං කෙවලකසං ජෙනවතං ඔභාසෙඤා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ඤා හගවතං අභිවාදෙඤා එකමනං අවධාසි, එකමනං ධිතා බො සා දෙවතා හගවතං ගාථාය අරඬභාසි.

260 බහු දෙවා මනුසසා ව ලොකොති අවිත්‍යයු,
ආකඬ්ඛානා සොභානං බුභි මධ්‍යලමුක්ඛමං.

261 අසෙවනා ව බාලානං පණ්ඩිතානඤ්ඤ සෙවනා,
පුජා ව පුජනීයානං එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

262 පතිරුපදෙසවාසො ව පුබ්බෙ ව කතපුඤ්ඤතා,
අත්තසමාපණ්ඩි ව එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

263 බාහුසට්ඨඤ්ඤ සිත්ඤ්ඤ වීනයො ව සුසිකථිතො,
සුභාසිතා ව යා වාචා එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

264 මාතාපිතු උපවිධානං පුත්තදරසස සුඛගාහා,
අනාකුලා ව කමමනතා එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

265 දුතඤ්ඤ ධම්මවරීයා ව ඤාතකානඤ්ඤ සඬගහො,
අනවජ්ජාති කමමාති එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

266 ආරති වීරති පාපා මජ්ජානා ව සඤ්ඤමො,
ආයමාදෙ ව ධම්මෙසු එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

267 ගාරවො ව නිවාතො ව සනතුට්ඨි ව කතඤ්ඤතො,
කාලෙන ධම්මසවණං එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

මහාමඩගල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවුරම් නම් වූ අනාථපිණ්ඩක ඩිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. ඉක්බිත්තෙන් ඉක්ම ගිය පෙර යම ඇති රැයක විසිතුරු සිරුරු පැහැයෙන් යුත් එක්තරා දෙවියෙක් මුලු හෙක් දෙවුරම එකලු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකක් පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක ඩිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් සැළකෙළේ ය:-

260 සෙත් පතන්නාවූ බොහෝ දෙවියෝ ද මනුෂ්‍යයෝ ද (සවි සැපට කරුණු වූ) මඟුල් සිතූහ. (එහෙයින්) උතුම් වූ මඟුල් (කිම දැ යි) දෙසන සේක්වා!

261 බාලයන් නො සෙවීම ද, පණ්ඩිතයන් සේවනය කිරීම ද, පිදිය යුත්තන් පිදීම ද, යන මෙය උතුම් මඟුලි.

262. සුදුසු පියසෙක්හි විසීම ද, පෙර කළ පින් ඇතිබව ද, සිත මොනොවට පිහිටුවීම ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

263. බොහෝ ඇසූ පිරු තැන් ඇති බව ද, ශිල්පයෙහි දක්ෂ බව ද, (කාවිසිමුහු දෙර) හික්මවීම ද, (ආචාර ගුණව්‍යවසානයෙන්) මොනවට හික්මුනු බව ද, සුබැසි බස ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

264. මවුපිය උවටන ද, අඹුදරුවන් සැහඹීම ද, නිරවුල් වූ කර්මාන්ත ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

265. දන්දීම ද, (දසකුසල්) දමිති හැසිරීම ද, නැයනට සැහඹීම ද, නිරවද්‍යකර්ම ද යන මේ උතුම් මඟුලි.

266 (සිහින්) පටෙහි නො ඇල්ම ද, (ත්‍රිවිධ චිරකීන්ගේ වශයෙන්) පවිත් වැළකීම ද, මත්පැනින් වෙන් වීම ද, (කුසල්) දහමිහි නොපලා බව ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

267. (බුදු-පසේ බුදු-බුදුසවු-ආදරු උවදා ඇනට) ගරු කිරීම ද, නිහත-මාන බව ද, ලද දැයින් සතුටු වීම ද, කළගුණ දන්නා බව ද, සුදුසු කල්හි දහම් ඇසීම ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

- 268 බතභි ව සොච්චසාතා සමණානඤ්ඤා දසසනං,
කාලෙන ධම්මසාකච්ඡා එතං මහලලුකතං.
- 269 තපො ව භුග්ගවරියඤ්ඤා අරියසම්මානදසසනං,
නිබ්බානසංඝිකිරියා ව එතං මහලලුකතං.
- 270 ඵ්ඵුකං ලොකධම්මෙහි විතං යසං න කම්පති,
අසොකං විජජං ධම්මං එතං මහලලුකතං.
- 271 එතාදියානි කතාන සබ්බානු මපරාජිතා,
සබ්බානු සොඤ්ඤා ගච්ඡන්ති තං තෙසං මහලලුකතමනං.

මහලලුකතං නිවර්තං.

2 - 5

සුච්චොම සුතතං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගයායං වීහරති ටංකිතමඤ්ඤා සුච්චොමසා යකඛාසා භවතො. තෙන ඛො පන සමයෙන ඛරො ව යකඛා සුච්චොමො ව යකඛා භගවතො අවිදුරෙ අභිකම්මන්ති.

අථ ඛො ඛරො යකඛා සුච්චොමං යකඛං එතදවොච; එසො සමණොති: නෙසො සමණො සමණකො එසො. යාච ජානාමි යදි වා සො සමණො යදි වා සමණකොති.

අථ ඛො සුච්චොමො යකඛා යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමීති භගවතො කායං උපනාමෙයි.

අථ ඛො භගවා කායං අපනාමෙයි,

අථ ඛො සුච්චොමො යකඛා භගවතං එතදවොච,

භායයි මං සමණාති.

තථවාහනං ආවුසො භායාමි, අපි ව තෙ සම්මානො පාපකොති.

පඤ්ඤා තං සමණ පුරිස්සාමි සම්මානෙ න ව්‍යාකරිසාමි විතං ඩා තෙ ඛිට්ඨාමි හදයං වා තෙ එළෙසාමි පාදෙසු වා ගහෙතා පාරගඛාය ඛිට්ඨාමිති.

268. ඉවසීම ද සුවව බව ද මහණුන් දැක්ම ද සුදුසු කල්හි ධර්ම සාකච්ඡාව ද යන මෙය උතුම් මඟුළු.

269. (ඉන්ද්‍රිය සංවර, වියඞ් සංඛ්‍යාත) තපස ද බලිසර ද චතුරායඞ් සත්‍යයන් දැකීම ද නිවන් පසක් කිරීම ද යන මෙය උතුම් මඟුළු.

270. අටලෝ දහමින් පහස්නා ලද යමකුගේ සිත නො සැලේ ද ශෝකයෙන් තොර ද පහ වූ කෙලෙස් රජය ඇත්තේ ද බිය රහිත ද යන මෙය උතුම් මඟුළු.

271. (ස්කන්ධ-ක්ලෙස - අභිසංයකාර - දෙවපුත්‍රමාර සංඛ්‍යාත) සියලු තත්ති නො පැරදුනාහු වෙබ්බු මධ්ගලයන් කොට (මෙලෝ පරලෝ) හැම තත්ති සැපයට පැමිණෙත් යි.

මධ්‍යම සූත්‍රය නිමි.

2 - 5

සුවිලොම සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදි. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයා ගම නොදුරෙහි වඩකිතමඤ්චයෙහි වූ සුවිලොම යක්ෂයාගේ හටන-යෙහි වැඩවෙසෙන සේක. එ සමයෙහි 'බර' නම් යක්ෂ ද, සුවිලොම යක්ෂ ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කුණුරෙහි ඉක්මයෙති.

ඉක්බිති බර යක්ෂ සුවිලොම යක්ෂයා හට මෙසේ කී ය: තෙල ශ්‍රමණයෙක. තෙල ශ්‍රමණයෙක් නො වේ. තෙල (ශ්‍රමණ ප්‍රතිරූපක) ශ්‍රමණකයෙකි. හෙතෙමේ ශ්‍රමණයෙක් ද නැතහොත් ශ්‍රමණකයෙක් ද යි යම්තාක් දැනීම නම් ඒ තාක් නවතුව.

ඉක්බිති සුවිලොම යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට (සිය) කය නතු කෙළේ ය.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (සිය) කය පසෙකට නැමූ සේක.

ඉක්බිති සුවිලොම යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට තෙල කීය: මහණ මට, බානෙහි ද?

ඇවත, මම තට නො බානෙමි ම ය, එතෙකුදු වුව තාගේ පහස පවිටු ය.

මහණ, තා පැන පුළුවස්නෙමි. ඉදින් මට (එය) නො පවසන්-තෙහි නම් තාගේ සිත හෝ පෙරළන්නෙමි, තා හඳවත හෝ පලන්නෙමි, දෙපයා හෝ ගෙණ ගනින් එතර දමා ගසන්නෙමි.

න ඛවාහං තං ආවුසො පසාමී, සදෙවතෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුභමකෙ සසුමණ්ඩාභමණියා පජාය සදෙවමනුසාය යො මෙ වික්ඛං
වා බ්වෙසයා හදයං වා ඵාලෙයා පාදෙසු වා ගහෙක්ඛා පාරගඛයා බ්වෙසයා,
අපි ව ඤාං අවුසො පුච්ඡ යදකඛබ්බිති.

අථ ඛො සුච්චොලො යකෙඛා හගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි:

- 272 රාගො ව දෙසො ව ඤානොනිදනා
අරතී රතී ලොමහංසො ඤානොජා,
ඤානො සමුඛයා මනොවිතකකා
ඤාමාරකා ධබ්බමීවොයසජන්ති.
- 273 රාගො ව දෙසො ව ඉතොනිදනා
අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොජා,
ඉතො සමුඛයා මනො විතකකා
ඤාමාරකා ධබ්බමීවොයසජන්ති.
- 274 සොහජා අත්තසම්භූතා නිග්ගොධසෙකව ඛන්ධජා,
පුටු වියත්තා කාමෙසු මාලුවා'ව විතකා වතො.
- 275 යෙ නං පජානන්ති යතො නිදනං
තෙ නං විතොදෙන්තී සුඤ්ඤාසී යකඛ,
තෙ දුක්ඛාරං ඔසමීමං තරන්තී
අනිණ්ණපුබ්බං අපුනත්තවායාති.

සුච්චොලසුඤ්ඤානං නිබ්බිතං.

2 - 6

කපිලසුඤ්ඤානං

- 276 ධම්මවරියං බුභමවරියං එතද්දු වසුඤ්ඤාමං,
පබ්බජිතොපි වෙ හොති අගාරස්මා අනගාරියං.
- 277 යො වෙ මුඛරජාතිකො විභෙසාභිරතො මගො,
ජීවිතං තස්ස පාපියො රජං වධෙසීති අත්තතො.

ඇවත, යමෙක් මා සිත හෝ පෙරළා නම් හදවත හෝ පලා නම්, දෙපයා හෝ ගෙණ ගනිනෙතර දමා ගසා නම්, එබන්දකු මම දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත බමුන් සහිත, ලොවිහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වප්‍රජාව අතර නොම දක්මි. එතෙකුදු වුව ඇවත, තෝ යමක් රිසියෙහි නම් පුළුවස්ව.

ඉක්බිති සුච්චොම යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාරාවෙකින් සැලකෙළේ ය:

272. රාගය හා දෝෂය හා කුමක් නිදාන කොට ඇත්තාහු ද? (ප්‍රාන්ත-ශ්‍යනාසනයන්හි හා අඬකුශලධර්මයන්හි නො ඇළීම වූ) අරතිය හා (පස්-කම් ගුණෙහි ඇල්ම වූ) රතිය හා (විකේතා ත්‍රාසය වූ) ලොමුදහගැණීම හා කොයින් උපද්‍යාහුද? කාමාදී චිතර්කයෝ කොයින් ඉපද ලදරුවන් කවුඩකු (පා හුයෙකින්) බැඳ මුද්‍රාහරින්නාක් මෙන් කුසල චිත්තය බැඳ හරිත් ද?

273. රාගය හා දෝෂය හා (ප-වස්කන්ධසංඛ්‍යාත) මේ ආත්මභාවය නිදන කොට ඇත්තාහ. අරතිය හා රතිය හා ලොමුදහගැණීම හා, මෙයින් (ආත්මභාවයෙන්) උපද්‍යාහු වෙති. මෙයින් ඉපදී චිතර්කයෝ කුඩා කුමරුන් කවුඩකු මෙන් කුසල් සිත බැඳ හරිත්.

274. නුගරුකෙහි කදින් උපද්‍යා අරථ (පුරොහ) මෙන් ස්නේහයෙන් උපන් රාගාදිහු (පඤ්චස්කන්ධ සංඛ්‍යාත) ආත්මභාවයෙන් උපන්නාහු වෙති. වෙනෙහි පැතිර ගිය මාළුව ලිය මෙන් ඔහු නන් අයුරු වුවාහු කාමයන්හි පැතිරගත්තාහු වෙති.

275. යක්ෂය, අසව, යමෙක් තුමු ඒ රාගාදී ක්ලේශ සමුහය යමක් නිදන කොට ඇතැයි දනිත් ද, ඔහු එය දුරලකි. ඔහු අපුනර්භවය පිණිස තරණය නොකළ විරු, දුකයේ තරණය කළ යුතු. මේ වතුරොසය තරණය කෙරෙත් යි.

සුච්චොම සූත්‍රය නිමි.

2 - 6

කපිල සූත්‍රය

276. (කාය සුවරිකාදී) ධර්මධර්මය හා මගබ්බසර භා යන මේ දෙ කරුණ උතුම් රුවනැයි (ආයුර්ධර්මයෝ) පැවසුහ. ඉදින් ගිහිගෙන් නික්ම අනාගාමී සංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදිවූයෙක් වේ නම්,

277. දිදින් හේ පරොස්ඛස් ඇත්තේ වේ ද, මෙරමා වෙහෙසිමෙහි නියලුනේ (හිරි ඔතප් නැති හෙයින්) තිරිසන් බදු වේ ද, ඔහුගේ ජීවිතය ලාමක වෙයි. තමාගේ (රාගාදී) කෙලෙස් වඩයි.

- 278 කලහාභිරතො භික්ඛු මොහධමෙවන ආවටො,
අක්කන්ඨි න ජානාති ධම්මා බුද්ධෙන දෙසිතං.
- 279 විහෙසං භාවිතත්තානං අවිජ්ජාය පුරක්කන්තො,
සංකිලෙසං න ජානාති මග්ගං නිරයගාමීනං.
- 280 වීතිපාතං සමාපනෙත්තා ගඛගා ගඛගං තමා තමං,
සට්ඨ තාදිසකො භික්ඛු පෙට්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
- 281 ඉරුකුපො යථා අස්ස සම්පුණ්ණො ගණවස්සිකො,
යො ච එවරුපො අස්ස දුබ්බියොධො හි සාඛගණො.
- 282 යං එවරුපං ජානාථ භික්ඛවො ගෙහනිස්සිතං,
පාපිච්ඡං පාපසඬකස්සං පාපආචාරගොචරං.
- 283 සබ්බෙ සමග්ගා භුක්වාන අභිභිබ්බිජ්ජයාථ නං,
කාරණඛවං¹ නිද්ධමථ කසම්බුං වාපකස්සථ.
- 284 තතො පලාපෙ වාහෙථ අස්සමණෙ සමණමානීනෙ,
නිද්ධමීත්වාන පාපිච්ඡං පාපආචාරගොචරො.
- 285 සුද්ධා සුද්ධාහි සංවාසං කප්පයවෙහා පතිස්සතා,
තතො සමග්ගා නිපකා දුක්ඛස්සත්තං කරිස්සපාති.

කපිලසුත්තං නිවසිතං.

2 - 7

බ්‍රාහ්මණධම්මික සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා සාවස්සියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩිකසය ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බුද්ධා කොඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාළා ජිණ්ණා වුද්ධා මහජ්ජකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා යෙන
හගවා තෙනුපසඬමිංසු, උපසඬමිත්වා හගවතා සඬ්ඨි සුමොද්දිංසු,
සුමොද්දනියං කරං සාරානියං වීතිසාරෙත්වා එකමත්තං නිසිදිංසු, එක
මත්තං නිසිත්තා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාළා හගවත්තං එතදවොචු:

1. කාරණඛව - න්‍යා.
2. ධම්මෙවිස - වු.

278. කලහයෙහි නියැලුනු ඒ මහණ (අවිද්‍යාසංඛ්‍යාත) මොහධර්මයෙන් ඇවුරුණේ, බුදුරජුන් විසින් දෙසන ලද ධර්මය කියන ලද නමුදු නො දනී.

279. අවිද්‍යාවෙන් මෙහෙයන ලද්දේ බැවූ සිත් ඇතියවුන් (රහතුන්) වෙහෙසන්නේ සකිලිවූ වූ නිරයගාමීමාර්ගය නො දනියි.

280. (සතර අපායයි කියන ලද) විනිසාතයට පැමිණි ඒ මහණ ඒකාන්තයෙන් මවුකුසින් මවුකුසට ද අඳුරෙන් අඳුරට ද (යමින්) පරලොව ගොස් දුකට පැමිණේ.

281. දුක්ම ගිය බොහෝ හවුරුදු ගණන් ඇති පිරුණු වැසිකිළි වළක් යම් යේ (පිරිසිදු කළ නොහැක්කේ) වෙ ද, එබඳු වූ යමෙක් වෙ නම් හෙ පිරුණු කෙලෙස් ඇත්තේ පිවිතුරු කළ නොහැකි වන්නේ ම ය.

282. මහණෙනි, පස්කම් ගුණ ඇසුරු කළා වූ ලාමක ඊෂ්ඨා ඇති පාප විතර්ක ඇති, පවිටු ආචාර ගොවර ඇති යම් මෙබඳු පුභුලකු දනිවු නම්,

283. හැම දෙන සමග ව ඔහු වර්ජනය කරවූ. කසළක් බඳු ඔහු බැහැර කරවූ. කෙලෙස්කසට සහිත ඔහු තොරපාලවූ.

284. එහෙයින් අශ්‍රමණ වූ ශ්‍රමණයෙමැයි භහනාවූ බොල් පුභුලන් පිඹහරිවූ. ලාමක ඉච්ඡා ඇති පවිටු ආචාර-ගොවර ඇති ඔවුන් බැහැර කොට,

285. (කායසමාචාරාදියෙන්) පිරිසිදු වූවාහු (ඔවුනොවුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වූවාහු ගුඩ වූ පුභුලන් සමග ම සමාන සංවාසය කරවූ) ඉක්බිති මුහුකළ නුවණ ඇත්තාහු (දෘෂ්ටි ශීල ඇ ශ්‍රමණ ගුණයන්ගෙන්) යුත් වූවාහු දුක් කෙළවර කරවූ.

කපිල සූත්‍රය නිමි.

2 - 7

බ්‍රාහ්මණධර්මික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවන නම් වූ දනේපිටු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවෙසෙන සේක. ඉක්බිත්තෙන් කොසොල් දනවූ වැසි ජරාවෙන් ජීර්ණ වූ වැඩි මහලු වූ තෙවන වියට පැමිණි පිළිවෙළින් පැසුළු වියට පැමිණි බොහෝ බමුණු මහසල්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටුවිය යුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ බමුණුමහසල්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

සද්ධිසාත්තී නු ඛො හො ගොතම එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණාදියොති.

න ඛො බ්‍රාහ්මණා සද්ධිසාත්තී එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණාදියොති.

සාධු නො හටිං ගොතමො පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණාදියොති. හාසතු සවෙ හොතො හොතමසා අගරුති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණා සුඤ්ඤානං සාධුකං මනසි කරොථ හාසියාමිති.

එවං හො'ති ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා හගවතො පටිච්ඡෙදසාසු. හගවා එතදවොච:

286 ඉසයො පුබ්බකා ආසුං සංයතන්තා පසංකිනො පඤ්ඤාමගුණෙ හිතා අත්තදත්තමාරිසුං.

287 න පසු බ්‍රාහ්මණානාසුං න හිරිඤ්ඤං න ධානියං සජ්ඣායධනධඤ්ඤාසුං බ්‍රහ්මං නිධිමපාලසුං.

288 යං තෙසං පකතං ආසි ආරහන්තං උපට්ඨිතං සද්ධාපකතමෙසානං දතවෙ තදමඤ්ඤීසුං.

289 නානාරතෙහි වතෙහි සයනෙහිවසපෙති ව චිතා ජනපද රථො තෙ නමස්සිංසු බ්‍රාහ්මණෙ.

290 අවජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා ආසුං අජෙය්‍යා ධම්මරක්ඛිතා න තෙ කොචි නිවාරෙසි කුලආරොසු සබ්බසො.

291 අට්ඨවත්තාරියං වසානි කොමාරං බ්‍රහ්මවරියං වරිංසු තෙ විජ්ජාවරණපරියෙවසිං අවරං බ්‍රාහ්මණා පුරෙ.

292 න බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤාමගමුං නපි හරියං කිණිංසු තෙ සමුදයෙනෙව සංවාසං සංගහිතා සමරොවසුං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ කල්හි බමුණෝ පැරණි බමුණන්ගේ බමුණුදමහි පැණෙන් ද යි?

බ්‍රාහ්මණයෙනි, මේ කල්හි බමුණෝ පැරණි බමුණන්ගේ බමුණු දමහි නො පැණෙන් මැ යි.

ඉදින් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට නො බර නම්, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට පැරණි බමුණන්ගේ බමුණු දහම වදාරණසේක් නම් මැනැවි.

බමුණනි, එසේනම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. දෙයත්තෙහි.

“භවත්ති, එසේය” යි ඒ බමුණු මහසද්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණු වදළ සේක:

286. (සිලසංයමයෙන්) සංයත වූ (ඉන්ද්‍රිය සංවරයන්) තපස්වි වූ පැරණි සෘෂිවරු වූහ. ඔහු පස්කම් ගුණ හැර දමා (මත්ත්‍රාධ්‍යයනය-බ්‍රහ්මචිහාර භාවනාදී) ආත්මාර්ථයෙහි හැසුරුණාහ.

287. (පැරණි) බමුණනට සිවුපාවෝ නො වූහ. අමුරන් ද නො විය. ධාන්‍ය ද නො විය. ස්වකීය මත්ත්‍රාධ්‍යයනය ධන ධාන්‍ය කොට ඇති වූහ. (මෙත්තා කරුණාදී) බ්‍රහ්මචිතිය රැකියහ.

288. ඔවුන් උදෙසා යම් බතක් පිළියෙළ කරන ලද්දේ දෙරටුවෙහි එළවා තබන ලද වී ද, එය සැදහැයෙන් පිළියෙළ කරණ ලද. පිඩු සොයන-වුනට දීම සඳහා ය යි (මිනිස්සු) සිතූහ.

289. (උපකරණයෙන්) සමාද්ධි වූ ඒ දනවු වැස්සෝ ද රටවැස්සෝ ද තන් පැහැයෙන් රඳනාලද වතින් ද සයනාසනයන්ගෙන් හා ආවාසයන් ගෙන් ද (පුද්ගලීන්) බමුණන් නැමදූහ.

290. බමුණෝ, අවධ්‍ය හා නොදිනිය යුතු හා දහමින් රක්තාලද්දු හා වූහ. හැම කුලදෙරටුවෙක්හි කිසිවෙක් කිසි ලෙසෙකිනුදු ඔවුන් නො වැළැක්වූහ.

291. ඔවුහු අටසාළිස්වසක් කුමර බබසර වූහ. පෙර බමුණෝ විද්‍යාධ්‍යයනය හා සිල් රැකීම ද කළහ.

292. බමුණෝ පරමුන් වෙත නො ගියහ. ඔවුහු අභිවුන් ිළට නො ගත්හ. අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රේමයෙන් සමග සංවාසය මැ කැමැති වූහ.

- 293 අඤ්ඤාන නමා සමයා උතුරෙරමණිමපති
අනතරා මෙට්ඨං ධම්මං නාසස්ස ගවස්සානි බ්‍රාහ්මණා.
- 294 බ්‍රහ්මවරියඤ්ඤා පිලඤ්ඤා අජජං මඤ්ඤං තපං
සොරචං අවිහිංසඤ්ඤා ධනනිඤ්ඤා අවණණස්සං.
- 295 යො නෙසං පරමො ආසි බ්‍රහ්මා දම්මපරක්කමො
ස වාසි මෙට්ඨං ධම්මං සුපිනනෙතපි නාගමා.
- 296 තස්ස වත්තමනුසිත්තනතා ඉධෙකෙ වීඤ්ඤාජාතිකා
බ්‍රහ්මවරියඤ්ඤා පිලඤ්ඤා ධනනිඤ්ඤා අවණණස්සං.
- 297 තණ්හුලං සයනං වසං සපපිතෙලඤ්ඤා යාවිස
ධම්මෙන සමොධානෙනා'තතො යඤ්ඤාමකපපස්සං
උපට්ඨිතස්මිං යඤ්ඤාස්මිං නාසස්ස ගාවො හතිංසු තෙ
- 298 යථා මාතා පිතා භාතා අඤ්ඤා වාසි ව ඤ්ඤාකා
ගාවො නො පරමා මිත්තා යාස්ස ජායනති ඔසධා.
- 299 අනතරා බලය වෙතා වණණය සුබය තථා
එතමස්වසං ඤාතො නාසස්ස ගාවො හතිංසු තෙ.
- 300 සුබුමාලා මහාකායා වණණවනෙතා යසස්සිතො
බ්‍රාහ්මණා සෙහි ධම්මෙහි කිවාකිවෙට්ඨස්ස උසස්සකා
යාව ලොකෙ අවතතිංසු සුබමෙධිත්ථයමපරා.
- 301 තෙසං ආසි විපලායො දිස්වාන අණුතො අණු
රාජිතො ව විශාකාරං නාරියො සමලබ්භතා.
- 302 රජො වාජඤ්ඤාස්සනෙත සුකතෙ වික්ඛිබ්බතෙ
නිවෙසනෙ නිවෙසෙ ව විහතෙත භාගයො මිතෙ.
- 303 ගොමණ්ඩලපරිබ්බලහං නාරිවරගණාස්සුතං
උළාරං මානුසං භොගං අතිජකාධිංසු බ්‍රාහ්මණා.

1. සමුදානෙතා - ස.ප්‍ර. 2. ප්‍ර.

293. බමුණෝ නියමිත සාතුකාලයෙහි මුත් සාතුවෙන් මිදුනු අඹුව වෙත අතරතුර මෙවුන්දමට නො ගියහ.

294. (ඔහු) (මෙළුනු වීරණිසඬ්ඛ්‍යාන) බඹසර ද (සෙසු සිකපද සතර වූ) ශීලය ද සාප්තව ද මාදු බව ද (ඉන්ද්‍රියසංවරසඬ්ඛ්‍යාන) තපස ද (නොපිළිකුල් හැසිරීම වූ) සුරතබව ද (කරුණාපූර්වභාගය වූ) අවිභිංසාව ද (අධිවාසන්ක්ෂාන්තිය වූ) ඉවසීම, ද වැණුහ.

295. ඔවුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දෘඪපරාක්‍රම ඇති යම් ඒ බ්‍රහ්මයෙක් වී ද හේන් සිහිනෙනුදු මෙවුන්දමට නො ගියේ ය.

296. මෙලොවහි ඔහුගේ ප්‍රත්‍ය අනුව හික්මෙනනා වූ ඇතැම් නුවණැත්තෝ බඹසර ද ශීලය ද ක්ෂාන්තිය ද වැණුහ.

297. සහල් ද යහන් ද වන් ද ගිතෙල් ද තලතෙල් ද යැද දහැමින් රැස් කොට එයින් ඔවුහු (දුන සඬ්ඛ්‍යාන) යාග කළහ. යාගයක් එළැඹී කල්හි ඔවුහු ගෙරින් ප්‍රමුඛ ප්‍රාණින් නො වැනැසූහ.

298. මවු ද පියා ද බෑයා ද අන් නෑයෝ ද යම්බදු වෙත් නම්, එසෙයින් යමකුන් තුළ ඔහු හටගණි නම්, ඒ ගවයෝ අපගේ පරම මිතුරෝ වෙති.

299. මේ ගවයෝ වනාහි ආහාර දෙන්නෝ ද බලදන්‍ය කරන්නෝ ද වර්ණය දෙන්නාහු ද එසේ ම සැප දෙන්නාහු ද වෙති. මෙකරුණ දුන ඔහු ගෙරින් නො වැනැසූහ.

300. සිවුමැලි වූ ද (ආරොහ පරිණාහ සඬ්ඛ්‍යාන) මහ සිරුරු ඇත්තෑ වූ ද (රත්වත් සටහන් ඇති හෙයින්) පැහැපත් වූ ද, (ලාහ පරිවාර සඬ්ඛ්‍යාන) සම්පත් ඇත්තෑ වූ ද, කටයුතු නො කටයුතු දෙකේ උත්සාහවත් වූ ද බමුණෝ සිය (සිරිත්) දහමින් යම්තාක් ලොවහි පැවැතියාහු නම්, (ඒතාක්) මේ (බ්‍රාහ්මණ) ප්‍රජාව සැපයට පත් වූය.

301. 302. අකිංකර්ම සාධිත සාධිත වූ පස්කම්මය ද රජුන්ගේ සම්පත්තිය ද මොනොවට සැරහුනු ස්ත්‍රීන් ද ආජාතීය අසුන් යෙදූ මොනොවට කරුණලද විසිතුරු මැහුම් ඇති රිය ද කොටස් විසින් මැනූ බෙදු තිවෙස් ද, දැක ඔවුන්ගේ විපර්යාසය වී ය.

303. ගවරැකින් ගැවසිගත් උතුම් ස්ත්‍රීසමුග්‍රයාගෙන් යුක්ත වූ මහත් වූ මනුෂ්‍ය භොගයම්පත් පතමින් බමුණෝ බෙහෙවින් අභිධ්‍යා කළහ.

- 304 තෙ තස්ම මනෙත ගජේඛා ඔක්කාකං තද්දපාගමිං,
පහුතධනධකෙඤ්ඤි
යජස්ස ඛහු තෙ විතතං යජස්ස ඛහු තෙ ධනං.
- 305 තතො ච රාජා සඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණොති රථෙසහො
අසසමෙධං පුරිසමෙධං සමාපාසං වාජපයං තිරග්ගලං
එතෙ යාගෙ යජ්ඣානා බ්‍රාහ්මණානං අද්ධනං.
- 306 ගාවො සයනඤ්ඤා වස්ඤ්ඤා නාරියො සමලඛිතා
රථෙ වාජඤ්ඤාසුතෙ පුකතෙ විතතිබ්බතෙ.
- 307 නිවෙසනාති රමාති පුච්ඡනාති භාගසො
නානාධකෙඤ්ඤාසු පුරෙඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණානං අද්ධනං.
- 308 තෙ ච තස්ම ධනං ලභා සනිධිං සමරොවසුං
තෙසං ඉච්ඡාචිතිණ්ණානං තියො තණ්හා පටිසිථං
තෙ තස්ම මනෙත ගජේඛා ඔක්කාකං පුත්‍රපාගමිං.
- 309 යථා ආපො ච පඨවී තිරඤ්ඤා ධනධානියං
එවං ගාවො මත්‍රසානං පරික්ඛාරො සො හි පාණිනං
යජස්ස ඛහු තෙ විතතං යජස්ස ඛහු තෙ ධනං.
- 310 තතො ච රාජා සඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණොති රථෙසහො
නෙකසතසහසියො ගාවො යඤ්ඤා¹ අසානයි.
- 311 න පාද න විසාණෙන නාසු හිංසනී කෙනවි
ගාවො එළකසමානා සොරතා කුමනදුනතා
තා විසාණෙ ගහෙඤ්ඤා රාජා සකෙත්ත සානයි.
- 312 තතො ච දෙවා පිතරො ඉතෙ අසුරරක්ඛසා
අධිමො ඉති පක්කත්තුං යං සත්ථිතිපතී ගවෙ.
- 313 තයො රොගා පුරෙ ආපුං ඉච්ඡා අනසනං ජරා
පසුනඤ්ඤා සමාරමා² අධිධානවුතිමාගමිං.
- 314 එසො අධිමො දුර්ඛානං ඔක්කතො පුරාණො අහු
අද්ධිකායො හඤ්ඤානී ධමො ධංසනඤ්ඤා යජ්ඣා.

1. අඤ්ඤා - පිළි. 2
2. සමාරමා - පිළි.

304. ඒ නිමිති කොට ඔහු (ඒ බමුණා) වෙදමන්ත්‍ර ගොතා ඒ ඔක්කාක රජු වෙත එළැඹියහ. (යුෂ්මතා අනාගතයෙහි) බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇත්තෙක් වන්නෙහි, යුෂ්මත්හුගේ බොහෝ වූ වස්තුව දනවිෂයෙහි යොදන්න. යුෂ්මත්හුගේ මහත්වූ ධනය දන විෂයෙහි යොදන්න.

305. ඉන්පසු බමුණන් විසින් කරුණු ගන්වන ලද මහාරජී වූ රජ අශ්වමෙධය ද පුරුෂමෙධය ද සම්මාපාසය ද, වාජපෙය්‍යය ද නිරග්ගලය ද යන මේ යාගයන් යැද බමුණනට ධනය දුන්නේ ය.

306. 307. ගවයන් ද යහන් ද වන් ද මොනොවට සරසන ලද ස්ත්‍රීන් ද මොනොවට පිළියෙළ කරණලද විසිතුරු පලස් අතුළ ආජානිය අසුන් යෙදූ රිය ද මොනොවට කොටස් විසින් බෙදන ලද මනරම් නිවෙස් ද නොයෙක් ධාන්‍යයෙන් පුරවා බමුණනට වස්තුව දින.

308. එහිදී ඔහු ධන ද ලැබ වස්තු සන්තිධිය (රැස්කොට තැබීම) රුවකළාහු ය. ආශාවට බටුවාවූ ඔවුනට තෘෂ්ණාව බෙහෙවින් වැඩුනි ය. ඔවුහු එහිදී මතුරු ගොතා ඔකාවස් රජු වෙත යලිදු එළැඹියහ.

309. ජලය හා පාටීවිය ද අමුරන් හා ධන ධාන්‍ය ද යම්බඳු වේ නම් මිනිස්නට ගවයෝ ද එබඳු වෙති, ඒ වනාහි ප්‍රාණිනට ජීවනොප-කරණයෙකි. යුෂ්මතාගේ බොහෝවූ වස්තුව යාගයෙහි යොදව, යුෂ්මතාගේ බොහෝ වූ ධනය දන් දෙව් ිසි කිහ.

310. එවිට ද බමුණන් විසින් කරුණු ගන්වනලද මහාරජී වූ රජ තවත් නොයෙක් සියඳහස්ගණන් ගෙරින් යඟ්‍ය පදනා නැඹී ය.

311. කළ පුරා දෙවන හීලෑ වූ එළවන් බඳු වූ ගව දෙන්නු පසිනු දු අභිනුදු අන්තිසිවකිනුදු අනුන් නො පෙළක් ම ය. රජ ඔවුන් හඟෙහි ගෙණ යැතින් පැහැර මැරී ය.

312. එ කල්හි දෙවියෝ ද බ්‍රහ්මයෝ ද ඉන්ද්‍රියා ද අසුර රාක්ෂසයෝ ද “යම් හෙයෙකින් ගවයා කෙරෙහි සැත් හෙළි (මැරී) ද එහෙයින් අධර්මය උපනැ”යි හැඩුහ.

313. පූර්වයෙහි ආශා යැ කුසගින්න යැ ජරා යැ යන රොග නිදේ-නෙක් ම වූහ, පශුවධය හේතු කොට ගෙණ (ඒ තුණ) අටඅනුවකට පැමිණියේ ය.

314. නිදෙස් ගවදෙන්නන් මරන් ය. යන යමෙක් ඇද්ද, යාගකරන්නෝ යමක් හේතු කොට ගෙන දූහැමින් පිරිහෙත් ද ඒ මේ පැරණි අධර්මය දඩුවම්වලට (හෙවත් තුන් කායදුශ්චරිතයනට) ඇතුළත් එකෙක් විය.

- 315 එවමෙසෝ අනුබමෝ පොරාණෝ විශ්වකර්මිණෝ
යත් එදිසක් පසාති යාජක් ගරහති ජනෝ.
- 316 එව. බමම වියාපනෝ විහින්නා සුද්දෙනසීකා
සුප්පි විහින්නා ධනියා පතිං හරිය, 'වමකුඤ්ථ.
- 317 ධනියා බ්‍රහ්මබ්‍රහ්ම ව යෙ වකුඤ්ඤ ගොතතරසාධිතා
ජාතිවාදං නිරුක්ඛා කාමානං වසමකුඤ්ඤති.

එව. ට්‍රිකෝන තෙ. බ්‍රාහ්මණමහාසාළා හඟවින්න. එතදවොවි:
අභිකක්කන්තා හො ගොතමි අභිකක්කන්තා හො ගොතමි. සෙය්‍යාථාපි හො
ගොතමි, භික්කුඤ්ඤං වා උක්කුඤ්ඤං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය.
මුලාසං වා මග්ගං ආවිකේය්‍යං, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං. ධාරෙය්‍ය
වික්ඛම්බෙනා රූපානි දක්ඛන්ති, එවලෙචං හොතා ගොතලෙන
අනෙකපට්ඨායෙන ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං හවින්නා ගොතමං.
සරණං ගව්ජාම ධම්මඤ්ඤි භික්ඛුසංඝඤ්ඤි, උපාසකෙ නො හවං ගොතමො.
ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්දපෙන සරණං ගතෙ'ති.

බ්‍රාහ්මණධර්මිකයුතතං නිවසිතං.

2 - 8

ධම්ම (නාම) ප්‍රකාශන

- 318 යඤා භි ධම්මං පුරිසො චිජ්ඣඤා
ඉඤා' ව නං දෙවතා පූජයෙය්‍යා,
සො පුරිකො තස්මිං පසන්නවිකේතො
බහුසසුතො පාතුකරොති ධම්මං.
- 319 තදබ්බිකත්වාන කියමම ධිරො
ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජමානො,
විඤ්ඤා විභාවී තිපුණො ව භොති
යො තාදිසං භජතෙ අපමනේනා.
- 320 බුද්ධං ඛාලං උපපෙවමානො
අනාගතත්ඤා උප්පයකඤා,
ඉධෙව ධම්මං අවිභාවයිතො
අවිචිණ්ණකඤ්ඤා මරණං උපෙති.

1. නාවාසුතන - පු. පිටු. I

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

315. යම් යාගයෙක්හි ජනයා මෙසේ (ගොසාතක) යාජකයකු දක්නේ ද, ගරහන්තේ ද, මේ පැරණි ශ්‍රාමකධර්මය මෙසේ නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දේ වේ.

316. 317. මෙසේ බමුණුදහම පෙරළනු කල්හි ගුද- වෛශ්‍රයෝ ද බෙහෙවින් බෙදුනහ. බොහෝ ක්ෂත්‍රියයෝ ද බෙදී ගියහ. ඩේය නිමියා හෙළා දුටුවාය. ක්ෂත්‍රියයෝ ද බ්‍රාහ්මණයෝ ද සෙසු කුලගොත් රක්තානු ද ජාතිවාදය නො සලකා කාමයන්ගේ වශයට ගියහ.

මෙසේ වදළ කල්හි ඒ බමුණුවහසල්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ සැළකළාහුය: “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු වූවක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වසනු ලද්දක් විවෘත කරන්නේ හෝ ම-
ලුළාවූවකුට මග කියන්නේ හෝ “ඇස් ඇත්තෝ රු දකින්නාහුය”යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නෝ හෝ යම්සේ නම් එසෙයින්ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේය, මේ අපි හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද නික්ෂුසංඛ්‍යා ද සරණ යමු. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡවත් කොට දරණ සේක්වා!

බ්‍රාහ්මණධර්මික සූත්‍රය නිමි.

2 - 8

ධම්ම (නාවා) සූත්‍රය

318. යම් පුද්ගලයකු වෙතින් පුරුෂ (පර්යාජනිප්‍රතිපත්ති) ධර්මය දැනගන්නේ ද, දෙවියන් ඉන්ද්‍රියා මෙන් හේ ඔහු පුදන්නේය. බහුශ්‍රාත වූ හේ පුදනලද්දේ ඔහු කෙරෙහි පාත් සිත් ඇත්තේ ධර්මය පාළු කෙරෙයි.

319. යමෙක් නොපමාවූයේ එබැව්දකු ඇසුරු කෙරේ ද, ධර්මානු-
ධර්මය පිළිපදිනා ඒ ධර්ම තෙම අර්ථවත් කොට අසා ප්‍රඥවත් වූයේ පරහට ඉගැන්වීමෙහි සමත් වූයේ සුක්ෂ්මාර්ථ වටහා ගැනීමෙහි නිපුණ ද වේ.

320. ක්ෂුද්‍ර කායකර්මාදියෙන් සුක්ත වූ ප්‍රඥ නැති නොලද පර්යාජනි ප්‍රතිවේධාර්ථ ඇති (අනවැසියාගේ දියුණුවෙහි) ඊෂ්ඨා කරණ-
සුලු ඇදුරකු සෙවුනා තැනැත්තේ (පර්යාජනි ප්‍රතිපත්ති) ධර්මය නො දැන නො ඉක්මවූ සැක ඇත්තේ මරණයට පැමිණේ.

- 321 යථා නරො ආපගං ඔතරිත්වා
මහෙදකං¹ සලිලං සීසයොනං,
යො වුයහමානො අනුසොනගාමී
කිං යො පරෙ සකකති තාරයෙනං.
- 322 තපෙව ධම්මං අවිභාවයිත්වා
බහුසප්පතානං අභිසාමයත්ථ,
යයං අජානං අවිති භණ්ණකංකො
කිං යො පරෙ සකකති නිජකාපෙත්තුං.
- 323 යථාපි නාවං දුග්ගාමාරුචිත්වා
පියෙන' රිකෙනන සම්බිභිභුතො,
යො තාරයෙ තත්ථ බහුපි අශ්ලේෂ
තත්තුපායශ්ලේෂා කුසලො මුතීමා.
- 324 එවමපි යො වෙදගු භාවිතතො
බහුසප්පතො භොති අවේධධම්මො,
යො ටො පරෙ නිජකපයෙ පජානං
යොතාවධානුපනීසුපපන්නො.
- 325 තස්මා භවෙ සප්පරිසං භජෙරං
මෙධාවිතකේඛව බහුසප්පතකේ,
අශ්ලේෂය අත්ථං පටිපජ්ජමානො
විශ්ලේෂතධම්මො යො සුඛං ලභෙථාති.

ධම්ම²සුත්තං නිධිතං.

2 - 9

කිංසිලසුත්තං.

- 326 කිංසිලො කිංසමාවාරො කාති කල්ලාති මුහයං
නරො සමමා නිවිට්ඨස්ස උක්කමස්ස ආපුණෙ.
- 327 වුද්ධාපවාසී අනුසුයානො සියා
කාලශ්ලේෂ වස්ස ගරුතං දස්සනාය
ධම්මි. කථං ඵරයිතං බණ්ණෙ
සුභෙය්ස සකකවටි සුභාසිතාති.

1. මහෙදකං - පිච්ච 1.

සරිතං - පු.

2. නාවා - පිච්ච.

321. ඒ මිනිස් මහදිය ඇති, ඔබ්බොබ පැතුරුණු සැඩ දියපහර ඇති, නදියකට බැස ගසාගෙණ යනු ලබන්නේ යම්සේ දියවැල අනුව යන සුදු වේ ද, කිම, හේ මෙරමා එතෙර කරවීමට හැකි වේ ද?

322. එලෙසින් ම ධර්මය නො දැන බහුශ්‍රැතයන්ගෙන් අර්ථය ද නො අසා පහකළ සැක නැත්තේ, තෙමේන් නො දන්නා හේ කිම, මෙරමා හට අරුත් දක්වන්නට (උගන්වන්නට) හැකි වේ ද?

323. යම්සේ හබලින් භාරිටින් යුක් ඒ නැව් තෙමේ දැඩි ව නැවට නැගී ඒ නාවුකොපායය දන්නේ දක්ෂ වූයේ (උපන් උවදුරට පිළියම් කිරීම) දන්නා නුවණැත්තේ එහි බොහෝ අන් මිනිසුන් ද එතෙර කරවා ද,

324. එසේ ම යමෙක් බහුශ්‍රැත වූයේ සිවුවන නුවණින් නිවනට පැමිණියේ බැවූ සිත් ඇත්තේ (අටලෝ දහමින්) නො සැලෙන සැහැවී ඇත්තේ වේ ද, හෙතෙමේ ම සවන් යොමු කිරීමෙන් හා මාර්ගඵලොප-නිශ්ශ්‍රයයෙන් යුක්ත වූයේ අන් ජනයා හට දහම් දක්වන්නේ ය.

325. එහෙයින් එකාන්තයෙන් නුවණැත්තාවූ ද බහුශ්‍රැත වූ ද සන්-පුරුෂයකු හජනය කරන්නේ ය. දන්දහම් ඇති හෙ තෙමේ අර්ථය දැන පිළි-පදනේ ලොවුතුරු සැප ලබන්නේ යි.

ධම්ම (නාට්‍ය) සූත්‍රය නිමි.

2 - 9

කිංසිල සූත්‍රය

326. කෙබඳු වාරිත්‍රශීලයෙකින් සමන්විත වූයේ කෙබඳු වාරිත්‍රශීල-යක් ඇත්තේ කවර කායකර්මාදියක් වඩන්නේ පුරුෂ තෙමේ මොනොවට සස්තෙහි පිහිටියේ වන්නේ ද උත්තමාර්ථයට (අර්හත්වයට) ද පැමිණෙන්නේ ද?

327. (ගුණ-ප්‍රඥාදෙකින්) වැඩිසිටියවුන් පුදන්නේ (ඔවුන්ගේ ලාභා-දියෙහි) ඊර්ෂ්‍යා නැත්තෙක් වන්නේ ය. ගුරුන් දැකීමට සුදුසු කල් දන්නෙක් ද වන්නේ ය. (ධර්මකථා) ක්ෂණය දන්නේ දෙසන ලද (සමට විපස්සනාවෙන් යුත්) දැහැමි කථාව ද (අනෙකුදු) සුභාමිතයන් ද සකසා අසන්නේ ය.

- 328 කාලෙන ගවේජ ගරුතං සකාසං
 ඵමං නිරුක්ඛා භිවාතවුතති
 අත්ථං ධම්මං සංයමං බ්‍රහ්මචරියං
 අනුසාරෙ වෙව් සමාවරෙ ව.
- 329 ධම්මාරාමො ධම්මරතො
 ධම්මෙ ධීතො ධම්මචිතිත්ථයඤ්ඤ,
 නො වාවරෙ ධම්මසංකප්පවාදං
 නියෙථ තථෙජ්ඣි¹ සුභාසිතෙභී.
- 330 හසං ජපං පරිදෙවං පදෙසං
 මායාකතං කුහකං ගිඤ්චිමානං,
 සාරම්භකකකසකසාව මුච්ඡං²
 භික්ඛා වරෙ චිතමදෙ ධීතතො.
- 331 විඤ්ඤතසාරානි සුභාසිතානි
 සුතඤ්ඤා විඤ්ඤතසමාධිසාරං,
 න තස්ස පඤ්ඤා ව සුතඤ්ඤා ව භික්ඛි
 යො සාහසො හොති නරො පමතො.
- 332 ධම්මෙ ව යෙ අරියපච්චෙදිතෙ රතා
 අනුත්තරා තෙ වට්ඨා මනසා කම්මනා ව
 තෙ සන්තිසොරවට්ඨසමාධිසංඝධීතා
 සුතස්ස පඤ්ඤා ව සාරමඤ්ඤාති.

කිංසිලසුභං නිවසිතං.

2-10

උට්ඨාන සුතං.

- 333 උට්ඨානථ නිසිද්ධං කො අත්ථො සුපිතෙන වො,
 ආතුරානං භී කා නිද්ද සලුච්ඡාන රුප්පතං.
- 334 උට්ඨානථ නිසිද්ධං දළහං සිකඛථ සන්තියා,
 මා වො පමතො විඤ්ඤාය
 මච්චුරාජා අමොසධීත්ථසානුගො.

1. තථෙජ්ඣි නියෙථ - සිමු 1. මජ්ඣං.

2. කකකප්ප - සිමු 1.

කකකප්ප - සිමු 2.

328. තදබව (මාතෘකා) වනසා දමා යටහත් පැවතුම් ඇත්තේ සුදුසු කල්හි ගුරුන් වෙත යන්නේ ය. භාෂිතාර්ථය ද පාළිධර්මය ද ශීලය ද ශාසන-
බ්‍රහ්මචර්යය ද අනුස්මරණය කරන්නේ ය. පුරුදු ද කරන්නේ ය.

329. (ශමථ විදර්ශනා) ධර්මයෙහි රැළුනේ (එම) ධර්මයෙහි ම නියැලුනේ ධර්මයෙහි පිහිටියේ (උදයඤ්ඤා වයඤ්ඤා විසින්) ධර්ම විනිශ්චය දන්නේ (සමථ විපස්සනා) ධර්මය කිලිටිකරණ කලා නො ම පුරුදු කරන්නේ ය. සත්‍ය වූ සුභාෂිතවලින් කල් ගත කරන්නේ ය.

330. පහකළ (ආරොග්‍යමද්දී) මද ඇත්තේ (විත්ත වික්ෂේප නැති හෙයින්) පිහිටි සිත් ඇත්තේ සිනාව ද නිසරු තෙපුල් ද (ඤ්ඤාචාර්යනාදි-
යෙහි) වැලපීම ද මනාප්‍රදේශය ද (රවටනාබව වන) මායාව ද (ත්‍රිවිධ) කොහොන ද (සිවුපසයෙහි) ගිජුව ද (ජාතිමානාදී) මාතෘකා ද කරණොත්ත-
රියකරණ සඬබ්‍යාත) සාරම්භය ද, පරොස්ඛස් කියන බව ද, (රාගාදී) කසට ද (අධිකතෘෂ්ණා සඬබ්‍යාත) මුර්ඡාව ද හැරදමා හැසිරෙන්නේ ය.

331. යම් පුරුෂයෙක් (රාගාදියෙන්) සැහැසි වූයේ (කුසල්දම් නො-
වඩනා හෙයින්) පමා වූයේ වේ ද, ඔහුට (සමථවිපස්සනා යි කියනලද) සුභාෂිතයෝ දැනීම හර කොට ඇත්තෙහු වෙති. ශ්‍රාතමය ඥානය ද දන්නා-
ලද සමාධිය සාරය කොට ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ ශ්‍රාතය ද ප්‍රඥාව ද නො වැටේ.

332. යමෙක් තුමු බුද්ධාදී ආර්යයන් විසින් දෙසන ලද ශමථ විදර්ශනා ධර්මයෙහි වචසින් මනසින් හා කර්මයෙන් ඇලුනාහු වෙත් ද ඔහු අනුත්තර වෙති. නිර්වාණ නමැති ශාන්තිය අරමුණු කොට ඇති මාර්ග ප්‍රඥවෙති හා මාර්ගසමාධියෙහි පිහිටියා වූ ඔහු ශ්‍රාතයාගේ හා ප්‍රඥවේ සාරය වූ අර්හත්ඵල විමුක්තිය ලැබුවාහු ය.

කිංසිල සූත්‍රය නිමි.

2 - 10

උට්ඨාන සූත්‍රය

333. (අලසබ්චිත්) නැගී සිටිවු, (පළක් බැඳ කර්මසාධානානුයෝගය සඳහා) හිඳිවු, තොපට නින්දෙන් කවර අර්ථයක් ද? හුලින්, විදුනා ලදුව පෙළෙන ආතුරයනට කවර නින්දෙක් ද?

334. නැගී සිටිවු, හිඳගනිවු, (නිර්වාණ) ශාන්තිය පිණිස දැඩි ව හික්මෙවු. තොප පමාවුවන් දැන වසගයන් කොට මරරද නහමක් මුළා-
කෙරේ වා!

335 යාය දෙවං මනුසා ච සිතා නිව්ඤ්ඤානී අසීකා,
තරථෙතං¹ විසත්තිකං. ඛණො චො¹ මා උපච්චගා;
ඛණානීතා හි සොචන්ති නිරයමිති සමපටිතා.

336 පමාදෙ රජො පමාදෙ² පමාදනුපතිනො රජො,
අපමනෙතන විජජාය අබ්බංගෙ සලලමත්තනොති.

උච්චානසුඤ්ඤානං නිව්ඤ්ඤානං.

2-11

රාහුල සුඤ්ඤානං

337 කච්චි අභිණිකසංවාසා නාවජානාසි පණ්ඩිතං
උක්කාධාරො මනුසසානං කච්චි අපචිතො තයා³

338 නාහං අභිණිකසංවාසා අවජානාමි පණ්ඩිතං,
උක්කාධාරො මනුසසානං නිච්චං. අපචිතො මයා.

339 පඤ්ඤාමගුණෙ හිත්වා පියරුපෙ මනොරමෙ,
සද්ධාය සරා නික්ඛමු දුක්ඛසන්නකරො හවි.

340 මිනෙත හජස්ස කල්යාණෙ පත්තඤ්ඤි⁴ සයනාසනං,
විවිත්තං අපපතිකොසං මත්තඤ්ඤං හොති හොජනෙ.

341 විචරෙ පිණ්ඩපාතෙ ච පච්චයෙ සයනාසනෙ,
ඵනෙස්ස තණ්හං මා කාසි මා ලොකං පුත්තරාගමි.

342 සංවුත්තා පාතිමොක්ඛසම්. ඉඤ්ඤියෙසු ච පඤ්ඤි,
සති කායගතාන්තස්ථි නිබ්බිද්ධ ඛණ්ඩො හවි.

1. චෙ - සිඳු 1.

2. මොද - සිඳු 1.

3. තච - සා.

4. පඤ්ඤා - සිඳු 1.

335. යම තෘෂ්ණාවක් හේතුකොට ගෙන (රූප ශබ්ද ආදිය) අර්ථ-කොට ඇති දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද, (ඒ රූපාදි) අරමුණු ඇසුරු කොට සිටිද්ද, (නත් අරමුණුවල විසිර පවත්නා හෙයින්) විසත්තිකා නම් වූ ඒ තෘෂ්ණාව තරණය කරවූ. (මේ මහණදම් පිරිමේ) මොහොත තොප නහමක් ඉක්ම යේවා! ක්ෂණය ඉක්ම වූවාහු නිරයෙහි පිහිටියාහු ශෝක කෙරෙත් මය.

336. (ස්මාති විප්‍රවාස සඛ්ඛායාන) ප්‍රමාදය රජසෙකි. ප්‍රමාදයෙන් යළි-යළි උපත් ප්‍රමාදය ද රජසෙකි. අප්‍රමාදයෙන් ද, (ආශ්‍රවක්ෂයඤ්ඤා සඛ්ඛායාන) විද්‍යාවෙන් ද නමාගේ (රාගාදි පඤ්චවිධ) හුල උදුරා ලත්තේ ය.

උට්ඨාන සූත්‍රය නිමි.

2 - 11

රාහුල සූත්‍රය

337. කිම නිතර සමග විසිමි හේතුවෙන් තෙපි පණ්ඩිත වූ (සැරියුත්) තෙරුනට අවමන් නො කරවූ ද? මිනිසුනට නැණ පහන දල්වන්නේ කිම, තොප විසින් පුදන ලද්දේ ද?

338. නිතර සමග විසිමි හේතුවෙන් (ඒ) පණ්ඩිතයන් වහන්සේට අවමන් නො කරමි, මිනිසුනට නැණපහන දල්වන ඔබ මා විසින් නිතර පුදන ලද්දහු වෙත්.

වතපුගාථා සි.

339. ප්‍රියසාරූප වූ මනරම් පස්කම් ගුණ හැරපියා සැදහැයෙන් හිනි-ගෙන් කික්ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වව.

340. කලණමිතුරන් ද ජනශුන්‍ය වූ මහජනහඬින් තොර වූ ප්‍රාන්ත-සෙනසුන් ද ඇසුරු කරව.

341. සිවුරෙහි ද පිණ්ඩපාතයෙහි ද ගිලන්පසයෙහි ද සෙනසුන්හි ද යන මෙහි නහමක් තෘෂ්ණා කරව, වැලිත් ලොකයට (උපත් විසින්) නහමක් පැමිණෙව.

342. ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරශීලයෙහි ද පඤ්චෙක්ඛියයන්හි ද සංවෘත වව. තොප සිත්හි කාශියා සි වේවා! නිර්වේදය බහුල කොට ඇතියෙක් වව.

343 නිමිත්තං පරිච්ඡේදනී සුභං රාගුපසංහිතං,
අසුභාය චිත්තං භාවෙහි එකඟං සුසමාහිතං.

344 අනිමිත්තඤ්ඤා භාවෙහි මානානුසයවුජ්ජන,
තතො මානාභිසමයා උපසන්නො වරිසසසීති.

ඉදං සුදං භගවා ආයස්මිත්තං රාහුලං ඉමාහි ගාථාහි අභිනික්ඛං
ඔවදනීති.

රාහුලසුඤ්ඤානං නිවසීතං.

2-12

නිශ්ශ්‍රෝධකපප සුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා ආළච්චියං විහරති අග්ගාලවෙ
වෙනියෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මිත්තො වඩ්ඪිසසස උපජ්ඣා-
යො නිශ්ශ්‍රෝධකපපො නාම ථෙරො අග්ගාලවෙ වෙනියෙ අචිරපරි-
නිබ්බුතො භොති.

අථ ඛො ආයස්මිත්තො වංගිසසස රහොගතස්ස පටිසල්ලිනස්ස එවං
වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: පරිනිබ්බුතො නු ඛො මෙ උපජ්ඣායො
උද්භු තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො ආයස්මිත්තො වංගිසො සායනභසමයං¹ පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො
යෙන භගවා තෙත්ථපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤාත්තා භගවත්තං අභිවාදෙත්තා
එකමත්තං නිසීදි. එකමත්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මිත්තො වංගිසො භගවත්තං
එකදවොච: ඉධ මයං භගෙන රහොගතස්ස පටිසල්ලිනස්ස එවං
වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: පරිනිබ්බුතො නු ඛො මෙ උපජ්ඣායො
උද්භු තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො ආයස්මිත්තො වඩ්ඪිසො උට්ඨායාසනා ඵකංසං විවරං කත්තා
යෙන භගවා තෙනඤ්ඤා පඤ්ඤාමෙත්තා භගවත්තං ගාථාය අර්ඣමාසි:

345 පුට්ඨාම සඤ්ඤාං අනොමපඤ්ඤාං
දිට්ඨොව ධම්මෙ යො විචිකිච්ඡානං ඡෙත්තා,
අග්ගාලවෙ කාලමකාසි භික්ඛු
ඤ්ඤා යසසි අභිනිබ්බුතකො.

1. සායන සමයං - පිටු. 1, 2.

343. ඉහ වූ, රාගය ඇසුරු කළ නිමිත්ත දුරලව, අභූත භාවනායෙහි එකඟ වූ මොනොවට පිහිටි සිත වඩව.

344. (නිත්‍ය හිමිති රහිත බැවින්) අනිමිත්ත වූ විදර්ශනා භාවනාව වඩව. මානාත්මකය රහත්මගින් දුර ලව. ඉක්බිති මානසාගේ ව්‍යපශමයෙන් උපශාන්ත වූයේ හැසිරෙව යනු යි.

මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් රාහුලයනට මේ ගාථාවලින් හිතර අවවාද කරණ සේක.

රාහුල සූත්‍රය නිමි.

2 - 12

නිග්‍රොධකප්ප (වඩගීස) සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයනලදි: එක්සමයෙක් හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අළුවුරට අග්ගාලව නම් චෛත්‍යයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් වඩගීස තෙරුන්ගේ නිග්‍රොධකප්ප නම් වත් තෙරණුවෝ අග්ගාලව චෙතියෙහි දී පිරිනිවි නොබෝකල් ඇති වෙත්.

ඉක්බිති ගණයා කෙරෙන් වෙන්ව විවේකයට ගිය පිළිසලනෙහි යෙදුනු ආයුෂ්මත් වඩගීස තෙරුන්ගේ සිත්හි මෙබඳු පරිවිතර්කයෙක් උපත: “මාගේ උපාධ්‍යාය පිරිනිවියේ දෝ හෝ නො පිරිනිවියේ දෝ හෝ” යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වඩගීස සථවිර සවස් කල්හි පිළිසලනින් නැගිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකයා වැද එකත් පස්ව හුන්නේය. එකත් පසෙක හුන්නේ ම ආයුෂ්මත් වඩගීස සථවිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය: ස්වාමීනි, මෙහි විවේකස්ථානයට ගියා වූ පිළිසලනෙහි ඇළුනු මාගේ සිත්හි මෙබඳු පරිවිතර්කයෙක් උපත: “මාගේ උපාධ්‍යාය පිරිනිවියේ දෝ නො පිරිනිවියේ දෝ” යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වඩගීස තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගී සිටුර එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිළි නමා හඟවත් හට ගාථායෙන් (මෙසේ) කීහ:

345. යම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙනෙක් ඉහත්මභාවයෙහි ම සැක දුරලන්නාහු වෙත් ද, මහාප්‍රාඥ ශාසනා වූ මුඛවහන්සේ පුරවුස්මි. ප්‍රකට වූ යශස්වි වූ නිවුනු සිත්ඇති මහණකෙනෙක් අග්ගාලව චෛත්‍යයෙහි කල්ලිය කළහ.

346 නිග්ගොධකපො ඉති තස්ස නාම,
තයා කතං භගවා බ්‍රාහ්මණස්ස,
සො තං නාමස්සං අවරි මුත්තාපෙකො
ආරාධාපිටියො දළභධම්මදස්සි.

347 තං සාවකං සක්ක¹ මයම්බි සබ්බෙ
අඤ්ඤානුමිච්ඡාම සමනාදිකු,
සමවද්ධිතා නො සවණාය සොතා
තිං නො සපා තිං අනුත්තරොසි.

348 ජිකේඛු නො විචිකිච්ඡං බ්‍රාහ්මි මෙනං
පරිනිබ්බුතං වෙදය භූමිපඤ්ඤ,
මජ්ඣිම නො භාස සමනත්තවතඤ්ඤ
සකෙකාව දෙවානං² සහසානෙනො.

349 යෙ කෙවි ගජා ඉධ මොහමිත්තා,
අඤ්ඤාණපකො විචිකිච්ඡධානා,
තපාගතං පතා න තෙ භවන්ති
වතඤ්ඤං හි එතං පරමං නරානං.

350 නො වෙ හි ජාතු පුරියො කිලෙසෙ
වානො යථා අබ්‍යාසනං විභානො,
තමො වසා නිවුතො සබ්බලොකො
න ජොතිමනොසි නරා තපෙය්‍යු.

351 ධීරා ව පජේජානකරා භවන්ති
තං තං අහං ධීර තපෙව මජ්ඣං,
විපස්සිතං කුමාරප්‍රසාගමිත
පරිසාසු නො ආවිකරොහි කපං.

352 බිසං ගිරං එරය වග්ගවග්ගං
භංගොව පග්ගයා සතිකං නිකුජ්ඣ,³
බිත්තියරොන සුචිකපිතෙන
සබ්බෙව තෙ උජ්ජගතා සුභොම.

1. සක්ක - මජ්ඣං,

2. දෙවාන - මජ්ඣං,

3. සතිං නිකුජ්ඣ - පිටු 1.

සතිං නිකුජ්ඣ - පිටු 2,

346. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එ බ්‍රාහ්මණජාතිකයාගට නිග්‍රොධකප්පයන නම ඔබවහන්සේ විසින් කරණ ලද. දෘඪ වූ (නිව්‍රාණ)ධර්මය දක්නා වූ හෙ ඇරයු වැර ඇත්තේ (නිව්‍රාණ සංඛ්‍යාත) මොක්කය පනත්තේ ඔබවහන්සේ නමදිමින් විසි ය.

347. ශාක්‍යකුලයෙහි උපන්නාවූ සමතැසානන් වහන්ස, අපි සැවො ම ඒ සච්චානන් දූනගණ්‍ය කැමැත්තෙමු. ඇසීම පිණිස අපගේ සවන් එළඹ සිටියේ ය. මුඛවහන්සේ අපගේ ශාක්‍යා වනසේක. මුඛවහන්සේ අනුතර වනසේක.

348. මහාප්‍රාඥයන් වහන්ස, එකානතයෙන්ම අපගේ සැකය සිදලන සේක්වා: මට මෙය වදරණයේක්වා! ඔහු පිරිනිදිහිදී සිටි දත්වන සේක්වා! සමතැසානන් වහන්ස, දෙවියන්ගේ දහසක් නොත් ඇති සක්දෙව්දු මෙන් අපගේ මධ්‍යයෙහි වොරදෙන සේක් වා!

349. මෙ ලොවහි මොහමාරි වූ අවිද්‍යාපක්ෂයෙහි වූ, සැකයනට හේතු වූ, යම්කිසි (අභිධ්‍යාදි වූ) ග්‍රන්ථයෝ වෙන් නම්, තථාගතයන් වහන්සේ වෙත පැමිණ ඔහු නො මැ වෙති. යම්හෙයෙකින් තෙල (තථාගත) මනුෂ්‍යයන්ගේ උතුම් පැණැස වේ නම් එහෙයිනි.

350. ඉදින් යම් හෙයෙකින් (තථාගත) පුරුෂ ඒකානතයෙන් මාරුතය වලාකුල් රොදක් මෙන් කෙලෙස් නො නසාලන්නේ නම්, (එසේ වත්ම), මුළු ලොව අවිද්‍යාක්‍ෂිකාරයෙන් ඇවුරුණේ අදුරුම වන්නේ ය. (සැරියුත් මහතෙර ආදි වූ) ජ්‍යොතිර්මත් මනුෂ්‍යයෝ ද (ප්‍රකට වීම වශයෙන්) නො මැ තෙවුනාහ.

351. පණ්ඩිතයෝ ම ප්‍රඥප්‍රයොගකර වෙති. වීරයන් වහන්ස, එ ඔබ එසේ ම යයි මම හඟිමි, (අපි) මුඛවහන්සේ 'විදර්ශි'යි දන්නමෝ (මෙහි) එළඹියෙමු. පිරිස් මැද අපගේ (නිග්‍රොධ) කස තෙරුන් ප්‍රකටකරණ සේක්වා!

352. මොනොවට කල්පිත වූ බිඤ්ඤාචරයෙන් වහා (අරුත් රසින්) ඉතා මනරම් වූ තෙපුල් වදරණයේක්වා! හංසයකු මෙන් ගෙල ඔසොවා නාද කරණ සේක්වා! ඉදුසින් ඇති අපි හැම මුඛවහන්සේ ගේ බස් අසමහ,

353. නිරවශේෂ කොට ප්‍රභේද කළ ජාතිමරණ ඇති නිගමන වැනැස්ස පව ඇති තරාගතයන් ලවා දහම් දෙස්වත්තෙමි, සුහුදුනන් බදු කැමැතියේ කිරීමෙන් තරාගතයනට නැත් මැ යි. තරාගතයන් වහන්සේගේ මීමාසාකාරය ම වෙ.

354. මොනොවට සෘජු වූ ප්‍රඥ ඇති මුඛවහන්සේ ගේ මේ සම්පූර්ණ වූ ව්‍යාකරණ ඇති බව (අප විසින්) මැනවින් දැනගන්නා ලද්දෙකි. මේ පැසුළු අ දිළි නැමදුම් මොනොවට කරණ ලදී. (නිග්‍රොධකප්‍ය තෙරුන්ගේ ගතිය) දන්නාසේක් ම, මහාප්‍රාඥයන් වහන්ස, අප නහමක් මුළා කරණ සේක්වා!

355. උත්තම වීරයන් වහන්ස, කුදුමහත් වතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය පිළිවිද දන්නාසේක් ම (අප) මුළා නො කරණ සේක්වා, ශ්‍රීෂ්මකාලයෙහි උෂ්ණයෙන් තැවුනකු ජලය පසන්නා සේ (මුඛවහන්සේගෙන්) බසක් පත්මි, ශ්‍රැතය (ශබ්දයන්තය) වස්වන සේක්වා!

356. (නිග්‍රොධ) කප්පායන තෙරණුවෝ යම් රහත් බවක් අරී කොට ඇති (මාග්) බ්‍රහ්මචර්යයක් කොළෝ නම් කිම, ඔහුට එය නොසිස් වීද? හෙතෙමේ විමුක්තයකු (අශෝකෂයකු) මෙන් (අනුපාදියෙසපරිනිබ්බාණයෙන්) පිරිනිවියේ ද? නැතහොත් උපාදියෙස සහිත (ශෝකෂ) යෙක් වී ද? එය (අපි) අසමහ.

357. (හෙ) මේ නාමරූපයෙහි දීර්ඝ රාත්‍රයෙහි අනුශයිත කෘෂ්ණයා (මාරයා) ගේ ප්‍රොතස වූ තෘෂ්ණාව සිදලිය. නිරවශේෂ කොට ජාති මරණ දෙක තරණය කෙළේ ය යි (ශ්‍රඩාදි) පඤ්චධර්මයෙන් ද පසැස් නුවණින් ද ශ්‍රේෂ්ඨ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

358. උත්තම වූ මහර්මින් වහන්ස, තොපගේ බස අයා තෙල මම ප්‍රසන්නයෙමි. මා විසින් පුළුවුස්නාලද්ද නො සිස් ම විය. (බාහිතපාප වූ) බ්‍රාහ්මණයෝ මා නො රැවටුහු.

359. බුදුරජාණන් සවු (නිග්‍රොධකප්‍ය) යථාචාරී තරාකාරී විය. මායාචී වූ මාරයාගේ දැඩිව පතළා වූ (තෘෂ්ණා) ජාලය සිදලිය.

360. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කප්ප තෙරණුවෝ (ත්‍රිවිධ) වෘත්තයා ගේ (අවිද්‍යා තෘෂ්ණා හෙද ඇති) ප්‍රධානකාරණය දුටුහ. ඒකාන්තයෙන් කප්පායනයෝ දුකසේ තරණය කළ යුතු (ත්‍රේහුමක වෘත්ත සංඛ්‍යාත) මාරභූමිය ඉක්ම ගියහ යි.

නිග්‍රොධකප්ප (වංශික) සූත්‍රය නිමි.

සමමාපරිබාජනීය සූත්‍රය.

- 361 පුත්ථාමී මුතී පහුතපඤ්ඤා
තිණණං පාරගතං පරිනිබ්බුතං ධීතකතං,
තිකකම සරා පනුජ්ඣ කාමෙ
කථං භික්ඛු සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 362 යසං මඛලා සමුග්ගතා (ඉතී.හගවා)
උප්පාතසුපිනා ව ලක්ඛණා ව,
සො මඛලදෙය්‍යට්ඨසභිනො භික්ඛු
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 363 රාගං විනයෙථ මානුසෙසු
දිබ්බෙසු කාමෙසු වාපි භික්ඛු,
භතිකකමෙ හවං සමෙට්ඨ ධමමං.
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 364 විපිට්ඨි කඤ්ඤාන පෙසුනානි
කොධං කදරියං ජහෙය්‍ය භික්ඛු,
අනුරොධවිරොධවිපසභිනො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 365 භික්ඤාන පියඤ්ඤා දප්පියඤ්ඤා
අනුපාදය අනිසිතො කුභිඤ්ඤා,
යං යොජනියෙති විපාලුතෙතං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 366 න සො උපධිසු සාරමෙති
ආදනෙසු විනෙය්‍ය ජඤ්ජරාගං,
සො අනිසිතො අනඤ්ඤානෙය්‍යො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 367 වචසා මනසා ව කමතො ව
අවිරුද්ධා සමමා විදිත්වා ධමමං,
නිබ්බානපද්ධිපඤ්ඤානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

සමමාපරිබාජනීය සූත්‍රය

361. මහාප්‍රාඥ වූ, චතුරෝස තරණය කළා වූ, නිවන් පරතෙර ගියා වූ, කෙලෙස් පිරිහිවියා වූ, (අටලෝ දහමින් නොසැලෙන හෙයින්) අකමාස වූ සිත් ඇති, මුනිහු පුළුවුසුමහ: ගිහිගෙන් නික්ම වයාකාමයන් දුරලා ලොවිහි නොඇලී එ ප්‍රකටමහණ කෙසේ මොනොවට වෙසෙන්නේද හෙවත් ලොවින් නික්ම යේ ද?

362. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක:) යමක්භූ විසින් (දිට්‍ඨමඛකලාදී) මඛකලයෝ ද උල්කාපාතාදී උත්පාතාභිනිවේශයෝ ද යථිප්තාභිනිවේශයෝ ද ලක්ෂණාභිනිවේශයෝ ද මොනොවට සිදිත-ලද්දහු ද, හේ මඛකලදෙසයන් ප්‍රතීණ කෙළේ වෙයි. හෙ (රහත් මහණ) ලොවිහි නොඇලී මනා සේ වෙසෙයි. (ලොව ඉක්මවා යන්නේය යි සේයි.)

363. මහණ මානුෂික වූ ද, දිට්‍ය වූ ද කාමවිෂයන්හි රාගය (අනගැමි මගින්) දුරුකරන්නේ ය. (වතුයාත්‍යහෙද වූ) ධර්මය (අර්හත්) මාභියෙන් පරිඤ්ඡිසමයාදී වශයෙන්) දැන (ත්‍රිවිධ) භවය ඉක්මවා හෙ ලොවිහි සියල්ල මනා සේ හැරපියා යෙයි.

364. මහණ පෙහෙසුන් ද ක්‍රොධය ද මයුරුබව ද දුරු කොට හැරපියන්නේ ය: (සියලු වස්තූන්හි) ප්‍රතීණ වූ රාග දොෂ ඇතිසේ හෙ මොනොවට ලොවිහි සියල්ල හැරපියා යෙයි.

365. (සත්ත සංස්කාර වශයෙන් ද්විවිධ වූ) ප්‍රිය වූ ද අප්‍රිය වූ ද රාග දොෂයන් හැරපියා (සිවු උපාදානයන්ගේ වශයෙන්) කිසිදු ධර්මයක් (හිතාදී විසින්) නො ගෙණ, (රූපාදී ධර්මයන්හි හෝ භවයන්හි) කිසිදු තැනෙක්හි තණකාදිට්ඨි නිසාය වසයෙන්) ඇසුරු නො කෙළේ (දගවිධ සංයොජනයට විෂය වූ) ක්‍රෙහුමකධර්මයන් ගෙන් වෙසෙසින් මිදුනේ හෙ මොනොවට ලොවිහි සියල්ල හැරපියා යෙයි.

366. හේ සියලු උපයින් සාර විසින් නොමැ දකියි. ස්කන්ධාදී ආදානයන් කෙරෙහි පවත්නා ජන්දරාගය හැරපියා තෘෂ්ණදෘෂ්ටි දෙක ඇසුරු නො කෙළේ, හෙ කිසිවකු විසිනුදු නොපැමිණැවිය හෙයි. ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැරපියා යෙයි.

367. වචසින් මනසින් හා කර්මයෙන් (සුවරිතයෙන් හා) විරුඬ නො වූයේ (මාභිඤ්ඤායෙන්) සිවුසස් දහම මොනොවට දැන (අනුපාදිසෙස වූ) ස්කන්ධනිව්‍යාපදය පනන්නේ හේ ලොවිහි සියල්ල සමාක් හෙතෙසෙන් හැරපියා යෙයි.

- 368 යො වන්ති මං¹ න උණ්ණමෙය්‍ය
අකකුට්ඨොපි න සක්ඛියෙප භික්ඛු,
ලද්ධා පරහොජනං න මජ්ජ,
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 369 ලොහඤ්ඤා භවඤ්ඤා විසභාය
විරතො ජෙදනබ්බතානො භික්ඛු,
සො ති ණ්ණකථංකථො විසලො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 370 සාරූපමත්තනො විදිත්වා
න ච භික්ඛු භිංසෙය්‍ය කඤ්චී ලොකෙ,
යථා තථීයං විදිත්වා ධම්මං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 371 යස්සානුසයා න සන්ති කෙවි
මූලා අකුසලා සමුහතා සෙ,
සො තිරාසයො අනාසයානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 372 ආසවධිණො පභීනමානො
සබ්බං රාගපථං උපාතිවිතො,
දනො පරිතිබ්බතො ධීතනො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 373 සද්ධො සුතවා නියාමදස්සි
වග්ගගතෙසු න වග්ගසාරී ධිරො,
ලොහං දෙසං විනෙය්‍ය පටිස්සං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 374 සංසුඤ්ඤානො විවක්ඛව්‍යද්ධො
ධම්මෙසු වසි පාරගු අනෙජො,
සංඛාරතිරොධස්සාණකුසලො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

1. මං (ඝ) සිමු 1. 2.

368. යම් මහණෙක් මෙ මා වදනේ යයි අභිමාන නොකරන්නේ ද (දශවිධාක්‍රොශයෙන්) ආක්‍රොශ කරණ ලද්දේ නමුදු බඳවුවෙර නොකරන්නේ ද, මෙරමා විසින් දුන් බොහුන් ලබා මදයට නො පැමිණෙන්නේ ද, හේ ලොවිහි සියල්ල සමාක් හෙතෙයෙන් හැරපියා යෙයි.

369. ඒ (රහත්) මහණ විෂයලොභය ද (කාමහවාදී) හවයද වෙසෙසින් ප්‍රතීණ කොට (මෙරමා) සිදුම්බැදුම්වලින් වෙන් වූයේ කරණය කළ කටංකටිභාව (සැක) ඇත්තේ, එහෙයින් ම විගත ශල්‍ය ඇත්තේ වෙයි. හෙ ලොවිහි සියල්ල සමාක්හෙතෙයෙන් හැර පියා යෙයි.

370. තමාගේ සරුප්පිළිවෙත දැන මහණ ලොවිහි කිසිවකු නො ද පෙළන්නේ ය. යථාභූතය වන (ස්කන්ධාදි හෙද ඇති) සිවුසස් දහම් දැන ඒ හික්මු ලොවිහි සියල්ල මැනැවින් හැර පියා යෙයි.

371. යම් මහණකු හට කිසිදු අනුශය කෙනෙක් නැත් ද, අකුශල මූළයෝ ද සමුහනනය කරණ ලද්දහු ද, හෙ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ (කිසිවක්) නොපතන්නේ වෙයි. හේ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැර පියා යෙයි.

372. ක්ෂීණාසුච වූයේ ප්‍රතීණ කළ (නවවිධ) මාන ඇතියේ රාගයට විෂය වූ (ත්‍රෛභූමක) ධර්මසමුහය (පරිඤ්චාණ වශයෙන්) ඉක්ම වූයේ (ආර්ය දමරයෙන්) දමුනේ (කෙලෙස් ගිහි) පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවියේ (අවලෝදමින් නොසැලෙන හෙයින්) ස්ථිතාත්ම වූ ඒ මහණ ලොවිහි සියල්ල හැරපියා යෙයි.

373. (බුද්ධාදි භූණයන්හි) අවේතාප්‍රසාදයෙන් ශ්‍රද්ධා ඇත්තේ, පාරමාර්ථික ශ්‍රැත ඇත්තේ, නියාම සඛ්ඛාන මාථය දක්නා සුලු වූයේ, (දෙසැට මිසදිවු නැමැති වර්ගයට ගියවුන් අතර) වර්සාරි නො වූ ඒ ධීර තෙමේ ලොභ ද්වේෂ ප්‍රතිසයන් නසා ලොවිහි සියල්ල මැනැවින් හැරපියා යෙයි.

374. පිරිසිදු රහත් මගින් දිනූ කෙලෙස් ඇති, විවෘත කළ (රාග ද්වේෂ මොහ සඛ්ඛාන) සෙවෙණි ඇති, සිවුසස් දහම්හි වශිප්‍රාප්ත වූ, නිවන් පරතෙර ගියා වූ, පහකළ තෘෂ්ණා වලනයන් ඇති, (නිව්ඤ්ඤා සඛ්ඛාන) සංස්කාර නිරෝධය විෂය කොට ඇති, (ආර්යමාර්ග) ඥානයෙහි කුශල වූ ඒ (රහත්) මහණ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැර පියා යෙයි.

- 375 අනිතෙසු අනාගතෙසු වාසි
කසාකිතො අනිවච්ඡාදිපඤ්ඤා,
ස්ඛ්ඛායකනෙහි විපමුක්ඛො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 376 අඤ්ඤාය පදං සමෙව ධම්මං
විවචං දිස්වාන පහානමාසවානං,
සබ්බප්පධං පරික්ඛයානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 377 අඤ්ඤා හි භගවා තපෙව එතං
යො සො එවං විහාරි දනො භික්ඛු,
සබ්බසංයොජනියෙ' ව විනිවක්ඛො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍යා'ති.

සමමාපරිබ්බාජනීයසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

1-14

ධම්මික සුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ධම්මිකො උපාසකො පඤ්ඤාහි උපාසකසතෙහි සඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො ධම්මිකො උපාසකො භගවන්තං ගාථාය අජකිහාසී.

- 378 පුට්ඨාමි තං ගොතම භුරිපඤ්ඤා
කථංකරො සාවකො සාධු භොති,
යො වා අගාරා අනගාරමෙති
අගාරිනො වා පනුපාසකාසෙ.
- 379 භූවං හි ලොකස්ස සදෙවකස්ස
ගතිං පජානාසි පරායනඤ්ඤා,
න වස්සී තුලො හිපුණ්ණදස්සී
භූවං හි බුද්ධං පවරං වදන්තී.

1. සබ්බසංයොජනයොගං (මජ්ඣං).

375. අතීත පක්‍ෂාස්තියෙන් හි ද අනාගත පක්‍ෂාස්තියෙන් හි ද (මම, මාගේ යන) කල්පනයන ඉක්ම වූයේ, (අතීත චිතීමාන අනාගත අධිවත්‍රයය පිළිබඳ සැක) ඉක්මවා අතීතයින් පිරිසිදු වූ ප්‍රඥ ඇත්තේ, සියලු ද්වාදශායනනයන්ගෙන් මිදුනු හේ ලොවිහි සියල්ල මනාසේ හැරපියා යෙයි.

376. (වතුස්සත්‍ය) ධර්මපදය (සුචිභාග ප්‍රඥාවෙන්) දැන (එම) සිවුසස් දහම් (අරිමගනැණින්) ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දැන, ආසුචයන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය (නිව්භාණය) ප්‍රකට කොට දැක, සියලු ම උපධිත්තේ පරීක්ෂයයෙන් ඒ මහණ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැරපියා යෙයි.

377. (නිර්මිත බුද්ධ) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කෙල නිශ්චයෙන එසේ මැයි. යම් ඒ මහණෙක් දැමුනේ මෙබඳු විහාර ඇත්තේ වේ ද, සියලුම සංයෝජනීය ධර්මයන් ඉක්මවූයේ වේ ද, හේ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැරපියා යේ යැ යි.

සමමාපරිබාජනීය සූත්‍රය නිමි.

2 - 14

ධම්මික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ධම්මික නම් උච්ඡු පන්සියක් උච්ඡුචන් හා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පයෙකැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ධම්මික උපාසක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් දන්වී ය.

378. මහාප්‍රාඥ වූ ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුවස්මි: යමෙක් ගෙන් නික්මැ සසුන් වදනේ හෝ වේ නම්, ගිහිගෙවැසි උච්ඡුචෝ මැ හෝ වෙත් නම්, (මොවුනතුරෙහි) කියෙයින් කරනුයේ (පිළිපදනේ) අනවද්‍ය ශ්‍රාවක වේ ද?

379. මුඛ වහන්සේ ම සදේවක ලෝකයාගේ අධ්‍යාය ගති (නොහොත් නිරයාදි පක්‍ෂගති) හා, නිෂ්පත්ති (නොහොත් පරිනිව්භාණය) හා දන්නාසේක. නිපුණාඤ්ඤාදර්ශී වූ (මුඛවහන්සේ හා) සදායෙයක් නො ද ඇත. මුඛ වහන්සේ මැ ප්‍රචර බුද්ධයහ'යි කියත්.

- 380 සබ්බං කුචං සුඤ්ඤාදිවෙව්ච ධම්මං
පකාසෙසි සනෙත අනුකම්පමානො,
විවක්ඛප්පෙඤ්ඤාසි සමන්තවත්තු
විරොචයි විමලො සබ්බලොකෙ.
- 381 ආගඤ්ඤි තෙ සහස්සකො නාගරාජා
ඵරාවණො නාම ජිනාති සුඤ්ඤා,
සො පි තයා මනනස්සිතා අජ්ඣගමා
සාධුති සුඤ්ඤාන පඤ්ඤාපො.
- 382 රාජාපි තං වෙසාවණො කුචෙරො
උපෙති ධම්මං. පරිපුඤ්ඤාමානො,
තස්සාපි තං පුඤ්ඤො බුද්ධිං ධීර
සො වාපි සුඤ්ඤාන පඤ්ඤාපො.
- 383 යෙ කෙවි මෙ තිස්සියා වාදසීලා
ආජිවකා වා යදි වා නිගණ්ඨා,
පඤ්ඤාය තං නාතිතරණස්ස සබ්බෙ
ධීතො වජ්ජනං විය සිසගාමිං.
- 384 යෙ කෙවි මෙ බ්‍රාහ්මණා වාදසීලා
වුද්ධා වාපි බ්‍රාහ්මණා සහස්සි කෙවි,
සබ්බෙ තස්සි අසුඤ්ඤා හවන්ති
යෙ වාපි වඤ්ඤා වාදිතො මඤ්ඤාමානා.
- 385 අයං හි ධම්මො නිපුණො සුඤ්ඤා ව
යොයං තයා හගවා සුප්පවුක්ඛො,
තමෙව සබ්බෙ' සුසුඤ්ඤාමානා
තං නො වද පුඤ්ඤො බුද්ධසෙව්ඨ.
- 386 සබ්බෙපි මෙ හික්ඛවො සහස්සික්ඛා
උපාසකා වාපි තමෙව සොතුං,
සුඤ්ඤානං ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං
සුභාසිතං වාසවසෙසව දෙවා.
- 387 සුඤ්ඤා මෙ හික්ඛවො සාවයාමි වො
ධම්මං ධුතං තඤ්ඤා ධරාපි සබ්බෙ,
ඉරියාපථං පබ්බජිතානුලොමිකං
සෙවෙපි තං අසුඤ්ඤා පුත්තවා.

1. ଖରବି ଚିକିତ୍ସା-କ୍ଷମା.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

380. සවිසත්තට අනුකම්පා කෙරෙමින් මුඛ වහන්සේ ම හැම ඥෙය්‍යධර්ම පිළිවිද දූත හැම නැණ හා සිවුසස්දම් වදහළයේක. සමතැස් මුනිඳුනි, පෙරළ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇතියාව, සවිලොචනි (රාගාදී මලාභාවයෙන්) විමල වූවහු බබළන්නහු යැ.

381. (මුඛ) කෙලෙස් දිනුහැ'යි අසා එරාවණ නම් ඇත්තේව රජ ද මුඛ වහන්සේ වෙත ආයේ යැ. හෙ ද මුඛ වහන්සේ හා මන්ත්‍රණ කොට ප්‍රශ්නව්‍යාකරණ අසා මැනැව් වහන්සැ'යි සතුටු සැහැවී ඇති වැ ගියේ යැ.

382. කුවේර නම් වෙසවුණු මහරජ දහම් පුළුවස්මින් මුඛ වහන්සේ කරා එළඹෙයි. ධීරයන් වහන්ස, ඔහු විසිතුණු පැන පුළුවස්නාලදුව මුඛ වහන්සේ දහම් දෙසන්නහු යැ. හෙ ද ධර්මව්‍යාකරණ අසා තුටුසැහැවී ඇති විය.

383. ආජීවිකයෝ වෙන්වයි, වැලින් නිර්ග්‍රන්ථයෝ වෙන්වයි වාද කරණසුලු යම් මැ තීර්ථකයෝ වෙන් නම්, එ හැම ගතිවිකල්පයෙන් සිටිවනසිටි පුද්ගලයෙක් ශිෂ්‍යගාමී වැ යන්නකු (ඉක්මැනොයේ ද) එමෙන් ප්‍රඥගතියෙන් නුඹ වහන්සේ ඉක්මැ නො යෙත්.

384. වාද කරණසුලු (වඩනී ආදී) කිසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙන්වයි (ආඥාලායනාදී) යම්කිසි වාද්ධ බ්‍රාහ්මණයෝ වෙන්වයි, (අපි) වාදියම්හ යි හඟනා වූ අන්‍ය වූත් යම් කෙනෙක් වෙන් නම් උහු හැම මුඛ වහන්සේ කෙරෙහි මැ අථි විසින් බැඳුනාහු වෙත්.

385. භාග්‍යවතුන්වහන්ස, මුඛ වහන්සේ විසින් යම් බදු මෙ සත්තිය බොධිපාක්ෂිකධර්මයෙක් සුද්ධිත වේ නම්, සියුම් වූ මෙ දහම ලොවී ලොවුතුරු සුව එළවනුයේත් වෙයි. අපි හැම දෙනමෝ එදහම් මැ අසනු කැමැත්තම්හ. බුද්ධශ්‍රේෂ්ඨයන් වහන්ස, (අප විසින්) පුළුවස්නාලදයේක් එ දහම අපට වදාරණයේක්වා.

386. වැඩැහුන් මෙ හැම භික්ෂුහු ද එසෙයින් මැ ධර්මශ්‍රවණයට හුන් උපාසකයෝ ද සක්දෙවරජහුගේ සුභාෂිතය දෙවියන් (අසනු) සෙයින් විමලයන් වහන්සේ විසින් අනුබුද්ධ වූ ධර්මය අසත්වා.

387. මහණෙනි, ක්ලේශධුනනය කරන්නා වූ මාගේ ප්‍රතිපත්තිධර්මය තොපට අස්වමි. හැමදෙන එය ධරව. භික්ෂානුදර්ශී ප්‍රාඥ තෙමේ පැවිද්දනට අනුලෝම වූ එ වතුර්විධ රයඝාපථය සෙවුනේ ය.

- 388 න වෙ විකාලෙ විවරෙයා භික්ඛු
භාමඤ්ඤා¹ පිණ්ඩාය වරෙයා කාලෙ,
අකාලචාරිං හි සජ්ඣතී සඤ්ඤා
තස්මා විකාලෙ න වරහතී බුද්ධා.
- 389 රූපා ව සද්දා ව රසා ව ගන්ධා
ඵසා ව යෙ සම්මදයනතී සතෙන,
ඵතෙසු ධම්මෙසු විනෙයා ඡන්දං
කාලෙන සො පටිසෙ පාතරාසං.
- 390 පිණ්ඩඤ්ඤා භික්ඛු සමයෙන ලද්ධා
ඵකො පටික්ඛම්ම රහො නිසීදෙ,
අජඤ්ඤාචිතතී න මනො ඛණ්ඩා
නිවර්තරෙය සඤ්ඤානිතතභාවො.
- 391 සවෙ පි සො සලලපෙ සාවකෙන
අඤ්ඤාන වා කෙනවි භික්ඛුනා වා,
ධම්මං පණිතං තමුද්ගරෙයා
න පෙසුනං නොපි පරුපවාදං.
- 392 වාදං හි ඵකෙ පටිසෙකියනතී
න නෙ පසංසාම පරික්ඛපඤ්ඤා,
තනො තනො නෙ ඵසජ්ඣතී සඤ්ඤා
චිතතං හි නෙ තස්මිං ගමෙතතී දුරෙ.
- 393 පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ඤා
ආපඤ්ඤා සඤ්ඤාචරප්පවාහනං,
සුඤ්ඤාන ධම්මං සුගතෙන දෙසිතං
සඤ්ඤාය සෙවෙ වරපඤ්ඤාසාවකො.
- 394 තස්මා හි පිණ්ඩං සයනාසනෙ ව
ආපෙ ව සඤ්ඤාචරප්පවාහනෙ,
ඵතෙසු ධම්මෙසු අනුපලිභො
භික්ඛු යථා පොතඛරෙ වාරිබිඤ්ඤා.

1. භාමෙ ව (මරණං)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

388. මහණ නොකල්හි ගම් නොවදනේ ය. සුදුසුකල්හි ම පිඩු සිහා-
යන්තේය. රාශාදී නොයෙක් සංඛයෝ අකාලචාරී මහණ වැළැදගන්නාහ.
එහෙයින් චතුස්සත්තවුද්ධ වූ ආයාච්ඡද්ගලයෝ නොකල්හි ගම් නො
වදනාහ.

389. රූප හා ඛේද හා රස හා ගන්ධ හා ස්පර්ශ යන යම්
බාහිරායතන කෙනෙක් සත්ත්වයන් මදයට පමුණුවත් නම්, තෙල
ධර්මයන්හි ඡන්ද්‍රාගය දුරු කොට හේ ප්‍රාතරාසස්ථානයට සුදුසු කල්හි
වදනේය.

390. මහණ පෙරවරුයෙහි පිඩු ලබා හුදෙකලා වූයේ පෙර ලා අවුත්
ස්කන්ධසන්තානය (ත්‍රිලක්ෂණයට නංවා) සිත්තසුදුසු රහොගත ව
හිඳිනේ ය. (රූපාදි) බැහැරි අරමුණෙහි සිත් නොයොදනේ ය. භාවනා-
රම්මණය කෙරෙහි මොනොවට ගිය සිත් ඇතිවන්නේ ය.

391. ඉදින් එ යෝග්‍යාවචර අන්තොටු සච්චකු හා වේවයි මේ සස්තෙහි
කිසියම මහණකු හා සමග වේවයි සංලාප කෙරේ නම්, එ ප්‍රණීත වූ
ධර්මය ම කියන්නේ ය. පෙහෙසුන් නො කියන්නේ ය. පරොපවාද නො
කියන්නේ ය.

392. ඇතැම් කෙනෙක් පරොපවාද සංඛ්‍යාත විග්‍රාහික කර්මවාදය
විරුද්ධ කොට ගනීත්. අල්පප්‍රාඥ ඔවුන් නො පසසම්භ. (කවර
හෙයින් යත්:) එ එ වාදමාභිසේකයෙන් වාදසංඛයෝ එ වාදීන් වැළැද-
ගනිත් ද එ හෙයින්, (කමටහනින්) විෂ්ණය දුරෙහි වේ ද එපරිදි ඔහු සිත
පරොපවාදයෙහි ලා මෙහෙයත්.

393. උක්කමප්‍රඥ ඇති ශ්‍රාවක නොහොත් වරප්‍රාඥවූ බුද්ධන්ගේ
ශ්‍රාවක තෙම සුගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලද ධර්මය අසා පිණ්ඩ-
සාත යැ, වෙහෙර යැ, හැඳුපු යැ සහලසිවුරෙහි රජස් දුරු කරණ ජලය යැ
යන මේ දෑ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට සෙවුනේ ය.

394. එහෙයින් මැ පිඩුවායෙහි ද සෙනසුන්හි ද සහල සිවුරෙහි රජස්
දෝනා දියෙහි ද යන තෙල චතුස්සත්තය ධර්මයන්හි පොකුරු පත්ති දියබිඳු
සෙයින් මහණ නො ඇලුනේ වේ.

- 395 ගහඬුවක්කං පන වො වදුමී
යරාකරො සාවකො සාධු හොඪී,
නාහස¹ ලබ්භා සපරිඤ්ඤානෙහ
ඵසෙකතුං සො කෙවලො හික්ඛු ධම්මො
- 396 පාණං න භානෙ න ච ඤාතයයා
න වානුජඤ්ඤා හනතං පරෙසං,
සමබ්බසු භුතෙසු තිධාය දණ්ඩං
යෙ ථාවරා යෙ ච තසා සන්ති²ලොකෙ.
- 397 තතො අදින්නං පරිච්ඡයෙයා
කිඤ්ඤි කට්ඨි සාවකො චුජ්ඣමානො,
න භාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අදින්නං පරිච්ඡයෙයා.
- 398 අබ්‍රහ්මවරියං පරිච්ඡයෙයා
අඛ්ඤාකාසාස්සං ජලිතං ව වීඤ්ඤා,
අසම්භුණ්ණෙනා පන බ්‍රහ්මවරියං
පරසං දුරං නාතික්කමෙය්.
- 399 සහග්ගතො වා පරිසග්ගතො වා
ඵකස්ස වෙකො න මුසා හණ්ණයා,
න භාණයෙ හණතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අභුතං පරිච්ඡයෙයා.
- 400 මජ්ඣං පානං න සමාවරෙයා
ධම්මං ඉමං රොවයෙ යො ගහට්ඨො,
න පායයෙ පිබතං නානුජඤ්ඤා
උම්මාදනතං ඉඪී නං වීදිභො.
- 401 මද හි පාපානී කරොනඪී බාලා
කරොනඪී වඤ්ඤාපි ජනෙ පමකො,
ඵතං අපුඤ්ඤායතනං විච්ඡයෙ
උම්මාදනං මොහනං බාලකතං

1. න හෙසො- පිටු 1, 2.

2. සසනඪී- චූ.

ගිහිවත:

395. යථාකාරී ගෘහස්ථශ්‍රාවක සත්පුරුෂ වේ නම්, එ ගිහිවත තොරට කියවේ. තෙල පිරිපුන් මහණදම් (කෙත්වත් ඇ) පරිග්‍රහයෙන් යුත් ගිහියා විසින් උඛන්තට නොහැකි වෙයි.

396. ලොභී ස්ථාවර වූ යම් සත්ත්ව කෙනෙක් වෙත් නම්, යම් බදු පබ්බත සත්ත්ව කෙනෙක් වෙත් නම්, එ හැම සත්ත්වයන් කෙරෙහි දඩු බහාතබා පරපණ නො නසන්නේ ය, නො ද නස්වන්නේ ය, පරපණ නසන මෙරමාහට ද නො අනුදන්නේ ය.

397. ඉක්බිති 'මෙ පරාසතු දයෙකැ'යි දන්නා ගිහි සවු (ගම්හි වෙවයි, වලැ වෙවයි) කිසිදු 'තැනෙක්හි වූ සාල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ නුදුරින් කිසිවක් නොගෙණ හරණේ ය. නො ද හැරගන්වන්නේ ය. පැහැරගනුවනට නො ද අනුදන්නේ ය. එබඳු හැම අයිතාදත් හැරලන්නේ ය.

398. විඤ්ඡාවක දිලියෙන අභරුවළක්සෙයින් අමුභවයභාව දුරු කරන්නේ ය. (උඩත් පිරිසෙයින්) බ්‍රම්සර රැකිය නොහෙතුවයේ පරදරයන් කරා නොයන්නේ ය.

399. සභාවකට ගියේ වෙවයි පිරිස්මැදට ගියේ හෝ වෙවයි එකලා වූයේ ම එකකුහට මුසවා නො කියන්නේ ය. නො ද බණවන්නේ ය. බණනවුනට ද නො ද අනුදන්නේ ය. හැම අභූතය දුරලන්නේ ය.

400. ගෘහස්ථ තෙම මත්පැන් ද නො සෙවුනේ ය. යම් ගෘහස්ථයෙක් මෙ මද්‍යපානවිරතී ධර්මය රැස්නේ නම් මෙය උන්මාදනය ඇති කරවන්නෙකැයි දන (අනුන් ලවා) නො ද සානය කරවන්නේ ය. ඛොනවුන්හට නො ද අනුදන්නේ ය.

401. මද හේතුවෙන් අඤ්ඤා පටි කෙරෙත්. අත් දනන් ද ප්‍රමාණ කෙරෙත්. පරලොචනී උමතු බව ඇති කරණ මෙලොවහි මුළුව දනවන මාලයනට කාන්ත වූ තෙල අප්‍රණායකනය හැරලන්නේ ය.

- 402 පාණං න භානෙ න වදින්නමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ච මජ්ඣපො සියා,
අබ්බුතච්චරියා වීරමෙය්‍ය මෙට්ඨනා
රතතිං න භුග්ඤ්ජයා විකාලභොජනං.
- 403 මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාවරෙ
මඤ්ඤා ජමායං ච සයෙථ සත්තෙ,
එතං හි අට්ඨධර්මිකමාහු පොසථං.
බුද්ධොත්ත දුක්ඛන්තගුණා පකාසිතං.
- 404 තතො ච පක්ඛපසුපවසුපොසථං
වාතුද්දසිං පඤ්ඤාදසිඤ්ඤා අට්ඨමිං,
පාටිභාරියපක්ඛඤ්ඤා පසන්නමානාසො
අට්ඨධර්මපෙතං සුසමත්තරූපං.
- 405 තතො ච පාතො උපවුඤ්ඤාපොසථො
අනෙත්ත පානෙන ච හික්ඛු සංඛං,
පසන්න වීරෙතො අනුමොදමානො
යථාරහං සංවීභජෙථ විඤ්ඤා.
- 406 ධම්මෙත මාතා පිතරො හරෙය්‍ය
පයොජයෙ ධම්මිකං සො වණ්ණජං,
එතං හිහී වත්තයං අපපමනො¹
සයං පභෙ නාම උපෙති දෙවෙති.

ධම්මක සුඤ්ඤාන නිවේදනං.

වුලලවග්ගො දුතියො.

තසසලඤ්ඤානං:

රතනං ආමගන්ධඤ්ඤා හිරිං චංචලවුක්ඛමිං,
සුවිලොමො කපිලංච පුන මුහුර්ණධම්මිකං.
ධම්මසුඤ්ඤා කිංසිලං උට්ඨානං අථ රාහුලො,
කප්පො ච පරිබ්බාජඤ්ඤා ධම්මකො ච පුනාපරං;
වුද්ධසෙත්තාති සුඤ්ඤාති වුලලවග්ගොති වුච්චති.

1. වත්තසමපමනො--(මජ්ඣං)

අවධිභූපොසථය:

402. ප්‍රාණසාත නොකරන්නේ ය, අධිනාදන් නොගන්නේ ය, වූසවා නො බණන්නේ ය, මද්‍යප ද නො වන්නේ ය, මෙට්ඨාසංකල්පන අබ්‍රමසරින් වෙන් වන්නේ ය, විකාලභොජන සංකල්පන රාත්‍රිභොජන නො වළඳනේ ය.

403 මල්දම් නො දරන්නේ ය, සුවඳවිලෙවුන් ගැල්වීම් නොද කරන්නේ ය, කැපසරුප් පරිදි අතුළ කැප හැඳෙහි හෝ බිම්හි හෝ හෝතේ ය, වර්ණාභිසාරයෙන් අනන්‍යයට ගිය බුදුරද්ධන් විසින් ප්‍රකාශිත වූ තෙල අභ්වාධිගික වූ උපොසථ යයි කියත්.

404. ඉක්බිති පහන් සිතැතියේ පක්ෂය පිළිබඳ වාතුද්දසී උපොසථය ද පණ්ණරසී උපොසථය ද අවස්ථී උපොසථය ද පාටිභාරිය පක්ක උපොසථය ද සුපිරිපුන් කොට අවහිත් යුත් පෙහෙවස් වසවු.

405. ඉක්බිති විඤ්ඤා ගිහිසවූ විසූ පෙහෙවස් ඇතියේ පසුදින පුරිභාග-යෙහි පහන් සිතැත්තේ නරතුරු මොදමාන වූයේ සුදුසුපරිද්දෙන් අහර පැනිත් බික්සභුන් වළඳවන්නේ ය.

406 ධර්මයෙන් ලත් භෝගයෙන් මාසියන් පුස්තේය. 'හෙ දහමේ වණික්කර්ම කරන්නේ ය. අප්‍රමාද වූ ගිහිගේ වැසි තෙම. තෙල වත පවත්නේ යථාමාත්‍රය නම් වූ (කාමාවචර සඳෙවිලෝ වැසි) දෙවියන් කරා (උපත් විසින්) එළඹෙන්නේ යයි

තුද්ධවැනි ධම්මික සූත්‍රය නිමි.

දෙවැනි වූල්ල වර්ගයයි.

එහි උද්දනය:

රතන සූත්‍ර යැ, ආමග්ග සූත්‍ර යැ, හිරි සූත්‍ර යැ, සුවිලොම සූත්‍ර යැ, කපිල සූත්‍ර යැ, යළි බ්‍රාහ්මණ ධම්මික සූත්‍ර යැ, ධම්ම (නාවා) සූත්‍ර යැ, කිංසිල සූත්‍ර යැ, උධම්මාන සූත්‍ර යැ, යළි රාහුල සූත්‍ර යැ, නිග්‍රොධකසා (වඩ්ඪිය) සූත්‍ර යැ, සමාපරිබ්බාජනීය සූත්‍ර යැ, යළි අනාග වූ ධම්මික සූත්‍ර යැ තෙල තුද්ධ සූත්‍රයෝ 'වූල්ලවණ්ණ' යි කියනු ලැබේ.

3. මහාවග්ගො

3-1

පබ්බජ්ජා සුත්තං

- 407 පබ්බජ්ජං කිංකරිසාමී යථා පබ්බජී වක්ඛමා,
යථා විමංසමානො සො පබ්බජ්ජං සම්මොචයි.
- 408 සම්මොචො' යං සරාවාසො රජසාසනනං ඉති,
අබ්බොකාසො ච පබ්බජ්ජා ඉති දිංඛාන පබ්බජී.
- 409 පබ්බජිත්වාන කායෙන පාපං කල්ලං වීච්ඡයි,
වර්ද්ධවරිතං භික්ඛා ආජීවං පරිසොධයි.
- 410 අගමා රාජගහං චූඤ්ඤා මගධානං භිරිඤ්ඤං,
පිණ්ඩාය අභිභාරෙසි ආකී භිණ්ණවරලක්ඛණො.
- 411 තමගුසා බිම්බිසාරො පාසාදසං පතිරික්ඛො,
දිස්වා ලක්ඛණසම්පන්නං ඉමමත්ථ අභාසථ.
- 412 ඉමං භොනෙතා නිසාමෙථ අභිරුපො ඉතා සුචී,
වරණෙන වෙට්ඨමංසො යුගමනං ච පෙක්ඛයි.
- 413 ඔක්ඛිත්තවක්ඛු සතිමා නායං නිවා කුලාචීව,
රාජද්වතා විධාවන්තු කුභිං භික්ඛු ගමිස්සති.
- 414 තෙ පෙසිතා රාජද්වතා පිරිසිතො අනුබන්ධුං,
කුභිං ගමිස්සති භික්ඛු කත්ථ වාසො භවිස්සති.
- 415 සපදනං වරමානො ගුහ්‍යආරො සුසංවුතො,
විපං පක්ඛං අසුරෙසි සම්පරානො පතිස්සතො.

3. මහා වගීය

3 - 1

පබ්බජා සූත්‍රය

407. ඒ පසැස් ඇති සම්බුදුරජානන් වහන්සේ ශාභවාසයෙහි ආදීනව හා ප්‍රවුර්ණයෙහි අනුසස් වීමසන දේක් යම්පරිදි පැවිද්දක් කැමැති වූදේක් නම් යම් පරිද්දෙකින් පැවිදිවූදේක් නම් එ ප්‍රවුර්ණාව කීර්තනය කරන්නෙමි

408. "මෙ ශාභවාසය (කුශල ක්‍රියාවට) සම්බාධ යැ. රාහාදී ක්ලෙශයනට උත්තකති දේශයෙකැ" යි ද ප්‍රවුර්ණාවෙඅබවසය" යි ද මෙසෙයින් දන පැවිද වූහ.

409. පැවිද්ද දෙණ කයින් ත්‍රිවිධ දුඤ්චරිත දුඤ්ඤහ. චතුර්විධ වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා ආදිවිපාරිශුද්ධිය පැවැත් වූහ.

410. බුදුහු මගධයන්ගේ ගිරිවුජ නම් වූ රාජකෘත් නගරයට වැඩියහ. ආකීර්ණ වූ උත්තම හොසුරු ෙලක්ෂණයෙන් සමන්වාගත වූදේක් පිඩුවා සඳහා සැරිසැරූහ.

411. බිම්බිසාර රජ පහයෙහි සිටියේ උත්තරයන්සේ දිවි. මහසුරිය ලකුණින් සමන්වාගත ඔවුන් දක මෙ අරුත් බිණිය.

412. භවත්ති, මෙ පුභුල් බලවූ (හෙ දකුම් කලු අහ පසහ ඇති හෙයින්) අභිරුප වූයේ ආරොහපරිණාහ සම්පන්න වූයේ පිවිතුරු සිද්ධිපැහැ ඇතියේ යැ. වරණයෙකුදු යුතු වූයේ යුගමාත්‍රයක් මැ බලනු වෙයි.

413 යටැ හෙලු ඇස් ඇතියේ ස්මාතිමත් මෙතෙම නිවකුලෙන් ගික්මැ පැවිදිවූවකු බදු නො වෙ. රාජදුතයෝ වෙළෙඳිවැ යෙත්වා, මහණ කොතියේ ද?

414 අණවතලද එ රාජදුතයෝ 'මහණ කොතියේ ද? කොතිය උහුගේ වාසය වන්නේද' යි පිටුපසින් ලුහුබැඳියහ.

415 පිඬු දෙර ඇතියේ (ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් මොනොවට සංවාත වූයේ ගෙපිළිවෙළ නොකඩ කොටැ සැරිසරමින් මනා කුවණැතියේ එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ වහා පාත්‍රය පිඬ වියැ.

- 416 පිණ්ඩවාරං වරිත්තාන¹ නික්ඛමම නගරා මුත්ති,
පණ්ඩවං අභිභාරෙසි එසං වාසො භවිස්සති.
- 417 දිස්වාන වාසුපග්ගං තුණ්ණො² දුතා උපාවිසුං,
එකොව දුතො³ ආගන්ත්වා රාජිනො පටිවෙදයි.
- 418 එස හික්ඛු මහාරාජ පණ්ඩවස්ස පුරස්සමනො,
නිසිකෙතො ව්‍යග්ගසමොව සිමොව ගිරිගබ්ගරෙ.
- 419 සුත්වාන දුතවචනං හද්දයානෙන ඛක්ඛියො,
තරමානරුපො නියතාසී යෙන පණ්ඩවපබ්බතො.
- 420 ස යානභූමිං යාසිත්වා යානා ඔරුක්ඛ ඛක්ඛියො,
පතතිකො උපසංකමම ආසජ්ජ තං උපාවිසි.
- 421 නිසජ්ජ රාජා සමමොදි කපං සාරාණියං තතො,
කපං සො චිතිසාරෙත්වා ඉමමත්ථ අභාසපං.
- 422 යුවා ව දහරො වාසි පට්මුත්තනිතො සුසු,
වණ්ණාරොහෙන සමපනෙතො ජාතිමා වීය ඛක්ඛියො.
- 423 සොභයනො අණ්ණිකග්ගං නාගසංසපුරස්සමනො,
දදුමි හොගෙ භුඤ්ජස්ස ජාතිං වක්ඛාහි පුච්ඡිතො,
- 424 උජුං ජානපදෙ රාජා හිමවත්තස්ස පසානො,
ධනවිරියෙන සමපනෙතො කොසලෙසු නිකෙතිතො.
- 425 ආදිමො නාම ගොසෙත්ත සාකියා නාම ජාතියා,
තමසා කුලා පබ්බජිතොමග්ගි රාජ න කාමෙ අභිපත්ථයං.
- 426 කාමෙසවාදිනවං දිස්වා මනස්සමමං දට්ඨු ඛෙමකො,
පධානායුග්ගිස්සාමි එසං මෙ රජ්ජති⁴ මනොති.

පබ්බජජාසුඤ්ඤා නිවර්ධනං.

1. සපිණ්ඩවාරං වරිත්තං-මු

2. තයො- මු 2.

3. පෙසු එකොව - මු 2.

4. කොසලසඤ්ඤා:

5. රජ්ජතො- මු 1

රජ්ජති-මු 2.

416. එ මුත්ති පිණ්ඩවාරය කොට නුවරින් නික්මා 'මෙහි වාසය වන්නේ'යි පාණ්ඩව පර්වතය කරා ගියේය.

417. එක්බිති වායොපගත වුවහු දැකූ රාජදුතයෝ වෙතැ පැමිණියහ. එක්දුතයෙක් පැමිණ රජුට දැන්වීය.

418. මහරජාණනි, තෙල මහණ පාණ්ඩව පර්වතයාගේ පැදුන්දික්හි ගිරිඟුතායෙහි ව්‍යාසුයකු හා වෘෂභරාජයකු හා සිංහරාජයකු හා බදු ව හින.

419. රාජදුතයන් ගේ බස් අසා රජතෙමේ හදුයානයෙන් අනලස් සැහැවී ඇතියේ පාණ්ඩව පර්වතය කරා නික්මා ගියේය.

420. ඒ රජතෙමේ යානභූමිය තාක් ගොස් යානයෙන් බැසූ පියගමන් ඇතියේ එළඹූ එ තවුසන් වෙතැ එළඹූ හින.

421. එක්බිති රජ (උන් හා) සතුටු විය. හේ සිහි කළමනා කරා කොට හිමවා මෙ පවත් කීය.

422. නවයොවුනෙහි උපතින් තුරුණුයෙහි පළමු උපතින් ලදරුයෙහි වර්ණයෙන් හා අරොහසම්පන්නියෙන් සපන්හි ක්ෂත්‍රිය ජාතිඇතියකු බන්දෙහි.

423. කැමැති තාක් භොග දෙමි. බලකාය භොබවමින් ඇත්තෙකුන් පිළිවරණලදුයේ භොගසුඛ වලදව. (මාවිසින්) විවාරණ ලදුයෙහි ජාතිය ද කියව'යි.

424. මහරජ, ඉදිරි හිමවත් පස්හි ධනයෙන් හා වියඞියෙන් සපන් වූ කොසල ජනපදයෙහි ආදිකාලයෙහි සිටූ අත්වයාගත මහරජහුගේ ජනපදයෙක් වෙයි.

425. ඔහු ගොත්‍ර විසින් ආදිත්‍ය නම් ද ජාතියෙන් ඥාත්‍ය නම් ද වෙති. මහරජ, මම එ කුලෙන් පැවිදි වූයෙමි කාමයන් පනනුයෙමි නොවෙමි.

426. වස්තුකාමකේලකොමයන්හි ආදිනව දැකූ පැවිද්ද (හෝ නිවණ) ක්ෂේම විසින් දැකූ ප්‍රධන් වියඞිය සඳහා යන්නෙමි. මෙ ප්‍රධන් වියඞියෙහි මාගේ සිත රැඳුනේ යි.

පබ්බජ්ජා සූත්‍රය නිමි.

පධාන සුතනං

- 427 තං මං පධානපතිතඤ්ඤා නදිං නෙරඤ්ජරං පති,
විපරකකමම ක්කායනං යොගකෙකමසා පතතියා.
- 428 නමුච්චි කරුණං වාචං භාසමානො උපාගමී,
කියො කමසි දුබ්බණ්ණො සන්තීකෙ මරණං තව.
- 429 සහසසභාගො මරණසස එකංසො තව ජීවිතං,
ජීව භො¹ ජීවිතං සෙය්‍යො ජීවං පුඤ්ඤති කාහසි.
- 430 චරතො ව තෙ බුහමචරියං අභිභුක්තඤ්ඤා ජුහතො,
පහුතං වියතෙ පුඤ්ඤං කිම්පධානෙන කාහසි.
- 431 දුග්ගො මග්ගො පධානාය දුක්ඛරො දුරභිසම්භවො,
ඉමා ගාථා භණං මාරො අට්ඨා බුද්ධසා සන්තීකෙ.
- 432 තං කථාචාදීන් මාරං භගවා එතදබුච්චි,
පමකකඤ්ඤා පාපිම යෙනකෙත්ත ඉධාගතො.
- 433 අණුමනෙතනපි පුඤ්ඤන අකො මයහං න විජජති,
යෙසං ව අකො පුඤ්ඤනං තෙ මාරො චත්තුමරහති.
- 434 අතථ සද්ධා තථා වීරියං පඤ්ඤ ව මම විජජති,
එවං මං පතිතඤ්ඤා කිං ජීව මම දුට්ඨසි.
- 435 නදීනමපි යොතානි අයං වාතො විසොසයෙ,
කිඤ්ඤ මෙ පතිතඤ්ඤා ලොහිතං නුපසුසයෙ.
- 436 ලොහිතෙ සුසාමානමහි පිත්තං සෙමනඤ්ඤා සුසසති,
මංසෙසු වියමානෙසු භියෙයා විත්තං පසිදති,
භියෙයා සති ව පඤ්ඤ ව සමාධි මම තිට්ඨති.

1. ජීවමො-ඉ 1.

පටිපාටි පුත්‍රය

427. නිල්දලා හෝ තෙර (නිර්වාණ සංඛාරය) යොග්‍යතාවය සඳහා විශේෂපරාක්‍රම කොට අප්‍රාණකධ්‍යානයෙන් යෙදුනු (නිර්වාණ සංඛාරය) ප්‍රධානයෙන් මෙහෙයු සිත් හෙවත් පරිත්‍යක්ත ආත්මභාවය ඇති වා කරා

428. වසවත්මරදෙවිපිත් කුළුණුබර තෙපුල් කියමින් එළැඹියේ යැ: තෙපි වැහැරි වවු, දුර්වරණ වවු, දැන් මරණය තොප හමුයෙහි වේ.

429. තොප ගේ මරණයට සහසුභාගයෙන් යුත් ප්‍රත්‍යය වෙයි. තොපගේ ජීවිතය එකාංශ ඇතියෙකි. හවින්නි, ජීවත්වවු, ජීවිතය උතුම්. ජීවත්වනුවෝ පින් කරන්නහු.

430. (මෙරුන වීරනි සංඛාරය) බ්‍රහ්මවයාසය රක්තා අග්නි භොම හා කරණ තොපට බොහෝ පින් රැස් වේ. ප්‍රධන්වියාසයෙන් කුම කරනු වනු?

431. ප්‍රධාන (නිර්වාණ) ය සඳහා වූ මාර්ගය දුර්ගම යැ, දුෂ්කර යැ, නො ලැබිය හෙයි. මේ ගාරා කියමින් මරදෙවිපිත්, බුදුරදුන් හමුයෙහි සිටියේ යැ.

432. එසෙයින් කියන එ මරහට භාග්‍යවත්තූ තෙල වදන් කීහු. ප්‍රමත්තයන් ගේ යහළු වූ පාපිෂ්ඨය, යම් අර්ථයෙකින් මෙහි ආයෙහි ද (එය මම දනිමි.)

433. අණුමාත්‍ර වූ ද, (වර්තමාන) පුණ්‍යයකින් මට අර්ථයෙක් නැත. යමකුත් හට පුණ්‍යයන් පිළිබඳ අර්ථයෙක් වේ නම් මරදෙවි ඔවුන්ට කියනට නිසියේ යැ.

434. මට (ශාන්තවරපදය කෙරෙහි ඔකප්පන) ශ්‍රද්ධා ඇත, එසෙයින් ම (පරාක්‍රම සංඛාරය) වැරද ඇත. මට විප්‍රොපම ප්‍රඥ ද ඇත. මෙසෙයින් නිවන් කරා යොමු කළ සිත් ඇති වා කවර හෙයින් “දිව් රකුච්ඡි” අනුපාවිෂා කෙරෙහි ද?

435. (අප්‍රාණකධ්‍යානයෙන් සමුත්ථි වූ) මාගේ, මේ ශරීරවාත්‍ය නදීප්‍රොතස් නවුදු වියළන්නේ යැ, ප්‍රතිතාත්ම වූ මාගේ ලෙහෙ කිව නො වියළන්නේ ද?

436. ලෙහෙ වියැළෙත් මැ පින් හා සෙවුදු වියැළෙයි. මාංසය ක්ෂීණ වත් මැ බෙහෙවින් සිත් පහන් වන්නෙයැ. බෙහෙවින් මාගේ ස්මාති හා ප්‍රඥ හා සමාධි හා සිටුනේ යි.

- 437 නසස චෙට්ඨං චිත්තරතො පසන්නසුඤ්ඤානමචෙදනං,
කාමෙ නාපෙක්ඛනෙ චිත්තං පසස සන්නසස සුඤ්ඤං,
- 438 කාමා තෙ පඨමා සෙනා දුතියා අරතී වුච්චති,
තතියා චූපපිපාසා තෙ චතුස්සී කණ්ණා පවුච්චති.
- 439 පඤ්ඤාමි චිත්තමිදං තෙ ජලධා භීරු පවුච්චති,
සන්නමි විවික්චජා තෙ මහෙඛා ඵමොතා තෙ අවසීම්.¹
- 440 ලාභො සිලොකො සකකාරො මිච්ඡා ලද්ධො ච යො යසො,
යො චත්තානං සමුක්ඛංසෙ පරෙ ච අචජානති.
- 441 ඵසා නමුචි තෙ සෙනා කණ්ණසසාභිප්පහාරිණි,
න තං අසුරො ජිනාති ජෙත්වා ච ලහතෙ සුඛං.
- 442 ඵස මුඤ්ඤං පරිහරෙ ධිරඤ්ඤා මම ජීවිතං,
සබ්බාමෙ මෙ මතං සෙයොගා යඤ්ඤා ජීවෙ පරාජිතො.
- 443 පගාලො ඵස්ස² න දිස්සන්ති ඵකෙ සමමුඛාභමණා,
තඤ්ඤා මහං න ජානන්ති යෙන ගච්ඡන්ති සුඛමතා.
- 444 සමන්තා ධර්මා දිස්වා යුත්තං මාරං සවාහිතිං,
යුද්ධාය පවුච්ඡන්තවජාමි මා මං යානා අවාචයි.
- 445 යනෙතතං නප්පසහති සෙනං ලොකො සදෙවකො,
තනෙත පඤ්ඤාය ගච්ඡාමි ආමං පතංච අසමනා.
- 446 වසිං කරිත්වා සංකප්පං සතිඤ්ඤා සුප්පතිධිතං,
රඬා රඬං විවරිසං³ සාවකෙ චිතයං සුඤ්ඤං.
- 447 තෙ අප්පමන්තා පහිතන්තා මම සාසනකාරකා,
අකාමසස තෙ ගමිසසන්ති යස්මි ගන්ත්වා න සොචරෙ.

1. අධ්මජමා-මු 1.

2. පගාලෙහෙ - මු 2

3. විවරිසසං - මු 2.

437. මෙ නයිත් වෙසෙන උත්තම වේදනාවට පත් එ මාගේ විතතය උභය කාමයන් අපේක්ෂා නො කෙරෙයි. සත්තියකු ගේ පරිශුද්ධතිය බලව.

438. ක්ලේශකාමයෝ තාගේ ප්‍රථමසෙනා යැ (අධිකුලෙධර්මයන්හි) අරතිය ද්විතියසෙනා යි කියනුලැබේ. ක්ෂුත්තිපාසා දෙක තාගේ තෘතීය සෙනා යැ පයෝජන තෘෂ්ණාව තාගේ සතරවන සෙනා යයි කියනුලැබේ.

439. තාගේ පස්වන සෙනෙහ ජිනමිඳිය වෙයි. සවන සෙනෙහ (උත්‍රාසසංඛ්‍යාත) බියයි කියනුලැබේ. තාගේ සප්තම සෙනාව විචිකිත්සා නමු, තාගේ අටවැනි සෙනෙහ ලොබව හා තදබව යි.

440. ලාභ යැ ප්‍රශංසා යැ සත්කාර යැ යි කියනලද යම් යශසෙක් වේ නම් එ ද, යමෙකුත් තමා හුවා දක්වා නම්, මෙරමාත් හෙලා දක්නේ නම්,

441. නමුවිය, කෘෂ්ණ වූ තාගේ (මහණ බමුණනට) අන්තරායකර වූ තෙල සෙනා වෙයි. අගුර පුරුෂ ඒ සෙනාව නො දිනයි (අගුරුපුරුෂ වැලින් මරයෙන්) දිනා (මාගීඵල සංඛ්‍යාත) සුවයට පැමිණෙයි.

442. යුදෙහි නොපසු බස්නා බව හඟවනු විසින් තෙල මම මුද්‍රිතණ පරිහරණ කරන්නෙමි. (තාගේ සෙනාව විසින් පරදවන ලද හොත්) ඒ මාගේ දිවියට නිත්‍ය වේවා, යම් හෙයකින් පරාජිත වූ ජීවත් වෙමි නම් (එයට වඩා) සමර බිමහි මට මරණ උතුමි.

443. මෙ ලොවහි ඇතැම් ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෝ (අත්මොත්කර්මණ පරවම්භන පයඝ්වසාන කොට ඇති තාගේ සෙනායෙහි) හිමිගත වූවාහු (ශීලාදි ගුණයෙන්) අප්‍රකට වෙත්. යම් මගෙකින් (බුද්ධ ප්‍රත්‍යක්ෂ බුද්ධාදි) සුමුතයෝ නිවන් යෙත් නම්, එනිවන්මහ ද නො දනිත්.

444. උද්‍යක්ත වූ භාත්පසින් සේනාසහිත වූ (ගිරි මෙවුල්) ඇත්රජු සහිත වූ මාරයා දක සුදු පිණිස ඉදිරි බලා යෙමි. (එමරදෙව්) මා අපරාජිත පර්‍යක්ෂසාධනයෙන් නහමක් සලැවා.

445. සදෙව් ලොව යම්බඳු තෙල මරයෙන් නො මැඩලිය හේ නම් තාගේ එ මරයෙන් පහණින් අමුමැටිපසක් සෙයින් මාගේ ප්‍රඥයෙන් මැඩැගෙණ යමි.

446. සමාක්සංකල්පය වශී කොට සමාක්ස්මාතිය ද සුප්‍රතිස්ථිත කොට බොහෝ සවිවත් භික්ෂවම්භිත් රටින් රට සරණෙමි.

447. අප්‍රමාද වූවාහු නිවන් සඳහා මෙහෙයු සිත්ඇත්තාහු මාගේ අනුශාසනය පිළිපදනා එසව්වෝ තා නො කැමැතිවත් මැ යම් කිවණකට පැමිණ ශෝක නො කෙරෙත් නම්, එනිවන් කරා යන්නාහ.

- 448 සත්තවස්සානි භගවන්ත අනුබ්බිං පද පදං,
ඔත්තාරං නාධිගච්ඡන්සං සම්බුද්ධස්ස සතීමනො.
- 449 චෙදව ඡුඡුංචි පාසාණං වායසො අනුපරිසඟා,
අපෙක්ඛ මුද්ද වීරෙදුම අපි අක්කාදනා සියා.
- 450 අලඤ්ඤා තත්ථ අක්කාදං වායසෙත්තො අපක්කම්,
කාකොච සෙලං ආසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙම ගොතමං.
- 451 තස්ස සොකපරෙතස්ස විණා කච්ඡා අභස්සථ,
තතො සො දුම්මනො යසෙක්ඛා තත්ථච නතරධායරාති.

පටිපාටිකරණය. නිවැරදිකම.

3 - 3

සුභාසිත ප්‍රකාශන

එවිං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙනවතො-පෙ- හගවා එතදවොච: චතුරි භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමනනාගතා වාචා සුභාසිතා හොති න දුඛභාසිතා, අනවජ්ජා ච අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤානං, කතමෙහි චතුරි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති නො දුඛභාසිතං ධම්මං යෙව භාසති නො අධම්මං, පියං යෙව භාසති නො අපපියං, සච්ච යෙව භාසති නො අප්පිකං. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ චතුරි අබ්බෙහි සමනනාගතා වාචා සුභාසිතා හොති න දුඛභාසිතා, අනවජ්ජා ච අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤානානති. ඉදමවොච හගවා ඉදං වික්ඛා සුගතො අරාපරං එතදවොච සත්ථා;

- 452 සුභාසිතං උක්ඛමමාහු සනෙතා
 ධමමං භණෙ නාධමමං තං දුතියං,
 පියං භණෙ නාසපියං තං තතීශං
 සචරං භණෙ නාපිකං තං චතුස්සතනි.

448. සත්වසක් භාග්‍යවතුන් පියෙන් පිය නුහු බැඳියෙහි. ස්මාතිමත් සම්බුද්ධන් හේ විවරයක් නො ලද්දි.

449. “මෙහි මාදු බව විදුනමෝ නම්, මැනවි. ආස්වාදනයෙන් වන්තේනම් මැනැවැ”යි කවුඩු මෙදවර්ණපාෂාණයක් වටා ගියේ යම් සේ නම්,

450. කවුඩු එහි ආස්වාදනො ලැබ එකැනින් පලා ගියේ යම්සේ ද, සෙල් ගටා යන කවුඩු සෙයින් ගොයුම් හා ගැටි පැරැද පලායම්හ.

451. සොචින් මධනාලද උහු කැයින් වෙණ ගිලිහිනි. එයින් දුටුසින්ඇති එ යක් එහි මැ නො පැණ ගියේයි.

පඨාන සූත්‍රය නිමි.

3 - 3

සුභාසිත සූත්‍රය

මාවිසින් මෙසේ අසනලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අසළැ අනේපිඩුහු හේ ජෙනවන නම් අරමිහි වැඩවසනයේක -පෙ- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක.

මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමන්වාගත වාක් සුභාසිත වෙයි දුර්භාසිත නොවෙයි. අනවදා ද වෙයි. විඤ්ඤාත් විසින් අනුවාද නො කටයුතු ද වේ. කවර සතරෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සුභාසිතය මැ කියයි, දුර්භාසිත නො කියයි. ධර්මය මැ කියයි, අධර්ම නො කියයි. ප්‍රියතෙපුල් මැ කියයි, අප්‍රියවචන නො කියයි, සත්‍යය මැ කියයි, අලික නොකියයි. මහණෙනි, මෙ කරුණු සතරින් සමන්වාගත වාක් සුභාසිත වෙයි, දුර්භාසිත නො වෙයි. අනවදා ද වෙයි. විඤ්ඤාත් විසින් නො ගැරැහියයුතු වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. මෙය වදරා සුගතශාස්තෘන් වහන්සේ ඉක්බිති තෙල ගාථා ද වදළසේක.

452. බුද්ධාදි සත්පුරුෂයෝ සුභාසිතය උතුමැයි කිහු: (පළමු අඛණ්ඩ) ධර්මය මැ කියන්නේය, අධර්මය නො කියන්නේය යන එය දෙවන අඛණ්ඩය. ප්‍රියවචන මැ කියන්නේය, අප්‍රියවචන නො කියන්නේය යන එය තෙවන අඛණ්ඩය. සත්‍යය කියන්නේය, අලික (බොරු) නො කියන්නේය යන එය සතරවන අඛණ්ඩය.

අප්ථං චො ආයස්මා වංගිසො උපධායාසනා එකංසං විවරං කතං
යෙන හගවා තෙන ඤජිං පණාමෙතො හගවන්තං එතදවොච: පටිභාති
මං හගවා පටිභාති මං හගවාති.

පටිභාතු තං වංගිසා'ති හගවා අවොච. අප්ථං චො ආයස්මා වංගිසො
හගවන්තං සමමුඛා සාරූපසාති ගාථාති අභිඤ්චි.

453 තමෙව භාසං භාසෙය්‍ය යායක්ඛන්තං න තාපයෙ,
පරෙව න විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

454 පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය යා වාචා පතිනඤ්ඤා.
යං අනාදය පාපානි පරෙසං භාසතෙ පියං.

455 සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධම්මො සනත්තනො,
සච්ච අඤ්චි ව ධම්මෙ ව අභිභු සතෙතො පතිට්ඨිතා,

456 යං චූඤ්ඤා භාසතී වාචං ධම්මං නිබ්බානපක්ඛියා,
දුක්ඛසන්තකිරියාය සා වෙ වාචානමුක්ඛමාති.

සුභාසිතසුඤ්ඤා නිට්ඨිතං.

3-4

සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්ය සුඤ්ඤාන

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්ඤානාය
නදියා තීරෙ. තෙන චො පන සමයෙන සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්යො චූඤ්ඤානො
සුඤ්ඤානාය නදියා තීරෙ අභිං ජුහති, අභිභුන්තං පරිවරති, අප්ථං චො
සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්යො චූඤ්ඤානො අභිං ජුහති, අභිභුන්තං පරිවරති
උපධායාසනා සමන්තා චතුර්දිසා අනුච්චොකෙසි කො නු චො ඉමං හව්‍ය-
සෙසං භුඤ්ඤායාති. අඤ්ඤා චො සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්යො චූඤ්ඤානො
හගවන්තං අවිදුරෙ අඤ්ඤාතරංගි. රුක්ඛමුලෙ සපියං පාරුතං නිසින්නං
දිස්වාන වාමෙන හස්තෙන හව්‍යසෙසං ගහෙතො දක්ඛණෙන හස්තෙන
කම්මඤ්ඤං ගහෙතො යෙන හගවා තෙනුපසඬ්ඤි,

උක්ඛිති ආයුෂමත් වඩගීස තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගූ සිවුර එකස්ගි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළේය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටුණෙයි, සුගතයන් වහන්ස, මට වැටුණෙයි.

“වඩගීසයෙනි, එ තට වැටුණේවා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළේය.

එක්ඛිති ආයුෂමත් වඩගීස තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි සාරූප්‍ය ගාථායෙන් පැවසූහ.

453. යම් බසෙකින් තමා නො තවන්නේ නම්, මෙරමාත් නො පෙළන්නේ නම්, එ බස් ම කියන්නේය. එකාත්තයෙන් එ වචන මැ සුභාෂිත වේ.

454. යම් බසෙක් අභිනාදිත වේ නම්, අප්‍රියවචන නො ගෙණ මෙරමාහට යම් ප්‍රිය වචනයක් කියා නම්, එබඳු ප්‍රියවචන ම කියන්නේය.

455. “එකාත්තයෙන් සත්‍යය අමාතසදාශවචනය යන තෙල පෞරාණික ධර්මය” යි සත්‍යයෙහි හා අර්ථයෙහි හා ධර්මයෙහි පිහිටි සන්පූර්ණයෝ කිහි.

456. ක්ලේශපරිනිර්වාණප්‍රාප්තිය සඳහා සංසාරදුඃඛයා ගේ අත්තකරණය සඳහා ද යම් නිරූප්‍රව වචනයක් බුදුරජානන්වහන්සේ වදරන් ගම්, එකාත්තයෙන් එය වචනයන් අතුරෙහි උක්තම වේ යි.

සුභාෂිත සූත්‍රය නිමි.

3 - 4

සුඤ්ඤිකභාරද්වාප සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදි: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොශල ජනපදයෙහි සුඤ්ඤිකා නදීතිරයෙහි වැඩ වසනසේක. එකල්හි සුඤ්ඤිකභාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ සුඤ්ඤිකා හෝ තෙර ගිනි පුදයි. අග්නිභායනන පරිවරණ කෙරෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ ගිනි පුද අග්නිභායනන පරිවරණ කොට හුනස්නෙන් නැග කවරෙක් මෙ හුතාවගෙණය බුදුන්ය යි වටා සිව්දික් බැලීය. සුඤ්ඤිකභාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ නුදුරෙහි එක්තරා රුක්මුලෙක්හි හිස වටා පෙර වූ කහවත් ඇතිවැ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටි. දැක වමනින් හව්‍යගෙණය ගෙණ දකුණතින් කම්ණ්ඩලාව (කොඩිය) ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණේය.

අප්ථො භගවා සුඤ්ඤාන භාරදායකා ආභිමානකා පදසද්දනා සීලං.
චිවරි, අප්ථො සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා “මුණ්ඩා අයං භවං
මුණ්ඩකො අයං භවන්ති” තතො ච පුන නිවත්තිකාමො අහොසි,
අප්ථො සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා එතදහොසි.

මුණ්ඩාපි හි ඉධෙකවෙව ආභිමානං භවන්ති යනානුනාහං උපසංකප්පිතා
ජාතිං පුට්ඨයාහන්ති, අප්ථො සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා යෙන
භගවා තෙනුපසංකප්පිතා, උපසංකප්පිතා භගවන්තං එතදවොච කීඨවො
භවන්ති, අප්ථො භගවා සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා ගාරාහි අජකිංහාසි.

457. න ආභිමානං නො'චිති න රාජපුත්තො
න වෙසසායනො උද කොචි නො'චිති,
ගොතො පරිඤ්ඤාය පුට්ඨජනානං
අකිංඤ්ඤානො මනන වරාමි ලොකො.

458 සංකප්පිතාසි අගහො වරාමි
තිට්ඨිතාකෙසො අහිනිඤ්ඤානො,
අභිජාමානො ඉධ මානවෙහි
අකප්පං මං ආභිමානං පුට්ඨසි ගොතොපඤ්ඤා.

459 පුට්ඨන්ති වෙ හො ආභිමානං ආභිමානෙහි
සහ ආභිමානං නො භවන්ති ආභිමානං,
වෙ ති. මුසි මඤ්ඤා මුසි අභිමානන්තං
සාවිත්තිං පුට්ඨාමි තිපදං වතුච්ඡතකකරං.

460 කිං තිස්සිතා ඉසයො මනුජා චතතියා ආභිමානං
දෙවනානං යඤ්ඤාමිකප්පං පුට්ඨ ඉධ ලොකො,
යදන්තභු වෙදභු යඤ්ඤා කාලො,
යසාහුතිං තස්සිජෙතිති මුමි.

461 අද්ධා හි තසා හුත්තිජෙති (ඉති ආභිමානං)
යං තාදීසං වෙදභුං අද්ධාමි,
තුමාදීසානං හි අද්ධානො
අද්ධාමි ජනො භුඤ්ඤාති පුරුජාසං.

එකල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සුඤ්ඤිකභාරද්වාරාභිමුඛයාගේ පියභවිත් හිස දිවර කළසේක. එක්බිති මෙ හවත් මුඩෙක, මෙ හවත් මුණකකයෙකැයි එතැනින් මැ පෙර ලා නවතිනු කැමැතියේ විය. එකල්හි සුඤ්ඤිකභාරද්වාරාභිමුඛහට තෙල සිත විය:

“මෙ ලොවහි ඇතැම් මුඩුබමුණෙන් ඇත. මම තුලුන් වෙතැ ගොස් දැ පුළුවුන්නෙමි මනාය”යි. එක්බිති සුඤ්ඤිකභාරද්වාරාභිමුඛ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළැඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල බස් කිය: හවත් කිනම් ජාති ඇතියේ”ද?යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සුඤ්ඤිකභාරද්වාරාභිමුඛහට තාපායෙන් කරුණුගන්වා වදළහ.

457. බ්‍රාහ්මණයෙමි නො වෙමිමැ යැ. රාජපුත්‍රයෙමි ද නො වෙමි, චෛත්‍යගොත්‍රඇතියෙමි ද නො වෙමි. වැලිත් (ගුදාදි) අන්තිසිවෙකිමි ද නො වෙමි. පුත්‍රදුන්නන් ගේ ගොත්‍ර (ත්‍රිවිධපරිඥාපයන්) පිරිසිදු දන රාගාදිකිඤ්ඤා නැතියෙමි ප්‍රඥයෙන් ලොවහි හැසිරෙමි.

458. සහළසිවුරු දරුයෙමි (තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාත) ගෘහ නැතියෙමි, බහාලු කෙස්සරවු එ ඇතියෙමි, අතිශයින් නිවුනු සිතැතියෙමි, මෙලොවහි මනුෂ්‍යයන් හා නො ඇලෙන්නෙමි හැසිරෙමි. බමුණ, (එහෙයින් තෝ) මා අතින් අකලා ගොත්‍රප්‍රශ්න පුළුවුනි.

459. හවත්නි, බ්‍රාහ්මණයෝ බමුණන් හා සමග හවත් බ්‍රාහ්මණයෙහි-නුයි? එකැතින් පුළුවුන්නාහ. දින්න තො ද ‘මා අබ්‍රාහ්මණ’යි කියති නම් පුළුසි අතුරු ඇති (බ්‍රහ්ම සරණං ගව්‍යාමි, ධම්මං සරණං ගව්‍යාමි, සධ්දං සරණං ගව්‍යාමි යන) ත්‍රිපදසුක්කවු ආයාස සාවිත්‍රිය නා පුළුවුසිමි.

460. මෙ ලොවහි සෘෂිහුන් බ්‍රාහ්මණයෝත් තදන්‍ය බොහෝ මනුෂ්‍යයෝත් දෙවියනට කවර නම් අධිප්‍රාය ඇතිව යඤකළාහු ද? යමෙක් (ත්‍රිවිධ පරිඥාපයන්) වර්තකයාගේ අන්තයට ගියේ (සිවුමගනැණ නම්වු) වෙදයෙහි කෙළ පැමිණියේ යඤකාලයෙහි යමකුගේ (දෙයධම්ම සංඛ්‍යාත) ආහුතියක් ලබා නම්, ඔහුගේ එ යඤකර්මය සමෘද්ධි වන්නේයයි කියමි.

461. යම්හෙයෙකින් තොප බදු වේදසංඛ්‍යාත වතුම්භිඤ්ඤායෙ කෙළ පැමිණියකු දක්නමෝ නම්, ඒකාන්තයෙන් මැ එ මාගේ (දෙයධම්ම සංඛ්‍යාත) මෙ හුතය සමෘද්ධිවන්නේය. (මහත් එල වෙයි) තොප වැන්නවුන්ගේ අදර්ශනානෙකුයෙන් මැ අන් දෙනේ (වරුක හා පුළුසිධම්මාත) හව්‍යශෙෂය (පුරොධාශය) වලදනේය යි (බ්‍රාහ්මණ කිය.)

- 462 තසානිති තං. ප්‍රාණමණ අකොන
අකොන උපසංඝමන පුට්ඨ,
සතං චිත්තං අනිසං නිරාසං
අපෙක්ඛිතං අනිවිජ්ඣෙය්‍යමං.
- 463 යඤ්ඤා රතානං. හො ගොතම
යඤ්ඤා යට්ඨ කාමො
නාහං පජානාමි අනුසාසක මං හවි.
යසං හුතං ඉපෙක්ඛිතං බ්‍රුහි මෙතං.
- 464 තෙන හි තං. ප්‍රාණමණ ඔදහසු පසාකං
ධම්මං. තෙ දෙසිසකාමි,
465 මා ජාතිං පුට්ඨ වරණං පුට්ඨ
කට්ඨා හවෙ ජායති ජාතවෙදේ,
නිවා කුලිනොපි මුනි ධිතිමා
ආජානියො හොති නිරිතියෙධො.
- 466 සවෙවන දනො දමසා උපෙතො
වෙදකතං වුසිතබ්‍රහ්මවරියො,
කාලෙන තමහි හව්‍යං පවෙච්ඡ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො¹ යපෙථ.
- 467 යෙ කාමෙ නිත්වා අග්ගා වරණි
සුසංඤ්ඤානො තසරං ව උජ්ජං,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙච්ඡ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො යපෙථ.
- 468 යෙ විතරුගා සුසමාහිතිත්ථියා
විජ්ඣෙ'ව රාහුග්ගහණං පමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙච්ඡ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො යපෙථ.
- 469 අසජ්ජමානා විවරණි ලොකෙ
සද්ධා නිත්වා මමාසිනානි,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙච්ඡ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො යපෙථ.

1. පුඤ්ඤපෙධො - මජ්ඣං.

462. බමුණ, එකරුණින් මැ (මා කෙරෙහි පහන් වූ හෙයින් මැ) තෝ මෙ වියාහි අර්ථයෙන් අර්ථී වෙහි නම්, (කෙලෙස් ගිහි සන්ත්‍රන්හෙයින්) ශාන්ත වූ (ක්‍රොධධූම වීගමනයෙන්) විධූම වූ (දුඃඛාභාවයෙන්) අතීය වූ (ආශාභාවයෙන්) නිරාශ වූ මා කරා එළැඹ පුළුවියි. මෙ සස්තෙහි පිහිටියේ මැ ඵකාන්තයෙන් උත්තම ප්‍රාඥ (ත්මිණාසුව) යකු ලබනෙහිය.

463. (භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, මම (යඤ්ඤාධර්මය) දනයෙහි නියැලියෙමි දන් දෙනු කැමැතියෙමි මම දක්ෂිණාර්භයා නො දන්මි. යම් පුඤ්ඤ කෙරෙහි පුද්ගලද (දනසම්බන්ධය) හුතය භික්ෂු ඵල වේ නම්, එපරිද්දෙන් භවත් මට අනුශාසනා කෙරේවා. තෙල කරුණ මට වදාරන්න.

464. බ්‍රාහ්මණය, එකරුණින් මැ කන් රුකොට ගණුව, තහට දහම් දෙසන්නෙමි යි.

465. (ඉදින් මහත්ඵල කැමැතියෙහි නම්) දක්ෂිණාර්භයාගේ ජාතිය තහමක් පුළුවිය ගිලාදි වරණ ම පුළුවිය. කාෂ්ඨයෙන් ඵකාන්තයෙන් ගිහි උපදනේය. නිව වූයේත් අකුලිත වූයේත් ධාතියම්පන්න වූ ශ්‍රියෙන් දෙස් වළඟන මුනිතෙම ආජානෙය වේ.

466. පරමාර්ථ සත්‍යයෙන් දැමුනේ ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් සමන්වාගත වූයේ සිවුමගනැණින් කෙලෙසුන්ගේ අත්තයට ගියේ වැසැ කිමවූ මගබ්බසර ඇති යම් දක්ෂිණාර්භයෙක් වේ නම්, හිසි කල්හි යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාග ද කෙරේ නම්, ඔහු කෙරෙහි දෙයධර්ම සම්බන්ධ භව්‍යය පිරිනමන්නේය.

467. යම් කෙනෙක් වස්තුකාමක්ලෙශකාමයන් හැරපියා තෘෂ්ණා නැතියාහු මොනවට සංයත සිත් ඇත්තාහු සෘජු ත්‍රසරයක් සෙයින් හැසිරෙත් නම්, යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පින්කැමැතියේ යාග ද කෙරේ නම්, සුදුසු කල්හි ඔවුන්ට පුරොධායය පිරිනමන්නේය.

468. යම් කෙනෙක් පහවූ රාගඇත්තාහු මනාකොට සන්ත්‍රන් ඉදුරන් ඇත්තාහු රාහුග්‍රහණයෙන් මුත් සඳ මෙන් කෙලෙසුන්කෙරෙන් මිදුනාහු ද, යම් බමුණෙක් පින්කැමැතිව යාග කෙරේ නම්, උන් කෙරෙහි භව්‍යය පිරිනමන්නේය,

469. පඤ්ඤාධර්මය සම්බන්ධ ලෝකයෙහි නො ලගනාහු තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි මමාසිතයන් හැරපියා හැමකල්හි ස්මාතිමත්වූවාහු හැසිරෙත් නම්, යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාග කෙරේ නම් හිසිකල්හි ඔවුන් කෙරෙහි භව්‍යය පිරිනමන්නේය.

- 470 යො කාමෙ භික්ඛා අභිභුසාචාරි
යො වෙදි ජාතිමරණසං අනතං.
පරිනිබ්බුතො උදකරහදෙව සිතො
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 471 සමො සමෙති විසමෙති දුරෙ
තථාගතො හොති අනන්තපඤ්ඤා,
අනුපලිභෙතො ඉධ වා පුරං වා
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 472 යමිති න මායා වසති න මානො
යො චිතලොභො අමමො නිරාසො,
පනුණ්ණ කොඨො අභිනිබ්බුතතො
යො බ්‍රාහ්මණො සොකමලං අහාසි
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 473 නිවෙසනං යො මනසො අහාසි
පරිනිහ්භා යසං න සන්ති කෙවි,
අනුපාදියානො ඉධ වා පුරං වා
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 474 සමාහිතො යො උදකාරි ඔසං
ධම්මං වඤ්ඤාසි පරමාය දිට්ඨියා,
විණ්ණසවො අනත්මදෙහධාරි
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 475 භවාසවා යසං විචිතො ව
විච්චිතො අසුගතො න සන්ති,
ස වෙදග්ග සබ්බධි විපප්පුතො
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 476 සබ්බාතිගො යසං න සන්ති සබ්බො
සො මානසනෙසු අමානසනො,
දුක්ඛං උරිඤ්ඤාසං සබ්බෙතථප්පු.
තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.

470. යමෙක් ක්ලෙශකාමයන් හැරපියා වස්තුකාමයන් මැඩැගෙන හැසිරෙන්නේ ද, යමෙක් ජාතිමරණයන්ගේ අන්තය වන නිර්වාණය ප්‍රඥාබලයෙන් දත්තේ ද දිඨ්ථික සෙයින් සිහිල්වූයේ කෙලෙස් පිරිනිව්‍යේ නම් ඒ තරාගත පුරොධායයාට හිසි වෙයි.

471. විපස්සිබුද්ධාදී සමපුද්ගලයන් හා සමවූයේ විෂමපුද්ගලයන් කෙරෙන් දුර වෙසෙන තරාගත තෙමේ අනන්තප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. මෙලොවහි හෝ පරලොවහි හෝ ක්ලෙශවශයෙන් නො ලැගී එ තරාගත පුරොධායයාට හිසි වේ.

472. යම් පුද්ගලයකු කෙරෙහි මායාව ඡනා වේ ද, මාන නැතියේ ද යමෙක් පහකළ ලෝභඇතියේ මමඤ්ඤානැතියේ ආශාර්ථිකවූයේ ක්ෂීණක්‍රෝධ-ඇත්තේ මොනොවට කෙලෙස්පිරිනිවූමෙන් යුත් සිත් ඇත්තේ ද, යම් (බාහිතපාපී) බ්‍රාහ්මණයෙක් ශොකමලද්‍රවිණ කෙළේ ද, එ තරාගත භව්‍යද්‍රව්‍යයට සුදුසු වෙයි.

473. යමෙක් සිත පිළිබඳ තෘෂ්ණාමානදෘෂ්ටිවිවේසන දුරු කෙළේ ද, යමකුට හිසි පරිග්‍රහයෝ නැත් ද, මෙලොවහි හෝ පරලොවහි හෝ කිසිවක් උපාදාන විසින් නො ගන්නේද, එබඳු තරාගත පුරලාසයට සුදුසු වෙයි.

474. මාර්ගසමාධියෙන් සමාහිත වූ යමෙක් චතුරොස තරණය කෙළේද, උක්තම සර්වඥතාඥනයෙන් පඤ්චවිධඥයධර්මය ද දත්තේ ද, ක්ෂීණාසුච වූයේ අන්තීම දේහය ධරණ සුලු ඒ තරාගත යඥ්‍යව්‍යයට සුදුසු වෙයි.

475. යමකු විසින් භවතෘෂ්ණා, ධ්‍යානනිකාන්ති, ශාඛිතදෘෂ්ටිසහගත රාගයෝ ද කැකුළුබස් ද දවනලඳු නම්, අස්තයට ගියාහු විද්‍යාමාන නො වෙත් ද, (චතුර්මාර්ගඥනසංඛ්‍යාත) වේදයාගේ අන්තයට ගියේ හැම ස්කන්ධායතනයන්හි චිත්‍රප්‍රික්ත වූයේ නම් එ තරාගත යඥයාට හිසි වෙයි.

476. යමෙක් රාගාදී හැම සංඛ්‍යාත් ඉක්මැගියේ ද යමකුහට මානයෙන් ලැගුණු සංඛ්‍යාත් කෙරෙහි සංඛ්‍යයෝ විද්‍යාමාන නොවෙත් ද, යමෙක් හේතුප්‍රත්‍යයන් සහිත වර්ක්කද්‍රව්‍ය පිරිසිදු දෑන මානයෙන් නො ලැගියේ ද, එ තරාගත පුරොධායයාට සුදුසු වෙයි.

- 477 ආසං අනියායා විවෙකදස්සි
 පරවෙදියං දිට්ඨිමුපාතිවනො,
 ආරම්භො යසා න සන්ති කෙවි
 තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 478 පරොවරා යසා සමොච්ච ධම්මා
 විධුපිතා අසංගතා න සන්ති,
 සනො උපාදනධයෙ විමුක්තො
 තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 479 සංයොජනං ජාතිධයනදස්සි
 යොපානුදි රාගපථං අසෙසං,
 සුද්ධො නිද්දෙසො විමලො අකාමො¹
 තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 480 යො අත්තනාත්තනං නානුපසාති
 සමාහිතො උපස්ථගතො ධීතනො,
 ස වෙ අනෙජො අබ්බිලො අකමෙඛා
 තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 481 මොහනතරා යසා න සන්ති කෙවි
 සබ්බෙසු ධම්මෙසු ව ඤාණදස්සි,
 සරීරඤ්ඤා අනතීමං ධාරෙති
 පනො ව සබ්බොධිමනුක්කරං සිවං
 ඵණ්ණාවතා යකාසාසු සුඤ්ඤි
 තථාගතො අරහති පුරුෂාසං.
- 482 හුතං ව මයං හුතමිත්ථි සච්චං
 යං තාදිසං වෙදගුණං අලක්ඛං,
 ඉහමා හි සකඛි පනිගණ්ණාතු මෙ හගවා
 භුඤ්ජතු මෙ හගවා පුරුෂාසං.

1. අකාමො - මුක්තො.

477. තෘෂ්ණාව නිශ්ශ්‍රය නො කොට නිව්ඤ්ඤාසංඛාරානුප්පාදනාදි උපට්ඨවිවේකය දක්නා සුල්ලේ (අන්‍යානිවර්තක වූ) පරා විසින් දතයුතු දෙසැටමිසදිවු ඉක්ම ගියේ ද, පුනර්භවකාරණ නම් වූ ආලම්බනප්‍රත්‍යයයෝ කිසිත් යමකුට නැත් ද, එ තරාගත පුරොධායයට අර්භ වෙයි.

478. යමකුට (බාහිර ආධ්‍යාත්මික) පරඅවර ස්කන්ධාදි ධර්මයෝ නැඟින් පිරිසිදු දෑ දවනලද්දහු අස්තයට ගියාහු නො මැත්තාහු ද ශාන්තවුයේ උපද්‍රව්‍යාත්මය නම් වූ නිර්වාණය ගිණිති කොට විමුක්ත වූයේ ද එ තරාගත පුරොධායයට අර්භ වෙයි.

479. සංයොජනක්ෂය හා ජාතික්ෂය දක්නා සුලු යමෙක් (දුර්ගතියට පට වන) රාශාරමුණපරාය නිරවශේෂ කොට දුරු කෙළේ ද, (පරිශුද්ධ කාය සමාවාරාදිය ඇති බැවින් ශුද්ධවූයේ (රාග දෙස, දොස දෙස, මොහදෙසත්යයේ අභාවයෙන්) නිර්දේශවූයේ (රාගමලාදීයෙන් දුරු හෙයින්), විමලවූයේ (ආශුසංඛාරානුප්පාදනාදි පරාධ නො කරණ හෙයින්) කාම රහිත වූයේ ද, එ තරාගත භව්‍යයට නිසි වෙයි.

480. යමෙක් (ඥානසම්ප්‍රසූක්තවික්කයෙන්) තෙමේ (ස්කන්ධයන්හි) නිත්‍යාත්මයක් නො දක්නේ මාග්ගි සමාධියෙන් යුක්තවූයේ, (කායවිධ්‍යාදීන් ගේ අභාවයෙන්) සාප්පු වූයේ (ලොකධර්මයන්හි අකම්පනියභාවයෙන් සම්පාත්තවූයේ ද, තෘෂ්ණාසංඛාරානුප්පාදනාදි නැති, පඤ්චවෙනොවිලාභාව යෙන් අබිල වූ අටතන්හි සැකනැතියෙන් අකඩබඩු තරාගත පුරුෂාසයට අර්භ වෙයි.

481. යමකුහට කිසිදු (ක්ලේශසංඛාරානුප්පාදනාදි) මොහකාරණයෝ නැත් ද සකලලෝකධර්මයන්හිත් සාක්ෂාත්කෘත සම්ඥානාදි ඇත්තේ ද, (පුනර්භවනිරෝධයෙන්) අන්තිමශරීරය දරන්නේ ද, ප්‍රත්‍යක්ෂවූද්ධශ්‍රාවකයන් හා අසාධාරණහෙයින් අනුක්‍රමවූ ක්ෂේත්‍රවූ (අර්භත්වසංඛාරානුප්පාදනාදි) සම්බොධියට ද පැමිණියේ ද, එපමණෙකින් (පුරුෂසංඛාරානුප්පාදනාදි) ව්‍යවදානා සංඛාරානුප්පාදනාදි ශුද්ධිය වේ. එබඳු තරාගත පුරුෂාසයට නිසි වේ.

482. යම්හෙයෙකින් භවතුන් වැනි වේදසාරගතයක්හු ලදිම නම් එමාගේ හුතය සත්‍ය වූ ම හුතයෙක් වේවා ප්‍රත්‍යක්ෂමුක්ත වූ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ භව්‍යා පිළිගන්නා සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ භව්‍යය වළඳනාසේක්වා.

- 483 ගාරාභිගීතං මෙ අභොජනෙයාං
සමපසන්නං බ්‍රාහ්මණං නෙස ධම්මො
ගාරාභිගීතං පනුදන්ති බුද්ධා
ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණං වුත්තිරෙසා.
- 484 අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසි.
විණාසවං කුක්කුලවට්ඨපසන්නං,
අනන්ත පානෙන උපට්ඨහස්ස
බෙන්නං හි තං පුඤ්ඤපෙට්ඨසං හොති.
- 485 සාධාහං හගවා තථා චිජ්ඤාදා
යො දකඛිණං භුඤ්ජයා මාදිසස්ස,
යං යඤ්ඤකාලෙ පරියෙසමානො
පප්පයා තව සාසනං.
- 486 සාරමායා යස්ස වීගතා චිත්තං යස්ස අනාවරිතං,
විපට්ඨානො ව කාමෙහි ජිතං යස්ස පනුදිතං.
- 487 සිමිත්තානං වීනෙතාරං ජාතිරණකොවිදං,
මුනිං මොනෙයාසමපන්නං තාදිසං යඤ්ඤමාගතං.
- 488 භුකුටිං වීනයිත්වාන පඤ්ඤිකා නමස්සට,
පුප්පට අනතපානෙන එවං ඉජ්ඣානති. දකඛිණං.
- 489 බුද්ධො හවං අරහති පුරුෂාසං
පුඤ්ඤකෙම්මෙතමනුත්තරං,
ආයාගො සබ්බලොකස්ස
හොතො දින්නං මහපථලානි.

අට වෛ සුඤ්චිකභාරදාජො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං. එතදවොච:
අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම, සෙයැරාපි හො
ගොතම භික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජයා, පටිච්ඡන්තං වා වීචරෙයා,
මුත්තස්ස වා මහං ආවිකෙඛයා, අනිකාරෙ වා තෙල පජ්ජාතං ධාරෙයා
වක්ඛමන්තො රූපානි දකඛිණිති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවිත්තං ගොතමං සරණං
ගව්ඡාමිධම්මෙ ඤාති නිබ්බුද්ධිකඤ්ඤා. ලභෙයාහං හොතො ගොතමස්ස සනතිකෙ
පට්ඨජ්ජං. ලභෙයාං උපසම්පදන්ති, අලභ්ථ වෛ සුඤ්චිකභාරදාජො
බ්‍රාහ්මණො-පෙ- අරහතං අහොසිති.

සුඤ්චිකභාරදාජසුත්තං නිවසීතං.

483. භාරාතිගීතය මා විසින් නොවැලඳියයුතු වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, සමාගාජීවශ්‍රද්ධිය දක්නා සම්බුද්ධත්තේ තෙල වාරිත්‍ර නොවේ. සම්බුද්ධයෝ භාරාතිගීත (පිණ්ඩපාතය) පිළිකෙවු කරත්. බ්‍රාහ්මණය, සුවරිකධර්මය නොහොත් වාරිත්‍රධර්මය (ලොවුති) ඇතිකල්හි තෙල ජීවිතවාක්‍යය වේ.

484. අන්‍යතර ආහාර පානයෙකින් මැ සර්වඥයා පරිපූර්ණ වූ, ක්ෂණාසුච වූ, සන්සුන් කුකුළු ඇති, මහර්ෂිහු වටව. පුණ්‍යාපෙක්ෂකහව ඵ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ම වෙයි.

485. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛවහන්සේගේ අවවාදශාසනයට පැමිණ යඤ්ඤාලයෙහි යම්බඳු දක්ෂිණාර්භයකු සොයනුයෙමි වටනෙමි නම්, යම්, දක්ෂිණාර්භයෙක් මාගේ දත් වලදා නම්, එපුඟුල්ලු මම් එලෙසින් දනුමි නම් මැනැයි.

486. යම් පුඟුල්කුණ්ඩයේ සාරම්භයෝ පහවූහු ද, යමකුගේ විභ්‍යාසය නො කැලැබීති ද, වස්තුකාමක්ලෙශකාමයෙන් විප්‍රමුක්ත හා වේ ද, යමකුන්ගේ චිතථිද්ධියත් ප්‍රතීණ වී ද,

487. සිමාන්තයන් (කෙලෙස්මයරත්) මධ්‍යා, ජාතිමරණ දෙකේ දක්ෂ වූ, මොනෙය්‍යසධ්ධාත ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූ යඤ්ඤාට සම්ප්‍රාප්ත ඵ බදු මුනිහු.

488. භූකුට්ඨි (බැමහැකිලිම) හැඳපියා බඳැදිලි වැ නමස්කාර කරව. ආහාරපානයෙන් පූජා කරව, මෙසෙයින් දක්ෂිණාවෝ සමාද්ධ වෙත්.

489. අනුග්‍රහ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර වූ භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ පුරො-ධායකව නිසි වෙති. සචලොත් විසින් වෙත පැමිණ පිදියයුතු වෙත්. භවතුන්වහන්සේට දෙනලද දා මහත්ඵල ඇතියේ යයි.

ඉක්බිති සුඤ්චික භාරද්වාරස්ත්‍රාහණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල කරුණ දැන්විය: භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා කාන්ත වෙයි. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා කාන්ත වෙයි. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, යම්පරිදි යටිපුරු වූවක් උඩුපුරු කරණලද නම්, පිළිසන් වූවක් විවර කෙරේ නම්, මංවුළාවුවකුහට මාගිය හෝ කියා නම් ඇස්ඇතියහු රු දකිත්වායි අඳුරෙහි කෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේ නම් එ පරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන්වහන්සේ විසින් අනෙකපයභායෙන් ධර්මය ප්‍රකට කරණලද, තෙල මම් -පෙ- සරණ යෙමි -පෙ- රහතුන් අතුරෙහි වියයි.

සුඤ්චිකභාරද්වාර (සුරළාහ) සුත්‍රය නිමි.

මාසසූතකං.

එවං මෙ සූතං එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ ටො මාසො මාණවො යෙන හගවා තෙත්තපසඛ්ඤාම් උපසංකම්භා හගවතා සඤ්ඤාං සච්ඡෙදාදි, සච්ඡෙදාදනියං කථං සාරාණියං.¹ විතීසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි, ඒකමන්තං නිසීන්තො ටො මාසො මාණවො හගවන්තං එතදවොච:

අහං හි භො ගොතම, දයකො දනපති වදඤ්ඤා යාවයොගො ධර්මෙන භොගෙ පරියෙසාම්, ධර්මෙන භොගෙ පරියෙසිඤ්ඤා ධර්මලඤ්ඤා භොගෙහි ධම්මාධිගතෙහි ඒකසාධි දදාම් දවින්නමපි දදාම් තිණ්ණමපි දදාම් චතුන්නමපි දදාම් පඤ්ඤානමපි දදාම් ජනනමපි දදාම් සත්තනනමපි දදාම් අට්ඨනනමපි දදාම් නවනනමපි දදාම් දසනනමපි දදාම් විසායපි දදාම් තිංසායපි දදාම් චක්ඛාරිසායපි දදාම් පඤ්ඤාසායපි දදාම් සතසසපි දදාම් හියෙයාපි දදාම්. කච්චාහං ගොතම එවං දදන්තො එවං යජන්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවාමිති,

තගස්ස ඤාං මාණව, එවං දදන්තො එවං යජන්තො පරියෙසිඤ්ඤා ධර්මලඤ්ඤා භොගෙහි ධම්මාධිගතෙහි එකසාධි දදාම් -පෙ- සතසසපි දදාම් හියෙයාපි දදාම් බහුං පුඤ්ඤං පසවාමිති.

අථ ටො මාසො මාණවො හගවන්තං ගාථාය අරුක්ඛාසි.

490 පුච්ඡාමහං ගොතමං වදඤ්ඤං (ඉති මාසො මාණවො)
කාසායවාසිං අග්ගිහං² වරන්තං
යො යාවයොගො දනපති ගහට්ඨා,
පුඤ්ඤාකීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො
දදං පරෙසං ඉධ අනනපානං
කසා හුතං යජමානස්ස සුජෙක්ඛ.

491 යො යාවයොගො දනපති ගහට්ඨා (මාසාති හගවා),
පුඤ්ඤාකීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො
දදං පරෙසං ඉධ අනනපානං
ආරාධයෙ දක්ඛිණෙයො හි තාදි.

1. සංරඡයං - මජ්ඣ., ඉ 2

2. අග්ගිහං - ඉ 2.

මාස සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජනහ නුවර ගිජුකුළු පවුයෙහි වැඩවසන සෙයෙක. එකල්හි මාස නම් බමුණු මණෙවු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා පැමිණියේය. පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත් පසෙක හුන් මාස මණෙවු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ දන්වීය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මම වනාහි දනපති දයකයෙමි යදියන්ගේ බස් දන්තෙම යදනට නිසි වූයෙමි ධර්මයෙන් හෝග සොයමි. දැනමින් හෝග සොයා ධර්මයෙන් ලද, ධර්මාධිගත හෝගයෙන් එකක්හට ද දෙමි, දෙදෙනකුන්හට ද දෙමි, තිදෙනකුන්ට ද දෙමි, සතර දෙනකුන්ට ද දෙමි, පස්දෙනකුන්ට ද දෙමි, සයදෙනකුන්ට ද දෙමි, සත්දෙනකුන්ට ද දෙමි, අට දෙනකුන්ට ද දෙමි, නව දෙනකුන්ට ද දෙමි, දසදෙනකුන්ට ද දෙමි, විසිදෙනකුන්ට ද දෙමි, තිස්දෙනකුන්ට ද දෙමි, සාලිස් දෙනන්හට ද දෙමි, පණස් දෙනකුන්ට ද දෙමි, සියදෙනකුන්ට ද දෙමි, ඉන් වැඩි බොහෝ දෙනකුන්ට ද දෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කිම මම මෙසේ දන්දෙනුයෙමි මෙ සෙයින් යාග කරතෙමි බොහෝ පින් රැස් කරමි දැයි?

මාණවය, එකාත්තයෙන් මැ (තෝ මෙසෙයින් දන් දෙන්තෙහි මෙසෙයින් යාගකරන්නෙහි බොහෝ පින් රැස් කෙරෙහි. මාණවය, යම් දයකයෙක් දනපතිවූයේ යදියන්ගේ බස් දන්තේ යාවයොග වූයේ ධර්මයෙන් භොගපයෝඡණා කෙරේ නම්, ධර්මයෙන් භොගපයෝඡණා කොට ධර්මලබ්ධි වූ ධර්මාධිගත වූ භොගයෙන් එකකුහට ද දන් දේ නම් - පෙ - සිය දෙනකුන්හට ද දේ නම්, එයින් වැඩි දෙනකුන්ට ද දේ නම්, බොහෝ පින් රැස් කෙරේ යයි,

ඉක්බිති මාස මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කීය.

490. “මම වදන් දන්නා, කාණ්ඩ්‍යවස්ත්‍රධාරී වූ තෘෂ්ණායෙන් තොර ව හැසිරෙණ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පුළුවුස්මි. යදනට නිසි, දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී යම් ගෘහස්ථයෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම්, මෙ ලොවහි මෙරමාහට අහර පැන් දෙන්තේ නම්, කෝතන්හි යාගකරන්නහුගේ යාගය ශුඬවන්නේද?” යි මෙසේ මාස ඇසීය.

491. “මෙ ලොවහි පින් කැමැති, මෙරමාහට ආහාරපාන දෙන දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී ගෘහස්ථයෙක් යදනට නිසි වූයේ යාග කෙරේ නම්, හේ තාදී වූ ම දක්ෂිණාර්භයන් අරියන්නේය” යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළුයේක.

- 492 යො යාවයොගො දන්තී ගහට්ඨො (ඉති මාසො මාණවො)
පුඤ්ඤඤීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො,
දදං පරෙසං ඉධ අත්තපානං
අක්කාහි මෙ හගවා දක්ඛිණෙය්‍යො.
- 493 යෙ වෙ අසක්කා විවරනති ලොකෙ
අකිඤ්ඤා කෙට්ඨිනො යත්තකා,
කාලෙන තෙසං හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 494 යෙ සබ්බසංයොජනඛන්ධනඤ්ඤ
දත්තා විමුක්ඛා අනිසා නිරාසා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 495 යෙ සබ්බසංයොජනවිපට්ඨකා
දත්තා විමුක්ඛා අනිසා නිරාසා
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 496 රාගඤ්ඤ දෙසඤ්ඤ පභාය මොහං
ඛිණාසවා වුසිතබ්‍රහ්මවරියා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 497 යෙසු න මායා වසති න මානො
යෙ චිතලොභා අමමා නිරසා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 498 යෙ වෙ න තණ්හාසු උපාතිපක්ඛා
චිතරෙය්‍ය ඔසං අමමා වරන්ති.
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 499 යෙසං තණ්හා නත්ති කුහිඤ්ඤී ලොකෙ
හවාහවාය ඉධ වා හුරං වා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.

492. මෙලොච්ඡි යදනට නිසි, දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී වූ යම් ගැහැටියෙක් පින් කැමැතියේ මෙරමාහට දන් දෙමින් යාග කෙරේ ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එබඳු මාහට දක්ෂිණාර්ථයන් වදළ මැනැවි.

493. ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් (රාගසංහාරී විසින්) නො ලැගියාහු පරිනිෂ්ටිතකාන්‍ය ඇතියාහු කිසිදු රහිත වූවාහු යනාන්ම වූවාහු හැසිරෙත් නම්, යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් නිසි කල්හි ඒ පුතුලන් කෙරෙහි භව්‍යසංඛ්‍යාන දන් පිරිනමන්නේ ය.

494. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ ද, හේ, යම් කෙනෙක් හැම සංයෝජනාදිනියන් සිද්ධවාහු අනුක්‍රම දමරයෙන් දමුනාහු ප්‍රඥ - වෙකොට්ඨික්කි දෙකින් විමුක්තවූවාහු (ආයතිවර්ත දුෂ්ඨාභාවයෙන්) ඊසරහිත වූවාහු (ක්ලෙශාභාවයෙන්) ආශා රහිත වූවාහු වෙත් නම්, ඒ පුතුලන් කෙරෙහි සුදුසු කල්හි භව්‍යය දනය කරන්නේ ය.

495. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් සථි සංයෝජනයෙන් වෙසෙසින් මිදුනු දහනවු විමුක්ත වූ අතීය වූ නිරාස වුහු නම් ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි යඤ්ඤය පවරන්නේ ය.

496. යම් බමුණෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාගකරන්නේ නම් රාග දෙස, මෝහ හැර පියා ක්ෂිණාසුව වූ වැසනීම කළ මහබ්බසර ඇති යම් කෙනෙක් වෙත් නම් නිසි කල්හි ඔවුන් කෙරෙහි භව්‍යය දෙන්නේ ය.

497. යම් බමුණෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාගකෙරේ නම්, හේ, යම් කෙනෙකුත් කෙරෙහි මායා නැද්ද, මාන නැද්ද, යම් කෙනෙක් පහ කළ ලොභ ඇත්තාහු ද මමඤයෙන් තොරවූවාහු ආශාරහිත වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දන් දෙන්නේ ය.

498. යම් බමුණෙක් පින්කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් ඒකාන්තයෙන් කාම තෘෂ්ණාදියෙහි නො වැටුණාහු, චතුරොසය තරණය කොට මමඤයෙන් තොරව හැසිරෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දන්දෙන්නේ ය.

499. යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පින්කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම්කුන්හට මෙලොච්ඡි වේවයි, පරලොච්ඡි වේවයි කිසිදු ලොවෙක්හි ශාශ්වත උච්ඡේද විසින් නොහොත් දුනර්භවයාගේ අනභිනිර්වාණිය සදහා තෘෂ්ණා නැත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි භව්‍යය දෙන්නේ ය.

- 500 යෙ කාමෙ භික්ඛා අග්ගිතා¹ වරනති
සුසංඝඤ්ඤානතො තසරංච උජ්ජි.
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 501 යෙ විතරාගා සුසමාහිතීන්ද්‍රියා
විනෙදව රාහුග්ගහණං පමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 502 සමිත්තාවිනො විතරාගා අකොපා
අයසං ගතී නත්ථී ඉධ විප්පභාය,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 503 ජභික්ඛා ජාතිමරණං අභ්‍යසං
කරංකරං සබ්බමුපාතීවක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 504 යෙ අක්කදීපා විවරනති ලොකෙ
අකිංඤ්ඤාතා සබ්බධි විප්පමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 505 යෙ හෙත්ථ ජානනති යථා යථා ඉදං
අයමනතිමා නත්ථී පුනඤ්ඤවොති,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 506 යො චේදගු ක්කානරතො සතීමා
සමොධිපකෙතො සරණං බහුනතං,
කාලෙන තමහි භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.

500. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් කාමයන් හැරපියා තෘෂ්ණා රහිත වූවාහු (අනගාරව) මොනොවට සංයතආත්ම ඇත්තාහු සෘජු නඩාවක් සෙයින් හැසිරෙත් ද, නිසි කල්හි එ පුහුලන් කෙරෙහි දන් දෙන්නේ ය.

501. පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇති යම් බමුණෙක් යාග කෙරේ නම් හේ, පහ කළ රාග ඇති යම් කෙනෙක් මොනොවට සමාහිත වූ ඉඳුරන් ඇත්තාහු රාහු ග්‍රහණයෙන් ප්‍රමුක්ත වූ චන්ද්‍රයා සෙයින් ප්‍රමුක්ත වෙත් ද, එපුහුලන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දන් දෙන්නේ ය.

502. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් කෙලෙස් සන්තිච්චන්තාහු පහ කළ රාග ඇත්තාහු කෝප රහිත වූවාහු ද, යමකුන්ට මෙලොවහි ස්කන්ධ හැරපියා ලීමෙන් පුනර්භව ගමනෙක් නැත් ද, එ පුහුලන් කෙරෙහි සුදුසු කල්හි යඥ දෙන්නේ ය.

503. යම් බමුණෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇත්තේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් ජාතී මරණ නිරවශේෂයෙන් හැරපියා හැම කථාකථි භාවය ඉක්ම ගියාහු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා පිරිණමන්නේ ය.

504. යම් බමුණෙක් පින් කැමැති ව යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් රාගාදි කිඤ්චනයෙන් තොර වූවාහු හැම ස්කන්ධයන්හි මිදුනාහු ආත්මභූතම, පිහිට කොට ඇත්තාහු ලොවහි හැසිරෙත් ද එ පුහුලන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා පිරිණමන්නේ ය.

505. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් තෙල ස්කන්ධාදි ආයතනයෙහි මෙ ස්කන්ධායතනාදිය යම් පරිදි නම්, එ ස්වභාව එසේ ම යයි ද මේ අන්තීම ජාතිය වේ පුනර්භවයෙක් දැන් නැතැයි ද දකිත් නම්, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා දෙන්නේ ය.

506. යම් බමුණෙක් පින් පතන්නේ යාග කෙරේ නම් හේ, යමෙක් (සිවුමග්‍ර නැණ නම් වූ) වෙදයෙහි කෙළ පැමිණියේ (යවැදැරුම් සතන විහාර ස්මාතියෙන්) ස්මාතිමත් වූයේ ධ්‍යානාභීරත වූයේ සච්ඡතාඥනයට පැමිණියේ බොහෝ දෙනාට සරණ වේ ද, එ පුහුලා කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා දෙන්නේ ය.

507. අද්ධා අමොසා මම පුච්ඡනා අහු (ඉති මාසොමාණවො)
අකඛාසි මෙ හගවා දකඛිණෙයො,
ඛං හෙසු ජානාසි යථා තථා ඉදං
තථා හි තෙ වීදිකො එස ධම්මො.
508. යො යාවයොගො දුතපති ගහට්ඨො
පුඤ්ඤාසීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො,
දදං පරෙසං ඉධ අනුපානං
අකඛාසි මෙ හගවා යඤ්ඤසම්පදං.
509. යජසු යජමානො මාසාති (හගවා)
යඛිකා ව චිත්තසාදෙහි විතං,
ආරමිණං යජමානස්ස යඤ්ඤං
එසු පතිඤ්ඤාස ජනාති දෙසං.
510. සො විතරාගො පටිනෙයා දෙසං
මෙතං විතං භාවයං අපමාණං,¹
රතතිද්ධිං සතතං අපමනෙහි
සඛ්ඛාදිසා එරතෙ අපමඤ්ඤං.
511. කො සුඤ්ඤාති මුච්ඡති ඛණ්ඩාති ව
කෙනාසනනා ගච්ඡති මුඤ්ඤාලොකං,
අජානනො මෙ මුනි මුහුති පුට්ඨො
හගවා හි මෙ සකඛි මුඤ්ඤාස දිට්ඨො
තුචං හි නො මුඤ්ඤාසමොති සචං
කථං උපපජ්ජති මුඤ්ඤාලොකං ජුතිමා.
512. යො යජති තිව්ධං පුඤ්ඤාසම්පදං (මාසාති හගවා)
ආරාධයෙ දකඛිණෙයාති තාදී,
එවං යජිත්වා සම්මො යාවයොගො
උපපජ්ජති මුඤ්ඤාලොකාති මුඤ්ඤා.

එවං වුඤ්ඤා මාසො මාණවො හගවන්තං එතද්ධොව: අභිකකන්තං හො
ගොතම් - පෙ- අජ්ජතග්ගො පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

මාගසුඤ්ඤානං නිවර්තං.

1. භාවයමපමාණං - මජ්ඣං.

507. (මාස මානව මෙසේ විවාරයි:) එකැතින් මාගේ පැන පිළිවිසුම නො සිස් මැ විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දක්ෂිණාර්භයන් දෙසු සේක. නුඹ වහන්සේ එකානනයෙන් මෙ ලොවිහි මෙ ඥෙයාධම්මය යථාභවයෙන් දන්නා සේක. තෙල ධම්මානුච නුඹ වහන්සේ විසින් එ ඇති සැටියෙන් දන්නා ලද වෙයි.

508. යදනට යෝග්‍ය වූ දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී වූ යම් ගැහැටියෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් මෙලොවිහි මෙරමා හට ආහාර පාන දෙනුයේ නම්, එබඳු මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යඤ සම්පන්නිය වදළ මැනව.

509. (බුදුහු මෙසේ වදළහ:) මාසය, යජමාන වූයෙහි යාග කරව, සියලු තන්හි තෙකල්හි සිත් පහන් කරව, යාග කරන්නා හට යඤය ආලම්බන වෙයි. එ යඤලම්බනයෙහි පිහිටා රාගාදී ත්‍රිවිධ දෙෂය හැරපියන්නේ ය.

510. මෙසෙයින් භෝගයන්හි චිතරාග වූ භේ, සක්‍යයන් නිමිති කොට උපදනා දෙව්‍යය මැඩැ අප්‍රමාණ මෙත්‍රීවික්‍යය වඩන්නේ රාත්‍රිඤ්ඤයෙහි නිරතුරු අප්‍රමාණ වූයේ මෙන්දැනුන් නම් වූ අප්‍රාමාණ්‍යය හැම දික්හි පතුරන්නේ යි.

511. කවරෙක් ශුද්ධ වේ ද? මිදේ ද? බැදේ ද? කවර කරුණෙකින් තෙමේ බබලොව යේ ද? මුනින්ද්‍රයන් වහන්සේ, මේ කරුණ නො දත් මට වදළ මැනව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ම විසින් අද බ්‍රහ්ම සියැසින් දන්නා ලද ය. මුඹ වහන්සේ අපට සත්‍ය විසින් බ්‍රහ්මයම වෙති. ජොතිෂමත් වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, කෙසේ නම් බබලොවට පිළියද විසින් පැමිණේ දැයි (මාස බුදුරදුන් පිළිවිසි.)

512. මාස, යමෙක් (සුච්චි මුඤ්චන අපරවෙනනා ප්‍රසාද සංඛ්‍යාත) ත්‍රිකාල ප්‍රසාදයෙන් යුත් යඤසම්පන්නිය සපයා ද තාදීගුණ යුත් දක්ෂිණාර්භයන් ආරාධනා කෙරේ නම්, යදනට යෝග්‍ය වූයේ මෙසේ මැනවින් යඤ කොට බබලොවට පැමිණේ යයි කියමි" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේකි.

මෙසේ වදරත් ම මාසමාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ දැන්විය: හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ, ඉතා කාන්ත ය - ප - අද පටන් දිවිඳිමියෙන් සරණ ගිය උච්චුවකු කොට මා ධරණ සේක්වයි.

මාස සූත්‍රය නිමි.

සහිය සුතනං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලාතුකතිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන සහියසස පරිබාජකසස පුරාණසාලොභිතාය දෙවතාය පඤ්ඤා උද්දිට්ඨා භොනති, යො තෙ සහිය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො ව්‍යාකරොති, තස්ස සන්නිකෙ බ්‍රහ්මචරියං චරෙය්‍යාසීති.

අප්ථ ඛො සහියො පරිබාජකො තස්සා දෙවතාය සන්නිකෙ තෙ පඤ්ඤා උග්ගහෙත්වා යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සංඛින්නො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්තරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කසසපො¹ මකඛලී ගොසාලො අජිතො කෙසකම්බලො පකුඛො කචවායනො සඤ්ජයො බෙලලව්ඪී පුතෙනා නිගණේයානාතපුතෙනා. තෙ උපසංකම්පිතා තෙ පඤ්ඤා පුට්ඨති, තෙ සහියෙන පරිබාජකෙන පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්පායනති, අසම්පායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොනති, අපි ච සහියඤ්ඤා ච පරිබාජකං පටිපුට්ඨනති, අප්ථ ඛො සහියස්ස පරිබාජකස්ස එතදභොසි: යෙ ඛො තෙ භොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සංඛින්නො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්තරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කසසපො - පෙ - නිගණේයා නාතපුතෙනා. තෙ මයා පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්පායනති අසම්පායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොනති, අපි ච මමඤ්ඤා චෙත් පටිපුට්ඨනති, යනනුනාහං භීතායාවතතිත්වා කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යනති.

අප්ථ ඛො සහියස්ස පරිබාජකස්ස එතදභොසි: අයම්පි සමණො ගොතමො සංඛි වෙච ගණි ච ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්තරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස, යනනුනාහං සමණං ගොතමං උපසංකම්පිත්වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨෙය්‍යනති.

1. පුරණකසපො - 2. 2.

සහිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි සහිය නම් පරිව්‍රාජකයාගේ පැරැණි සහලේ නැවු දෙවියකු විසින් පැන උදෙසන ලද වෙයි. “සහිය, යම් මහණෙක් වේවයි බමුණෙක් වේවයි නා විසින් මෙ පැන පුළුවස්නා ලද්දේ විවරණ කෙරේ නම්, උහු හමුයෙහි බඹසර වස”යි.

එක්බිති සහිය පිරිවැරී එ දෙවි වෙත පැන උගෙන පූරණ කස්සපය, මක්ඛලි ගෝසාලය, අජිත කේසකම්බලය, පකුධ කච්චායනය, සඤ්ජය බෙලලට්ඨිපුත්තය, නිගණ්ඨ නාතපුත්තය යන මෙබඳු ශිෂ්‍ය සංඝයාගෙන් යුක්ත වූ ගණයා ඇති ගණාවායථී වූ අභිඤ්ඤා වූ යශස්වී වූ දෘෂ්ටිනීරීකර වූ බහුජනයා විසින් සන්පූරුෂය යි සමමත වූ යම් මහණ බමුණෝ වෙත් නම්, ඔවුන් වෙත ගොස් එ පැන පුළුවස්සි. සහිය පිරිවැරී විසින් පැන පුළුවස්නා ලද ඔහු නො සපයත්. නො සපයන්නාහු කෝප හා දොෂ හා දෙමනස් හා පාළකරත්. වැලිත් සහිය පිරිවැරී ම ප්‍රතිපාව්‍යා කරත්. එක්බිති සහිය පිරිවැරී හට තෙල සිත් විය: “පූරණ කස්සපය - පෙ - නිගණ්ඨනාත පුත්තය යන යම් ශිෂ්‍ය සංඝයාගෙන් සපත් වූ ගණයා ඇති ගණදුරු වූ විශ්‍රාත වූ යශස්වී වූ නීරීකර වූ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසමමත වූ හවත් මහණ බමුණෝ ඇත් නම්, ඔහු මා විසින් පැන පුළුවස්නා ලද්දහු පිළිතුරු නො සපයත්. නො සපයන්නාහු කෝප හා දොෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළ කෙරෙත්. වැලිදු මා මැ පුළුවස්ති. මම ගිහි භාවයට පෙරැළි කම්සුව වළඳනෙම මැනැවැ”යි.

එක්බිති සහිය පිරිවැරීහට තෙල සිත් විය: “මේ ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝත් ශිෂ්‍ය සංඝයා ඇතියාහු ගණයා ඇත්තාහු ගණදුරු වූවාහු විශ්‍රාත වූවාහු යශස්වී වූවාහු නීරීකර වූවාහු බොහෝ ජනයා විසින් සාධු සමමතයහ. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරාත් ගොස් මෙ පැන පුළුවස්නෙම මැනැවැ”යි.

අප්ථං ඛො සභිතස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතද්දහොයි: යෙපි ඛො තෙ භොතෙනා සමණඛානිකා ජිණ්ණා වුද්ධා මහජ්ජකා අභිගතා වයො අනුප්පන්නා ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සධ්ධිනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසසීනො තිස්සකරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කස්සපො - පෙ - නිගණේයා නාගපුත්තො තෙපි මයා පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්මායනති අසම්මායනා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පට්ඨයඤ්ඤා පාතුකරොනති, අපි ච මඤ්ඤාදෙවස්ස පටිපුච්ඡන්ති, කං පන මෙ සමණො ගොතමො ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො ව්‍යාකරිස්සති, සමණො හි ගොතමො දහරො වෙච ජාතියා නථො ච පබ්බජ්ජායාති. අප්ථං ඛො සභිතස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතද්දහොයි: සමණො ඛො දහරොති න පරිභොතඤ්ඤා දහරොපි වෙස සමණො ගොතමො මහිඤ්ඤා භොති මහානුභාවො, යනුනාහං සමණං ගොතමං උපසඤ්ඤාමිත්වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨස්සානති,

අප්ථං ඛො සභිතො පරිබ්බාජකො යෙන රාජගහං තෙන වාරිකං පකකාමී. අනුපුට්ඨෙන වාරිකං වරමානො යෙන රාජගහං වෙථවිතං කලුඤ්ඤා නිවාපො, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවිතං සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනියං කපං සාරාණියං¹ උත්තරාදිකං එකමනං නිසීදි, එකමනං නිසීදෙනා ඛො සභිතො පරිබ්බාජකො හගවිතං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

513. කඨඨි වෙච්ඡිච්ඡි අගමං. (ඉති සභිතො)
පඤ්ඤා පුච්ඡිතුං අභිකඤ්ඤාමානො,
තෙසනකකරො හවාහි පඤ්ඤා මෙ පුට්ඨො
අනුපුට්ඨං අනුධම්මං ව්‍යාකරොහි මෙ.

514. දුරතො ආගතො සි සභියා (ති හගවා)
පඤ්ඤා පුච්ඡිතුං අභිකඤ්ඤාමානො,
තෙසනකකරො හවාහි පුට්ඨො
අනුපුට්ඨං අනුධම්මං ව්‍යාකරොමි තෙ.

515. පුච්ඡ මං සභිය පඤ්ඤා යං කිඤ්ඤි මනසිච්ඡයි,
තස්ස තස්සෙව පඤ්ඤස්ස අහං අනතං කරොමි තෙ'ති.

අප්ථං ඛො සභිතස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතද්දහොයි, අච්ඡරියං චිත භො අබ්භුතං චිත භො යං චිතාහං අඤ්ඤාසු සමණඛානිකාසු ඔකාසකම්ම - මත්තම්මි නාලස්සං, තං මෙ ඉදං සමණෙන ගොතමෙන ඔකාසකම්මං කතන්ති අත්තමනො පමොදිතො උදෙශො පිතිසොමනස්සජානො හග - විතං පඤ්ඤා පුච්ඡි:

1. සාරාණියං - මජ්ඣ. ඉ. 3

ඉක්බිති සභිය පරිව්‍රාජකහට තෙල සිත් විය: පුරණ කසප යැ - පෙ - නිගණ්ඨනාක පුත්තය යන මෙ බදු යම් ඒ ජරාච්ඡේ වූ අභිභූතාධික වාද්ධිමයභිද්ධව පත්, ජාතිමහලලකතායෙන් සමන්වාගත, දෙතුන් රාජපරිවෘත්තයක් ඉක්මගිය, පැසුළු වියපත්, සාධකය ශ්‍රමණධර්මයෙහි තෙර බවට පත්, වීරරාත්‍රඤ්චු, පැවිදිදායන් බොහෝ කල්ගිය, ශිෂ්‍යගණයා ඇති, ගණයා ඇති කරණ, ගණදුරු වූ, ඥානා වූ, යශස්වී වූ, තීර්ථකර වූ බහුජනයා විසින් සාධු සමමත වූ මහණ බමුණෝ වෙත් නම්, ඔහුද මා විසින් පැන පුළු වූයනාලද්දහු පිළිතුරු නොසපයන්. නොසපයන්නාහු කෝප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළු කෙරෙත්. වැලිත් මා මැ එකරුණෙහි ප්‍රතිපාද්වා කරන්. මා විසින් මෙ පැනපුළුවූයනා ලද ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කවර නම් විසැදුමක් කරන්ද? ශ්‍රමණගෞතමයෝ ජාතියෙන් දහරයහ. පැවිද්දෙන් නවකයහ"යි. එකල්හි සභිය පරිව්‍රාජකහට මෙසින් විය: "මහණ දහර වුව, හේ මහ ඉදු ඇතියේ මහානුභාව ඇතියේ යැ, මහණ වනාහි දහර යයි පරිභව නො කටයුතුයේ වෙයි. මම මහණ ගොයුම් කරා ගොස් මෙ පැන පුළුවූයනෙම් මැනවැ"යි.

එක්බිති සභිය පිරිවැජ්ඣ රජගහ බලා වාරිකාවට නික්ම ගියේය. අනුපිළි-වෙළින් සැරිසරන්නේ රජගහ නුවර කලඤ්ඤ නිවාප නම් වේච්චනය කරා ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කපා කොට ගිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කරුණු ගන්වා කීය:

513. ප්‍රශ්නව්‍යාකරණකාචික්ඛා ඇතියෙම්, ප්‍රශ්නාර්ථයෙහි විචිකිත්සා ඇතියෙම්, පැන පුළුවූයනට කැමැතියෙම් පැමිණියෙම්. පුළුවූයනාලද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ අත්‍යය කරණයෙක් මැ මට අනුපිළි-වෙළින් අර්ථානුරූප පාළිය විවරණ කළමැනැවැයි සභිය කීය.

514. "සභිය, දුර්ගිට (තෝ) පැන පුළුවූයනට කැමැති ව ආයෙහි ය. (නාවිසින්) පුළුවූයනාලද්දෙම් ඒ ප්‍රශ්නයන්ගේ පයථිවසාන කරමි. පැන පිළිවෙළින් අභිරූප ධර්මය කොපට විවරණ කරන්නෙමි"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක.

515. සභිය, සිතින් යම් මැ කිසිවක් කැමැතියෙහි නම්, එ පැන මා පුළුවූය්ව, මම කොපට එ එ ප්‍රශ්නයාගේ පයථිවසානාය කරන්නෙමි.

එකල්හි සභිය පිරිවැජ්ඣට තෙල සිත් විය: "භවත්ති, එකැතියන් අසිරියෙකි. භවත්ති, එකැතියෙන් නො වූ වීරුයෙකි. අන් මහණ බමුණන් මෙකැ මම එකැතින් යම්බඳු අවකාශමාත්‍රයකුදු නොලදිම ද, මට එ අභිසරය ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් දෙන ලද්දේ ය"යි ආරාධිත සිත් ඇත්තේ පුළුදින වූයේ ඔද වැඩි සිතැතියේ හටගත් ප්‍රීතිසොම්නස් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් පැන පිළිවිසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

- 516 කිං පක්ඛිනමාහු භික්ඛුනං (ඉති සභියො)
සොරතං කෙන කථංඤා දත්තමාහු,
බුද්ධොති කථං පට්ඨවිති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති¹
- 517 පජේජන කතෙන අත්තනා (සභියාති භගවා)
පරිනිබ්බානගතො චිති ඡාඡාකඤ්ඤා,
විභවඤ්ඤා භවඤ්ඤා විප්පභාය
වුසිත්වා ධිඤ්ඤාපුනඤ්ඤා ස භික්ඛු
- 518 සබ්බස්ස උපේක්ඛකො² සතිමා
න සො භිංසති කඤ්ඤා සබ්බලොකෙ,
තිශ්ශාසා සමඡො අනාථිලො
උසස්ස යස්ස න සන්ති සොරතො සො.
- 519 යස්සිඤ්ඤාති භාවිතාති
අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා ව සබ්බලොකෙ,
තිබ්බිජ්ඣා³ ඉමං පරඤ්ඤා ලොකං
කාලං කඤ්ඤාති භාවිතො ස දත්තො.
- 520 කප්පාති විවෙය්‍ය කෙවලාති
සංසාරං උභයං චුතුපපාතං,
විගතරජමනඤ්ඤාං විසුද්ධං
පත්තං ජාතිකඤ්ඤාං තමාහු බුද්ධානි.
- අපං බො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනිඤ්ඤා
අනුමොදිතො අත්තමතො පමොදිතො උදග්ගො පිතිසොමනසාජාතො
භගවතං උක්ඛං පඤ්ඤා පුළුඤ්ඤා:
- 521 කිං පක්ඛිනමාහු බ්‍රාහ්මණං (ඉති සභියො)
සමණං කෙන කථංඤා නභාතකොති,
නාගොති කථං පට්ඨවිති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති.

1. ව්‍යාකරොති - මජ්ඣ.

3. තිබ්බිජ්ඣා වු.1.

2. උපේක්ඛකො - වු. 2.

516. (සභිය මෙසේ විචාරයි) කවර ප්‍රාජ්ඣයක් (අධිගමයක්) ඇතියහු මහණැයි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් (මහණ) සොරක (මොනවට සන්තුන්) යයි කියත් ද? කිසෙයින් (මහණ) දහ්‍යයි කියත් ද? කිසෙයින් බුද්ධ යයි කියනු ලැබේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා විසින් පුළුවියනා ලද ඔබ වහන්සේ විවරණ කරන සේක්ව යි.

517. (බුදුහු සභිය යි අමතා) තමා (භාවනා විසින්) කළ මාරියෙන් ක්ලෙශපරිනිව්‍රාණයට ගිය, වෙසෙයින් තුණු සැක ඇති (විපතති සම්පතති, භානි - වෘද්ධි, උච්චද - ශාශ්වත, අපුණ්‍ය - පුණ්‍ය සංඛ්‍යාත) විභව හා භව හැර පියා වැස ගිමවු මහ බඹසර ඇති, ක්ෂීණ වූ පුතභිව ඇති ඵ පුද්ගල හික්කු වෙයි.

518. යමෙක් රූපාදි හැම අරමුණුහි (භවිකාපෙක්ෂායෙන්) උපෙක්ෂිතවූ ස්වභාවයක් වූ හේ හැම ලොවහි කිසිදු ප්‍රාණියකු නොපෙළන්නේද වතුරොස තරණය කෙළේ ද (සන්තුන් පව ඇති හෙයින්) ශ්‍රමණ වූයේ ද, (ඇවිළගත් මිත්‍රයා සංකල්ප නැති හෙයින්) අනාවිල වූයේ ද, යමකුහට ඖදරික වෙවයි සුක්ෂම වෙවයි රාග, දෝෂ, මෝහ, මාන, දාෂ්ටි, ක්ලේශ, දුශ්චරිත සංඛ්‍යාතා සප්තොත්සදයෝ නොමැත්තාවූ ද, හෙ සෝරත නම් වෙයි.

519. යමකු විසින් අධ්‍යාත්මයෙහි හා බාහිරයෙහිදී හැම ස්කන්ධ-ලෝකයෙහි වූ වක්ෂුරාදිභේදිඤ්ජයෝ (ගොවරභාවනා වාසනාභාවනා විසින්) වධනාලඤ්ඤ ද, මෙ සංසර්ගස්කන්ධලෝකය හා පරසර්ගස්කන්ධලෝකය හා පිළිවිද (දැන) වැඩූ සිතැතියේ ජීවිතක්ෂය කාලය සාපෙක්ෂ ව වෙසේ ද, හෙ දහ්‍ය වෙයි.

520. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිකල්පයන් ද, සසර ද, ව්‍යුති උපපතති දෙක ද, යන මෙ හැම අනිත්‍යාදි විසින් දැන කෙලෙස් රජස් දුරු වූ, රාගාදි අඛණ්ඩ රහිත වූ, රාගාදිමලවිභවයෙන් විමුද්ධ වූ, නිව්‍රාණ සංඛ්‍යාත ජාතික්ෂයට පැමිණි ඵ පුභුල් බුද්ධ යි කියත් යැයි (වදළහ.)

ඵකල්හි සභිය පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙණු අනුමෝදන් වැ සතුටුසිත් ඇතියේ ප්‍රමුද්ධ වූයේ ඔදපත්සිතැත්තේ හටගත් ප්‍රීති සොම්නස් ඇතියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු පැන පිළිවිසි:

521. (සභිය මෙසේ පිළිවිසි යි) කවර ප්‍රාජ්ඣ ඇතියක්හු බ්‍රාහ්මණයැයි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් ශ්‍රමණයැයි කියත් ද? කිසෙයින් ස්නාතකයැයි කියත් ද? කිසෙයින් 'නාග'යි කියනු ලැබේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ම'විසින් පුළුවියනාලඤ්ඤ විවරණ කළ මැනව.

522 බාහිකා සබ්බපාපානි (සභියානි භගවා)
විමලො සාධු සමාහිතො, ධීතකො,
සංසාරමතිව ඛෙට්ඨි සො
අසිකො තාදි පට්ඨවතෙ බ්‍රාහ්මා.

523 සමිකාවි පහාය පුඤ්ඤපාපං
විරජො ඤාතො ඉමං පරඤ්ඤා ලොකං,
ජාතිමරණං උපාතිවතො
සමණො තාදි පට්ඨවතෙ තප්පතා.

524 නිත්තායා¹ සබ්බපාපකානි
අජකිංතා ඛේදා ව සබ්බලොකෙ,
දෙවමනුසෙසස්ස කප්පියෙස්ස
කපං නෙති තමාස්ස නහාතකොති.

525 ආඥා න කරොති කිඤ්චි ලොකෙ
සබ්බසංයොගෙ විසජ්ජ ඛන්ධානානි;
සබ්බස්ස න සජ්ජති විමුක්තො
නාගො තාදි පට්ඨවතෙ² තප්පතානි.

අප් ඛො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවතං උත්තරිං පඤ්ඤා
අසුච්ඡි.

526 කං ඛෙත්තජිනං වදන්ති බුද්ධා (ඉති සභියො)
කුසලං කෙත කප්ඤ්ඤා පණ්ඩිතොති,
මුනි නාම කපං පට්ඨවති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.

527 ඛෙත්තානි විවේයා කෙවලානි (සභියානි භගවා)
දිඛං මානුසකඤ්ඤා බ්‍රහ්මඛෙත්තං,
සබ්බඛෙත්තමුලඛන්ධානා පමුක්තො
ඛෙත්තජිනො තාදි පට්ඨවතෙ තප්පතා.

528 කොසානි විවේයා කෙවලානි
දිඛං මානුසකඤ්ඤා බ්‍රහ්මකොසං,
සබ්බකොසමුලඛන්ධානා පමුක්තො
කුසලො තාදි පට්ඨවතෙ තප්පතා.

1. නිත්තායා පි, 1.

2. පට්ඨවති - පි 1, 2.

522. ('සභිය' යි අමතා බුදුහු මෙසේ වදනුහ:) හැම පව බැහැර ලා (විගතමල භාවයෙන්) විමල වූ, අග්‍රඵල සමාධියෙන් මොනොවට සමාහිත වූ, ස්ථිතාත්ම ඇති, සංසාරහේතු සමතික්‍රමණයෙන් සසර ඉක්මැ යිටි, (වැසනිම වූ කිස ඇති හෙයින්) කේවලී වූ, තෘෂ්ණා දෘෂ්ටියෙන් අනිශ්‍රිත වූ, (ලොකධර්මයෙන් නිර්විකාර හෙයින්) තෘදී වූ එ ක්ෂණාසුච තෙම 'බ්‍රාහ්මණ' යි කියනු ලැබේ.

523. අරිමගින් කෙලෙස් සන්තිද වූ, පින් පව නසා පියා එහෙයින්ම රාගාදී රජස් නැති, මෙ ආධ්‍යාත්මික ස්කන්ධාදී ලෝකය හා බාහිර ස්කන්ධාදී ලෝකය හා අනිත්‍යාදී විසින් දැන, ජාති හා මරණ හා ඉක්ම ගිය තරාත්ම වූ තෘදී පුද්ගල 'ශ්‍රමණ' යි කියනු ලැබේ යි.

524. ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් හැම ස්කන්ධාදී ලෝකයෙහි හැම පව දෙවා පියා (තණ්හාමානදිට්ඨියන) කල්පන කටයුතු දේවමනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි යමෙක් තෘෂ්ණාදී කල්පනයට නොයේ ද, ඔහු 'ස්නාතක' යි කියත්.

525. (යමෙක්) ලොවැ සථිසංයෝජන සංඛ්‍යාත බන්ධන හැරුපියා කිසිදු ආශු සංඛ්‍යාත පාපයක් නොකෙරේ ද, උභය විමුක්තියෙන් මිදුනේ හැම ස්කන්ධාදියෙහි සංඛ්‍යාවයෙන් නොලැගේ ද, තරාත්ම වූ එ තෘදී පුද්ගල 'නාග' යි කියනු ලැබේ.

ඉක්බිති සභිය පරිශ්‍රාජක .. මත්තෙහිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් පැන පිළිවිසි.

526. (සභිය මෙසේ පිළිවිසිනි:) බුදුහු කවරකු 'බෙක්කජිත' යි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් 'කුසල' යි කියත් ද? කිසෙයින් 'පණ්ඩිත' යි කියත් ද? කිසෙයින් 'මුනි' නමැයි කියනු ලැබේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා විසින් පුළුවස්නා ලදහු විවරණ කළ මැනවි.

527. (බුදුහු සභිය අමතා මෙසේ වදනැති:) දිව්‍ය ක්ෂේත්‍ර, මානුෂක ක්ෂේත්‍ර, බ්‍රහ්ම ක්ෂේත්‍ර වූ, චක්ෂුරාදී ආයතන සංඛ්‍යාත සකල ක්ෂේත්‍රයන් අනිත්‍යාදී විසින් විමසා දැන සකල ක්ෂේත්‍රයනට මූලබන්ධන වූ අවිද්‍යා හව තෘෂ්ණාදියෙන් ප්‍රමුක්ත වූ තරාත්ම වූ තෘදී පුද්ගල 'බෙක්කජිත' යි කියනු ලැබෙයි.

528. දිව්‍ය කෝෂ, මානුෂක කෝෂ, බ්‍රාහ්ම වූ සකල කර්ම කෝෂයන් (අනිත්‍යාදී විසින්) පිරිසිදු දැන සථි කර්මකෝෂයනට මූලබන්ධන සංඛ්‍යාත අවිද්‍යා හව තෘෂ්ණාදියෙන් ප්‍රමුක්ත වූයේ තරාත්ම තෘදී පුද්ගල 'කුසල' යි කියනු ලැබේ යි.

529 තද්විධානී විවේචන පණ්ඩිතානී
අර්ථකතං බහිද්ධා ව සුද්ධිපඤ්ඤා,
කණ්ණං සුඤ්ඤාමුපාතිවිනේන
පණ්ඩිතො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා.

530 අසතඤ්ඤා සතඤ්ඤා ඤානා ධම්මං
අර්ථකතං බහිද්ධා ව සබ්බලොකෙ,
දෙවමනුසංසිති පුප්පතියො
සබ්බං ජාලමතිච්ඡ¹ සො මුනීති.

අප්ඵ මො සමියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවන්තං උත්තරි. පඤ්ඤං අපුප්පිති.

531 කිං පනතිනමාහු වෙදගුං (ඉති සමියො)
අනුච්ඡිතං කෙන කප්ඤ්ඤා විරියවාති,
ආජානියො කිනති නාම භොති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.

532 වෙදනී විවේචන කෙවලානී (සමියානි භගවා)
සමණානං යාතිධස්සි² බ්‍රාහ්මණානං,
සබ්බ වෙදනාසු විතරාගො
සබ්බං වෙද මතිච්ඡ වෙදගු සො.

533 අනුච්ච පපඤ්ඤාමාරුපං
අර්ථකතං බහිද්ධා ව රොගමූලං,
සබ්බරොගමූලබ්බිතා පමුනේන
අනුච්ඡිතො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා.

534 විරතො ඉධ සබ්බපාපකෙහි
නිරයදුක්ඛමතිච්ඡ විරියවා සො,
සො විරියවා පධානවා
ධිරො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා.

535 යසසසු ලුතානි බ්බිතානි
අර්ථකතං බහිද්ධා ව සබ්බමූලං,
සබ්බසබ්බමූලබ්බිතා පමුනේන
ආජානියො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා'ති.

1. සබ්බජාලමතිච්ඡ - මු. 2

2. යාති පස්සි - මු.

529. ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් චක්ෂුරාදී උභය පණ්ඩරයන් (ආයතනයන්) අනිත්‍යාදී විසින් විමසා දූත ඉද්ධ ප්‍රඥ ඇතියේ පාපපුණ්‍ය සංඛ්‍යාත කෘෂ්ණ ශුක්ල ධර්මයන් ඉක්ම ගියේ තථාත්ම තාදී පුද්ගල 'පණ්ඩිත'යි කියනු ලැබෙයි.

530. ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහිර වූ ද සියලු ලෙවිහි අයත් පුරුෂයන්ගේ හා සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය (ප්‍රවිච්චයඤානයෙන්) දූත සිටි යමෙක් දෙව් ජිනිසුන් විසින් පිදියයුතුවේද, සජ්තවිධ සංඛ්‍යා හා තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි යන ද්විවිධ ජාලය ද ඉක්මැ සිටි හෙ 'මුනි' යි කියනු ලැබේ.

එකල්හි සභිය පිරිවැරී ... මතුයෙහිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් පැන පිළිවිසි:

531. (සභිය මෙසේ පිළිවිසිසි:) 'කුමකට පැමිණියහු 'වෙදඟු' යි කියන්නේද? කවර කරුණෙකින් 'අනුච්ඡිත' යි කියන්නේද? කිසෙයින් 'වියාචිත' යි කියන්නේද? කවර හෙයින් 'ආජානෙය' නම් වෙද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ම විසින් පුළුස්වන්නා ලදහු විවරණ කරණු මැනව.

532. (බුදුහු සභිය අමතා මෙසේ වදාරති) මෙලොවැ මහණ බමුණන්ගේ යම් වෙදයෝ ඇත්ද? එ හැම වෙද ශාස්ත්‍ර (අනිස ඇ විසින්) පිරිසිදු දූත (එ වෙද ප්‍රත්‍යයෙන් උපදනා) සියලු වෙදනාවන්හි විතරාග වූයේ එ හැම වෙද ඉක්මවා සිටි හෙ 'වෙදඟු' යි කියනු ලැබෙයි.

533. ආධ්‍යාත්මික සත්ත්‍යානායෙහි හා බාහිර සත්ත්‍යානායෙහි රොගයනට කරුණු වූ (තණ්හා දිට්ඨිමාන යන) ප්‍රපණ්ඩයන් හා (එයින් උපදනා) නාමරූප ද (අනිත්‍යාදී විසින්) දූත, හැම නාමරූප රොගයන්ගේ මූලබ්‍රහ්මකයෙන් ප්‍රමුක්ත වූ තථාත්ම තාදී පුද්ගල 'අනුච්ඡිත' යි කියනු ලැබෙයි.

534. යමෙක් මෙලොවැ හැම පව් දහමින් වෙන් වූයේ නිරාදුක් ඉක්මැ සිටි හෙ වියාචි ඇත්තේ වෙයි. (වතුරඛන සමන්වාගත) වියාචි ඇති ප්‍රධන් ඇති තථාත්ම වූ තාදී එ පුද්ගල ධර්ම යි කියනු ලැබෙයි.

535. යමකුගේ ආධ්‍යාත්මික සත්ත්‍යානායෙහිත් බාහිර සත්ත්‍යානායෙහිත් වූ සංයෝජන සංඛ්‍යාත ඛණ්ඩකයෝ ද රාගාදී සංඛ්‍යාමූලය ද සිද්ධලතා ලද්දහු වෙත් ද, හැම සංඛ්‍යාමූලයෙන් හා ඛණ්ඩකයෙන් මුත් තථාත්ම වූ තාදී පුද්ගල 'ආජානෙය' යි කියනු ලැබේ.

අට ධො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවතො උත්තරිං පඤ්ඤා අපුච්ඡි.

- 536 කිං පනතිනමාහු සොකභියං (ඉති සභියො)
අරියං කෙන කථංඤා වරණවාති,
පරිබ්බාජකා කිංකි නාම භොති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.
- 537 සුඤ්ඤා සබ්බධම්මං අභිඤ්ඤාය ලොකෙ (සභියාති භගවා)
සාවජ්ජානවජ්ජං යදංති කිංඤ්ඤා,
අභිභුං අකථංකරිං විමුක්තං
අනිසං සබ්බධිමාහු සොකභියොති.
- 538 ජෙඤ්ඤා ආසවාති ආලයාති
විද්ධා සො න උපෙති ගුණසෙසං
සඤ්ඤං තිව්ධං පනුජ්ජ පඤ්ඤං
කප්පං නෙති තමාහු අරියොති.
- 539 යො ඉධ වරණස්ස පනතිපනො
කුසලො සබ්බද ආජාති ධම්මං,
සබ්බස්ස න සජ්ජති විමුක්තො!
පටිසා යසං න සන්ති වරණවා සො.
- 540 දුක්ඛවෙපක්කං යදංති කම්මං
උඤ්ඤාමො තරියඤ්ඤා මජ්ඣං,
පරිබ්බාජස්ස පරිඤ්ඤා වාරි
මායං මානමජ්ජාමි ලොභකොධං
පරියන්තමකාසි නාමරූපං
තං පරිබ්බාජකමාහු පනතිපනොති.

අට ධො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා
අනුමොදිතා අත්තමනො පමුදිතො උදග්ගො පිතිසොමනසසජාතො
උච්චායාසනා ඵකංසං උත්තරාසඤ්ඤා කරිතා යෙන භගවා තෙන ඤ්ඤා
පණ්ණාසකො භගවතො සම්මුඛා සාරුප්පාහි භාසාහි අභිස්ථි:

1. විමුක්තවිමුක්තං - මජ්ඣ.

ඉක්බිති සභිය පිරිවැරී ... මතුයෙහිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් පැන පිළිවිසි

536. (සභිය මෙසේ පිළිවිසිසි:) “කුමකට පැමිණියහු ‘සොතභිය’ යි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් යුක්ත වූවහු ‘අරිය’ යි කියත් ද? කියෙයින් ‘වරණ සමපන්න’ යි කියත් ද? කවර හෙයෙකින් පරිබ්බාජක නම් වේද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා විසින් ප්‍රථවුස්නා ලදහු විවරණ කරණු මැනව.

537. (බුදුහු මෙසේ වදළහ, සභිය:) (ග්‍රැහමය ප්‍රඥාකෘත්‍ය වශයෙන් හෝ කතීවාසකෘත්‍ය වශයෙන් හෝ) විදගිනෝපග වූ සාවද්‍ය වූත් අනවද්‍ය වූත් යම් මැ කිසිධර්මයෙක් ඇත් නම් එහැම ධර්මය අසා අනිත්‍යාදි වශයෙන් දැන ක්ලේශ හා ක්ලේශසාධාරීය ධර්ම මැඩ සිටී, කපංකථී භාව නැති, කෙලෙස් බැදුමින් මිදුනු සියලු ස්කන්ධාදියෙහි රාගාදි ඊස නැතියහු ‘සොතභිය යි කියත්.

538. වතුරාශ්‍රවයන් හා උභයාලයන් ප්‍රඥශස්ත්‍රයෙන් හිඳ (සිවුමගනැණින්) විඳිද් වූ හේ කිසිදු යෝනිගතීශයභාවකට (පුනර්භවයට) නො එයි. කාමාදි ත්‍රිවිධසංඥවත් හා කාමගුණ පඬිය හා හැරපියා කෘෂ්ණ දෘෂ්ටි කල්පයට නො එයි. ඔහු ‘අරිය’ යි කියත්.

539. මෙ සස්තෙනි යම් මහණෙක් පසළොස්වරණධර්ම හේතුවෙන් (අරහත්ව සංඛ්‍යාත) ප්‍රාජ්නව්‍යයට පැමිණියේ වරණධර්මකුශල වූයේ හැමවිට නිව්‍යාණධර්මය දතුයේ ද, සියලු ස්කන්ධාදි ධර්මයන්හි නො ලැගේද, උභය විමුක්තියෙන් මිදුනේ ද, යමකුහට ප්‍රතිසයෝ නැද්ද, හෙ ‘වරණ-සමපන්න’ යි කියත්.

540. (අතීතාධිව සංඛ්‍යාත) උඩ හා (අනාගතාධිව සංඛ්‍යාත) යට හා (ප්‍රත්‍යුත්පන්නාධිව සංඛ්‍යාත සරස හා මැද වූ දුඃඛ විපාක ඇති යම් කිසි කර්මයෙක් ඇත් නම් එ ද, මායා මාන ලොභ ක්‍රොධ යන ධර්මයන් (අප්‍රති සන්ධිජනකභාවයෙන්) ආයාමාභීයෙන් දුරු කොට පියා පහාණ පරිඤ්ඤ වශයෙන් පිරිසිඳ දැන හැසිරෙන්නේ නාමරූපය අවසන් කෙළේ ද, ප්‍රාජ්නව්‍යයටපත් එ මහණ පරිබ්බාජකු යි කියත්.

ඉක්බිති සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගෙන අනුමෙවෙහි කොට තුටුසින් ඇත්තේ ප්‍රමුදිත වූයේ ඔදවැඩි සිතැතියේ හටගත් ප්‍රීති සොමනස් ඇතියේ හුනස්නෙන් නැඟී සිට උතුරුසඵව එකස්ති කොට ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇඳිලි බැඳ හමුයෙහි සිට සාරුප්‍ය භාරායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැයැසිය.

- 541 යානි ව නිණි යානි ව සට්ඨි
සමණසප්පාද සිතානි භූරිපඤ්ඤා,
සඤ්ඤාකම්මසඤ්ඤානිසීතානි
ඔසරණානි විනෙය්‍ය ඔසන්නමගා.
- 542 අත්තභූමි පාරගු දුක්ඛස්ස
අරහාසි සමමාසමවුද්ධා ථිණාසවං තං මඤ්ඤා,
පුත්තිමා මුත්තිමා පහුතපඤ්ඤා
දුක්ඛස්සන්නකර අතාරෙසි මං.
- 543 යං මෙ කංඛිතමඤ්ඤාසි
විවික්ඛිතා මං තාරසි නමො තෙ
මුනි මොනපපේසු පත්තිපත්ත
අබ්ලභාදිවට්ඨිකා සොරතොසි.
- 544 යා මෙ කම්බා පුරෙ ආසි තං මෙ ව්‍යාකාසි වක්ඛුමා,
අද්ධා මුනිසි සමවුද්ධා නත්ති නිවරණා තව.
- 545 උපායාසා ව තෙ සබ්බෙ විද්ධස්සා විනලීකතා,
සිනිභූතො දමසසනො ධිනිමා සට්ඨනිකකමො.
- 546 තස්ස තෙ නාග නාගස්ස මහාවිරස්ස භාසිතො,
සබ්බෙ දෙවානුමොදනා උභො නාරදපබ්බතා.
- 547 නමො තෙ පුරිසාරඤ්ඤා නාමො තෙ පුරිසුඤ්ඤාම,
සදෙවකස්මිං ලොකස්මිං නත්ති තෙ පටිපුග්ගලො.
- 548 තුවං වුද්ධා තුවං සඤ්ඤා තුවං මාරාහිභූ මුනි,
තුවං අනුසයෙ ඡෙතො තිණණ්ණා තාරෙසි'මං පථං.
- 549 උපසි තෙ සමතිකකතො ආසවා තෙ පදුමිනා,
සිහොසි අනුපාදනො පභිනභයගෙරවො.
- 550 පුණ්ණවර්කං යථා වග්ගු තොයෙ න උපලිප්පති,
ඵලං පුඤ්ඤා ව පාපෙ ව උභයෙ කං න ලිප්පයි,
පාදෙ වීර පසාරෙහි සභියො වක්ඛති සත්ථුතො'ති.

541. මහාප්‍රාඥයෙනි, (අන්‍යතීර්ථක) ශ්‍රමණයන්ගේ ප්‍රවාදශාස්ත්‍රයන් ඇසුරු කළ යම් තෙයැට මිසදිටු කෙනෙක් ද, ව්‍යවහාරනාමයන් හා විපරිත සංඥාවන් ඇසුරු කළ යම් කීරියානනයෝත් වෙන් නම්, එ කීරියන් මැඩ පියා ඔසසඬාන තමය ඉක්මගියහ නොහොත් ඔසයාගේ දන්තයට ගියහ.

542. නිවන් කරා ගියා ව, (එහෙයින්) දුඃඛයාගේ පරතෙර කරා ගියා ව, අර්හත් වහු, සම්මත්සම්බුද්ධවහු, ඔබ ක්ෂිණාප්‍රව කොට හඟිමි. ධාතිමත් වව, මුතිමත් වව, ප්‍රභූතප්‍රඥ ඇති වව, දුක් කෙළවර කළ නිදුකානනි, මා තරණය කළා ව,

543. මාගේ යම් සැකයෙක් දන්නා ලද ද, විවිකිච්ඡාවක් වීද, එයිනුදු මා තරණය කළහු ය. ඔබට නමස්කාර වේවා! මොනපට්‍යෙහි අර්හතියට පැමිණි මුනිවරයානනි, ආදිත්‍යබන්ධු වූ ඔබ සොරන වහු යැ.

544. මට පෙර යම් සැකයෙක් වීනම්, පසැස්තු එය දුරුලුහ. එකානන-යෙන් සම්බුද්ධ මුනි වූවහු ය. ඔබට නිවරණයෝ නැත.

545. ඔබ විසින් සියලු උපායාසයෝ වෙසෙයින් නසන ලද්දහ, එහෙයින් විතලිකෘත වෙති. සිහිල් වූවහු දත්ත වූවහු ධාතිසම්පන්න වූවහු සත්‍යනිෂ්ත්‍රම ඇත්තහුය.

546. නිෂ්පාපි උතුමාණනි, නාග වූ මහාවීර වූ දම් දෙසන එ ඔබගේ භාෂිතය, සියලු දෙවියෝ ද, නාරදපබ්බත දෙපවු වැසි උභය දේවගණයෝද අනුමෙවෙති කෙරෙත්.

547. පුරුෂ ශ්‍රේෂ්ඨයෙනි, ඔබට නමස්කාරවේවා, පුරුෂොක්කමයෙනි, ඔබට නමස්කාරවේවා, දෙවියන් සහිත ලෝකයෙහි ඔබට ප්‍රතිපුද්ගලයෙක් නැත.

548. මුඛ වහන්සේ බුද්ධ වන සේක, මුඛ වහන්සේ ශාස්තෘ වන සේක මුඛ වහන්සේ මරුන්මැඩලූ මුනි වන සේක මුඛ වහන්සේ සප්තානුශය සිද්ධියා ඕසතරණ කළ සේක. මේ සත්කාබ්‍ය ප්‍රජා ව එතෙර කළ සේකි.

549. මුඛ වහන්සේ විසින් උපධිහු මොනොවට ඉක්මවනලදහ. මුඛ වහන්සේ විසින් ආසුචියෝ ප්‍රදලිත වෙත්. මුඛ වහන්සේ සිංහ වනයේක, උපාදන රහිත වනයේක ප්‍රභීණභය හෙරව ඇති සේකි.

550. යම්සේ මනරම පබෙර දියෙහි නො තැවරේද, එසෙයින් පින් හා පව් හා යන දෙක්හි මුඛ වහන්සේ නො තැවරෙන සේක. වීරයන් වහන්ස, පා සහළ දිගු කළ මැනව, සභිය ශාස්තෘන්ගේ පා සහළ වදනේයි.

අථ ඛො සභියො පරිබ්බාජකො හගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිතො හගවතං එතදවොච: අභිකකතං හො ගොතම - පෙ - ධම්මෙකඛ භික්ඛු සඤ්ඤා, ලභෙය්‍යාහං හතෙන, හගවතො සනතිකෙ පබ්බජ්. ලභෙය්‍යං උපසම්පදනති.

යො ඛො සභිය, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ ආකඤ්ඤා පබ්බජ්. ආකඤ්ඤා උපසම්පදං යො වත්තාරො මාසෙ පරිවසති, වතුනං මාසානං අවචයෙන ආරදධවිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛු භාවාය, අපිව මෙඤ් පුග්ගලවෙමනතො වීදිතාති.

යචෙ හතෙන, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ ආකඤ්ඤා පබ්බජ්. ආකඤ්ඤා උපසම්පදං වත්තාරො මාසෙ පරිවසනති, වතුනං මාසානං අවචයෙන ආරදධවිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛු භාවාය, අහං වත්තාරි වසානි පරිවසිසාමි, වතුනං වසානං අවචයෙන ආරදධවිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙනතු උපසම්පාදෙනතු භික්ඛු භාවායාති. අලඤ් ඛො සභියො පරිබ්බාජකො හගවතො සනතිකෙ පබ්බජ්. අලඤ් උපසම්පදං - පෙ - අඤ්ඤාතරො ව ඛො පනායස්මා සභියො අරහතං අහොසිති.

සභියසුත්තං නිට්ඨිතං.

3-7

සෙල සුත්තං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා අභිගුහ්‍යරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං අභිධ්මෙත්තෙසෙති භික්ඛුසංඝෙති යෙන ආපණං නාම අභිගුහ්‍යරාපානං නිගමො තදවසරි, අප්‍රසාදි ඛො කෙණ්ඩියො ජරිලො සමණො බලී හො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො අභිගුහ්‍යරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං අභිධ්මෙත්තෙසෙති භික්ඛුසංඝෙති ආපණං අනුප්පන්නො, තං ඛො පන හවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අභිගුහ්‍යතො “ඉතිපි යො හගවා අරහං සමාසම්බුද්ධො විජ්‍යාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සක්ඛාදෙවම්බුසානං බුද්ධො හගවා”ති යො ඉමං ලොකං සද්දවකං සමාරකං සමුභමකං සසාමණ්ඩාභමිං පජං සද්දෙවම්බුසානං සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකතා පච්චෙදෙති, යො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාක්ඛං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බුභුච්චියං පකාසෙති, සාධු ඛො ජන තථාදාපානං අරහතං දස්සනං හොති’ති.

එක්කිනි සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල්හි හිසින් හෙවැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය: හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා කාන්තය, ... ධර්මය හා බික්සඟුන් හා සරණ කොටයෙමිනි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිදි ලබමිවා උපසම්පත් ලබමිවා යි.

සභිය අත්තොටුචිරු යමෙක් මෙ ධර්මවිනයෙහි පැවිදි කැමති වේ ද, උපසම්පදව කැමැති වේ ද, හේ සාරමයක් පිරිවෙස් වසයි. සිවුමස් ඇවෑමෙන් ඇරඹූ සිත් ඇති මහණහු ඔහු භික්ෂුභාවය සඳහා පැවිදි උපසම්පත් කරවත්. තවද මෙ අත්තොටු පිරිවෙස්හි ලා මා විසින් පුද්ගල නානාකාරීය දන්තා ලද වේය යි.

වහන්ස, ඉදින් අත්තොටු චිරුහු මෙ සස්තෙහි පැවිදි පනත්නාහු උපසම්පව පනත්නාහු සාරමයක් පිරිවෙස් පුරත් නම්, සාරමස් ඇවෑමෙන් ආරාධිත චිත්තයෙන් යුත් මහණහු පැවිදි කරවත් නම් භික්ෂු භාවය සඳහා උපසම්පත්ත කරවත් නම්, මම සකර වසරක් පිරිවෙස් පුරත්තෙමි, සිව්වස ඇවෑමෙන් ආරාධිතචිත්ත භික්ෂුහු (මා) පැවිදි කෙරෙත්වා, භික්ෂු භාවය සඳහා උපසම්පත් කෙරෙත්වා යි.

සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලැබිය, උපසම්පද ලැබිය -පෙ- ආයුෂමත් සභිය රහතුන් අතර අනාතරයක් විය යි.

සභිය සූත්‍රය නිමි.

3 - 7

සෙල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: උක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිභුත්තරාප දනට්ඨයෙහි සැරිසරණ සේක් අධි තෙළෙස් යල් සියක් හෙණුන් ඇති මහ බික් සහුන් සමග අභිභුත්තරාපයන්ගේ ආපණ නම් නියම ගමට වැඩි සේක. කෙණිය පටිල මෙ බස් ඇසි: "ශාක්‍ය කුලයෙන් (නික්ම) පැවිදි වූ ගෞතම ශ්‍රමණශාක්‍ය පුත්‍රයෝ අභිභුත්තරාප දනට්ඨයෙහි සැරිසරන්නාහු අධි තෙළෙස් යල් සියක් බික්මහසහුන් හා කැට්ටි ආපණයට පැමිණියහ. එ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙබඳු කලණ කිත් ගොස මෙසේ පැන නැංග: 'එ හගවත්හු මෙ කරුණෙන් ද අර්හත්හ, සමයක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාචරණ සම්පන්නයහ, සුගත්හ, ලොකවිද්හ, අනුත්තර පුරුෂදමයසාරථිහ. දෙවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘහ, බුද්ධහ. භාග්‍යවත්හ 'සි මෙසේ උස්ව නැංගේය. හේ දෙවියන් සහිත මිරුන් සහිත, බඹුන් සහිත මේ ලෝකය, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වබ්‍යුත්පත්ති තෙමේ විශිෂ්ටභූතයෙන් සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙයි. හේ ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍ය කල්‍යාණ වූ පයථ-වසාන කල්‍යාණ වූ සාර්ථ කොට සවාසාන කොට ධර්මය දේශනා කරයි. කේවල පරිපූර්ණ පරිභුද්ධ බ්‍රහ්මචරියා පවසයි. එබඳු වූ රහතුන් ගේ දර්ශනය මනාවේ මැ'යි.

අප්‍ර ඛො කෙණියො ජට්ටො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චි, උප-
සඤ්චිතා හගවතා සද්ධිං සමෙවාදි, සමෙවාදනිය; කපං සාරාණියං
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තං නිසින්නං ඛො කෙණියං ජට්ටං
හගවා ධම්මියා කපාය සඤ්ඤාසංසි සමාදපෙසි සමුත්තෙපෙසි සමප්පංසෙසි.

අප්‍ර ඛො කෙණියො ජට්ටො හගවතා ධම්මියා කපාය සඤ්ඤාසංසි
සමාදපිතො සමුත්තෙපිතො සමප්පංසිතො හගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙතු
මෙ හවං ගොතමො ස්වාත්තාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙතාති, එවං
වුත්තො හගවා කෙණියං ජට්ටං එතදවොච: මහා ඛො කෙණිය, භික්ඛුසංඝො
අධිත්තෙළසාති භික්ඛුසතාති, කුසලී ඛො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නොති.
දුතියමි ඛො කෙණියො ජට්ටො හගවන්තං එතදවොච: කිංකාරි හො
ගොතම, මහා භික්ඛුසංඝො අධිත්තෙළසාති භික්ඛුසතාති, අහංකාරී
බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නො, අධිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමො ස්වාත්තාය
හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙතාති, තතියමි ඛො හගවා කෙණියං ජට්ටං
එතදවොච: මහා ඛො කෙණිය, භික්ඛුසංඝො අධිත්තෙළසාති භික්ඛුසතාති,
කුසලී ඛො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නො, තතියමි ඛො කෙණියො
ජට්ටො හගවන්තං එතදවොච: කිංකාරි හො ගොතම, මහා භික්ඛුසංඝො
අධිත්තෙළසාති භික්ඛුසතාති, අහංකාරී ඛො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නො,
අධිවාසෙත්ථ මෙ හවං ගොතමො ස්වාත්තාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛු-
සංඝෙතාති.

අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

අප්‍ර ඛො කෙණියො ජට්ටො හගවතො අධිවාසනං විදිතා උද්ධා-
යාසනා යෙන සකො අසකමො තෙනුපසඤ්චි, උපසඤ්චිතා මිත්තා
මච්චෙ ඤාතිසාලොභිතො ආමත්තෙසි: සුභ්‍රතෙ මෙ හවත්තො මිත්තා
මච්චා ඤාතිසාලොභිතා සමණො මෙ ගොතමො නිමන්තීතො ස්වාත්තාය
හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙතං. යෙන මෙ කායවෙය්‍යාවටිකං කරෙය්‍යාදාති.

එවං හොති ඛො කෙණියො ජට්ටො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා
කෙණියො ජට්ටො පටිසසුතා අපෙකච්චෙ උද්ධාතාති ඛණ්ඩාති,
අපෙකච්චෙ කථාතාති ථාලොතාති, අපෙකච්චෙ භාජනාති ධොවනාති,
අපෙකච්චෙ උදකමණිකං පතිට්ඨාපෙතති, අපෙකච්චෙ ආසනාති
පඤ්ඤාපෙතති. කෙණියො පන ජට්ටො සාමංයෙව මණ්ඩලමාලං
පටියාදෙති.

ඉක්බිති කේතියජ්වල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලාභියේය. ඵලාභ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු, සිහිකට යුතු කථාව කොට නිමවා ඵකත්පසෙක හිත. ඵකත් පසෙක්හි හුන් කේතිය ජව්ලයන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහැමි කථායෙන් මොනොවට දක්වුන, සමාදන් කරවුන. මැනවින් උත්තෙජ්ඣ කරවුන, සම්ප්‍රහර්ෂිත කරවුන.

ඵක්බිති කේතිය ජව්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහැමි කථායෙන් සන්දර්ශිත වූයේ සමාදන් කරවන ලද්දේ සමුත්තෙජ්ඣ වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැළ කෙළේය: හවත් ගෞතමයෝ සෙට දවසට බික්සඟුන් හා සමග මාගේ බත ඉවසන්වා යි. මෙසේ කියන ලද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේතිය ජව්ලයන් හට තෙල කරුණ වදළ සේක: කේතියෙනි, බික්සඟු මාත් වෙතී. අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණහු වෙන්, කො ද වනාහි බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙහි යි. දෙවන වටත් කේතිය ජව්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ දන්විය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බික් සඟුන් මහත් වුව, අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණුන් වුවද, මා ද බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව ද, හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට දවසට බික්සඟුන් සමග මාගේ බත ඉවසන්වා යි තෙවන වටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේතිය ජව්ලයන් හට තෙල කරුණ වදළ සේක: කේතියෙනි, බික්සඟු මහත් වෙතී, අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණහු වෙන්, තෙපද වනාහි බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙහි යි. තෙවන වටත් කේතිය ජව්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය: හවද් ගෞතමයන් වහන්ස, බික්සඟුන් මහත් වුව, අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණුන් වුව, මා ද බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙටද් සදහා බික් සඟුන් හා සමග මාගේ බත ඉවසන්වා යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ඨිමහාවයෙන් ඉවසා වදළ සේක.

ඉක්බිති කේතිය ජව්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දො හුනස්නෙන් නැගී සිය අසපුව කරා ගියේය. ගොස් මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැසාලේ නැයන් ඇමතිය: හවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෙනි, නැසාලේ නැයෙනි, මබස් අසව. මා විසින් බික්සඟුන් හා ශ්‍රමණ හවද් ගෞතමයෝ සෙට බතට නිමන්ත්‍රණය කරණ ලදහ. මට කයින් වතාවත් කරවි යි.

හවත්නි, ඵසේය යි කේතිය ජව්ලාග් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැසාලේ නැයෝ ද කේතිය ජව්ලයන් හට පිළිවදන් අස්වා ඇතැම් හු ගිහි උදුන් වළ කණනි, ඇතැම් හු දර පලනි, ඇතැම් හු බදුන් දෙවනි, ඇතැම් හු දිය සැළ තබනි, ඇතැම් හු අසුන් පණවත්. කේතිය ජව්ල තෙමෙ හේ මැ මණ්දල මාලය පිළියෙල කරයි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සෙලො බ්‍රාහ්මණො ආපණං පටිවසති
තිණ්ණං වෙද්‍යං පාරග්ග සතිසණ්ඨකෙට්ඨානාං සංකප්පභෙදනං ඉතිහාස-
පඤ්චානාං පදනො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමනාපුට්ඨසලකම්‍යණු
අනවයො තිණි මාණවකසතාති මනෙහ වාචෙති, තෙන ඛො සමයෙන
කෙණියෙ පටිලෙ සෙලො බ්‍රාහ්මණො අභිසංසන්නො හොති.

අප් ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තිණි මාණවකසතෙති පරිවුතො
උඤ්ඤාචාරං අනුච්ඤාමමානො අනුච්චරමානො යෙන කෙණියසා
පටිලසා අසංකමා තෙනුපසංකම්. අඤ්ඤා ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො
කෙණියසම්. පටිලෙ අප්‍යෙකච්ච උද්ධතාති බණ්ණෙන -පෙ- අප්‍ය-
කච්ච ආසනාති පඤ්ඤපෙන්නෙ කෙණියං පන පටිලං සාමංයෙව
මණ්ඩලමාලං පටියාදෙන්නං, දිඤ්ඤා කෙණියං පටිලං එතදවොච.

කිංත්‍රා හොතො කෙණියසා ආවාහො වා හවිසසති, විවාහො වා
හවිසසති, මහායඤ්ඤා වා පච්චුපඤ්ඤාතො, රාජා වා මාගධො සෙතිංයො
බ්‍රිහස්පතො නිමන්තීතො ස්වාතන්‍යාය සද්ධිං බලකායෙනාති.

න මෙ සෙල, ආවාහො හවිසසති, නපි විවාහො හවිසසති නපි රාජා
මාගධො සෙතිංයො බ්‍රිහස්පතො නිමන්තීතො ස්වාතන්‍යාය සද්ධිං බලකායෙන,
අපි ච ඛො මෙ මහායඤ්ඤා පච්චුපඤ්ඤාතො අපි. සමණො ගොතමො
සකාසපුන්නො සකාසකුලා පබ්බජිතො අභිසංකරාපෙසු වාරිකං වරමානො
මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං අසිංහෙළසෙති භික්ඛුසතෙති ආපණං
අනුසන්නො, තං ඛො පන හවිතං ගොතමං එවං කල්‍යාණං කිත්තිසද්දෙ
අබ්‍රහ්මණො -පෙ- බුද්ධො භගවාති. සො මෙ නිමන්තීතො ස්වාතන්‍යාය
සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙනාති.

බුද්ධාති ඛො හො කෙණිය, වදෙසි? බුද්ධාති හො සෙල, වදම්,
බුද්ධාති හො කෙණිය, වදෙසි? බුද්ධාති හො සෙල වදම්ති.

එසමයෙහි සේල බ්‍රාහ්මණ නියමයක් ශාස්ත්‍ර හා ත්‍රියාකල්ප විකල්ප ශාස්ත්‍රය සහිත (ශික්ෂා, නිරුක්ති සංඛ්‍යාත) අක්ෂර ප්‍රභේද ඇති (අර්ථව වේද සතරවන කොට) පුරාණ කථා සංඛ්‍යාත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති වේදත්‍රයෙහි කෙළ පැමිණියේ පද හා ව්‍යාකරණ දතුවේ (විතණ්ඩ වාද ශාස්ත්‍ර සංඛ්‍යාත) ලෝකායත ශාස්ත්‍රයෙහි හා මහා පුරුෂ ලක්ෂණාධිකාරයෙහි) පරිපූරණ වූයේ ආපණයෙහි වෙසෙයි. ශිෂ්‍ය මාණවකයන් තුන්සියකට වේද මන්ත්‍ර හදරවයි. එසමයෙහි කේණිය පටිල කෙරෙහි සේලබ්‍රාහ්මණ මොනොවට පැහැදුනේ වෙයි.

එකල්හි සේල බ්‍රාහ්මණ තුන්සියක් මාණවකයන් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ පඩිකා විහාර කරණයේ කේණිය පටිලයන්ගේ අසපුව කරා එළැඹියේයැ. සේල බ්‍රාහ්මණ කේණිය පටිල වෙතැ ලද්දන් කණනුවන් අසුන් පතවනුවන් ද කේණිය පටිලයන් තමා මැ මණ්ඩලමාල ය පිළියෙල කරණුවන් ද දිවි. දෑක කේණිය පටිල හට තෙල කිය:

කිම හවත් කේණියගේ ආවාහයෙක් හෝ වන්නේද? විවාහයෙක් හෝ වන්නේද? මහායාගයෙක් හෝ එළඹ සිටියේද? සෙට දවස් සඳහා බලකායයෙන් යුත් මගධාධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජ හෝ බතින් පවරණ ලද්දේ ද?යි.

සේලයෙනි, මාගේ ආවාහයෙක් හෝ නො වන්නේ යැ, විවාහයෙක් හෝ නො වන්නේ යැ, බල සෙන් හා මගධපති සේනිය බිම්බිසාර රජ හෝ සෙට දවස් සඳහා නිමන්ත්‍රිත නො වෙයි, වැලියු මට එළඹ සිටි මහා යඥයෙක් ඇත. සැහැකුලෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ශාක්‍ය පුත්‍ර ගෞතමයෝ අභිභූත්තරාජ ජනපදයෙහි සැරිසරන්නාහු අභි තෙළෙස් යල් සියක් බික්මහසහන හා කැටිව ආපණයට පැමිණියහ, එ හවත් ගෞතමයන්ගේ මෙවන් කලාණ කීර්තිසෞභයෙක් උස්වැ නැගේ යැ. -පෙ- බුද්ධයහ, හඟවත්හ"යි. ඔබ බික් සඟුන් හා සමග මා විසින් සෙට දවසට නිමන්ත්‍රණ කරණ ලදහ.

හවත් කේණියෙනි, බුද්ධයහ"යි කියති? හවත් සේලයෙනි, 'බුද්ධයහ' යි කියමි. හවත් කේණියෙනි, 'බුද්ධයහ' යි කියති? හවත් සේලයෙනි, 'බුද්ධයහ' යි කියමියි.

අප්ථං ඛො සෙලසු ඩ්වාභ්මණං ඵතද්ධොසි: සොසොපි ඛො ඵසො දුලලොහො ලොකස්මිං යදිදං බුද්ධො'ති. ආගතානි ඛො පන අසමාකං මනෙත්සු අමනිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව ගතියො හවන්ති අනඤ්ඤා, සවෙ අගාරං අර්ඤ්ඤාවසති, රාජා භොති චක්ඛවත්ති ධම්මෙකො ධම්මරාජා චාතුරතො විජිතාවි ජනපදා-චරියස්සකො සත්තරතනං මනනාගතො. තස්සිමානි සත්තරතනානි හවන්ති, සෙය්‍යථිදං: චක්ඛරතනං හජීරතනං අසාරතනං මජ්ඣරතනං ඉජ්ජරතනං ගහපතීරතනං පරිණායකරතනමෙව සත්තමං, පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා හවන්ති සුරා වීරඤ්ඤා පරසෙනසමද්දනා, යො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තා අදණ්ණිකා අසඤ්ඤා ධම්මෙන අභිවිජිය අර්ඤ්ඤාවසති. සවෙ ඛො පනාගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති අරහං භොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විචන්තව්ස්සෙ.

කතං පන භො කෙණ්ඩිය, ඵතරහි යො හවං ගොතමො විහරති අරහං සම්මා සම්බුද්ධො'ති.

ඵවං චුත්ත කෙණ්ඩියො ජට්ටො දුක්ඛණං බාහං පග්ගහෙතො සෙලං ඩ්වාභ්මණං ඵතද්ධොව: යෙනෙසා භො සෙල නිලචනරාජීති,

අප්ථං ඛො සෙලො ඩ්වාභ්මණො තිහි මාණවකස්සතෙහි සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, අප්ථං ඛො සෙලො ඩ්වාභ්මණො තෙ මාණවකෙ ආමනෙති: අසාසද්ද භොතො ආගච්ඡන්තු පදෙ පදං නික්ඛිපන්තා, දුරාසද්ද හි තෙ හගවන්තො සීහාව ඵකවරා, යද්ද වාහං භොතො, සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං මනෙත්සාං මා මෙ භොතො, අත්තරත්තරා කථං ඔපාතෙථ, කථාපරියොසානං මෙ හවන්තො ආගමෙන්නති.

අප්ථං ඛො සෙලො ඩ්වාභ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උප-සඤ්ඤාමි හගවතා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙතො ඵකමන්තං නිසීදි, ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො සෙලො ඩ්වාභ්මණො හගවතො කායෙ ද්වන්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි සමනෙත්සු², අද්දසා ඛො සෙලො ඩ්වාභ්මණො හගවතො කායෙ අමනිංස මහාපුරිස-ලක්ඛණානි යෙහුයොන ධ්වෙතො දො, දථිසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඤ්ඤා විවිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සම්පදීති, කොසොහිතෙ ව චන්ද්‍රයො පහුතජිත්තාය ව,

1. සාරණියං - මජ්ඣ., ඉ-2.

2. සමමනෙති - මජ්ඣ., ඉ 2.

එකල්හි සේල බවුණු හට තෙල සිත විය: 'බුද්ධයහ' යන යම් මෙ තෙපුලෙක් වේ නම් තෙල හඬ ද ලොවිහි දුර්ලභ වේ ය'යි අපගේ වේද මන්ත්‍රයෙහි දෙකිය මහා පුරුෂ ලක්ෂණ කෙනෙක් ඇත. යම් බදු ලක්ෂණයෙන් සමන්වාගත මහාපුරුෂයකු හට ද; ගතියෙක් මැ වේ ද අන්‍ය ගතියෙක් නො වේ ද එබදු ලක්ෂණයෝ ය. ඉදින් ගෙහි ඉසුරුව වෙසේ නම් ධාර්මික වූ ධර්මරාජ වූ සිව්සයුරු හිමි කොට ඉසුරු වූයේ සතුරන් දනන සුලු වූයේ දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණියේ සජ්ජා-රත්නයෙන් සමන්වාගත වූයේ සක්විති රජ වෙයි. ඔ හට මෙ සජ්ජා-රත්නයෝ වෙති, ඔහු කවරහ යත්: වක්‍ර රත්නය, හස්ති රත්නය, අශ්ව රත්නය, මණි රත්නය, ස්ත්‍රී රත්නය, භාෂාපති රත්නය, සත් වැනි වූ පරිණායක රත්නය. ඔ හට වනාහි ශුර වූ විරාඩ්‍යස්වරූප වූ සතුරු සෙන් මධ්‍යා, අධිරා දහස් පුත්‍රයෝ වෙත්, හේ සයුරු පිරියත් කොට ඇති මෙ දුර පොළොව අදණ්ඩයෙන් අශස්ත්‍රයෙන් ධර්මයෙන් දිනා ගෙණ ඉසුරු ව වෙසෙයි. ඉදින් ගෙන් නික්මී අනාර්ය සම්බ්‍යාත ශාසනයට වදිනම්, අර්භත් සමාක් සමබුද්ධ වූයේ ලොවිහි පෙරළ ක්ලෙශවිජ්ජන ඇතියේ වෙ'යි.

හවත් කේණියෙනි, දන් එ හවත් ගෞතම සමාක් සම්බුද්ධයෝ කොහි වෙසෙත් ද?

මෙය අසත් මැ දේශිය ජට්ට දක්ෂිණ බාහුව නභා සෙල බවුණු හට තෙල කිය: හවත් සෙලෙයනි, යම් දිගෙකින් තෙල නිල් වන පෙත වේ නම් (එහි යයි),

ඉක්බිති සෙල බ්‍රාහ්මණ මාණවකයන් තුන්සිය කැවිවිල ලා ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේය. එක්බිති සේල බවුණු මාණවක-යන් තුන්සිය පැමැනිය: හවත්නි, අල්පශබ්දව පියෙහි පිය බහන්නා හු එව, සිංහයන් සෙයින් එකවර වූ එ භාග්‍යවත්හු දුරාසද වෙත් මැයි. (ලාවිය නොහත් මැයි) හවත්නි, යම් වීථෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සමග මන්ත්‍රණ කෙරෙමි නම්, හවත්හු මාගේ කපායෙහි නහමක් අතුරු කපා හෙළවයි, හවත්හු මාගේ කපා පයච්ඡායනය අපෙක්ෂා කෙරෙත්වා යි.

එක්බිති සේල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියේය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු, සිහි කට යුතු කපා කොට නිමවා එකත් පස් හි හින. එකත් පස් හි හුන් සෙල බ්‍රාහ්ම-ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ රූපකායයෙහි දෙකිය මහපුරිස් ලකුණු සෙවිය. සෙල බවුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙකක් තබා බොහෝ කොට දෙකිය මහපුරිස් ලකුණු දිවි. දෙමහපුරිස් ලකුණෙකැ යැක දනවයි, විවිකිත්සා කෙරෙයි, අධිමොක්ෂ නො කෙරෙයි, ප්‍රයත්න භා-යට නොයෙයි: කොෂාවහිත වස්ත්‍රභාග්‍යයෙහි ද ප්‍රභූත ජීවිතායෙහි ද යි.

අප් ඛො භගවතො එතදහොසි: පසසති ඛො මෙ අයං සෙලො
 බ්‍රාහ්මණො ආතතිංසමහාපුරිසලක්ඛණොති යෙභුයොන්ත යපෙතො දො, අභිසු
 මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛති වීථිතිවුති නාධිවුච්චති න සමපසිදති,
 කොසොතිතෙ ව චන්ද්‍රයො පහුතර්ඛාතාය වාති. අප් ඛො භගවා
 නපාරුපං ඉද්ධාතිසඛ්ඛාරං අතිසඛ්ඛාසි යථා අඤ්ඤා සෙලො බ්‍රාහ්මණො
 භගවතො කොසොතිතං චන්ද්‍රයං, අප් ඛො භගවා ජිව්‍යං තිත්තාමෙතො
 උගොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසි, උගොපි නාසිකසොතානි
 අනුමසි පරිමසි, කෙට්ඨමසි ලොඨමණ්ඩලං ජිව්‍යාය ජාදෙයි.

අප් ඛො සෙලසු භ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි සචන්තාගතො ඛො
 සමණො ගොතමො ආතතිංසමහාපුරිසලක්ඛණොති පරිපුණ්ණොති නො
 අපරිපුණ්ණොති නො ව ඛො නං ජානාමි බුද්ධො වා නො වා, සුතං මෙ
 පත මෙතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහජ්ජකානං ආචරියපාචරියානං
 භාසමානානං, යෙ තෙ භවන්ති අරහත්තො සමමාසද්වුද්ධා තෙ සකෙ
 වණ්ණෙ භණ්ණමානෙ අත්තානං පාතුකරොන්තිති, යත්තනාහං සමණං
 ගොතමං සමුච්චා සාරුප්පාති ගාථාති අභිසව්වි.

551. පරිපුණ්ණකායො සුරුචි සුජාතො වාරුදස්සනො,
 සුවණ්ණවිජෙණ්ණොසි¹ භගවා සුසුක්කදයොසි වීරියවා.

552. නරස්ස හි සුජාතස්ස යෙ භවන්ති වියඤ්ජනා
 සබ්බෙ තෙ තථ කායස්මිං මහාපුරිසලක්ඛණා.

553. පසන්නතතෙතො සුමුඛො බ්‍රහ්ම උජු පතාපවා,
 මරෙකි සමණසඛ්ඛාසා ආදිවො' ව වීරොවසි.

554. කල්‍යාණදසානො හිත්ඛු කඤ්ඤාසනාහිත්තොවා,
 කිං තෙ සමණභාවෙන එවං උත්තමවණ්ණිතො.

1. සුවණ්ණවිජෙණ්ණොසි - පිටු 2.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත විය: මෙ සේල බ්‍රාහ්මණ දෙකක් තමා මාගේ දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු බොහෝ කොට දක්නේය, දෙමහපුරිස් ලකුණෙක් හි සැක දනවයි, විවිකිත්සා කෙරෙයි, අධිමොක්ෂ නො කෙරෙයි, පහන් නොවෙයි: කොෂාවහිත වස්ත්‍රගුහායෙහි හා ප්‍රභූත පිත්තකායෙහි හායි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පඤ්ඤායෙකින් සෙල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කොෂාවහිත වස්ත්‍ර ගුහාය දිවි නම්, එපරිද්දෙන් සංකාශිකාස්සකාරයක් කළසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිව බැහැරි කොට ලා දෙකන් සිළු අනුමඬන කළහ, පරාමඬන කළහ, දොසාසිද්ධරූප අනුමඬන කළහ, පරාමඬන කළහ, හැම නළල් මඩුලු දිවෙන් වැසුහ.

එක්බිති සෙල බ්‍රහ්මණු හට තෙල සිත විය: අපරිපූර්ණ නො ව පරිපූර්ණ වූ ම දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණයෙන් ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ සමන්වාගත වෙති. උහු බුදුහ හෝයි නො බුදුහ හෝයි නො ද දනිමි.

“යම් මැ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ වෙන් නම්, උන් වහන්සේ තමන් ගුණ වණනු ලබන් ම තමන් පාළ කෙරෙතැ”යි වෘද්ධ වූ ජාති මහල්ලක වූ ආවායඬ ප්‍රාචාර්‍යඬයන්ගේ තෙල බස මා දිසින් අසන ලද මැයි. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ අබ්බිමෙහි සාරූප්‍ය භාරායෙන් කෙමන්තෙමි නම් මැනෙයි. එක්බිති සෙල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබ්බිමෙහි සාරූප්‍ය භාරායෙන් පැසැයිය.

551. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, (මහ පුරිස් ලකුණින් පිරිපුන් හෙයින් නො හුනු අහ පසහ ඇති බැඳිණු) පිරිපුන් දිරි රු ඇතියව, සොදුරු දිරි රු පැහැ ඇතියව, (ආරෝහ පරිණාහ සම්පත්ති යෙහු සංස්ථාන සම්පත්ති යෙහු) සුජාතයව, සිත්කලු දඬන (හෙවත් තෙත්) ඇතියව, රන්වන් පැහැ ඇත්තව, ඉතා සුදු දළ ඇත්තව, ප්‍රධන් වියඬ ඇත්තව.

552. සුජාත වූ පුරුෂයකුහට යම් බදු වියදුන්හ වෙන් නම්, එ හැම මහා පුරුෂ ලක්ෂණයෝ ද්‍රුමවහන්සේගේ සිරුරෙහි වෙති.

553. (පඤ්චර්ණ ප්‍රසාද සම්පත්තිපයන්) පහන් තෙත් ඇත්ත ව, (පිරිපුන් සඳු මඬල බදු හෙයින්) සුමුට ව, (ආරෝහ පරිණාහ සම්පත්ති හෙයින්) වෘහත් වව. (බබ්‍රුගේ මෙන් සෘජු ශාත්‍ර ඇති හෙයින්) සෘජුවව, (ප්‍රත්‍යාතිර්මද භාවයෙන්) ප්‍රත්‍යාප ඇතියව, ශ්‍රමණ සඬ්ඤායාගේ මධ්‍යයෙහි ආදිත්‍ය සෙයින් වාරදහු.

554. කලණ දසුන් ඇති මහණ ව, කසුන් බදු සිව් ඇත්ත ව, මේ සෙයින් උත්තම චර්ණ ඇති කොපගේ ශ්‍රමණ භාවයෙන් කවර අරියෙක?

555. රාජා අරහස් භවිතුං වක්ඛවන්ති රටෙසහො,
වාතුරතො වීජිතාච්ච ජලේසංඝංඛසං ඉසාරො.
556. ඛන්තියා භොජරාජානො අනුසුඤ්ඤා භවන්ති තෙ,
රාජාභිරාජා මනුජ්ඤෙ රජං කාරෙහි භොතම.
557. රාජාභමස්මි¹ සෙල (ඉති භගවා) ධම්මරාජා අනුක්ඛරො,
ධම්මෙන වක්ඛං වන්තෙමි වක්ඛං අසාතිවන්තියං.
558. සමබුද්ධා පටිජානාසි (ඉතිසෙලො බ්‍රාහ්මණො) ධම්මරාජා
අනුක්ඛරො,
ධම්මෙන වක්ඛං වන්තෙමි ඉති භාසසි ගොතම.
559. කොත්ථු සෙනාපතී භොතො සාවකො සන්ථුද්දභියො,
කො තෙ ඉමං අනුචක්ඛෙති ධම්මවක්ඛං පවත්තිතං.
560. මයා පවත්තිතං වක්ඛං (සෙලාති භගවා) ධම්මවක්ඛං අනුක්ඛරං,
සාරිදුක්ඛො අනුචක්ඛෙති අනුජානො තථාගතං.
561. අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤාතං භාවෙනධ්මස්ස භාවිතං,
පහාතඛං පභීතං මෙ තස්මා බුද්ධොස්මි බ්‍රාහ්මණ.
562. විනයස්ස මයි කඛං අධිමුච්චස්ස බ්‍රාහ්මණ,
දුල්ලභං දස්සනං හොති සමබුද්ධානං අභිඤ්ඤායො.
563. යෙසං වො දුල්ලභො ලොකෙ පාතුභාවො අභිඤ්ඤායො,
යො'හං බ්‍රාහ්මණ සමබුද්ධො සලලකතො අනුක්ඛරො.
564. බ්‍රහ්මහුතො අතිතුලො මාරසෙනසමඤ්ජො,
සඛාමික්ඛෙ වසීකඤ්චා මොදමි අකුතොභයො.
565. ඉමං භොතො නියාමෙථ යථා භාසති වක්ඛුමා,
සලලකතො මහාවිරො සිහො ව නදති වතෙ.

1. රාජාභමස්මි. - පිඬු 2.

555. දඹ්දිවට ඉසුරු වූ සිඬසයුරු නිම් කොට සතුරන් දිනන සුදු රාජශ්‍රේෂ්ඨ වූ සක්චිති රජ වන්නට නිස්සෙහි:

556. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, හෝග යුක්ත ක්ෂේත්‍රයෙන් ද රජතු ද නොපට අනුයුක්ත වෙත්. මනුෂ්‍යේන්ද්‍ර රාජාධිරාජ වූ යෙහි රජය කරව.

557. සෛලයෙනි, මම අනුත්තර ධර්ම රාජන් වූ රජිම්. (කිසිවකු විසිනුදු) නො පැවැත් විය හැකි වක්‍රය වන ආණ්ඩක්‍රය (සත්තිය බොධි පාක්ෂික) ධර්මයෙන් පවත් වන්නෙමි'යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.)

558. (සෛල බ්‍රාහ්මණ ඔබ්බේ කියයි) ගෞතමයන් වහන්ස, 'අනුත්තර ධර්මරාජ වූ සම්බුද්ධ යෙමි'යි පිළින කර වූ ද? දැනුමින් අණසක් පවත්ව මැයි කියයි නො:

559. ශාස්තෘ වූ හවත්තු ගේ අත්වයාගත ශ්‍රාවක වූ දම් සෙනෙවි කවරේ ද? නොප විසින් පවත්වන ලද මෙ ධර්ම චක්‍රය කවරෙක් අනුවනීත කෙරේ ද?

560. (සෛල බමුණු අමතා බුදුහු මෙසේ වදළහ:) “තරාගතයනට අනුරාත වූ ශාරිපුත්‍ර මා විසින් පවත්වන ලද චක්‍රය වූ අනුත්තර ධර්ම චක්‍රය පවත්වයි.”

561. (විද්‍යා, විමුක්ති සඬ්ඛ්‍යාත) අභිඥය ධර්මය මා විසින් අභිඥාත වෙයි. (මාර්ග සත්‍යය සඬ්ඛ්‍යාත) වැඩි යුතු ධර්මය වඩන ලද, සමුදය සත්‍ය සඬ්ඛ්‍යාත ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මය ප්‍රභිණ වෙයි. බමුණ, එහෙයින් බුද්ධ යෙමි.

562. බ්‍රාහ්මණය, මා කෙරෙහි සැක හැර පියව, අධිමොක්ෂය පිහිටු ව, සම්බුදුන්ගේ එක්වත් දශිනාය දුර්ලභ වේ.

563. යම් සම්බුදු වරුන් ගේ නිරතුරු පාළුවීම ලෝකයෙහි දුර්ලභ වෙයි, බ්‍රාහ්මණය. එබඳු මම අනුත්තර වූ (රාගාදිශ්‍රව්‍යයන් උදුරණ හෙයින්) ශ්‍රව්‍යවේද්‍ය වූ සමාක් සම්බුද්ධ යෙමි.

564. බ්‍රහ්ම (ශ්‍රේෂ්ඨ) භූත යෙම් උපමා ඉක්ම වූ යෙම්, මර සෙන් මඩනෙම් (පඤ්චමාර සඬ්ඛ්‍යාත) හැම සතුරන් වශයෙහි කොට (මැඩ) කිසිවකුගෙනුදු නොබානෙම් තුටු වෙමි.”යි

565. හවත්ති, පසැස් ඇතියේ යම් සේ බෙණේ නම්, මෙය අසවු. ශ්‍රව්‍යවේද්‍ය වූ මහා වීර තෙමේ වෙනෙහි සිහරදකු සෙයින් නාද කෙරෙයි.

566. බ්‍රහ්මභූතං අතිතුල්ලං මාරසෙනසමඥනං,
කො දිස්වා නපසිදෙය්‍ය අපි කණ්ණාභිජාතිකො.
567. යො මං ඉවජති අනෙතු යො වා නිවජති ගවජතු,
ඉධාහං පබ්බජිස්සාමි වරපඤ්ඤාසං සන්නිකෙ.
568. එතඤ්ඤා රුච්චති භොතො සමාසමබ්බදධිසාසනං,
මයමපි පබ්බජිස්සාමි වරපඤ්ඤාසං සන්නිකෙ.
569. බ්‍රාහ්මණා කිසතා ඉමෙ යාවන්ති පඤ්ඤාලිකතා,
බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාමි හගවා කථ සන්නිකෙ.
570. ස්වාසානං බ්‍රහ්මචරියං (සෙලාති හගවා) සන්ධිකමකාලිකං,
යත් අමොසා පබ්බජ්ජා අපමානසං සිකානොති.

අලස්ථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො සපරිසො හගවතො සන්නිකෙ
පබ්බජ්ජං අලස්ථ උපසම්පදං. අප්ථ ඛො කෙණ්ණියො ජට්ඨො තසා
රක්ඛියා අවුයෙන සකෙ අසුමෙ පණිතං බාදනියං භොජනියං පටියා-
දපෙතො හගවතො කාලං ආරොවාපෙසි, කාලො භො ගොතම නිට්ඨිතං
හතතති.

අප්ථ ඛො හගවා පුබ්බතනසමයං නිවාසෙතො පක්ඛව්වරමාදය යෙන
කෙණ්ණියං ජට්ඨසං අසුමො තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිතො පඤ්ඤානෙ
ආසනෙ නිසීදි, සඤ්ඤා භික්ඛුසංඛෙත. අප්ථ ඛො කෙණ්ණියො ජට්ඨො බුද්ධි-
පමුඛං භික්ඛුසංඛං පණිතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සත්තපෙසි
සම්පවාපෙසි. අප්ථ ඛො කෙණ්ණියො ජට්ඨො හගවතො භුක්තාපි. ඔනීත-
පක්ඛපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසිතං ඛො කෙණ්ණියං ජට්ඨං හගවා ඉමාති ගාථාති අනුමොදි.

571. අභිග්‍රහනමුඛං යඤ්ඤා සාවිතති ඡන්දසො මුඛං,
රාජා මුඛං මත්‍රස්සානං නදීතං සාගරො මුඛං.
572. නකඛන්තානං මුඛං වජ්‍ජෙ ආදිවෙවා තපතං මුඛං,
පුඤ්ඤං ආකඛමානානං සංඛො වෙ යජතං මුඛන්ති.

566. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ උපමානික්‍රාන්ත වූ මර සෙන් මධනා සම්බුද්ධන් දක නිව ජාතික වූ ද කවරෙක් නම් නො පහද නේ ද?

567. යමෙක් රුස්නේ නම් මා අනුගමන කෙරේ වා, යමෙක් නො කැමැතියේ නම්, (හෙ) යේවා, උත්තම ප්‍රඥා ඇති බුද්ධන්ගේ හමුයෙහි මැ මම පැවිදි වන්නෙමි' යි,

568. ඉදින් හවත් හට තෙල සමාක් සම්බුද්ධ ශාසනය රුස්නේ නම් වරප්‍රාඥ වූ බුද්ධන්ගේ හමුයෙහි අපිදු පැවිදි වන්නෙමු.

569. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඇදිලි බැඳි මෙ තුන්සියක් බමුණෝ, මුඛ වහන්සේ හමුයෙහි බබසර සරම්භයි යැනාහ.

570. සේලයෙනි, යම් ශාසනයෙක් හි අප්‍රමත්තව හික්මෙන්නහු ගේ ප්‍රවුජ්‍යාව නො සිස් වේ නම්, මෙ ශාසනබ්‍රහ්මවය්‍යය සාන්ධාජික වෙයි. අකාලික වෙයි. ස්වාඛ්‍යාත ද වේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

සෙල බ්‍රාහ්මණ පිරිස් සහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිදි ලද්දේය. උපසම්පද ලැබීය. එක්බිති කෙණිය ජට්ට එ රු ඇවෑමෙන් සිය අසපුයෙහි ප්‍රණීත බාද්‍ය භෝජ්‍යයන් පිළියෙල කරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, (මෙ දනට) කල් වෙයි. බත් නිමැව්නැයි කල් දැන්වීය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර වරුයෙහි හැඳෑ පෙරවැ පා සිවුරු ගෙණ කෙණිය ජට්ටයාගේ අසපුව කරා එළැඹීමේය. එළැඹ පනවන ලද අස්නෙහි බිත් සහුන් සමග හුන් සේක: ඉක්බිති කෙණිය ජට්ට බුදු පාමොක් බිත් සහුන් ප්‍රණීත බාද්‍ය භෝජ්‍යයෙන් සියතින් සන්තර්පණ කෙළේය. මොනවාට පැවරීය. ඉක්බිති කෙණිය ජට්ට දන් වැලඳු පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා පැමිණ අන්‍යාකර නිවාසනයක් ගෙණ එකත් පසෙක හින. එකත් පසෙක හුන් කෙණිය ජට්ට ගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ගාථායෙන් අනුමෙ-
වෙති කළ සේක:

571. යඤ්‍යෝ අග්නි භොත්‍රය ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහ. වෙදයට සාවිත්‍රිය ප්‍රමුඛ වෙයි, මිනිස්නට රජ ප්‍රමුඛ වෙයි. නදීනට සයුර ප්‍රමුඛ වෙයි.

572. (යොග වශයෙන්) නැකැත් තරුනට සද පාමොක් වෙයි. තවන වුනට ආදිත්‍ය (හිරු) ප්‍රමුඛ වෙයි. පින් කැමතිව යාග කරණ වුනට එකාන්තයෙන් සබ්බසා ප්‍රමුඛ වේ,

අථ ඛො භගවා කෙණ්ඩියං ජට්ඨං ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදිතා උච්ඡා-
යාසනා පක්කාමී. අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො එකො වූපකට්ඨො
අපමකො ආනාපි පභිතකො විහරකො න වීරසොව යසසතාය
කුලසුඤ්ඤා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනාමි. තදනුකරං බ්‍රහ්ම-
වරියපරියොසානං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තං උපසම්පජ්ජ
විහාමි.

ඛො ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං
ඉද්ධානායාමි. අබ්බඤ්ඤාමි අඤ්ඤාතරො ව ඛො පනායස්මා සෙලො
සපරිසො අරහතං අහොමි.

අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමී.
උපසංඛාමිතා එකංසං වීරං කතා යෙන භගවා තෙන ඤජ්ඣිං පණාමෙතා
භගවන්තං ගාථාහි අජ්ඣිහාමි.

573. යං තං සරණාගමම ඉතො අට්ඨමි වක්ඛම,
සත්තරකෙනන භගවා දහමික තව සාසනෙ.

574. කුචං බුද්ධං කුචං සත්ථා කුචං මාරාහිභු මුනි,
කුචං අනුසයෙ ජේතා තිණ්ණො තාරෙසි'මං පජං.

575. උපධි තෙ සමතික්කන්තා ආසවා තෙ පදලිතා,
සිහොසි අනුපාදනො පභිණ්ණසංඝරවො.

576. හික්ඛවො තිසනා ඉමෙ තිට්ඨන්ති පඤ්ඤිකතා,
පාදෙ වීර පසාථෙති නාගා වඤ්ඤා සත්ථනොති.

සෙලසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ගාථායෙන් කෙණිය ජට්ඨ හට අනුමෙවෙති කොට හුනස්නෙන් නැඟී වැඩී සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සෙල තෙරහු පිරිස් සහිත ව එකලා වූයේ ගණ්‍යබ්බණ්ණිකායෙන් වියෝ වූයේ අප්‍රමත්තව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසනුයේ යම් රහත් බවක් සඳහා ආචාර කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම අනගාරිය සස්නට වදිත් නම්, මාර්ග ඉන්මවයාසයෙහි අවසානය වූ ඒ උතුම් අර්හත් ඵලය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වාස කෙළේය.

(ප්‍රතිසන්ධි ජනක කර්මක්ෂයයෙන්) පුනර්භව සංඛ්‍යාත ජාතිය ක්ෂීණ වූය, මග බලසර වැස නිමවන ලද, සිවු මග කරණි කරණ ලද මෙ රහත්බව පිණිස අනෙකෙක් නැතැයි මොනොවට පසක් කොට දති. ආයුෂ්මත් සෙල තෙරහු පිරිස් සහිත ව රහතුන් අතුරෙහි අන්‍යතර ද වූහ.

ඉක්බිති පිරිස් සහිත ආයුෂ්මත් සෙල තෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ සිවුරු එකස් හි කොට ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කීහ:

573. පසැයුන් වහන්ස, මෙයින් අටවැනි දිනෙහි යම් බදු කොප වෙත ආවමෝ නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තොප ගේ සස්නෙහි සත් රැයෙකින් දැමුනමෝ වම්හ.

574. මුනිවරයන් වහන්ස, තෙපි බුද්ධවව, තෙපි ශාස්තෘවව. තෙපි මාරුභිභූවව. තෙපි සත්අනුශයන් සිඳි සසර තරණය කළහු මා හා මාගේ ප්‍රජාව හා එතර බූවහු.

575. තොප විසින් උපදිහු සමනිත්‍රාන්ත වෙති. තොපගේ ආප්‍රවයෝ පළන ලදහ. ප්‍රභීණ භය හෙරව ඇති, උපාදන විසින් නොගන්නා තෙපි සිංහවව.

576. මෙ තුන්සිය මහණහු බඳැදිලිව මෙහි සිටිත්, මහාවීරයෙහි, පා විදුපුටු මැනව. (නිෂ්පාප හෙයින්) නාගයෝ ශාස්තෘහුගේ පා වදනාහයි.

සෙල සූත්‍රය නිමි.

සලසුතතං.

577. අනිමිත්තමනඤ්ඤානං මව්වානං ඉධ ජීවිතං,
කසිරඤ්ඤා පරික්ඛාදා තඤ්ඤා දුකෙත සඤ්ඤාතං.
578. නභි සො උපකකමො අභි යෙන ජාතා න මීයරෙ,
ජරමි පතා මරණං එවංධමො හි පාණිනො.
579. එලානමිව පකක නං පාතො පතනතො භයං,
එවං ජාතානමව්වානං නිව්වං මරණතො භයං.
580. යථාපි කුමහකාරස්ස කතා මතතිකභාජනා,
සංඛෙ භෙදනපරියනා¹ එවං මව්වාන ජීවිතං.
581. දහරා ව මහනා ව යෙ බාලා යෙ ව පණ්ඩිතා,
සංඛෙ මච්චුවසං යනති සංඛෙ මච්චිපරායනා.
582. තෙසං මච්චුපරෙතානං ගච්ඡතං පරලොකතො,
න පිතා තායතෙ පුතං ඤාතී වා පත ඤාතකෙ.
583. පෙකකිතං යෙව ඤාතීතං පස්ස ලාලපතං පුට්ඨ,
එකමෙකො ව මව්වානං ගොවජ්ඣො වීය නියති.
584. එවමබ්බාහතො ලොකො මච්චුනා ව ජරාය ව,
තකමා ධීරා න සොවනා විදිත්වා ලොකපරියායං.
585. යස්ස මණං න ජානාසි ආගතස්ස ගතස්ස වා,
උභො අතෙත අසමපස්සං නිරතං පරිදෙවසි.
586. පරිදෙවයමානො වෙ කඤ්ඤි අත්ථං උදබ්බහෙ,
සමමුලොහා හිංසමනානං කසිරා වෙනං විවකකණො.

1. භෙදපරියනා-මඡය.

සලල සූත්‍රය

577. මෙලොවහි මනුෂ්‍යයන් ගේ ජීවිතය (මරණය හඟවන) නිමිති නැතියෙක. එහෙයින් මෑ අඤ්ඤා යැ. සුඛ යාපනිය නොවෙයි. අල්පද වෙයි. එද දුකින් යුක්තය.

578. යම් උපත්‍රමයෙකින් උපන් සත්ත්වයෝ නොමියෙන් නම්, එබඳු උපත්‍රමයෙක් නැත, ජරාවට පැමිණ ද (නො පැමිණ ද) මරණය වෙයි, ප්‍රාණිත්‍ර මෙබඳු සැහැවී ඇතියහ.

579. පටිපක්ඛ (ඉදුනු) එලයනට ප්‍රාතඃකාලයෙහි (අලුයම්) පතන යෙන් වන බිය සෙයින් උපන් සත්ත්ව නරතුරු මරණින් බිය උපදනේ ය.

580. යම් යෙයෙකින් කුඹුලු වීසින් කරණලද මැටිමුඛා බදුන් හැම බිදුම් හිමි කොට ඇතියේ ද, මිනිසුන්ගේ ජීවිතයක් එබඳු වෙයි.

581. ලදරු කෙනෙක් වෙන්වයි මහලු කෙනෙක් වෙන්වයි යම් අඤ්ඤා කෙනෙක් වෙන්වයි පණ්ඩිත කෙනෙක් වෙන්වයි, උහු හැම මරවසට යෙහි හැම මාත්‍රපරායණ වෙත්.

582. මරණ වීසින් මධනාලද උන් පරලොව යන් මෑ පියා සිය පුතු පරලොවින් නො රක් නේය. ඥාතිහු හෝ සිය නෑයන් නො රක්නාහ.

583. බලව, ඥාතීන් බලාසිටුවන්මෑ බොහෝ දෙන නන් දෙඩත්මෑ එකලාවු මෑ මර මිනිසුන් අතුරෙන් එකඑකා ගෝසාතකයා සෙයින් ගෙණ යනු ලැබෙයි.

584. මෙසේ ලොව මාත්‍රසුභ වීසිනුදු ජරාව වීසිනුදු මැඩුනේ වෙයි. එහෙයින් ලෝකස්වභාවය දූත ධීරයෝ නො සොවිති.

585. මවු කුසට පැමිණියා වූත් මියගියා වූත් යමකුගේ ගතාගතමාර්ගය නොදනුයෙහි නම්, උභයාන්තයන් නොදක්මින් නිරර්ථකව වලජනෙහි.

586. ඉදින් වලජනා තැනැත්තෝ කිසි අර්ථයක් දරා නම් විවක්ෂණ තැනැත්තෝ ද සම්මුඛ වූ තමා පෙළමින් තෙල මෑ කරන්නේය.

587. නහි රුකෙන න සොකෙන සන්තිං පපොති වෙනසො,
භීයසසුපපජනෙ දුක්ඛං සරිරං උපහඤ්ඤති.
588. කියො විවෙණ්ණං හවති භිංසමඤ්ඤානමඤ්ඤානා,
න තෙන පෙනා පාලෙනති නිරුද්ධා පරිදෙවනා.
589. සොකමසපහං පනතු භීයො දුක්ඛං නිගව්හති,
අනුස්සාදනෙනා කාලකතං සොකස්ස වසමඤ්ඤ.
590. අඤ්ඤපි පස්ස ගමිනෙ යථාකමුච්ඡපඤ නරෙ,
මච්ඡනො වසමාගමෙ එකුතො විධි පාඨනො.
591. යෙන යෙන හි මඤ්ඤානති තතො තං හොති අඤ්ඤථා,
එතාදියො විනාහාවො පස්ස ලොකස්ස පරියායං.
592. අපි වෙ වස්සසතං ජීවෙ භීයො වා පන මානවො,
ඤ්ඤාතිසංඝා විනා හොති ජානාති ඉධ ජීවිතං.
593. තස්මා අරහතො සුඤ්ඤා විනෙය්‍ය පරිදෙවිතං¹,
පෙනං කාලකතං දිස්වා න සො ලබ්බා මයා ඉති.
594. යථා සරණමාදිත්තං වාරිතා පරිනිබ්බුතො,
එවමුදි ධිරො සප්පඤ්ඤ පණ්ඩිතො කුසලො නරො
බිප්පමුසාපතිතං සොකං වාතො තුලංච ඩංසයෙ.
595. පරිදෙවං පජ්ජාඤ්ඤ දෙමනස්සාඤ්ඤ අත්තනො,
අත්තනො සුඛමෙයානො අබ්බතො සලලමඤ්ඤනො.
596. අබ්බුද්ධසලලො අසිතො සන්තිං පප්පය්‍ය වෙනසො,
සබ්බසොකං අතිකකතො අසොකො හෙති නිබ්බුතොති.

සලලසුත්තං නිධර්මං.

1. පරිදෙවිතං-ප්‍ර 2

587. රෝදනායෙන් හෝ ශෝකයෙන් හෝ විත්තශාන්තිය නොලබයි. ඔහුට අධිකමාත්‍රායෙන් දුක් උපදනේ ය. සිරිරු ද වැනැසෙයි.

588. කෘශවුයේක් දුර්වර්ණවුයේත් වෙයි. තෙමේ තමා නසන්නේ ද වෙයි. එ පරිදේවනායෙන් මිය ගියාහු ද තමන් නොරක්නාහ. එ හෙයින් පරිදේවනා නිරර්ථක වෙයි.

589. ඥාතිව්‍යසනශොක නොහරනා නරතෙම බෙහෙවින් දුකට පැමිණෙයි. කල්ලරිය කළහු අනුව සොවින්නේ ශොකවශයට ම ගියේ වෙයි.

590. පරලොව ගලනට සැදි සිටුනා, කම්බු පරිදි මියන, මාරවශයට පැමිණ සසලන, මෙලොවහි අන්‍ය ප්‍රාණින් ද බලව.

591. යම්මැ අයුරෙකින් සත්ත්වයෝ හමින් නම්, එය එයින් අන් පරිදි වෙයි. මෙබඳු විනාශාවයක් ඇත. ලෝකස්වභාවය බලව.

592. ඉදින් මිනිස් තෙමේ සිය වසක් හෝ ඉන් වැඩියක් හෝ ජීවත් වේ නම්, නැ ගණයාගෙන් (මරණ වීසින්) වියෝ වේ මැයි. මෙලොවහි දිවි මෙසේ දන්නේ ය.

593. එකරුණින් මැ රහත්හුගේ (සම්බුද්ධන්ගේ) මෙබඳු ධර්මදේශනා අසා පරිදේවනා හැරපියා කල්ලරිය කළ පරලොව ගියහු දක තෙල ප්‍රේත මා වීසින් යළි නොලද හැක්කේ''යි පරිදේවනා හැර පියන්නේය.

594. ගින්නෙන් ඇවිළැගත් ගෙයක් දියෙන් යම් සෙයින් නිවන ලද්දේ ද එ සෙයින් කෙලෙස් පිරිනිව් ධෘතියම්පන්නස්වාභාවික ප්‍රඥ ඇති (බහුශ්‍රැත ප්‍රඥයෙන්) පණ්ඩිත වූ විත්තාමය ප්‍රඥයෙන් දක්ෂ වූ නර තෙම උපන් ශෝකය මාරුතය පුළුන් පෙදක් සෙයින් වහා පිඹ හරනේ ය,

595. තම හට සුව පතනුයේ තමාගේ පරිදේව යැ තෘෂ්ණා යැ, දෙමි-නස යැ යන ශල්‍යයන් උදුරා ලන්නේය.

596. උදුරාලූ සෝහුල් ඇතියේ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි ක්‍රියා නොවූයේ විත්තශාන්තියට පැමිණ සඵශොකයන් ඉක්මැවූයේ කෙලෙස් පිරිනිව්සේ අශොක වේ යයි.

සලල සූත්‍රය නිමි.

වාසෙට්ටියුතතං.

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා ඉවජානඛගලෙ විහරති ඉවජා-
නඛගලව්‍යාපණේඛ, පනත ඛො පන සමයෙන සමේභුලා අභිඤ්ඤා
බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ඉවජානඛගලෙ පටිවසන්ති, සෙය්‍යථිදා වඩ්ඪි බ්‍රාහ්මණො
තාරුකේඛා බ්‍රාහ්මණො, පොකඛරසාති බ්‍රාහ්මණො ජාත්‍රසෙය්‍යාති බ්‍රාහ්මණො
කොදෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාලා. අප ඛො වාසෙට්ටිහාරද්වාරානං මාණවානං ජබ්බාච්ඡාරං
අනුච්ඡිද්ධාමානානං¹ අනුච්චරමානානං² අයමනතරා කපා උදපාදි, කපං
භො බ්‍රාහ්මණො භොතිති.

හාරද්වාරො මාණවො එව මාහ: යනො ඛො භො උභතො සුජාතො
භොති මාතිතො ව පිතිතො ව සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතා-
මහසුගා අකම්බො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන එත්තාවතා ඛො
බ්‍රාහ්මණො භොතිති.

වාසෙට්ටියා මාණවො එව මාහ: යනො ඛො භො සීලවා ව භොති
වත්තසම්පන්නො ව එත්තාවතා ඛො බ්‍රාහ්මණො භොතිති. නෙව ඛො
අසකම් හාරද්වාරො මාණවො වාසෙට්ටියං මාණවං සඤ්ඤපෙතුං, න පන
අසකම් වාසෙට්ටියා මාණවො හාරද්වාරං මාණවඤ්ඤා සඤ්ඤපෙතුං.

අප ඛො වාසෙට්ටියා මාණවො හාරද්වාරං මාණවං ආමනෙසි:
අයං ඛො හාරද්වාර සමණො ගොතමො සත්‍යපුත්තො සත්‍යකුලා පබ්බ-
ජිතො ඉවජානඛගලෙ විහරති ඉවජානඛගලව්‍යාපණේඛ, තං ඛො පන
හවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍රහ්මණො: ඉතිපි-
-පෙ- බුද්ධා හගවාති. ආයාම භො හාරද්වාර, යෙන සමණො
ගොතමො තෙනුපසංඝායමාසාම, උපසංඝායමාසාම සමණං ගොතමං එතමස්ස
සුච්ඡිසාම, යථා නො සමණො ගොතමො ව්‍යාකරිසාති තථා තං
ධාරෙසාමාති. එවං භොති ඛො හාරද්වාරො මාණවො වාසෙට්ටියා
මාණවස්ස පච්චසෙය්‍යයි.

අප ඛො වාසෙට්ටිහාරද්වාරා මාණවා යෙන හගවා තෙනුපසංඝායමාසාම,
උපසංඝායමාසාම හගවා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනියං කපං සාරාණියං
විනිසාරෙකා එකමන්තං නිසීදිංසු, එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො වාසෙට්ටියා
මාණවො හගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසයි.

1. අනුච්ඡිද්ධාමානානං-මජ්ඣං
අනුච්ඡිද්ධාමානානං-පු 2

2. අනුච්චරමානානං-මජ්ඣං

ව්‍යාපෘතියේ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ජානාසිංහල නම් ගම්හි ඉව්ජානාසිංහල වන ලැහැබිහි වැඩ වසන සේක, එ සමයෙහි බොහෝ අභිඤ්ඤ වූ බ්‍රාහ්මණ මහාසාරයෝ ඉව්ජානාසිංහලයෙහි වාසය කරති. උතු කවරහ යන්: වඩිකී බ්‍රාහ්මණය, කාරුක්ඛ බ්‍රාහ්මණය පොක්ඛරසාකී බ්‍රාහ්මණය, ජානුස්සොභි බ්‍රාහ්මණය, කොදෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණය, අනාච්ඡන්ද අභිඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ මහා සාරයෝ යන මොහු යි. එකල්හි ජඩ්ඝාච්ඡාර සඳහා ඔබ මොබ අනුච්ඡිකුමණ කරණ අනුච්චරණ කරණ වාසෙට්ඨ, භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ මාණවකයන් අතර මෙ අතුරු කථාව පහළ විය. “භවන්ති කෙසේ බ්‍රාහ්මණ වෙය”යි?

භාරද්වාජ මාණව මෙසේ කීය: යම් කරුණෙකින් මවුපසින් හා පිය පසින් හා දෙපසින් සුජාත වේද, සුපිරිසිදු මවුකුස් ඇතියේ ද, සත් මුතු පරපුර තෙක් (ජාතිගොත්‍ර විසින්) අවඤ්ඤ නොවූයේ ද, ජාතිවාදයෙන් අනුපකාෂ්ට වූයේ ද මෙ තෙක් කරුණින් බ්‍රාහ්මණ වෙය”යි,

ව්‍යාපෘතියේ මාණව මෙසේ කීය: “භවන්ති, යම් කරුණෙකින් සිල් වත් වේ ද, වත්සපත්වේ ද මෙතෙක් කරුණෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙය”යි. භාරද්වාජ මාණව ව්‍යාපෘතියේ මාණවයාට කරුණු හත්වන්නට නොමැතැයි විය. ව්‍යාපෘතියේ මාණවයාත් භාරද්වාජ මාණව හට කරුණු හැහැ විය නො හැකි මැ විය.

එකල්හි ව්‍යාපෘතියේ මාණව භාරද්වාජ මාණවයා ඇමැතිය: “භාරද්වාජයෙනි, ශාක්‍යකුලයෙන් පැවිදිවූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතම ශාක්‍ය පුත්‍ර ඉව්ජානාසිංහල ගම්හි ඉව්ජානාසිංහල වන ලැහැබිහි වැඩ වෙසෙයි. එ භවත් ගෞතමයන්ගේ මෙවන් කලණ කින් ගොසෙක් උස් ව නැංගේය. එ භගවත් -පෙ- බුද්ධය, භාග්‍යවත්”හයි. භවත් භාරද්වාජයෙනි, යම්හ, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරා එළැඹෙමිහ. එළැඹ මහණ ගොස්මිහුවෙතින් තෙල කරුණ අසා දනුමිහ, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ යම් ලෙසෙකින් අපට උච්චරණ කරන්නාහු නම්, එසෙයින් එය අසා ධරමිහ”යි. “භවන්ති, එසේය”යි භාරද්වාජ මාණව ව්‍යාපෘතියේ මාණව හට පිළිවදන් ඇස් විය.

එක්බිති ව්‍යාපෘතියේ භාරද්වාජ මාණවයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කථා කොට නිමවා එකක් පස්හි හුන්හ. එකත්පස්හි හුන් ව්‍යාපෘතියේ මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කරුණු සැල කළේයැ :

597. අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤානා තෙවිජ්ජා මයමසමි හො,
අහං පොඤ්ඤාසාධකාසා තාරුකාසාසායං මාණවො.
598. තෙවිජ්ජානං යදකමානං නනු කෙවලිනො'සමි සෙ,
පදකා'සමි ඡවයාකරණා ජලො ආවරියසාදිසා.
599. තෙසං නො ජාතිවාදසමී චිවාදෙ අත්ථි ගොතමි,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති භාරඤ්ජාපො ඉති භාසකි.
අහංකමි කම්මනා බ්‍රුමි එවං ජාතාහි වක්ඛම.
600. තෙ න සංකොම සංකොපෙත්තුං අඤ්ඤමඤ්ඤං මයං උහො,
භගවතං පුට්ඨමාගමම සමබ්බං ඉති විසුතං.
601. වජ්ඣං යථා ඛයාතීතං පෙවව පඤ්ඤලිකා ජනා,
වජ්ඣමානා නමසානති එවං ලොකසමි ගොතමං.
602. වක්ඛං ලොකෙ සමුප්පන්නං මයං පුච්ඡාම ගොතමං,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති උදහු භවති කම්මනා;
අජානනං නො පබ්බුති යථා ජානෙමු බ්‍රාහ්මණං.
603. තෙසං වොහං වාක්ඛසං (වාසෙට්ඨාති භගවා) අනුපුබ්බං
යථාතථං
ජාතිවිභාගං පාණානං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.
604. කිංකරුකෙහි ජානාථ න වාසි පටිජානරෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.
605. තතො කීටෙ පටඨෙය ව යාව කුත්තකිපිලීකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.
606. වතුප්පදෙ පි ජානාථ බුද්ධකෙ ව මහලලකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.

597. අපි දෙදෙන (ගුරුන් විසිනුදු අපවිසිනුදු) අනුඤ්ඤා ප්‍රතිඤ්ඤා ත්‍රිවිද්‍යා ඇතියම්හ. මම පොක්කරසාති ඇදුරුහුගේ දෙටු අතැවැසි යෙමි. මම මාණව කාරුක්ක ඇදුරුහුගේ දෙටු අතැවැසි වෙයි.

598. ත්‍රිවේදයන් පිළිබඳ යමක් උගන්වන ලද නම්, අපි එහි නිෂ්ඨාගතයම්හ. පඤ්ඤාදරන්තමෝ විසරණ දකුටමෝ (වේද සංඛ්‍යාත) ජල්පයෙහි ආවායම් සදාශයම්හ.

599. ගෞතමයන් වහන්ස, එ අප දෙදෙන අතර ජාතිවාද කිමිත්ත යෙන් විවාදයෙන් ඇත. ඒ ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙ යයි භාරද්වාජ බෙණෙයි, කර්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙති මම කියමි, චක්ඡුර්මතුන්වහන්ස, තෙල කරුණ මෙසෙයින් දැනගන්නා සේක්වා.

600. එ අපි දෙදෙන උනුත් ගිවිස්වන්නට නො හැකියම්හ. (එහෙයින්) 'සම්බුද්ධහ'යි විශ්‍රාත භාග්‍යවතුන් පුරවුස්නට පැමිණියම්හ.

601. යමයෝ ජනයෝ (ක්ෂයාතිකවූ) පිරිපුන් සඳ දක බද්දිලි වෙත්ද; එසෙයින් ලොවිහි ගෞතමයන් ද වෙනැ පැමිණ වදනාහු නමදිත්.

602. අපි ලොවිහි උපන් නුවණැසවූ ගෞතමයන් පුරවුසුම්හ: "ජාතිමාත්‍රයෙන් බ්‍රාහ්මණවෙද? නැතහොත් කර්ම හේතුවෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙද? ද"යි. යම් පරිද්දෙකින් අපි බ්‍රාහ්මණයා හඳුනාමෝ නම්, එ පරිද්දෙන් නොදන්නා අපට දන්වා වදළ මැනැවි.

603. වාසෙට්ඨයෙනි, එ තොපට මම අනුපිළිවෙළින් ජාතිවිභාගය ඇති සැටියෙන් විවරණ කරන්නෙමි. ඒ ඒ ප්‍රාණිත්ගේ ජාතිහු අන්‍ය අන්‍ය (නානාප්‍රකාර වූවාහු) මැ වෙත් යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

604. (පළවූ මැ) තෘණ වෘක්ෂයන් (අනුපාදින්නක වස්තූන්) දැනුව. ඔහු (අපි තෘණයම්හ, අපි වෘක්ෂයම්හ'යි) ප්‍රතිඤ්ඤා නොකෙරෙති. ඔවුන්ගේ ලිඛිගය (සංස්ථානය) ජාතිමය වෙයි, (ඔවුන්ගේ) ජාතිහු නානාප්‍රකාර මැ වෙත්.

605. අනතුරුවැ සිති කිහිමින් හිමකොට ඇති කෘමි පලභැටියනුදු දැනුව. ඔවුන්ගේ ලිඛිගය ජාතිමය වෙයි, ජාතිහු අන්‍යෝන්‍ය මැ වෙති.

606. කුදු මහත් සිවුපා සතුනුදු දැනුව, ඔවුන්ගේ ලිඛිගය මැ ජාතිමය වෙයි, ජාතිහු නානාප්‍රකාර වෙත්මැයි.

607. පාදුරෙ'පි ජානාථ උරගෙ දීපපිට්ඨිකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.
608. තතො මචෙජ'පි ජානාථ ඔදකෙ වාරිගොවරෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.
609. තතො පක්ඛිපි ජානාථ පත්තයානෙ විහඬගමෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.
610. යථා එතාසු ජාතීසු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ,
එවං තත්ථි මනුසෙසසු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ.
611. න කෙසෙහි න සිසෙත න කණ්ණෙහි න අක්ඛිති
න මුඛෙන න නාසාය න ඔට්ඨෙහි හමුති වා.
612. න ගීවාය න අංසෙහි න උදරෙන න පිට්ඨියා,
න යොනියා න උරසා න සමාධිං න මෙට්ඨනෙ.
613. න හතෙහි න පාදෙහි නාඤ්ඤාලිහි නාමෙහි වා,
න ජඬකාහි න උරුහි න වණ්ණෙන යරෙන වා.
ලිඛං ජාතිමයං නෙව යථා අඤ්ඤාසු ජාතීසු.
614. පට්ඨකං ව සරිරෙසු මනුසෙසසෙවකං න විජ්ජති,
වොහාරඤ්ඤා මනුසෙසසු සමඤ්ඤාය පවුරිති.
615. යො හි කොචි මනුසෙසසු ගොරකං උපථිවති,
එවං වාසෙඨ්ඨ ජානාහි කසසකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
616. යො හි කොචි මනුසෙසසු පුට්ඨ සිප්පෙන ජිවති,
එවං වාසෙඨ්ඨ ජානාහි සිප්පිකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
617. යො හි කොචි මනුසෙසසු වොහාරං උපථිවති,
එවං වාසෙඨ්ඨ ජානාහි වාණිජො යො න බ්‍රාහ්මණො.

607. දික් පිටු ඇති උදරය මැ පාකොට ඇති උරගුන්ද දනුව. ඔවුන්ගේ ලිඛිතය ජාතිමය වේ. ජාතිහු නානාප්‍රකාර මැ වෙත්.

608. තවද, දිය මැ වාසභූමි කොට ඇති ජලජ මත්ස්‍යයනුද දනුව, ඔවුන්ගේ ලිඛිතය ජාතිමය වෙයි, ජාතිහු අන්‍යොන්‍ය මැ වෙත්.

609. තවද, පියාපත් යාන කොටගත්, ආකාශවාරී පක්ෂිහු ද දනුව, ඔවුන්ගේ ලිඛිතය ජාතිමය වෙයි. ජාතිහු නානාප්‍රකාර වෙත්.

610. යම් සෙයෙකින් තෙල ජාතීන් කෙරෙහි පාරක් ලිඛිතය ජාතිමය වේ ද, එසෙයින් මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි ජාතිමය වූ පාරේ ලිඛිතයෙක් නැති.

611. කෙස් හෙයින් පාරේ ජාතිමය ලිඛිතයෙක් නැත. ශීර්ෂයෙහි නැත. කර්ණයෙහි නැත. නෙත්‍ර හෙතෙසෙහි නැත. මුඛයෙහි නැත, නාසායෙහි නැත, තොටිනු නැත, බැමිනු නැත.

612. ශ්‍රීවායෙහි (පාරේ ජාතිමය ලිඛිතයෙක්) නැත. අංගයෙහි නැත, උදරයෙහි නැත. පාෂ්ඨයෙහි නැත, යොනියෙහි නැත, හෘදයෙහි නැත, සම්බාධයාන යෙහි ද නැත. මෙමුඛයෙහි නැත.

613. අතිනු නැත, පයින් නැත, ඇඟිලියෙහි නැත, නියෙහි නැත, ජඩ්‍යායෙහි නැත, උරුයෙහි නැත, පැහැයෙහි නැත, ස්වරයෙහි නැත, අන්‍ය (පශුපක්ෂි ආදී) ජාතීන්හි සෙයින් (මිනිසුන් කෙරෙහි) ජාතිමය පාරේ ලිඛිතයෙක් නොමැති.

614. මිනිස් සිරුරෙහි (අන්‍ය ජාතීන් කෙරෙහි මෙන්) තෙල (පාරේ ජාතිමය) ලිඛිතයෙක් විද්‍යමාන නොවෙයි, මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි (නානාභි විධාන පයඝාය සම්බන්ධ) වෙනස් ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් කියනු ලැබේ.

615. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ගොරක්ෂායෙන් (කෘෂිකර්මයෙන්) දිවි වටා නම්, වාසෙට්ඨය, හෙ කෘෂක (ගොවි) හයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

616. මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් නානා ශිල්පයෙන් දිවි වටා ද, වාසෙට්ඨය, හෙ ශිල්පියෙකු යි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

617. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ව්‍යවහාරයෙන් (වණික්කර්මයෙන්) දිවි වටා නම්, වාසෙට්ඨයෙකි, හෙ වෙළෙඳෙකු යි මෙසේ දනුව බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

618. යො හි කොච්ඡි මනුසොසු පරපෙසොන ජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි පෙසසිකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
619. යො හි කොච්ඡි මනුසොසු අදිත්තං උපජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි වොරො එසො න බ්‍රාහ්මණො.
620. යො හි කොච්ඡි මනුසොසු ඉක්කං උපජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි යොධාරීවො¹ න බ්‍රාහ්මණො.
621. යො හි කොච්ඡි මනුසොසු පොරොතිවෙන ජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි යාජකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
622. යො හි කොච්ඡි මනුසොසු ගාමං රට්ඨංඤ භුංඤති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි රාජා එසො න බ්‍රාහ්මණො.
623. නවා' හං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රුමි යොතිජං මහතිසම්මතං,
භොවාදි නාම සො භොති සවෙ භොති සක්ඤ්ඤො.
624. සබ්බසංයොජනං ඡෙත්වා යො වෙ න පරිත්‍යාජති,
සබ්බාතිගං විසංයුතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
625. ඡෙත්වා නද්ධිං වරණංඤ සන්තං සහනුක්කමං,
උක්ඛිත්තපලිසං බුද්ධං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
626. අකෙකාසං වධබන්ධංඤ අදුට්ඨො යො තිතික්කති,
වහනිට්ඨං බ්‍රාහ්මණං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
627. අකෙකාධනං වතවත්තං සිලවත්තං අනුසංදං,
දන්තං අනතිමසාරීරං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

1. සොධාරීවො - සිමු 2

618. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් පරහට මෙහෙවරින් දිව්වටා නම්, වාසෙට්ඨය හෙ මෙහෙකරුවෙකු යි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

619. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් අයිතාදනින් දිව්වටා නම්, වාසෙට්ඨය, හෙ සොරෙකුයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

620. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ආයුධ ශිල්පයෙන් දිව්වටා නම් වාසෙට්ඨය, හේ යොධාර්ථයෙකුයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

621. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් පෙරෙව් කැමින් දිව්වටා නම්, වාසෙට්ඨය, හේ යාජකයෙකුයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

622. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ගමන් රටත් වලද කෙරේ නම්, වාසෙට්ඨයෙනි, තෙල බ්‍රාහ්මණ නොව රජෙකු මෙසෙයින් දනුව.

623. මවුකුස උපන්, යොතිපටු පුභුලකු බ්‍රාහ්මණ යි මම නො කියමි. හෙ 'හොවාදි නම් වේ. හෙ එකාන්තයෙන් (රාගාදිකිඤ්ඤානයෙන් යුක්ත වන හෙයින්) සකිඤ්ඤාන වේ. රාගාදි කිඤ්ඤාන නැති, ආදාන රහිත එරහත් ම බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

624. හැම දස සංයෝජනයන් සිද්ධියා යමෙක් එකැතියෙන් තෘෂ්ණායෙන් නොබා නම්, රාගාදි සංග්‍රහයන් ඉක්මැ ගිය, චතුර්විධ යොගයෙන් නො බැඳුනු එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

625. (බද්ධ චෛර සඬබ්‍රාහ්මණ) ක්‍රොධය ද (බන්ධන භාව සඬබ්‍රාහ්මණ) තෘෂ්ණාවරත්‍රය ද (අනුශය සඬබ්‍රාහ්මණ) අනුක්‍රම සහිත දෙසැට මිසදිටු හැකිල්ල ද සිද්ධියා උත්තමිප්පත වූ අවිද්‍යා සඬබ්‍රාහ්මණ පලිය ඇති සිටුසස්දම් පිළිවිදි හෙයින් බුද්ධ නම් වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

626. යමෙක් නො කිසි සිත් ඇත්තේ දශවිධ ආත්‍රෝශය ද (පාණි ආදියෙන්) පෙළුම් ද අත්දුබඤ්ඤාදියෙන් බඳුම් ද ඉටියා නම්, ක්ෂාන්ති බල ඇති ක්ෂාන්ති බලය අතීත (ඇතී) කොට වැටෙන එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

627. ක්‍රොධ නොකරණ, දූතවුත ඇති, චතුපාරිශුද්ධි ශීලයෙන් යුත් තෘෂ්ණොත්සද රහිත වූ, සධ්න්ද්‍රිය දමනයෙන් දමුනු, (පශ්චිම ස්කන්ධ සඬබ්‍රාහ්මණ) අන්තර්ගත ධරණ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

- 628 වාරි පොඤ්ඤාපඤ්ඤා ආරාධනාව සාසනො,
යො න ලිප්පි¹ කාමෙසු තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 629 යො දුක්ඛස්ස පඤ්ඤානං ඉධෙ'ව ධර්මස්සනො,
පඤ්ඤාතො වසංසුතො තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 630 ගමහිපඤ්ඤා මෙධාපි. මහාමහස්ස නොවිදං,
උත්තමස්සං අනුරුත්තං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 631 අසංසඤ්ඤා ගමහිපඤ්ඤා අනාගාතෙති වුත්තං,
අනාගාතො අපිඤ්ඤා තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 632 භික්ඛාය දණ්ඩං භුත්තස්ස තස්සස්ස උපරිස්ස ව,
යො න භුත්ති න සාතෙති තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 633 අවිජ්ජාං විජ්ජාස්ස අනුරුත්තං භික්ඛුතං,
අනුරුත්තං අනාගාතං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 634 යස්ස රාගො ව දෙසො ව මානො මහස්සා ව පාතිනො,
සාසනොව ආරාධනා තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 635 අකකස්සං විඤ්ඤාතං ගිරං සචං උද්දරස්සං,
යාය නාහිසපෙ කස්සි තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 636 යො'ධ දිස්සං ව රස්සං වා අනුං ධුලං සුභාසුතං,
ලොකෙ අදින්නං නාදිස්සං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..

1. ලිප්පි- පිටු 2

628. පොකුරු පත්ති දිය සෙයිනුදු හිදි අගෙහි අබ ඇට සෙයිනුදු වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන්හි යමෙක් නොලැගේ නම්, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

629. යමෙක් තමාගේ පඤ්ඤාස්ථානධර්ම පිළිබඳ ක්ෂය මෙ අත්ඛණ්ඩි ම දන්තේ ද, බහාලු ස්කන්ධභාරය ඇති වතුරයෝගයෙන් හෝ සියලු කෙලෙසුන්ගෙන් වියෝ වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

630. (පඤ්ඤාස්ථානධර්මයෙහි) ගැඹුර පැණ ඇති, ධම්මොපපඤ්ඤායෙන් ප්‍රඥාවත් වූ (මෙ දුගතිමහය, මෙ සුගතිමහය, මෙ නිවනට මගයි) මහ නොමගෙහි දක්ෂ වූ (අර්හත්ථයංඛ්‍යාත) උත්තමාර්ථයට පිළිවෙළින් පත් එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

631. ගිහිත් හා පැවිද්දන් හාත් (දර්ශන ශ්‍රවණ සමුල්ලාප පරිභොග කාය යන) උභයයංසර්ගයෙන් නො හැනුනු (ආලය සභිඛ්‍යාත) පඤ්ඤාමයන්හි නො හැසිරෙනසුලු අලෙපවූ වු එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

632. යමෙක් ත්‍රස්තවූත් ස්ථාවරවූත් (නොරහත්-රහත්) සත්වයන් කෙරෙහි, දඩු බහා තබා පරපණ නො නසා නම්, නො ද මරවා නම්, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

633. (ආසාන වශයෙන්, තමහට) විරුද්ධ වූ ලොකික මහජනයා කෙරෙහි (ආසානාභාවයෙන්) අවිරුද්ධ වූ, තමහට ප්‍රහාරද්‍රව්‍යයෙහි නියුතු මහදනා කෙරෙහි (නික්ෂිප්ත වූ දඩු ඇති බැවින්) නිවුනු (පඤ්ඤාස්ථානධර්මයන් පිළිබඳ මමය, මාගේ යයි) ආදාන සහිත පුද්ගලයන් කෙරෙහි (ග්‍රහණ නැති හෙයින්) අනාදාන වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

634. යමකුගේ පඤ්ඤාකාමගුණික රාගය ද දෝෂය ද නව වීඩ මානය ද පරගුණ මැකුම ද හිදිඅගින් අබැටක්, සෙයින් ගිලිහිනි නම්, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

635. යම් වචනයෙකින් නො ලැගේ නම්, එබඳු නො කැකුළු වූ අර් විඤ්ඤායෙන් යුත් කිසියම් සත්‍ය වචන ම කියනේ නම් එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

636. යමෙකුත් (ශාටකාදි) දික් වූ හෝ (ආභරණාදි) ලුහු වූ හෝ කුදු වූ හෝ මහත් වූ හෝ ඉහ වූ හෝ අභූත වූ හෝ මෙලොවැ නුදුන් දය නොගන්නේ නම්, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

- 637 අසා යස න විජ්‍යනී අසම් ලොකෙ පරමහි ව,
නිරාසයං විසංයුතං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 638 යසසාලයා න විජ්‍යනී අසංකූල අකපංකරී,
අමතොගධං අනුපපන්නං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 639 යොධ සුඤ්ඤං ව පාපඤ්ඤි උණොසංඛං උපවච්ඡා,
අසොකං වීරජං සුඛං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 640 වජ්‍රං ව වීමලං සුඛං විසසනකම්මාවිලං,
නන්දිභවපරිකම්මණං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 641 යො ඉමං පලිපපං දුග්ගං සංසාරං මොහමච්ච්ඡා,
තිණණං පාරගතො ක්කාධි අනෙජො අකපංකරී.
අනුපාදය නිබ්බූතො තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 642 යොධ කාමෙ පහස්සාන අනාගාරො පරිබ්බජෙ,
කාමභවපරිකම්මණං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 643 යොධ තණං පහස්සාන අනාගාරො පරිබ්බජෙ,
තණකාමභවපරිකම්මණං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 644 භික්ඛා මානුසකං යොගං දීධං යොගං උපවච්ඡා,
සබ්බයොගවිසංයුතං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.
- 645 භික්ඛා රතීඤ්ඤි අරතීඤ්ඤි සීතිභූතං භිරුපධි,
සබ්බලොකාභිභූතං වීරං තමහං බුද්ධිමි බ්‍රාහ්මණං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

637. යමකුහට මෙලොවැ හා පරලොවැ හා තෘෂණවෝ විද්‍යමාන නො වෙත් නම්, එ හිස්තෘෂණ වූ විසංයුක්ත වූ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

638. යමකුහට (පඤ්චකාම ගුණික තෘෂණා සංඛ්‍යාත) ආලයයෝ විද්‍යමාන නො වෙත් ද (බුද්ධාදී අෂ්ට වස්තූන්) දූත (අෂ්ටවස්තුක විවිකිත්තා සංඛ්‍යාත) කථංකථී භාවය නැත්තේ ද, අමාන වූ නිචාණයට අනුක්‍රමයෙන් ප්‍රාප්ත වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

639. යමෙක් මෙලොවැ පින් හා පවි හා යන දෙක හා රාගාදී සංඛ්‍යා හා ඉක්ම ගියේ ද, වර්තමූලක ශෝක රහිත වූ රාගාදී කෙල්ල රජස් නැති නිරූපකෙලශ හෙයින් ශුද්ධ වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

640. මල රහිත හෙයින් විමල වූ චන්ද්‍රයා සෙයින් පරිශුද්ධ වූ වෙසෙයින් පහත් සිත් ඇති, කෙලෙස් විසින් නොකැලැති සිත් ඇති ත්‍රිභවයෙහි ක්ෂය වූ නන්දි සංඛ්‍යාත තෘෂණා ඇති එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

641. යම් මහණෙක් මේ රාග පරිපථය හා කෙල්ල දුරිය හා සංසාර වර්තය හා චතුස්සත්‍යය නො පිළි විදුනා මෝහය හා ඉක්මැ ගියේ ද, චතුරොස තරණය කෙළේ නිචාණ පාරයට ගියේ උභයධ්‍යාන කරණ සුලුයේ (තෘෂණා සංඛ්‍යාත) එජා නැතියේ කථංකථී භාව (සැක) නැතියේ උපාදන විසින් නොගෙණ කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන් නිවියේ ද, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

642. මෙලොවැ යමෙක් උභය කාමයන් හැරපියා අගාර නැතියේ නික්මයේ ද, කාම භවය පරික්ෂිණ කළ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

643. මෙලොවැ යමෙක් සදේර පවත්නා තෘෂණා ප්‍රභීණ කොට අනාගාර වූයේ නික්මයේ නම්, තෘෂණා හා කම්භවය පරික්ෂිණ කළ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

644. මාත්‍රූෂක ආයුෂ හා කාම ගුණ ද හැරපියා දිව්‍යායුෂ හා කාම ගුණහැර පියා ගියේ නම්, හැම චතුර්යොගයෙන් විසංයුක්ත වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

645. පඤ්චකාමගුණ රතිය ද අරණ්‍ය වාසයෙහි උකටලී බට්ඨි කියූ අරතිය ද හැර පියා කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන් සිහිල් වූ නිරූපකෙලශ වූ හැම ස්කන්ධලෝකය මැඩ සිටිනා සමාක් ප්‍රධන් වියා ඇති එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

- 646 වුතීං යො වෙදි සත්තානං උපපත්තිංඤ්ඤා සබ්බසො,
අසත්තං සුගතං බුද්ධං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 647 යසං ගතීං න ජානන්ති දෙවා ගතිබ්බමානුසා,
විණාසවං අරහත්තං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 648 යසං පුරෙ ව පට්ඨා ව මජ්ඣෙ ව නත්ති ඤ්ඤානං,
අතිඤ්ඤානං අනාද්‍යං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 649 උසහං පවරං වීරං මහෙසිං විජිතාචීනං,
අනෙජං නහාතකං බුද්ධං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 650 පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදි සත්තාපායංඤ්ඤා පසාති,
අරො ජාතිකකයං පකෙණු තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 651 සමඤ්ඤා හෙයා ලොකස්මිං නාමගොත්තං පකප්පිතං¹
සමුච්චවා සමුද්‍යගතං තස්ස තස්ස පකප්පිතං²
- 652 දීඝරක්ඛමනුසයිතං දිට්ඨිගතමජානනං,
අජානන්තා තෙ,පබ්බවන්ති ජාතියා හොති බ්‍රාහ්මණො.
- 653 න ජව්වා බ්‍රාහ්මණො හොති න ජව්වා හොති අබ්‍රාහ්මණො
කච්චනා බ්‍රාහ්මණො හොති කච්චනා හොති අබ්‍රාහ්මණො.
- 654 කසසකො කච්චනා හොති, ධිප්පිකො හොති කච්චනා,
වාණිජො කච්චනා හොති පෙස්සිකො හොති කච්චනා,
- 655 වොරොපි කච්චනා හොති යොධාපීවොපි කච්චනා,
යාජකො කච්චනා හොති රාජාපි හොති කච්චනා.

1, කප්පසිතං--සිමු

3, නො--සිමු

2, පකප්පිතං තමහං බුද්ධිං--සිමු

646. යම් මහණෙක් සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිය හා ප්‍රති සන්ධිය සථි-
ප්‍රකාරයෙන් දන්නේ වේ ද, පස්කම් දෙකෙහි නො ලැබුණු (මනා පිළි-
වෙතින් නිවන් වන් හෙයින්) සුගත වූ සිවුසස් දම් පිළිවිදි එ රහත්
බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි,

647. දෙව, ගඤ්චි මනුෂ්‍යයෝ යම් රහත් මහණක්හුගේ (උත්පත්ති)
ගතියක් නො දන්නාහු නම් එ ක්ෂණාකූච රහත්හු මම බ්‍රාහ්මණ යි කියමි.

648. යම් මහණකු හට අතීත පඤ්ඤාප්පාදි කෙරෙහිද අනාගත
පඤ්ඤාප්පාදි කෙරෙහිද වාර්තමාන පඤ්ඤාප්පාදි සංඛ්‍යාත මධ්‍යෙහිද
තෘෂ්ණාග්‍රාහ සංඛ්‍යාත කිංකරන නැද්ද, රාගාදි කිංකරන නැති ආද්‍යත රහිත
එ රහත් මහණ බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

649. (නැති නො ගන්නා හෙයින්) වැහැප් වූ උක්කම වූ වීර වූ
(මහත් වූ ශීලස්කන්ධාදිය සෙව් හෙයින්) මහර්මී වූ තුන් මරුන් දිනූ
තෘෂ්ණා සංඛ්‍යාත එජා රහිත වූ දෙව් කෙලෙස් ඇති හෙයින් නභාතක වූ
බුද්ධ වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

650. යම් මහණෙක් සුචේ නිවාසය දන්නේ ද, (කාම රූප අරූප
යන සච්ඡි දෙව්ලෝ නම් වූ) සථිගිය හා සිවුඅවා හා දක්නේ ද, වැලිත්
ජාතික්ෂය සංඛ්‍යාත අර්හත්වයට පැමිණියේත් වේ ද, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි
මම කියමි.

651. ලොවැ (ක්ෂත්‍රීය, බ්‍රාහ්මණාදි වීරිනුදු භාරද්‍රාප, වාසෙට්ඨ
ආදි වීරිනුදු) යම් නාමගොත්‍රයෙක් ප්‍රකල්පිත වේ නම්, තෙල ප්‍රඥප්ති-
වායව්‍යාරමාත්‍රයෙක් මැයි. එ එ කාලයෙහි ඔහට ප්‍රකල්පිත වූ එ නම්
ගොත්වහර සමමුතියෙන් පැමිණියේ ය.

652. තෙල නාම ගොත්‍රය (ප්‍රඥප්තිමාත්‍රයෙකැයි) නො දන්නවුන්ගේ
දීඝරාත්‍රයෙහි අනුශයිත වූ දෘෂ්ටිගතයෙකි. (ජාති හෙයින් බ්‍ර.හ්මණ නො-
වේ යයි) නො දන්නා වූ ඔහු (ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ යයි) කියන්නාහ.

653. ජාති භේදයෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වේ. ජාති භේදයෙන්
අබ්‍රාහ්මණ ද නො වේ. කම් භේදයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි. කම් භේදයෙන්
අබ්‍රාහ්මණ වේ.

654. කම්යෙන් ගොවි වෙයි. කම්යෙන් ශිල්පි වෙයි. කම්යෙන්
වෙණෙ ද වෙයි. කම්යෙන් මෙහෙකරු වේ.

655. කම්යෙන් සොර ද වෙයි. කම්යෙන් යොධාර්ථි ද වෙයි.
කම්යෙන් යාපක ද වෙයි. කම්යෙන් රජ ද වෙයි.

- 656 එවමෙනං යථාභූතං කමමං පසස්සන්ති පණ්ඩිතා,
පට්ඨම සමුප්පාදදසා¹ කමමට්ඨපාකකොච්ඡද.
- 657 කමමනා වත්තති ලොකො කමමනා වත්තති පජා,
කමමනිබ්බන්තා සත්තා රථස්සාණිව යායතො.
- 658 තපෙන බ්‍රහ්මචරියෙන සංයමෙන දමෙන ව,
එතෙන බ්‍රාහ්මණො හොති එතං බ්‍රාහ්මණමුත්තමං.
- 659 තීහි විජ්ජාති සමපනෙතා සනෙතා ධිණසුනබ්බවො,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාහි බ්‍රහ්මා සකෙකා විජානනන්ති.

එවං චුත්තෙ වාසෙට්ඨභාරද්ධාරා මාණවා හගවන්තං එතදවොච්ඡි;
අභික්කන්තං හො ගොතමි -පෙ- එතෙ මයං හවන්තං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච, උපාසකෙ නො හවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං² සරණං ගතෙති.

වාසෙට්ඨසුඤ්ඤානං නිව්ඤ්ඤං.

3-10

කොකාලික සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාපට්ඨිණ්ඩිකසං ආරාමෙ අථ ටො කොකාලිකො භික්ඛු යෙන
හගවා තෙත්තපසඩ්ධමි, උපසඩ්ධමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
නිසීදී, එකමන්තං භිසිනෙතා ටො කොකාලිකො³ භික්ඛු හගවන්තං
එතදවොච:

පාපිච්ඡා හතෙත සාපිපුත්තමොගගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වයං
ගතාති. එවං චුත්තෙ හගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච:

1. පට්ඨමසමුප්පාද දසසා-මජ්ඣං.

2. පාණ්ණපෙන-මජ්ඣං.

3. කොකාලියො-චු.

656. ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාදය දක්නා වූ කම් විපාක දෙක්හි දක්ෂ වූ පණ්ඩිතයෝ මෙසෙයින් තෙල කම්ය යථා භූතයෙන් දක්නාහ.

657. කම්යෙන් ලෝකය පවතී. කම්යෙන් ප්‍රජාව පවතී. සන්තියෝ යන්නා වූ රථයාගේ අතුර මෙන් කම්ය හිබ්බෙන කොට ඇත්තාහුය.

658. ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් ද ශ්‍රේෂ්ඨවයභාවෙන් ද ශීලයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද යන තෙල කම්යෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි. මේ උතුම් බ්‍රාහ්මණ භාවය යි.

659. ත්‍රිවිද්‍යායෙන් යුක්ත වූ ශාන්ත වූ ක්ෂය කළ පුනර්භව ඇති බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතයන් විසින් බ්‍රහ්ම යයි ද ශක්‍ර යයි ද කියන ලද්දේ වාසෙට්ඨ ය, මෙසේ දනුව.

මෙසේ වදළ කල්හි වාසෙට්ඨ, භාරද්‍රාජ යන මාණවයෝ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට මේ කරුණ සැල කළහ: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්තය, තෙල අපි භවත් ගෞතමයන් හා ධර්මය හා භික්ෂු සඛකයා හා සරණ කොට යමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අදින් මත්තෙහි අප දිවිහිම කොට සරණ ගිය උපායකයන් කොට ධරණ සේක්වා යි.

වාසෙට්ඨ සූත්‍රය නිමි.

3 - 10

කෝකාලික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර අසළ අනේපිඬු සිටුහුගේ ජේතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකයා වැද එකත්පස්හි හින. එකත්පස්හි හුන් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැළ කෙළේ ය.

“වහන්ස, සැරිසුන් මුගලන්හු ලාමක ඉප්පා ඇත්තාහු ලාමක ඉප්පාවන්ගේ වශයට ගියහ” යි. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණ හට තෙල වදළහ.

මාගෙවං කොකාලික මාගෙවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික
සාරිප්පතමොග්ගප්පතෙසු විතං, පෙසලා සාරිප්පතමොග්ගප්පතාති-

දුතියම වෛ කොකාලිකො භික්ඛු හඟවතං එතදවොච: කිංචාපි
මෙ හතෙන හඟවා සද්ධායිකො පච්චයිකො, අථ වෛ පාපිච්ඡාව සාරිදුක්ඛ
මොග්ගප්පානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතං

දුතියම මොහොතේ කොතැනදී හික්ම එතදවොට මාගෙවං
කොකාලික මාගෙවං කොකාලික පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත
මොග්ගල්ලානෙසු විතං, පෙසුලා සාරිපුත්ත මොග්ගල්ලානාති.

තනියමයි බො කොකාලිකො හිතවු හඟවතං එතදුවොව: කිණ්ණිපි මෙ හනෙත හඟවා සද්ධායිකො පව්වයිකො, අථ බො පාපිච්ඡාව සාරිපුතතමොග්ගප්පානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසංගතාති.

තනියයි බොහෝවිට කොකාලික හික්කු එතදවොට: මාගෙව. කොකාලික මා හෙවි. කොකාලික. සසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත මොහොත්ප්‍රානෙසු විතර, පෙසලා සාරිපුත්තමොහොත්ප්‍රානාති.

අප බො කොකාලිකෝ හික්කු උඩායාසනා හගවනං අභිවාදෙතා
පදකඛ්ඡං කතා පකකාමී. අචිරපකකතාසං ව. කොකාලිකසං
හික්කුතො සාසංමතතීහි පිළකාහි සබ්බො කායො ඵුඨො¹ අගොසි.
සාසංමතතීයො භුතා මුග්ගමතතීයො අගෙස්සං. මුග්ගමතතීයො භුතා
කළායමතතීයො අගෙස්සං. කළායමතතීයො භුතා කොලඨී මතතීයො
අගෙස්සං. කොලඨීමතතීයො භුතා කොල මතතීයො අගෙස්සං. කොල
මතතීයො භුතා ආමලකමතතීයො අගෙස්සං. ආමලකමතතීයො භුතා
බෙලුට්ඨපාටුකමතතීයො අගෙස්සං. බෙලුට්ඨපාටුකමතතීයො භුතා
බීලල මතතීයො අගෙස්සං. බීලලමතතීයො භුතා පඤ්ඤා, පුබ්බඤ්ඤා
ලොභිතඤ්ඤා පගසරිංසු.

1. අවධානය-සී.පී.

“කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කෝකාලිකය, සැරියුත්මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් පහදව” “ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ ප්‍රියශීලයහ” යි.

දෙවන වටත් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කීය: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ශ්‍රද්ධාවහ නමුදු ප්‍රත්‍යායකර නමුදු ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ පාපෙච්ඡ ම වුවාහු ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියාහු ම වෙතැ” යි.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණට තෙල කරුණ වදළු දේක. “කෝකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, “ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ ප්‍රියශීලයහ” යි සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් පහන් කරව” යි.

තෙවනවටත් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ශ්‍රද්ධය, විශ්වාසාර්ථවත යෙක් නමුදු සැරියුත්මුගලන්හු පාපෙච්ඡ ම වුවාහු ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහු මැ” යි.

කෙටනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණට තෙල වදළුහ: “කෝකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කෝකාලිකය, “ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ ප්‍රියශීලයහ” සැරියුත්මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් පහදව” යි.

ඉක්බිති කොකාලික මහණ හුනස්තෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ ය. කොකාලික මහණ නික්ම ගිය නොබෝ කල් වත්ම හැම කය හබ්බට සා පොළින් මැඩැසිටියේ විය. හබ්බට සා වැ මුං ඇට සා විය. මුහුඇට සා වැ කඩලැට සා විය. කඩලැට සා වැ ඩෙබර ඇට සා විය. ඩෙබර ඇට සා වැ ඩෙබර පල සා විය. ඩෙබරපල සා වැ ඇඹුලපල සා විය. ඇඹුල පල සා වැ බෙලි සලාටු (ගැට) සා විය. බෙලිසලාටු සා වැ බෙලිපල සා විය. බෙලිපල සා වැ බිඳිනි. පුයා හා ලෙහෙ වතුළේ ය.

අප්ථං ඛො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසී,
කාලකතො ව ඛො කොකාලිකො භික්ඛු පදුම තිරයං උපපජ්ඣ¹ සාරිපුඤ්ඤා
මොග්ගාලොකොසු චිත්තං ආසානෙත්වා.

අප්ථං ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තා
ව්‍යංග්ගො කෙවලකපං ජෙනවනං ඔභාසෙත්වා යෙන හගවා තෙනුප-
සධකම්, උපසධකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධ්‍යාසී.
එකමන්තං ධීනො ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති හගවන්තං එතදවොච: කොකාලිකො
හනෙත භික්ඛු කාලකතො. කාලකතො ව හනෙත කොකාලිකො භික්ඛු
පදුමතිරයං උපපන්නො සාරිපුඤ්ඤා මොග්ගාලොකොසු චිත්තං ආසානෙත්වාති.
ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහමපති, ඉදං වත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං
කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසී.

අප්ථං ඛො හගවා තස්සා රත්තියා අව්වයෙන භික්ඛු ආමනෙත්වා: ඉදං
භික්ඛවෙ රත්තිං බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛන්තාය රත්තියා -පෙ- ඉදමවොච
භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා
තත්ථෙවන්තරධාසීති.

එවං වුග්ගො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: කීවදීසං
නු ඛො හනෙත පදුමෙ තිරයෙ ආයුජ්ජමාණන්ති,

දීසං ඛො භික්ඛු පදුමෙ තිරයෙ ආයුජ්ජමාණං, තං න සුඤ්ඤා
සම්බොදුං එත්තන්තාති වස්සාති ඉති වා එත්තන්තාති වස්සන්තාති ඉති වා
එත්තන්තාති වස්සසහස්සාති ඉති වා එත්තන්තාති වස්සසහස්සාති ඉතිවාති.

සක්කා පන හනෙත උපමං කාතුන්ති.

සක්කා භික්ඛුති හගවා අවොච: සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති බාරිකො
කොසලකො තිලවාහො තතො පුරියො වස්සසතස්ස වස්සසහස්සස්ස
අව්වයෙන එකමෙතං තිලං උඤ්ඤාතරො ධීනතරං ඛො සො භික්ඛු චීසති
බාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉථිනා උපක්කමෙන පරික්ඛයං.
පරියාදනං ගවෙජ්ජයා, තත්ථෙව එකො අබ්බුදෙ තිරයො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු චීසති අබ්බුදෙ තිරයා එවමෙකො නිරබ්බුදෙ තිරයො, සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු චීසති නිරබ්බුදෙ තිරයා එවමෙකො අබ්බො තිරයො, සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු චීසති අබ්බො තිරයා එවමෙකො අහංගො තිරයො,

එ කල්හි කෝකාලික මහණ එ ආබාධයෙන් මැ කථරිය කෙළේ ය. කථරිය කළ කොකාලික මහණ ශාරීපුත්‍ර මොද්ගලානයන් කෙරෙහි සිත් සටා පද්ම තිරයට උත්පත්ති විසින් පැමිණියේ ය.

එක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම විසිතුරු පැහැ ඇතියේ මනහර මැදියම් රෑ හි මුළු ජේතවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්හි සිටියේ ය. එකත්පස්හි සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ පැවැසී ය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ සැරියුත්මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් සටා කථුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කථුරිය කළ කොකාලික මහණ පද්ම නිරයෙහි උපතැ”යි සහමපති බ්‍රහ්ම මෙය කීය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදැකුණු කොට එහි මැ නොපැණී ගියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ රෑ ඇවැමෙන් හික්ෂුන් ඇමැතු සේක: මහණෙනි, මේ රෑ සහමපති බ්‍රහ්ම මැදියම් රෑ හි ... මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම මෙය කීය. මෙය කියා මා වැඳ පැදැකුණු කොට එහි මැ නො පැණී ගියේය” යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, පද්ම තිරයෙහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කොතෙක් දිග ද?” යි

“මහණ, පද්ම නිරයෙහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය දීර්ඝය, මෙතෙක් හවුරුදු ය යි හෝ මෙතෙක් සිය හවුරුදු ය යි හෝ මෙතෙක් දහස් හවුරුදු ය යි හෝ මෙතෙක් සූවහස් හවුරුදු ය යි හෝ සංඛ්‍යා කරණට සුකර නො වේ ය” යි.

“වහන්ස, උපමාවක් කළ හැකි ද? යි,”

“මහණ, හැකියැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. මහණ කොසොල් රට වහරට පත් වී සි කිරියකින් යුත් තල ගැළක් යම් පරිදි වේ නම්, පුරුෂයෙක් වර්ෂ ගනයක්හුගේ හෝ වර්ෂ සහස්‍රයක්හුගේ ඇවැමෙන් එයින් එක් එක් තලැටක් නභාලා නම්, මහණ, එ විසි-කිරියක් ගන්නා කොශලක තල ගැල මේ උපමුමයෙන් වහා මැ පරික්ෂයයට සිස්වීමට යේ. එක් මැ අබබුදු තිරය අවසනට නො යේ මැයි. මහණ, අබබුදු තිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් තිරබබුදු තිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ තිරබබුදු තිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම් එක් අබබ තිරයෙක් එ පරිදි ම වේ. මහණ, අබබ තිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් අහභ තිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අහභා නිරයා ඵවමෙකො අට්ඨො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අට්ඨා නිරයා ඵවමෙකො කුමුදෙ නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති කුමුද නිරයා ඵවමෙකො යොගඤ්ඤො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති සොගඤ්ඤා නිරයා ඵවමෙකො උපපලකො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති උපපලකා නිරයා ඵවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති පුණ්ඩරිකා නිරයා ඵවමෙකො පද්මො නිරයො. පද්මං ටො පන භික්ඛු නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උපපන්නො සාරිපුත්තමොඤ්ඤාප්පානොසු විහතං ආසාදෙත්වාති. ඉදමචොව භගවා, ඉදං චත්තා සුගතො අපාපරං එතදචොව සත්ථා:

- 660 පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුයාරි ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජීර්ණි අත්තානං බාලො දුඛතායිතං භණං.
- 661 යො නිජ්ජියං පසංසති තං වා නිජ්ජති යො පසංසියො,
විචිතාති මුඛෙන යො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න වීර්ණති.
- 662 අපමනො අයං කලි යො අකෙඛසු ධන පරාජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තානා අයමෙව මහත්තතරො කලි,
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.
- 663 සතං සහස්සානං නිරඛවුත්තං
ජත්තිංසති පඤ්ච ව අඛවුත්ති,
යමරියගරහි නිරයං උපෙති
වාචං මනඤ්ච පඤ්ඤාය පාපකං.
- 664 අභුතවාදී නිරයං උපෙති
යො වාපි කත්වා න කරොමීති වාහ,
උභොපි තෙ පෙච්ච සමාහවන්ති
නිභින්නමො මනුජා පරස්ස.
- 665 යො අපදුබ්බස්ස නරස්ස දුස්සති
සුඤ්ඤාන පොසස්ස අනඛණ්ඩස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං
සුමුමො රජො පටිවාතංව ටිණ්ණො.

මහණ අහහ නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් අට්ඨ නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, අට්ඨ නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් කුමුද නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, කුමුද නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් සොගඤ්ඤ නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, සොගඤ්ඤ නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් උප්පලක නිරයෙක් එ පරිදි වේ. මහණ උප්පලක නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් එ පරිදි වේ. මහණ, පුණ්ඩරික නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් පදුම නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, කොකාලික මහණ සැරියුත්මුගලනුන් කෙරේ සිත් සවා පදුම නිරයෙහි උපන්නේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරා අනතුරු කෙල වදාළ සේක:

660. යම් පරොස් ඛසෙකින් තමා සිදුනේ ද, එසේ උපන් දුර්භාෂිත කියන බාල වූ, පුරුෂයාගේ මුවෙහි කෙටෙරියක් ඛදු පරොස් ඛස් උපදනේ ය.

661. යමෙක් නිගා කළ යුතු පුද්ගලයා පසසා ද, යමෙක් පැයසිය යුතු යමෙක් වේ නම් ඔහුට නිගා කෙරේ ද, හෙතෙම මුඛින අපරාධ (පව්) රැස් කෙරෙයි. එ අපරාධයෙන් හේ සුව නො වීදියි.*

662. දු කෙළියෙහි ලා යම් ධන පරාජයෙක් වේ නම් මෙ පරාජය අල්පමාත්‍ර එකෙකි. යමෙක් සමාග්ගන පුද්ගලයන් කෙරෙහි සිත ප්‍රදූෂිත කෙරේ ද, මෙය ම මහත්තර පරාජයය වේ.

663. යම් කලෙක ලාමක වූ වචනය හා සිත ද පිණිවිස ආයාථයන් ගරහනුයේ නිරයට වැදේ ද, (උභි ආශ්‍ර: ප්‍රමාණය) නිරර්බුද සිය දහස් සතියෙකි. අර්බුද පසෙකි.

664. යමෙක් ආයෙඛාපවාද වශයෙන් අභූත (මුසවා) කියන්නේ ද යමෙකුත් පවතම් කොට “නො කෙළෙමැ” යි කියා ද, හෙ ද පද්මාදී නිරයට උප්පත්ති වශයෙන් පැමිණේ. නිහිත කම් ඇති එ පුඤ්ඤ දෙදෙන ම මෙයින් සැව ගොස් පරලොවැ දී (නිරයොප්පත්තිංගන) සම වෙත්.

665. යමෙක් අප්‍රසන්න වූ අවිදුමල නැති හෙයින් ශුද්ධ වූ ලාමක ඉච්ඡාවචර නැති හෙයින් අනඛණ වූ මිනිස් පුරුෂයකුහට ද්‍රෝහ කෙරේ නම්, උඩු යුළහට හෙළු සියුම් රජස් සෙයින් පාපය එ බාලයා කරා පෙරළා එයි.

666 යො ලොහගුණං අනුයුග්ගො
 යො වට්ඨා පරිභාසති අශෝක,
 අසංකො කදරියො අවිදුශ්ඤ
 මධුරී පෙසුනියසී. අනුයුග්ගො.

667 මුඛදුග්ගච්ඡත අනරිය
 භුනත්තු පාපක දුක්ඛකාරී,
 දුර්ගතක කළි අවජාත
 මා බහුභාණිධ නෙරයිකොසි.

668 රජමාකිරසි අභිතාය
 සතෙත ගරහසි කිබ්බිසකාරී,
 බහුති ව දුට්ඨරිතාති වරිඤා
 ගඤ්ජිසි* බො පපතං වීරරතො.

669 නති නසසති කසසවි කලං.
 ඉති හ තං ලහතෙ ව සුචාමි,
 දුක්ඛං මජ්ඣෙ පරලොකෙ
 අත්තති පසසති කිබ්බිසකාරී.

670 අයොසංකුසමාහතට්ඨානං
 තිණ්ණධාරං අයසුලමුපෙති,
 අථ තත්තඅයොගුලුසනිහං
 භොජනමඤ්ඤි තථා පතිරුපං.

671 න හි වග්ගු වදන්ති වදන්තා
 නාහිපවන්ති න තාණමුපෙන්නී,
 අධ්මාරෙ සක්ඛතෙ සෙනති²
 අඤ්ඤිනියමං ජලිතං පවිසන්ති.

672 ජාලෙන ව ඔනහියානා
 තත්ථ හන්තනී අයොමයකුටෙහි,
 අකංචි තිමිසමායන්ති
 තං වීතනං හි යථා මහිකායො.

1. ගඤ්ජි-මජ්ඣ.

2. සයනති-මජ්ඣ.

666. යමෙක් ලොහ ගුණ (වෘත්ත) යෙහි අනුයුක්ත ද, හේ ග්‍රහයා නැතියේ තද මසුරු ඇතියේ, බුදු වදන් පවා නො දන්නේ, පඤ්චධම්මාත්සයායෙන් යුක්ත වූයේ පෙහෙසුන්ටත් නියැලියේ වචනයෙන් මෙරමාහට පරිභව කෙරෙයි.

667. විෂම මුඛ ඇත්තව, අලිකවාදිය, අනායාසය, වෘද්ධිනාශකය, පට්ඨ, දුෂ්කෘතකාරිය, නිව පුරුෂය, නිශ්ශ්‍රීක පුරුෂය, (බුද්ධ සුත්‍ර නොවන හෙයින්) අවජාතය, මෙ අත්බවහි නහමක් බහුභාණ්ඩව, නහමක් නිරයෙහි උපදනේ වෙහි.

668. පාපකාරිය, අහිත සදහා තමා කෙරෙහි කෙලෙස් දුහුලි වතුරුවහි, ශාන්ත පුද්ගලයන් හට ගර්භා කෙරෙහි, බොහෝ දුෂ්චිත් කොට ප්‍රසාන සංඛ්‍යාත හිරාවලට යෙහි විරාජයෙහි එහි දුක් විදුනෙහි.

669. කිසිවකුගේ කුශලාකුශලකර්මය විපාක නොදී නො මැනස්නේ ය, කම්පල ඔහු කරා මැ එයි. කර්මයට හිමි වූයේ එ කර්ම-විපාක ලබාම ය. පාපකාරී බාල තෙමේ පරලොවහි දී තමා කෙරෙහි ලාදුක දක්නේය.

670. (හේ) යහුල් පිහිටුවන ලද තිස්සු මුවක ඇති යහුල් ඇති නිරයට එළැඹෙයි. යළි එ කර්මානුරූප වූ ම රත් වූ යහුලි බදු හොජනද ඇත.

671. (ගණිවු, පහරිවු යනාදි) බස් බණන්නාහු මිසුරු බස් නොකියත් මැ යි. (නිරාපල්ලෝ) සුමුබව පෙරට නො දිවෙති. රැකවරණට ද නො පැමිණෙති. අතුළ ගිනි අඟුරෙහි වැදහෙති. භාත්පයින් දිලෙන ගින්නට ද වදිති.

672. ලොහොදලිනුදු වෙළුන්නාහු එහි යමුවා කුළයෙන් පෙළති. අද වූ ම ඔහු තිමිස නම් රොරුව නිරයට පැමිණෙති. එ අත්ධ්‍යාය මහිකා (මිහිදුම) සෙයින් වතළේ මැ යැ.

- 673 අප් ලොහවයං පන කුඹ්ඞි.
අග්ගිනිසමං ජලිතං පවිසනති,
පව්වනති භි තාසු වීරරත්නං.
අග්ගිනිසමාසු සමුප්පිලවාසො.
- 674 අප් පුබ්බලොහිතමිසො
තස්ස කිං පව්වති කිබ්බිසකාරි,
යං යං දිසත්ථ අධිසෙනි
තස්ස කිලිසසති සමුච්ඡසමානො.
- 675 පුළුවාටසටෙ සලිලඝ්ඵි.
තස්ස කිං පව්වති කිබ්බිසකාරි,
ගතතුං න භි තීරමපජි
සබ්බසමාභි සමනකපප්ප්ලා.
- 676 අසිපත්තවතං පන තිණ්ණං
තං පවිසනති සමච්ඡිදග්ගතො,
ජිව්හං බළිසෙන ගභෙත්වා
ආරජයා රජයා වීග්ගනනි.
- 677 අප් වෙතරංගං පන දුග්ගං
තිණ්ණධාර චුරධාර චුපෙනති,
තස්ස මජ්ඣ පපත්තනි
පාපකරා පාපානි කරිත්වා.
- 678 බාදනති භි තස්ස රුද්දනෙ
සාමා සබ්බලා කාකොලග්ගො ව,
සොග්ගා සිග්ගලා පටිගිජ්ඣා
කුලලා වායසා ව විතුදනති.
- 679 කිව්ඡා වතායං ඉධ චුත්ති
යං ජනො පජ්ජති කිබ්බිසකාරි,
තස්සා ඉධ ජීවිතසෙසෙ
කිවුකරො සියා නරො න පමජ්ජ.

673. ඉක්බිති ගිහි පෙය්ගිනි දිලෙන ලෝකුඹු නිරයට වදනාහ. ගිහියම වූ එ ලෝකුඹු ගිහිනි ඉල්පෙන්නාහු විරරාත්‍රයෙහි පැයෙන් මැයි.

674. ඉක්බිති පව්කම් කරණුයේ පුයායෙන් හා ලෙයින් මුසු එතිරයෙහි කියෙයින් පැයේය යත්: යම මැ දිශායෙක්හි යේ නම්, එහි එ ලෙහෙපුයායෙන් පහස්නා ලද්දේ පෙළෙන්තේ ය.

675. පණුවනට නිවෙස් වූ එ නියෙ දියෙහි (ලෝ දියෙහි) පාපකාරී කියෙයින් පැයෙයි යත්: නික්ම යනුවට කොටෙකුදු නො මැත. හැම දික්හි භාත්පසැ යකබල ම යැ.

676. ඉක්බිති නියුණු අසිපත්‍ර වනය වෙයි. මොනොවට සිදින ලද ගාත්‍ර ඇති හිරියත්තු එයට වදනාහ. (යමපල්ලෝ) දිව බිලියෙන් ගෙණ හැද හැද පෙළිති.

677. ඉක්බිති නියුණු ක්ෂුර ධාරා ඇති වෙතරණි නම් දුර්ගයට වදිති. පාපකාරී අනිබාලයෝ පව කොට එහි වැටෙති.

678. එහි යමවත් වූත් කබරවත් වූත් වනකවුරෝ ද, බලු කැණ-තිල්ලු ද, මහගිජුලිහිණියෝ ද, උතුස්සෝ ද, කවුරෝ ද, හඬනවූත් කා-දමති. තුඩිනිදි බිඳිති.

679. මෙ ගිහිනි පාපකාරී ජනයා යම් දිවිපෙවෙතක් දක්නේ ද, එ දිවිවැටුම එකැතියෙන් දුක් මැ වෙයි, එ හෙයින් මිනිස් තෙමේ මෙලො වැ ජීවිත යේපයෙහිලා කෘත්‍යකාරී වන්නේ ය. නො ද පමා වන්නේ යැ.

680 තෙ ගණිතා විදුහි තිලවාහා
යෙ පදුමෙ නිරයෙ උපනිතා,
නග්ගතාහි හි කොටියො පඤ්ඤා භවන්ති
චාදය කොටි සතාහි සුනඤ්ඤා.

681 යාව දුක්ඛා තිරයා ඉධ වුඤ්ඤා
තඤ්ඤාසි තාව විරං වසිතඛං,
තඤ්ඤා සුචි පෙසල සාධු ගුණෙසු
වාචං මනං සතතං පරිරකෙඛති.

කොකාලිකසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

3 - 11

නාලක සුඤ්ඤානං

682 ආනන්දජාතෙ තිදසගණෙ පතීතෙ
සකකංච ඉඤ්ඤා සුචිවසනෙ ව දෙවෙ,
දුස්සං ගහෙකා අතිරිච්ච ථොමයනෙන
අසිකො ඉසි අඤ්ඤා දිවාචිතාමරේ.

683 දිස්වාන දෙවෙ මුදිතමනෙ උදග්ගො
විතතිං කරිකා ඉදමවොවාසි තඤ්ඤා,
කිං දෙවසඛෙකා අතිරිච්ච කල්යාණාරූපො
දුස්සං ගහෙකා භමයථ කිං පටිච්චි.

684 යදපි ආසි අසුමරහි සඛකමො
ජයො සුරානං අසුරා පරාජිතා,
තදපි නෙතාදියො ලොමහංසනො
කිං අබ්භූතං දඬු මරු පමොදිතා.

685 සෙලෙනති ගායනති ව වාදයනති ව
භුජානි පොඨෙනති ව නව්වයනති ව,
සුච්ඡාචි වොහං මෙරුමුඤ්ඤාසිතෙ
ධුතාරං මෙ සංසයං බිසංමාරිසා.

680. යම් පාපකාරීහු පදුම නිරයෙහි උපන්හු නම්, ඔවුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණ ප්‍රාඥයන් විසින් තල ගැල් බරින් ගණන ලද: පස්කළතු- හුවක් හා අනෙකුදු දෙළොස්කෙළ සියයක් වේ.

681. ඉමහත් දුක් ඇති තීරයෝ කීයන ලදහු නම්, එහි එතෙක් බොහෝ කල් විසිය යුතු වෙයි. එහෙයින් පිච්ඡුරු පෙශල සාධු. ගුණ ඇතියන් කෙරෙහි හැම කල්හි වචනය හා සිත හා මොනොවට රක්තේ යි.

කෝකාලික සූත්‍රය නිමි.

8 - 11

නාලක සූත්‍රය

682. අසිත සාමි හටගත් සමාද්ධි ඇති හෙවත් උපග් ප්‍රමොද ඇති (එහෙයින් මැ) සොමනස් සහගිය නොකිලිවි දිවසථ හැඳි තිදස්පුරවැසි දේවගණයා සක්දෙවිදුහට ද සක්කාර කොට දිවසථ ගෙණ සියාරා අධිමාත්‍ර කොට ස්තුතිකරනුවන් දිවා විහාරයෙහි දී දිව් ය.

683. එහි දී සාමි, ප්‍රමුදිත වූ සිත් ඇති මදවැඩ්ඟිය දෙවියන් දැක ආදර කොට මෙය කී ය: “දෙවිගණා අතීශයින් තුටු සැහැවී ඇතියේ කුමක් පිණිස දිවසථ සියාරාගෙණ කුමට බමවූ ද?” යි.

684. යම් කාලයෙක්හි අසුරයන් හා සමග සභිග්‍රාමයෙක් වී නම්, සුරනට ජය වී නම්, අසුරයෝ පරාජිත වූහු නම් එකල්හි දු මෙබඳු රොමොද්ගමයෙක් නො වී ය. කවර නම් අද්භූතයක් දැක දෙවියෝ ප්‍රමුදිත වූහුදැයි.

685. සිරුසන් තහන්ද? ගී ගයන්ද? පසහතුරු වයන්ද? අත් පොළන්ද? නටන් දැයි? මම මේරුමස්තකවාසී කොප (දෙවියන්) පුර- වූස්මි. නිදුක්වරිනි, වහා මාගේ සංගය දුරලවූ යි.

686 සො ධොධිසංඝො රතනවරො අතුලො
මනුසංලොකෙ භික්ෂුඤ්ඤායා¹ ජාතො,
සක්කානා ගාමෙ ජනපදෙ ලුම්බිනෙයො
තෙනාමි තුට්ඨා අභිරිච්ඡිකල්පා.

687 සො සංඛසන්තුකාමො අභ්‍යුත්තරො
තරාසහො සංඛපජානමුත්තරො,
වනෙසසඨි වක්කං ඉසිච්ඡයො වනෙ
තදං ව සිංහෙ බලවා මිගාභිභූ.

688 තං සද්දං සුඤ්ඤා තුරිතමංසරි සො
සුඤ්ඤාදනසං තද භවනං උපාගමි,
නිසජ්ජ තත්ථ ඉදමචොවාසි සංකො
කුභිං කුමාරො අහමපි දඬුකාමො.

689 තතො කුමාරං ජලිතමිච්ඡං සුචණ්ණං
උක්කාමුච්ඡං සුකුසලසමභවං,
දඤ්ඤාමානං සිරියා අනොමචණ්ණං
දොසස්ස පුත්තං අසිතච්ඡයසං සක්කො.

690 දිස්වා කුමාරං සිඛිමිච්ඡං පජ්ජනං
තරාසහං ව නහසිගමං වීජ්ඣං,
සුරියං තපනං සරදරිච්ඡමුත්තං
ආනන්දජාතො වීජ්ජමලස්ස පිඨිං.

691 අනෙකසාධකො සහසාමණ්ඩලං
ජනං මරු ධාරයුමනනලිකෙඛ,
සුචණ්ණදණ්ඩා විතීපතනති වාමරො
න දිස්සරෙ වාමරජනනාහකො.

692 දිස්වා ජට්ඨිකාසිරිච්ඡයො ඉසි
සුචණ්ණනෙකං වීය පඤ්ඤාකමඛලො,
සෙතකො ජනං ධරියනමුද්ධනි
උදග්ගවිනො සුමනො පටිග්ගහො.

686. (සමාසක් සම්බොධිසම්බගමයට නිසි) උත්තම රත්ත වූ (තම-
හට තුල්‍යයකු නැතියෙන් අතුල්‍යවූ ඒ බොධිසත්ව තෙමේ දෙවමිනිස්තට
හිතසුව පිණිස මිනිස් ලොවැ ශාක්‍යයන්ගේ ජනපදයෙහි වූ ලුම්බිනී නම්
ගමහි උපත. එහෙයින් අතිශයින් කල්‍යාණීය වුවමෝ තුටු වමහ.

687. සර්වසත්වොත්තම ඵ අග්‍ර පුද්ගල නරශ්‍රේෂ්ඨ වූයේ හැම
සත්තට උතුම් වූයේ සිවුපාවූන් අභිභවා සිටුනා බලවත් සිහරදකු අභීතනාද
කරණු සෙයින් ඉසිපතන නම් මෘගදවයෙහි ධර්මවක්‍රය පවත්වන්නේ ය.

688. එකල්හි ඒ දේවවාක්‍යය අසා එ (අසිත) තෙම ජරිතව (දෙව-
පුරයෙන්) බටුයේ ය. සුදෙවුන් රජුගේ හවනයට එළැඹියේ ය. එහි
භිෂණ්ණ වූයේ “කුමර කොහි යැ? මම ද දක්නා කැමැතියෙමි”යි යන
මෙ බස් ශාක්‍යයනට කී.

689. ඉක්බිති දක්ෂ වූ රත්කරුවකු විසින් කෝවා මුවෙහි ලා
මොනොවට සවා තවනලද වූ ම දිලියෙන රණක් වන් ශෝභායෙන්
බබළන නො ලමු රූපපුයෙන් යුත් පුත්කුමරු ශාක්‍යයෝ අසිත නම්
තවුස්හට දැක්වූහ.

690. දිලෙන හින්නක් බඳු වූ ද අභය්හි සරන පිරිසුදු නාරාජති බඳු
වූ ද සරාකල්හි අභමුක්ත වූ දිලියෙන හිරු බඳු වූ ද කුමරු දැක උපන්
සතුටු ඇතියේ විපුල ප්‍රීතිය ලැබී.

691. අභයවැසි දෙවියෝ අනෙක සලාක ඇති දභස් මඩුලු ඇති සත්
දූරුහ. රත්යටි ඇති සෙමරවල්විදුනා සැලෙයි. සෙමර හා සත්ගතුවෝ
නොපැහැණේ.

692. දළමඩුලු යුත් අසිත නම් සෘෂි පඩුඇඹුලෙක්හි තැබූ රන්
නිකක් බඳු කුමරු ද මුදුනෙහි දූරු සේසත් ද දැක ඔදවැඩි සිතැති වැ
සොම්නස් ඇති වැ පිළිගනී.

- 693 පටිග්ගහෙතො භත සකාපුබ්බං.
 ජිහිංසකො¹ ලක්ඛණමනසාරගු,
 පසන්නවිනේනා ගිරමබ්බදිරිසි
 අනුඤ්ඤායං දිපදනමුඤ්ඤාමො.
- 694 අභිනිවේශනා ගමනමනුසාරනේනා
 අකල්යාණාරූපො ගලයති අසුඤ්ඤානි,
 දිස්වාන සකායා ඉසිමවොවුං රුද්ධනං
 නො වෙ ඤාමාරො හවිසන්ති අනනරායො.
- 695 දිස්වාන සකායා ඉසිමවොව අකල්යාණ
 නාහං ඤාමාරො අභිනිවේශනාමි,
 න වාපි මසා හවිසන්ති අනනරායො
 න ඔරකොයං අධිමානසා හවාථ.
- 696 සමමාධියග්ගං ඉසිමවොව ඤාමාරො
 යො ධම්මවිකල්පං පරමවිසුද්ධිසි,
 විනේශකායං භවුජනාභිනිවේශනාමි
 විසාරිකසා හවිසන්ති ඉසිමවොවි.
- 697 මමඤ්ඤා ආයුන විරමිධාවග්ගො
 අභිනිවේශනා මෙ හවිසන්ති කාලකිරියා,
 සොහං න සොසං² අසම්මුඛසා ධම්මං
 තෙනමහි අවොචා ව්‍යසනගතො අසාවි.
- 698 සො සාකියානං විපුලං ජනේතො පිති.
 අනෙකපුරුෂො නිරගමා ඉසිමවොවි,
 සො භාගිනෙය්‍යං සයමනුකම්පමානො
 සමාදායෙති අසම්මුඛසාධමෙම.
- 699 ඉද්දංති සොසං යදපරමො දුෂ්ඨංසි
 සමමාධිපනේන විවරති ධම්මමග්ගං,
 ගතංවාන තත් සමයං පරිපුර්ණයානො
 වරස්සු තස්මිං හගවති ඉසිමවොවි.

1. ජිහිංසකො-ච්ඡෙදක.

2. සුඤ්ඤා - සිද්ධි. 1

693. උක්ඝණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් වේදමන්ත්‍රයන්හිත් කෙළ පෑමිණි එ තවුස් ශාක්‍ය ශ්‍රේෂ්ඨා පිළිගෙන පිරික්සනුයේ පහන්සිත් ඇතියේ “දව්ප දෙත්තම මෙ කුමර අනුත්තරය” යන බස් පාළ කෙළේය.

694. එක්ඛිති තමාගේ අරුතලගමන් සමරමින් නොසතුටු සිත් ඇත්තේ කදුළු හෙලයි. ශාක්‍යයෝ වලඡනා තවුස් දැක “කුමරු කෙරෙහි අනතුරෙක් නොවෙදෝ හෝ”යි කීහ.

695. නොසතුටු සැහැවි ඇති ශාක්‍යයන් දැක “මම කුමර කෙරෙහි අහිතයක් නො සමරමි, මොහුට අනතුරෙකුද නො වෙයි. මෙකුමර ලාලකයෙක් නො වෙයි. (තෙපි) තුටුසිතැති වව”යි තවුස් පැවැසීය.

696. මෙ කුමර (සර්වඥතාඤ්ඤාසම්බන්ධතා) අනුත්තර සම්බෝධියට පෑමිණෙයි. පරම විශුද්ධ නිර්වාණය දක්නාසුලු මෙතෙම බහුජන භික්ෂු-කම්පා ඇතියේ ධම්මස් පච්ඡන්දන්තෝ ය. මොහුගේ ශාසනය පතළ වන්නේ යි.

697. මාගේ ආයුෂ්‍යන් මෙ මිනිස් ලොවහි දිගුකල් අවශේෂ නො වේ. මෙ අතුරෙහි මාගේ කාලක්‍රියා වන්නේය. එවන් මම අසම වීර්යය ඇති බුදුන්ගේ දහම නො අසන්නෙමි. එකරුණින් ආතුරයෙම සුබ්‍යාශයට පෑමිණියෙමි දුක් ඇතියෙමි.

698. ඒ බ්‍රහ්මචාරී ශාක්‍යයනට විදුල ප්‍රිති දහවා ඇතොවුරින් නික්මා ගියේය. හෙතෙම අනුකම්පා කෙරෙමින් බෑනා අසම වීර්යයුරු ඇති සම්බුදුන්ගේ සස්තෙහි සමාදන් කරවීය.

699. යම් මැ කලෙක්හි මෙරමා වෙකින් සම්බුදුහු සම්බෝධිදාජන වුවාහු අග්‍ර වූ නිර්වාණය හෝ නිර්වාණ මාර්ගය විවරණ කරති යන සොෂය අසවු නම් එහි ගොස් ධර්මසමය පුළුවුස්මින් එ භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි බබසර (මහණදම්) කරව.

700 තෙනානුසිද්ධො භික්ඛනසෙන තාදිනා
අනාගතෙ පරම්පිපුඤ්ඤාසිනා,
සො නාළකො උපචිතපුඤ්ඤාසකථයො
ජිනං පතිකං පරිවසි රක්ඛිතිඤ්ඤයො.

701 සුඤ්ඤාන සොසං ජිනවරවක්ඛවත්තනෙ
ගහකාන දිස්වා ඉසිතිසහං පසතෙනා,
මොනෙයාසෙට්ඨං මුනිපවරං අපුඤ්ඤ
සමාගතෙ අසිත්ථගයසා සාසනෙති.

වජ්ජගාථා.

702 අඤ්ඤාතමතං වචනං අසිත්තසා යථාතථං
තං තං ගොතම පුච්ඡාම සබ්බධම්මානපාරගුං.

703 අනගාරියුපෙක්ඛසා භික්ඛවරියං ජිගිංසතො,¹
මුනි පටුඤ්ඤි මෙ පුට්ඨො මොනෙයාං උක්ඛමං පදං.

704 මොනෙයාං තෙ උපඤ්ඤිකං (ඉති හගවා)
දුක්ඛකරං දුරභිසම්භවං,
හඤ්ඤ තෙ නං පටිකාමී සත්ථම්මස්ස දමො හවි.

705 සමානභාගං* කුබ්බෙට්ඨ ගාමෙ අකකුට්ඨවිඤ්ඤං,
මනොපදෙසං රක්ඛෙය්‍ය සතොසා අනුත්තරො වරෙ.

706 උච්චාවචා භිච්ඡරන්ති දයෙ අභිසිද්ධපමා,
නාරියො මුනිං පලොභෙන්නී තා සු තං මා පලොභස්සං.

707 විරතො මෙට්ඨනා ධම්මා තිස්සා කාමෙ පරොවරෙ.
අවිරුද්ධො අසාරකො පාඤ්ඤා නසථාවරෙ.

1. ජිගිංසතො - ජිගිංස.

2. ගාථා - පිටු. 1.

700. භික්‍ෂු කැමැති සිත් ඇති සමාධිගතවිත්ත ඇති අනාගතයෙහි (නාලක) පරම විශුද්ධ වූ නිර්වාණය සාක්ෂාත් කරන්නේ යයි දක්නාසුලු එ අසිත තවුස් පිසින් අනුසස්නාලද (පිපුමතුරා බුදුන්කලා පටන්) රැස් කළ පින්රැස් ඇති එ නාලක භික්‍ෂු සර්වඥයන් වහන්සේ ප්‍රතික්ෂා කෙරෙමින් රක්තාලද ඉදුරන් ඇතියේ වාස කෙළේ ය. (තවුස්දම් රැකිය.)

701. එ නාලක තාපස ජිනවරයන්ගේ ධර්මවක්‍රප්‍රවර්තනයෙහි දී දෙවතා නාදය අසා (ඉසිපතන්) ගොස් සෑමිනිෂ්ඨ වූ භාග්‍යවතුන් දැක පහන්වූයේ අසිත නම් තවුස්හුගේ අනුශාසනයට කල් එළැඹෙත් ම ප්‍රවර-මුනිහු වෙතින් ශ්‍රේෂ්ඨඥනය (මාර්ගඥනය) පිළිවිසිය යි.

වත්ප්‍රභාථා යි.

702. ගෞතමයන්වහන්සේ, අසිත තවුස්හුගේ අවිපරිත වූ (සම්බෝධි-මග්ග ඵුසිස්සනයා කුමාරො යන) තෙල වචනය මා විසින් දන්නා ලදී. එහෙයින් මැ (ෂඩාකාරයෙන්) සර්වධර්මයන්ගේ කොට්ඨාස්ත වූ මුඛ වහන්සේ ප්‍රථස්මි.

703. (ප්‍රමුච්ඡාසඩ්ධ්‍යාන) අනගාරියට පත්, භික්ෂාවර්ගය යොග්‍යන මට පුළුවන්නාලද මුනිහු උත්තම වූ මොනෙයප්‍රතිපද් පවසත්වා.

704. “කොපට දුෂ්කර වූත් දුරධිගමවූත් මොනෙයප්‍රතිපද් පනවන්-නෙමි. එකාන්තයෙන් එය තොපට පවසන්නෙමි. වීර්යොපස්තම්භයෙන් සිත් පිහිටුව, අශීරීල පරාක්‍රමයෙන් දෘඪ (සරීර) වව”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

705. ගම්හිදී ආත්‍රොශය හා වෘද්ධතාව හා යන දෙක සමාන භාග ඇති කරව. (සමව සලකව) (ආත්‍රොශ ලද්දෙහි) විත්තප්‍රභේදය රක්ව. (රජුන් විසිනුදු වදනා ලද්දෙහි) මානසෙන් උත්තන නොවැ ශාන්ත වැ හැසිරෙව.

706. අරණෙහි දු ගිහිසිළු බඳු කුසුමහත් (නානාප්‍රකාර වූ) ආලම්බන-යෝ ඉදුරනට හමුවෙත්. ස්ත්‍රීහු ද පැවිද්දහු පොලොබවති. ඔහු තා නහමක් පොලොබවත්වා.

707. මෙවුන්දමින් වැළැක්වියේ සුඤ්ජාසුඤ්ජ කාමයන් හැරපියා ස තෘෂ්ණ වූ හා නිෂ්තෘෂ්ණ වූ හා ප්‍රාණින් කෙරෙහි (පරපාක්ෂික හෙයින්) විරුද්ධ නොවූයේ (ස්වපාක්ෂික හෙයින්) නො ඇලුනේ වෙයි.

- 708 යථා අභං තථා එතෙ යථා එතෙ තථා අභං,
අක්කානං උපමං කඤ්ඤානං භතෙය්‍යං න සාතයෙ.
- 709 භික්ඛා දුට්ඨස්ස ලොභස්ස යත්තං යතො පුට්ඨස්ස,
චක්ඛුමා පටිපජ්ජෙය්‍යං තරෙය්‍යං නරකං ඉමං.
- 710 උංකුදරො මිත්තාභාරො අපට්ඨර සංඥාලොභො,
යථෙ ඉට්ඨාය භිච්ඡානො අනිට්ඨා හොති නිබ්බුතො.
- 711 සප්පිඤ්චාරං වරික්ඛා චන්ත්තමභිභාරයෙ,
උපට්ඨිතො රුක්ඛමුලස්මිං ආසනුපගතො මුනි.
- 712 ස කුසානපසුතො ධිරො චන්ත්ත රමිතො සියා,
කුසායෙට් රුක්ඛමුලස්මිං අක්කානමභිතොයයං.
- 713 තතො රත්තං විවසනෙ ගාමන්ත්තමභිභාරයෙ,
අභිභානං නාභිනිජ්ජෙය්‍යං අභිභාරස්ස ගාමතො.
- 714 න මුනි ගාමමාගමිකුලෙසු සහසා චරෙ,
සාසෙය්‍යනං ජිනකකපොන වාචං පසුතං භණෙ.
- 715 අලක්ඛං යදිදං සාධු නාලක්ඛං කුසලං ඉති,
උභයෙනෙව සො තාදි රුක්ඛං ව උපනිවික්කති.
- 716 ස පක්කපාණි විචරන්තො අමුගො මුගසමිතො,
අපං දුතං න භීෂෙය්‍යං දුතාරං නාවජානිය.

708. මම යම්බඳු (සුවකැමැති) යෙමි නම්, මොහුද එබඳු (සුවකැමැති) වෙත් මොහු යම්බඳු (දුක් නොකැමැති) වෙත් නම්, මම ද එබඳු (දුක් නොකැමැති) වෙමි. මෙසේ තමා උවමි කොට ගෙන පරපණ නො නසන්නේ ය, නොද නස්වන්නේ ය.

709. යම් සිවුපසෙක්හි පාර්ශ්වජන (ඉට්ඨා ලොභ විසින්) ආසක්ත වූයේ නම්, එ ඉට්ඨා හා ලෝභය හා හැරපියා ඥානවක්ෂස් ඇති වැ (මොනෙයාවත) පිළිපදුනේ ය. (දුෂ්පුරාර්ථයෙන්) මේ ප්‍රත්‍යය තෘෂ්ණා තරක්ය තරණය කරන්නේ ය.

710. (සතර පස් පිඩුවකට ඉඩ දී පැත් බොනුයෙන්) උෞතොදර වූයේ මැ, (භෞජනයෙහි මාත්‍රඥතායෙන්) මිත්‍යාභාර උන්නේ ය. (වතුර්විධ අල්පෙච්ඡතායෙන්) අල්පෙච්ඡ වූයේ මැ රහත් මගින් තෘෂ්ණාලොභපාය දුරු කිරීමෙන්. ලොභප නො වන්නේ ය. හෙ එකාන්තයෙන් සාදුක් නැති-යේ ඉව්ඡාරහිත වූයේ (කෙලෙස් සන්තූන් හෙයින්) ගිවියේ වෙයි.

711. වනවැසි එ මහණ පිණ්ඩිකාරය කොට භිමවා වනයට යන්නේ ය. මුනි තෙම රුක්මුල්හි එළැඹ සිටියේ ආසනොපගත වන්නේ ය.

712. උභයධ්‍යානයන්හි අනුයුක්ත වූ එ ධීර අරනෙහි අභිරත වන්නේ ය. චිත්තය මොනොවට තුටු කරවමින් රුක්මුල්හි ලොකොත්-තර ධ්‍යාන කරන්නේ ය.

713. පිණ්ඩිකාරයෙන් නික්ම වනයාත්‍රායෙන් මත්තෙහි රූ අවසන්හි ග්‍රාමාන්තය කරා (පිටුසඳහා) යන්නේ ය. එහි දී ගිමන්ත්‍රණ නො ඉවසන්-තේ ය. ගමන් වෙතැ එළැවූ පිණ්ඩිපාත ද නො ඉවසන්නේ ය.

714. මුනිතෙම ගමට වැද කුලයෙහි (සහශොකිතාදී විසින්) සැහැසි ව ආහාරාන්වෙෂණ නො කරන්නේ ය. සුන්බස් ඇතියේ පිඩුවා පිළිබැදී ඔහාසාදියෙන් ප්‍රයුක්ත වූ වචන නො බණන්නේ ය.

715. යම් මැ පිණ්ඩියක් උදිමි නම්, මෙය මැ මනා යැ, යම් මැ භික්ෂාවක් නොඋදිමි නම්, එ ද මනා යැ යි හේ ලාභ අලාභ දෙකින් මැ නිර්-විකාර වෙයි. එලාන්වෙමි පුද්ගලයකු රුක හැරපියා මැදහත් ව යනු මෙනි.

716. හේ පාත්‍ර ගත් අත් ඇති වැ නොගොඵ වූයේ මැ ගොඵවෙකැයි යම්මත වැ හැසිරෙන්නේ දනය සුලු ය යි හෙළා නො දක්නේ ය. දත් දෙන්නහුට ද අවමන් නො කරන්නේ ය.

- 717 උච්චාවචා හි පටිපද සමණෙන පකාසිතා,
න පාරං දිගුණං යනති න ඉදං එකගුණං මුතං.
- 718 යසං ව විසතා නත්ති ජිනතසාතසං භික්ෂුනො,
කිවචාකිවචපහිනසං පරිලාභො න විජුති.
- 719 මොනෙයං තෙ උපඤ්ඤිසං (ඉති හගවා)
බුරධාරුපමො හවෙ,
ජීවහාය කාලං ආහවිව උදරෙ සඤ්ඤතො සියා.
- 720 අලිනච්ඡෙතො ව සියා න වාපි බහු විතතයෙ,
නිරාමගඤ්ඤා අසිතො බුහවරියපරායනො.
- 721 එකාසනසං සිනෙඛප් සමණුපාසනසං ව,
එකතං මොනමකුතං එකො වෙ අභිරමිසයති.
- 722 අප් හාසිති දසදිසා
සුචා ධීරානං නිග්ගොසං කුඩාසිතං කාමවාගිතං,
තතො හිරිඤ්ඤ සඤ්ඤා භියො කුඛෙඛප් මාමකො.
- 723 තං නදීති විජානාප් සොඤ්ඤසු පදරෙසු ව,
සණ්තො යනති කුඤ්ඤාබ්බා තුණ්හී යාති මහොද්ධි.
- 724 යදුනකං තං සණ්තී යං පුරං සතතමෙව තං,
අභිභිකුමහුපමො බාලො රහදෙ පුරොව පණ්ඨිතො.
- 725 යං සමණො බහු භාසති උපෙතං අත්ථසංහිතං,
ජානං සො ධමමං දෙසෙති ජානං සො බහු භාසති.
- 726 යො ව ජානං සමං පුත්තො ජානං න බහු භාසති,
ස මුනි මොනමරහති ස මුනි මොනමජ්ඣගාති.

නාලකසුඛං නිවර්තං.

717. උත්තම වූත් නිහින වූත් පිළිවෙත බුද්ධග්‍රමණයන් වහන්සේ විසින් වදරණ ලදී. (යොගිනු) එ ප්‍රතිපදයෙන් දෙවරක් (නිර්වාණ සංඛ්‍යාත) පාරයට නොයෙත්. එ නිර්වාණපාරය එක් මැ මහින් පහස්නට නිසි ය යි ද නො දන්නා ලදී.

718. සුත්තකෙලයේ හෝ ඇති යම් මැ මහණකුහට අටෝරාසියක් වූ තෘෂ්ණා නැද්ද, (කුශලාකුශල සංඛ්‍යාත) කෘත්‍යාකෘත්‍යයන් ප්‍රතීණ කළ ඔහුට රාගයෙන් උපන් වේවයි ද්වේෂයෙන් උපන් වේවයි පරිදහ නැත.

719. තොපට මොනෙයඉත්‍රය පණවන්නෙමි කරමුවහත උච්ච කොට ඇතියේ වන්නේ ය. දිවිත්තලු සටා (රසතෘෂ්ණා) දුරු කොට උදරයෙහි සංයත වන්නේ ය.

720. නිරතුරු නොලස් සිත් ඇතියේ ද වන්නේ ය. ඥාති ජනපද, අමරවිතර්කවශයෙන් බොහොවක් ද නො සිතන්නේ ය. නික්ලේශී වූයේත් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටියෙන් එක ද හවයක් ඇසුරු නො කෙළේ ශික්ෂාත්‍රය සංඛ්‍යාතික සකලමුත්මවර්යය පරායණ කොට ඇතියේ ද වන්නේ ය.

721. ඉදින් මහණ එකලා වූයේ ම සිත් අලවා වෙසෙන්නේ නම්, මහණුන් විසින් උපාසනා කටයුතු විවික්තාසන සංඛ්‍යාත ඉරියව්වට හා අවතිස්කමටහන් අරමුණට හා හික්මෙන්නේය. කාය චිත්ත විවේක සංඛ්‍යාත එකත්වය මොන යයි කියනලදී,

722. ඉදින් දසදිගුන් කීර්තියෙන් හොබවූ නම් වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් හැරපියනසුලු උභයධ්‍යානයන් ලත් ධීරයන්ගේ කීර්ති සොෂය අසා අනතුරුව ශ්‍රී හා ගුණා බෙහෙවින් වඩනුයේ මාගේ ශ්‍රාවක වන්නේ ය.

723. එය නදින්ගෙනුදු ජලමාතෘකාහි ද දියකදුරුහි ද ලා දනුව. ක්ෂුද්‍ර ජලමාතෘකාවෝ හඬනාවමින් ගලායෙත්. මහානදීහු නිහඬ වැ ගලාබස්නාහ.

724. යමක් උෂන ද එ හඬයි. යමක් පූර්ණ ද එ ශාන්ත මැ වෙයි. බාල අර්ධකුම්භොපම වෙයි. පණ්ඩිත පුද්ගල පිරිපුන් දියවිලක් බදු වෙයි.

725. බුද්ධග්‍රමණ අර්ථයෙන් යුක්ත වූත් ධර්මයෙන් යුක්ත වූත් අර්ථසංහිත වූත් යම් මැ ධර්මයක් බොහෝ කොට දෙසා නම්, හෙ දන්නේ ම එ ධර්මය දෙසයි. හෙ දන්මින් මැ බොහෝ කොට දෙසයි.

726. යමෙක් සංයත සිත් ඇත්තේ ම දන්නේත් වේ ද, දන්නේත් බොහෝ ධර්මය නො දෙසා ද, එ මුනි (මොක්ෂායාපටිපද සංඛ්‍යාත) මොනයට නිසි වෙයි. එ මුනි (අර්හත්මාභිඤ්ඤා සංඛ්‍යාත) මොනයට පැමිණියේ ය යි.

නාලක සූත්‍රය නිමි.

අවයතානුපයසනා සුතතං.

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා සාවකීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතු පාසාදෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා තදුහුපොසපේ පනතරසෙ පුණ්ණියාය පුණ්ණිමාය රතතියා භික්ඛුසංඝපටිච්ඡිතො අබෙහාකාසෙ නිසින්නො හොති. අපි ඛො හගවා තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙකො භික්ඛු ආමන්නෙයි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා අරියා නියායානිකා සම්මොධ ගාමිනො, තෙසං වො භික්ඛවෙ, කුසලානං ධම්මානං අරියානං නියායානිකානං සම්මොධ-ගාමිනං කා උපතිසා සවණායාති. ඉති වෙ භික්ඛවෙ, පුළුච්ඡිතාරො අසසු තෙ එවමස්ස චිච්ඡිතා: යාවදෙව අවයතානං ධම්මානං යථාගුතං ඤාණායාති,

කිංච ආයතං වදෙම:

ඉදං දුක්ඛං, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති අයමෙකානුපයසනා, අයං දුක්ඛ-නිරොධො, අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපද්ද'ති අයං දුතියානුපයසනා. එවං සමාආයතානුපයසිතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො අපමනසංඝ ආතාපිතො පහිතසංඝ විහරතො අනිතං එලානං අඤ්ඤතරං එලං පාටිකඛං දිවෙධව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමීනාති. ඉදමවොච හගවා ඉදං වක්වා සුගතො අපාපරං එතදවොච සකා:

727 යෙ දුක්ඛං නප්පජානාති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං
යත්ථ ච සබ්බෙසා දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තස්ථ මග්ගං න ජානන්ති දුක්ඛපසමගාමිනං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ද්වයතානුපයසනා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සුචාරාම නම් මිහාරමාතුපාසාදයෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳපිරුණු පුණුරැසි පොහෝලත් එදවස රාත්‍රියෙහි බික්සහුන් විසින් පිරිවරණලද්දහු අබවස්හි වැඩහුන්සේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතිශයින් තුෂ්ණිමාන වූ භික්ෂුසඬකයා අනුවලොකන කොට මහණුන් ඇමැතුන:

මහණෙනි, අනවද්‍ය වූ ආයාච්ඡි වූ කිරියාණයට හිතවැ වැටෙන (අර්හත් සඬායාන) සබ්බොධිය එළවනසුලු යම් (සජ්ඣාන-ශ්‍රේණි-බොධිපාක්ෂික නොහොත් පයාච්ඡි සඬායාන) ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, අනවද්‍ය වූ ආයාච්ඡි වූ නෙයාච්ඡික වූ සබ්බොධියට පමුණුවනසුලු එ ධර්මය අසනු නොපට කවර ප්‍රයෝජනයක් ඇද්දැයි (කුමට නෙපි ඒ දහම් අසවු දැයි) මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්වනාහු වෙත් නම්, ඔහු මෙසේ (ප්‍රත්‍යක්ෂරමුඛයෙන්) කියැයුතු වන්නාහ: (ලොකික-ලොකොත්තර විසින්) ද්විවිධ කොට දක්වනලද ධර්මයන්ගේ ම යථාමාන (අවිපරිත) ඥානය සදහාය''යි.

කවරක් නම් අවයන යි කියවු ද යත්:

මෙ පඤ්චස්කන්ධය දුක යැ, මෙ අෂ්ටශතකාෂ්ණාවිවර්තය දු:ඛසමුදය යැ යන මෙ එක් අනුපසාදනයෙකැ. මෙ දු:ඛනිරෝධය යැ, මෙ දු:ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා යැ යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මහණෙනි, මෙසේ මනා කොට ද්වයධර්මයන් සුතපුතා දක්නාසුලු අප්‍රමක්ඛ වූ කෙලෙස්වන වැර ඇති කාය ජීවිත දෙකෙහි නිරපේක්ෂක වැ වාසකරණ භික්ෂුහු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත්වය හෝ (සුනාර්ථව වශයෙන් ගතයුතු) ස්කන්ධශෙෂයක් ඇතිවත් ම අනාගාමිභාවය හෝ යැ යන ද්විධර්මයන්ගෙන් අන්‍යතර එලයෙක් කැමැතිවිය යුතු ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ යැලිත් අන්‍ය වූ තෙල ගාථා ද වදාළසේක:

727. යම් මහණ කෙනෙක් පඤ්චස්කන්ධදු:ඛය නො දනිත් ද, වැලිත් එ දු:ඛයාගේ සමුදයත් නොදනිත් ද, යම් නිව්‍යාණයෙක්හි සච්ඡිකාරයෙන් නිරවශෙෂ කොට දු:ඛ නිරෝධය වේ නම් එ නිවන හා දු:ඛොපශමයට යන එ මාර්ගයන් නො දනිත් ද,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

728 වේතොවිමුත්තිභිතා තෙ අපො-පඤ්ඤවිමුත්තියා,
අභබ්බං තෙ අත්තකිරියාය තෙ වෙ ජාතිජරුපගා.

729 යෙ ව දුක්ඛං පජානන්ති අපො-දුක්ඛස්ස සමභවං,
යත්ථ ව සබ්බසො දුක්ඛං අපසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මග්ගං පජානන්ති දුක්ඛුපසමගාමිනං.

730 වේතොවිමුත්තිසමපන්නා අපො-පඤ්ඤවිමුත්තියා,
භබ්බං තෙ අත්තකිරියාය න තෙ ජාතිජරුපගාති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමමා ආයතනානුපසාදනාති, ඉති වෙ
භික්ඛවෙ, පුළුඡිතාරො අඤ්ඤ, සියාතිසපු වචනියා, කථඤ්ඤ සියා: යං කිඤ්චි
දුක්ඛං සමෙහාති. සබ්බං උපධිපච්චියාති, අයමෙකානුපසාදනා.
උපධිතං තෙව අසෙසවීරාගනිරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං
දුතියානුපසාදනා. එවං සමමා - පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

731 උපධිතිධානා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙතෙවි ලොකස්මිං අනකරුපා,
යො වෙ අවිඤ්ඤා උපධිං කරොති,
පුනපුනං දුක්ඛමුපෙති මිඤ්ඤ,
තස්මා පජානං උපධිං න කසිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිපභවානුපසාදිති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමමා ආයතනානුපසාදනාති, ඉති වෙ
භික්ඛවෙ, පුළුඡිතාරො අඤ්ඤ සියාතිසපු වචනියා. කථඤ්ඤ සියා: යං කිඤ්චි
දුක්ඛං සමෙහාති, සබ්බං අවිජ්ජාපච්චියාති අයමෙකානුපසාදනා. අවිජ්ජාය
තෙව අසෙසවීරාගනිරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතියානු-
පසාදනා. එවං සමමා - පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

728. (අර්හත්වඵලසමාධිසංඛ්‍යාත) වෙනොවිමුක්තියෙන් පිරිහුනු වැලි ප්‍රඥවිමුක්තියෙහින වූ ඔහු දුක් කෙළවර කිරීමට අභවා වෙති, එකාත්තයෙන් ඔහු ජාතියට හා ජරාවට පැමිණියාහුය. (ජාතිජරායෙන් නො මිදුනාහු වෙති යේ යි.)

729. යම් මහණ කෙනෙකුත් උඤ්ඤාදියෙන් තත්වු පරිදි දැනිත් ද වැලි එ දුඃඛයාගේ සමුදයත් දැනිත් ද, යම් නිවනෙන් සම්ප්‍රකාරයෙන් අශේෂ කොට දුඃඛය නිරෝධයට යේ නම් එය ද, දුඃඛව්‍යුපශමයට යන එ මාර්ගසත්‍යයත් තත්වු පරිදි දැනිත් ද,

730. (අර්හත්වඵලසමාධි) විතතිමුක්තියෙන් සමන්වාගත වූ ද, වැලි (අර්හත්වඵල) ප්‍රඥවිමුක්තියෙන් සමන්වාගත වූ ද ඔහු වර්තදුඃඛය කෙළවර කරණු සඳහා භවා වෙති, ඔහු එකාත්තයෙන් ජාතිජරාවට නො යන්නාහු වෙතැ'යි.

ඉදින් මහණෙනි, “අන්‍ය පයඝායෙකිනුදු සමයග්ද්වයතානුදර්ශනායෙක් වන්නේ දු'යි මෙසෙයින් පුළුවන්නාහු වෙත් නම්, ‘වන්නේය’යි කියා යුතු වෙත්, කිසෙයින් වේය යත්: යම් කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක (සාසුචකර්මසංඛ්‍යාත) උපදිප්‍රත්‍යයෙන් වේ යන මේ එක් අනුදර්ශනායෙක, එ උපධිනගේ ම අශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සමහවයෙක් නැතැ'යි යන මේ ද්විතීයානුදර්ශනා වෙයි, මෙසෙයින් සමයග්ද්වයතානුදර්ශනා වේ යයි... වැලි ශාක්‍ෂාත් වහන්සේ අන්‍ය වූ ද තෙල ගාථා වදළහ:

731. ලොවැ අනෙකසාරූප වූ යම් දුඃඛයෝ වෙත් නම්, ඔහු සාසුචකර්ම සංඛ්‍යාත උපධිනිදනයෙන් උපදනාහ. යම් අවිද්‍යාගතයෙක් එකැතින් සාසුචකර්ම කෙරේ නම්, එ මඤ්ජාඤ පුනපුනා සසරදුකට මැ එයි. එහෙයින් සමයක්ප්‍රඥයෙන් දන්නේ වර්තදුඃඛය ජාතිප්‍රභව යයි දක්නේ සාසුචකර්ම නො කරන්නේ යයි.

ඉදින් මහණෙනි, ‘අන්‍යවූත් පයඝායෙකින් සමයග්ද්වයතානුදර්ශනා වේ දු'යි මෙසේ තොප පුළුවන්නාහු වෙත් නම්, ‘වන්නේය’යි කියා යුතු වෙත්. කෙසෙයින් වන්නේයැ යත්: යම් මැ කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම (භවගාමී කර්මසම්භාරය පිළිබඳ) අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙනැයි යන මේ එක් අනුපසාදනායෙක. අවිද්‍යාවගේ මැ අශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සමහවයෙක් නැතැ'යි යන මේ ද්විතීය වූ අනුපසාදනා යි. මෙසේ සමයග්ද්වයතානුදර්ශනය වේ ... වැලි ශාක්‍ෂාහු අනෙකුදු තෙල ගාථා වදළහ:

732 ජාතිමරණසංසාරං යෙ වජ්ඣති පුනපුනං,
ඉක්ඛාමිඤ්ඤාපාභාවං අවිජ්ජායෙව සා ගති.

733 අවිජ්ජා හයං මහාමොහො යෙනිදං සංසිතං චිරං,
විජ්ජාගතාව යෙ සඤ්ඤානාගච්ඡන්ති¹ පුනබ්බවන්ති.

සියා අපෙක්ඛානි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං සංඛාරපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, සංඛාරානංතෙව අපෙසස
විරාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුක්ඛානුපස්සනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං ඵතදවොච සත්ථා:

734 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං සංඛාරපච්චයා,
සංඛාරානං තිරොධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති.

735 ඵතමාදීනවං ඤ්ඤා දුක්ඛං සංඛාරපච්චයා,
සබ්බසංඛාරසමථා සඤ්ඤාය උපරොධනා,
එවං දුක්ඛස්සයො හොති ඵතං ඤ්ඤා යථාතථං.

736 සමමද්දසා වෙදගුණො සමමදඤ්ඤාය පණ්ඩිතා,
අභිභුයා මාරසංයොගං නාගච්ඡන්ති පුනබ්බවන්ති.

සියා අපෙක්ඛානි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං විඤ්ඤාණපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, විඤ්ඤාණස්ස තෙව
අපෙසසවිරාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුක්ඛානුපස්සනා.
එවං සමමා -පෙ- අපාපරං ඵතදවොච සත්ථා:

737 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණස්ස තිරොධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවො.

1. නෙත ගච්ඡන්ති පුනබ්බවං මරසං.

732. යම් කෙනෙක් (ස්කන්ධනිර්වාණී නම් වූ) ජාතියට ද ස්කන්ධහෙද නම් වූ මරණයට ද ස්කන්ධපරිපාටි නම් වූ සංසාරයට ද ප්‍රත්‍යයනා යෙන් නම්, මේ මනුෂ්‍යභාවයට හා අවශේෂ නිකායභාවයට ද යෙන් නම්, ඒ අවිද්‍යාව ගේ ම ප්‍රත්‍යයභාවය යි.

733. යම් මෝහයක් කරණකොටගෙන මේ චර්තදුඛය බොහෝ කලක් විච්ඡේදනා ලද, මේ මොහය මැ අවිද්‍යා යි. අර්හත්වමාභිපීද්‍යායෙන් යම් සත්ත්ව කෙනෙක් කෙලෙස් චිතිවිද් ග්‍රියානු නම්, ඔහු පුනර්භවයට නො එත්.

අන්‍ය වූ ද පයභායෙකින් ... වන්නේ ද? යි...කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් කිසි චර්තදුඛයෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක් ත්‍රිවිධාභිසංස්කාර-ප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මේ එක් අනුපස්සනායෙක. සංස්කාරයන්ගේ ම අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් චර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මේ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... වැළි අන්‍ය වූත් තෙල ගාථා ශාස්තෘහු වදළහ:

734. යම් කිසි සසරදුකෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක් සංස්කාරප්‍රත්‍යය යෙන් වේ. සංස්කාරයන්ගේ නිරෝධහේතුයෙන් දුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ යි.

735. සංස්කාරප්‍රත්‍යයෙන් චර්තදුඛ වෙයි යන තෙල ආදීනව දන මාභිඤ්ඤායෙන් සඨසංස්කාරයන්ගේ ශමජයෙන් ද මාභිඤ්ඤායෙන් ම කාමසඤ්ඤාගේ උපරොධනයෙන් ද මෙසේ දුඛක්ෂය වේ යයි තෙල දුඛක්ෂය අවිපරිත කොට දන,

736. සමාග්දඤ්ඤා ඇති අර්හත්වමාභිඤ්ඤාවේදයට පත් පණ්ඩිතයෝ මනාකොට දන (ප්‍රේමාමකවර්තන සභ්බාහ) මාරසංයෝගය මැඩ පුනර්භවයට නො එත්.

අන්‍යපයභායෙකිනුදු වේ ද? යි ... කිසෙයින් වේ ය යත්: යම් කිසි දුඛයෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක් (කර්මසභරතාභිසංස්කාර) විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මේ එක් අනුපස්සනායෙක. විඤ්ඤායාගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් චර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ යි මේ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... වැළි ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් තෙල ගාථා වදළහ:

737. යම් කිසි සසර දුකෙක් උපදනේ නම් ඒ හැම දුක් අභිසංස්කාර-විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයෙනි. අභිසංස්කාරවිඤ්ඤායාගේ නිරෝධහේතුයෙන් ම චර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත.

- 738 එතමාදිනවං ඤාතා දුක්ඛං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණපසමා භික්ඛු නිවජානො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකථා සියා: යං කිංකථා දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං
එසසපච්චයාති. අයමෙකානුපසසනා, එසසසස කෙව අසෙසවිරාග
නිරොධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසසනා. එවං සමමා -පෙ-
අපාපරං එතදවොච සසා:

- 739 තෙසං එසසපරෙතානං භවසොතානුසාරිනං,
කුමමග්ගපට්ඨනතානං ආරා සංයොජනකකියො.

- 740 යෙ ව එසං පරිඤ්ඤාය අඤ්ඤාය උපසමෙ රතා¹,
තෙ වෙ එසසාභිසමයා නිවජානා පරිනිබ්බුතා'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකථා සියා: යං කිංකථා දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං වෙදනාපච්චයාති අයමෙකානුපසසනා, වෙදනානං කෙව අසෙස-
විරාගනිරොධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසසනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සසා:

- 741 සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛං සහ
අරුකුක්කඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව යං කිංකථා අත්ති වෙදිතං.

- 742 එවං දුක්ඛන්ති ඤාතාන මොසධම්මං පලොකිතං²
චුස්ස චුස්ස වයං පසසං එවං තත්ති විජානාති³
වෙදනානං ඛයා භික්ඛු නිවජානො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකථා සියා: යං කිංකථා දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං තණ්හාපච්චයාති අයමෙකානුපසසනා, තණ්හාය කෙව අසෙස
විරාගනිරොධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසසනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සසා:

1. අඤ්ඤාණපසමෙ - ම ඡ සං

2. පලොකිතං ම ඡ සං

3. විරජජ-සි ඉ 2

738. සසරදුක් විඤනප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන තෙල කරුණ ආදීනවයි දූත අභිසංස්කාරවිඤනයාගේ ව්‍යපසමයෙන් තෘෂ්ණා රහිත මහණ ක්ලෙශපරිනිව්‍රාණයෙන් පිරිනිව්‍රයේ යි.

අත්‍ය පයඝායෙකිනුදු වේද? යි ... කෙසේ වන්නේ ද? යි යම් කිසි දුකෙක් උපදනේ නම් එහැම දුක් අභිසංස්කාරවිඤනයමිත්‍රයුක්තස්පඨිප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපසාදනායෙක. ස්පඨියාගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධභෙතයෙන් දුඃඛයාගේ සමභවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ශාඤ්‍යානු වැළි අනෙකුදු තෙල ගාථා වදළහ:

739. ස්පඨියෙන් මැඩීගිය, තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාග භවසෞතස (තෘෂ්ණාව) අනුව යන සුළු, කුමඟට පිළිපත් ඔවුනට සංයොජනක්ෂය දුරෙහි වේ.

740. යම් කෙනෙකුත් ස්පඨිය ත්‍රිවිධපරිඤ්චිසිත් පිරිසිදු දූත අර්හත්මාභිඤනයෙන් පිළිවිද දූත ඵලසමාපක්ඛි විසින් නිව්‍රාණව්‍යපගමයෙහි ඇලුනාහු නම් ස්පඨිභිසමයභෙතයෙන් ඔහු එකැතියෙන් තෘෂ්ණා රහිත වුවාහු, කෙලෙස් පිරිනිවර්තීන් පිරිනිවුනාහු යයි.

අත්‍යපයඝායෙකිනුදු වන්නේය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් මැ කිසි පඤ්චස්කන්ධදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් කර්මසමිත්‍රයුක්ත වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් වන්නේ ය යන මෙ එක් අනුපසාදනායෙක. කර්මසමිත්‍රයුක්ත වේදනාවන්ගේ ම අශෙෂවිරාගනිරෝධභෙතයෙන් දුඃඛයාගේ සමභවයෙක් නැතැයි යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මැනවින් ... ඉක්බිති ශාඤ්‍යානු අත්‍යවුත් තෙල ගාථා වදළහ:

741. සුඛ වූ හෝ වැලිත් දුඃඛ වූ හෝ අදුඃඛාසුඛ වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වේවයි බාහිර වේවයි යම් මැ කිසි වේදයිතයෙක් ඇත් නම්,

742. තස්නා සැහැවි ඇති, ජාතීමරණයෙන් බිඳෙනසුලු මෙ හැම වේදයිතයෙක් ම දුඃඛකාරණ යයි දූත, උදයව්‍යයඤනයෙන් ස්පඨි කෙරෙමින්, අන්තයෙහි භක්ඛානුද්ධිතයෙන් ව්‍යය දක්වීන් මෙසේ එ වේදයිතය දුකැයි දන්නේ ද, එ මහණ මාභිඤනයෙන් කර්මසමිත්‍රයුක්ත වේදනාවන්ගේ ක්ෂයයෙන් තෘෂ්ණා නැත්තේ පිරිනිවුනේ වේ යයි.

තවත් පයඝායෙකින් ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් සමිභත වේ නම්, එ හැම දුක් කර්මසමිභාරතෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපසාදනායෙක. එ තෘෂ්ණාවගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සමභවයෙක් නැතැ"යි යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි ... ඉක්බිති ශාඤ්‍යානු අත්‍ය වුත් තෙල ගාථා වදළහ:

743 තණ්හා දුක්ඛො පුරිසො දිසමද්ධාන සංසරං,
ඉක්ඛාචක්ඛාදාභාවං සංසාරං නාතිවක්ඛති.

744 එතමාදීනවං ඤාතො තණ්හාදුක්ඛස්ස සමභවං,
විතතණ්හා අනාදතො සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

සියා අපෙක්ඛානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං උපාදනපච්චයාති අයමෙකානුපසංයානං. උපාදනානං කෙව ආසෙස-විරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානුපසංයානං. එවං සම්මා -පෙ- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

745 උපාදන පච්චයා භවො භූතො දුක්ඛං නිගච්ඡති,
ජාතස්ස මරණං හොති එසො දුක්ඛස්ස සමභවො.

746 තස්මා උපාදනක්ඛයා සම්මදඤ්ඤා පණ්ඩිතා,
ජාතික්ඛයං අභිඤ්ඤා නාගච්ඡන්ති පුනඛතචන්ති,¹

සියා අපෙක්ඛානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආරම්භපච්චයාති අයමෙකානුපසංයානං, ආරම්භානං කෙව ආසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානුපසංයානං. එවං සම්මා -පෙ- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

747 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආරම්භපච්චයා,
ආරම්භානං නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවො.

748 එතමාදීන වං ඤාතො දුක්ඛං ආරම්භපච්චයා,
සබ්බාරම්භං පටිනිසංජ්ඣ අනාරම්භවිමුක්ඛතො.²

749 උච්ඡින්නහවිතණ්හස්ස සන්නවින්නස්ස භික්ඛුනො,
විතිගෙණෙණ ජාතිසංසාරො නත්ථි තස්ස පුනඛතවොති.

1. න ගච්ඡන්ති පුනඛතවං - මජ්ඣ.

2. අනාරම්භෙ විමුක්ඛතො - චූළ.

743. තෘෂ්ණා දෙවැනි කොට ඇති පුරුෂ දිගුකල් ව්‍යුති-උත්පත්ති විසින් සැරිසරන්නේ ඉහාත්මහාව අනාත්මහාව දෙකින් යුත් (ස්කන්ධ-පරිපාටි සංඛ්‍යාත) සංසාරය ඉක්මැ නො යෙයි.

744. තෘෂ්ණාව වර්තදුඛයාගේ සම්භවයට කාරණ යයි තෙල තෘෂ්ණාවගේ ආදීනව දැන විගත වූ තෘෂ්ණා ඇතියේ ආදන නැතියේ සෞතිමත් මහණ තික්ම යන්නේ යයි.

තවත් පයඝායෙකින් වන්නේ යයි ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැ කිසි වර්තදුඛයෙක් සම්භූත වේ නම්, එහැම කර්මසම්භාරඋපාදනප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපසාදනයෙක, උපාදනයන්ගේ මැ නිරවශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් දුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ"යි යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මැනැවින් ... ඉක්බිති ශාක්‍යාහු අනායුත් තෙල ගාථා වදළහ:

745. උපාදනප්‍රත්‍යයයෙන් විපාකභව වෙයි, සම්භූත වූයේ වර්තදුඛයට පැමිණෙයි, ජාතයාභව මරණ වෙයි, තෙල භවය දුඛයාගේ සම්භවකාරණ වේ.

746. එහෙයින් උපාදනයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනිත්‍යාදී විසින් මනා කොට දැන (නිච්ඡාණසංඛ්‍යාත) ජාතික්ෂය විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන, පුනර්භවයට නොඑත් යි.

අනායුත් පයඝායෙකින් වන්නේය ... කිසෙයින් වේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් උපදනේ නම්, එ හැමදුක් කර්මසම්ප්‍රසූක්තවිසම්ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ යන මෙ එක් අනුපසාදනයෙක, ආරම්භසංඛ්‍යාත විසභ්‍යාගේ ම නිරවශෙෂ විරාග නිරොධයෙන් දුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැයි යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මොනොවට ... ඉක්බිති ශාක්‍යාහු අනායුත් තෙල ගාථා වදළහ:

747. යම් මැ කිසි වර්තදුඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් ආරම්භප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි, ආරම්භප්‍රත්‍යයන්ගේ ම නිරොධයෙන් එ වර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැති.

748. ආරම්භප්‍රත්‍යයයෙන් උපදනා තෙල දුක ආදීනව යි දැන හැම ආරම්භයන් හැරපියා (නිච්ඡාණසංඛ්‍යාත) අනාරම්භයෙහි ලික්ක වූ,

749. මගනැණින් උසුන් කළ භවතෘෂ්ණා ඇති කෙලෙස් සන්තිදුමෙන් සන්තුන් සිත්ඇති එ මහණහට පුනර්භව නැත. ජාතිසංඛ්‍යාත සංසාරය නරණය කෙළේ යි.

සියා අශ්වෙකං - ටෙ- කරුණු සියා. යංකිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආභාරපච්චයාති අයමෙකානුපසන්නා, ආනාරානං තෙව ආසෙසථි- රාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසන්නා. එවං සමමා - ටෙ- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

750 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආභාරපච්චයා,
ආනාරානං නිරෝධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවො.

751 එතමාදීනවං ඤාතො දුක්ඛං ආභාරපච්චයා,
සබ්බාභාරං පරිඤ්ඤාය සබ්බාභාරමනිස්සිතො.

752 ආරොග්ගං සම්මද්දෙඤ්ඤාය ආසවානං පරික්ඛයා,
සබ්බියං ටෙඨී ධම්මවෙදා සබ්බං නොපෙති වෙදගුති.

සියා අශ්වෙකං - ටෙ- කරුණු සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ඉඤ්ජ්ඤාතපච්චයාති අයමෙකානුපසන්නා, ඉඤ්ජ්ඤානං තෙව අසෙසථි- රාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසන්නා එවං සමමා - ටෙ- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

753 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ඉඤ්ජ්ඤාතපච්චයා,
ඉඤ්ජ්ඤානං නිරෝධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවො,

754 එතමාදීනවං ඤාතො දුක්ඛං ඉඤ්ජ්ඤාතපච්චයා,
තස්මා හි ඵලං වොසසජ්ජ සබ්බාරෙ උපරුක්ඛිය,
අනෙපො අදුපාදනො සතො භික්ඛු පටිබ්බපෙති.

සියා අශ්වෙකං - ටෙ- කරුණු සියා: නිසසිතස්ස වලිතං හොතිති අයමෙකානුපසන්නා, අභිස්සිතො න වලතිති අයං දුතියානු පසන්නා. එවං සමමා - ටෙ- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

755 අනිසසිතො න වලති නිසසිතො ව උපාදියං,
ඉත්ථාචාඤ්ඤාපාභාවං සංසාරං නාතිවික්කති.

අනාග පයඝායෙකිත්තු වන්නේය ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් උපදනේ නම්, එ හැම කර්මසම්ප්‍රසූක්ත ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, ආහාරයන්ගේ ම අශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... එක්බිති ශාක්‍යාහු අනාග්‍යින් තෙල ගාරා වදළහ:

750. යම් මැ කිසි දුඃඛයෙක් සම්භූත වේ නම්, එ හැම ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි, ආහාරයන්ගේ නිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත.

751. ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් දුඃඛය වේ යන තෙල කරුණ ආදීනව යි දන හැම ආහාරය පිරිසිදු දන සච්ඡාර තෘෂ්ණා වීයින් ඇසිරි නො කෙළේ වෙයි.

752. (නිව්භ්‍යසඛ්‍යාත) ආරොග්‍යය මනාකොට දන ආශ්‍රවයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් සිවුපස ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට සෙවුනේ සිවුසස්දහම්භි පිහිටියේ සිවුමගනැණට පැමිණියේ දෙව මනුෂ්‍යාදි සඛ්‍යාවට නො යේ යයි.

අනෙකුදු පයඝායෙකින් වන්නේය ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් සම්භූත වේ නම්, එ හැම දුක (තණ්හා මාන දිට්ඨි කම්ම කිලෙස) ඉඤ්ජිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යයයෙන් උච්ඡ යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. ඉඤ්ජිතයන්ගේ මැ අශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... එක්බිති ශාක්‍යාහු අනෙකුදු තෙල ගාරා වදළහ:

753. යම් මැ කිසි දුකෙක් පාළු වේ නම්, එ හැම දුක ඉඤ්ජිතප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි. ඉඤ්ජිතයන්ගේ මැ නිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැති.

754. වර්තදුඃඛය ඉඤ්ජිතප්‍රත්‍යයයෙන් වේ යන තෙල කරුණ ආදීනව යි දන එහෙයින් මැ තෘෂ්ණාසඛ්‍යාත එජාව හැරපියා කර්ම, කර්මසම්ප්‍රසූක්ත සංස්කාරයනුදු නිරුද්ධ කොට එජා රහිත වූයේ උපාදන නැතිමේ මහණ සෞඛමත් ව නික්මැයේ යයි.

අනෙකුදු පයඝායෙකින් වන්නේය ... කෙසේ වන්නේය යත්: තෘෂ්ණාමානදාෂ්ටි වීයින් ස්කන්ධයන් ඇසිරි කළහුට භයවලන වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, එසෙයින් ස්කන්ධයන් ඇසිරි නො කෙළේ නො සැලේ යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාක්‍යාහු අනෙකුදු තෙල ගාරා වදළහ:

755. අනියුතවූයේ නො සැලේ. නියුත ම උපාදන වීයින් ස්කන්ධයන් ගත්තේ ඉහාත්මභාව, අනාථාභාව සඛ්‍යාත සංසාරය ඉක්මැ නො වැටෙයි.

756 එතමාදීනවං ඤාතා නියසයෙසු මහබ්භයං,
අනිසයිමනා අනුපාදනො සතො හික්ඛු පරිබ්බපෙති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: රුපෙහි හික්ඛවෙ ආරුප්පා¹
සත්තතරාති අයමෙකානුපස්සනා, ආරුප්පෙහි² නිරොධො සත්තතරොති අයං
දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සඤ්ඤා:

757 යෙ ව රුපුපගා සත්තා යෙ ව ආරුප්පවාසිනො³
නිරොධං අප්පජානන්තා ආගන්තාරො පුනබ්බවං.

758 යෙ ව රුපෙ පරිඤ්ඤාය අරුපෙසු පුසංකප්පිතා,
නිරොධෙ යෙ විමුච්චන්ති තෙ ජාන මච්චු භාසිතොති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං හික්ඛවෙ සදෙවකස්ස
ලොකස්ස සමාරකස්ස සමුහමනස්ස සසංමන්ත්වාහමණියා පජාය සදෙව
මත්‍රස්සාය ඉදං සම්මානං උපනිජ්ඣාසිතං තද' මරියානං එතං මුසාති යථා
භූතං සම්මසංඤ්ඤාය සුද්ධං අයමෙකානුපස්සනා, යං හික්ඛවෙ සදෙවකස්ස
-පෙ- සදෙවමත්‍රස්සාය ඉදං මුසාති උපනිජ්ඣාසිතං තදමරියානං එතං
සම්මානං යථාභූතං සම්මසංඤ්ඤාය සුද්ධං, අයං දුතියානුපස්සනා. එවං
සම්මා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සඤ්ඤා:

759 අනත්තනි අත්තමානිං පස්ස ලොකං සදෙවකං,
නිව්ච්චං නාමරූපඤ්ඤා ඉදං සම්මානං මඤ්ඤාති.

760 යෙන යෙන හි මඤ්ඤානං නතො තං භොති අඤ්ඤාපා.
තං හි තස්ස මුසා භොති මොසධම්මං හි ඉත්තරං.

1. අරුපා-මජ්ඣ.
2. අරුපෙහි-මජ්ඣ.

3. අරුපවාසිනො- ම.ජ.ස.

756. නිශ්ශ්‍රියන්හි මහත් භය වේ යන තෙල ආදීනවය දූත අතිශ්‍රිත වූයේ උපාදාන නැතිකිරීමේ මහණ සිහි ඇතිකිරීමේ නික්මා යේ යි.

අත්පර්යායෙකිනුදු වන්නේ ය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, රූපහව කෙරෙන් නොහොත් රූපසමාපත්ති කෙරෙන් අරූපහවයෝ නොහොත් අරූපසමාපත්තිශ්‍ර ආත්මතරවෙති යන මේ එක් අනුපසාදනයෙක, අරූපසමාපත්ති කෙරෙන් නිරෝධය (නිව්ඤ්ඤා) ආත්මතර වේ ය යන මේ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් තෙල ගාථා වදාළහ:

757. යම් මැ රූපොපග සත්ත්වයෝත් යම් මැ අරූපහවවාසී සත්ත්වයෝත් වෙන් නම් නිව්ඤ්ඤායාත් නිරෝධය නො දන්නාහු පුනර්භවයට එනසුලු වෙත්.

758. යම් කෙනෙක් රූපහවයන් පිරිසිදු දූත අරූපසමාපත්තීන්හි මොනොවට පිහිටියාහු ද, යම් කෙනෙක් නිරෝධයෙහිදු මුක්තවෙත් ද, එ ජනයෝ ත්‍රිවිධමාරයන් හැරයන්නාහු වෙති යි.

අන්‍යපසාදනයෙකිනුදු... කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, යම් නාම රූපයෙක් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලෝකය විසින්ද ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් (බුදු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගල ආත්ම වශයෙන්) “මේ සත්‍යය” යි දක්නාලද නම්, එ නාමරූපය බුද්ධාදී ආර්යයන් විසින් තෙල මාෂායෙකැ යි සමාසක් ප්‍රඥවෙන් යථාභූත කොට දක්නාලද ය යන මේ එක් අනුපසාදනයෙක. මහණෙනි, යම් නිව්ඤ්ඤා සදෙවක ... දෙවිමිනිසුන් ඇතුළු ප්‍රජාව විසින් “තෙල මාෂායෙකැ” යි දක්නාලද නම්, එ නිවණ ආර්යයන් විසින් “තෙල නිවණ සත්‍යය” යි යථාභූත කොට සමාසක් ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මේ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු තෙල අනෙක් ගාථා ද වදාළහ:

759. අනාත්ම වූ නාමරූපයෙහි තෘෂ්ණාදී විසින් බැසගත් සදෙවක ලෝකයා ආත්ම යන මාන ඇති (එහි) බලව බුදු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ විසින් දක්මින් මේ සත්‍යය යි භහුනේ ය.

760. (රූප වේදනායෙහි) යම් යම් මැ අසුරෙකින් පාඨශ්ජනයෝ තෘෂ්ණාදී විසින් භහනාහු ද, ඒ නාමරූපය ඒ හැඟි අසුරින් අත්පරිදි වෙයි, ඔහුගේ එ මඤ්ඤිකය මාෂා මැ වෙයි. ඉන්වර වූ එ නාමරූපය නස්නා සැහැවී ඇති හෙයිනි.

761 අමොසධමං නිබ්බානං තදරියා සච්ඡතො වීදුං
තෙ වෙ සච්චාභිසමයා නිවර්තනා පරිනිබ්බතාති.

සියා අමොසධමං පරියායෙන සමුච්ඡාදනා අවසානපසාදනාති, ඉති වෙ භික්ඛව පුද්ගලාදො අසසු, සියාතිසසු වචනියා. කථංඤා සියා: යං භික්ඛව සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං දුක්ඛානි උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං දුක්ඛානි යථාභූතං සම්මසාදකස්ස සුද්ධං අයමෙකානුපසාදනා, යං භික්ඛව සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං දුක්ඛානි උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං සුඛානි යථාභූතං සම්මසාදකස්ස සුද්ධං, අයං දුතියානුපසාදනා.

එවං සමුච්ඡාදනා අවසානපසාදනා බො භික්ඛව, භික්ඛුනො අපමානස්ස ආනාපිනො පභික්ඛස්ස විහරතො දව්ග්ගං ඵලානං අසාදකරං ඵලං පාටිකඛං දිට්ඨව ධම්මෙ අසාදක, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති. ඉදමොව හගවා ඉදං වන්තා සුගතො අපාපරං එතදොව සත්ථා:

762 රූපා සද්දරසා ගන්ධා එසසා ධම්මොව කෙවලා,
ඉද්ධා කන්තා මනාපා ව යාවතජ්ඣි චුච්චති.

763 සදෙවකස්ස ලොකස්ස එතෙ වො සුඛසම්මතා,
යත් වෙ ධෙ නිරුජ්ඣානි තං තෙසං දුක්ඛසම්මතං.

764 සුඛානි දිට්ඨමට්ඨෙහි සක්කායස්සුපරොධනං,
පට්ඨනිකමිදං භොති සබ්බලොකෙන පසාදනං.

765 යං පරෙ සුඛතො ආහු තදරියා ආහු දුක්ඛතො,
යං පරෙ දුක්ඛතො ආහු තදරියා සුඛතො වීදුං.

761. ආයාසියෝ නො නස්නා සැහැවී ඇති එ නිවණ සත්‍යවිසින් දත්ත, සත්‍යාවබෝධයෙන් එ අරිත්‍ර ඒකාන්තයෙන් තෘෂ්ණා රහිත වූවාහු පිරිනිව්වාහු වෙති යි.

මහණෙනි, අත් පයාසියෙකිනුදු මනාකොට අවයතනානුපසාදනාව වන්නේ දැයි මෙසේ පුළුවියිනාහු වෙත් නම්, වන්නේ යැයි ඔහුට කිවයුතු වේ. කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, යම් මැ සවැදැරුම් ඉෂ්ටා-ලඛනයක් සදෙවක ... දෙව්මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් මෙ සුඛයෙකැයි දක්නාලද නම්, එ ආයාසියන් විසින් තෙල දුකැ යි තත්වු පරිදි සමාක්-ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙ එක් අනුපසාදනයෙක. මහණෙනි, යම් මැ නිව්‍යාණයක් සදෙවක වූ ... දෙව්මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් මෙ දුකැයි දක්නාලද නම්, එ ආයාසියන් විසින් තෙල සුඛ යයි සමාක්ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙදෙවන අනුපසාදනා යි.

මහණෙනි, මෙසෙයින් මොනොවට අවයතනානුදර්ශී වැ අප්‍රමාණ වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, ප්‍රතිතාත්ම වැ වසන මහණහට ඉහාත්ම-භාවයෙහි මැ අර්හත්වය හෝ උපාදිශේෂය ඇතිවත් මැ අනාගාමීත්වය හෝ යි උභයශ්‍රාමණ්‍ය එලයන් අතුරෙන් අන්‍යතර එලයෙක් කැමැතිවිය යුතු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. සුගත වූ ශායානන් වහන්සේ මෙය වදරා ඉක්බිති තෙල අන්‍ය වූ ගාථා ද වදළහ:

762. ඉෂ්ටවුත් ප්‍රියවුත් මනවධන්තාවුත් රූපයෝ ය ශබ්දයෝ ය රසයෝ ය ගන්ධයෝ ය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය ධර්මාලඛනයෝ ය යන යම්කාක් අනවශේෂ අරමුණු ඇතැයි කියනු ලැබේ ද,

763. සදේවක. ලෝකයා විසින් තෙල ආලඛනයෝ සුඛ හ යි සමමත වෙත්. යම් මැ නිව්‍යාණයෙක්හි තෙල ආලඛනයෝ නිරුද්ධ වෙත් නම්, එ නිව්‍යාණය ඔවුන් විසින් දුකැයි සමමත වේ.

764. සත්කාය සංඛ්‍යාත පඤ්චස්කන්ධයා ගේ නිරෝධය (නිව්‍යාණය) සුඛ ය යි ආයාසියන් විසින් දක්නා ලදී, නුවණින් දක්නවුන්ගේ මේ දශිතය සියලු ලෝකයා හා ප්‍රත්‍යතීක (පිළිලොම) වෙයි.

765. අනායාසී පාඨග්ජනයෝ යම් වක්‍රකාමයක් සුඛවශයෙන් කිහු නම්, එ වක්‍රකාමය ආයාසියෝ දුක් විසින් දෙසුහ. යම් නිව්‍යාණයක් අන්‍ය-පාඨග්ජනයෝ දුක් විසින් කිහු නම්, ආයාසියෝ එ ගිවන සුඛ විසින් දත්ත.

766 පසං ධම්මං දුරාජානං සම්පවුලොක්ඛං අවිදුසු,
නිවුත්තානං තමො හොති අක්කාමො අපසන්නං.

767 සතඤ්ඤා වීචිතං හොති ආලොකො පසන්නාමිව,
සතතිකෙ න විජානන්ති මගා ධම්මස්ස කොවිද,

768 භවරාගපරෙතෙහි භවසොකානුසාරිහි,
මාරධෙය්‍යානුපන්නෙහි නායං ධම්මො සුසම්බුධො.

769 කො නු අඤ්ඤානු මරියෙහි පදං සම්බුද්ධමරහති,
යං පදං සම්බුද්ධඤ්ඤාය පරිනිබ්බන්ති අනාසවාති.

ඉදමචොච භගවා, අක්කමනා තෙ හික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-
නාසුන්ති - ඉමස්මිං ධො පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤාමානො සම්බුද්ධානා.
හික්ඛුනං අනුපාදය ආසවෙහි විතතාති විමුච්චිස්සති.

අවසානානුපස්සනා සුඤ්ඤාන නිධිං.

තස්සද්දනං :

සම්මං උපධි අවිජ්ජා ව සංඛාර විඤ්ඤාණ පඤ්ඤාමං,
ඵසංවෙදනියා තණ්හා උපාදානාරම්භා ආහාරා;
දුඤ්ඤිතං චලිතං රූපං සම්මං දුක්ඛාන සොළසාති.

මහාවග්ගො තතිශයො.

තස්සවග්ගානුද්දනං :

පඛාලො ච පඛානඤ්ඤා සුභාසිතඤ්ඤා පුරුලාසං.
මාසසුඤ්ඤා සම්මාදායං සෙලො සල්ලං ච වුච්ඡති,
වාසෙට්ඨොවාපි කොතාලි නාලොකා අවසානානුපස්සනා,
අධාදසෙනාති සුඤ්ඤාති මහාවග්ගොති වුච්ඡතිති.

766. ශ්‍රාවකයෙහි, දුර්විඤ්ජය වූ නිව්‍යාණධර්මය නැණැසින් දකිවූ, එ නිවන්හි අඤ්ඤා සම්ප්‍රවූය වෙත්. කුමක් හෙයින්ද යත්: අවිද්‍යායෙන් වැලැඳුණු ඇතිසැටිය නොදන්නවුන්ට අනුකාර වූ තමස වෙයි.

767. ප්‍රඥදර්ශනයෙන් දක්නාවූ සන්පුරුෂයන්ට ආලෝක සෙයින් නිව්‍යාණය විවෘත වෙයි. (තවපසුකය හෝ ස්කන්ධයන් හෝ පිරිසිදු දත යුතුවන හෙයින්) තමා හමුයෙහි වූ ද නිව්‍යාණය මාර්ගාමාර්ගධර්මයෙහි අකොච්ඡ වූ මාග්‍යත ජනයෝ නො දන්නාහ.

768-769. භවරාගයෙන් මධනාලද, භවසෞතස අනුව යන්නවුන් විසින් මෙ නිව්‍යාණධර්මය සුවසේ අවබෝධ කටහැකි නො වේ. යම් නිව්‍යාණපදයක් මාර්ගයෙන් දැන අනාසුච වුවාහු පිරිනිවෙත් නම් එ නිවන් පිය දැනගන්නට ත්‍රෛමුක උත්තරයට නොපැමිණි ආයාසයන් මුත් අන් කවරෙක් සමත් වෙද යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය වදළ සේක. සතුවූ සිත් ඇති එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගත්හ. වැලි මෙ වේයාකරණය දෙසුනු ලබන් ම සැටක් පමණ මහණුන්ගේ සිත් උපද්‍රව විසින් නො ගෙණ ආස්‍රවයන්ගෙන් මිදුනාහ යි.

ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය නිමි.

එහි උද්දනය:

චතුස්සත්‍යය, උපධිය, අවිජ්ජාය, සංඛාරය, පස්වැනි විඤ්ඤාණය, එසසය, වෙදනියය, කණ්ණාය, උපාදනය, ආරම්භය, ආහාරය, ඉඤ්ජිතය, චලිතය, රූපය, සව්වය, දුක්ඛය යි මෙ සූත්‍රයෙහි විෂය සොළොසෙකි.

තුන්වැනි මහාවර්ග යි.

එ වර්ගයාගේ උද්දනය:

පබ්බජ්ජාසූත්‍රය, පධානසූත්‍රය, සුභාසිතසූත්‍රය, සුඤ්චිකභාරද්වාර්ථහට දෙසු පුරුෂාසූත්‍රය, මාසසූත්‍රය, සභියසූත්‍රය, සෙලසූත්‍රය, සල්ලසූත්‍රය, වාසෙට්ඨසූත්‍රය, කොකාලිකසූත්‍රය, නාලකසූත්‍රය, ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය දැයි මෙ මහාවර්ගය දෙළොස් සූත්‍රයෙකින් උපලක්ෂිතය.

4. අට්ඨකච්ඡෙහා

4 - 1

කාමසූතකං

- 770 කාමං කාමයමානසං තසං චෙතං සමිජ්ඣති,
අඛා පිතිමනො හොති ලඛා මඛො යදිච්ඡති.
- 771 තසං චෙ කාමයානසං¹ ඡන්ද්‍රජාතසං ඡන්ද්‍රනො,
තෙ කාමා පරිභායනති සප්‍රච්ඡේදොව රුපාති.
- 772 යො කාමෙ පරිවජ්ජති සප්පසෙකව පදු සිරො,
සො'මං² විසත්තිකං ලොකෙ සතො සමතිවත්තති.
- 773 ඛෙත්තං චක්ඛුං තීරණං වා ගවාසං³ දුසපොරිසං.
ථිතො ඛක්ඛු පුට්ඨකාමෙ යො නරො අනුගිජ්ඣති.
- 774 අබලා නං බලියනති මගුත්තෙ නං පරිසයා,
තතො නං දුක්ඛමනෙති නාවං භික්ඛුමිවොදකං.
- 775 තසමා ඡන්ද්‍ර සදු සතො කාමාති පරිවජ්ජයෙ,
තෙ පභාය තරෙ ඕසං නාවං සිකාව⁴ පාරගති.

කාමසූතකං නිට්ඨිතං.

1. කාමයමානසං-සිල 2.

2. සොභමං- සිල 2.

3. ගවසං-ලිප්පං.

4. සිකාවිකාව-සිල 2.

4. අට්ඨක වර්ගය

4 - 1

කාම සූත්‍රය

770 (ත්‍රේහුමකධර්ම නම් වූ) වස්තුකාමය කැමැති වන එ පුද්ගල-
නට ඉදින් තෙල කාමය සමෘද්ධ වේ නම් එකල්හි ඒ සත්ත්ව තෙම
යමක් කැමැති වේ නම් එ වස්තුව ලැබ එකාන්තයෙන් තුටු සිත් ඇතියේ
වෙයි.

771 කාමවස්තු කැමැති වන. උපන් තෘෂ්ණා ඇති එ පුද්ගලයාගේ
එ කාමයෝ ඉදින්, පිරිහෙත් නම් (එ කල්හි) හෙතෙම විෂපිත
ශල්‍යයෙකින් විදුනා ලද්දකු සෙයින් පෙළෙයි.

772 යමෙක් වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් එහි ජඤ්ජාගය
විෂකම්මණ වශයෙන් හෝ සමුච්ඡේද වශයෙන් හෝ තමාගේ පයින්
සර්පයකුගේ හිස මෙන් දුරු කෙරේ නම් ඒ මහණ ලොව හි විසත්තිකා
නම් මේ තෘෂ්ණාව ස්මෘතිමත් ව ඉක්මවයි.

773 යම් මිනිසෙක් හැල් කෙත් ආදිය ගෙවතු ආදිය හෝ අමුරන්
හෝ ගෙරින් හා අසුන් හෝ දස් කම්කරු පුරුෂයන් හෝ මාගමුන් හෝ
නෑ සබ්දන් හෝ අත් බොහෝ කාමයන් පුන පුනා පතා නම්,

774 අබල නම් වූ ක්ලේශයෝ එ පුහුල්හු මැඩලති. යළි ප්‍රකට වූ
හා අප්‍රකට වූ උපද්‍රවයෝ එ කාමගිද්ධියා මඩනාහ. එ හෙතෙයෙන්, බුන්
නැවකට ජලය වදනා සෙයින් ජාත්‍යාදි දුඃඛය ඔහු නුහුබදනේ ය.

775 එහෙයින් මිනිසා හැම සඳ (කායගතාසති ආදී භාවනායෙන්)
ස්මෘතිමත් වූයේ වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් දුරු කරන්නේය. එ කාම
යන් හැරපියා බුන් නැව දිය ඉසපියා පරතෙර යනුවකු සෙයින්
වතුරොස තරණය කරන්නේයි.

කාම සූත්‍රය නිමි.

ගුහට්ඨකසුත්තං

- 776 සත්තං ගුහායං බහුනාභිජනනා
තිට්ඨං නාමරා මොහනක්ඛං පගාලොකා,
දුරෙ විවේකා හි තථාවිට්ඨො සො
කාමා හි ලොකෙ න හි සුප්පහායා.
- 777 ඉව්ඡානිදනා හට්ඨාතබ්භා
තෙ දුප්පමුඤ්චා න හි අඤ්ඤාමොක්ඛා,
පච්ඡා පුරෙ වාපි අපෙක්ඛමානා
ඉමෙ ව කාමෙ පුරිමෙ ව ජසං.
- 778 කාමෙසු ගිඤ්ඤා පසුතා පමුලොකා
අවදනියා තෙ විසමෙ නිවිට්ඨා,
දුක්ඛපනිකා පරිදෙවයනති
කිං සු හට්ඨසාම ඉතො වුතාසෙ.
- 779 තස්මා හි සිකෙඛථ ඉධෙව ජනතු
යං කිඤ්ඤි ජඤ්ඤා විසමනති ලොකෙ,
න තස්ස හෙතු විසමං වරෙය්‍ය
අප්පං හිදං ජිවිතං ආහු ධිරා.
- 780 පසාමි ලොකෙ පරිච්ඡාමානං
පජං ඉමං කණ්ණාගතං හවෙසු,
භිනා නරා මච්ඡුමුඛෙ ලපනති
අවිතකණ්ණා සෙ හවාහවෙසු.
- 781 මමාධිතෙ පසාථ ච්ඡාමානෙ
මච්ඡව අප්පොදකෙ ධිඤ්ඤාසාතෙ,
එතමපි දිස්වා අමමො වරෙය්‍ය
හවෙසු ආසනතිමකුබ්බමානො.

භූමිකා සූත්‍රය

776 මනුෂ්‍යයෙක් භූමි සංඛ්‍යාත ශරීරයෙහි රාශාදී විසින් ඇලුනේ බොහෝවූ රාශාදී ක්ලේශ ජාතයෙන් වැසුනේ රාශාදී වශයෙන් සිටුනේ මෝහන සංඛ්‍යාත පස්කම් භූමියෙහි දැඩි වැ බැසගත්තේ වේ ද, එබඳු වූ හේ ත්‍රිවිධ විවේකයෙන් දුර මැ වේ. යම්භෙයෙකින් සත් ලොවහි කාමයෝ සුවයෙන් හළ නො හැකියාහු ද එහෙයින්.

777 කාම තෘෂ්ණාව නිදන කොට ඇති, (සුඛවේදනාදී) හවසුබයෙහි බැඳුනු, අතීත වූ හෝ අනාගත වූ කාමයන් අපෙක්ෂා කරණ වර්තමාන කාමයන් හෝ පෙර කී අතීතානාගත කාමයන් පතන, එ සත්ත්වයෝ දුකයේ මිදිය යුක්තාහු වෙති, ඔහු සෙස්සන්‍යු මුදු ලිය නො හෙත්.

778 ඔහු ක්ලේශ කාමයෙන් වස්තු කාමයෙහි ගිජු වූවාහු කාම වස්තු පර්යේෂණාදියෙහි නියැලියාහු සම්මොහයට පැමිණියාහු (අවංගමනතායෙන් හෝ මසුරු බැවින් හෝ බුද්ධාදීන්ගේ වචන නොගන්නා හෙයින් හෝ) අවදනිය වූවාහු, විෂමකාය කර්මාදියෙහි බැස ගත්තාහු එ සත්ත්වයෝ මරණ දුකට පැමිණියාහු, මෙ අත්බැවින් සැව ගියමෝ කුලක් වනුමෝ හෝ' යි පරිදේවනා කෙරෙත්.

779 එහෙයින් මැ සත්ත්වතෙමේ ලෙවහි යම්කිසි කාය දුශ්චරිතාදියක් විෂම යැයි දන්නේ නම් එ විෂම කායකර්මාදියට හේතු වූ විෂමයෙහි නො හැසිරෙන්නේ ය. යම් භෙදයකින් (බුද්ධාදී) ධරයෝ මෙ ජීවිතය අල්ප යයි දෙසුහු ද, එහෙයින් මැ මෙ බුදු සස්තෙහි ම ත්‍රිවිධ ගික්ෂාහි හික්මෙන්නේ ය.

780 කාමභවාදියෙහි නොහොත් පුනපුනා හවයෙහි අවිගත තෘෂ්ණා ඇති, භීත වූ කායකර්මාදිය ඇති සත්ත්වයෝ මරුමුවෙහි හෙවැ වැලැපෙත්. ලොවහි කාමාදිභවයන්හි තෘෂ්ණායෙන් මධ්‍යා ලද තෘෂ්ණාදී ස්පන්දනයෙන් පොසියන මෙ සත්ත්වසමුහයා මසැස් ඇ පසැසින් දක්මි.

781 සිද්ධි ගිය දියත්තෙකින් පොසියන මසුන් මෙන් මාගේ යැයි ගන්නාලද කාමවස්තුවෙහි, පොසියන සත්ත්වයන් බලවූ, (මමායිත වස්තුවෙහි) තෙල ආදිනව දක, මමායන නැතියේ කාමාදිභවයන්හි ඇලුම් නො කෙරෙමින් හැසිරෙන්නේ ය.

782 උභොසු අනෙසු විනෝයා ඡන්දං
එසං පරිඤ්ඤාය අනානුගිඤ්ඤා,
යදන්තගරභී තදකුබ්බමානෝ
න ලිපපති¹ දිට්ඨසුතෙසු ධරො.

783 සඤ්ඤං පරිඤ්ඤාචිතරෙයා ඔසං
පරිඤ්ඤාසෙසු මුනි නොපලිකේතා,
අබ්බුලාසප්පෙයා වරං අපමනේතා
නාසිංසති ලොකමීමං පරඤ්ඤාති.

ගුහවධානසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

4 - 3

දුට්ඨවධාන සුඤ්ඤානං

784 වදන්ති වෙ දුට්ඨමනාපි එකෙ
අපොපි වෙ සම්මමනා වදන්ති,
වාදඤ්ඤා ජායං මුනිනෝ උපෙති
තස්මා මුනි නත්ති ධිලො කුභිඤ්ඤි.

785 සකං හි දිට්ඨිං කථමච්චයෙයා
ඡන්දනුනිතො රුචියා නිවිට්ඨො,
සයංසමන්තාති පකුබ්බමානෝ
යථා හි ජානෙයා තථා වදෙයා.

786 යො අනන්තො සිලට්ඨානාති ජනකු
අනානුපුට්ඨො ච පරෙස² පාචා,³
අනරියධම්මං කුසලා නමාහු
යො ආකුමානං සයම්මෙව පාචා³

787 සතෙතා ච භික්ඛු අභිනිබ්බුතතේතා
ඉති'හන්ති සිලෙසු අකාමමානෝ,
තච්චරියධම්මං කුසලා වදන්ති
යසස්සාසද නත්ති කුභිඤ්ඤි ලොකෙ

1. ලිපපති-සායා:

2. පරෙස-සිද්ධි 1.

3. පාච-මජ්ඣං.

782 එසං-එසං සමුදයාදි දෙ දෙ අත්තයන්හි ජන්දරාගය දුරු කොට වක්‍ර සම්ප්‍රයාදි ස්පඨය ත්‍රිවිධපරිඤ්ඤෙන් දූත, රූපශබ්දදියෙහි නො ගිජු වූයේ කළ නොකළ හෙයින් තම හට ගරහ උපදවන කාය-දුශ්චරිත කායසුවරිතාදිය නොකරන ප්‍රාඥයා (රූප ශබ්දදි) දෘෂ්ට ශ්‍රැතා ලම්බනයන්හි තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් නො ඇලෙයි.

783 කාම සංඤ්ඤි සංඤ්ච නොහොත් සංඤ්ඤාසාරයෙන් නාමරූපය ත්‍රිවිධපරිඤ්ඤෙන් දූත, වතුරොස තරණය කරන්නේ ය. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි පරිග්‍රහයන්හි නො ඇළුනු ක්ෂීණාසුව මුනි උපුටා දු රාගාදි ශල්‍ය ඇතිවේ අප්‍රමත්ත ව හැසිරෙන්නේ (ස්වාත්මිකාව සංඛ්‍යාත) මෙ ලොවත්, (පරාත්ම-භාව සංඛ්‍යාත) පරලොවත් නොපනන්නේ යි.

ගුණට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 3

දුට්ඨට්ඨක සූත්‍රය

784 ඇතැම් (අත්‍ය තීර්ථක) කෙතෙක් එකාන්තයෙන් දුෂ්ට චිත්ත ඇත්තාහු (බුදුපාමොක් සහනට) උපවාද බෙණෙත්. වැලි (අත්‍යතීර්ථක-කථා ඇසු) තව කෙතෙක් 'එකාන්තයෙන් සත්‍යයෙක' යන සිත් ඇත්තාහු උපවාද බෙණෙත්. තථාගත මුනි අභූතයෙන් උපන් (එ ආත්‍මොශ්වාදයට) නො පැමිණේ. එහෙයින් බුද්ධමුනි කිසිදු කරුණෙක්හි රාගාදි කිල නැත්තේ යි.

785 දෘෂ්ටිවිප්‍රඥයෙන් මෙහෙයන ලද්දේ දෘෂ්ටි රූපියෙහි බැසගත් තීර්ථක ජනයා කියෙයින් ස්වකීය දෘෂ්ටිය හරහා ද තමා විසින් පුරුණ-ලද එ දෘෂ්ටිගතයන් මැ කරනුයේ යම් පරිද්දෙකින් දන්නේ නම් එ පරිද්දෙන් බණන්නේ යි.

786 යම් පුද්ගලයෙක් නො පුළුවන් ලද්දේ මැ තමාගේ ප්‍රාති-මොක්ෂාදි ශීලයන් හා ධුතඛ්‍යාදි චුතයන් හා මෙරමාහට කියාපා නම්, යමෙක් තෙමේත් තමා (සිල්වතැයි) කියාපා නම් ආයඨධර්ම කුශලයෝ ඔහුගේ එ කථනය අත්‍යායඨ ධර්මයෙකැයි කිහු.

787 යම් රහත් මහණෙක් රාගාදි ක්ලේශ ව්‍යපශමයෙන් ශාන්ත වූයේ රාගාදි ගිනි හිච්චමෙන්, හිවුනු සිත් ඇත්තේත්, 'මෙසෙයින් මම සිල් සපන්මි'යි ශීලයන්හි තමා එළවා නො කියන්නේ ද, යම් ක්ෂීණාසුව-යකු හට ස්කන්ධාදි කිසිදු ලෝකයෙක්හි රාගාදි උත්සදයෝ නැත් ද, ස්කන්ධාදි ආයඨධර්මයෙහි හිපුණයෝ එ සිය ගුණ පාළ නො කිරීම අරිහමැ යි කියත්.

- 788 පකපපිතා සඬ්ඛිතා යසස ධම්මො
පුරුකඛතා සන්ති අවිච්ඡතා,
යදුකන්ති පසසති ආනිසංසං
තං නිසසිතො කුප්පපට්ඨවිසන්ති*.
- 789 දිට්ඨිතිවෙසා න හි ස්ථානිවත්තා
ධම්මෙසු නිවෙස්යා සමුග්ගහීතං,
නස්මා නරො තෙසු නිවෙසනෙසු
නිරසසති ආදිසතිච්ච¹ ධම්මං.
- 790 ධොනසස හි නත්ති කුහිඤ්ඤි ලොකෙ
පකපපිතා දිට්ඨි භවාභවෙසු,
මායඤ්ඤි මානඤ්ඤි පභාය ධොනො
සකෙන ගවෙස්යා අනුපයො සො.
- 791 උපයො හි ධම්මෙසු උපෙති වාදං
අනුපයං* කෙන කථං වදෙයා,
අත්තං නිරන්තං න හි තසස අත්ති
අධොසි සො දිට්ඨිමිධෙව සබ්බන්ති.

දුට්ඨධට්ඨකසුඛතං නිවසිතං.

4 - 4

සුඛධට්ඨකසුඛතං

- 792 පසාමි සුඛං පරමං අරොගං
දිට්ඨිත සංසුඤ්ඤි නරසා භොති,
ඵනාභිජානං* පරමන්ති ඤෙත්වා
සුඛානුපසසිති පච්චෙති ඤාණං.

1. ආදිසති ව-සිමු 1, 2, PTS

2. අනුපයං-සිමු 1, 2,

3. ඵනාභිජානං-මජ්ඣ.

788 යම් දෘෂ්ටිගතිකයක් හුණේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් පරික්ලේපිත වූ ප්‍රත්‍යයෙන් සකසන ලද, තෘෂ්ණා දෘෂ්ටියෙන් පෙරවූ කරනලද, අශුඬ වූ දෘෂ්ටිධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, හෙතෙම යම් හෙයකින් තමා කෙරෙහි එ දෘෂ්ටින් ගේ (දෘෂ්ට ධාර්මික සාම්පරාධක) ආනිසංසයක් දක්නේ ද, එහෙයින් මැ විපාකජනක ද පරිවර්තනශීලී ද වන හෙයින් කොපා වූත් ප්‍රතීත්‍යසම්පන්න වූත් සංවෘතියානි නම් වූ දෘෂ්ටිය ඇසිරිකොට පවත්නේ ය,

789 ඉදං සට්ඨාහිනිවෙස යි කියූ දෘෂ්ටිනිවෙශනයෝ සුච සේ ඉක්මැවිය නොහෙත්, දෙසැට මිසදිවු දම් අතුරෙහි මොනොවට බැස ගත් එ එ ධර්මය හිශ්වය කොට පවත්නේ ය. එහෙයින් සත්ත්ව තෙමේ එ දෘෂ්ටිනිවෙශනයන් හි අපශීල ගොශීලාදී ධර්මය හරනේත් ගන්නේත් වෙයි.

790 යම් හෙයකින් පැහු හැම පව ඇති රහත්භට කිසිදු ලොවෙක එ එ භවයන් නිමිත්ත කොට ප්‍රක්ලේපිත දෘෂ්ටියක් නැත් ද, එ හෙයින් ධුතපාප එ ක්ෂිණාසුච මායා හා මාන හා පහා තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි යන උපය නැති යේ මැ (මේ අත්බැවිහි හා පරලොච්ඡි හෝ නිරයාදි ගති විශෙෂයන්හි) කවර හෙයකින් තෙරයිකාදි සංඛ්‍යාවට යේ ද? (නොයේ මැයි)

791 තෘෂ්ණාදී උපය (නි:ශ්‍රය) ඇතියේම එ එ ධර්මයන්හි (රාග-රක්ත ය, ද්වේෂ දුෂ්ටය යන) වාදයට නො එළඹෙයි, තණ්හා, දිට්ඨි, උපය නැතියහු රාග, දෙෂ යන කවර කරුණෙකින් (රක්තයෙක, දුෂ්ට යෙකැයි) කිසෙයින් කියන්නේ ද, ඔහුට (ආත්මදෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) ආත්මවාදය වෙවයි (උච්චදෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) නිරාත්මවාදය හෝ නැත් මැයි. එ ක්ෂිණාසුච මහණ ඉහාත්මභාවයෙහි මැ සර්වදෘෂ්ටිගතය ප්‍රතීණ කෙළේ යි.

දුට්ඨට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 4

සුද්ධට්ඨක සූත්‍රය

792 දෘෂ්ටිගතික අඤ්ඤාද්වය කෙලෙස් කිලුටින් අශුද්ධ වූ කෙලෙස් රොචින් සරොග වූ පුහුලකු දක "පරම, ශුද්ධියට පත් අරොග පුද්ගලයකු දක්මි" යි ද දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත දෘෂ්ටියෙන් මිනිසාගේ ලෙන ශුද්ධිය වෙය "යි ද මෙසේ වෙසෙයින් දන්නේ එ දෘෂ්ටිය පරම යයි දන එ දෘෂ්ටියෙහි ශුද්ධිය දක්නාසුලු වූයේ, එ දෘෂ්ටිය "මාගිඤ්ඤා" යි හඳුනයි. (එතෙකුදු වත් එ මාගිඤ්ඤා නො වෙ.)

793 දිව්‍යානුමුක්ති චරිත සුඤ්ඤාන නිර්මාණය
 සුඤ්ඤාන වා සො පඤ්ඤානී දුක්ඛා,
 අභිඤ්ඤාන සො සුඤ්ඤානී සොපධිකො
 දිව්‍යානුමුක්ති නං පාඨ තථාච්ඡිදානං.

794 න චූළානුමුක්ති අභිඤ්ඤාන සුඤ්ඤාන
 දිව්‍යානුමුක්ති සුඤ්ඤාන සිලවතෙ මුත්තෙ වා,
 සුඤ්ඤාන ව පාඨෙ ව අනුප්පිකො
 අනුමුක්තිනා නිබ්බාන පඤ්ඤානානුමුක්තිනා.

795 සුඤ්ඤාන පඤ්ඤාන අපරං සිත්තං
 ඵලානුමුක්ති නෙ න නිර්මාණී සම්මා,
 නෙ උග්ගානුමුක්ති නිර්මාණී
 කප්පි සාධං පමුක්ති ගුණා.¹

796 සයං සමාදාය වතානි ජනතු
 උච්චාවචං ගච්ඡති සඤ්ඤාසංකො,
 විදා ව වෙදෙහි සමෙව ධර්මං
 න උච්චාවචං ගච්ඡති භූමිපඤ්ඤා

797 ස සම්මානුමුක්ති විසේනිභුතො
 යං කිංඤ්ඤානී ව සුඤ්ඤාන මුත්තං වා,
 නමෙව දුක්ඛං විවචං වර්තනං
 කෙතිධ ලොකසම්මං විකප්පයයා.

1. පමුක්ති. ගුණාං-සි.මු 2.

793 රූපදශ්ඨන සංඛ්‍යාත එ දර්ශනයෙන් ඉදින් සක්කියාගේ ඉද්ධිය වේ නම් නොහොත් චක්ඡුර්විඤ්ඤා නම් වූ එ ඤානයෙන් හෙතෙම ජාත්‍යාදී දුඃඛය දුරු කෙරේ නම්, එසේ වත්ම ආර්යමාර්ගයෙන් අන්‍ය වූ අඉද්ධිමාර්ගයකින් කාමාදී උපධි සහිත වූයේ මැ හෙ ඉද්ධ වේ යැ යි කියයුතු බවට පැමිණෙයි, දෘෂ්ටිය මැ එසේ කියන ඔහු මෙ මිසදිවුචෙකැ'යි පවසන හෙයින්.

794 ක්ෂිණාසුව ණාත්මණ ආර්යමාර්ගඤ්ඤායෙන් අන්‍යවූ අභිමංගල සම්මිත රූප සංඛ්‍යාත රූපායතනයෙහි දු එබදු මැ වූ ශබ්දයතනයෙහි ද අව්‍යාකිත්‍රම සංඛ්‍යාත ශීලයෙහි හා (හසති වූතාදී) වූතයෙහි ද මුත්තයයි කියන ලද ගති රස ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතනයෙහි ද උපන් මිථ්‍යාඤ්ඤායෙන් ඉද්ධිය වේ යයි නො කියයි. යම්හෙයකින් හේ ත්‍රේධාතුකසුණ්‍යයෙහිත්, සියලු පාපයෙහිත් නො ඇලුනේ වේ ද, එ හෙයින් ම ආත්මදෘෂ්ටිය ප්‍රභිණ කෙළේ මේ ත්‍රේභූමක ලෝකයෙහි පුණ්‍යාභිසංස්කාරාදිය නො කරන්නේ වේ.

795 ඔහු පූර්ව ශාක්‍ෂා ආදීන් හැර පියා අපර ශාක්‍ෂා ආදීන් ඇසිරි කරන්නාහු එජා සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණාව අනුව ගියාහු රාගාදි සංඛ්‍යාත තරණය නො කෙරෙති. යළි ඔහු පූර්වශාඛාව හැරපියා අපරශාඛාව ගන්නා වදුරකු සෙයින් එ එ ධර්මයන් හැරපියන්නාහු ද ගන්නාහු ද වෙත්.

796 කාමාදි සංඤ්ජයෙහි ලැඟනු සත්ති (හසතිවූතාදී) වූතයන් තෙමේ මැ සමාදන් වැ එකෙකින් එකකට යෙයි, පරමාර්ථයෙන් විද්වත් වූ මහාප්‍රඥ ඇති රහත් මහණ සිවුමග නැණින් සිවුසස්දම් පිළිවිද උච්චාවට බවට නො පැමිණේ.

797 එ භූරිප්‍රාඥ වූ ක්ෂිණාසුව මහණ, යම්කිසි රූපාලම්බනයක් වෙවයි, ශබ්දලම්බනයක් වෙවිහි, ගන්ධ- රස- ථොට්ඨබ්බාලම්භනයක් වෙවයි, එ සියලු ධර්මයන්හි අකුසලාභිසංස්කාර නම් වූ මාර සේනාව විධවා සිටි බැවින් උසෙති වූයේ වෙයි. මෙසේ විඉද්ධ දර්ශන ඇති තෘෂ්ණාවන්දනාදි විගමයෙන් විවෘතව හැසිරෙන එ රහත්හු තෘෂ්ණාදි කවර කල්පනයකින් විකල්පනය කෙරේ ද?

798 න කසපයනති න පුරෙකකිරොනති
අව්වනසුද්ධිති න තෙ වදනති,
අදනගඤ්ඤං ගරිතං වීසජ්ජ
ආසං න කුබ්බනති කුභිඤ්ඤෙ ලොකෙ.

799 සීමානිගො බ්‍රාහ්මණො තස්ස නත්ති
ඤ්ඤා ව දිසවා ව සමුග්ගහිතං,
න රාගරාගී න විරාගරක්කො
තස්සිධ නත්ති පරමුග්ගහිතනති.

සුඛට්ඨකසුත්තං නිවැසිතං.

4 - 5

පරමට්ඨක සුත්තං

800 පරමනති දිට්ඨිසු පරිබ්බසානො
යද්ධන්තරිං කුරුතෙ ජනතු ලොකෙ,
භීනාති අභිඤ්ඤා තතො සබ්බමාහ
තස්මා විවාදනි අවිතිවකො.

801 යද්ධන්ති පස්සති ආනිසංසං
දිට්ඨි සුතෙ සිලවතෙ¹ මුතෙ වා,
තදෙව සො තත්ථ සමුග්ගහාය
නිභීනතො පස්සති සබ්බමඤ්ඤං.

802 තං වාපි ගඤ්ඤං කුසලා වදනති
යං නිසසිතො පස්සති භීනමඤ්ඤං,
තස්මා හි දිට්ඨං ච සුතං මුතං වා
සිලබ්බතං භික්ඛු න නිසසයෙය්‍ය.

1. සිලබ්බතං-සි.මු

798. එ ක්ෂණාසුවයෝ තෘෂ්ණාදි කල්පනයන් ද නො කෙරෙති. තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි පුරස්කාරයනුදු පෙරටු නො කෙරෙති. (පරමාර්ථ අත්‍යන්ත-ශුද්ධිය අධිගත වන හෙයින්) අත්‍රිය-ශාශ්වත දෘෂ්ටි දෙක අත්‍යන්ත ශුද්ධි යි ද නො කියති. ස්වකීය විභ්වසන්තානයෙහි ගෙනුනු ආදනග්‍රන්ථ යි කියන ලද අභිධ්‍යානායග්‍රන්ථාදි චතුර්විධකාය ග්‍රන්ථ සිද්ධියා කිසිදු ලොචෙක්ඛි තෘෂ්ණා නො කෙරෙත්.

799. එ භූරිප්‍රාඥ රහත් තෙමේ චතුර්විධ ක්ලේශසීමා ඉක්ම වූ යේ ය. බාහිතපාපි හෙයින් බ්‍රාහ්මණ වෙයි. ඔහුට පරචිත්ත විජානන-පුබ්බෙතිවාස යන උභය ඥානයෙන් දැන හෝ මසැස්- දිවැස් දෙකින් දැක හෝ මොනොවට බැසගන්නා ලද්දෙක් නැත. හෙ කාමරාග-යෙන් රාගවත් නො වෙයි. රූපාරූපරාග සංඛ්‍යාත විරාගයෙන් රක්ත වූයේ ද නො වෙයි. ඔහුට මෙ ලොවහි උතුමැ යි දැඩි වැ ගන්නා ලද කිසිවක් නැත්තේ යි.

සුද්ධට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 5

පරමට්ඨක සූත්‍රය

800. ලොවහි යම් සත්ත්වයෙක් දෙසැටමිසදිටු අතුරෙන් 'මේ උතුමැ'යි එක්තරා දෘෂ්ටියක් ගෙණ එ තමන් ගත් දෘෂ්ටියෙහි ඇතුළත් වැ වසනුයේ යම් හෙයෙකින් තමාගේ ශාස්තෘ ආදිය 'උතුමැ'යි කියා ද, එයින් අන්‍ය වූ හැම 'භීතිය'යි කියාද, එහෙයින් හෙ දෘෂ්ටිවාදයන් නො ඉක්මැ-වූයේ වේ.

801. මෙසේ දෘෂ්ටිකලහයන් නො ඉක්මැ වූයේ රූපාලම්බන-සංඛ්‍යාත දෘෂ්ටායතනයෙහි ද, ශබ්දලම්බනසංඛ්‍යාත ශ්‍රුතායතනයෙහි ද, ශීලව්‍රනයන්හි ද, ගඤ්ඤ-රස-ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්බනසංඛ්‍යාත මුත්‍රායතනයෙහිද, උපන් දෘෂ්ටිසංඛ්‍යාත ආත්මයෙහි යම් අනුසයක් දක්නේ නම්, හෙ යාකීයදෘෂ්ටියෙහි එ අනුසය මැ ශ්‍රේෂ්ඨයයි දැඩිවැ ගෙණ පරශාස්තෘ ආදි අත් හැම නිහිත හෙයින් දක්නේ යි.

802. මෙසේ දක්නේ තමාගේ ශාස්තෘ ආදියක් ඇසිරි කරණ ලද්දේ නම් එයින් අන්‍ය වූ පරශාස්තෘආදිය භීත කොට දක්නේය. ස්කන්ධාදිය දැනීමෙහි නිපුණයෝ ඔහුගේ එ දර්ශනය බන්ධනයෙකැයි කියති. එහෙයින් මැ මහණ රූපාලම්බන වේවයි ශබ්දලම්බන වේවයි ගන්ධරස-ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්බන වේවයි ශීලව්‍රත්‍යසංඛ්‍යාතධර්මාලම්බන වේවයි තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටි විසින් ඇසිරි නො කරන්නේ යි.

803 දිට්ඨිමපි ලොකස්මිං න කසසෙය්‍යා
ඤ්ඤෙන වා සීලවර්තන වාපි,
සමොක්ඛි අසානාමනුප්පෙය්‍යා
භීතො න මඤ්ඤාථ වීසෙසි වාපි.

804 අත්තං පභාය අනුපාදියානො
ඤ්ඤෙපි සො භික්ඛයං නො කරොති,
ස වෙ වීයකෙසු න වග්ගසාරී
දිට්ඨිමපි සො න පච්චෙති කිඤ්චි.

805 යසසුභයතෙන පණ්ඩිත නස්සි
භවාභවාය ඉධවා හුරං වා,
නිවෙසනා තස්ස න සන්ති කෙව්
ධම්මෙසු භිවෙජ්‍යා සමුග්ගනිතං.

806 තස්සිධ දිට්ඨෙ ව සුතෙ මුතෙ වා
පතප්පිතා නස්සි අනුපි සඤ්ඤා,
තං බ්‍රාහ්මණං දිට්ඨිමනාදියානං
කෙතීධ ලොකස්මිං විකප්පෙය්‍යා.

807 න කප්පයනති න පුරෙකකිරොනති
ධම්මාපි තෙසං න පටිච්ඡිකාසෙ
න බ්‍රාහ්මණො සීලවතෙන නෙය්‍යො
පාරංගතො න පච්චෙති තාදීති.

පරමට්ඨකසුභතං නිවර්තං.

4 - 6

ජරා සුභතං

808 අත්තං වත ජීවිතං ඉදං
ඔරං වසසතාපි මීයති,
යො වෙපි අතිව්‍යව ජීවති
අථ ඛො යො ජරසාපි මීයති.

803. එ මහණ හුදෙක් දෘෂ්ට ශ්‍රැතාදිය මතු නො ගන්නේ වෙයි. යළි ලොකයෙහි නූපත්දෘෂ්ටිය ද සමාපත්‍යාදිඥානයෙන් හෝ ශීලව්‍රතයෙන් හෝ නූපදවත්තේය. තවද ජාත්‍යාදිවස්තුකරණකොට 'මම සද්දායයෙමි'යි තමා (මානවශයෙන්) නො හඟනේය, 'භීතයෙමි' යි ද නො හඟනේ ය, 'විශේෂ යෙමි'යි ද නො හඟනේ යි.

804. හේ පළමු ගත් ආත්මදෘෂ්ටිය හැරපියා වතුර්උපාදානයෙන් කිසිවක් නො ගන්නේ ඥානයෙහි දු තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රය නො කෙරෙයි. හෙතෙම ඒකාන්තයෙන් දෘෂ්ටි විසින් භින්න සත්ත්වයන් කෙරෙහි ජඤාදි විසින් අගතියට නො යන සැඟවී ඇතියේ වෙයි. හෙ කිසි දෘෂ්ටියකට නො එන්නේ වේ.

805. යම් රහත්මහණෙක්හට එස්ස- එස්සසමුදයාදි හෙද වූ උභයාන්තයෙහිත් පුනපුනාභවය පිණිසත් ස්වාත්මභාවයෙහි හෝ පරාත්මභාවයෙහි හෝ තෘෂ්ණා ප්‍රණිධි නැත් ද, එ රහත්හට කිසි තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිතිවෙසන කෙනෙක් නො වෙති. දෙසැටමීසදිට්ඨමිහි නිශ්චය කොට දැඩි වැ ගන්නා-ලද්දෙක් ද නැත්තේ යි.

806. එ රහත් මහණෙකුට රූපායතනසංඛාරාන දෘෂ්ටගුද්ධියෙහි හෝ ශ්‍රැතගුද්ධියෙහි හෝ මුතගුද්ධියෙහි හෝ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් ප්‍රකල්පිත වූ අභ්‍රමාත්‍ර වූත් සංඥසම්ප්‍රධාපිකදෘෂ්ටියෙක් නැත. මෙ සත්ත්වලොකයෙහි දෙසැටමීසදිට්ඨ නො ගන්නා එ බාහිතපාපි බ්‍රාහ්මණයා රාගාදි වූ කවර-හෙතෙමෙකින් විකල්පනය කරන්නේ ද?

807. එ රහත්මහණෙකු තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිකල්පයන් නො කෙරෙති. ඔවුන් පෙරටු කොට නො හැසිරෙති. දෙසැටමීසදිට්ඨ දහම්හු ද ඔවුන් විසින් නො පිළිගන්නාලදහ. ක්ෂීණාසුවබ්‍රාහ්මණ ශීලව්‍රතයෙන් යළි කෙලෙසුන්කරා පැමිණවිය නො හැකි වෙයි. තෘදිවූ රහත්තෙම භිර්වාණපාරයට ගියේ මහනැණිත් නැසූ කෙලෙසුනට යළි නො එන්නේ යි.

පරමට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 6

ජරා සූත්‍රය

808. මෙ මනුෂ්‍ය ජීවිතය ඒකාන්තයෙන් අල්ප වෙයි. ඡවුරුදු සියයෙකින් මෙපිට (කලලාදි අවස්ථායෙහි) දු මියෙයි. ඉදින් යමෙක් සියත් වස් ඉක්මැ ජීවත් වේ නම්, එකල හේ ජරායෙනුදු මියන්නේ යි.

- 809 සොචනති ජනා මමාධිනෙ
න හි සත්තා නිවර්ත පරිඤ්ඤා,
විනාශාවං¹ සත්තමෙවිදං
ඉති දිස්වා නාගාරමාවසෙ.
- 810 මරණෙනපි තං පභියති
යං පුරිසො මමිදනති² මඤ්ඤති,
එතං දිස්වානං^{*} පඤ්ඤිතො
න මමකාය නමෙථ මාමකො.
- 811 සුපිනෙන යථාපි සඤ්ඤා
පටිබුද්ධො පුරිසො න පසස්සති,
එවමපි පියාසිතං ජනං
පෙනං කාලකතං න පසස්සති.
- 812 දිට්ඨාපි සුතාපි තෙ ජනා
යෙසං නාමමිදං පට්ඨන්ති,
නාම මෙවාචසිස්සති
අකෙඛයාං පෙනස්ස ජනතුතො.
- 813 සොකපරිදෙව මච්ඡරං
න ජහනති ගිඤ්ඤා මමාධිනෙ,
තස්මා මුනායො පරිඤ්ඤා
නිස්වා අවරිංසු ධෙමදස්සිතො.
- 814 පතිලිනවරස්ස හික්ඛුතො
හජමානස්ස විචිත්තමාසනං,
සාමග්ගියමාහු තස්ස තං
යො අත්තානං භවතෙ න දස්සයෙ.
- 815 සබ්බස්මි මුනි අනිස්සිතො
න පියං කුබ්බති නොපි අපපියං,
තස්මිං පරිදෙව මච්ඡරං
පඤ්ඤානු වාරි යථා න ලිප්පති.

1. විනාශාවං-සිද්ධ 2,
2. මමිදනති-සිද්ධ 2,

3. එවමපි, විදිතා-සිද්ධ 2,
එවං දිස්වානං- (නිදේශ)

809. සත්ත්වයෝ තෘෂ්ණාදාෂ්ටි විසින් මමත්වයෙන් ගත් වස්තූයෙහි ශෝක කෙරෙති. එතෙකුදු වුව නිත්‍ය වූ පරිග්‍රහයෝ නො මැ වෙති. මේ විනාශාවය විද්‍යම.න මැ වේ යයි මෙසේ නුවණින් දැකූ විඤ්ජුරුෂ ගිහි-
ගෙයි නො වසන්නේ යි.

810. පුරුෂ යම් රූපාදියක් 'මේ මාගේ' යයි මඤ්ඤනා වශයෙන් හඟනේ නම්, එය මරණිනුදු දුරුකරණු ලැබෙයි. බුද්ධාදීන් කෙරෙහි මාමක වූ පණ්ඩිත තෙමේ රූපාදියෙහි කෙල ආදීනවය දැකූ මමත්වයට නො නැමෙන්නේ යි.

811. පුරුෂ සිහිනෙන් දක්නා ලද වන්දාදි කිසිවක් පිබිදියේ යම්යේ නො දක්නේ ද, එසෙයින් පරලොව ගිය, කලුරිය කළාවූ ප්‍රිය කළ සත්වයා නො දක්නේ යි.

812. ක්ෂත්‍රියාදි යම් කෙනෙකුත් ගේ මේ නාමප්‍රඥප්තියයැ යි කියනු ලැබේ නම්, එ සත්ත්වයෝ වනාහි වක්ඛු විඤ්ඤාණාභියම්භූත වූ චතුසමුට්-
ඨානිකරූපයෝත් සොතවිඤ්ඤාණාභියම්භූත වූ ද්විසමුට්ඨානික ශබ්දයෝත් වෙති. මියෑ පරලොව ගිය සත්ත්වයාගේ නාමමාත්‍රය මැ කියන්නට ඉතිරි වේ.

813. මමායන කළ වස්තූයෙහි ගිජු වූවාහු ශෝකපරිදේවමාත්සර්යය යම් හෙයකින් නො හරිත් ද, එහෙයින් මැ මුනිහු තෘෂ්ණාදාෂ්ටිපරිග්‍රහය හැරපියා ක්ෂෙමසංඛ්‍යාත නිර්වාණය දක්මින් වාස කළහ.

814. ඒ ඒ අරමුණෙන් වැළැහූ සිත්හසර ඇති, විවේක සෙනසුන් සෙවනා වූ කලණ පුහුදුන් වූ හෝ ශෛක්ෂ වූ හෝ මහණහට ද, නිරයාදි භවයෙහි (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) තමා නො දක්වන එ රහත්මහණහට ද නිර්වාණසාමග්‍රියෙහි ලා (නිරයාදි භවනෙහි තමා නො දක්වීම) අනුරූප යයි කියත්.

815. ද්වාදශායතන නම් වූ හැම තත්ත්වී තෘෂ්ණා- දාෂ්ටි නිශ්ශ්‍රය රහිත වූ රහත් මුනිතෙම (සත්ත්ව සංස්කාර කෙරෙහි) ප්‍රිය නො කෙරෙයි, අප්‍රිය ද නො කෙරෙයි. එ රහත්මුනිහු කෙරෙහි පරිදේව හා මාත්සර්යය පියුම්පත්ති දිය සෙයින් නො ඇලේ.

- 816 උදකිත්ථ යථාපි පොකකිරෙ
පද්ධතෙ වාරි යථා න ලිප්පති,
එවං මුනි නො පලිප්පති
යද්දං දිට්ඨසුඤ්ඤානං මුත්තෙසු වා.
- 817 ධොනො න හි තෙන මඤ්ඤති
යද්දං දිට්ඨසුඤ්ඤානං මුත්තෙසු වා,
නාඤ්ඤාන විසුද්ධිමිච්ඡති
න හි සො රජ්ජති නො විරජ්ජතිති.

ජරාසුඤ්ඤානං නිට්ඨිතං.

4-7

තිස්සමෙකෙකයා සුඤ්ඤානං

- 818 මෙදුතමනුසුඤ්ඤානං (ඉව්වායසමා- තිස්සමෙකෙකයො)
විසාතං මුනි මාරිස,
සුඤ්ඤානං තව සාසනං
විවෙකෙ සිකඛිසාම සෙ.
- 819 මෙදුතමනුසුඤ්ඤානං (මෙකෙකයාති හගවා)
මුසුකෙව්වාපි සාසනං,
මිච්ඡා ව පටිපජ්ජති
එතං තස්මිං අනාරියං.
- 820 එකො පුබ්බෙ වරිකාන
මෙදුතං යො භිසෙවති,
යානං හත්තං ව තං ලොකෙ
හීනමාත්ම පුට්ඨජනං.
- 821 යසො කිත්තිඤ්ඤා යා පුබ්බෙ
භායතෙ වා පි තස්ස සා,
එතම්භි දිස්වා සිකෙඛථ
මෙදුතං විසභාතවෙ.
- 822 සංකප්පෙහි පරෙකො යො
කපණො විය ඤායති,
සුඤ්ඤානං පරෙසං නිගෙසාසං
මඬානු හොති තථාවධො.

816. පොතුරුපත්ති යම්සේ දිය බිඳු නො ඇලේ ද, පියුම්පෙනෙහි යම්සේ දිය නො රඳේ ද, එසෙයින් ක්ෂිණාසුව මහණ දිට්ඨ සූතයෙහි හෝ මුතයෙහි හෝ නො ඇලේ.

817. ධුතපාප වූ ක්ෂිණාසුව තෙම යම්බඳු මෙ දිට්ඨ- සූත- මුත යන ආලම්බන වේ නම් එ වස්තුවෙන් මඤ්ඤා විසින් නො සිතයි, හෙ අනෙක් අශුද්ධමාර්ගයකිනුදු ශුද්ධය නො පතයි. හේ එහි (බාල පාථුප්පනයන් මෙන්) නො ඇලෙයි, කලාණ පෘථුප්පනයන් හා ක්ෂෙණිකයන් මෙන් වීරාග ද නො වේ.

ජරා සූත්‍රය නිමි.

4 - 7

තිස්සමෙත්තෙය්‍ය සූත්‍රය

818. නිදුක්කනන්වහන්ස, මෙවුන්දම්හි අනුයුක්තභට වන උවදුරු මෙයයි වදළ මැනැව, මුඛවහන්සේ ගේ අනුශාසනය අසා ත්‍රිවිධ විවෙක- යෙහි නික්මෙනුවම්හ (ආයුෂ්මත් තිෂ්‍ය මෙමත්‍රෙය මෙසේ විචාළේයි.)

819. (මෙසේ බුදුරජානන්වහන්සේ වදළසේක,) මෙත්තෙය්‍යයෙනි, මෙවුන්දම්හි නියුක්තයාභට පර්යාප්ති ප්‍රතිපත්තිශාසනය පිරිහේ මැයි, හෙ වරදවා සසුන් පිළිපදනේ ද වෙයි. ඔහුකෙරෙහි තෙල මිථ්‍යාප්‍රතිපද අනාර්යධර්මයෙකි.

820. යමෙක් පෙර (පැවිද්දෙන්) එකලා වැ ලොවැ හැසිර පසු කල්හි මෙවුන්දම් සෙවුනේ නම් අදන්ත (හස්තාශ්වාදි) යානයක් සෙයින් එ (සිවුරලු) පුහුදුනා හීන යයි කියත්.

821. පෙර මහණ බැව්හිදී ඔහුගේ යම් යශසෙක් ද කීර්තියෙක් ද වී නම්, එ යශස හා කීර්තිය පිරිහේ මැයි. මෙ යශස් කීර්ති භාතිය දැක මෙවුන්දම් දුරලනු සඳහා ත්‍රිවිධශික්ෂායෙහි නික්මෙන්නේ යි.

822. කාමාදිසංකල්පයෙන් මැඩුනු එ සිවුරලු දිළිනිදකු සෙයින් සිත යි. එබඳු පුභුල් උපාධ්‍යායාදි අන්‍යයන්ගේ වදන් අසා මතු වන්නේ යි.

- 823 . අප සත්‍යානි කුරුකේ
පරවාදෙහි වෙදිනො,
එසබ්බසා මහාගෙයො
මොසවජුං පගාහති.
- 824 පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤානො
එකවරියං අබ්බිකො,
අපාපි මෙදුන්න පුත්තො
මනෙව පරිනිසාති.
- 825 එතමාදිනවං ඤාතො
මුනි පුබ්බාපරෙ ඉධ,
එකවරියං දලං කසිරා
න නිසෙවෙථ මෙදුන්න.
- 826 විවෙකං යෙව සිකෙඛරං
එතදරියානමුක්ඛං,
න තෙන සෙවෙසා මඤ්ඤාපං
ස වෙ නිබ්බානසාදනිකො.
- 827 රික්ඛසා මුනිනො වරතො
කාමෙසු අනපෙක්ඛිනො
ඔසති ඉඤ්ඤානං පිහයනති
කාමෙසු ගටිතා¹ පජාති.

තිස්සමෙත්තසාසුඤ්ඤානං නිට්ඨිතං.

4 - 8

පසුර සුඤ්ඤාන

- 828 ඉධෙව සුඤ්ඤානි වාදියනති²
නාඤ්ඤාසු ධම්මෙසු විසුද්ධිමාත්‍ර,
යං නිසසිතා තත් සුභං වදනා
පවෙචකසාදෙසු පුද්ධි නිවිට්ඨා.

1. ගතිතා-මජ්ඣ.

2. වාදියනති-පිඤ්ඤා 2, PTS

823. ඉක්කිති පරවාදයෙන් වෝදිතවූ හේ දුශ්චරිත නැමැති ශස්ත්‍රයන් කෙරෙයි, මාෂාවාදයට බැස ගනියි, එ වූකලි ඔහට මහා බන්ධනයෙකි.

824. පළමු ‘පණ්ඩිතයෙකැ’යි ප්‍රසිද්ධ වූ එකලා වාසයෙහි පිහිටි හේ (පසුකල්හි) මෙවුන්දමිහි නියැලියේ මුදියකු සෙයින් කෙලෙසෙන්නේ යි.

825. මෙ සස්තෙහි මුනිතෙම පෙර මහණදමුහි සැපත් හා පසු (ගිහි-කල) විපත් හා යන කෙල ආදීනම් දැකූ එකලා වාසය දැඩි කරන්නේ ය, මෙවුන්දමි නො සෙවුනේ යි.

826. බුද්ධාදි ආර්යයන්ගේ උත්තම වූ කෙල ත්‍රිවිධවිවේකයෙහි මැ හික්මෙන්නේ ය. ඒ විවේකය හේතු කොට ගෙන ‘මම ශ්‍රේෂ්ඨ යෙමි’යි ද නො හඟනේ ය. හේ එකාන්තයෙන් නිවන සම්පයෙහි වන්නේ යි.

827. කායදුශ්චරිතාදියට හිමින්න වූ කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිස් වූ හුදෙකලාව හැසිරෙන, කාමයන්හි අපේක්ෂා නැති, චතුරොසාරණය කළ රහත් මුනිහට කාමයන්හි දිස්වූ සත්ත්වයෝ කැමැති වෙත්.

තිස්සමෙත්තෙයා සූත්‍රය නිමි.

4 - 8

පසුර සූත්‍රය

828. යම් ශාස්තෘ- ශාසනාදියක් ඇසුරුකළා වූ (තමන් විසින් දිළි-ගත්) එ දෘෂ්ටියෙහි ම ශුභවාද ඇති, ප්‍රත්‍යක්ෂදෘෂ්ටි සත්‍යයන්හි බැසගත් බොහෝ මහණබමුණෝ වෙත් නම්, ඔහු “මෙහි මැ ශුද්ධිය වේ ය”යි වාද කෙරෙති. “අන්‍ය ධර්මයන්හි විශුද්ධිය නැතැ”යි නියත්.

829 නෙ වාදකාමා පරිසං විගයහ
බාලං දහනති මිථු අඤ්ඤමඤ්ඤං,
වදනති නෙ අඤ්ඤසිතා කථොජ්ජං
පසංසකාමා කුසලා වදනා.

830 සුඤ්ඤා කථායං පරිසාය මජ්ඣේ
පසංසමිච්ඡං විනිසාති හොති,
අප්පාහනස්මිං පන මඬකු හොති
තින්ද්‍රය සො කුසලා රක්ඛමෙසි.

831 යමස්ස වාදං පරිහිනමාහු
අපාසදං පඤ්ඤවිමංසකා සෙ,
පරිදෙවති සොවති භීතවාදෙ
උපච්චගා මනති අනුඤ්ඤානාති.

832 එතෙ විවාද සමමුඤ්ඤ ජාතා
එතෙසු උගසාති නිසාති හොති,
එවමි දිස්වා විරමෙ කථොජ්ජං
න හඤ්ඤදත්තී පසංසලාභා.

833 පසංසිතො වා පන තත්ත හොති
අක්කාය වාදං පරිසාය මජ්ඣේ,
සො තං භසති උත්තමතිට්ඨ¹ තෙන
පප්පය්‍යා තමත්තං² යථාමනො අහු.

834 යා උත්තනති සාසා විසාතභුමි
මානාතිමානං වදනෙ පනෙසො,
එතමි දිස්වා න විවාදයෙථ
න භී තෙන සුඤ්ඤං කුසලා වදනා.

835 සුභරා යථා රාජබාදය පුට්ඨො
අභිගජ්ජමෙති පටිසුරමිච්ඡං,
යෙනෙව සො තෙන පලෙහි සුර
පුට්ඨෙව නත්තී යදිදං සුධාය.

1. සොභසති උත්තමති ච-සිඳු 2,

2. තං අත්තං-සිඳු 2.

829. වාද කැමැති ඔහු පිරිස් මැදට වැද උනුන් බාල යයි දක්නාහ. අන්‍ය ශාස්තෘ ආදීන් ඇසුරු කළ ඔහු ප්‍රශංසා කැමැත්තාහු “අපි පණ්ඩිතවාද ඇතියම්හ”යි විවාද කටා බෙණෙත්.

830. පිරිස්මැද වාදකථායෙහි නියුතුයේ තමහට පැසැසුම් කැමැතියේ කෙසේ පිළිමල්හු නිගන්වනම් දැයි සැක ඇතියේ වෙයි. විමංසකයන් විසින් ඔහුගේ වාදය බැහැර කරත් මැ මතු වෙයි. පිළිමල්හු ගේ සිදුරු සොයන හෙ නින්දයෙන් කෝපයට පැමිණේ.

831. ප්‍රශ්න විමංසකයෝ යම්හෙයෙකින් ඔහුගේ වාදය භීතවූයේ බැහැර කරණලදැයි කියත් නම්, පිරිහුනු වාද ඇති හෙතෙම මා වාදයෙන් ඉක්ම ගියේ ය”යි වැලැපෙයි, ශෝක කෙරෙයි, තනනයි.

832. තෙල විවාදයෝ අන්‍යතීර්ථක පරිව්‍රාජකයන් කෙරෙහි උපන්-නාහු වෙති. තෙල වාදයන්හිදී අනුග්‍රහ නිග්‍රහ ද වෙයි. තෙල ආදීනව දකැ කලහය හැරපියන්නේ ය. යම්හෙයෙකින් මෙ විවාදයෙහි ප්‍රශංසාලාභයෙන් අන්‍ය වූ අර්ථයක් නැත් ද, එ හෙයින්.

833. යමෙක් තමා විසින් ගන්නාලද එ දෘෂ්ටියෙහි පසස්නාලද්‍රයේ හෝ වේ නම්, පිරිස් මැද එ දෘෂ්ටිවාදය පවසා එ ජයාර්ථය ලැබ සිත් යේ හේ එ ජයහේතුයෙන් සිතා සෙයි. යළි උඩහු ද වේ.

834. යම් චිත්තොන්තතියෙක් (උඩහු බවෙක්) වේ නම් එය ඔහට උපද්‍රව භූමි වෙයි. තෙල පූභල් මානය හා අතිමානය කියයි, තෙල දෙසය දකැ, නො මැ විවාද කරන්නේ ය, ස්කන්ධායතනාදියෙහි කුශලයෝ එ දෘෂ්ටිවාදයෙන් ශුද්ධිය (වේ යයි) නො මැ කියත්.

835. යම් පරිදි රාජභොජනයෙන් පුස්නාලද ශූරයෙක් පිළිමල්හු පතමින් අභිගර්ජනය කරමින් එළඹෙයි ද, ශූරය, තාගේ එ පිළිමල් තෙමේ යම් තැනෙක්හි වෙයි නම්, තෝ එහි පලායා. කලහ සඳහා (මාතූළ) යම් කෙලෙස් කෙනෙක් වෙන්නම් ඔහු පළමු මැ (බෝ මුල්හිදී නැසූ හෙයින් මට) නැති.

- 836 යෙ දිට්ඨිමුත්තො වාදයන්¹
ඉදමෙව සවචන්ති ව වාදයන්²,
තෙ කං වදස්සු න හි තෙධ අත්ථි
වාදමහි ජාතෙ පටිසෙතිකත්තං.
- 837 විසෙතිකත්තං පන යෙ වරන්ති
දිට්ඨිති දිට්ඨිං අවිරුජ්ඣමානා,
තෙසු කං කිං ලභෙතො පසුර
යෙසිධ නත්ථි පරමුත්තං.
- 838 අපං කං පටිකකමාගමා
මනසා දිට්ඨිගතාති විතයතො,
ධොනෙන යුගං සමාගමා
න හි කං සකඛි සමපයානවෙති.
- පසුරසුඤ්ඤානං නිබ්බිතං.

4 - 9

මාගඤ්ඤාන සුඤ්ඤාන

- 839 දිස්වාන නණං අරුතිං රභස්සා
නානොසි ජනෙ අපි මෙට්ඨනස්සි,
කිමෙවිදං මුත්තකරියසුඤ්ඤානං
පාදපි නං සමප්පිකං න ඉච්ඡති.
- 840 එතාදිසං චෙ රතනං න ඉච්ඡති
නාරිං නරිඤ්ඤාති බහුහි පඤ්ඤා,
දිට්ඨිගතං⁴ සිලවතානුප්පිතං⁵
භවුප්පතිකං වරෙසි කිදිසං.
- 841 ඉදං වදමිති න තස්ස හොති (මාගඤ්ඤාති හතවා)
ධම්මෙසු නිවේදයා සමුග්ගහිතං,
පසසකං දිට්ඨිසු අනුග්ගහාස
අජ්ඣන්තසන්තං පටිනං අදස්සා.

1. වාදයන්ති - සිමු 2

2. වාදයන්ති - සිමු 2

3. අරුතිං ව රාගං-සංයං,

4. දිට්ඨිගතං-මජ්ඣං-සිමු 2

5. සිලවතං භු ජිවතං-මජ්ඣං
සිලබ්බතානුප්පිතං-සිමු 2

836. යම් කෙනෙක් මිසදිටු දැඩිවැ, ගෙණ විවාද කෙරෙත් ද, යළි මෙය මැ සත්‍යයයි කියත් නම්, තෝ ඔවුනට කියව. වාදයක් උපත්කල්හි පිළිලොම් කරණ ඔහු මෙ සස්තෙහි නැති හෙයිනි.

837. යම් කෙනෙක් කෙලෙස් මරසෙන් ව්‍යාසා දෘෂ්ටියෙන් දෘෂ්ටියකට විරුද්ධ නොවෙමින් වෙසෙත් නම්, මෙ සස්තෙහි යම් කෙනකුන්ට මෙ උත්තමයයි දැඩි වැ ගන්නාලද්දක් නැත් ද, පසුරය, එබඳු රහතුන් කෙරෙහි තෝ කවරකු ප්‍රතිමල්ල කොට ලබනෙහි ද?

838. වැලිත් තෝ සිතින් දෘෂ්ටිගතයන් සිතමින් (මට මින් ජයවේ-දෝහෝ යි) විතර්ක කරමින් ආයෙහි, ධුතක්ලෙශ වූ බුදුන් සමග සුග්‍රාහයට ආයෙහි, එහෙත් තෝ (බුදුන් කරා වාදයෙන්) එළඹෙන්නට නො මැ හැකියෙහි.

පසුර සූත්‍රය නිමි.

4 - 9

මාගන්දිය සූත්‍රය

839. තෘෂ්ණා යැ, අරතියැ, රගා යැ (යන තුන්මරදුන්) දක මෙවූන් දමහි ඡන්දයෙකුදු නො වී ය. මලමූයෙන් පුන් මෙ සිරුර දක කවර හෙයින් ඡන්දයෙක් විය හේ ද? (නො හේ මැයි). එ සිරුර පසිනුදු පහස්නට නො කැමතියෙමි.

840. බොහෝ නිරිදුන් විසිනුදු පතනලද මෙබඳු ස්ත්‍රී රත්නයක් නො කැමැත්තහු නම්, තොපගේ දෘෂ්ටි ගතයන් ශීලව්‍රතයන් ජිවිතයන් හවොත්පත්තියන් කෙබඳු දැයි කියව.

841. මාගන්දියෙනි, “දෙසැට මිසදිටු දමහි නිශ්චය කොට ‘මේ මැ සැබැවයි කියමි’යි දැඩි කොට ගන්නාලද්දෙක් කෙලෙසුන් දිනු එ මට නො වෙයි. වැළිදු දෙසැට දිටු දහමහි ආදීනව දක්නෙමි කිසිදු දෘෂ්ටියක් සත්‍යයේ නො ගෙණ සිටුවස්දම් යොයනුයෙමි අධ්‍යාත්මශාන්තිය වන නිවන දිවිමි”යි බුදුහු මෙසේ වදාළහ.

842 විනිවර්යා යාති පකපපිතාති (ඉති මාගන්දියො)
 තෙ වෙ මුති බුද්ධි අනුක්කමාය,
 අජකිත්තසනතිති යමෙතමසං
 කථං නු ධිරෙති පවෙදිතං කං.

843 න දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන (මාගන්දියාති හගවා)
 සිලබ්බතෙතාපි න සුද්ධිමාහ,
 අදිට්ඨියා අසසුතියා අඤ්ඤා¹
 අසිලතා අබ්බතා නොපි තෙන
 එතෙ ව නිසසජ්ජ අනුක්කමාය
 සනෙතා අනිසසාය හවං න ජයෙ.

844 නො වෙ කිර දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන
 (ඉති මාගන්දියො)
 සිලබ්බතෙතාපි විසුද්ධිමාහ
 අදිට්ඨියා අසසුතියා අඤ්ඤා,
 අසිලතා අබ්බතා නොපි තෙන
 මඤ්ඤමහං මොමුහමෙව ධරං.
 දිට්ඨියා එතෙ පවෙට්ඨති සුද්ධිං.

845 දිට්ඨිඤ්ඤ නිසසාය අනුපුට්ඨමානො (මාගන්දියාති හගවා)
 සමුක්ඛිතෙසු පමොහමාග
 ඉතො ව නාද්දකඛි අණුමි සඤ්ඤං,
 තස්මා තුචං මොමුහතො දහාසි.

846 සමො විහෙසි උද වා නිභිතො
 යො මඤ්ඤති යො විවදෙථ තෙන,
 තිසු විධාසු අවිකම්පමානො
 සමො විසෙසිති න තස්ස හොති.

847 සත්ථනති යො බ්‍රාහ්මණො කිං වදෙය්‍ය
 මුයාති වා යො විවදෙථ කෙන,
 යස්මිං සමං විසමං වාපි නත්ති
 ස කෙන වාදං පටිසංයුජෙය්‍ය.

1. අඤ්ඤාණං-පිටු 2.

842. විනිශ්චය කොට ගත් යම් ප්‍රකල්පිත දෙසැට දෘෂ්ටිභූත වෙන් ද, එ දෘෂ්ටි ධර්මයන් සඵලවුනි වූ තෙහි එකාන්තයෙන් නො ගෙන, තෙල අධ්‍යාත්මශාන්තිය යි යමක් වදළනු නම් ධර්මයන් විසින් එ පරමාර්ථය කෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදද යි (මාගන්දිය බ්‍රාහ්මණ මෙසේ ඇසීය.)

843. මම දෘෂ්ටියෙහිදීදී ගුණය නො කියමි. ශ්‍රැතියෙහිදීදී, සමාපත්ති ඥානයෙහිදීදී ශීලව්‍රතයෙහිදීදී ගුණය නො කියමි. දශවස්තුක සමාග්දෘෂ්ටි යෙන් තොර වැ නවාසනශ්‍රාතියෙන් තොර වැ කම්ප්වකතා සත්‍යානු ලෝභිකඥානයෙන් තොර වැ ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරශීලයෙන් තොර වැ ධුතාසනව්‍රතයෙන් තොර වැ ගුණය නො කියමි. තෙල සමාග්දෘෂ්ටි ආදිමාත්‍රයෙකිනුදු නො කියමි. තෙල දෘෂ්ටි ආදි ධර්මයන් හැරපියා අදෘෂ්ටි ආදි ධර්මයන් ග්‍රහණ කොට ශාන්ත පුද්ගල වක්ෂුරාදිය නිශ්ශ්‍රය නො කොට කාමාදි භවය නො පනන්නට සමථි වන්නේය යි බුදුහු වදළ සේක.

844. ඉදින් දෘෂ්ටියෙන් ගුණය නො කියවු නම්, ශ්‍රැතියෙන් සමාපත්ති ඥානයෙන් ශීලව්‍රතයෙන් ද නො කියවු නම් යළි දෘෂ්ටියෙන් වෙන් වැ ශ්‍රැතියෙන් වෙන් වැ ඥානයෙන් වෙන් වැ ශීලයෙන් හා ව්‍රතයෙන් ද වෙන් වැ ගුණය නො කියවු නම්, එ දෘෂ්ටියාදී මාත්‍රයෙහිදී නො කියවු නම්, මම තොපගේ මෙ දහම අනියමින් මුළු වුවක් මැ කොට හඟනෙමි. ඇතැම් කෙනෙක් දෘෂ්ටියාදිමාත්‍රයෙන් ගුණය කැමැති වෙන් යයි (මාගන්දිය කී යැ.)

845. “මාගන්දියෙනි, දෘෂ්ටිය ම ඇසුරු කොට පුන පුනා විචාරන්-තෙහි දැඩි වැ ගන්තාලද දෘෂ්ටින් කෙරෙහි ප්‍රකර්ෂ මොහයට පැමිණියෙහි, යම්තෙසෙකින් මෙ දහමින් මදවූ සංඥාවකුදු නුදුටු යෙහි ද, එහෙයින් තෝ අති මුළු සෙයින් දක්නෙහි යයි (භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වදළහ.)

846. “මම සම වෙමි, විශිෂ්ට වෙමි, නොහොත් භීතවෙමි” යි යමෙක් මාන කෙරේ නම්, හෙතෙම එ මානයෙන් හෝ දෘෂ්ටියෙන් හෝ පුද්ගලයා සමග හෝ විවාද කෙරෙයි. යමෙක් එ ත්‍රිවිධමානයෙහි නො සැලේ නම් ‘සම වෙමි, විශිෂ්ට වෙමි,’ යන මානය ඔහට නො වේ.”

847. එ රහත් බමුණු ‘මෙ මැ සැබවැයි’ කවර නම් වස්තුවක් හෝ කරුණක් නිසා කියන්නේ ද? තා කියන්නේ මුසවා යයි හෝ හෙතෙම කවරකු හා විවාද කරන්නේ ද? යම් පුහුලකු කෙරෙහි සමමානය හෝ විෂමමානය හෝ නැද්ද, හෙතෙම කවර මානයෙකින් වාදයෙහි යෙදේ ද?

848 ඔක්කමහාය අනිකේනසාරී
ගාමෙ අකුබ්බං මුනි සන්ථව්‍යානි,
කාමෙහි රිතො අපුරෙකාරානො
කථං න විග්ගායා ජනෙන කඬිරා.

849 යෙහි විචින්නා විචරෙය්‍ය ලොකෙ
න තාහි උග්ගායා වදෙය්‍ය නාගො,
ඵලමුද්දං¹ කණ්ඩකං වාරිජං යථා
ජලෙන පබ්බතා ව නුපලිකං,
ඵවං මුනි සන්ථව්‍යාදෙ අගිද්දො
කාමෙ ව ලොකෙ ව අනුපලිකො.

850 න වෙදගු දිට්ඨියා න මුනියා
ස මානමෙති න හි තමමයො සො,
න කම්මුනා නොපි සුතෙන නෙයො
අනුපතීකො ස² නිවෙසනෙසු.

851 සඤ්ඤා විරතතස්ස න සන්තී ගස්සා
පඤ්ඤා විමුක්තස්ස න සන්තී මොහා,
සඤ්ඤාදි දිට්ඨිඤ්ඤා යෙ අග්ගභෙසු.
තෙ සථව්‍යනා³ විචරන්ති ලොකෙති.

මාගන්දියසුඤ්ඤා නිට්ඨිතං.

4-10

පුරාණෙද සුඤ්ඤාන

852 කථංදස්සි කථංසිලො උපසංකොති වුච්ඡිති,
තං මෙ ගොතම පමුඤ්ඤි පුච්ඡිතො උත්තමං තරං.

853 විතතණ්ඤා පුරා හෙද (ඉති භගවා) පුබ්බමත්තමනිස්සිතො,
වෙමරෙඤ්ඤාපසංඛිඤ්ඤො තස්ස නත්ති පුරෙකකිතං.

1. ජලමුද්දං - පිඬු 2

2. සො - පිඬු 2.

3. සථව්‍යනා - ඥානා.

848. (රූපනිමිත්තාදි නිකේතයෙහි නො හැසිරෙන හෙයින්) අති කෙත සාරි වූ ක්ෂණාසුව, මුත්‍රී තෙම රූපවස්තුවාදි විඤ්ඤාන ගොචරය වූ ඔකය හැරවියා ගමහි ගිහි සංස්ථයන් නො කරමින් කාමයන් කෙරෙන් වීරක්ක වූයේ තෘෂ්ණා වශයෙන් වට්ටිය පෙරටු නො කරන්නේ ජනායා හා සමග විග්‍රාහික කරාව නො කරන්නේ යි.

849. ක්ෂණාසුව නාග තෙම යම් දෘෂ්ටිගතාදියෙකින් වෙන් වූයේ ලොකයෙහි හැසිර නම්, (හෙ) එ දෘෂ්ටිගතයන් දැඩි වැ ගෙන නො කියන්නේ ය. එල සඬ්ඛ්‍යාත ජලයෙහි උපන් කටු සහිත දඬු ඇති පියුමාදියෙන් හා කලලින් යම් පරිදි නො තැවරේ ද, එ සෙයින් මුත්‍රී තෙම ශාන්ති වාද ඇතියේ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ කාමයෙහි ද ලොකයෙහි ද නො ඇලුනේ යි.

850. (මා වැනි) සිවුමග නුවණට පැමිණියෙක් දෘෂ්ටියට නො යන්නේ ය. හෙ (මුත් රූපාදි හෙද ඇති) මුත්තියෙනු මානසට, නො එයි. හෙතෙම තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි වශයෙන් නො මැ තම්මය ය වෙයි. නො ද කර්මයෙන් නො ද ශ්‍රාතයෙන් පැමිණූ විය යුත්තේ වෙයි, හෙ හැම තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටිනිවේශනයන්හි අනුපතීත වේ.

851. ප්‍රභීත කළ කාමාදි සංඤ ඇත්තනුට (අභිධ්‍යානායාදි) ග්‍රන්ථයෝ නො වෙති. විදුශිතා ප්‍රඤ්ඤෙන් කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනනුට මොහයෝ නො වෙති. යම් කෙනෙක් කාමාදි පංඤ්චන් දෙසැට මිසදිවුන් දැඩි කොට ගත්තු නම් ඔහු උතුන් ගටමින් ලොවැ හැසිරෙත් යයි.

මාගන්දිය සූත්‍රය නිමි.

4 - 10

පුරාණෙද සූත්‍රය

(නිර්මිත බුද්ධා)

852. කෙබඳු දරශන ඇතියේ කෙබඳු සිල් ඇතියේ උපශාන්ත ය යි කියනු ලැබේ ද? ගොයුම් ගොතුට, මා විසින් පුළුස්සනාලියටු එ උත්තම පුරුෂයා වදළ මැනැ ව.

853. (බුදුහු මෙසේ වදරනි:) ශරීර හේදයෙන් පෙර මැ යමෙක් ප්‍රභීත වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ පූර්වාන්තය (පෙර අත්බව) තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් ඇසිරි නො කෙළේ ඉහාත්මභාව සඬ්ඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යුත්පන්න පඤ්ඤායෙහි (රාගරක්තයෙකයනාදින්) නො ගිණිය යුතු වූයේ ද එ රහත්මභණ හට අනාගතාත්මභාවයෙහි (තෘෂ්ණාදි වශයෙන්) පෙරටු කරණලද්දයෙක් නැති.

854 අකොකාධිතො අසන්නාසී අවිකප්පි අකුකකුචො,
මත්තභාණ්ඩ¹ අනුදධිතො ස චෙ වාචායකො මුනි.

855 නිරාසකති අනාගතෙ අතීතං නානුසොචති,
විචෙකදස්සි ඵසෙසසු දිට්ඨිසු ච න නියති.²

856 පතිට්ඨිතො අකුහකො අපිභාලු අමච්ඡරි,
අපගඛෙතො අපේගුචේජා පෙය්ගෙනෙයො ච නො යුතො.

857 සාතිසෙසු අනසසාවි අතිමානෙ ච නො යුතො,
සණ්ඨාතා ච පටිභානවා න සඤ්ඤා න විරජ්ජති.

858 ලාභකමා න සිකඛති අලාභෙ න ච කුප්පති,
අවිරුද්ධො ච තණ්හාය රසෙසු නානුගිජ්ජති.

859 උපෙක්ඛකො සද්ධෙතො න ලොකෙ මසාදුතෙ සමං,
න විසෙසී න නිවේශො තස්ස නො සත්ති උසසද.

860 යසා නිසසයනා නත්ථි ඤාතො ධම්මං අනිසසිතො,
භවාය විභවාය වා තණ්හා යසා න විජ්ජති.

861 තං මුළු උපසන්නොති කාමෙසු අනපෙක්ඛිතං,
ගජා තස්ස න විජ්ජන්ති අතාරි සො විසංඝිකං.

862 න තස්ස පුත්තා පසචො ඛෙත්තං චත්ථං ච විජ්ජති³
අත්තා වාසි නිරත්තා වා⁴ න තස්මි උපලබ්භති

1. මත්තභාණ්ඩ - සා, FMS

3. වත්ථු න විජ්ජති - සිටු 2,

2. නියාති - සිටු 2

4. අත්තං වාසි නිරත්තං වා - සිටු 2,

854. නො කිපෙන පියවි ඇති (එ.එ අලාභයෙන්) නො සැලෙන සුලු වූ, (ශීලාදියෙන්) තමා හුවා නො දක්වන සුලු, අත්පා කැකුස් නැති නුවණින් වීමසා බණන සුලු වූ, උඩගු නො වූ එ රහත් මහණ ඒකාන්තයෙන් වාග්ද්වාරයෙන් සංයත වේ.

855. අනාගත භවයෙහි තෘෂ්ණා රහිත වූයේ වේ ද අතීතපසුඛස්කන්ධයට ශෝක නො කෙරේ ද, ප්‍රත්‍යක්ෂපත්ත වක්ෂස්පර්ශාදියෙහි ආත්මභාවාදි විවේකය දක්නා සුලු වේ ද, දෙසැට මිසදිවුහි නො වැටේ ද,

856. රාගාදි අකුශලයන් ප්‍රතීණ කෙළේ කුහක නො වූයේ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ, මසුරු නො වූයේ කායාදි ප්‍රගල්භතා නැතියේ සිල්සපත් හෙයින් පුගුප්පා නො කටයුතු වූයේ පිසුනුබස් කීමෙහි නො යෙදුනේ ද,

857. කාමගුණ සම්මාන සාතවස්තුන්හි තෘෂ්ණා රහිත වූයේ අතිමානසෙහි යුක්ත නො වූයේ සිහිදු කායාදි කර්මයෙන් සපත් වූයේ ප්‍රතිභාන ඇතියේ (කමා විසින් මැ අධිගත වන බැවින්) ධර්මය පරප්‍රත්‍යයෙන් නො හදහන්නේ චිතරාග වන හෙයින් දන් චිරාග නො කෙරේ ද, (ඔහු 'උපශාන්ත' යයි කියමි,)

858. ලාභප්‍රාර්ථනයෙන් සූත්‍රාන්තාදිය නො හදුරා ද, අලාභයෙහි දු නො කිපේ ද විරෝධයෙන් යුක්ත නො වූයේ ද තෘෂ්ණායෙන් රසයෙහිත් ගිජු නො වේ ද (ඔහු 'උපශාන්ත' යයි කියමි.)

859. ඡබ්බොපෙක්ෂායෙන් යුක්ත වූයේ හැම කල්හි ස්මෘතිමත් වූයේ ලොවහි කිසිවකු හාත් තමා සම කොට නො සිතා ද, මම විශිෂ්ට වෙමි' යන මාන නැතියේ, හීන වෙමි යන මානත් නැතියේ ද, ඔහට උත්සදයෝ නැත. (ඔහු 'උපශාන්ත' යයි කියමි.)

860. යම් රහත් මහණකුහට තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයභාවය නැත් ද, යමකුහට භවදෘෂ්ටියෙහි දු විභවදෘෂ්ටියෙහි දු තෘෂ්ණා විද්‍යමාන නො වේ ද, හෙ අනිකාදි විසින් ධර්මය දැන අනිශ්චිත වේ.

861. වස්තුකාම ක්ලේශ කාමයන්හි අපේක්ෂා නැති එ රහත් මහණ උපශාන්ත යයි කියමි. ඔහට අභිධ්‍යානායාදි ග්‍රන්ථයෝ නැත. හෙ තෘෂ්ණ නම් වූ විසත්තිකා තරණය කෙළේ යි.

862. එ ක්ෂීණාස්‍රව මහණහට පුත්‍රයෝත් නැත. පශුවර්ගයෝ ද නැත. කෙත්වත් ද නැති. එ මහණ කෙරෙහි ශාශ්වතදෘෂ්ටි හෝ උචේජද දෘෂ්ටි හෝ නො ලැබේ.

863 යෙන නං වජ්ජි පුට්ඨජානා අපො සමනොග්ගො,
නං තස්ස අපුරෙකකා තස්මා වාදෙසු නෙ'ජති.

864 විතගෙධො අමච්ඡරී න උසෙසසු වදනෙ මුනි,
න සමෙසු න ඔමෙසු කප්පං නෙති අකප්පියො.

865 යස්ස ලොකෙ සකං නත්ති අයතා ව න යොවති,
ධම්මෙසු ව න ගච්ඡති ස වෙ සකොති වුවවතිති.

පුරාණෙදසුඤ්ඤානං නිවිසිතං.

4 - 11

කලහවිවාද සුඤ්ඤාන

866 කුතො පහුතා කලහා විවාද
පරිදෙවයොකා සහමච්ඡරා ව,
මානාතිමානා සහපෙසුතා ව
කුතො පහුතා තෙ තදිඛා මුඛි.

867 පියා පහුතා කලහා විවාද
පරිදෙවයොකා සහමච්ඡරා ව,
මානාතිමානා සහපෙසුතා ව
මච්ඡරියසුඤ්ඤානා කලහා විවාද
විවාදජානෙසු ව පෙසුතාහි.

868 පියාසු ලොකස්මිං කුතොනිදනා
යෙ වාපි ලොහා විවරන්ති ලොකෙ,
ආසා ව නිට්ඨා ව කුතොනිදනා
යෙ සමපරායාය නරස්ස හොන්ති.

863. යම් රාගාදී දෛශ්‍යයකින් දේවමනුෂ්‍යාදී පාරිභේදනයෝ ද බාහිර ශාසනික මහණ බවුණෝ ද (රහත්මහණ රාග රක්ත ය යන ආදීන්) කියන්නම්, එ දෛශ්‍ය ඔහු විසින් පෙරටු නො කරණ ලද වෙයි, එහෙයින් හේ නිත්‍ය වචනයන්හි කම්පිත නො වේ.

864. පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති මසුරු නො වූ රහත් මුනි තෙම විශිෂ්ට යන් කෙරෙහි (තමා ඇතුළත් කොට අභිමානයෙන්) නො කියයි. තමා සම පුද්ගලයා කෙරෙහි දු ලා නො කියයි. භීතයන් කෙරෙහි දු ලා නො කියයි. තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි කල්ප නැත්තේ කල්පයනට නො එයි.

865. ලොවිහි යම් ක්ෂීණසුවයක්හට මාගේ යයි හන්නා ලද්දෙක් නැත් ද යළි අවිද්‍යාමාන වන හෙයින් ම ශෝක නො කෙරේ ද, හැම ධර්මයන්හි ජඤ්ඤි වශයෙන් අගතියට නො යේ ද, එ ක්ෂීණසුව කෙම එකාන්තමයන් උපශාන්තයෙකැයි කියනු ලැබේ.

පුරාණෙද සූත්‍රය නිමි.

4 - 11

කලහවිවාද සූත්‍රය

පාඨයා:

866. කලහයෝත් විවාදයෝත් කොතැනින් උපන්න ද? පරිදේව ශෝකයෝත් මාත්සයායෝත් මානඅභිමානයෝත් පිසුනුබසුන් යන මොහු අටදෙන කොතැනින් ප්‍රභූත වූහ ද? එඅරුත වදළ මැනැව.

විසර්ජන:

867. කලහයෝත් විවාදයෝත් පරිදේව ශෝකයෝත් මාත්සයායෝත් මාන-අභිමානයෝත් පෙෂෙණායෝත් (යන මොහු අටදෙනා ප්‍රියවස්තුහු කෙරෙන් උපන්න. කලහවිවාදයෝ ද (පරිදේව-ශෝක-මාන අභිමාන පෙෂෙණා යෝ ද) මාත්සයාය හා යෙදුනාහු වෙත්, විවාද උපදුන් ම පිසුනු බස් උපදනේ ය.

පාඨයා:

868. ලෝකයෙහි ප්‍රියවස්තු කොයින් උපන්නාහු ද? නොහොත් කුමක් නිදන කොට ඇත්තාහු ද? ලොවිහි ක්ෂේත්‍රියාදී යම් කෙනෙක් ලෝභයෙන් හැසිරෙත් නම් එ ලෝභය කුමක් හෝ නිදන කොට ඇත් ද? ආශාවත් උභිසමාද්ධියත් කුමක් නිදන කොට ඇත්තාහු ද? මනුෂ්‍යයාට යම් ධර්ම කෙනෙක් පරලොවිහි පිහිට පිණිස වෙත් නම්, එ ධර්මයෝ කොයින් උපන්න ද?

- 869 ඡන්දනිදනානි පියානි ලොකෙ
යෙ වාපි ලොභා විවරතභි ලොකෙ,
ආසා ව නිට්ඨා ව ඉතොනිදනා
යෙ සමපරායාය නරස්ස හොනති.
- 870 ඡන්දෙ නු ලොකස්මිං කුතොනිදනො
විනිව්ජයා වාපි කුතොපභුතා,
කොධො මොසවජ්ජඤ්ඤා කථංකථා ව
යෙ වාපි ධම්මා සමඤ්ඤන චුක්ඛා.
- 871 සාතං අසාතනති යමාහු ලොකෙ
තමුපතිස්සාය පහොති ඡන්දෙ,
රුපෙසු දිස්වා විහවං හවඤ්ඤා
විනිව්ජයං කරුතෙ¹ ඡනතු ලොකෙ.
- 872 කොධො මොසවජ්ජඤ්ඤා කථංකථා ව
එතෙපි ධම්මා අයමෙව සමනත,
කථංකථී ඤ්ඤාපථාය සිකෙඛ
ඤ්ඤා පචුක්ඛා සමඤ්ඤන ධම්මා.
- 873 සාතං අසාතඤ්ඤා කුතොනිදනා
කිස්මිං අසනෙත න හවන්ති හෙතෙ,
විහවං හවඤ්ඤාපි යමෙතමිත්ථං
එතං මෙ පටුරුහි යතොනිදනං.
- 874 එස්සනිදනං සාතං අසාතං
එස්ස අසනෙත න හවන්ති හෙතෙ,
විහවං හවඤ්ඤාපි යමෙතමිත්ථං
එතං තෙ පටුරුහි ඉතොනිදනං.

1. කුඛිති - මජ්ඣ.

විසර්ජන:

869. ලෝකයෙහි ප්‍රියවස්තු හු කාමව්‍යංග්‍ය නිදන කොට ඇත, යම් ක්ෂත්‍රියාදී කෙනෙක් හෝ ලෝභය හේතු කොට ලොවිහි හැසිරෙත් නම් ඔවුන්ගේ ඵ් ලෝභයත් කාමව්‍යංග්‍ය නිදන කොට ඇත, ආශාවත් ආශාසාමාඩියත්මෙ කාමව්‍යංග්‍ය ම නිදන කොට ඇත යම් ධර්ම කෙනෙක් මිනිසාට පරලොවිහි හිත දිශිය වෙත් නම් උහු ද කාමව්‍යන්දය නිදන කොට ඇති.

පාඨා:

870. ලෝකයෙහි කාමව්‍යංග්‍ය කුමක් නිදන කොට ඇතියේ ද? තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටි විනිශ්චයයෝ හෝ කොතැනින් උපන්නාහුද? ක්‍රොධයත් මාෂාවාදයත් විචිකිච්චාවත් බුද්ධග්‍රමණයත් වහන්සේ විසින් දෙසනලද යම් අකුශල ධර්මයෝ හෝ වෙත් නම් ඔහු කොතැනින් උපන්නාහු ද?

විසර්ජන:

871. ලොවිහි සුව යයි ද දුකැයි ද යමක් කියත් නම් ඵ් සාත-අසාත වෙදනා නිසා කාමව්‍යංග්‍ය උපදනේ ය. ලෝකයෙහි සත්ත්ව තෙමේ භූතොපාදය රූපයන්හි විනාශයත් උදයත් දක තෘෂ්ණ-දෘෂ්ටි විනිශ්චය කරන්නේ යි.

872. ක්‍රොධය හා මාෂාවාදය හා විචිකිච්චා හා යන මෙ ධර්මයෝත් සාතාසාතවෙදනා දෙක ඇතිවත් ම වෙත්. විචිකිච්චායෙන් යුක්ත පුද්ගල තෙමේ ඥානදර්ශනඥානාධිගමය සඳහා ත්‍රිවිධශික්ෂාහි හික්මෙන්නේ ය. බුද්ධග්‍රමණයත් වහන්සේ විසින් අතිත්‍යාදී විසින් දූන ධර්මයෝ දෙසන ලදහ.

පාඨා:

873. සුඛවෙදනා දුඃඛවෙදනා යන මොහු කුමකින් උපදනාහුද? කුමක් නැතිවත් ම මොහු නූපදනාහු ද? යළි ඵ් සාතාසාතයන්ගේ විනාශය හා උපත යන යම් අර්ථයෙක් යමෙකින් වේ නම්, ඔවුන්ගේ තෙල කාරණය මට ප්‍රකාශ කළ මැනවි.

විසර්ජන:

874. සුඛවෙදනා හා දුඃඛවෙදනා හා ස්පර්ශය නිදන කොට ඇත. ස්පර්ශය නැති වත් ම තෙල සාතාසාතයෝ නූපදනාහ. සාතාසාතයන්ගේ විනාශය හා උදය හා යන යම් අර්ථයෙක් මෙ පහස කරුණු කොට උපදනේ නම් තෙල අරුත් තොපට කියමි.

- 875 එසෙසා නු ලොකඥීං කුතොන්දිනො
පරිභහා වාපි කුතොපහුතා,
කිසථී අසතෙන න මමකමඤ්චී
කිසථී විභුතෙන න පුසන්ති එසසා,
- 876 නාමඤ්ච රූපඤ්ච පටිච්ච එසසා
ඉච්ඡාන්දිනාන්ති පරිභහාන්ති,
ඉච්ඡාය'සන්තරා¹ න මමක මඤ්චී²
රූපෙ විභුතෙන න පුසන්ති එසසා.
- 877 කථං සමෙතස්ස විභොති රූපං
සුඛං දුඛං වාපි කථං විභොති,
එතං මෙ බ්‍රෑහ්මී යථා විභොති
තං ජාතිස්සාමථ³ ඉති මෙ මනො අහු.
- 878 න සඤ්ඤාසඤ්ඤා න විසඤ්ඤාසඤ්ඤා
නොපි අසඤ්ඤා න විභුතසඤ්ඤා,
එවං සමෙතස්ස විභොති රූපං
සඤ්ඤාන්දිනා හි පපඤ්ඤාසංඛා,
- 879 යං තං අප්පච්ඡිමා අකිත්තධි නො
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාම තදිත්ත බ්‍රෑහ්මී,
එත්තාවතභ්‍යො නු වදන්ති හෙකෙ
යක්ඛස්ස සුඛං ඉධ පණ්ඩිතා පෙ
උදහු අඤ්ඤමපි වදන්ති එතෙතා.
- 880 එත්තාවතභ්‍යමපි වදන්ති හෙකෙ
යක්ඛස්ස සුඛං ඉධ පණ්ඩිතා සෙ,
තෙසං පුනෙනෙකෙ සමයං වදන්ති
අනුපාදිසෙසෙකෙ කුසලා වදනා.
- 881 එතෙ ව ඤාතො උපනික්ඛිතාති
ඤාතො මුනී නිස්සයෙ සො විමංසී,
ඤාතො විමුක්තො න විවාදමෙති
භවාභවාය න සමෙති ධිරොති.

කලහවිවාදසුභතං නිට්ඨිතං.

1. ඉච්ඡා න සන්තරා - පිටු 2

2. මමකමඤ්චී - පිටු 2

3. සං ජාතිස්සාම - පිටු 2

පාඨය:

875. ලොවිහි ස්පර්ශය කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි පරිග්‍රහයෙන් කොයින් ප්‍රභූත වූ හු ද? කුමක් අවිද්‍යාමාන කල්හි මමඤ්ජනාත් ද? කුමක් ඉක්මැ යත් ම ස්පර්ශයෝ නො පහස්නාහු ද?

විසර්ජන:

876. සමප්‍රසුක්ත නාමය හා වස්ඤාලම්බනරූපය හා නිසා ස්පර්ශයෝ උපදනාහ. තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිපරිග්‍රහයෝ ඉධ්‍යාච නිදන කොට ඇත්තාහ. ඉධ්‍යාච නැති වත් ම මමඤ්ජනාත් රූපය ඉක්මැ යත්ම ස්පර්ශයෝ නො පහස්නාහ.

පාඨය:

877. කියෙයින් පිළිපත්නහුට රූපය නො වේ ද? සුඛදුඛ හෝ කෙසේ නොවේ ද? තෙල රූප-සුඛ දුඛ යන තුණ යම්සේ නොවේ නම් එ පරිදි මට වදළ මැනැව. එය දනුමහ'යි මට සිතෙක් වී.

විසර්ජන:

878. හේ ප්‍රකෘතිසංඤයෙන් සංඤ ඇතියේ නො වෙයි. විකෘතසංඤයෙන් විසංඤ ද නො වෙයි. සංඤ විරහිත ද නො වෙයි. ඉක්මැ වූ සංඤ ඇතියේ ද නො වෙයි. මෙසෙයින් පිළිපත්නහුට රූපය නො වෙයි. තෘෂ්ණාදි ප්‍රපක්ඛ සංඤ නිදන කොට ඇති හෙයින්.

පාඨය:

879. අපි යමක් විවාළමෝ නම් එය අපට දෙසුහ. ඔබ ගෙන් අනෙක් කරුණකුදු විචාරමහ. එ ද ඒකාන්තයෙන් වදළ මැනැව. මෙ ලොවිහි පණ්ඩිතමානී ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් මෙ අරූප සමාපත්තිමාත්‍රයෙන් මැ සන්ධ්‍යාගේ අග්‍ර ඉද්ධිය කියත් ද? නොහොත් තෙල අරූපසමාපත්තියෙන් අනෙකුත් ඉද්ධියක් කියත් ද?යි.

විසර්ජන:

880. මෙ ලෝකයෙහි පණ්ඩිතමානී ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් මෙ අරූපසමාපත්ති මාත්‍රයෙකුදු සන්ධ්‍යාගේ අග්‍ර වූ ඉද්ධිය කියත් මැ යි ඔවුනතුරෙන් ඇතැමෙක් අනුපාදිශේෂයෙහි පණ්ඩිතවාද ඇත්තාහු උච්ඡේද ඉද්ධිය කියත්.

881. තවද තෙල ආෂ්ටිගතිකයන් ශාශ්වතොච්ඡද්දෘෂ්ටි ඇසුරුකළාහු'යි දන පණ්ඩිත බුද්ධමුනි තෙම තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිභියෙන් දන දුඛ අනිත්‍යාදි විසින් ධර්මයන් දන අනුපාදිවිමොක්ෂයෙන් මියුනේ විරුද්ධවාදයට නො එළඹෙයි, එ ධර් තෙම පුන පුනා භවයට නො පැමිණේ යි.

කලහවිවාද සූත්‍රය නිමි.

වූලවිසූහ සුතතං

- 882 සකං සකං දිට්ඨිපරිබ්බසානා
විග්ගහො නානා කුසලා වදන්ති,
යො උචං ජානාති ස වෙදි ධර්මං.
ඉදං පටිකෙකාස'මකෙවලි සො.
- 883 උචමි විග්ගහො විවාදියනි
බාලො පරො අකකුසලොති¹ වාහු,
සචො නු වාදෙ කතමො ඉමෙසං.
සබ්බෙව හිමෙ කුසලාවදනා;
- 884 පරසං වෙ ධර්මමනානුජානං
බාලො මහො² හොති නිහිතපඤ්ඤා,
සබ්බෙව බාලා සුනිහිතපඤ්ඤා,
සබ්බෙවිමෙ දිට්ඨිපරිබ්බසානා.
- 885 සන්දිට්ඨියා වෙව න වෙවදනා*
ස සුඛපඤ්ඤා කුසලා මුනිමා.
න තෙසං කොථි පරිනිතපඤ්ඤා,
දිට්ඨි හි තෙසමි තථා සමන්තා.
- 886 න වාහමෙතං තරියනි³ මුමි
යමාහු බාලා මිටු අඤ්ඤාමඤ්ඤා,
සකං සකං දිට්ඨිමකංසු සචං.
තස්මා හි බාලොති පරං දහනි.
- 887 යමාහු සචං තරියනි ඵකෙ
තමාහු අඤ්ඤා කුච්ඡං මුසානී,
උචමි විග්ගහො විවාදියනි,
තස්මා න ඵකං සමණා වදන්ති.
- 888 ඵකං හි සචමං න දුතියමසී
යසීං පජා නො විට්ඨෙ පජානං,
නානා තෙ සඤ්ඤානි සයං පුතනනි
තස්මා න ඵකං සමණා වදන්ති.

1. අකකුසලොති - පිච්ඡ 2.

2. බාලොමහො - මජ්ඣ.

3. විවදනා - චූ 2.

4. තරිතනි - සාය.

වුලවිසූහ සූත්‍රය

882. තම තමාගේ දෘෂ්ටියෙහි වසන්තානු (එ දෘෂ්ටිය) දැඩිව ගෙන (ඇපි ම එහි) දක්ෂයම්හ'යි වෙන වෙන මැ කියති. "(යමෙක්) මෙසේ දැනී නම් හේ දැනගත්තේ ය. යමෙක් මෙය ගරහනුයේ නම්, හේ භීතයෙකැ"යි ද කියත්.

883. මෙසේත් (ස්වලබ්ධිය) දැඩිව ගෙන විවාද කෙරෙති. මෙරමා-බාල යයි ද අදක්ෂ යයි ද කියති, මෙ මහණබමුණන්ගේ කවර වාදයෙක් සත්‍ය වේ ද? මෙ හැම මහණබමුණෝ පණ්ඩිතවාද ඇත්තානු ද?

884. ඉදින් අන්‍යදෘෂ්ටිකයාගේ ධර්මය නො අනුදන්තේ බැලයෙක් මාග(සදාග)යෙක් ලාමකප්‍රඥැතිකයෙක් වෙනම්, (එකල්හි) හැම දෘෂ්ටිගතික වූ මෙ මහණබමුණෝ බාල වෙති. අතිශයින් නීතිප්‍රඥැ ඇතියානු වෙති. (යම්හෙයෙකින්) මේ හැම මහණබමුණෝ ස්වකීයදෘෂ්ටියෙහි වෙසෙත් ද එහෙයිනි.

885. ඉදින් ස්වකීයදෘෂ්ටියෙන් පිරිසිදු නො වූවානු සංඥද්ධප්‍රඥැ ඇත්තානු දක්ෂ වූවානු බුද්ධිමත් වූවානු වෙත් නම්, එ මහණ බමුණන් අතුරෙහි කිසිවෙක් පිරිහුණු නුවණැතියේ නො වෙයි. යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිය ඔවුන් විසින් එසෙයින් සමාදන්වනලද ද එහෙයිනි.

886. තෙල දෙසැට මිසදිවු කැල මම සත්‍යයයි ද නො කියමි, යම් හෙයෙකින් කලහකාරී දෙදෙනෙක් ඔවුනොවුන් බාල යයි කියත් ද, ස්වකීය දෘෂ්ටිය සත්‍යය යයි වාදකළානු ද, එහෙයින් ම වාදකාරක වූ අන්‍යයා බාලයෙකැයි හඟිත්.

887. ඇතැම් මහණබමුණෝ යම් දෘෂ්ටියන්‍යයක් සැබැවැයි කියත් නම්, එයින් අන්‍ය වූ මහණ බමුණෝ ඒ දෘෂ්ටියන්‍යය හිස් මුසාවෙකැ යි කියත්, මෙසේ ද ස්වලබ්ධිය දැඩිව ගෙන විරුද්ධව වාද කෙරෙත්. කවරහෙයින් ශ්‍රමණයෝ එක්සත්‍යයක් නො කියත් ද?

888. සත්‍යය (නිරොධ හෝ මාර්ග හෝ) එකෙක් මැ වෙයි. දෙවැනි සත්‍යයෙක් නැත. යම් සත්‍යයක් දන්තා පුද්ගල තෙමේ විවාද නො කෙරේ නම් එයයි. ඒ මිසදිවුගත්තානු තුමු මැ නානාසත්‍යයන් කියත්. එකරුණෙන් මහණබමුණෝ එක් සත්‍යයක් නො කියත්.

- 889 කසමා නු සච්චානි වදන්ති නානා
පචාදියා සෙ කුසලා වදනා,
සච්චානි සුතානි බහුති නානා
උදුහු තෙ තක්කමනුසාරනී.
- 890 න හෙව සච්චානි බහුති නානා
අඤ්ඤා සඤ්ඤා නිව්චානි ලොකෙ,
තක්කඤ්ඤා දිට්ඨිසු පකපාධිකා
සච්චං මුසාති අමයධම්මොහු.
- 891 දිට්ඨෙ සුතෙ සිලවතෙ මුතෙ වා
එතෙ ව නිසසාය විමානදස්සි,
විනි වෙස්සෙ යථා පහසමානො
බාලො පරො අකකුසලොති¹වාහ.
- 892 යෙනෙව බාලොති පරං දහාති
තෙනාකුමානං කුසලොති වාහ,
සයමන්තනා සො කුසලාවදනො²
අඤ්ඤං විමානෙති තපෙව පාවා.³
- 893 අතිසාරදිට්ඨියා⁴ සො සමන්තො
මානන මනෙතා පරිපුණ්ණමානි,
සයමෙව සාමං මනසාහිසිනො
දිට්ඨිහි සා තස්ස තථා සමන්තා.
- 894 පරස්ස වෙ හි වචසා නිහිතො
කුමො සහ හොති නිහිතපඤ්ඤා,
අථ වෙ සයං වෙදගු හොති ධිරො
න කොචි බාලො සමණෙසු අත්ථි.
- 895 අඤ්ඤං ඉතො යාහිවදන්ති ධම්මං
අපරධා සුද්ධිමකචලි තෙ⁵
උච්චෙ තිථ්‍යා පුට්ඨසො වදන්ති
සන්දිට්ඨියාගෙන හි තෙහිරන්තා.⁶

1. අකුසලොති - සිමු 2.

2. කුසලො වදනො - සිමු 2.

3. පාව - මජ්ඣ.

4. අතිසාරං දිට්ඨියා - සිමු 2.

5. සුද්ධිවකෙවලිනො - සිමු 2.

6. ත්‍යාහිරන්තා - සත්ථා,

889. විරුද්ධවාද ඇති (ස්වලබ්ධියෙහි) ඇපි මෑ දක්ෂයම්භයි කියන ඔහු කවරහෙයින් නානාසත්‍යවාදයන් කියත් ද? ඔවුන් විසින් නානාවිධ බොහෝ සත්‍යයෝ අසනලද්දහු ද? නොහොත් ඔහු තර්කමාත්‍රය අනුව යෙත් ද?

890. ලෝකයෙහි සංඥාමාත්‍රයෙන් නිත්‍ය යයි ගන්නා ලද ග්‍රහණයන් තබා නානාවිධ වූ බොහෝ සත්‍යයෝ නො මැත. දෘෂ්ටීන් කෙරෙහි මිථ්‍යාසංකල්පමාත්‍රය ද උපදවා (මාගේ වචනය) සැබව, (නාගේ වචනය) බොරු යන යුග්මධර්මය කියත්.

891. (රූපාලම්භන සංඛ්‍යාත) දෘෂ්ටභූද්ධිය ද (ශබ්දලම්භන සංඛ්‍යාත) ශ්‍රාවණභූද්ධිය ද ඝීලමුතභූද්ධිය ද (ගන්ධරසස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්භන සංඛ්‍යාත) මුතභූද්ධිය ද යන මොවුන් හිසා අසව්‍යානාය දක්නේ නොහොත් දෙමනස් උපදවනුයේ දෘෂ්ටි හිස්වශෙහි සිට පහවුවනුයේ මෙරමා ඝීන ය යි ද අදක්ෂ යයි ද කියයි.

892. යම්කරුණෙකින් මෙරමා බාලයෙකැයි හභී නම්, යළි එකරුණෙන් මෑ තමා පණ්ඩිත වෙමි යි කියයි, තෙම මෑ තමහට (මම) පණ්ඩිතයෙමි යි කියන හෙතෙම එය මෑ කියනුයේ අනෙකක්හු අවමන් කෙරෙයි.

893. හෙතෙම අතිසාර (දෙසැට) දෘෂ්ටියෙන් සම්පූර්ණ වූයේ දෘෂ්ටි මානයෙන් මත්වූයේ පරිපූර්ණයෙමි යන මාන ඇතියේ තමා මෑ තෙමේ සිතින් අභිෂෙකකරණ ලද්දේ වෙයි. යම් හෙයෙකින් ඔහු විසින් එ දෘෂ්ටිය එපරිද්දෙන් ගන්නාලද ද එහෙයිනි.

894. ඉදින් යමෙක් අන්‍යයාගේ නින්දා වචනයෙන් නිහීනයෙක් වේ නම් තෙමේත් ඔහු සමග නිහීන ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙයි. යළි තෙමේ මෑ වෙදන්තයට ගියා වූ ධිරයෙක් වේ නම්, ග්‍රමණයන් කෙරෙහි බාල වූ කිසිවෙක් නැත්තේ ය.

895. යම් කෙනෙක් මෙයින් අන්‍ය වූ දෘෂ්ටිධර්මයක් කියත් නම්, අපරිපූර්ණ වූ ඔහු භූද්ධිය වරදවාගත්තාහු ය. මෙයේත් තීර්ථකයෝ බොහෝ දෘෂ්ටිවශයෙන් කියති. යම්හෙයෙකින් ස්වකීය දෘෂ්ටි රාගයෙන් ඇලුනාහු ද එහෙයිනි.

- 896 ඉතිහාසයේ ඉතිහාසය
නාමයෙන් සිටින විසුරුණා,
එවකේ නිසා පුද්ගලයා නිව්වා
සකායන නම දැන වදන.
- 897 සකායන වාසි දැන වදන
කමෙන් බලාති පර දනෙය,
සයමෙව් සො මෙය ගං ආවනෙය
පර වද බලමසුන්වම.
- 898 විනිවිසයේ යකා සය පමාය
උභය සො ලොකයේ විවාදමති,
හිතාන සබ්බානි විනිවිසයානි
න මෙය ගං කුරුනෙ ජනතු ලොකෙති.

විලව්ව සුඤ්ඤාන නිව්වා.

4 - 13

මහාවිසුඤ්ඤාන සුඤ්ඤාන

- 899 යෙ කෙව් 'මෙ දිව්සි පරිබ්බසානා
ඉදමෙව සවිඤ්ඤානි විවාදයන්',¹
සබ්බෙව තෙ හිතමනානානානි
අපො පසංසම්භි ලභනති තත්.
- 900 අපසං හි එතං න අලං සමාය
දුට්ඨ විවාදසං ඵලානි බ්‍රාමී,
එවකේ දිස්වා න විවාදයෙථ²
බෙමාහිපසං අවිවාදභූමි.
- 901 යා කාවමා සමුත්තියො පුද්ගලා
සබ්බා'ව එතා න උපෙති විද්වා,
අනුපයො සො උපයං කිමෙය
දිට්ඨ සුතෙ ධර්මමුඛමානො.

1. උදාස - මසය.

2. විවාදයනි - සිඳු.

3. විවාදයෙථ - සි.ඉ.

896. මෙසේ දාෂටියෙහි අභිරක්තවුවෝ මෙහි මැ ශුද්ධිය කියති. අන්‍යාධර්මයන්හි විශුද්ධිය නොකියත්. මෙසේ ද ස්වකීයදාෂටිමාරියෙහි බැසගත් තීක්ෂ්ණයෝ එ ස්වලබ්ධියෙහි දාස්වාද ඇත්තාහු වෙත්.

897. තවද ස්වකීයදාෂටිමාරියෙහි මැ දැඩිව කියන්නාහු තීර්ථක-තෙම එ ස්වකීය මාරියෙහිලා අන්‍යාකවරක්හු බාලය යි දක්වන්නේ ද හෙතෙම අන්‍යයා බාලයක්හු කොට අශුද්ධිධර්ම ඇත්තාහු කොට කියනුයේ තෙමේ මැ කලහය එළවන්නේ යි.

898. හෙතෙම ලබ්ධිවිනිශ්චයෙහි සිට තෙමේ මැ (ශාස්තෘආදිය) ප්‍රමාණ කොට ගෙණ ලෝකයෙහි බොහෝ සෙයින් විවාදයට පැමිණෙයි. ප්‍රාඥසඤ්ඤා තෙමේ හැම දාෂටිවිනිශ්චයන් හැරපියා ලෝකයෙහි කලහ නො කරන්නේ යයි.

වූලවිසුභ සූත්‍රය නිමි.

4 - 13

මහාවිසුභ සූත්‍රය

899. ස්වකීය දාෂටිය දැඩිව ගෙණ වසන කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් මේ (අපගේ ලබ්ධිය) මැ සත්‍යය, අන්‍යාලබ්ධිය තුළින් යයි ද කියත් නම්, ඔහු සිල්ලෝ මැ (තමන් වෙත) පුන පුනා ගිඤ්ඤ එළවත් ද? නොහොත් එ දාෂටිය නිමිති කොට ගෙණ ප්‍රශංසාත් ලබත් ද?

900. තෙල ප්‍රශංසා සම්බන්ධ වෘද්ධිය අල්ප මැයි රාගාදීන්ගේ ව්‍යපශමය පිණිස අසමර්ථ වේ. විවාදයාගේ (ජය-පරාජයාදී විසින්) එල දෙකක් කියමි. විවාදයෙහි තෙල ආදීනවය ද දක අවිවාදභූමි සම්බන්ධ නිවන ක්ෂේම යයි දක්මින් විවාද නො තකන්නේ යි.

901. පුහුදුනන් කෙරෙන් උභෙද වූ යම් කිසි දාෂටිකෙනෙක් වෙත් නම් විද්වද් තෙමේ තෙල හැම දාෂටින්ට නො පැමිණෙයි. තාෂ්ණා දාෂටි සම්බන්ධ උපයරහිත වූ හේ දාෂටි ශ්‍රැත මුතශුද්ධියෙහි රූපී නො කරන්නේ රූපාදී උපයකට කිම පැමිණෙන්නේ ද?

- 902 සිලුකම්මා සඤ්ඤාමෙතාහු සුද්ධිං
චතං සමාදය උපට්ඨිතා සෙ,
ඉධෙ'ව සිකෙකම්ම අපසස සුද්ධිං
හවුපනීතා කුසලා වදනා.
- 903 සචෙ චුතො සිලවතතො¹ හොති
ස චෙධති² කම්මං විරාධයිත්වා,
ස ජපපති³ පක්ඛයනීධ සුද්ධිං
සක්ඛා ව භීතො පවසං සරම්භා.
- 904 සිලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං
කම්මඤ්ඤි සාවජ්ජනවජ්ජමෙතං,
සුද්ධිං අසුද්ධිනති අපක්ඛයානො
විරතො චරෙ සත්තිමනුශ්ශාසය.
- 905 තමුපනිකාය ජිගුච්ඡිතං වා
අප්චාපි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා,
උද්ධංසරා සුද්ධිමනුත්තරානති
අචිතතණ්ඤා සෙ හවාහවෙසු.
- 906 පක්ඛයමානස්ස භි ජපපිනාන්ති
පචෙධිතං⁴ වාපි පකපපිතෙසු,
චුතුපපාතො ඉධ යස්ස නත්ථී
ස කෙන චෙධෙය්‍යා කුභිංව⁵ ජපෙත.
- 907 යමාහු ධම්මං පරමන්ති එකෙ
තමෙව භීතන්ති පනාහු අඤ්ඤා,
සචෙවා නු වාදෙ කතමො ඉමෙයාං
යබ්බෙව භි මෙ කුසලා වදනා.
- 908 සකං භි ධම්මං පරිපුණ්ණමාහු
අඤ්ඤස්ස ධම්මං පන භීතමාහු,
එච්චි විශ්‍යානා විවාදයන්ති
සකං සකං සමමුතිමාහු සචට්ඨං.

1. සිලබ්බතො - සිලු.

2. පචෙධති - මජ්ඣ.

3. ජපපති - මජ්ඣ.

4. පචෙධිතං - මජ්ඣ.

සංචෙධිතං - මු 1, 2

5. කුභිඤ්චි - මු 1, 2

902. ඕලය මැ උක්කම යැයි ගත් ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් සංයම මාත්‍රයෙන් ශුද්ධිය කියත්. භස්ති-අශ්වාදී ඉත සමාදන් වැ එළැඹ සිටියාහු 'මෙ දාෂ්ටියෙහි මැ හික්මෙනුවමහ, එ කල්හි මෙ සකයා හේ ශුද්ධිය වේ යයි භවයට පැමිණියාහු මැ කියති. (එහෙත් ඔහු) කුසලවාද ඇත්තාහු වෙත්.

903. ඉදින් හේ ඕලඉතයෙන් හිලිහුනේ වේ නම් හේ ඕලඉතකර්මය වරදවා ගෙන සැලෙයි, තවද හෙතෙම ගෙන් නික්මැ ගොස්, තොරට වසන පුරුෂයෙක් සාර්ථයෙන් ගිලිහුනේ (එ ගෙය හෝ භාර්ථය) පතන්තාක් මෙන් ඒ ඕලඉතශුද්ධිය ජල්පනය කරන්නේ ද පතන්නේ ද වේ.

904. අරිසවු හැම ඕලඉතය ද සාට්ඨ-අනවඨ්‍ය (අකුශල හා ලෝකික කුශල) කර්ම ද හැරපියා තෙල (පඤ්ඤාමගුණාදි) ශුද්ධිය ද (අකුශලාදි-හෙද වූ) අශුද්ධිය ද මෙසේ නොපතනුයේ දාෂ්ටියාන්තිය දැඩිවැ නො ගෙන (ශුද්ධි-අශුද්ධි දෙකින්) වෙන් වූයේ හැසිරෙන්නේ යි.

905. තවද (ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් බුද්ධාදීන් විසින්) පුගුප්පිත වූ එ අමරතපස් හෝ දාෂ්ටිශුද්ධිය හෝ ශ්‍රැතශුද්ධිය හෝ මුත ශුද්ධිය හෝ ඇසුරු කොට අක්‍රියවාදී උද්ධංසරවාද ඇත්තාහු පුත පුතා භවයෙහි නො හළ තෘෂ්ණා ඇත්තාහු ශුද්ධිය කියත්.

906. (මෙසේ) ප්‍රාර්ථනා කරන්නහුට මැ තෘෂ්ණාජල්පිතයෝ වෙති. තෘෂ්ණාදාෂ්ටීන් ප්‍රකල්පිත වූ වස්තූන් කොට අකිශ්ඨන් සැලීම ද වෙයි. මෙලොව යම් ක්ෂිණාසුටියක්හට ව්‍යුති උත්පත්ති නැත් ද හෙතෙම කිනම් රාගාදියකින් සැලෙන්නේ ද, කොහි ජල්පනය කරන්නේ ද?

907. ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් යම් දහමක් උතුමැයි කියත් නම්, අන්‍යයෝ එ මැ දහම භීත යයි කියත්. මෙ මහණබමුණන්ගේ කවර වාදයෙක් සත්‍ය වූයේ ද? මොහු සියල්ලෝ මැ කුශලවාද ඇත්තා හු මැ වෙත් ද?

908. (ඇතැම්) මහණබමුණෝ තමන් තමන්ගේ මැ ධර්මය පරිපූර්ණ යි කියති. අන්‍යයන්ගේ ධර්මය භීත යයි කියත්. මෙසේන් දැඩි කොට ගෙන විවාද කෙරෙති. එමත් තමන්ගේ මැ දාෂ්ටියමෙතිය සත්‍ය යයි කියත්.

- 909 ජරසා වෙ වලිහසිතෙන භීතො
න කොච්ඡි ධර්මෙසු විසෙසි අසස,
පුට්ඨි භි අඤ්ඤාසස වදන්ති ධර්මං
නිභීතතො සමග්ගි දණං වදන්තා.
- 910 සධම්මසූජා ව¹ පනා තරෙව
යථා පසංසන්නී² සකායනානි,
සබ්බෙව වාද්³ තරීයා⁴ භවෙය්ගුං
සුඛි භි තෙසං පට්ටකතෙමව.
- 911 න බ්‍රාහ්මණස්ස පරතෙය්‍යමස්සී
ධර්මෙසු නිවෙජ්‍ය්‍ය සමුග්ගහීතං,
තස්මා විවාදනි උපානීවිකො
න භි සෙව්ඨතො පසසති ධර්මමඤ්ඤං.
- 912 ජානාමි පසාමි තරෙව එතං
දිට්ඨියා එකෙ පටෙවන්ති සුද්ධිං.
අද්දන්ති වෙ කිමහි තුමස්ස තෙන
අතිසිංචා අඤ්ඤාන වදන්ති සුද්ධිං.
- 913 පසසා නරො දකඛිති⁵ නාමරූපං
දිස්වාන වා ඤායති තානි මෙව,
කාමං ඛණ්ඩං පසසතු අපසකං වා
න භි තෙන සුද්ධිං කුසලා උදන්ති.
- 914 නිවිස්සවාදී න භි සුඛිනායො⁶
පකප්පිතං දිට්ඨි පුරෙකඛරානො,
යං නිසසීතො තස්ස සුභං වදන්තො,
සුද්ධිං වදෙ තස්ස තප්පයා සො.
- 915 න බ්‍රාහ්මණො කප්පමුපෙති සබ්බං
න දිට්ඨියාරි නපි ඤාණබන්ධු
ඤ්ඤා ව සො සමමති⁷ පුට්ඨජා
උපෙකඛති උග්ගණ්ඨානති මඤ්ඤං.⁸

1. සද්ධම්මසූජා - මජ්ඣ.
සද්ධම්ම සූජාව - මු 2

2. තෙසං - මජ්ඣ.

3. සබ්බෙ පවාද - මු 1, 2

4. තරී වා - මු 1, 2

5. දකඛනි - මජ්ඣ.

6. සුභිනායො - මු 1
සුඛිනායො - මු 2

7. සමමුති - මජ්ඣ.

8. උග්ගණ්ඨං තමඤ්ඤං - මු 1, 2

909. ඉදින් මෙරමා විසින් අවමන් කරණලද හෙයින් භීත වේ නම්, දාෂට්ඨර්මයන් අතුරෙහි කිසිවෙක් විශිෂ්ට නො වන්නේ ය. යම් හෙයෙකින් බොහෝ මහණබමුණෝ මෙරමාගේ ධර්මය නිහිත හෙයින් කියත් ද ස්වකීය ධර්මයෙහි දැඩි කොට ගෙණ සත්‍ය යයි කියන්නාහු ද එහෙයින්.

910. තවද එ කීර්ථකයෝ ස්වකීය ලබ්ධිමාර්ගයනට යම්සේ පසසත් නම් ස්වකීය ශාස්තෘආදීන්ට පූජා ද එසේ ම පවත්නේ ය. ඉදින් (ඔහු එහි ප්‍රමාණ වෙත් නම්) හැම වාදයෝ සත්‍යවන්නාහු ය. (කවර හෙයින් යත්:) යම් හෙයෙකින් ඔවුන්ගේ ශුද්ධිය තමන් තමන් කෙරෙහි ම පිහිටියේ ද එහෙයින්.

911. යම් හෙයෙකින් බාහිතපාපී බ්‍රාහ්මණයාට මෙරමා විසින් එළැවියයුතු ඥානයෙක් නැත් ද, දෙසැට්ඨසද්ධිපු දහමිහි මෙ මැ සත්‍ය ය යි ද නිශ්චය කොට දැඩිව ගන්නාලද්දෙකුත් නැත් ද, එහෙයින් දෙසැට්ඨසද්ධිපු නමැති වාදයන් ඉක්මවූ හෙතෙම අත්‍යධර්මයක් ශ්‍රේෂ්ඨ වශයෙන් නො මැ දක්නේ යි.

912. ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් තෙල කරුණ එ පරිද්දෙන් මැ දන්මි, දක්මි (කියන්නාහු) දාෂට්ඨයෙන් ශුද්ධිය හදහනි. ඉදින් (යම් හෙයෙකින් ඔවුන්ගෙන් එකෙකුත්) යථාභූතාර්ථය දුටුයේ නමුදු තමාගේ එ දර්ශනයෙන් (දුබ්බපරිඤ්ඤාදී) කුමක් කරණලද ද, ඔහු (ආයථමාථිය) ඉක්මවා අත්‍ය මාථියෙකින් ශුද්ධිය වේ යයි කියත් නම් (නොහොත් බුද්ධාදිහු) ඔවුන් ඉක්මවා අත්මගෙකින් ශුද්ධිය කියත් ද එ හෙයින්.

913. සක්කප්පෙම (පරිචක්ඛවිජානඤ්ඤාදියෙන්) බලනුයේ නාමරූපය (භිත්‍යාදී විසින්) දක්නේ ය. දක එ නාමරූපයන් ම නිත්‍යාදී විසින් දනගන්නේ ය. හෙ එකානන්‍යයන් බොහෝ කොට හෝ මද කොට හෝ දක්නේ ය. බුද්ධාදී කුශලයෝ එ දර්ශනයෙන් සංසාරශුද්ධිය (වේ යයි) නො මැ කියත්.

914. දාෂට්ඨයෙහි පිහිටා (මෙ ය මැ සත්‍යයි) කියන්නේ වේද හෙතෙම සුවසේ භික්ෂීය නොහැකියේ මැ යි. සිහින් කල්පනය කරණලද දාෂට්ඨය පෙරටු කොට හැසිරෙන්නේ යම් ශාස්තෘ ආදියක් ඇසුරුකරන්නේ එහි මැ ගුහවාද ඇතියේ එ ස්වකීය දාෂට්ඨශුද්ධිය කියන්නේ නම් හෙතෙම එ දාෂට්ඨය එසෙයින් මැ දුටුයේ වෙයි.

915. ක්ෂිණාසුව බ්‍රාහ්මණ නුවණින් දූත ආණ්ඩාදාෂට්ඨකල්පයට නො යෙයි. දාෂට්ඨයෙහි හැසිරෙන්නේත් නො වෙයි. සමාපත්තිඤ්ඤාදියෙන් ද කළ තෘෂ්ණා දාෂට්ඨික ඇතියෙන් නො වෙයි. හෙතෙම පාඨග්ජනයන්ගෙන් උපන් දෙසැට්ඨ විසදිවූ දූත උපෙක්ෂා කෙරෙයි. අත්‍යයෝ එ දාෂට්ඨීන් දැඩි කොට ගණිත්.

916 විසජ්ජ ගතොති මුනිධ ලොකෙ
විවාදජානෙසු න වග්ගසාරි,
සනෙතා අසනෙතසු උපෙක්ඛකො සො
අනුග්ගහො උග්ගණ්ණනතිමසෙසු.¹

917 පුබ්බාසවෙ හිතා නවෙ අකුබ්බං
න ජ්ඣගු නොපි කිව්සංවාදී,
ස විපමුක්ඛො දිට්ඨගතෙති ධිරො
න ලිප්පති² ලොකෙ අනත්තගරහී.

918 ස සබ්බධම්මෙසු විසෙතිභූතො
යං කිංකරී දිට්ඨං ව සුභං මුතං වා,
ස පනතභාරො මුනි විපසුග්ගො
න කපපියො නුපරතො න පඤ්ඤොති.

මහාවිජ්ජාසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

4 - 14

කුට්ටක සුඤ්ඤානං

919 පුට්ඨාමි තං ආදිවච්ඡන්ද්‍රං³,
විවෙකං සන්තිපදංකා මහෙස්සි,
කපං දිස්වා නිබ්බාති හිතඤ්ඤා
අනුපාදියානො ලොකස්මිං කිංකරී.

920 මුලං පපංකා සබ්බාස (ඉති හගවා)
මනසා අසමිති සබ්බා මුරුතෙ,⁴
යා කාවි තණ්හා අජ්ඣන්තං
තාසං විනයා සද්ධා සනො සිනෙක.

921 යං කිංකරී ධම්මමහිජ්ජෙසු
අජ්ඣන්තං අපවාදි බහිස්සා,
න තෙන මානං⁵ කුබ්බෙට්ඨං
න හි සා නිබ්බුති සතං වුත්තං.

1. උග්ගණ්ණං නමසෙසු-පු 1,2
උග්ගණ්ණනතිමසෙසු-මජ්ඣ.
2. ලිප්පති-මජ්ඣ.

3. ආදිවච්ඡන්ද්‍රං-මජ්ඣ.
4. සබ්බා මුරුතෙ-සා, PTS
5. මාමං-මජ්ඣ.

916. රහත් මුනි තෙම මෙ ලොවහි චතුර්විධ ග්‍රන්ථයන් හැරපියා හටගත් විවාද ඇත්තවුන් අතුරෙහි (ජන්දි විසින්) වර් ව නො හැසිරෙන්නේ අශාන්තයන් අතුරෙහි ශාන්ත වූයේ උපෙක්ෂා ඇත්තේ වෙයි. භේ දායග්‍රහණ නැත්තේ වෙයි. අන්‍යයෝ තෘෂ්ණාදාෂ්ටි වශයෙන් දඩ්ව ගන්නාහ.

917. අතීත රූපාදිය ඇඟබ් උපන් ආප්‍රවයන් හැරපියා වර්තමාන රූපාදියෙහි ආප්‍රවයන් නො කරන්නේ ජන්දියෙන් අගතියට නොයන්නේ දාෂ්ටියෙහි පිහිටා නොද කියන්නේ දාෂ්ටිගතයන් කෙරෙන් වෙසෙසින් මුක්ත වූ එ ධීර තෙම තමහට නො ගරහන්නේ ලොවහි (තෘෂ්ණාදාෂ්ටි විසින් නොලැගේ.

918. එ ක්ෂිණාසුව තෙම යම් කිසි රූපාලම්බන වෙවයි. ශබ්දලම්බන වෙවයි, ගත රස සප්‍රස්ථව්‍යාලම්බන වෙවයි (ධර්මාලම්බන වෙවයි) එ සර්වධර්මයන්හි මරසෙන් වනසා සිටියේ වෙයි. බහා තැබූ බර ඇති එ රහත් මහණ (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) වෙසෙසින් මුක්ත වූයේ තෘෂ්ණාදාෂ්ටි කල්ප නොකරන්නේ උපරති නැතියේ තෘෂ්ණා ප්‍රාර්ථනා නැතියෙන් වෙ යයි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.)

මහවිසුභ සූත්‍රය නිමි.

4 - 14

තුවටක සූත්‍රය

919. සුයභිබ්‍රු වූ මහර්මි වූ මුඛ පුර්වස්මි: (කල්‍යාණ පෘථග්ජන-වූ හෝ ශෛක්ෂ) යොගාවචර මහණ ත්‍රිවිධ විවෙකය හා ශාන්තිපද සචබ්‍යාන සන්තිස් බොධිපාක්ෂික ධම් හා කචර කරුණෙකින් දැක (කායාදි) ලොකයෙහි රූපාදි කිසි ධර්මයකුත් උපාදන විසින් නො ගණිමින් රාගාදි කෙලෙසුන් සන්තිසුවන්නේ ද?

920. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: තෘෂ්ණාදාෂ්ටිප්‍රපක්ඛ-යාගේ අභිද්‍යාදි ක්ලේශමූලය ද දෂ්ටිමාන ය ද ප්‍රඤ්ඤෙන් දැන සියල්ල වළහන්නේ ය. අධ්‍යාත්මයෙහි යම් කිසි තෘෂ්ණා කෙනෙක් වෙන් ද ඔවුන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා හැම කල්හි එළඹෙයි සිහි ඇති වැ භික්-මෙන්නේ යි.

921. තමා කෙරෙහි වූ හෝ (උපාධ්‍යායාදි) බාහිර පුද්ගලයකු කෙරෙහි වූ කුලීනකාදි ගුණයක් හෝ දත්තේ නම් එ කරුණෙන් මානය නොකරන්නේ ය බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් විසින් එ මානෝභ්‍යාසය නිබ්බුතිය යි නො කියනලද මැ යි.

- 922 සෙයොන න තෙන න මෙඤ්ඤයා
නිවෙයොන අථ වාපි සරිතො,
ඵුට්ඨො අනෙකරුපෙති
නාතුමානං විකසයා තිට්ඨො.
- 923 අජ්ඣක්ඛමෙව උපසමෙ
න අඤ්ඤතො භික්ඛු සන්තිමෙසයා,
අජ්ඣක්ඛා උපසන්තස්ස
නත්ති අත්තා¹ කුතො නිරත්තා² වා.
- 924 මජ්ඣෙ යථා සමුද්දස්ස
උච්චිතො ජායති ධීතො භොති,
ඵවං ධීතො අනෙජස්ස
උසස්සං භික්ඛු න කරෙයා කුභිඤ්ඤි.
- 925 අකිත්තධි විචචවකඛු
සක්ඛිධම්මං පරිස්සයවිනයං,
පටිපදං වදෙහි හදුනෙත
පාතිමොක්ඛං අථවාපි සමාධිං.
- 926 වකඛුභි තෙව ලොලස්ස
ගාමකථාය ආවරෙයා සොනං,
රසෙ ව නානුගිජ්ජකියා
න ව මමායෙථ කිඤ්ඤි ලොකස්මිං.
- 927 ඵසෙසන යද ඵුට්ඨස්ස
පරිද්දෙවං භික්ඛු න කරෙයා කුභිඤ්ඤි
භවං ව නාභිජජෙයා
භෙරවෙසු ව න සමපවෙධෙයා.
- 928 අනත්තමොපා පානානං
බාදනියානං අපොපි වස්ථානං,
ලභ්භා න සන්තිධිං කසිරා
න ව පරිත්තසෙ කාති අලභමානො.
- 929 ක්ඛාධි න පාදලොල¹ස්ස
විරමෙ කුසකුච්චො² නසමජ්ජයා,
අථ ආසනෙසු සයනෙසු
අසසද්දෙසු භික්ඛු විහරෙයා.

1. අතත.-මු1, 2
2. නිරතත.-මු1, 2

3. **කුකකුච්චි**.-මු. 1, 2

922 එ මානසෙන් මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි යි ද නිවයෙමි යි ද නැතහොත් සදාශයෙමි යි ද නොහඟනේ ය. කුලීනකාදි අනෙකස්වරූපයෙන් යුක්ත වූයේ තමා විකල්පනය කරමින් නො සිටුනේ යි.

923 මහණ, අධ්‍යාත්මයෙහි මැ රාශාදිය සන්තිද්‍රවත්තේ ය. සතිපට්ඨානාදිය හැර අන්‍ය වූ අශුද්ධිමාර්ගයෙන් ශාන්තිය නොසොයන්නේ ය. අධ්‍යාත්මයෙහි රාශාදිය සන්තිද්‍රුම මහණහට ආත්මදෘෂ්ටි නැත. උච්ඡේද දෘෂ්ටිය හෝ කොයින් වේ ද?

924 මහාසාගරයගේ (සාරදහසක් පමණ යොදුන් ඇති) මධ්‍යහංගයෙහි යම් සේ රළ නො හටගනී ද නිශ්චලව සිටියේ වේ ද, එසෙයින් ක්ෂිණාශ්‍රව මහණ තෙම අටලෝදහමින් නොසැලී සිටියේ තෘෂ්ණාරහිත වන්නේ ය. එ මහණ කිසිවෙකිහි ද උත්සද නොකරන්නේ ය.

925 අණාවරණ වූ පසැස් ඇති බුදුහු උපද්‍රවයන් දුරුකරන තමන් හට ප්‍රත්‍යක්ෂවූ ධර්මය වදළහ. පින්වතුන්වහන්ස, මුඛගේ සොදුරු වූ පිළිවෙත වදළ මැනව. වැලියු පාමොක් හා සමාධියත් වදළ මැනව.

926 ඇයින් (රූ දක්මට) නොමැ ලොල් වන්නේ ය. ග්‍රාම්‍ය (තිරස්චීන) කථායෙන් කන් වළඟන්නේ ය. මූලරසාදියෙහි ද නොගිපු වන්නේ ය. ලොමැ (රූපාදි) කිසිවක් (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි) මමනියෙන් නො ගන්නේ යි.

927 රොගස්පර්ශයෙන් යම් කලෙක්හි පහස්නා ලද වේ නම් මහණ කිසිවක් නිමිති කොට පරිදෙවනා නො කරන්නේ ය. කාමහවාදිය ද නො පතන්නේ ය. බිය දනවන අරමුණු නිමිති කොට ද නො සැලෙන්නේ යි.

928 තවද මහණ ආහාර-පානයත් හා බාද්‍යයත් සම්බන්ධ වූත් වස්ත්‍රයත් සම්බන්ධ වූත් (කිසිවක්) ලැබ සන්නිධිය (රැස්කිරීම) නොකරන්නේ ය. එ වස්තූන් නො ලබනුයේ නො ද තැවෙන්නේ යි.

929 ප්‍රථමාදී ධ්‍යාන වඩන්නේ පාද ලොලයෙක් නො වන්නේ ය. කුකුසින් දුරුවන්නේ ය. නොපමා වන්නේ ය. යලියු මහණ නිහඩ වූ සයනාසනයන්හි ද වාසය කරන්නේ යි.

- 930 නිදාං න බහුලිකරෙය්‍ය
ඡාගරිං භජෙය්‍ය ආනාපී,
තඤ්ඤා මායං භස්සං බිඬ්ඬං
මෙට්ඨනං විසජ්ජෙතෙ සවිභ්‍රසං.
- 931 ආට්ඨකං¹ සුපිනං ලක්ඛණං
නො විදෙතෙ අපොසි නක්ඛණං,
විරුතඤ්ඤා ගහකරණං
නික්ඛිලං මාමකො න සෙවෙය්‍ය.
- 932 නිදාය නසවෙධෙය්‍ය
න උත්තමෙය්‍ය පසංසිතො භික්ඛු,
ලොභං සහ මච්ඡරියෙන
කොධං පෙසුනියඤ්ඤා පත්‍රදෙය්‍ය.
- 933 කයවිකකයෙ න තිවෙධෙය්‍ය
උපවාදං භික්ඛු න කරෙය්‍ය කුභිඤ්ඤා,
ගාමෙ ච නාභිසජ්ජෙය්‍ය
ලාභකම්‍යා ජනං න ලපෙය්‍ය.
- 934 න ච කඤ්ඤා² සියා භික්ඛු
න ච වාචං පසුතං භාසෙය්‍ය,
පාගබ්භියං න සිකෙඛියා
කථං විග්ගාහිකං න කථෙය්‍ය.
- 935 මොසවජ්ජෙතෙ න නියොග්‍යථ³
සමපජානො සධානි න කසිරා,
අථ ජීවිතෙන පඤ්ඤාය
සීලබ්බතෙන නාඤ්ඤාමනීමඤ්ඤා.
- 936 සුත්වා රුසිතො⁴ බහුං වාචං
සමණානං පුට්ඨවචනානං,⁵
ඵරුසෙන තෙ න පටිවජ්ජා
න භි සනෙතා පටිසෙනිං කරොන්ති.

1. අට්ඨකං-මු

2. කඤ්ඤා-මු 1, 2

4. දුසිතො - පුනි

3. නියොග්‍ය-මු 1

5. සමණානං වා පුට්ඨවචනානං-මර්ඝ.

930 කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිදි බහුල නොකරන්නේ ය. නිදි වැරීම සෙවුනේ ය. තන්ද්‍රාව (අලසබව) මායා ය, භාසා ය, ක්‍රීඩා ය, විභූෂණ සහිත මෙවුන්දම් ය යන මොවුන් වෙසෙසින් දුරු කරන්නේ යි.

931 රත්තත්‍රයමාකේ මහණ අර්ථවනය මන්ත්‍ර ප්‍රයෝග හා ස්වඳන ශාස්ත්‍ර හා (මණිලක්ඛණාදි) ලක්ෂණ ශාස්ත්‍ර හා යළිත් නක්ෂත්‍රය හා නො යොදන්නේ ය. (මොග වාක්‍ය) විරූත ශාස්ත්‍ර ද ගර්භ කරණ ද චිකිත්සා ශාස්ත්‍රය ද නො සෙවුනේ යි.

932 මහණ නින්ද වචනයෙන් නො සැලෙන්නේ ය, පසස්නා ලද්දේ උඩඟු නොවන්නේ ය. මාත්සයාය සහිත ලෝභ හා ක්‍රෝධ හා පිසුනු බස් භාර පියන්නේ යි.

933 මහණ ක්‍රය-වික්‍රයෙහි නොසිටුනේ ය. (අභ්‍යන්තර-බාහිර) කිසිදු තැනෙකහි උපවාද නොකරවන්නේ ය. ගම්හි දු නො ලැගෙන්නේ ය. ලාභාභාවෙන් ජනයාහට ලපනය නො කරන්නේ යි.

934 මහණ ආත්ම වණ්නා ද නොකරන්නේ ය. සිවුපසය සඳහා ද යොදන ලද බසුදු නො කියන්නේ ය. බුහුට්ඨවිහි දු නො හික්මෙන්නේ ය, විග්‍රාහික කථා ද නො කියන්නේ යි.

935 සමාක්ප්‍රඥ ඇති මහණ මුසවා බිණීමෙහි නො යෙදෙන්නේ ය. කපටිකම් නො කරන්නේ ය. යළි දිවි පැවැත්මෙන් ප්‍රඥයෙන් හා ශීල මුතයෙන් අන්‍යයන් ඉක්මවා නො සිතන්නේ යි.

936 බැහැරි මහණුන්ගේ හෝ ක්ෂත්‍රියාදීන්ගේ අනිටු වූ බොහෝ බස් අසා ගැටුනේ රථබසින් ඔවුන්ට පෙරලා නො කියන්නේ ය. රාශාදි කෙලෙස් සන්තිදුටුවෝ ප්‍රතිපක්ෂ භාවය නො කෙරෙත් මැ යි.

937 එතඤ්ඤා ධර්ම මඤ්ඤාය
විචිතං භික්ඛු සද්දසනො සිසෙඛ,
සනඨිති නිබ්බුත්තං ඤාතො
සාසනෙ ගොතමස්ස නපුමප්පෙය්‍යා.

938 අභිභු භි සො අනභිභුතො
සකඨිධර්මං අනිතිභවදස්සි,¹
තස්මා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ
අසමනෙකා සද්ද නමස්සමනුසිසෙඛති.

තුළුකසුත්තං නිමිත්තං.

4-15

අත්තදණ්ඩ සුත්තං

939 අත්තදණ්ඩා භයං ජාතං ජනං පස්සප් මෙධගං²
සංවෙගං කිත්තධිස්සාමි යථා සංවිජිතං මයා.

940 එතද්ධාතං පච්ඡ දිස්වා මච්ඡ අප්පොදකෙ යථා,
අඤ්ඤාමඤ්ඤාභි ව්‍යාරුඥො දිස්වා මං භයමාපිසි.

941 සමත්තමසාරො ලොකො දිසා සබ්බා සමෙරිතා,
ඉච්ඡා භවනමත්තනො නාඤ්ඤාසිං අනොසිතං.

942 ඔසානෙනෙව ව්‍යාරුඥො දිස්වා මෙ අරතී අහු,
අපේඤ්ඤා සලලං අඤ්ඤාමිං දුඤ්ඤං භද්දනිසිතං.

943 යෙන සලලෙන ඔතිතෙණො දිසා සබ්බා විධාවති,
තමෙව සලලං අබ්බුය්‍යා න ධාවති න සිදති.

1. සකඨිධර්මමති නිභවදස්සි-මචයං.

2. මෙධගං-මු 1

937 මහණ තෙල දහම දැන අනිත්‍ය ලක්ෂණාදිය විමසමින් හැමකල්හි එළඹ සිටී සිහි ඇතියේ ත්‍රිවිධ ශික්ෂායෙහි හික්මෙන්නේ ය. රාහාදි කෙලෙසුන්ගේ සන්තිදීම නිවණැයි දැන ගෞතම බුද්ධ සාසනයෙහි පමා නොවන්නේ ය.

938 රූපාදිය මැඩැලූ එ බුදුහු (කෙලෙසුන් විසින්) නොමැඩුණාහු මෙසේ වී ලැබී නො තකනලද ආත්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ ධර්මය දුටු. සේක. එ හෙයින් මැ එ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ ශාසනයෙහි අප්‍රමත්ත වූයේ හැම කල්හි තුන්දෙරිත් බුදුන් වදිමින් ත්‍රිශික්ෂායෙහි හික්මෙන්නේ ය''යි (වදළ සේක)

තුවටක සූත්‍රය නිමි.

4 - 15

අතතදණ්ඩ සූත්‍රය

939 (කායාදි දුශ්චරිත සංඛ්‍යාත) ආත්මදණ්ඩය හේතු කොට ගෙන දිව්‍යධම්මික හෝ සාමුපරාධික වූ භය උපත. (එසේ වත්ම) ප්‍රතිපක්ෂ වූ තෙල කලහකාරී ජනයා බලවූ. මා විසින් (බොධිසත්ත්ව භූමියෙහිදී) යම් පරිදි තමා මැ තමහට සංවෙග දනවන ලද නම් එ පරිදි සංවෙගය පවසන්නෙමි.

940 දියත්තෙක මසුන් මෙන් තෘෂ්ණාදියෙන් සැලෙන සත්ත්වයා දක උනුත් හා පිළිමල්වුවත් දක බිය මා කරා පැමිණියේ යැ (මට බිය උපත.)

941 ලොකය (නිත්‍යකාදියෙන් තොර හෙයින්) භාත්පසින් නිසරුය. හැම දික්හු අනිච්චතාදියෙන් සැලුණාහ. (එහෙයින්) තමහට ත්‍රාණය පතනුයෙමි ජාතිජරාදියෙන් නොමැඩුණු ජාතක් තුදුවිමි.

942. යළි (යොවනාදීන්ගේ) අවසන්හි මැ (ජරාදිය සමග) ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ සත්ත්වයන් දක මට අරති ය උපත, අනතුරුව එ සත්ත්වයන් කෙරෙහි වූ දුකසේ දුක්කසුතු සිත ඇසුරු කළ රාහානුශයාදි (සජ්ජවිධ) ශල්‍යයන් දිවිමි.

943. රාහාදි යම් ශල්‍යයෙකින් විදුනා ලද සත්ත්ව (දුඤ්චිත්, පැදුන් දික් ආදී) හැම දිගට දිවේ නම් එ මැ ශල්‍යය උදුරාපියා හැම දිගට හා ගති ආදියට නො දිවෙයි. (වතුරොසයෙහින්) නො ගැලේ.

- 944 තප්පි සික්ඛානුගීයනී
යාති ලොකෙ ගථිතාති න තෙසු පසුතො සියා.
නිබ්බිජ්ඣ සබ්බසො කාමෙ
සිංහෙ නිබ්බාන මත්තනො.
- 945 සච්චො සියා අසග්ගෙතො අමායො ඊක්ඛපෙසුතො,
අකෙකාධනො ලොභපාපං චෙට්ඨිච්ඡං චිතරෙ මුනි.
- 946 නිඤ්ඤං තඤ්ඤං සහෙ ථිතං පමාදෙන න සංවසෙ,
අනිමානෙ න තිට්ඨෙය්‍ය භිබ්බානමනසො නරො.
- 947 මොසවජෙස්ස න නියොජ්ඣ රූපෙ සොභං න කුබ්බසෙ,
මානඤ්ඤි පරිජානෙය්‍ය සාහසා චිරතො චරෙ.
- 948 පුරාණං නාභිතඤ්ඤෙය්‍ය නවෙ බ්බංගං න කුබ්බසෙ,
භීයමානෙ න සොචෙය්‍ය ආකාසං න සිංහො සියා.
- 949 ගෙධං බ්‍රුමි මහොසොති ආජවං බ්‍රුමි ජසනං,
ආරම්මණං පකසනං කාමපඤ්ඤා දුරුඤ්ඤො.
- 950 සච්චො අවොක්කමම්¹ මුනි ඵලෙ කිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො,
සබ්බං සො² පටිතිස්සජ්ජ ස චෙ සනෙකාති වුට්ඨති.
- 951 සංචෙ විද්ධා ස චෙදගු ඤ්ඤා ධර්මං අනිසසිතො,
සම්මං සො ලොකෙ ඉරියානො න පිගෙති³ ධ කසුචි.

1. අවොක්කමං-නිදෙස

2. සබ්බසො-සත්‍ය

944. සත්ත්වලෝකයෙහි යම් පස් කම් ගුණ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔවුන් නිවීමේ කොට හඬා ගික්ෂාදී අනෙක ගික්ෂාවෝ උගන්නා ලැබෙත්. (නුවණැති කුලපුත්) එ පස්කම්ගුණයෙහි හෝ හඬා ගික්ෂාදියෙහි ප්‍රසූක්ත නො වන්නේ ය. වස්තුකාම කෙල්ලකාමයන් අතිත්‍යාදී දර්ශනයෙන් පිළිවිද තමාගේ කෙලෙස් පිරිනිවීමට හික්මෙන්නේ යි.

945. (නිවන් සඳහා හික්මෙන) මුනි තෙම සත්‍යයෙන් යුක්ත වන්නේ ය. ප්‍රාගල්භ්‍ය නැතිගේ වන්නේ ය. මායා නැතිගේ වන්නේ ය. ප්‍රභීණ කළ පෙපෙඟ්‍රා ඇත්තේ වන්නේ ය. ක්‍රොධ නො කරණ සුඵයේ ලොභ පාපය ද මාත්සය්‍යය ද ඉක්මවන්නේ යි.

946. නිවණෙහි නැමුනු සිත් ඇති සත්ත්ව තෙමේ (වේදනාදි-ස්කන්ධත්‍රය සංඛ්‍යාත නාම කායයාගේ අකම්මණ්‍ය භාවය (මිඤ්ඤ) - කායාලයා ය ද (විතතයාගේ අකර්මණ්‍යභාව සංඛ්‍යාත) චීතය ද මැඩු ලන්නේ ය. (ස්මෘති විප්‍රවාස සංඛ්‍යාත) ප්‍රමාදයෙන් නො වසන්නේ ය, අභිමානයෙහි නො සිටුවන්නේ යි.

947. මුසවායෙහි නො යෙදෙන්නේ ය. (භූතොපාදය හෙදහින්න) රූපස්කන්ධයෙහි සනා නො කරන්නේ ය. මානස ද ත්‍රිවිධ පරිඤ්ඤෙන් පිරිසිදු දන්නේ ය. රාශාදිහෙද ඇති සාහසවය්‍යාවෙන් වෙන් ව හැසිරෙන්නේ යි.

948. අතීත රූපාදී අරමුණට සතුටු නො වන්නේ ය. වර්තමාන රූපාදියෙහි දු රූපිය නො කරන්නේ ය, රූපාදී අරමුණු නැසෙත් ම ශෝක නො කරන්නේ ය. තෘණො සංඛ්‍යාත ආකාශ ය ද ඇසුරු කෙළේ නො වන්නේ යි.

949. (මම තෘණොව රූපාදියෙහි ගිජුවන හෙයින්) ගෙඩයයි ද මහ වතුරෙකැ යි ද කියමි. (අරමුණෙහි දිවෙන හෙයින්) ආප්වයෙකැ යි ද ජල්පනයෙකැ යි ද ආලම්බනයෙකැ යි ද ප්‍රකම්පනයෙකැ යි ද කියමි. තෙල කාමපඤ්ඤා දුරතික්‍රමණී ය වේ.

950. ක්ෂිණාසුව වූ මුනි තෙම සත්‍යයෙන් නො ඉක් මැ හිචන් තෙලෙහි සිටී. හෙ ඒකාන්තයෙන් සියලු ආයතනයන් දුරලා ශාන්ත වූයේ යයි කියනු ලැබේ.

951. සංස්කෘත ධර්මයන් අතිත්‍යාදී විසින් දැන තෘණො දෘවි-නි:ශ්‍රය රහිත හෙතෙම ඒකාන්තයෙන් පණ්ඩිත වූයේ වේයි. හෙතෙම වතුරමාර්ගඤ්ඤායට පැමිණියේ වේයි. හෙතෙම සත්ත්වලෝක යෙහි මොනොවට ඉරියවු පවත්වනුයේ මෙ ලොව කිසිවකුටත් තෘණො නො කෙරෙයි.

952 යොධ කාමෙ අවිච්ඡේදි සංඝො ලොකෙ දුරව්වයං,
න සො සොචති නාපෙක්ඛති ජිත්තසොනො අබ්භිනො.

953 යං පුබ්බෙ තං විසොසෙහි පච්ඡා තෙ මාහු කිංකරිතං,
මරෙකි වෙ තො ගහෙය්යි උපසන්නො වරියයි.

954 සබ්බසො නාමරූපස්මිං යස නත්ති මොගිතං,
අසනා ව සොචති ස වෙ ලොකෙ න ජියාති¹.

955 යස නත්ති ඉදං මෙති පරෙසං වාපි කිංකරිතං,
මමංසා සො අසංවිදා නත්ති මෙති න සොචති.

956 අනිච්ඡරි අනන්තරිකො අනෙපො සබ්බධි සමො,
තමානිසංසං පටුමි පුඤ්ඤො අවිකම්බිතං².

957 අනෙජසං විජානතො නත්ති කාවි නිසංඛිති,
විරතො සො විශාරදො බෙමං පසාති සබ්බධි.

958 න සමෙසු න ඔමෙසු න උසෙසු වදනෙ මුති,
සන්නො සො විතමෙව්ඡරො නාදෙති න නිරසාතිති.

අනුරූපකසුඤ්ඤානං නිමිතං.

1. ජියාති-මරණය.

2. අවිකම්බිතං-මුළු 1

952. මෙ සත්ත්වලෝකයෙහි යලෙක් වස්තුකාම කෙල්ලකාමයන් හා ඉක්මැවීමට දුෂ්කර වූ රාගාදී සංඛ්‍යා ද ඉක්මැවී ද සිදින ලද තෘණො-
සෞතස ඇති, රාගාදී බන්ධන නැති හේ ශොක නො කෙරෙයි නො
සිතයි.

953. අතීතයෙහි වූ සංස්කාරයන් ඇරැබූ උපදනා යම් කෙලෙස් වේ
නම්, එය වියළුව, අනාගතයෙහි වන සංස්කාරයන් ඇරැබූ උපදනා
රාගාදී කිඤ්ඤන තට නඟමක් වේවා, ඉදින් චරිතමානයෙහි රූපාදී
සංස්කාරයන් තෘණො දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ගන්නෙහි නම් උපශාන්ත වූ
හැසිරෙන්නෙහි.

954. යම් ක්ෂීණාසුචයකුට නාම-රූප දෙක නිමිති කොට තෘණො
දෘෂ්ටි මමකියෙක් නැද්ද, මමකිය නැති බැවින් ම ශොක නො
කෙරේ ද හෙතෙම එකානතයෙන් ලොවූ නො පිරිහේ.

955. යම් ක්ෂීණාසුචයකුට 'මෙ මාගේ යැ' යි හෝ වැලි අනුන්ගේ
යැ යි හෝ රාගාදී කිඤ්ඤනයෙක් නැත් ද, හෙතෙම තෘණොදෘෂ්ටි
මමකිය නො ලබනුයේ 'මට මෙය නැතැ'යි ශොක නො කෙරේ.

956. එ කෂීන නොවන සුදු පුද්ගලයා පුළුවස්නා ලද මම "(හෙ)
ඊර්ෂ්‍යා නැතියෙක, (රූපාදියෙහි) නො ගිජු වූයෙක, තෘණො රහිතයෙක
හැම තන්හි සම පැවැතුම් ඇත්තෙක" යන මෙ අනුසස් සතර කියමි.

957. තෘණො රහිත වූ සංස්කාරයන් දුඛාදී වශයෙන් දන්තනුට
(පුණ්‍යාභිසංස්කාරාදී) කිසි සංස්කාරයෙක් නැත. සංස්කාරයෙන් තොර වූ
හේ හැම තන්හි ක්ෂෙමය දක්නේ යි.

958. රහත් මුනි තෙම (මාන විසින් තමා) සම වූවන් කෙරෙහි ද
ලා නො කියයි. භීතයන් කෙරෙහි ලාත් නො කියයි. ශ්‍රේෂ්ඨයන්
කෙරෙහි ලාත් නො කියයි. සන්ත්‍රන් කෙලෙස් ඇති පහව ගිය
මසුරුමල ඇති, හෙතෙම රූපාදී කිසි ධර්මයක් නිත්‍ය, ශුභාදී විසින්
නො ගන්නේ ය. බැහැර ද නො කෙරේ යයි (මෙසේ බුදුහු වදළහ.)

අත්තදණ්ඩ සූත්‍රය නිමි.

සාරිපුත්ත සුත්තං

- 959 න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුබ්බෙ
නසුතො¹ උද කසුචි,
(ඉච්චායසො සාරිපුත්තො)
එවං වග්ගවදෙ සත්ථා
තුසිතා ගණිමාගතො.
- 960 සදෙවකස්ස ලොකස්ස යථා දිය්‍යති චක්ඛුමා,
සබ්බං තමං වීනොදෙක්ඛා එකොව රතීමජ්ඣගා.
- 961 තං බුද්ධං අසිතං තාදිං අකුභං ගණිමාගතං,
බහුතනම්ඨ² බඳ්ධානං අත්ථි පඤ්ඤාන ආගමං.
- 962 භික්ඛුනො විජිගුච්ඡතො හජතො රික්ඛමාසනං,
රුක්ඛමුලං සුසානං වා පබ්බතානං ඥායාසු වා.
- 963 උච්චාවචෙසු සයනෙසු කිවතො තත්ථ භෙරවා,
යෙහි භික්ඛු න වෙධෙය්‍ය නිගෙසායෙ සයනාසනෙ.
- 964 කත්ථි පරිස්සයා ලොකෙ ගච්ඡතො අගතං³ දිසං,
යෙ භික්ඛු අභිසංඝවෙ පනතම්ඨි සයනාසනෙ.
- 965 කතාස්ස වාසපථයො⁴ අසුස්ස කතාස්සස්ස ඉධ ගොචරා,
කානි සීලබ්බතානස්සු පභිතක්ඛස්ස භික්ඛුනො.

-
1. නසුතො-මු 2
 2. බහුතනම්ඨ-මජ්ඣ.
 3. අගතං-මු 2
 4. වාසපථයො-මජ්ඣ.

සාරිපුත්‍ර සූත්‍රය

959. (ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරනුවෝ මෙසේ වදළහ :) මෙසේ මිහිරි තෙපුල් ඇති තුසි දෙව ලොවින් සැව මවුකුසට පැමිණි, නො හොත් දෙවලොවින් නික්ම ගණ මැදට පැමිණි, හෝ රහත් ගණ මැදට පැමිණි නොහොත් රහතුන්ගේ ගණාවායා භාවයට පැමිණි ශායානු මෙයින් පෙර (මෙවන් පෙළහර ඇති වූ) මා විසින් නො දක්නා ලදහු වෙත් නොහොත් කිසිවක්හුගේ බසින් නො ද අසන ලදහු වෙත්.

960. පසැස් ඇති බුදුහු සදෙව ලොවට යම් සේ පැණෙත් නම්, මිනිස්තට ද එසේ මැ පැණෙත්. නොහොත් සදෙවක ලෝකයට අවිපරිත කොට පැණෙත් එකලා වූවාහු මැ (රාගාදී කෙලෙස් අදුරු දුරු කොට නෛෂ්ත්‍රමාදී) රතියට පැමිණි සේක.

961. මෙ සස්තෙහි ක්ෂත්‍රියාදී බොහෝ ශිෂ්‍යයන් අතුරෙන් අර්ථ වූ මම තෘෂණ-දෘෂ්ටි රහිත වූ ලාභාලාභාදියෙහි තාදී වූ කොහොත් වතින් තොර වූ ගණාවායා වූ සකස් පුරදෙරට වැඩි එ බුදුන් කරා ප්‍රශ්න හේතුයෙන් පැමිණියෙමි.

962. ජාති ආදියෙන් ප්‍රඥප්ත කරණ රුක්මුල හෝ සොහොන හෝ පර්වතයන් සම්බන්ධී ගුහාවන්හි හෝ පස්කම් ගුණෙන් විවික්ත වූ ආසනය පෙවුනා මහණහට—

963. මහණතෙම නිර්සෝෂ වූ සෙනස්තෙහි යම් ගෞරවයන් ගෙන් නොසැලේ නම්, එ කුසු මහන් සෙනසුන්හි කීපමණ ගෞරවයෝ වෙත් ද, එහි තාද කරණ භයානක අරමුණු වෙත්.

964. ප්‍රාන්ත ශයනාසනයෙහි වසන මහණ යම් උවදුරු කෙනකුන් මැඩ පවත්වාලන්නේ නම්, නො ගියවිරු අමාමහනිවන් දෙසට යන ඒ මහණහට ලොවැ එබඳු උපද්‍රවයෝ කොතෙක් වෙත් ද.

965. ප්‍රාරබ්ධ වියා ඇති ඒ මහණහට කෙබඳු වචනයෝ වෙත් ද? ඔහට මෙ ලෙ වහි කෙබඳු ගොවරයෝ වෙත් ද? ඔහට කෙබඳු වූ ශීලද්‍රව්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද?

966 කං සො සිකං සමාදය එකොදි නිපකො සතො,
කම්මාරො රජතසෙව නිඤ්ඤෙ මලමිත්තනො.

967 විජිඤ්ඤානසං යදිදං ඵාසු
(සාරිපුත්තානි හගවා)
රික්ඛාසනං සයනං සෙවනො වෙ,
සමොධිකාමසං යථානුධම්මං
තං තෙ පවික්ඛාමී යථා පජානං.

968 පඤ්ඤානං ධීරො භයානං න භාසෙ
භික්ඛු සද්ධා සප්පරියන්තවාරිං,¹
ඩංසාධිපාකානං සිරිංසපානං²
මනුසසථසානං චතුස්සදනං.

969 පරධම්මිකානම්භි න සත්තසෙය්‍ය
දිසවාපි තෙසං ඛණ්ණහරවානි,
අපාපරානි අභිසම්භවෙය්‍ය
පරිසසයානි කුසලානු උසී.

970 ආනඤ්ඤානසං චූදය චූදෙය්‍ය
සිතං අපුණ්ණං³ අධිවාසයෙය්‍ය,
සො තෙහි චූදෙය්‍ය ඛණ්ඩා අනොකො
වීරියං පරක්කමම දුලකං කරෙය්‍ය.

971 ථෙය්‍යං න කරෙය්‍ය⁴ න මුසා භණ්ණෙය්‍ය
මෙත්තාය ඵසෙස තසථාවරානි,
යද වීලක්ඛං මනසො විජ්ඣෙය්‍ය
කණ්ණසං පඤ්ඤානි විනොදෙය්‍ය.

972 කොධාතිමානසං වසං න ගච්ඡ
මුලම්භි තෙසං පටිබ්බෙය්‍ය නිවෙසි,
අප්පට්ඨං වා පන අප්පට්ඨං වා
අද්ධා භවතෙතා අභිසම්භවෙය්‍ය.

1. සප්පරියන්තවාරිං-මරය, මු 2

2. ධංසාධිපානං-මරය.

3. අපුණ්ණං-මරය.

අවිඤ්ඤානං-මු 2

4. න කාරෙ-මරය.

966. සමාහිත සිත් ඇති, ප්‍රඥවත් වූ ස්මෘතිමත් වූ ඵ මහණ තෙම කවර ශික්ෂාවක් සමාදන් වූ කඹුරකු ජාතරූපයාගේ මලහරණා සේ තමාගේ කෙලෙස් මල පිඹහැර පියන්නේ ද?

967. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: ශාරිපුත්‍රය, ජාතරූපයෙන් පිළිකුල් කරන්නා වූ ඵකාන්තයෙන් විවික්ත වූ ශ්‍යන්‍යාසනය සෙවන කරණ (සිවුමග නැණ නම් වූ) සමොධිය පනන්නා වූ මහණහට යම් බදු පහසු විහරණයෙක් වේ නම්, යම් බදු අනුධර්මයෙකුත් වේ නම්, නොපට ඵය ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දකුවකු සෙයින් පවසන්නෙමි.

968. ධීර වූ ස්මෘතිමත් වූ ශීලාදී සතර උපරිතයෙහි හැසිරෙන සුදු වූ මහණ ඇටමැස්සන් හා සෙසු මැස්සන්ට ද දීඬ ජාතීන්ට ද වොරාදි චක්‍රණ්‍ය ස්පර්ශයන්ට ද සිංහාදි සිවුපාවුන්ට ද යනාදි පක්‍ෂ-භීතීන්ට නොබානේ යි.

669. නො සහදුම් වූ බාහිරක ශාසනිකයන්ට ද නො බානේ ය, ඔවුන්ගේ බිය දනවන බොහෝ අරවුණු දක ද තැනි නො ගන්නේ ය. තවද කුශලධර්මානෙමි වූයේ අන් උවදුරු ද මැඩ පවත්වන්නේ යි.

970. රොගස්පර්ශයෙන් ද කුසගින්නෙන් ද පහස්නාලයුයේ ශීත හා අතප්‍රණය ඉවසන්නේ ය. හෙතෙම ඵ රොගාදිස්පර්ශයෙන් නොයෙක් අයුරින් පහස්නාලයුයේ අභිසංස්කාර සහගත විඤ්ඤායට හෝ දුශ්චරිතයට අවකාශ නො කරණුයේ චෛතසික වියාරම්භය දැඩි කොට කරන්නේ යි.

671. සොරකම් නො කරන්නේ ය. මුසවා නො කියන්නේ ය. තෘණය සහිත වූත් යථාවර වූත් (පාරක්ජන-ක්ෂීණාශ්‍රව) පුද්ගලයන් කෙරෙහි මෙන් දිත් පතුරුවන්නේ ය. යම් කලෙක්හි විභ්‍යාසයේ කැලැඹුනු බවක් දක්නේ නම් ඵය තෘණය වූ මාරයාගේ පක්ෂ යයි (සිතා) දුරුකරන්නේ යි.

972. ක්‍රෝධයාගේත් අතිමානසාගේත් වශයට නොයන්නේ ය. ඵ ක්‍රොධාතිමානසාගේ මූලය වූ අවිද්‍යාදිය ද උද්‍යාපියා සිටුනේ ය. යළිත් ද්‍රව්‍යවස්තු හා අප්‍රිය වස්තු හා මැඩලනුයේ ඵකාන්තයෙන් අභිභවනය ද කරන්නේ යි.

- 973 පඤ්ඤා පුරකඛවා කල්‍යාණපිති
විකල්පමහයා තානි පරිසයානි,
අරතී සහෙට් සයනමිහි පනෙන
චතුරො සහෙට් පරිදෙවධමෙම.
- 974 කිංසු අසිසාමී කුචං වා අසිසං
දුක්ඛං වත සෙසු කුචජ් සෙසං,
එතෙ විතකෙකි පරිදෙවනෙයො
විතයෙට් සෙසො අනිකෙතසාරි.
- 975 අත්තඤ්ඤා ලද්ධා වසනඤ්ඤා කාලෙ
මත්තං සො පඤ්ඤා ඉධ නොසනත්තං,
සොතෙසු අනෙතො යතවාරි ගාමෙ
රුසිකොපි වාවං එරුසං න චජජා.
- 976 ඔක්ඛිත්තචක්ඛු න ච පාදලොලො
ක්කානානුසුත්තො ඔසුජාගරසං,
උපෙට්ඨාරක්ඛ සමාහිතතො
තක්කා සයං කුක්කචචඤ්චපජ්ඤෙ.
- 977 චුදිතො වජ්ඣී යුතිමානිනඤ්ඤ
සමුග්ගවාදිසු ටිලං පභිඤ්ඤ,
වාචං පමුඤ්ඤා කුසලං නාතිවෙලං
ජනවාදධමොය න වෙනයෙයා.
- 978 අථාපරං පඤ්ඤරජානි ලොකෙ
යෙසං සතීමා විතයාය සිකෙඛ,
රුපෙසු සඤ්ඤසු අථො රසෙසු
ගණ්ඤසු එසංසු සහෙට් රාගං.
- 979 එතෙසු ධමමෙසු විනෙයා ජන්දං
හික්ඛු සතීමා සුචිත්තවිත්තො,
කාලෙන සො සමිමා ධමමං උරිවිමංසමානො
එකොදිභුතො විතනෙ තමං සොති.

සාරිපුත්තසුඛනං නිධධීතං.
අට්ඨකචගෙයා චතුසො.

තසසුඤ්ඤා:-

කාමගුහඨය දුට්ඨාව සුඤ්ඤා පරමා ජරා,
මෙත්තෙයො ච පසුරො ච මාගඤ්ඤි පුරාභෙදනං.
කල්‍යාණං දොච ව්‍යුහානි පුනරෙව නුචට්ඨකං
අත්තදණ්ඩං ථෙරසුත්තං ථෙරපඤ්ඤන සොළස,
තානි එතානි සුත්තානි සබ්බානං චිකිත්ථවග්ගිකානි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

973. කලපාණ වූ ප්‍රීතියෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රඥාව පෙරටු කොට ඒ ප්‍රකට වූත් ප්‍රතිවිප්‍රකත වූත් උපද්‍රවයන් යටපත් කර ප්‍රාන්ත ශයනාසනයෙහි අරතිය මැඩ පවත්වන්නේ ය. චතුර්විධ පරිදෙව ධර්මයන් අභිභවනය කරන්නේ යි.

974. කුමක් වළඳනෙමි ද? කොහි හෝ වළඳනෙමි ද? මේ රූ ඵකාන්තයෙන් දුකයේ ශයනය කෙළෙමි අද රූ කොහි හොවිමි ද? යන මේ වැලැපියයුතු වූ සතර විතර්කයන් පරිබොධ රහිත වැ හැසිරෙන සුදුසු ඔෂෙක්ෂ තෙමේ දුරු කරන්නේ යි.

975. මේ ශාසනයෙහි ඵ මහණ නිසි කල්හි පිණ්ඩපාත සඛ්ඛාත ආහාර ද වීථර සඛ්ඛාත වය්‍යාද ලැබ ඉතරෙතර ප්‍රත්‍යය සංකොෂය සදහා පටිඤ්ඤාණ පරිභොගයෙහි මාත්‍රය දන්නේ ය. හෙතෙම ඵ ප්‍රත්‍යයන්හි සංයත වික්ක ඇතියේ ගම්හි සංවරයෙන් යුක්ත වැ හැසිරෙන සුදුසු මෙරමා විසින් ගටනාලයේ නළුපු පරොස්සය නො කියන්නේ යි.

976. යටු බලා හෙලූ ඇස් ඇතියේ පාදලොලා නැතියේ උභය-ධ්‍යානයෙහි යෙදුනේ නිදි වැරීමෙන් යුක්ත වන්නේ ය. චතුර්ථ-ධ්‍යානොපෙක්ෂාව උපදවා එකභ වූ සිත් ඇතියේ කාමාදිවිතර්ක හා විතර්කාශ්‍රය ද කොකාත්‍යය ද සිදිනේ යි.

977. උපාධ්‍යායාදීන් විසින් වචනයෙන් වොදනා කරණ ලද්දේ සිහි ඇති වැ මැ එය සතුටින් පිළිගන්නේ ය. සමුම්පරුන් කෙරෙහි ගැටෙන සිත් ඇති බව (ත්‍රොධය) බිඳ පියන්නේ ය. නුවණින් උපදවන ලද තෙපුල් මැ බණන්නේ ය. කාලවෙලා ශීලවෙලා නො ඉක්මැ බණන්නේ ය. ජනයාගේ උපවාද කථායෙහි සිතිවිලි නුපදවන්නේ යි.

978. නැවත අනෙකක් ද කියමි. යම් රජස් කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ස්මෘතිමත් වූයේ හික්මෙන්නේ නම්, ලෝකයෙහි එබදු පක්ඛ රජස් කෙනෙක් වෙති: රූපාලම්බනයෙහි ද ශබ්ද ලම්බනයෙහි ද යළි රසාලම්බනයෙහි ද ගන්ධාලම්බනයෙහි ද ස්පර්ශාලම්බනයෙහි ද ජඤ්ජාණය මධනේ යි.

979. එළැඹ සිටි සිහි ඇති කෙලෙසුන් කෙරෙන් මොනොවට මිදුනු සිත් ඇති මහණ තෙම තෙල රූපාදි ධර්මයන් කෙරෙහි කාමච්ඡදය දුරු කරන්නේ ය. සුදුසු කාලයෙහි හෙතෙම සියලු සංස්කාරධර්මය අනිත්‍යාදි වශයෙන් මොනොවට විමසනුයේ එකභ වූ සිත් ඇතියේ මොනාදි හැම අකිකාරය න්‍යන්නේ" යි.

සාරිපුත්ත සූත්‍රය නිමි.

සතර වැනි අට්ඨකචගග යි.

එහි උද්දනය :

කාම සූත්‍ර ය, ඉහට්ඨක සූත්‍ර ය, දුට්ඨක සූත්‍ර ය, සුඤ්ඤක සූත්‍ර ය, පට්ඨක සූත්‍ර ය, ජරා සූත්‍ර ය, නිසංචේතොයා සූත්‍ර ය, පසුර සූත්‍ර ය, මාගන්ධිය සූත්‍ර ය, පුරාහෙද සූත්‍ර ය, කලහ විවාද සූත්‍ර ය, වූල විසුභ සූත්‍ර ය, මහාවිසුභ සූත්‍ර ය, තුවට්ඨක සූත්‍ර ය, අනන්දණ්ඩ සූත්‍ර ය, සාරිපුත්ත සූත්‍ර ය, දැයි තෙල සොළොස් සූත්‍රයෝ අෂ්ටක වර්ගයෙහි වෙති යි.

පාරායනවග්ගො

වක්ඛුගාරා

- 980 කොසලානං දුරා රණං ආගමා දක්ඛිණාපථං,
ආකිඤ්ඤාදං පඤ්ඤානො ඩ්වංගමණො මනතපාරගු.
- 981 සො අසාසකස්ස විසයෙ මුළුකස්ස සමාසනෙ,
වසි ගොධාවරිකුලෙ උඤ්ජන ව ඵලෙන ව.
- 982 තසෙව ව උපනික්ඛාය ගාමො ව විපුලො අනු,
තනො ජාතෙන ආයන මහායඤ්ඤමකසයි.
- 983 මහායඤ්ඤං යජිකාන පුන ජාවිසි අසුමං,
තස්මිං පති පච්චමගි අඤ්ඤා ආගඤ්ඤි ඩ්වංගමණො.
- 984 උගස්ථිපාදෙ තසිනො පඩකදනො රජසසිරො,
සො ව නං උපසඩ්ධම සතාති පඤ්ඤා යාවති.
- 985 තමෙනං බාවරි දිසා ආසනෙන භිමන්ති,
සුඛඤ්ඤා කුසලං පුඤ්ඤං ඉදං වචනෙබ්බවි.
- 986 යං ධො මමං දෙශාධමං සබ්බං විස්සජ්ජිතං මයා,
අනුජානාහි මෙ ඩ්වංගම නස්මිං පඤ්ඤා සතාති මෙ.
- 987 සථෙ මෙ යාවමානස්ස හවං නානුපදස්සති,
සත්තමෙ දිවසෙ තුය්හං මුද්ධා ඵලතු සත්තධා.
- 988 අභිසංඛාරිකා කුහකො හෙරවං සො අකිත්ති,
තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා බාවරි දුක්ඛිනො අනු.
- 989 උසුස්සති අනාභාරො සෙකසලසමපටිනො,
අපොපි ඵවං වික්ඛස්ස ක්කානෙ න රමති මනො.
- 990 උත්තං දුක්ඛිතං දිසා දෙවතා අත්තාමිති,
බාවරිං උපසඩ්ධම ඉදං වචනෙබ්බවි.

පාරායන වගීය

වසතුගාථා

980. වේදමන්ත්‍රයෙහි කෙළ පැමිණි (බාවරි) බ්‍රාහ්මණ අකිංකුන-
භාවය (පරිග්‍රහොපකරණ විවේකය) පනත්තේ කොසොල් රට රමා වූ
(සැවැත්) නුවරින් නික්ම දක්ෂිණාපථයට ගියේ ය.

981. එ බමුණු අස්සක රජුගේ ද මුලක රජුගේ දැයි දෙරජුන්ගේ
රාජ්‍යයන් අසල හෙවත් දෙරට අතර ගොදවරි නදී තීරයෙහි වූ අසු-
යෙක්හි කෙණෙයි අහරින් ද වනමුල එලාභාරයෙන්ද යැපෙමින් විසි ය.

982. ඒ ගොදවරි නදීතීරය මැ (නොහොත් එබාවරි තවුස් මැ) නියා
මහත් වූ ගමෙක් ද විය. හේ එගමින් උපන් කරවුවරින් මහායාගයක්
(මහදනක්) කෙළේ ය.

983. හේ මහදන් දී යළි අසුපවට පිවිසියේ ය. ඔහු එහි පිවිසගත්
කල්හි අන් බමුණෙක් එහි ආයේ යැ.

984. ගමන්හි ගැටුනු පා ඇති පිපාසිත වූ මල බැඳි දන් ඇති, දුහිලි-
යෙන් වැකුණු හිස් ඇති එබමුණාත් ඔහු කරා එළැඹූ රන්මිල පන්සියක්
යැදී යැ.

985. බාවරි තවුස් ඔහු දෑක අස්නෙන් පැවරියැ. සුට ද නිරෝ බව ද
විචාළේ යැ. මෙ බස් ද කී යැ.

986. මා සතු යම් දෙයධර්මයෙක් වී නම්, එ හැම මා විසින් දනවුබ-
යෙහි දෙන ලදී. බමුණ ම බස් හඳහව රන්මිල පන්සියෙක් නැත.

987. ඉදින් හවත් යදනා මට නොදෙන්නේ නම්, අදින් සත්වන
දවස්හි තා හිස් සත්කඩ වැ පැළේවා.

988. ඒ කුහක බමුණු කොහොත්වත් සකස් කොට බිය දනවන
තෙළුල් කී යැ. ඔහුගේ එවදන් අසා බාවරි දෙමනස් ඇතියේ වී යැ.

989. හේ සෝහුලින් විදුනාලයුයේ කිරාහැර වැ වියැළෙයි. තවද
මෙ බදු සිත් ඇති ඔහුගේ සිත ධ්‍යානයෙහි නො ඇලෙයි.

990. එ අරමිහි අරක්ගත් වැඩ කැමැති එක්තරා දේවතාවක් බියපත්,
වූ දුකට පැමිණි බාවරි බමුණු කරා එළැඹූ මෙවදන් කීවූය.

- 991 න සො මුද්ධං පඤ්ඤානං කුහකො සො ධනස්සිකො,
මුද්ධානි මුද්ධාපානෙ වා ඤාණං තස්ස න විජ්ජති.
- 992 භොති වරහි ජානාති තං මෙ අකුසානි පුළුච්ඡිතා,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතකුණි තං සුභොම වට්ඨා තච.
- 993 අහං පෙතං න ජානාමි ඤාණං එස්ස න විජ්ජති,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතෙ වා ජිනානං භෙස්ස¹ දස්සනං.
- 994 අථ ඛො වරහි ජානාති අකුසානි පුළුච්ඡිතා² මණ්ඩලෙ,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතකුණි තං මෙ අකුසානි දෙවතෙ.
- 995 පුරා කපිලවත්ථුමා නිකුසානො ලොකනායකො,
අපථෙ වා ඔකකාකරාජස්ස සක්ඛපුත්තො පහඤ්ඤායො.
- 996 සො හි බ්‍රාහ්මණ සමබ්බුද්ධො සබ්බධම්මානපාරගු,
සබ්බාහිඤ්ඤාබලපුත්තො සබ්බධම්මෙස්ස චිත්තමා.
ස්වකමමකුසානපුත්තො විමුත්තො උපධිකුසායා.
- 997 බුද්ධො සො හගවා ලොකෙ ධම්මං දෙසෙති චක්ඛුමා,
තං සුභං ගන්තාන පුළුච්ඡිතා සො තෙ තං ව්‍යාකරිස්සති.
- 998 සමබ්බුද්ධානි වට්ඨා සුභා උදග්ගො බාවරි අහු,
සොකස්ස තත්තකො ආසි පිතිස්ස විපුලං ලග්ගි.
- 999 සො බාවරි අත්තමනො උදග්ගො
තං දෙවතං පුළුච්ඡිති වෙදජානො,
කතමමහි ගාමෙ නිගමෙහි වා පන
කතමමහි වා ජනපදෙ ලොකනායො.
යස්ස ගන්තානමසෙමු සමබ්බුද්ධං දිප්පුත්තමං.
- 1000 සාවකස්ස කොසලමඤ්ඤෙර ජිනා
පහුතපඤ්ඤා වරහරිතමධිසො,
සො සක්ඛපුත්තො විධුරො අනාසවො
මුද්ධාධිපාතස්ස වීදු නරාසගො.
- 1001 තතො ආමනනං සිසෙ බ්‍රාහ්මණ මත්තපාරගෙ,
එථ මාණවා අකුසානං සුභොම වට්ඨා මම.

1. මුද්ධං මුද්ධාධිපාතෙ ව ජිනානං භෙස්ස-මු1 ස්ථා ෦෦෩

2. පථවි-මණ.

991. හේ මුද්‍රාන් (හිය) නො දන්නේ ය. හේ ධන කැමැති කුහකයෙක. මුද්‍රානෙහි හෝ මුද්‍රාන් පැළමෙහි නුවණෙක් ඔහුට නැති.

992. ඉදින් හවති මුද්‍රානුද මුද්‍රාන් පැළමුද්‍ර දැනී නම් මා විසින් පුළුස්සා ලද්දී එය මට කියව. තිගේ එ වචනය අසමහ.

993. තෙල කරුණ මම ද නොදන්නේ. මට මෙකරුණ කෙරෙහි ඥාන යෙක් නැත. මුද්‍රානුද මුද්‍රාන් පැළමුද්‍ර යන මෙය ජිනයන්ගේ මැ දැනියෙකි.

994. එසේ වත් මැ මෙ පොළොව මඩුලුයෙහි කවරෙක් නම්, මුද්‍රාන් හා මුද්‍රාන් පැළම හා දන්නේ ද? දේවතායෙහි, එය මට කියව.

995. පෙර කිබුල්වත් දුරින් හික්මැ ගිය ලොකනායක වූ ඔක්කාක රජ පරපුරෙහි වූ ලොව හෙළි කරණ ශාක්‍යපුත්‍රයෙක් වේ ද,

996. බ්‍රාහ්මණය, හේ සම්බුද්ධ මැ යි. හැම ධර්මයන්ගේ පරතෙරට ගියේයැ, සියලු අභිඤ්ඤායනට පැමිණියේ යැ. සියලු ධර්මයන්හි නුවණැස් ඇතිවේ යැ, හැම කර්මයන්ගේ ක්ෂයට පැමිණියේ ය. උප ධික්‍ෂාය සම්බ්‍යාස නිර්වණාලම්බනයෙහි (හවිච්ඡික්කියෙන්) මිදුනේ යැ.

997. පසැස් ඇති ඒ භාග්‍යවත් බුදුරජ ලොවිහි දහම් දෙසයි. මුඛ උන්වහන්සේ කරා ගොස් විචාරන්නැ, හේ මුඛට හෙළි කරන්නේ ය.

998. 'සම්බුද්ධ' යන වචනය අයා බාවරි ඔද වැඩිසිත් ඇත්තේ විය. ඔහුගේ ශොකය තුනී විය. විපුල ප්‍රීතිය ද ලැබීය.

999. සතුටු සිත් ඇති ඒ බාවරි තෙම ඔදවැඩි සිතැතියේ උපන් සොමනස් ඇත්තේ 'යම් තැනකට ගොස් දථිපදෙත්තම වූ එ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර කරමෝ නම්, ඒ ලොකනාථයෝ කවර නම් ගමෙක්හි හෝ යළි කිනම් නියම් ගමෙක්හි හෝ දනවටෙක හෝ වසනසේක්ද? යි එ දෙවියා පිළිවිසි.

1000. පස්මරුන් දිනු, මහාප්‍රාඥ වූ, උත්තම විපුල ප්‍රඥ ඇති, අප්‍රතිම වූ, අනාසුච වූ මුද්‍රාන් පැළම දන්නා, නරඥෙස්ස වූ එ ශාක්‍යපුත්‍රයන් වහන්සේ කෝශල පනපදයෙහි සැවැත්නුවර වසනසේක.

1001. එක්කි බාවරි බමුණු වෙදමන්ත්‍රයෙහි පරතෙරපත් අතැවැස්සන් ඇමති යැ. මාණවයෙහි, එව මම තොපට කියනෙමි, එ මාගේ වචනය අසව,

- 1002 යසෙසං සුඤ්ඤානං ලොකෙ පාදාභාවො අභිඤ්ඤාසො,
ස්වාභාවං ලොකමිති උපනෙතො සම්බුද්ධො ඉති වික්ෂිතො
ධිසං ගතොති සාවස්ථිං පසංවොදි පසුක්කමං.
- 1003 කථං වරහි ජානෙමු දිස්වා බුද්ධොති බ්‍රාහ්මණ,
අජානනං නො පමුඤ්ඤි යථා ජානෙමු තං මයං.
- 1004 ආගතානි හි මනෙසු මහාපුරිසලක්ඛණා,
අමකතිංසානි¹ ච ව්‍යාඛ්‍යාතා සමන්තා අනුපුබ්බසො.
- 1005 යසෙසෙන භොනති ගතෙසු මහාපුරිසලක්ඛණා,
දුට්ඨව්‍යා² තස්ස ගතියො තතියා හි න විජජති.
- 1006 සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති³ විජෙය්‍ය පඨවිං ඉමං.
අදර්ශකත අසඤ්ඤාන ධම්මෙන මනුසාසානි.
- 1007 සචෙ ච සො පබ්බජති අගාරා අනගාරියං,
විවික්ඛතජ්ජෙද්දං⁴ සම්බුද්ධො අරහා භවති අනුක්කරො.
- 1008 ජාතිං ගොතාඤ්ඤා ලක්ඛණං මනෙහ සිසෙහ පුතාපරෙ,
මුඤ්ඤා මුඤ්ඤාධිපාතඤ්ඤා මනසායෙව පුට්ඨරං.
- 1009 අනාවරණදස්සාවි යදි බුද්ධො භවිස්සති,
මනසා පුට්ඨතෙ පඤ්ඤා වාචාය විස්සරෙස්සති.
- 1010 බාවරිස්ස වචො සුඤ්ඤා සිසො සොළස බ්‍රාහ්මණා,
අජිතො තිස්සමෙකෙය්‍යො පුණ්ණකො අථ මෙකගු.
- 1011 ධොතකො උපසිච්චො ච නරෙද්ද ආරං තෙමකො,
තොදෙය්‍යකස්සා දුග්ගො ජතුකණ්ණි ච පණ්ඩිතො
- 1012 හද්දාච්චිධො උදෙයො ච පොසාලො වාපි බ්‍රාහ්මණා,
මොසරාජා ච මෙධාවි පිබ්බියො ච මහාඉසී.
- 1013 පචෙවකගණිනො සබ්බෙ සබ්බලොකස්ස විඤ්ඤා,
ඤ්ඤාධි ඤ්ඤානරතා ධීරා පුබ්බවාසනවාසිතා.
- 1014 බාවරිං අභිවාදෙතො කතො ච නං පදකණ්ණි,
ජවාජිතධරා සබ්බෙ පක්කාමුං උක්කරාමුතා.

1. අමකතිංසා ච - මු
දෙවසෙව - මජ්ඣ.

3. ආවසති - මජ්ඣ.
4. විවික්ඛතජ්ජෙද්දං - මජ්ඣ.

1002 ලොකයෙහි යම්කිසිවක් තෙල එක්වත් උපත දුලබ වේ නම්, 'යම්බුඬ'යහයි විශ්‍රාත වූ ඔබ දැන් ලොවිහි උපන්න. වහා සැවතට ගොස් එ දේපදෙක්තමයා දකුව.

1003 බ්‍රාහ්මණයෙහි, උන්වහන්සේ දක 'මේ බුදුහ' යි කියෙයින් දැනුම්. අපි ඔවුන් යම්සේ දකහෙන්නමෝ නම්, නොදන්නා අපට එ සෙයින් කිව මැනවැයි (කිහ.)

1004. පිළිවෙළින් විස්තර කරණ ලද පරිපූර්ණ වූ දෙකිය මහපුරිය ලකුණු වේදයෙහි ආයේ ය.

1005. යම් පුරුෂයකු ගේ ශරීරාච්ඡවයන්හි තෙල මහපුරිය ලකුණු වෙත් නම්, ඔහුට දෙගතිසෙක් මැ එයි. තෙවැන්නෙක් නො වේ.

1006. ඉදින් හේ ගිහිගෙහි වෙසේ නම්, නො දඩින්, නො සැකින් මේ පොළොව දිනා දහැමින් අනුසස්තේ යැ. (සක්චිති රජ වෙයි.)

1007 තවද ඉදින් හේ ගිහිගෙයින් නික්මැ සසුන් වදි නම්, පෙරළ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇත්තේ අර්හත් අනුත්තර සමාක් යම්බුද්ධ වෙයි.

1008. (තෙපි මාගේ) පාතිය ද් ගොත්‍රය දු ලක්ෂණ දු උගත් වෙදය දු සිසුනු දු යළිත් අනා වූ මුදුනු දු මුදුන් පැළිමුදු සිතින් මැ පුළුවස්ව.

1009. ඉදින් හේ අනාවරණ ඥානදර්ශන ඇති බුදු වේ නම්, නොප සිතින් පුළුවන් පැන වටනයෙන් විසඳන්නේ යි.

1010-12 බාවර්ඛමුණු හේ බස් අසා අජිත ය, ජිස්සමෙත්තෙයා ය, පුණණක ය, යළි මෙත්තභූ ය, ධොතක ය, උපදිව ය, නන්ද ය, යළි හෙමක ය, තොදෙයා කර්ප යන දෙදෙනා, පණ්ඩිත වූ ජතුකණ්ණි ය, හද්‍රායුධ ය, උදය යැ, පොසාල බමුණු යැ ප්‍රාඥ වූ මොසරාජ ය, මහර්ෂි පිඩ්ගිය යැ යන සොළොස් බමුණු අතවැසියෝ-

1013 හැම දෙන වෙන වෙන ගිණගණයා ඇති වැ හැම ලොව පළට වුවානු ධ්‍යාන කරන්නානු ධ්‍යානයෙහි නිරත වුවානු ධෘතියම්පන්න වුවානු පූර්ව පුණ්‍යවාසනා ගුණයෙන් වාසිත සිත් ඇත්තානු.

1014 බාවර්හු වැද මහු පැදකුණු ද කොට සියල්ලෝ දළමඩුපු අඳුන් දිවියම් දරන්නානු උතුරු දෙසට මුහුණ ලා ගියහ.

- 1015 මුද්‍රකසා පතිට්ඨානං පුරිමං මාහිසාසනිං¹ තද,
උජ්ජන්තිඤ්ඤාපි ගොනඤ්ඤං වේදිසං වනයඤ්ඤං.
- 1016 කොසමබ්බං වාපි සාකෙතං සාවස්ථිඤ්ඤා පුරුහතමං,
සෙනව්‍යං² කපිලං වජ්ඣං කුසිනාරඤ්ඤා මජ්ඣරං.
- 1017 පාවඤ්ඤා භොගනගරං වෙසාලිං මාගධං දුරං,
පාසාණකං චේතියඤ්ඤා රමණීයං මනොරමං.
- 1018 තසිතො වුද්ධං සීතං මහාලාභංව වාණිජො,
ජායං සච්චාභිතකොච තුරිතා පබ්බතමාරුහුං.
- 1019 භගවා තමහි සමයෙ භික්ඛුසංඝපුරකකාමො,
භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති සීභොව නදති වනො.
- 1020 අජිතො අද්දස සමබුද්ධං සතරංසිව්³ භානුමං,
වජ්ඣං යථා පණ්ණරසෙ පරිපුරිං උපාගතං.
- 1021 අථස්ස ගතො දිස්වාන පරිපුරඤ්ඤා ව්‍යඤ්ඤානං,
එකමන්තං ධීතො හට්ඨො මනොපඤ්ඤා අපුච්ඡරං.
- 1022 ආදියා ජමනං බ්‍රාහ්මී ගොතං බ්‍රාහ්මී සලකකණං,
මත්තෙස්ස පාරමිං බ්‍රාහ්මී කති වාචෙති බ්‍රාහ්මණො.
- 1023 විසංවසාසනං ආයු සො ව ගොතොන බාවරි,
තිණසා⁴ ලකකණා ගතො තිණණං වේදන පාරගු.
- 1024 ලකකණං ඉතිතාසෙව සනිසණවුසකෙටුහෙ,
පඤ්ඤා සතානි වාචෙති සධම්මෙ පාරමිං ගතො.
- 1025 ලකකණානං පච්චයං බාවරියා නරුහතම,
තණ්හවජ්ජිද්⁵ පකාසෙහි මා නො කංඛාසිතං අහු.

1. පුරිමාහිසාසනිං - මජ්ඣං පුරං මාහිසාසනිං - සායා

2. සෙනව්‍යං - මජ්ඣං.

3. වසරංසිව - සි.

4. තිණසා - මජ්ඣං.

5. කංඛවජ්ජිද් - මජ්ඣං.

1015. මූලක ජනපදයට අයත් පතිවර්ධන නගරයට ද මාහිස්සනී නම් පළමු නගරයට ද උජ්ජේනී නගරයට ද එසේම ගොනද්ධ (ගොඩ) පුරයට ද, වෙදිස නගරයට ද වල්සාවතට ද,

1016 කොසාමු නුවරට ද වැලිත් සාකේත නගරයට ද උතුම් සැවැත් නුවරට ද සෙතව්‍ය නගරයට ද කපිලවස්තු පුරයට ද කුසිනාරා-
නගරයට ද,

1017 පාවා නගරයට ද හොගනගරයට ද විසල් පුරට ද මගධරට අගනුවර වූ රාජගහ නගරයට ද සිත්තලු මනරම් වූ පහණසැවෙහෙරට ද,

1018 පවස් ඇතියකු සිහිල් දියකට මෙන් වෙණෙදක් හු මහත් ලාභය කට මෙන් ගිමිත් තැවුනක් හු සෙවණකට මෙන් උපත් සොදිනස් ඇත්තාහු පර්වතයට නැංගාහ.

1019 එ සමයෙහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේත් ඛික්ඛුන් විසින් පෙරටු කරණ ලද සේක් වෙනෙහි සිහරදකු නද කරන්නා සේ භික්ෂූන්ට දහම් දෙසන සේක.

1020 අජිතමාණව සිය ගණන් රැස් ඇති හිරුසෙයින් පණුරැසි පොහෝ දිනෙහි දිළියෙන සොළොස් කලායෙන් පිරි සඳ සෙයින් සම්බුදුන් දිවි.

1021 එක්බිති උන්වහන්සේගේ සිරුරෙහි පිරිපුන් මහපුරිස් ලකුණු දක සතුටු වූයේ එකත්පස් වැ සිටියේ මනසින් පැන පුළුවන්.

1022 අප ඇදුරුන් ඇරැබූ ජාතිය (වයස්) කිව මැනැවැ පුරිස් ලකුණු සහිත කොට ගොත් ද කියනු මැනැවැ, වේදයන්හි නිමාවට පැමිණීම ද කිව මැනවැ, එ බවුණු කෙනෙක් අතවැස්සන් හදරවාද? යි (විවාළේ ය)

1023. (නොපගේ ඇදුරු) වයසින් එක්සියවිසි හැවිරිදි වෙයි. හෙ ද ගොත්‍ර විසින් බාවරි (ප්‍රාවරි) නම් වේ, ඔහුගේ සිරුරෙහි මහපුරිස් ලකුණු තුනෙකි. ත්‍රිවෙදයෙහි පරතෙරට ගියේ ය.

1024. (මහාපුරුෂ) ලක්ෂණයෙහි ද නිසණ්ඩු සහිත කෙටුහ ශාස්ත්‍ර සහිත, ඉතිහාසයෙහි ද සාධකය මුත්තමණ ධර්මයෙහි ද පරතෙරට ගියේ අතැවැස්සන් පත්සියයක් හදරව යි.

1025 තෘෂ්ණාව සිදු වූ නරොත්තමයෙහි, බාවරි බවුණුගේ පුරුෂ ලක්ෂණයන් පිළිබඳ විස්කරය පවසන්නැ. අපට නහමක් සැක වේවා: (සිහිත් පුළුවන්)

- 1026 මුඛං ජිවහාය ඡාදෙති උණණසා හමුකතතරෙ,
කොසොහිතං වජ්ජග්ගං එච් ජානාහි මාණව.
- 1027 පුට්ඨං හි කිංකරී අසුණතො සුභා පඤ්ඤා වියාකතෙ,
විවිදෙතති ජනො සබ්බො වෙදජාතො කතඤ්ඤි.
- 1028 කො නු දෙවෙ ව බ්‍රහ්මා වා ඉතෙඤ වාපි සුපමපති,
මනසා පුඤ්ඤෙ පඤ්ඤා තමෙනං පටිභාසති.
- 1029 මුඛං මුඛාධිපාතඤ්ඤි බාවරි පරිපුට්ඨති,
තං ව්‍යාකරොහි භගවා කඛං විනය නො ඉසෙ.
- 1030 අවිජ්ජා මුඛාති ජානාහි විජ්ජා මුඛාධිපාතිනී,
සද්ධා සතිසමාධිහි ජන්දවිරියෙන සංයුතා.
- 1031 තතො වෙදෙන මහතා සත්මහිත්වාන මාණවො,
එකංසං අජිනං කතා පාදෙසු සිරසා පති.
- 1032 බාවරි බ්‍රාහ්මණො භොතො සහසිරසාහි මාරිස,
උදග්ගවිතො සුමනො පාදෙ වන්ති වක්ඛම.
- 1033 සුචිතො බාවරි භොතු සහසිරසාහි බ්‍රාහ්මණො,
කුඤ්ඤාපි සුඛිතො භොහි වීරං ජීවාහි මාණව.
- 1034 බාවරිසා ව කුයහං වා සබ්බසං සබ්බසංසයං,
කතාවකාසා පුට්ඨවෙහා යං කිංකරී මහසිට්ඨථ.
- 1035 සමබ්බුද්ධෙන කතොකායො නිසිදිත්වාන පඤ්ඤි,
අජිතො පටමං පඤ්ඤං තස්මි පුඤ්ඤි කථාගතං.

වජ්ඣගාරා නිව්ඤ්ඤා.

1026. මාණවය, හේ (තමා) දිවින් මුඛ වසයි. උහුගේ දෙබැම අතුරෙහි උණුලොම් වෙයි. වස්ත්‍රගුණය කොෂාවහිත වේ. මේ කරුණ මේ සේ ද නැ යි (වදළහ.)

1027. හැම ජන තෙමේ, පුළුවස්නා කිසිදු පැනයක් නො අසනුයේ වියැදු පැන අසා උපන් සොම්නස් ඇත්තේ බඳැදිලි වැ ලෙසේ සිතයි.

1028. කවර නම් දෙවියෙක් හෝ බලෙන් හෝ සුළුමිපති වූ ඉන්ද්‍ර හෝ සිතීන් විවාළ පැන වියදා ද? (ඔවුනතුරෙන්) කවරක්හට තෙල පැන වැටහේ දැ යි

1029. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, බාවරි බමුණුතෙම මුදුනුදු මුදුන් පැළමුදු පුළුවයි. එය වියදන්නැ. සෘෂිත් වහන්ස, අපගේ සැකය දුර්ලන්නැ යි.

1030. අවිද්‍යාව (සසර භිස්වන බැවින්) මුදුනැ, ශ්‍රද්ධා, ස්මෘති, සමාධි ඡන්ද, වියඞ් යන මොවුන් හා සමග යෙදුනු (අර්හන්මාර්ග) විද්‍යාව මුදුන් පළනයි දනැයි.

1031. එක්බිති අරිතමාණව මහත් ප්‍රීතියෙන් සංස්කර්ම වැ අයුන් දිවි සම් එකස් කොටලා (බුදුන්) පෘථිවි භිස්කර්ම වැද වැටිනි.

1032. “නිද්‍යානන් වහන්ස, පසැදුන් වහන්ස, බාවරි බ්‍රාහ්මණ ඔඳ වැඩි සිතැති වැ, සොම්නස් වැ හවත්නුගේ පා වදනේ ය’යි.

1033. බාවරි බමුණු අතැවැසියන් හා සමග සුවසක් වේවා, මාණවය, කො ද සුවසත් වෙයි, හැරදෙයි, (වදළෝ)

1034. තෙපි කළ අවකාශ ඇතියවු, යමක් පුළුවස්නට සිතීන් කැමැතියවු නම්, බාවරිනුගේ වේවයි, කොප හැමගේ දෙව යි, එ හැම සංගය පුළුවස්වයි (වදළසේක)

1035. සම්බුදුන් විසින් කළ අවකාශ ඇති අරිතමාණව බඳැදිලි වැ හිඳ එහි පළමු පැන බුදුන් පිළිවිත්.

වස්තු ගාරා නිමි.

අප්පික සුතතං¹

- 1036 කෙනසු නිවුනො ලොකො(ඉව්වා යසො අප්පිකො)
කෙනසු නප්පකාසනී,
කිසසාහිලෙපනං බුසි කිසු තසං මහබ්බයං.
- 1037 අවිජ්ජාය නිවුනො ලොකො (අප්පිකානි භගවා.)
වේවිච්ඡා පමාද නප්පකාසනී,
ජසාහිලෙපනං බුමි දුක්ඛමයං මහබ්බයං.
- 1038 සවනති සබ්බධි සොනා (ඉව්වා යසො අප්පිකො)
සොනානං කිං නිවාරණං.
සොනානං සංවරං බුහි කෙන සොනා පිට්ඨරො²
- 1039 යාති සොනාති ලොකස්මිං (අප්පිකානි භගවා)
සති තෙසං නිවාරණං,
සොනානං සංවරං බුමි පඤ්ඤායෙන පිට්ඨරො²
- 1040 පඤ්ඤා වෙව සති වෙව (ඉව්වායසො අප්පිකො.)
නාමරූපඤ්ඤා මාරිසං,
එතං මෙ පුට්ඨො පබ්බුහි කඤ්ඤං උපරුඤ්ඤති
- 1041 යමෙනං පඤ්ඤං අපුඤ්ඤි අප්පිකං තං වදමි තෙ,
යසං නාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුඤ්ඤති,
විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන එකෙනං උපරුඤ්ඤති.
- 1042 යෙ ව සංඛ්ඛාතධම්මො යෙ යෙ ව සෙඛා පුද්ධ ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පබ්බුහි මාරිසං.
- 1043 කාමෙසු නාහිගිලේඛයා මනසා භාවිලො සියා,
කුසලො සබ්බධම්මානං සනො හිතං පට්ඨප්පෙති.

1. අප්පිකසුතතං පට්ඨමං.³

-
1. අප්පිකාණව පුට්ඨා - ම. ඡ. සං.
2. පිට්ඨරො - ම. ඡ. සං.
3. අප්පිකාණව පුට්ඨා ම. ඡ. සං.

අප්‍රකාශන පාඨය

1035. (ආයුෂ්මත් අප්‍රකාශන මෙය පිළිවිත්:) ලෝවැසි තෙම කීමෙකින් හිවෘත (වැසුනේ) ද? කවර හෙයින් නො පැහැණේ ද? ඔහුට කීමෙක් අභිලෙපන (ලහවු) වේ'යයි වදාරණයේක් ද? කීමෙක් ඔහුට මහඛය නම් වේ දැයි.

1037. (අප්‍රකාශන, යි බුදුහු වදන), ලෝවැසි තෙම අවිද්‍යායෙන් හිවෘත යැ. මාත්සයානි හෙයින් ප්‍රමාද හෙයින් ප්‍රකාශිත නො වෙයි, තෘෂ්ණාව අභිලෙපන යයි කියමි, ඔහුට (ඡාත්‍යාදි) දුක මහඛය වෙයි.

1038. (ආයුෂ්මත් අප්‍රකාශන මෙය පිළිවිත්:) හැම තන්හි (රූපාදි හැම ආයතනයන්හි තෘෂ්ණාදි) ස්‍රොතස්ස ගලායෙති. ස්‍රොතස්සන්ගේ ආවරණය කවරද? ස්‍රොතස්සන්ගේ සංවරය වදනමැනැවි. කවර දහමෙකින් ස්‍රොතස්ස පියනු ලැබෙත් ද?

1039. අප්‍රකාශන, (යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදනෙය්ක:), ලෝව යම් ස්‍රොතස්ස කෙනෙක් වෙත් නම්, ස්මානිය ඔවුන්ට ආවරණ යැ. (එ ස්මානිය) ස්‍රොතස්සන්ගේ සංවර යයි කියමි. (මාර්ග) ප්‍රඥායෙන් තෙල ස්‍රොතස්ස පියනු ලැබෙත්.

1040. (ආයුෂ්මත් අප්‍රකාශන මෙය පිළිවිත්:) නිද්දානන් වහන්ස, ප්‍රඥාව ද සමානිය ද (තදවශෙෂ) නාමරූපය ද යන තෙල සියල්ල කොහි හිරුද්ධ වේ ද? මාවිසින් පුළුස්සාලද මුඛ වහන්සේ තෙල කරුණ මට වදනමැනව.

1041. අප්‍රකාශන, තෙසි යම් පැනයක් විවාළවු ද, එය තොපට කියමි. යම් තැනෙක්හි නාමයත් රූපයත් නිරවශේශයෙන් හිරුද්ධ වේද, (පශ්චිම) විඤානායාගේ නිරොධය හාමැ (පෙර පසු නැතිව) තෙල විඤාන නිරොධයෙහි මැ තෙල නාමරූපය උපරුද්ධ වෙයි. (විඤානනිරොධය ඉක්මැ නො යෙයි).

1042. නිද්දානන් වහන්ස, මෙ ලෝකයෙහි (අනිත්‍යාදි විසින්) විමසන ලද දහම් ඇති යම් (අශෙක්ෂ) කෙනෙක් වෙත් නම් යම් බොහෝ වූ ශෙක්ෂ කෙනෙකුත් වෙත් නම්, මා විසින් පුළුස්සා ලද සේක් (ශෙක්ෂාශෙක්ෂධර්මයෙහි) පශ්චිත වූ මුඛ වහන්සේ ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය වදන මැනව.

1043. කාමයෙහි ගිවු නොවන්නේ ය. සිතින් නොකැළැඹුනෙක් වන්නේ ය. මහණ සකලධර්මයන්හි කුශල වූයේ ස්මානිමත් වැ හැසිරෙන්නේ යැ යි.

අප්‍රකාශන පාඨය නිමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5-2

තිස්සමෙත්තෙය්‍යසුත්තං¹

- 1044 කොධ සංතුසිතො ලොකෙ (ඉටියසා කිසස මෙත්තෙය්‍යො.)
කසස නො සන්ති ඉඤ්ජනා,
කො උභත්තමභි ඤ්ඤාය මජ්ඣෙ මත්තා න ලිප්පති,
තං බ්‍රාහ්මි මහාපුරිසොති කො ඉධ සිංඛනී මච්චගාති?
- 1045 කාමෙසු බ්‍රහ්මචරියවා (මෙත්තෙය්‍යාති හගවා)
චිත්තණ්ණො සද්ධ සතො,
සංකිය නිබ්බුතො භික්ඛු
තසස නො සන්ති ඉඤ්ජනා.
- 1406 සො උභත්තමභි ඤ්ඤාය මජ්ඣෙ මත්තා න ලිප්පති,
තං බ්‍රාහ්මි මහාපුරිසොති සොධ² සිංඛනී මච්චගාති.

තිස්සමෙත්තෙය්‍යසුත්තං දුතියං².

5-3

පුණ්ණකසුත්තං⁴

- 1047 අනෙජං මූල දසසාවිං (ඉටියසා පුණ්ණකො)
අත්ථි පඤ්ඤාන ආගමං
කිං නිසීදිතා ඉසයො මනුජා ඛත්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
යඤ්ඤමකප්පයිසු පුත්‍ර ඉධ ලොකෙ පුට්ඨාමි තං හගවා
බ්‍රාහ්මිමෙතං.
- 1048 යෙ කෙවිමෙ ඉසයො මනුජා (පුණ්ණකාති හගවා)
ඛත්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
යඤ්ඤමකප්පයිසු පුත්‍ර ඉධ ලොකෙ,
ආසිංමානා පුණ්ණක ඉස්සාවං
ජරං සිතා යඤ්ඤමකප්පයිසු.

1. තිස්සමෙත්තෙය්‍ය මාණව්‍යුත්තං - ම. ජ. ස.

2. තිස්ස මෙත්තෙය්‍ය මාණව්‍යුත්තං - ම ජ ස.

3. සො ඉධ - ම ජ ස.

4. පුණ්ණක මාණව්‍යුත්තං - ම ජ ස.

නිස්සමෙක්කෙය්‍ය මාණව පාවජා

1044. (ආයුෂ්මත් නිස්ස මෙකෙය්‍ය මෙසේ පිළිවිත්:)

කවරෙක් මෙලොව සන්තුෂ්ට වේ ද? කවරක්හට (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි) ඉඤ්ඤායෝ (කම්පනායෝ) නැද්ද? කවරෙක් අන්තර්වය විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන මධ්‍යයෙහි ප්‍රඥායෙන් නො ඇලේ ද? කවරක්හු මහාපුරුෂයෙකි කියන සේක් ද? මෙහි කවරෙක් තෘෂ්ණා සිබ්බතිය ඉක්මැගියේ දැයි?

1045. (මෙතෙකෙය්‍යයෙනි, සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේක:.) කාමයෙහි (ආදීනව දැක) ගෙබඹසර ඇති, පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති හැම කල්හි ස්මානිමත් වූ (අනිත්‍යාදි විසින් දහම්) විමසා රාගාදිය (නිව් මෙන්) නිවුනු යම් මහණෙක් වේ නම්, ඔහුට ඉඤ්ඤායෝ නැත්තාහ.

1046. හේ අන්තර්වය විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන මධ්‍යයෙහි ප්‍රඥායෙන් නො ඇලෙයි, ඔහු මහාපුරුෂයෙකි කියමි. හේ මෙ ලොවහි තෘෂ්ණා සිබ්බතිය ඉක්මැ ගියේ යි.

නිස්ස මෙකෙය්‍යමාණව පාවජා නිමි.

පුණණ්කමාණව පාවජා

1047. (ආයුෂ්මත් පුණණ්ක මෙසේ විවාරයි:) තෘෂ්ණා රහිත වූ, (එහෙයින්) අටලෝභදම්හි කම්පා රහිත වූ අකුලෙ මූලාදිය දක්නා සුලු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ප්‍රශ්නයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තමෝ ආමහ. ලෙලොවැ සෘෂිහු ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, ක්ෂත්‍රියයෝ ය, බ්‍රාහ්මණයෝ ය යන බොහෝ යාගකරුවෝ කුමක් ඇසිරි කළහු දෙවියනට දෙයධම්ය පයෝජණ කෙරෙත් ද? (යාග කෙරෙත් ද?) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එ කරුණ දිඹවහන්සේ පුළුවුය්මි. තෙල කරුණ වදළ මැනැවි.

1048. (බ්‍රහ්ම මෙසේ වදළහ: පුණණ්කය,.) මෙ ලොකයෙහි සෘෂිහු ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, ක්ෂත්‍රියයෝ ය, බ්‍රාහ්මණයෝ ය යන මෙබඳු යම් බොහෝ යාගකරුවෝ දෙවියනට යාග කෙරෙත් ද, පුණණ්කය, ඔහු ජරාව (සසරයක්) නිසා මෙ මනුෂ්‍යාදි භාවය පත්තනාහු (දෙවියනට) යාග කෙරෙත්.

- 1049 යෙ කෙවි මෙ ඉසයො මනුජා (ඉට්ඨායස්සා පුණ්ණකො)
 ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
 යඤ්ඤාමකප්පධිස්ස පුට්ඨ ඉධ ලොකෙ
 කම්මස්ස නෙ භගවා යඤ්ඤපථෙ අප්පමන්තා
 ආතාරු ජාතිඤ්ඤා ජරං ව මාරිස
 පුට්ඨාමි තං භගවා බ්‍රුහි මෙතං.
- 1050 ආසිංසනති¹ රොමයනති
 අභිජ්ජනති පුහනති (පුණ්ණකාති භගවා)
 කාමාභිජ්ජනති පටිට්ඨ ලාභං,
 නෙ යාජයොගා භවිරාගරන්තා
 නාතරිස්ස ජාතිජරනති බ්‍රුමි.
- 1051 නෙ ඉව නාතරිස්ස යාජයාගා (ඉට්ඨායස්සා පුණ්ණකො)
 යඤ්ඤාති ජාතිඤ්ඤා ජරඤ්ඤා මාරිස,
 අථ කො වරහි දෙව මනුස්සලොකෙ
 අතාරි ජාතිඤ්ඤා ජරඤ්ඤා මාරිස
 පුට්ඨාමි තං භගවා බ්‍රුහි මෙතං.
- 1052 සඛ්ඛාය ලොකස්මිං පරොචරාති² (පුණ්ණකාති භගවා)
 යස්සිඤ්ඤා නත්ති කුභිඤ්ඤා ලොකෙ,
 සතො ව්‍යුමො අනිසො නිරාසො
 අතාරි සො ජාතිජරනති බ්‍රුමිති.

පුණ්ණකසුඤ්ඤා තතියං³.

5-4

මෙතනගුසුතනං⁴

- 1053 පුට්ඨාමි තං භගවා බ්‍රුහි මෙතං (ඉට්ඨායස්සා මෙතනගු)
 මඤ්ඤාමි තං වෙදගුං භාජිතන්තං,
 කුටො නු දුක්ඛා සමුද්ගතා ඉමෙ
 යෙ කෙවි ලොකස්මිං අනෙකරුජා.

1. ආසිංසනති - ම ඡ සං.

2. පරොචරාති - ම ඡ සං.

3. පුණ්ණකමාණව පුට්ඨා තතියං.

4. මෙතනගුමාණව පුට්ඨා - ම ඡ සං.

1049. (ආයුෂ්මත් පුණණක මෙසේ විවාරයි: මෙ ලෝකයෙහි සෘෂිහු ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, ක්ෂත්‍රියයෝ ය, බ්‍රාහ්මණයෝ ය, යන මෙබඳු බොහෝ යාගකරුවෝ දෙවියනට යාග කෙරෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කිම, ඔහු යාගයෙහි අප්‍රමත්ත වූවාහු ජාතියත් ජරාවත් තරණය කළාහු ද? නිදුකාණන් වහන්ස එය මුඛවහන්සේ විවාරම්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල කරුණ මට වදළ මැනවි,

1050. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ:) පුණණකය, ඔහු රූපප්‍රතිලාභදිය ප්‍රාථිනා කෙරෙති. (යාගාදිය) පසසත්. (රූපාදි) ප්‍රතිලාභය පිණිස වාග්හෙද කෙරෙත්. පුජා කරත්. රූපාදි ප්‍රතිලාභය සඳහා පුනපුනා කාමයන් මැ (අපට වුව මැනවැයි) කියත්. යාගයෙහි යෙදුනු, භවරාගයෙන් රැදුනු ඔහු ජාතිජරාදි (සසර දුක) තරණය නො කළහ යි කියමි.

1051 (ආයුෂ්මත් පුණණක මෙසේ විවාරයි:) නිදුකාණන් වහන්ස, යාජයොග වූ ඔහු ඉදින් යාගයන් කරණ කොට ජාතියත් ජරාවත් තරණය නො කළාහු නම්, නිදුකාණන් වහන්ස, එකල්හි දෙවිචිතිස් ලොව කවරෙක් ජාතියත් ජරාවත් තරණය කෙළේ ද? එ කරුණ පුළුවුස්මි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල මට වදළමැනව.

1052. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේවදළහ: පුණණකය,) සත්ති ලෝකයෙහි (පරාත්මභාව ස්ථාත්මභාවාදි) පරාවරයන් නුවණින් විමසා (දත්) යම් ක්ෂිණාසුවයක්හට ලොවැ කිසි තැනෙක්හි ඉඤ්චිතයෙක් නැද්ද, (සත්හුන් කෙලෙස් ඇති හෙයින්) ශාන්ත වූ කායදුස්වරිතාදි ධූම විරහිත වූ (රාගාදි) උපද්‍රව රහිත වූ ආශා රහිත වූ එ ක්ෂිණාසුව තෙම ජාතිජරා තරණය කෙළේයයි කියමි.

පුණණක මාණව පාව්ජා නිමි.

5 - 4

මෙත්තගුමාණව පාව්ජා

1053 (ආයුෂ්මත් මෙත්තගු මෙසේ පිළිවිත්:) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ තෙල කරුණ පුළුවුස්මි. වදළ මැනව. මුඛ වහන්සේ ඥානවේදයාගේ පරතෙරට පැමිණි කෙනකුන් කොට වැඩු සිත් ඇති කෙනකුන් කොට හඳිමි. ලෝකයෙහි අනේකස්මිභාව වූ යම් කිසි දුක් කෙනෙක් වෙත් ද, මෙ දුඃඛයෝ කොයින් උපන්නාහු ද?

- 1054 දුක්ඛස්ස වෙ මං පභවං අප්පච්ඡයි (මෙඤ්ඤති භගවා)
තං තෙ පච්ඤාමි යථා පජානං,
උපධිනිදානා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙ කෙවි ලොකස්මිං අනෙකරූපා.
- 1055 යො වෙ අවිද්ධා උපධිං කරොති
පුනපුනං දුක්ඛමුපෙති මජ්ඣ,
තස්මා හි ජානං උපධිං න කසිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිපභවානුපස්සි.
- 1056 යත්තං අප්පච්ඡිමහ අක්කධි නො (ඉච්චායස්මාමෙඤ්ඤ)
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාමි තදිඛිත මුඛි.
කථංඤ්ඤා ධීරා විතරංග්ගි ඔසං
ජාතිජරං සොකපරිද්දවඤ්ඤා,
තං මෙ මුනී සාධු වියාකරොහි
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො
- 1057 කිත්තධිස්සාමි තෙ ධම්මං (මෙඤ්ඤති භගවා)
දිට්ඨො ධම්මෙ අනිතිහං,
යං විදිතා සතො වරං තරෙ ලොකෙ වීසත්තිකං.
- 1058 තඤ්ඤාහං අභිනන්ති මහෙසි ධම්මමුත්තමං,
යං විදිතා සතො වරං තරෙ ලොකෙ වීසත්තිකං.
- 1059 යං කිඤ්චි සම්පජානාසි (මෙඤ්ඤති භගවා)
උදධං අධො තිරියඤ්ඤාපි මජ්ඣෙක,
එතෙසු නන්දිඤ්ඤා නිවෙසනඤ්ඤා
පනුජ්ජ වීඤ්ඤාණං භවෙ න තිට්ඨ.
- 1060 එවංවිහාරි සතො අප්පමත්තො
භික්ඛු වරං භික්ඛා මමාසිනාති,
ජාතිං ජරං සොකපරිද්දවඤ්ඤා
ඉධෙව විද්ධා පජ්ඣෙය්‍ය දුක්ඛං.

1054. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: මෙත්තගු මාණව-
යෙති,) ඉදින් තෝ ජාත්‍යාදි දුක්ඛ කාරණය විචාරහි නම්, එය පසක්
කොට දකුටකු සෙයින් තොපට පවසමිහ. ලෝකයෙහි අනෙකක්වරුප
වූ යම් දු:ඛයෝ වෙත් නම්, එ හැම දු:ඛයෝ (තෘෂ්ණාදි) උපධි හේතුවෙන්
උපදනාහ.

1055. අපණ්ඨිත වූ යමෙක් (තෘෂ්ණාදි) උපධිය කෙරේ ද, මන්දප්‍රාඥ
වූ හෙතෙම පුතපුතා සසර දුක්ඛ පැමිණෙයි. එහෙයින් (සංස්කාරයන්
අතිත්‍යාදි විසින්) දන්තෝ සංසාරදු:ඛය ජාතිය ප්‍රභව කොට ඇතැ'යි
දක්නේ (තෘෂ්ණාදි) උපාධිය නො කරන්නේ යි,

1056. (ආයුෂ්මත් මෙත්තගු මෙසේ පිළිවිත්:) අපි යමක් විචාළමෝ
නම්, එය මුඛ වහන්සේ අපට වදළුසේක. අනෙක් කරුණකුදු මුඛ වෙතින්
විචාරමි. ඒකාන්තයෙන් එය දැන් වදළුමැනව. ධීරයෝ (කාමාදි වතුර්විධ)
ඔසයන් ජාති ජරා ශෝකපරිදේවදුකත් කෙසේ තරණය කෙරෙත් ද?
සර්වඥමුනි වූ මුඛ වහන්සේ අයදිමි. එය මට විසඳා වදළු මැනැවි. යම්
හෙයෙකින් මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල දහම (යත්තියන් විසින් අව-
බෝධ කරණ සේ පැනවිම් වශයෙන්) දන්නාලද ද, එහෙයින්..

1057 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: මෙත්තගු මානවකය,) ස්මෘතිමත් වූ හැසිරෙනුයේ දක්නා ලද දු:ඛාදිධර්මයෙහි නොහොත්
මෙ අත්බවහි මැ ආත්මප්‍රත්‍යක්ෂ වූ යම් ධර්මයක් දැන ලොවැ
විසත්තිකා සඬායාන තෘෂ්ණාව තරණය කෙරේ නම්, එ නිර්වාණ-
ධර්මයන් (නිර්වාණගාමිනීප්‍රතිපද්ධර්මයන්) තොපට ප්‍රකාශ කරන්නෙමි.

1058. මහර්මින් වහන්ස, ස්මෘතිමත් වී හැසිරෙනුයේ යම් ධර්මයක්
දැන ලොවහි විසත්තිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කරන්නේ නම්
මම මුඛවහන්සේගේ එ (ධර්මදොෂක) භාෂිතය ද එ උත්තම ධර්මය ද
පතමි.

1059. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: මෙත්තගු මාණව-
කය,) අනාගතකාලාදි උඩ ද අතීතකාලාදි යට ද (වර්තමානකාලාදි)
මැද සරය ද වූ යම් කිසි ධර්මජාතයක් තෙපි දැනි වූ නම් තෙල උර්ධ-
වාදි ධර්මයෙහි තෘෂ්ණා හා දෘෂ්ටිනිවේසනය ද අභිසංස්කාරවිඤානය ද
දුරු කරව, දුරු කොට (උභය) භවයෙහි නො සිටින්නේ යි.

1060. මෙසේ වසන සුදු ස්මෘතිමත් වූ අප්‍රමත වූ මහණ තෘෂ්ණා-
දෘෂ්ටිමමාසිතයන් හැරපියා හැසිරෙන්නේ විද්වද් වූයේ මෙ සස්තෙහි මැ
නොහොත් මෙ අත්බවහි මැ ජාතිය ද ජරාව ද, ශෝකපරිදේවදුක ද
දුරු උන්නේ යි.

- 1061 එතාහිනඤ්ඤි වචො මහෙසීනො, (ඉට්ඨායස්මා මේඤ්ඤ)
සුක්ඛිතනං ගොතම නුද්ධං,
අද්ධා හි හගවා පහාසි දුක්ඛං
තථා හි තෙ චිදිතො එස ධරෙමා.
- 1062 තෙ වාපි නුත පජ්ඣෙය්‍ය දුක්ඛං
යො තො මුති අට්ඨිතං ඔව්ඳෙය්‍ය,
තං තං නමස්සාමී සමෙව්ව නාග
අප්පෙව මං හගවා අට්ඨිතං ඔව්ඳෙය්‍ය.
- 1063 යං බ්‍රාහ්මණං වෙදගුං ආභිජ්ඣෙය්‍ය (මේඤ්ඤති හගවා)
අකිංඤ්ඤා කාමහවෙ අසත්තං,
අද්ධා හි යො ඔසමිමං අතාරි
තිශ්ණො ව පාරං අබ්චො අකංඛො.
- 1064 විද්ධා ව යො වෙදගු නරො ඉධ
හවාහවෙ සබ්බමිමං විසජ්ජ,
යො විතතණො අනිසො නිරායො
අතාරි යො ජාති ජරන්ති බ්‍රුමිති
- මේඤ්ඤමාණවසුතං වතුඤ්ඤං¹.

5-5

ධොතකසූතං²

- 1065 පුට්ඨාමී තං හගවා බ්‍රුහි මේතං (ඉට්ඨායස්මා ධොතකො)
වාචාහිකංඛාමී මහෙසී තුයහං,
තව සුඤ්ඤාන භිග්ගොසං
සිංහෙති නිබ්බාන මුත්තො
- 1066 තෙන භාතස්ස කරොති (ධොතකාති හගවා)
ඉධෙව නිප්පකො සතො,
ඉතො සුඤ්ඤාන නිප්පකොසං
සිංහෙති නිබ්බානමුත්තො

1 මේඤ්ඤ මාණවසුඤ්ඤා වතුඤ්ඤං - ම: ඡ. සං

2. ධොතකමාණව සුඤ්ඤා - ම: ඡ. සං

1061 (ආයුෂ්මත් මෙත්තගු මෙසේ විවාරයි:) මහර්මී වූ මුඛවහන්සේගේ තෙල වචනය සතුටින් පිළිගැනිමි. ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ විසින් නිරූපයි වූ නිර්වාණය මොනොවට ප්‍රකට කරණලද. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් ම වර්තද්‍රව්‍යය දුරුණු ද. එහෙයින් මැ මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල දහම දන්නාලද.

1062 මුනි වූ මුඛවහන්සේ යමකුන්ට සකසා ඔවාදෙනසේක් ද, ඔහුද ඒකාන්තයෙන් දුක් දුරලන්නාහ'යි හභිම. බුද්ධතාගයන් වහන්ස, එහෙයින් වෙත පැමිණ මුඛ වහන්සේ නමිදිමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එක්වන් අවවාද කරණ සේක් නම් මැනැව.

1063. (බුදුහු මෙසේ වදළහ: මෙත්තගු මාණවකය,) තෝ බාහිතපාප බ්‍රාහ්මණ වූ යමෙක්හු, සිවුමග නැණින් නිවනට පැමිණියකු කොට රාගාදී කිසිඳු රහිතයකු කොට කාමයෙහි දු භවයෙහි දු නො ඇලුනක්හු කොට දනිහි නම්, ඒකාන්තයෙන් හෙ (කාමාදී වූ) මෙ වතුරොසය තරණය කෙළේ ය. ඔසතරණ කළ (රාගාදී) ටිල රහිත වූ (දු:ඛාදියෙහි) කාචක්ෂා රහිත වූ හේ නිර්වාණ පාරයට ගියේ යි.

1064. තවද මෙ සස්තෙහි (මෙ අත්බැවිහි හෝ) යම් පුද්ගලයෙක් විද්වද් වූ ඥානවෙදයෙන් නිවණට පත්වූයේ කුදුමහත් භවයෙහි රාගාදී වූ සංඛ්‍යා දුරුලා සිටියේ ද, විගතකාෂණා ඇති හේ උපද්‍රව නැතිගේ ආශා රහිත වූයේ ය. හෙ ජාති ජරා (මරණ) තරණය කෙළේ යයි කියමි යි.

මෙත්තගුමාණව පාව්සා නිමි.

5 - 5

ධොතකමාණව පාව්සා

1065. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ විවාරයි:) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුස්සිමි. තෙල කරුණ මට වදළමැනැව. මුඛ වහන්සේගේ වචනය රුස්නෙමි, මුඛ වහන්සේගේ ධර්මනිර්සොෂය අසා රාගාදිය නිවනු සඳහා අධිශීලාදියෙහි හික්මෙන්නෙමි.

1066. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: ධොතකය,) එසේ වී නම් මෙහි මැ නුවණැති වැ සමානිමත් වැ වැර වඩව. මාගේ වදන් අසා මෙ සස්තෙහි තමාගේ නිවන් පිණිය හික්මෙන්නේය.

- 1067 පසාමිහං දෙවමනුසං ලොකෙ (ඉට්ඨායස්මාධොතකො)
අකිංකරං බ්‍රාහ්මණං දුරියමානං,
තං තං නමසාමී සමනතවකඛු
පමුඤ්ඤා මං යක්ක කථංකථාහි
- 1068 නාහං ගමීසාමී¹ පමාචනාය (ධොතකාති හගවා)
කථංකථී ධොතක කඤ්චී ලොකෙ,
ධර්මඤ්ඤා යෙට්ඨං ආජානමානො²
ඵටං තුටං ඔසමීමං තරෙසි.
- 1069 අනුසායං බ්‍රාහ්ම කරණායමානො (ඉට්ඨායස්මා ධොතකා)
විවේකධර්මං යමහං විජ්ඣං,
යථාහං ආකාශොව අව්‍යාපජ්ජමානො
ඉධෙව යනො අසිනො චරෙය්‍යං.
- 1070 කිත්තයිසාමී තෙ සත්තීං (ධොතකාති හගවා)
දිට්ඨං ධම්මෙ අනීතිහං,
යං විදිත්වා සනො චරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
- 1071 තං වාහං අභිනන්දමී (ඉට්ඨායස්මා ධොතකො)
මහෙසි සත්තීමුක්කමං,
යං විදිත්වා සනො චරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
- 1072 යං කිඤ්චි සමපජානාසි (ධොතකාති හගවා)
උඤ්ඤං අධො තිරියඤ්චාපි මරෙක්කි:
ඵතං විදිත්වා සංඛ්‍යාති ලොකෙ
හවාහවාය මාකාසි තණ්හනති.

ධොතකසුත්තං පඤ්චමං³.

1. සමීසාමී-සා; සමිහාමී-ඉ.
2. අභිජානමානො - ම ප ස.
3. ධොතක මාණව පුරිස් පඤ්චමී - ම ප ස.

1067. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ විචාරයි:) මම දෙවමීනිස්ලොවහි හැසිරෙන, රාගාදිකිකෘත රහිත වූ (බාහිතපාප හෙයින් බ්‍රාහ්මණ වූ දේවානිදේවයන් දැන් දක්මි. සමතැස් ඇතියානෙති, එබඳු වූ මුඛ වහන්සේ නමදිමි. ශාක්‍යයන් වහන්ස, විචිකිත්සායෙන් මා මුදනු මැනව.

1068. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ දෙසුහ: ධොතකය,) මම ලෝකයෙහි විචිකිත්සා ඇති කිසිවකු මුදන්නට නො හැක්කෙමි. (උත්සාහ නො කරමි.) තෙපි ශ්‍රෙණි ධර්මය ද දැන ගනිමින් මෙසේ මේ කාමාදිවතුරොස තරුණය කරව.

1069. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ විචාරයි:) ශ්‍රෙණියෙන් වහන්ස, සියලු සංස්කාරයන්ගෙන් විචික්ත වූ යම් නිච්ඡාණධර්මයක් මම දැනගත්තෙමි නම්, ආකාශය සෙයින් මම යම්සේ නානා ප්‍රකාරභාවයට නො යන්නෙමි නම්, මෙ අස්තෙහි මැ හුන්නෙමි නොහොත් නිවුණෙමි, (තෘෂ්ණාදාමි) නි:ශ්‍රය රහිත වැ හැසිරෙන්නෙමි නම්, එසෙයින් අනුකම්පා කරණයේක් (මට) අනුශාසනා කළ මැනව.

1070. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළුසේක: ධොතකය,) ඝෞතිමත්ව හැසිරෙනුයේ දක්නාලද දු:ඛාදිධර්මයෙහි නොහොත් මෙ අත්බැවිහි මැ තමාට පසක් වූ යම් දහමක් දැන ලෝකයෙහි වියහකිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කෙරේ නම්, එ නිච්ඡාණධර්මය ද (නිච්ඡාණගාමිනී ප්‍රතිපද්ධර්මය ද) තොපට ප්‍රකාශ කරන්නෙමි.

1071. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ කීය:) මහර්මින් වහන්ස, ඝෞතිමත් වැ හැසිරෙනුයේ යම් දහමක් දැන ලෝකයෙහි වියහකිකා නම් ((තෘෂ්ණාව), තරණය කෙරේ නම් මම මුඛ වහන්සේගේ එ ධර්මද්‍රෝශනක-වචනය ද රුස්මි. ඒ උත්තම ශාන්තිය ද පිළිගන්නි.

1072. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළුසේක: ධොතකය,) ((අනාගතාදි) උඨ ය, (අතීතාදි) යට ය (වතීමානකාලනම් වූ) මධ්‍යය වූ සරස දැයි යම් කිසි ධර්මජාතයක් තෝ දනිහි නම් තෙල ධර්මජාතය ලෝකයෙහි සඬය යයි දැන කුදුමහත්භවය සඳහා තෘෂ්ණා නො කරව යි.

ධොතකමාණව පාවජා නිමි.

උපසිවසුතතං¹

- 1073 එකො අහං සකක මහත්තමොසං (ඉට්ඨායසමා උපසිවො)
අනිසසිතො නො විසහාමි තාරිතුං,
ආරමිණං බ්‍රහ්මි සමන්තවකඛු
යං නිසසිතො ඔසමිමං තරෙය්‍යං.
- 1074 ආකිඤ්චිඤ්ඤං පෙකඛමානො සතීමා (උපසිවාති හගවා)
නාත්ති නිසසාය තරඤ්ඤ ඔසං,
කාමෙ පහාය වීරතො කථාහි
තණ්හකඛයං නත්තමහාහිපසං².
- 1075 සබ්බෙසු කාමෙසු යො වීතරාගො (ඉට්ඨායසමා උපසිවො)
ආකිඤ්චිඤ්ඤං නිසසිතො හිතං³ යඤ්ඤං,
සඤ්ඤා විමොකෙඛ පරමෙ විමුක්තො
තිට්ඨෙය්‍ය යො තස් අනාත්‍යයාසී⁴.
- 1076 සබ්බෙසු කාමෙසු යො වීතරාගො (උපසිවාති හගවා)
ආකිඤ්චිඤ්ඤං නිසසිතො හිතං³ මඤ්ඤං,
සඤ්ඤා විමොකෙඛ පරමෙ විමුක්තො
තිට්ඨෙය්‍ය යො තස් අනාත්‍යයාසී.
- 1077 තිට්ඨෙය්‍ය ටෙ යො තස් අනාත්‍යයාසී (ඉට්ඨායසමා උපසිවො)
දුග්ගෙහි වසානං සමන්තවකඛු,
තතෙව යො සිති සියා විමුක්තො
වචෙට්ඨ විඤ්ඤාණං තථා විධස්ස.
- 1078 අවුච්ඡි යථා වාතවේගෙන ඛින්නා (උපසිවාති හගවා)
අත්ථං පලෙති න උපෙති සබ්බං,
එවං මුනි නාමකායා විමුක්තො
අත්ථං පලෙති න උපෙති සබ්බං.

1. උපසිව මාණව පුරුෂ ම ජ ස.
2. රත්තමහාහිපසං - ස්‍යා
3. හතා - ම ජ ස.
4. අනාත්‍යයාසී ස්‍යා - ක:

උපසිවමාණව පාවජා

1073. (ආයුෂ්මත් උපසිව මෙසේ ඇසී:) ශාක්‍යමුනීන්ද්‍රයන් වහන්ස, එකලා වූ මම (කිසි පුභුලකු හෝ දහමක් හෝ) ඇසුරු නො කෙළෙමි (කාමාදි) මහත් ඔසත්රණය කරන්නට නො හැකි වෙමි. සමතැස් ඇති සර්වඥයන් වහන්ස, යම් කිසි දහමක් හෝ පුභුලකු ඇසුරු කෙළෙමි මෙ කෙළෙස්වතුරු තරණය කෙරෙමි නම් එ නි:ශ්‍රය වදරණයේක්වා.

1074. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: උපසිවය,) සිහි ඇතියෙහි ආකිඤ්ඤායතනසමාපත්තිය (අනිත්‍යාදි විසින්) දක්මින් 'නස්ති කිඤ්ඤි' යි පැවැති එ සමවත ඇසුරු කොට මෙ වතුරොසය තරණය කර වසාකාම ක්ලෙශකාමයන් හැරපියා, කපංකපා සංඛ්‍යාත විවිකිත්සා-යෙන් වෙන් වූයෙහි දවරැහි තෘෂ්ණාක්ෂය සංඛ්‍යාත නිවන විභූත කොට දක්නෙහි.

1075. (උපසිව ආයුෂ්මත් මෙසේ ඇසී:) යමෙක් සියලු කාමයන්හි පහවූ රාග ඇත්තේ අන්‍ය වූ යට සමවත් හැරපියා ආකිඤ්ඤායතන-සමාපත්තිය ඇසුරු කෙළේ උත්තම සංඤ්චිමොක්ෂයෙහි ඇලුනේ නම්, 'හේ එ ආකිඤ්ඤායතන ඛබලොවහි විශොගයට නොයනසුලු වැ සිටිනේ ද?

1076. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: උපසිවය,) යමෙක් හැම කාමයන්හි විතරාග වූයේ අන්‍ය වූ යට සමවත් හැරපියා ආකිඤ්ඤා-යතනසමාපත්තිය ඇසුරු කෙළේ එ උත්තමසංඤ්චිමොක්ෂයෙහි ඇලුනේ නම් හෙතෙම (එයින්) නො පිරිහෙමින් එ ආකිඤ්ඤායතන-ශ්‍රවණලොකයෙහි (කප්පැටදහසක්) සිටුනේ යි.

1077. (ආයුෂ්මත් උපසිව මෙසේ විචාරයි:) සමතැස් ඇති සර්වඥයන් වහන්ස, ඉදින් හේ එයින් නොපිරිහෙන සුලු වැ නොයෙක් හවුරු සියදහස් ගණන් එ ආකිඤ්ඤායතනයෙහි සිටිනේ නම්, හෙතෙම එහි මැ දුකින් මිදුනේ ශීතීභාවයට පැමිණියේ එහි මැ සිටිනේ ද? එ බදු වූ වහුගේ විඤ්ඤය එහි ම පිරිනිවේ ද?

1078. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: උපසිවය,) වෘතවෙගයෙන් බැහැර කරණ (නිවන) ලද ශීතීසිලෙක් යම්යේ අඤායට යේ නම්, (අසෝ දිගට ගියේ යැයි) ව්‍යවහාරයට නො යේ නම්, එසෙයින් මැ (එහි උපත්) ශෛක්ෂමුනී තෙම නාම කයින් මිදුනේ අඤායට යෙයි. ක්ෂත්‍රියාදි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි.

1079 අත්ථංගතො යො උද වා සො නත්ථි (ඉව්වායසො උපසිවො)
උද්වු වෙ සසන්තියා අරොගො,
තං මෙ මුනි සාධු වියාකරොති
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො

1080 අත්ථංගතස්ස න පමාණමත්ථි (උපසිවොති භගවා)
යෙන නං වජ්ජං තං තස්ස නත්ථි,
සංඛෙසු ධම්මෙසු සමුහතෙසු
සමුහතා වාදපථාපි සංඛෙති

උපසිවසුඤ්ඤා.¹

5 - 7

නන්දසුඤ්ඤා.²

1081. සත්ථි ලොකෙ මුනියො (ඉව්වායසො නන්දො)
ජනා වදන්ති තස්මිං කථංසු'
ඤාණප්පභ්වං ගතො මුනිං වදන්ති
උද්වු වෙ ජීවිතෙත්ථප්පභ්වං.

1082. න දිට්ඨියා න සුත්තියා න ඤාණෙන* (නන්දති භගවා)
මුනිධ නන්ද කුසලා වදන්ති,
විසෙතිකත්වා අනිසා නිරාසා
වරන්ති යෙ තෙ මුනියොති බ්‍රූමි.

1083. යෙ කෙවිමෙ සමණව්‍යාභමණා සෙ (ඉව්වායසො නන්දො)
දිට්ඨෙත සුතෙතාපි* වදන්ති සුද්ධිං,
සිලබ්බතෙතාපි වදන්ති සුද්ධිං.
අනෙකරූපෙත වදන්ති සුද්ධිං.
කම්මස්සු තෙ භගවා තත්ථ යථා වරන්තා
අතාරු ජාතිඤ්ඤා ජරඤ්ඤා මාරිස
පුච්ඡාමි තං භගවා බ්‍රූහි මෙතං.

1. උපසිව මාණව පුරාණ ජවධි - මජ්ඣ.

2. නන්දමාණවපුරාණ - මජ්ඣ.

3. දිට්ඨියා න සුත්තියා න ඤාණෙන න සිලබ්බතෙත - සී. ඉ.

1079. (ආයුෂ්මත් උපසිධි මෙසේ ඇසීය:) මුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, එ අරුපී ආයාහි පුද්ගල අක්‍රියත්වයෙන් හේ නොහොත් අවිද්‍යාමාන වූයේ ද? නොහොත් හේ ඒකාන්තයෙන් ශාශ්වත භාවයෙන් අරොග වූයේ (අවිපරිණාම ස්වභාවයෙන්) සිටිනේ ද? මුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, එය මට මැනවින් ප්‍රකාශ කොට වදළ මැනව. යම් භෙයෙකින් මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල දන්තාලද ද, එහෙයිනි.

1080. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: උපසිවය, අනුපාදපරිනිර්වාණයෙන් පිරිනිව්‍යාහට (රූපාදි) ප්‍රමාණයෙක් නැත. රාගාදි යම් ප්‍රමාණයෙකින් ඔහට කියත් නම්, එ ප්‍රමාණය ඔහට නැත (ස්කන්ධාදි) සියලු ධර්මයන් නැසූ කල්හි හැම වාදපථයෝ ද නසනලද වෙතියි.

උපසිවමාණව පාඨයා නිමි.

5 - 7

නානුමාණව පාඨයා

1081. (ආයුෂ්මත් නානුමාණවක මෙසේ විචාරයි:) ලොවහි ක්ෂත්‍රියාදි ජනයෝ ආර්ථික නිගණ්ඨාදි මුනිහු ඇතැයි කියත්. එය කෙසේ ද? (සමාපක්‍ෂි, අභිඤ්ඤා) ඤානයෙන් සමුපෙත වුවහු මුනි යයි කියත් ද? නොහොත් රූක්ෂපීචනයෙන් සමුපෙත වුවහු මුනි යයි කියත් ද?

1082. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ:) නානුමෙයනි, මෙයස්නෙහි ස්කන්ධාදියෙහි හෝ) දක්ෂයෝ දෘෂ්ටියෙන්, ශ්‍රැතියෙන් ඤානයෙන් මුනි යයි නො කියත්. යම් කෙනෙක් කෙලෙස් සොහොන නසා (රාගාදි) ව්‍යාසන රහිත වැ නිරාශ වැ හැසිරෙත් නම්, ඔහු මුනිහු යයි මම කියමි.

1083. (ආයුෂ්මත් නානුමාණවක මෙසේ විචාරයි:) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් දෘෂ්ටියෙනු, ශ්‍රැතියෙනු ඉද්ධිය (මුක්ති) කියත් නම්, ශීලමුතයෙනු ඉද්ධිය කියත් නම්, අනේකවිධ කොතුහලමඛනලයෙනු ඉද්ධිය කියත් නම්, නිද්‍යානාත් වහන්ස කිම, (එ දෘෂ්ටිගතිකයෝ) එ දෘෂ්ටියෙහි ගුප්ත වැ වෙසෙන්නාහු ජාතියත් ජරාවත් තරණය කළාහු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුවන්මි. තෙල කරුණ වදළමැනවි.

1084. යෙ කෙවිංස සමණව්‍යාභුණං සෙ (නන්දනි හගවා)
දිව්‍යෙන සුතෙනාපි¹ වදන්ති සුද්ධිං.
සීලබ්බතෙනාපි වදන්ති සුද්ධිං.
අනෙකරූපෙන වදන්ති සුද්ධිං,
කිංකාරි තෙ තස් යථා වදන්ති
නාකරි-සු ජාතිජරන්ති බ්‍රුමි
1085. යෙ කෙවිමෙ සමණව්‍යාභුණං සෙ (ඉච්චායඤ්ඤා නන්ද)
දිව්‍යෙන සුතෙනාපි¹ වදන්ති සුද්ධිං.
සීලබ්බතෙනාපි වදන්ති සුද්ධිං.
අනෙකරූපෙන වදන්ති සුද්ධිං.
1086. තෙවෙ² මුනි බ්‍රාහ්මි අනොසනිණිණි
අථ කො වරහි දෙවමනුසසලොකෙ,
අනාපි ජාතිකුච ජරකුච මාරිස
සුච්ඡාමි තං හගවා බ්‍රුමි මෙතං.
1087. නාහං සබ්බෙ සමණව්‍යාභුණං සෙ (නන්දනි හගවා)
ජාතිජරාය හිවුතාති බ්‍රුමි
යෙ සුධ දිව්‍යං ව සුතං මුතං වා
සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං.
අනෙකරූපමපි පහාය සබ්බං,
තණ්හං පරිඤ්ඤා අනාසවා සෙ
තෙ වෙ නරා ඔසතිණිණාති බ්‍රුමි.
1088. එතාහි නන්දමි වචො මහෙසිනො (ඉච්චායඤ්ඤා නන්ද)
සුනිත්තිතං ගොතම නුපට්ඨතං
යෙ සුධ දිව්‍යං ව සුතං මුතං වා
සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං,
අනෙක රූපමපි පහාය සබ්බං.
තණ්හං පරිඤ්ඤා අනාසවා සෙ
අහමි තෙ ඔසතිණිණාති බ්‍රුමිති.

නන්දසුඤ්ඤානං සන්තමං³.

1. දිව්‍යසුතෙනාපි-ම.ජ.ස.
2. ස වෙ - පිච්ඡ.
3. නන්දමාණව පුරිස් සත්තමි

1084. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: නන්දයෙනි,) මෙ යම් කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් දෘෂ්ටියෙනුයු ග්‍රහයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් නම්, ශීලමුතයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් නම්, අනෙකවිධ කොතුහලමඛයලයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් නම්, වැලින් ගිහු එ දෘෂ්ටියෙහි ගුප්ත වැ වෙසෙත් නම් (ඔහු) ජාතිය හා ජරාව හා තරණය නො කළහ'යි කියමි.

1085. ආයුෂ්මත් නන්දමාණවක මෙසේ විචාරයි: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙ යම් කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් දෘෂ්ටියෙනුයු ග්‍රහයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් ද ශීල මුතයෙනුයු ඉද්ධිය කියත්ද අනෙකවිධ කොතුහල-මඛයලයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් ද,

1086. මුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, ඉදින් එ දෘෂ්ටිගතියෙන් ඔසතරණය නො කළවුනැ'යි වදරණයෙක් නම්, නිදුකානන් වහන්ස, එසේවත් මැ දෙවිමිනිස් ලොවහි කවර කෙනෙක් ජාතියත් ජරාවත් තරණය කළාහු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුවුමි. තෙල කරුණ වදළ මැනැවි.

1087. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: නන්දයෙනි,) මම හැම මහණබමුණෝ ජාතිජරා විසින් අවුරණලදහ'යි නො කියමි. මෙ ලොවහි යම් කෙනෙක් හැම දෘෂ්ටිඉද්ධිය ද ග්‍රහඉද්ධිය ද මුතඉද්ධිය ද ශීලමුතඉද්ධිය ද හැරපියා හැම අනෙකවිධ කොතුහලමඛයලඉද්ධිය ද හැරපියා තෘණාව පිරිසිදු දෑන අනාසුච වූහු ද එ පුද්ගලයෝ එකැතින් ඔසතරණය කළහ'යි කියමි.

1088. (ආයුෂ්මත් නන්දමාණවක මෙසේ කියයි:) මහර්මි වූ මුඛ වහන්සේගේ තෙල භාෂිතය මම සතුවින් පිළිගනිමි. ගෞතමයන් වහන්ස, උපධි රහිත වූ නිවණ මොනොවට ප්‍රකටකරණලදය මෙ ලොවහි යම් කෙනෙක් හැම දෘෂ්ටිඉද්ධිය ද ග්‍රහඉද්ධිය ද මුතඉද්ධිය ද ශීලමුතඉද්ධිය ද හැරපියා අනෙකවිධ වූ හැම කොතුහලමඛයලඉද්ධිය ද හැරපියා ත්‍රිවිධ පරිඤ්ඤා තෘණාව පිරිසිදු දෑන අනාසුච වූහු නම් මම ද ඔහු ඔසතරණය කළහ'යි කියමි.

නන්දමාණව පාව්‍ය නිමි.

5 - 8

හෙමකසුත්තං¹

1089. යෙ මෙ පුට්ඨෙ වියාකංසු (ඉව්වායස්මා හෙමකො)
 හුරං ගොතම සාසනං,
 ඉච්චාසි ඉති භවිසසති
 සබ්බං තං ඉතිභීතිහං
 සබ්බං තං තකකච්චිඨනං
 නාහං තත්ථ අභිරමිං.
1090. තුඤ්ඤා මෙ ධම්මෙ මහබ්බාසි තඤ්ඤා නිශ්සාතනං මුත්ති,
 යං චිදිත්වා සතො වරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
1091. ඉධ දිට්ඨ සුත්තං මුත්ත විඤ්ඤාතෙසු පියඤ්ඤෙසු හෙමක,
 ඡන්දරාග විනොදනං නිබ්බාණං පද මච්ඡුතං.
1092. එතදඤ්ඤාය යෙ සතා දිට්ඨධම්මාහිතිබ්බුතා,
 උපසන්නා ච තෙ සද්ධි නිශ්චිණ්ණා ලොකෙ විසත්තිකත්ති.

හෙමකසුත්තං අට්ඨමං²

5 - 9

තොදෙය්‍ය සුත්තං³

1093. යස්මිං කාමා න වසන්ති (ඉව්වායස්මා තොදෙය්‍යා)
 තණ්හා යස්ස න විජ්ජති,
 කථංකථා ච යො තිථෙණ්ණො විමොචො තස්ස කිදිසො.
1094. යස්මිං කාමා න වසන්ති (තොදෙය්‍යාති භගවා)
 තණ්හා යස්ස න විජ්ජති,
 කථංකථා ච යො තිථෙණ්ණො විමොචො තස්ස නාපරො.

1. හෙමකමාණව පුත්ත-මුඡ්ජා.

2. හෙමකමාණව පුත්ත අට්ඨමි.-මුඡ්ජා.

3. තොදෙය්‍යමාණව පුත්ත.

හෙමක මාණවක පාවිඡා

1089. (ආයුෂ්මත් හෙමක මාණවක මෙසේ විවාරයි.) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පෙර (බාවරී බ්‍රාහ්මණ ආදී යම් කෙනෙක් ගෞතම ශාසනයෙන් පළමු “මෙසේ වී ල, මෙසේ වන්නේ ල”යි (යම් ධර්මයක්) මට දෙසුනු නම්, එ හැම දහම් “මෙසේ මෙසේ” යයි උපන් කථා වෙයි. එ හැම (කාම විෂර්කාදි) තර්ක වඩන සුලු වෙයි. මම එහි නො ඇලුනෙමි.

1090. මුනීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ස්මාතිමත් වූයෙමි යම් දහමක් දැන හැසිරෙන්නෙමි ලොවිහි විසත්තිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කෙරෙමි නම් මුඛ වහන්සේ තෘෂ්ණාව වනයන එබඳු දහමක් මට වදළ මැනවි.

1091. හේමකය, මෙ ලොවිහි රූපායතන ශබ්දයතන ගන්ධ රස ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යායතන ධර්මායතන සම්බන්ධය වූ ප්‍රිය ස්වභාවයන්හි ඡන්ද්‍රාග-ප්‍රභාණය වූ ව්‍යුති රහිත වූ නිර්වාණ පදය වෙයි.

1092. ස්මාතිමත් වූ දක්නාලද අනිත්‍යාදි දහම් ඇති යම් රහත් කෙනෙක් තෙල අමාමහනිවණ මගනැණින් දැන කෙලෙස් පිරිහිවීමෙන් නිවුනාහු සන්තුන් වූවාහු නම්, ඔහු හැම කල්හි ලොකයෙහි විසත්තිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කළාහු වෙති’යි.

හෙමක මාණවක පාවිඡා නිමි.

කොදෙයා මාණවක පාවිඡා

1093. (කොදෙයා මාණවක මෙසේ ඇසිය:) යම් පුහුලකු කෙරෙහි කාමයෝ නො ලගිත් ද යමකුට තෘෂ්ණාවත් විද්‍යාමාන නොවේ ද, යම් පුද්ගලයෙක් කථංකථිභාවයත් තරණය කෙළේ ද, ඔහුගේ විමොක්ෂය කෙබඳු වේ ද?යි.

1094. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: කොදෙයායෙනි,) යම් පුද්ගලයකු කෙරෙහි කාමයෝ නො ලග්නාහු ද, යමකුට තෘෂ්ණාත් නැත් ද, විවික්ඛ්‍යා සම්බන්ධ කථංකථිභාවයත් යමෙක් තරණය කෙළේ ද, ඔහුට අන්‍ය විමොක්ෂයෙක් නො වේ.

1095. නිරාසයො සො උද ආසසානො
පඤ්ඤානවා සො උදපඤ්ඤකපපි,
මුනිං අහං සකක යථා විජ්ඣං
නං මෙ වියාවිකකි සමනතවකඤ්ඤි.
1096. නිරාසයො සො න සො ආසසානො
පඤ්ඤානවා සො න ච පඤ්ඤකපපි,
එවමි තොදෙය්‍ය මුනිං විජාන
අකිඤ්ඤානං කාමහවෙ අසත්තනති.

තොදෙය්‍යසුත්තං නවමං.¹

5 - 10

කපප සුත්තං

1097. මජ්ඣෙකි සරසමිං තිට්ඨතං (ඉට්ඨායසමා කපපසා.)
ඔසෙ ජාතෙ මහබ්භයෙ,
ජරාමච්ඡපරෙතානං දීපං පබ්බාහි මාරිසං;
කිඤ්ඤි මෙ දීපමකකාහි යථාධිදං නාපරා සියා
1098. මජ්ඣෙකි සරසමිං තිට්ඨතං (කප්පාති භගවා)
ඔසෙ ජාතෙ මහබ්භයෙ,
ජරාමච්ඡපරෙතානං දීපං පබ්බාහි කප්ප තෙ.
1099. අකිඤ්ඤානං අනාදානං එතං දීපං අනාපරං,
තිකිකානමිති තං බ්බාහි ජරාමච්ඡපරිකකියං.
1100. එතදඤ්ඤාය යෙ සතා දිට්ඨධර්මාහිතිබ්බුතා,
න තෙ මාරවසානුගා න තෙ මාරසා පඤ්ඤාති.

කපපසුත්තං දසමං.²

1. තොදෙය්‍ය මාණවපුට්ඨා නවමි - ම.ජ.ස.

2. කපපමාණව පුට්ඨා

1095. එ මුනි තෙම තෘෂ්ණා රහිත වූයේ ද නොහොත් තෘෂ්ණා සහිත වූයේ ද? හේ ප්‍රඥ ඇතියේ ද? නොහොත් සමාපත්ති ආදිඥනයෙන් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිකල්ප කරණුයේ ද? ශාක්‍යයන් වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් මම මුනිහු හඳුනාගන්නෙමි නම්, සමකැස් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එපරිද්දෙන් මට එකරුණ වදළ මැනැව.

1096. එ මුනි තෙම තෘෂ්ණා රහිත ය, හේ ආශා සහිත නො වේ. හේ ප්‍රඥ ඇතියේ ය. (සමාපත්ති ආදි) ඥනයෙන් තොද තෘෂ්ණා- දෘෂ්ටිකල්ප කරන්නේ වෙයි. තොදෙය්‍යයෙහි, මෙසේ (තෝ) කාමයෙහි දු හට්ඨයෙහිදු නො ඇලුනු පළිබොධ නැතියහු මුනි යයි දනුව යි.

තොදෙය්‍ය මාණව පාවජා නිමි.

5 - 10

කප්පමාණවක පාවජා

1097. (ආයුෂ්මත් කප්පමාණවක මෙසේ විචාරයි:) නිද්දානාත් වහන්ස, (සුර්ව-අපර කොටින් නො පැණෙන හෙයින්) මධ්‍යවූ සංසාරයෙහි සිටුනා වූ ජරායෙන් හා මරණයෙන් හා මධ්‍යාලද්දවුනට ජාත්‍යාදි මහද්භය ඇති (කාමාදි) ඔසය උපත් කල්හි ප්‍රතිෂ්ඨාව වදළ මැනැව. යම් පරිද්දෙකින් යළි මෙ දුක නො වන්නේ ද, එපරිද්දෙන් මට ප්‍රතිෂ්ඨාව ද වදළ මැනැව.

1098. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: කප්පමාණවයෙහි,) මධ්‍ය වූ සංසාරයෙහි සිටුනා වූ ජරායෙන් හා මරණයෙන් හා මධ්‍යාලද්දවුනට (ජාත්‍යාදි) මහද්භය ඇති (කාමාදි) ඔසය උපත් කල්හි කප්පය, තොපට ප්‍රතිෂ්ඨාව දෙසමි.

1099. ප්‍රතිභග වූ අපර ප්‍රතිෂ්ඨා රහිත වූ තෙල ප්‍රතිෂ්ඨාව රාගාදි කිඤ්චන රහිත ය. තෘෂ්ණාදුත රහිත ය. ජරාමරණච්ඡායපශ්‍යය වූ එය නිර්වාණ යයි කියමි.

1100. ස්මෘතිමත් වූ (අතිත්‍යාදි විසින්) දක්නාලද ධර්ම ඇති යම් රහත්හු තෙල නිර්වාණය දුන ක්ලෙශපරිනිර්වාණයෙන් පිරිනිව්‍යාහු වෙද්ද, ඔහු මාරවශයට ගියාහු නො වෙති. ඔහු මාරයාගේ මහ යන්තාහු (පරිවාරකයෝ) නො වෙති යි.

කප්පමාණවක පාවජා නිමි.

ජතුකණ්ණිසුතතං¹

1101. සුඤ්ඤානං වීරං අකාමකාමීං (ඉවායසමා ජතුකණ්ණි)
ඔසාතිගං පුට්ඨ මකාමමාගමං,
යනතිපදං බ්‍රාහ්මි සභාපනෙතත
යථාතව්‍යං භගවා බ්‍රාහ්මි චෙතං.
1102. භගවා හි කාමෙ අභිභූයා ඉරියති
ආදිට්ඨොප පඨවිං කෙපී තෙජසා,
පරිත්තපඤ්ඤාසා මෙ භූරිපඤ්ඤා,
ආවික්ඛ ධම්මං යමහං විජඤ්ඤං
ජාතිජරාය ඉධ විපභානං.
1103. කාමෙසු විනය ගෙධං (ජතුකණ්ණිති භගවා)
තෙකඛම්මං දට්ඨු ඛෙමනො,
උග්ගහීතං තිරිත්තං වා මා තෙ විජ්ජන්ති කිඤ්ඤනං.
1104. යං පුබ්බෙ තං විසොසෙහි පච්ඡා තෙ මාහු කිඤ්ඤනං,
මජ්ඣෙකෙ වෙ තො ගහෙසසසි උපසනෙතා වරිස්සසි.
1105. සබ්බසො නාම රූපණීං විතගෙධසා බ්‍රාහ්මණ,
ආසවාසා න විජ්ජන්ති යෙහි මච්චු වසං වජෙති.

ජතුකණ්ණිසුතතං එකාදසමං².

හද්‍රාවුධසුතතං

1106. ඔකං ජහං තණ්හපිඨදං අනෙජං (ඉවායසමා හද්‍රාවුධො)
නාදිං ජහං ඔසතිණ්ණං විමුක්තං,
කප්පං ජහං අභියාචෙ සුමෙධං
සුඤ්ඤාන නාගසා අපනම්සසන්ති ඉතො.

1. කපපමාණවසුච්ඡා දසමි-මජ්ඣ.

2. ජතුකණ්ණිමාණවසුච්ඡා-මජ්ඣ.

3. ජ කණ්ණිමාණවසුච්ඡා එකාදසමි-මජ්ඣ.

ජතුකණ්ණිමාණවක පාවිඡා

1101. (ආයුෂ්මත් ජතුකණ්ණිමාණවක මෙසේ ඇසිය:) වීරයන් වහන්ස, මම මුඛ වහන්සේ (කාමයන් නොපෙන හෙයින්) අකාමකාමී වූ චතුරොසතරණය කළ කෙනෙකු'යි අසා හිෂ්කාම වූ භාග්‍යවතුන් පුළුවුස්-නට ආයෙමි. සහජාත සර්වඥතා ඥානවක්ත්‍රය ඇතියානෙනි, ශාන්තිය හා ශාන්තිපදය හා (නිවන) වදළ මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල කරුණ තථා වූ පරිදි වදළ මැනැවි.

1102. යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙදැති හිරු සිය-තෙදින් පොළොව සෙයින් කාමයන් මැඩ ලා වෙසෙනසේක් ද, එහෙයින් මහාප්‍රාඥයන් වහන්ස, මෙ අත් බවිහි මැ ජාති-ජරාවන්ගේ ප්‍රභාණය වූ යම් දහමක් දැනගන්නෙමි නම්, එ දහම මඤ්ජුප්‍රාඥ වූ මට වදරණසේක්වා.

1103. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: ජතුකණ්ණියෙනි,) නෛෂ්ක්‍රමයක්ෂෙම වශයෙන් දැක වස්තුකාම ක්ලෙශකාමයෙහි තෘෂ්ණාව දුරලව, තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් ගන්තාලද්දෙක් හෝ හළයුත්තෙක් හෝ (රාගාදී) කිඤ්චනයෙක් හෝ තොපට නහමක් වේවා.

1104. අතීත සංස්කාර ඇඳබ යම් ක්ලේශජාතයෙක් වේ නම්, එය මාර්ගඤ්ජාග්ගියෙන් වියළව, අනාගත සංස්කාර ඇඳබ ද තට කිඤ්චන-යෙක් (පළිබෝධයෙක්) නහමක් වේවා. ඉදින් ප්‍රත්‍යුත්පන්න සංස්කාරයන් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් නොගන්නෙහි නම් උපශාන්ත ව හැසිරෙන්නෙහි.

1105. බ්‍රාහ්මණය, නාමරූපයන් කෙරෙහි සර්වප්‍රකාරයෙන් පහ කළ තෘෂ්ණා ඇති එ රහත්හට යම් ආසුවයන් හේතු කොට ගෙන මරවසට යේ නම් එ ආසුවයෝ විද්‍යමාන නොවෙති'යි.

ජතුකණ්ණි මාණව පාවිඡා නිමි.

හද්‍රාවුධමානවක පාවිඡා

1106. (ආයුෂ්මත් හද්‍රාවුධ මෙසේ විචාරයි:) පඤ්චකාමගුණාලය දුරැලූ, ෂඩ්විධ තෘෂ්ණාකාය සිදැලූ, අටලෝදහමිහි නොසැලෙන, අනාගත රූපාදිප්‍රාර්ථනා සභිබ්‍යාත නන්දිය හැරපියු, චතුරොසතරණය කළ, කෙලෙ-සුන් කෙරෙන් මිදුනු, තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටිකල්පයන් දුරැලූ ශෝභනප්‍රඥ ඇති තථාගතයන් වෙසෙසින් අයදිමි. නාගයන් වහන්සේගේ ධර්මය අසා මෙ පහණසෑයෙන් බොහෝ ජනයෝ ගික්ම යෙති.

1107. නානා ජනා ජනපදෙහි සඛතා
තව වීර වාක්‍යං අභිකඛ්ඛ මානා,
තෙසං තුචං සාධු වියාකරොති
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො.
1108. ආද්‍යාතණං විනයෙට්ඨ සඛං (භද්‍රාද්‍රව්‍යාසනං භගවා)
උද්ධං අධො නිරියඤ්ඤාපි මජ්ඣෙ,
යං යං හි ලොකස්මිං උපාදියන්ති
තෙනෙව මාරො අකෙති ජනතුං.
1109. තස්මා පජානං න උපාදියෙට්ඨ
භික්ඛු සතො කිඤ්ඤානං සඛලොකෙ,
ආද්‍යාසනෙ ඉති පෙකම්මානො
පජං ඉමං මච්චුධෙයො විසක්ඛන්ති.

භද්‍රාද්‍රව්‍යාසනං ද්වාරාදසමං¹.

5 - 13

උදයස්මිතං

1110. ක්කායිං වීරජමාසිතං (ඉච්චා යස්මා උදයො)
කතකිච්ඡං අනාසවං,
පාරගුං සඛධම්මානං අස්ථි පඤ්ඤාන ආගමං,
අඤ්ඤා විමොක්ඛං පට්ඨාහි අවිජජාය පහෙදනං.
1111. පහානං කාමච්ඡද්දනං (උදයාති භගවා)
දෙමනස්සාන වුභයං,
චිත්තං ව පනුදනං කුක්ඛාව්‍යානං නිවාරණං.
1112. උපෙච්ඡා සති සංසුද්ධං ධම්මකක්ඛපුරෙජවං,
අඤ්ඤා විමොක්ඛං පට්ඨාහි අවිජජාය පහෙදනං.
1113. කිංසු සංයොජනො ලොකො (ඉච්චායස්මා උදයො)
කිංසු තස්ස විවාරණං,
කිස්සස්ස විපභානෙන නිබ්බානමිති වුචති.

1. භද්‍රාද්‍රව්‍යාසනවස්මිතං-මජ්ඣ.
2. භද්‍රාද්‍රව්‍යාසනවස්මිතං ද්වාරාදස.
3. උදය මාසවස්මිතං-මජ්ඣ.

1107. වීරයන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේගේ වදන් කැමැති වූ නොයෙක් ජනයෝ අභිගාදි ජනපදයෙන් රැස්වූහු ය. උනට මුඛ වහන්සේ දහම් දෙසුව මැනැවැ'යි යදිමි. යම් හෙයකින් මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල ලොකොත්තරධර්මය දන්නාලද ද, එහෙයිනි.

1108. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: හද්‍රාවුධයෙනි,) අතීතා-
නාගතවර්තමානයෙහි වූ හැම ආදාන තෘෂ්ණාව දුරු කරව්. යම් හෙයකින්
ලොකයෙහි (අතීතරූපාදි) යම් යම් වස්තුවක් දැඩි කොට ගණිත් ද,
එහෙයින් මැ ස්කන්ධමාර්ගෙහි සත්ත්වයා නොදන්නේ ය.

1109. එහෙයින් ස්මෘතිමත් වූ (සර්වසංස්කාරයන් අතිත්‍යාදිවශ-
යෙන්) දන්නා වූ මහණ තෙම මෙ ප්‍රජාව මාත්‍යුධෙයයෙහි. ඇලිනැ'යි
දක්මින් (රූපාදි) ආදානයෙහි ඇලුනු සියලු ලොවැ (රූපාදි) කිසිවක්
ගන්නේ යි.

හද්‍රාවුධමාණවක පාවිඡා නිමි.

5 - 13

උදයමාණවක පාවිඡා

1110 (උදය මානවක මෙසේ ඇසීය), ධ්‍යාන කරනසුලු විගත.
රජස් ඇති වැ වැඩහුන් සිවුමගින් කළ (සොළොස්) කිස ඇති අනාසුව
වූ සර්වධර්මයන්ගේ පරතෙර පත් වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
ප්‍රශ්නාර්ථ වැ ආයෙමි, අවිද්‍යාව බිඳුනා වූ අඤ්ඤා විමොක්ඛ සංධ්‍යාත
නිර්වාණය වදළ මැනැවි.

1111 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: උදයමාණව
යෙනි,) කාමච්ඡද්‍යයන්ගේ ද දෙමනසුන්ගේ ද යන දෙදෙනාගේ ප්‍රභාණය ද
ඊන මිද්ධයාගේ දුරුම ද කෞක්‍යාත්‍යයාගේ වැළැහීම ද ඇති—

1112 වතුඤ්ඤානොපේක්ෂා ස්මෘති යන දෙකින් සංශුද්ධිය ඇති
ධර්මතර්ක සංධ්‍යාත සමාක් සංකල්පය පෙරටුකොට ඇති අර්හත්ඵල
විමොක්ෂය අවිද්‍යාවගේ බිඳුමැයි කියමි.

1113 (ආයුෂ්මත් උදයමාණවක මෙසේ අසයි:) ලොක සත්ත්වයා
කුමක් සංයොජන (බන්ධන) කොට ඇත්තේ ද? එ සත්ත්වයාගේ විචා-
රණය (හැසිරීමට කරුණ) කිම? කවර දහමක් හුගේ විශේෂ ප්‍රභාණයෙන්
නිවනැ'යි කියනු ලැබේ ද?

1114. නන්දි සංයොජනො ලොකො (උදයාති භගවා)
විතක්කස්ස විවාරණා,
තණ්හාය විසභානෙන නිබ්බානමිති වුච්චති.
1115. කරං සතස්ස වරතො (ඉච්චායස්මා උදයං)
විඤ්ඤාණං උපරුජ්ඣති,
භගවතං පුට්ඨමාගමම තං සුඤ්ඤාම චචො තව:
1116. අජ්ඣන්තඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව චෙදනං නාභිනන්දිතො,
එවං සතස්ස වරතො විඤ්ඤාණං උපරුජ්ඣතිති.

උදයසුඤ්ඤානං තෙරසමං¹:

5 - 14

පොසාලසුඤ්ඤානං²

1117. යො අතිතං ආදියති (ඉච්චායස්මා පොසාලො)
අනෙජො ජිනනසංසයො,
පාරගං සබ්බධම්මානං අත්ථපඤ්ඤාන ආගමං.
1118. විභූතරූපසඤ්ඤාස්ස සබ්බකායපභාසිනො
අජ්ඣන්තඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව නත්ති කිඤ්චිති පසාදො,
ඤ්ඤාණං සකකානු පුච්ඡාමි කරං නෙය්‍යො තරා වීධො.
1119. විඤ්ඤාණධ්වනියො සබ්බා (පොසාලාති භගවා)
අභිජානං තරාගතො
තිට්ඨන්තමෙන ජානාති විමුක්තං තප්පරායණං.
1120. ආකිඤ්ඤාස්ස සමභවං ඤාතො නන්දි සංයොජනං ඉති,
එවමෙන අභිඤ්ඤාය තතො තස්ස විපස්සති:
එතං ඤ්ඤාණං තරං තස්ස මුහුර්ණස්ස වුසිමතොති.

පොසාලසුඤ්ඤානං වුද්දසමං³.

1. උදයමාණව පුච්ඡා තෙරසි-මජ්ඣ.
2. පොසාලමාණව පුච්ඡා
3. පොසාලමාණව පුච්ඡා වුද්දසි.

1114 ලොකසත්ත්‍වයා තෘෂ්ණාව සංයෝජන කොට ඇතිසේ ය. විතර්කය ඔහුට විවාරණය වේ. එ තෘෂ්ණාවගේ විප්‍රභාණයෙන් නිව්‍රාණ යැයි කියනු ලැබේ,

1115 (ආයුෂ්මත් උදයමාණව මෙසේ ඇසීය:) ස්මානි සම්පන්න ව වාසය කරන්නහුගේ විඤ්ඤාය කි සෙයින් තිරුද්ධ වේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුල්ව පැමිණියම්හ. මුඛ වහන්සේගේ එ බස් අසම්හ.

1116 අධ්‍යාත්මාලම්බනයෙහි ද බාහිරාලම්බනයෙහි ද උපද්‍රව වේදනාව නො පනන, ස්මානිමත් වූ හැසිරෙණුවහුගේ විඤ්ඤාය මෙසේ තිරුද්ධවේ යයි.

උදයමාණව පාවජා නිමි.

5 - 14

පොසාලමාණවක පාවජා

1117 (ආයුෂ්මත් පොසාල මාණවක මෙසේ විවාරයි:) එජා සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණා රහිත වූ සිද්ධතා ලද සැක ඇති, යම් සර්වඥ කෙනෙක් ස්වකීයවූ ද පරකීය වූ ද අතීතය (සුර්වතිවානුස්මාති ඥාණය) ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සියලු ධර්මයන්ගේ පාරිමතිරප්‍රාප්ත වූ එ සර්වඥයන් කරා ප්‍රශ්නයෙන් අර්ථව පැමිණියෙම් වෙමි.

1118 ශාක්‍යමුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, මොනොවට ඉක්මවන ලද රූපසංඥ ඇති, තදංග-විෂ්කම්භණ වශයෙන් හැම රූපකාය ප්‍රභාණය කරනසුලු අධ්‍යාත්මයෙහිත්, බාහිරයෙහිත් කිසිවක් නැතැයි දක්නාහු (ආකිඤ්ඤායතනලාභීහු) ගේ ඥානය පුලුල්වෙමි. එ බඳු වූ පුද්ගල තෙම කිසෙයින් මත්තෙහි ඥානයට පැමිණවිය යුත්තේ ද?

1119 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: පොසාලයෙනි), තථාගතයෝ හැම විඤ්ඤාසථිකීන් වෙසෙසින් දන්තාහු ආකිඤ්ඤායතනයෙහි අධිමුක්ත වූ එය මැ පරායණ කොට ඇති මෙ පුභුලා දන්තාහ.

1120 ආකිඤ්ඤායතනයෙහි උපදවන අරූපරාග සංඛ්‍යාත නද්දිය සංයෝජනයකැයි මෙසේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ඉක්බිති එහි අනිත්‍යාදි විසින් විදර්ශනා (භාවනා) කරන්නේය. වෑය ගිම්ම වූ මාර්ග බ්‍රහ්මවයභාවාසය ඇති බාහිතපාපි වූ එ රහත්හුගේ තෙල අර්හත් ඥානය අවිපරිත වේ යයි.

පොසාලමාණව පාවජා නිමි.

5-15

මොසරාජ සූතකං

1121. දවාහං සකක අපුච්ඡිසං (ඉට්වා යසමා මොසරාජා)¹
න මෙ ව්‍යාකාසි වක්ඛුමා,
යාව තතියඤ්ඤ දෙව්විසි ව්‍යාකරොතිති මෙ සූතං.
1122. අයං ලොකො පරො ලොකො භ්‍රහ්මලොකො සදෙවකො,
දිට්ඨිං තෙ නාභිජානාති ගොතමස්ස යසසස්සිනො.
1123. එතං අභිකක්ඛන්තදස්සාවිං අත්ථි පඤ්ඤන ආගමං,
කථං ලොකං අවෙක්ඛන්තං මච්චුරාජා න පස්සති.
1124. සුඤ්ඤකො ලොකං අවෙක්ඛස්සු මොසරාජ සද්ද සතො,
අන්තානුදිට්ඨිං උභවට්ඨි එවං මච්චුතරො සියා;
එවං ලොකං අවෙක්ඛ'න්තං මච්චුරාජා න පස්සතිති.

මොසරාජසූතකං පණ්ණාසකං².

5-16

පිඩගිස සූතකං

1125. ජිණ්ණිකා හමස්ථි අබලො විතථිණ්ණිකා (ඉට්වා යසමා පිඩගියො)³
නෙක්ඛා න සුඤ්ඤා සවනං න ඵාසු,
මාහං නස්සං මොච්ඡිහො අන්තරාව
ආවික්ඛා ධම්මං යමහං විජ්ඣෙය්‍යං
ජාතිජරාය ඉධ විප්පහානං.
1126. දිස්වාන රූපෙසු විහඤ්ඤමානො (පිඩගියාති හගවා)
රූපහන්ති රූපෙසු ජනා පමක්ඛා,
තස්මා තුවං පිඩගිය අප්පමක්ඛො
ජහස්සු රූපං අපුනත්තවාය.

1. මොසරාජ මාණව පුට්ඨා

2. මොසරාජ මාණව පුට්ඨා-පණ්ණාසක-ම. ජ. ස.

3. පිඩගියමාණව පුට්ඨා.

මොසරාජ පාවිජා

1121 (ආයුෂ්මත් මොසරාජ මෙසේ ඇසිය:) මම දෙවටක් ශාකා මුනිහු විවාළෙමි, පැයක් ඇති මුනිහු මට නො දෙසුහ. දෙවර්ෂිහු තෙවනුවට දක්වා විවාරණ ලද්දහු ප්‍රකාශ කරන්නාහ''යි මා විසින් අයන ලද.

1122 මෙ මිනිස්ලෝ වැසි තෙමේ ද, අන්ලෝ වැසි තෙමේ ද දෙවියන් සහිත බඹලො වැසි තෙමේ ද යශස්වී වූ ගෞතම ගොත්‍ර ඇති මුඛ වහන්සේගේ දෘෂ්ටිය නොදක්නේ ය.

1123 මෙසේ පරමදර්ශී වූ සථිඥයන් වහන්සේ කරා පැන පුළුස්සනෙන් අර්ථ ව ආයෙමි. ලොව කියෙයින් බලන්නහු මෘත්‍යුරාජ තෙමේ නො දක්නේ ද?

1124 මොසරාජය හැමකල්හි ස්මෘතිමත් වැ සත්කාය දෘෂ්ටිය දුරු කොට ලෝකය ශුන්‍ය හෙයින් බලව, මෙ සෙයින් මෘත්‍යුහු ඉක්මවන්නෙහි මෙසෙයින් ලොව දක්නහු මෘත්‍යුරාජ තෙම නොදක්නේ යයි,

මොසරාජ මාණව පාවිජා නිමි.

පිඩගියමාණව පාවිජා

1125 (ආයුෂ්මත් පිඩගිය මෙසේ විවාරයි) මම ජිණියෙමි, දුච්ඡයෙමි, විචණියෙමි, (මාගේ) තේත්‍රයෝ ශුද්ධ නො වෙති, ශ්‍රවණය ද පහසු නැත, මම (මුඛ වහන්සේගේ දහම පසක් නොකොට) අතුරෙහි මැ මුළා වූ යෙමි නහමක් මියෙමිවා. මෙ පහණසැවෙහෙරෙහි මැ ජාති ජරාවන්ගේ ප්‍රභාණය වූ යමි දහමක් අසා මම දැනගන්නෙමි නම්, එ දහම වදළ මැනැව.

1126 (බුදුහු මෙසේ වදළහ: පිඩගියෙහි,) රූප හිමිතින් නැසෙන වුන් දක (කුශලධර්මයන්හි) ප්‍රමත්ත වූ ජනයෝ රූපයන් නිමිති කොට පෙළෙති. පිඩගිය, තෙපි (කුශලධර්මයෙහි) අප්‍රමත්තව පුනර්භවය ආවහු පිණිය රූපය දුරු කරව.

1127. දිසා චක්කො විදිසා චක්කො
උඤ්ඤා අධො දසදිසා ඉමායො
න තුඤ්ඤා අදිට්ඨං අසුතං' මුතං වා,
අරො අවිඤ්ඤාණං කිඤ්ඤි න මත්ථි ලොකෙ
ආචිකා ධම්මං යමහං විජ්ඣා
ජාති ජරාය ඉධ විප්පහානං.
1128. තණ්හාධිපතෙන මනුජේ පෙකඛමානො (පිඩගියාති හගවා)
සත්තා පජා තෙ ජරසා පරෙතෙ,
තස්මා තුවං පිඩගිය අප්පමනෙතො
ජහස්සු තණ්හං අපුනඛගවායාති.

පිඩගියසුඤ්ඤානං යොළුසමං².

ඉදමවොච හගවා මගධෙසු විහරන්තො පාසාණකෙ වෙතියෙ පරිවාරිකසොළසානං බ්‍රාහ්මණානං අජ්ඣිට්ඨො පුට්ඨො පුට්ඨො පඤ්ඤා ව්‍යාකාසී. එකමෙකස්ස වෙපි පඤ්ඤා අත්මඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජෙය්‍ය ගවෙජ්ජෙය්‍ය ජරා මරණස්ස පාරං පාරඛ්‍යමනියා ඉමෙ ධම්මාති. තස්මා ඉමස්ස ධම්මපරියායස්ස පාරායනනෙවි¹ අධි වචනං:

1129. අජිනො තිස්ස මෙතෙතෙය්‍යා පුණ්ණකො අථ මෙතතභු,
ධොතකො උපස්ථො ච නන්ද ආථ ගෙමකො.
1130. තොදෙය්‍යකප්පා දුභයො ජතුකණ්ඨි ච පණ්ඩිතො,
හද්‍රාවුට්ඨො උදයො ච පොසාලො වාපි බ්‍රාහ්මණො,
මොහරාජා ච මෙධාවී පිඩගියොච මහාභුසී.
1131. එතෙ බුද්ධං උපාගච්ඡං සමපන්න වරණං ඉසී.
දුට්ඨන්තා නිපුණෙ පඤ්ඤා බුද්ධසෙට්ඨං උපාගමිං.

1. පි.ගීයමාණව පුජා යො සි.

2. පාරායනනෙවි-ම. ජ. සං.

1127 සතර දිග ය, සතර අනු දිග ය උඩ ය යට ය යන මේ දස දික් කෙනෙක් වෙත් ද, ලොවිහි මේ හැම තන් හි මුඛ වහන්සේ විසින් නොදක්නා ලද, නො අසන ලද ආශ්‍රාණ, ස්වාදන, ස්පර්ශන නොකරන ලද යළි නො දක්නා ලද කිසිවක් නැති මේ පහණසැ වෙහෙරෙහි දී මැ ඡාති ජරාවන්ගේ ප්‍රභාණය වූ යම් (හිව්‍යාණ) දහමක් මම් දැනගන්නෙමි නම්, එ දහම වදළ මැනව.

1128 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: පිඩිගියෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි) තෘෂ්ණායෙහි ගැලී සිටි සත්ත්වයන් හටගත් සිත් තැවුලි ඇතියන් ජරායෙන් මඬනා ලද්දවුන් සේ දක්නවු ද එ හෙයින් පිඩිගියෙනි, තෙපි අප්‍රමත්ත වැ පුනර්භවය නො වනු පිණිස තෘෂ්ණාව දුරු කරවයි.

පිඩිගියමාණව පාවිඡා නිමි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගධ දනවුයෙහි පාසාණක වෙතිය නම් වෙහෙරෙහි වැඩ වසනසේක්, මෙය දෙසු සේක. බාවරිහුගේ අතැවැසි සොළොස් බමුණන් විසින් අයදනා ලද්දහු පුළුවන්පුළුවන් පැන වියදු සේක. ඉදින් යමෙක් එකෙකි පැනයෙකැ පෙළ දෑන් අරුත් දැන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි පිළිපදනේ නම් හේ ජරාමරණයන්ගේ පරතෙරට යන්නේ මැ ය, යම් හෙයකින් මේ ධර්මයෝ (නිර්වාණ) පාර ගමනාර්ථ වෙත් ද එ හෙයින් මේ ධර්ම පයඝායට 'පාරායන' යනු මැ නම් වී ය.

1129 අජිතය, තිස්සමෙත්තෝ ය, පුණ්ඩ්‍ර ය, යළි මෙත්තගු ය, ධොතක ය උපසිව ය, නඤ්ඤ ය, යළි හෙමක ය,

1130 නොදෙය්‍ය කප්ප යන දෙදෙනා ය, පණ්ඩිත වූ ජතුකණ්ණිය හද්‍රාවුධ ය, උදය, පොසාල බ්‍රාහ්මණ ය, පණ්ඩිත වූ මොසරාජ ය, මහාර්ෂි වූ පිඩිගිය ද යන.

1131 මොහු සමාද්ධි වූ පසළොස් වරණධර්ම ඇති මහර්ෂි වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා පැමිණියහ. සියුම් පැන පුළුවස්නාහු බුද්ධ-ශ්‍රේෂ්ඨයන් කරා පැමිණියහ.

1132. තෙසං චුද්ධා ව්‍යාකාසි පඤ්ඤා පුට්ඨා යථාතථං,
පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන තොසෙසි බ්‍රාහ්මණෙ මුතී,
1133. තෙ තොසිතා චක්ඛුමතා චුද්ධනාදිවච්ඡන්දනා,
බ්‍රහ්මවරියමචිරිංසු වරපඤ්ඤාසා සන්තීකෙ.
1134. එකමෙකසං පඤ්ඤාසා යථා චුද්ධෙන දෙසිතං,
තථා යො පටිපජ්ජයා ගච්ඡ පාරං අපාරතො.
1135. අපාරා පාරං ගච්ඡයා භාවෙනො මහනමුත්තමං,
මහො සො පාරං ගමනාය තස්මා පරායනං ඉති.

පාරායනානුගීතිගාථා

1136. පරායනමනුගායිසං (ඉච්චා යස්මා පිඩගියො)
යථාද්දක්ඛි තථා අක්ඛාසි,
විමලො භූරිමෙධසො,
නික්ඛාමො නිබ්බන්ධො¹ නාගො
කිසං හෙතු මුසා හණෙ.
1137. පභීන මල මොහසා මානමක්ඛපභාසිනො,
හන්දහං කික්ඛධිසසාමී ගිරං වණ්ණපසංහිතං.
1138. තමොනුදෙ චුද්ධා සමනචක්ඛු
ලොකනතඟු සබ්බභවාතිවිනෙතා,
අනාසවො සබ්බදුක්ඛපභීනො
සච්චවනයො බ්‍රහ්ම උපාසිතො මෙ.
1139. ද්විජො යථා කුබ්බනකං පහාය
බහුපථලං කානනං ආවසෙය්‍යා,
එවංපහං අපපදසෙසා පහාය
මහොදධිං හංසරිවජ්ඣපනො²
1140. යෙ මෙ පුට්ඨෙ ව්‍යාකංසු
හුරං ගොතමසාසනා,
ඉච්චාසි ඉති හවිසන්ති,
සබ්බනතං ඉතිහීතිහං
සබ්බනතං තක්කච්චිතිනං.

1. නිබ්බන්ධො-මු.

2. හංසොරිවජ්ඣපනො-ම. ජ. ස.

1132 පැන පුළුවියනා ලද බුදුහු ඔවුනට ඇතිසැටිය ප්‍රකාශ කළහ. සථිඥ මුනිහු පැන විසඳීමෙන් බමුණන් තුටු කළහ.

1133 පසැස් ඇති ආදිත්‍ය බන්ධු වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් තුටු-කරන ලද්දහු ඔහු උන්නම ප්‍රාඥ වූ සථිඥයන් වහන්සේ වෙත මගබල-සරවස් වුසුහ.

1134 එකෙකි, පැනයට යමයේ බුදුරදුන් විසින් වදළ විසැළුම් වේ ද, එයේ යමෙක් පිළිපදනේ නම් හේ අපාර සංඛ්‍යාත සංසාරයෙන් පාරසංඛ්‍යාත නිව්‍රාණයට යන්නේ ය.

1135 උතුම් වූ ආයාමාර්ගය වඩනුයේ අපාර සංඛ්‍යාත සසරින් පරතරට යන්නේ ය. පාරගමනයට හේ මාර්ග වෙයි. එ හෙයින් 'පාරායන' නම් වෙයි.

පාරායනානුගීතිශාථා

1136. (ආයුෂ්මත් පිඬිය බාවරිභට මෙසේ පැවැසී:)

බුදුරදුන් විසින් ගැසූ පරිද්දෙන් පාරායනය අනුශාසනා කරන්නෙමි. බුදුරජානන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් (සත්‍යාභිසංකොධයෙන්) දුටුසේක් නම්, එ පරිද්දෙන් වදළසේක. නිර්මල වූ විපුලප්‍රඥ ඇති ප්‍රභීණ කළ කාම ඇති කෙලෙස්වල් හෝ තෘණා විරහිත ලෝකනාථයන් වහන්සේ කුමක් හෙයින් මුසවා බණනසේක් ද?

1137. ප්‍රභීණ වූ රාගාදිමල හා මෝහ හා ඇති, මානය හා මකුබව හා දුර්ලබ බුදුරජුන්ගේ ගුණොපසංහිත වචනය මම එකත්තෙන් කීර්තනය කරන්නෙමි.

1138. ප්‍රාභමණය, අවිදුඅදුර දුර්ලබ, සමතැස් ඇති ලොකානන්‍යයට ගිය, හැම භවයන් ඉක්ම වූ, ආසුර රහිත වූ, සියලු දුක් ප්‍රභීණ කළ, සත්‍යනාම ඇති බුදුහු මා විසින් උපාශ්‍රිතයහ.

1139. පක්ෂියෙක් කුඩා වනය හැර පියා බොහෝ පලතුරු ඇති වනයකට පැමිණ වසන්නා සේ, මම ද (බාවරි ආදි) මද නුවණැතියන් හැරපියා (අනවතස්තාදි) මහවිලකට භංසයකු සෙයින් පැමිණියෙමි.

1140. පෙර (බාවරිආදි) යම් කෙනෙක් ගෞතමබුද්ධශාසනයෙන් පළමු 'මෙසේ වී ල, මෙසේ වන්නේ ල' යි (යම් දහමක්) මට ප්‍රකාශ කළාහු ද, එ හැම 'මෙසේ, මෙසේ යැ' යි උපන් කථායෙක, එ හැම (කාමවිතර්කාදි) තර්ක වඩනා සුලු ය.

1141. එකො තමනුදසිනො ජුතිමා සො පභංකරො,
ගොතමො හුරිපඤ්ඤාණො ගොතමො හුරිමෙධසො.
1142. යො මෙ ධම්මදෙසෙසි සඤ්ඤිකමකාලිකං,
තණ්හකයමනිතිකං යස්ස නත්ථ උපමා කච්චි.
1143. කිංඤ්ඤා තමා විප්පවසසි මුහුත්තමපි පිබ්බිස,
ගොතමා හුරිපඤ්ඤාණො ගොතමා හුරිමෙධසො.
1144. යො තෙ ධම්මදෙසෙසි සඤ්ඤිකමකාලිකං,
තණ්හකයමනිතිකං යස්ස නත්ථ උපමා කච්චි.
1145. නාභං තමා* විප්පවසාමි මුහුත්තමපි බ්‍රාහ්මණ,
ගොතමා හුරිපඤ්ඤාණො ගොතමා හුරිමෙධසො.
1146. යො මෙ ධම්මදෙසෙසි සඤ්ඤිකමකාලිකං,
තණ්හකයමනිතිකං යස්ස නත්ථ උපමා කච්චි.
1147. පසසාමි නං මනසා චක්ඛුනා ච
රත්තිං දිට්ඨං බ්‍රාහ්මණ අප්පමකො.
නමස්සමානො විවසෙමි¹ රත්තිං
තෙනෙව මඤ්ඤාමි අවිප්පවාසං.
1148. සද්ධා ච පිති ච මනො සති ච
නාපෙත්ති මෙ ගොතමසාසනමා,
යං යං දිසං චජන්ති හුරිපඤ්ඤා
ස තෙන තෙනෙව නතො හමස්මි.
1149. ථිණ්ණස්ස මෙ දුබ්බලොභකස්ස
තෙනෙව කායො න පලෙඤ්ඤි තත්ථ,
සබ්බසංසර්ගො² වජාමි නිව්චං
මනො හි මෙ බ්‍රාහ්මණ තෙන සුකොතො
1150. පඬෙක සයානො පරිච්ඡාමානො දීපා දීපං උපපලවි,
අරුද්දසාසිං සමබ්බුද්ධං ඔසති ඤ්ණමනාසවං.

*තණ්හා-මු 1 නමස්සමානො වීථි.

2. සනත්තාය-මජ්ඣ.

1141-1142. යම් සම්බුදු කෙනෙක් මට සාන්ද්‍රාචාරිකථා ඇති කල් නො යා දී දෙන පල ඇති, තෘණාකාංශය වූ කෙලෙස් උවදුරු නැති, දහම් දෙසුසේක් ද, යම් බුදුකෙනෙකුන්ට කිසි තැනෙක්හි දු උපමායෙක් නැත් ද, හිරිප්‍රාඥ වූ එ ගෞතමයන් වහන්සේ අසභාය වැ අවිදු අඳුර දුරු වැඩිහුන් සේක. ජාතිමත්ත. ප්‍රභබ්බරයහ. ගෞතමසර්වඥයන් වහන්සේ ඥානධර ඇතිසේක.

1143-1144. පිඬ්ඨියබ්‍රාහ්මණයෙනි, තට යම් සම්බුදු කෙනෙක් සාන්ද්‍රාචාරික වූ අකාලික වූ තෘණාකාංශය වූ, කෙලෙස් උවදුරු නැති ධර්ම දෙසුසේක් නම්, යම් බුදුකෙනෙකුන්ට කිසි තැනෙක්හි දු උපමායෙක් නැත් නම්, විපුල ප්‍රඥධර ඇති එ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් එ මහාප්‍රාඥගෞතමයන් කෙරෙන් කීම, මොහොතකුදු වියෝව වෙසෙවු-ද'යි (බාවරි කී යැ.)

1145-1146. බමුණානෙනි, යම් සම්බුදු කෙනෙක් මට සාන්ද්‍රාචාරික වූ අකාලික වූ තෘණාකාංශය වූ කෙලෙස් උවදුරු නැති දහම් දෙසුහු ද, යම් කෙනෙකුන්ට කිසි තැනෙක්හි දු උපමා නැද්ද, එ ඥානධර ඇති ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් එ විපුලප්‍රඥ ඇති ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් මම මොහොතකුදු වෙන් වැ නො වසමි.

1147. බ්‍රාහ්මණයෙනි, අප්‍රමක්ඛ වූ (මම) දවරැහි මනසින් හා ඇසින් හා එ ගෞතමබුදුන් දක්මි. නාමස්කාර කරමින් මැ රැය ඉක්වමි. එහෙයින් මැ අවිප්‍රවාසය හඬමි.

1148. මාගේ ශ්‍රද්ධාව හා ප්‍රීතිය හා මනස හා ඝෘනිය හා ගෞතම ශාසනයෙන් පහ වැ නොයෙයි. මහාප්‍රාඥයන් වහන්සේ යම් මැ දෙසකට වඩනාසේක් නම්, එ මම එ දික්හි මැ නතුයෙමි වෙමි.

1149. ජිණ්ඩ වූ (එහෙයින් මැ) අල්පවියා ඇති මාගේ මේ කය, එ හෙයින් මැ එහි නො යෙයි. සංකල්පගමනින් එක්වින් යෙමි. බ්‍රාහ්මණය, එහෙයින් මැ මාගේ සිත එබුදුන් ඇති තන්හි මැ යෙදුනේ වෙයි.

1150. කාමපඬ්ඨයෙහි හෝනෙමි භාත්පඬ්ඨන් සැලෙණුයෙමි ශාක්‍යා සබ්බාන ද්විපයෙන් ද්විපයට පාවැ ගියෙමි. එක්බිති, (පහණසැවෙහෙ-රෙහි දී) වතුරොසතරණය කළ ආභ්‍රව රහිත වූ සම්බුදුන් දිවිමි.

1151. යථා අහු වක්කලි මුත්තසද්ධො
හද්‍රාවුධො ආළචි ගොතමො ව,
එවමෙව ත්වං පමුක්ඛසසු සද්ධං
ගමියාසි ත්වං පිඩගීය මච්චුධෙය්‍යස්ස පාරං.
1152. එස භියෙය්‍යා පසිද්ධි සුජානා මුත්තො වචො,
විවක්කච්ඡද්ද සමච්ඡද්ධො අබ්බො පටිභානවා.
1153. අධිදෙවෙ අභිඤ්ඤාය සබ්බං වෙදි පරොවරං,
පඤ්ඤානන්තකරො සද්ධා කඩ්ඛිනං පටිජානතං.
1154. අසංඝීරං අසංඝායං යස්ස නස්සි උපමා කච්චි,
අද්ධා භමිසාමි න මෙත්ත කම්බා එවං පධාරෙභි-
අධිමුක්ඛවික්ඛන්ති.

පාරායනවග්ගො නිට්ඨිකො.

සුත්තනිපාතො සම්මතො.

1151. ශ්‍රද්ධාධිමුක්ත වක්කලී මහණය, හදාවුධය, ආළච්ඡොතමය, යන මොහු යම් බදු වූහු නම්, එ සෙයින් මැ තෙපි දු ශ්‍රද්ධායෙහි අධිමුක්ත වව. පිඬුකියෙනි, තො ද මාත්‍යුධෙය සංඝායාත සංසාරයාගේ පාරයට යව.

1152. මුනින්ද්‍රයන් වහන්සේගේ තෙල බස අසා මම් බෙහෙවින් පහදීම. සම්බුදුහු පෙරළ (රාගාදී) සියන් ඇතියහ. (රාගාදී) බිල රහිතයහ. ප්‍රතිභානප්‍රතිසංවිද් ඇතියහ.

1153. අධිදේවකර ධම්යන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දෑන, හීන-ප්‍රණීත වූ හෝ (තමාත් මෙරමාත් පිළිබඳ වූ) අධිදෙවකකර ධර්මජාතය දකුටහ. ශායානාන් වහන්සේ සැක ඇතිව මැ 'සැක නැතියම්හ'යි පිළින කරනුවත් ගේ ප්‍රශ්න කෙළවර කරන්නාහ.

1154. යම් නිවනකට කිසි දු තැනෙක්හි උපමා නැද්ද, (රාගාදියෙන්) ගෙණ යා නො හැකි, අකොප්‍ය වූ නිවන එකත්තෙන් අධිගම කරණෙම් මෙහිලා මට සැකයෙක් නැත. මෙසෙයින් ((පිඬුකිය තෙපි) මා නිවනෙහි අධිමුක්තවිත්තයකු කොට ධරව''යි.

පාරායනවර්ග නිමි.

සුත්‍රනිපාතය සමාප්ත යි.

සුභනතිපාඨෙ

ගාථාදිපාද සුවි

අ	පිටියකිකා	අ	පිටියකිකා
අකකකසං විඤ්ඤපනි.	194	අට්ඨානතං සමග්ගිකාරකසං	16
අකිඤ්ඤනං අනාදනං	336	අට්ඨිතභාරුසංයුතො	60
අකිත්තයි විචචවක්ඛු	290	අනුමතොනපි පුඤ්ඤන	126
අකෙකාධනං චතවනං	192	අතිසාරදිට්ඨියා සො සමතො	280
අකෙකාධනො අසත්තාසි	270	අතීතයොබ්බතො පොසො	34
අකෙකාධනො විගතබ්බො		අතීතෙසු අනාගතෙසු වාපි	112
හමසම් 6		අත්තදණ්ඩා භයං ජාතං	294
අකෙකාසං වධබන්ධං ච	192	අත්තවෙතනහතො'හමසම්	8
අකම්මාරං පවිත්තාරං	50	අත්තං පභාය අනුපාදියානො	254
අගමා රාජගහං බුද්ධො	122	අත්ථාගතසං න පමාණමත්ථි	330
අග්ගිහුත්තමුඛා යඤ්ඤ	178	අත්ථාගතො සො උදවා සො	
අවච්චි යථා වාතවෙගෙන බිත්තා	328	නත්ථි	330
අවච්චි චිත්තං තණ්හං ඉධ		අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො	58
නාමරූපෙ	106	අත්ථි වසා අත්ථි ධෙත්තුපා	8
අපිතො අද්දස සමබුද්ධං	312	අත්ථි සද්ධා තථා විරියං	126
අපිතො කිසසමතොයො	346	අථ ඛො වරහි ජානාති	308
අජ්ජ පණ්ණරසො උපොසප්පා	46	අථත්තනො	
අජ්ඣත්තමෙව උපසමෙ	290	ගමනමනුසාරතො	216
අජ්ඣත්තං ච බහිද්ධා ච	342	අථ තං පච්ඡිකකමාගමා	264
අඤ්ඤා නමො සමයා	90	අථ පුබ්බලොභිතමිසො	210
අඤ්ඤං ඉතො යාතිවදන්ති		අථ භාසිති දසදිසා	222
ධම්මං	280	අථ ලොභමයං පන කුම්භි.	210
අඤ්ඤානමෙතං වචනං	218	අථ වෙතරණං පන දුග්ගං	210
අඤ්ඤාය පදං සමෙව ධම්මං	112	අථ සත්ථාති කුරුතෙ	260
අඤ්ඤාය ලොකං පරමතදස්සි	66	අථසං ගතො දිස්සාන	312
අඤ්ඤාය සබ්බානි නිවෙසනානි	61	අථසං නවහි සොතෙති	60
අඤ්ඤාන ව කෙවලිනං		අථසං පුසිරං සියං	360
මහෙසි.	26, 142	අථා'පරං පඤ්ඤාජාති ලොකෙ	304
අඤ්ඤාපි පසංගමිනො	184	අද්දස හගවා ආදි.	106
අඤ්ඤාපි පසංගමිනො	88	අඤ්ඤා අමොසං මම පුච්ඡනා	
		අනු	150

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදීපාද සූචි

අ	පිටුවකිනා
අඬා පසංසා ව සහායසමපදං	14
අඬා හි තසා රුතමිජෙකි	134
අඬා හි හගවා තමෙව එතං	112
අධිදෙවෙ අභි ඤාය	352
අනගාරිපුපෙතසා	118
අනතනි අතමානි	236
අනභියං පියං වාවං	78
අනාවරණදසාවි	310
අනිමිතං ව භාවෙහි	102
අනිමිතමනඤාය	182
අනිසිකො න වලති	234
අනුඤාපවිඤාය	188
අනුච්ඡරි අනුගිඬො	198
අනුච්ච පපඤානාමරූපං	160
අනුසාස ඔහෙම	
කරුණාසමානො	326
අනෙකසාධං ව සහසමණකලං	214
අනෙජසා විජානතො	298
අනෙජං මූලදසාවිං	318
අනොමනාමං නිපුණසුදසිං	54
අනතගු'සි පාරගු දුකකසා	164
අනතපුරො දරපුරො	60
අනකමකසා න විජජරෙ	6
අතං ව ලඬා වසනං ව	
කාලෙ	304
අනන්ද ඛලද වෙතං	90
අනනානමො පානානං	290
අපාරා පාරං ගවෙජයා	348
අපි වෙ වසසතං ජීවෙ	184
අපුහොගො මහාතණ්ඩා	36
අපුමනො අයං කලි	206
අපං වත ජීවිකං ඉදං	251
අපං හි එතං න අලං සමාය	282
අබලානං බලියනි	242

අ	පිටුවකිනා
අබ්බුද්ධසලො අසිකො	184
අබ්බවරියං පරිවජ්ජයෙය්‍ය	118
අභිකුසායං අභිකුසුතං	176
අභිභු හි සො අනභිභුකො	294
අභිසංඛරිතො කුහකො	306
අභුතවාදී තිරියං උපෙති	206
අමොසධමං නිබ්බානං	238
අයං ලොකො පරො ලොකො	344
අයං හි ධමමො නිපුණො	
සුඛො ව	114
අයොසමප්පසමාහතඬානං	208
අලසං යදිදං සාධු	220
අලඬා තසා අසාදං	130
අලිනවිනො ව සියා	222
අවජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො ආපුං	88
අවජාය නිවුනො ලොකො	316
අවජා මුඬානි ජානාහි	314
අවජා හ'යං මහාමොහො	228
අවිරුඬං විරුද්ධසු	194
අසජ්ජමානා විවරනි ලොකෙ	136
අසතං වසතං ව ඤානා	160
අසතං යොධ පබුනි	40
අසතසස පියා හොනනි	32
අසංසඬං ගහවෙහි	194
අසංහීරං අසංකුසං	352
අසිපතනවනං පන කිණං	210
අසෙවනා ව බාලානං	80
අසමා වුහො දුරවිහාරවුතනිතො	66
අහමෙතං න ජානාමි	312
ආකිඤාඤා පෙකමානො	328
ආකිඤාඤා සමගවං ඤානා	342
ආගඤ්ඤි නෙ සනභිකෙ	
නාගරාජා	114

ගාථාදිපාද සූචි

අ	පිටුවකො
ආගතානී හි මනෙහසු	310
ආගු. න කරොති කිඤ්චි	
ලොකෙ	158
ආනඛක ඵසොන චුදය චුටෙයා	302
ආථබ්බණං සුපිතං ලකඛණං	292
ආදනනණ්ණං චිතයෙථ සබ්බං	340
ආදිව්වා නාම ගොතෙනන	124
ආදිසක ජනමනං මුඤ්චි	312
ආනතුජාතෙ නිදසගණො	
පතීතෙ	212
ආමනනනා හොති සභායමරෙකං	12
ආයං අනිසසාය විවෙකදසසි	140
ආරතිවීරති පාපා	80
ආරඤ්චිරියො පරමසුප්පකතියා	20
ආරොග්ගං සමුදෙඤ්ඤාය	234
ආසවබ්බිණො පහිනමානො	110
ආසා යසස න විජ්ජනති	196
ආසිංසනති ථොමයනති	
අභිජසානති	320

ඉ	
ඉඛක අඤ්ඤපි පුච්ඡස්සු	58
ඉච්චිතමසං හගවා පුනපස්සනං	78
ඉච්ඡාතිදනා හවසාතබ්බා	244
ඉති හෙතං විජානාම	32, 34, 36
ඉත්ථිට්ඨකො සුරාට්ඨකො	34
ඉත්ථිසොණකිං විකරණං	36
ඉදං වදමිති නතස්ස හොති	264
ඉධ දිට්ඨස්සුත්ථිවිඤ්ඤාතෙසු	334
ඉධෙව සුද්ධිං ඉති	
වාදියනති	260, 282
ඉමං හොතොනා නිසාමෙථ	122, 176
ඉමෙ දසසතා යකඛා	54
ඉයයො පුබ්බකා ආසු	88

උ	පිටුවකො
උඤ්චපාදෙ තසිතො	306
උච්චාවචා නිච්ඡරනති	218
උච්චාවචා හි පච්ඡද	222
උච්චාවචෙසු සයනෙසු	300
උච්ඡන්නා හවතණ්ණස්ස	232
උජුං ජනපදෙ රාජා	124
උද්භථ නිසීදථ	98
උත්තං දුක්ඛිතං දිසවා	306
උදබ්බසු යථාපි පොකමරෙ	258
උපධි තෙ සමතික්කතො	164, 180
උපධිතිදනා පහවනති දුක්ඛා	226
උපයො හි ධම්මෙසු	
උපෙතිවාදං	248
උපාදනපච්චයා හවො	232
උපායායා ව තෙ සබ්බෙ	164
උපෙක්ඛකො සද සතො	270
උපෙබ්බා සති සංසුඤ්ඤා	340
උභොසු අනෙකසු විනෙයා	
ජතුං	246
උසභං පවරං ධීරං	198
උසභොරිව රෙඤ්ඤා බන්ධනාති	10
උසස්සසති අනාභාරො	306
උනුදරො මිතාභාරො	220

එ	
එකජං වා දවිජං වා පි	38
එකමෙකස්ස පඤ්ඤාස්ස	348
එකං හි සම්මං න දුතියමස්සි	278
එකං වරනනං මුනිං අප්පමෙකං	64
එකාසනස්ස සිකෙඛුථ	222
එකො අභං සකක	
මහන්නලොහං	328
එකො තමනුදස්සිතො	350

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ශාථාදිපාද සූචි

එ	පිටුවකිනා
එකො පුබෙබ වරිකාන	258
එණි පඩතං කියං වීරුං	50
එතඤ්ඤා ධම්මමනියා	294
එතඤ්ඤා රුච්චති ගොනො	178
එතදඤ්ඤා යෙ සකා	334, 336
එතමාදීනවං ඤානා	228, 230, 232
	234, 236, 260
එතං අභිකක්කනදසාපිං	344
එතං ලොකස්ස භියානානං	52
එතාදිසං වෙ රතනං න ඉච්ඡති	264
එතාදිසානි කකාන	82
එතාදිසෙන කායෙන	62
එතාභිනාදුමි වටො	
මහෙසිනො	324, 332
එකාවතභ්ගනානි වදන්ති හෙකෙ	276
එතෙ ව ඤානා උපතිස්සිතානි	276
එතෙ ව පටිච්ඡක්ඛි යො	
ගහට්ඨො	30
එතෙ පරාභවෙ ලොකෙ	36
එතෙ බුද්ධං උපාගච්ඡං	346
එතෙ විවාද සමමෙසු ජාතා	262
එතෙසු ගිඤ්ඤා විරුද්ධාතිපාතිනො	76
එතෙසු ධම්මෙසු විනෙයා	
ජන්දං	304
එවමඤ්ඤාගතො ලොකො	182
එවමෙනං යථාභූතං	200
එවමෙසා කසි කට්ඨා	24
එවමෙසො අනුධම්මො	94
එවමෙසි විභාසා විවාදයනති	278
එවමෙසි සො වෙදගු භාවිතකො	96
එවං දුක්ඛනති ඤානාන	230
එවං දුතියෙන සභා මමස්ස	14
එවං ධම්මෙ වියාපනො	94
එවං චිත්තාරි සතො අප්පමනො	322

එ	පිටුවකිනා
එස භික්ඛු මහාරාජ	124
එස භියොසා පසිදුමි	352
එසමුඤ්ජං පරිහරෙ	128
එස සුචා පසිදුමි	106
එසා නමුච්චි තෙ සෙනා	128
එසො අධම්මො දණ්ඩානං	92
ඔ	
ඔකං ජහං තණ්හවජ්ඣං අනෙජං	338
ඔකං පභාය අනිකෙතසාරි	268
ඔකඛිතං වක්ඛු න ව පාදලොලො	18, 304
ඔකඛිතවක්ඛු සතිමා	122
ඔරොපසිකා ගිහිඛ්‍යඤ්ජනානි	14
ඔසානෙකෙව ව්‍යාරුද්ධො	294
ඔභාරසිකා ගිහිඛ්‍යඤ්ජනානි	18
ක	
කච්චි වෙච්චිකිච්ඡි අගමං	154
කච්චි අදින්නං නාදියති	48
කච්චි අභිණ්ණසංවාසා	100
කච්චි මනො සුපණ්ණිකො	46
කච්චි මුසා න භණ්ති	48
කච්චි විජජාය සමපනො	50
කතමං තං උපාදානං	52
කති පරිස්සයා ලොකෙ	300
කථං කථං දිට්ඨිපරිබ්බසානා	278
කථං වරහි ජානෙමු	310
කථංදස්සි කථංසිලො	268
කථං නු දන්ති පුච්ඡෙය්‍යං	58
කථං සතස්ස වරතො	342
කථං සමෙතස්ස විගොතිරූපං	276
කථං සුතරති ඔසං	56
කථං සු ලහතෙ පඤ්ඤං	58

ගාථාදිපාද සූචි

ක	පිටුවකො
කපපාති විවේයා කෙවලාති	156
කමමනා වහනති ලොකො	200
කයවිකකයෙ න තිටෙයයා	292
කරණිය මත්තු කුසලෙන	44
කලහාහිරතො හිකචු	86
කලාණදසසනො හිකචු	174
කසමා නු සවචාති වදනති	
නානා	280
කසමා පජානං න උපාදියෙථ	340
කසසකො කමමනා නොති	198
කසසකො පටිජානාසි	24
කං ඛෙතතජිනං වදනති බුද්ධා	158
කං මග්ගජිනං වදනති බුද්ධා	28
කං සො සිකකං සමාදය	302
කාමං කාමයමානසං	242
කාමා තෙ පටමා සෙනා	128
කාමා හි විත්තා මධුරා මනොරමා	16
කාමෙසු ගිද්ධා පසුතා පමුලතා	244
කාමෙසු නාහිගිරෙකියා	316
කාමෙසු බුහුවරියවා	318
කාමෙසු විනය ගෙඩං	338
කාමෙසොදිනවං දිස්වා	124
කායගුණො වච්ඡිගුණො	24
කාලෙන ගවෙජ ගරුනං	
සකාසං	98
කි වජා වතායං ඉධ චුත්ති	210
කිඤ්චාපි සො කමමං කරොති	
පාපකං	70
කිත්තසිසාමි තෙ ධමමං	322
කිනත්තු තමනා විපට්ඨසසි	350
කියො විවඤ්ඤා භවති	184
කිසිං ලොකො සමුප්පන්නො	50

ක	පිටුවකො
කිං නිසසිතා ඉසයො මනුජා	
බන්තියා	134
කිං පතතිනමාහු බ්‍රාහ්මණං	156
කිං පතතිනමාහු භික්ඛුනං	156
කිං පතතිනමාහු වෙදගුං	160
කිං පතතිනමාහු සොතතියං	162
කිං සීලො කිං සමාචාරො	96
කිං සු අසිසාමි කුචං වා	
අසිසං	304
කිං සු සංයොජනො ලොකො	340
කිං සුධ චිත්තං පුරිසසං සෙට්ඨං	
	56
කුතො පහුතා කලහා විවාද	272
කෙනසසු නිවුතො ලොකො	316
කොධනො උපනාහී ව	38
කොධසනකුසිනො ලොකෙ	318
කොධාතිමානසං වසං න	
ගවෙජ	302
කොධො මදෙ ථමෙසා පච්චුද්ධං	
පනා ව	76
කොධොමොසවජ්ජං ව	
කථංකථා ව	274
කො නු අඤ්ඤා මරියෙහි	240
කො නු දෙවො ව බුහවා වා	314
කොනු සෙනාපති භොතො	176
කොසමිං වාපි සාකෙතං	342
කොසලානං පුරා රමො	306
කොසාති විවේයා කෙවලාති	158
කො සුඤ්ඤා මුච්චති බරකති ව	150
කොසුධ තරති ඔසං	52
කායසසු වාසපට්ඨො අසසු	300
බ	
බන්තියා බුහුවරිය ව	94
බන්තියා නොජරාජානො	176

ගාථාදීපාද සූචි

බ	පිටුවකිනා
බන්තී ව සොවවසානා	82
බයං විරාගං අමතං පඤ්ඤානං	68
බාදන්තී හං සුචාණං ව	62
බාදන්තී හි ත්ඨ රුද්ධො	210
බිඬ්ඬං රතීං කාමසුඛං ව	
ලොකෙ	18
බිඬ්ඬා රතී නොති සභාය	
මරෙකි	12
බිසං ගිරං ඵරය වග්ගවග්ගං	104
බිණං පුරාණං නවං නත්ති	
සමභවං	72
බිලා ගිබානා අසමප්පෙධි	8
බුද්ධං ව බාලං උපසෙවමානො	94
බෙක්කං වත්තං නිරක්කං වා	242
බෙක්කානි විවෙය්‍ය කෙවලානි	158

භ	
ගම්භිරපක්කං නිපුණස්ස දස්සං	52
ගම්භිරපක්කං මෙධාවිං	194
ගහථස්වකං පන වො වද්ධිමි	118
ගාථාගිතීතං මෙ අනොපනෙය්‍යං	
	26, 142
ගාමෙ වා යදි වා රක්කං	38
ගාරවො ව ගිවානො ව	80
ගාවො සයනඤ්ඤ වත්ඤ්ඤ	92
ගුථකුපො යථා අසක	86
ගෙධං බුද්ධිමනොසොති	296
ගොපි ව අහං ව අසභවා	10
ගොපි මම අසභවා අලොලා	8
ගොමණ්ඩලපරිබ්බුභං	90

ච	
චක්ඛං ලොකෙ සමුප්පන්නං	188
චක්ඛුහි නොව ලොලසා	290

ච	පිටුවකිනා
චතුස්සද්ධි ජානාර්ථ	188
චතුරො සමණාන පක්ඛමස්සි	28
චන්දං යථා බයානීතං	188
චන්දංව විමලං සුඤ්ඤං	196
චරතො ව තෙ බ්‍රහ්මචරියං	126
චරං වා යදි වා තිට්ඨං	60
චාතුද්දිසො අප්පට්ඨො ව හොති	14
චික්කං මම අසභවා විමුක්තං	8
චිවරෙ පිණ්ඩපාතෙ ව	100
චුතිං යො වෙදි සක්කානං	198
චුදිතො වච්ඡි සතිමාහිනන්තො	304
චෙතොවිමුක්තිසම්පන්නා	226
චෙතො විමුක්තිහිනා තෙ	226
චොරොපි කම්මතා හොති	198

ජ	
ජදනං කත්තාන සුබ්බකානං	30
ජන්ද්‍යානානි පියාහි ලොකෙ	274
ජන්දුරාගවිරක්කො සො	62
ජන්දු නු ලොකස්සීං කුතො	
නිදන්තො	274
ජසසු ලොකො සමුප්පන්නො	52
ජින්නෙව නො විචිතිරිපං බුද්ධි	
මෙතං	104
ජෙත්වා ආසවානි ආලයානි	162
ජෙත්වා නඤ්ඤං වරත්තං ව	192

ජ	
ජහිත්වා ජාති මරණං අසෙසං	148
ජාතිස්සංඝො ධනස්සංඝො	34
ජාතිමරණ සංසාරං	228
ජාතිං ගොතනං ව ලක්ඛණං	310
ජානාමි පසාමි තරෙථ ඵතං	286
ජාලෙන ව ඔනනියානා	208

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාලාදිපාද සූචි

ජ	පිටියකිනා	ත	පිටියකිනා
ජිණ්ණසා මෙ දුබලපාමකසා	350	තදවිසි කකාන නිසම මිරො	94
ජිණ්ණා හමසී අබලො		තදමිනාපි විජානාථ	42
චිතවිණ්ණා	344	තදුහයානි විවේයා පණ්ණිරානි	160
කි		තපෙන බුහවරියෙන	200
කිංසිං වීරජමාසිනං	340	තපො ව බුහවරියං ව	82
කිංසි න පාදලොලසා	290	තමඥසා බිඤ්ඤාමො	122
ක		තමුපනිසායා ජිගුජ්ජනං වා	284
කං වාහං අභිනාසුමි	322	තමෙනං බාවිරි දිසවා	306
තණ්ඩුලං සයනං වසං	90	තමෙව භාසං භාසෙයා	132
තණ්ණකකියං පසං අපමනෙන	20	තමොනුදෙ බුද්ධා-	
		සමනතවකඛු	348
තණ්ණා දුතියො පුරිසො	232	තයො රොගා සුරො ආසුං	92
තණ්ණාධිපතෙන මනුජෙ පෙකධි		තසිතො වුදකං සිතං	312
මානො	346	තසමා අරහතො සුඤ්ඤා	184
තතො අදිනනං පරිවජෙයා	118	තසමා උපාදනකකියා	232
තතො ආමනනාසි සියො	308	තසමා ජනතු සද සතො	242
තතො කීටෙ පටබො ව	188	තසමානිහ තං-	
තතො කුමාරං ජලිතං ව		බ්‍රාහ්මණ අතොන	136
සුචිණ්ණං	214	තසමා හි පිණ්ණං-	
තතො ව දෙවා පිතරො	92	සයනාසනෙ ව	116
තතො ව පකායසුපවසසු		තසමා හවෙ සපුරිසං හපෙථ	96
පොසථං	120	තසමා හි භුතා-	
තතො ව පානො උපවුත්ති		නිසාමෙථ සබොධ	68
පොසථො	120	තසමා හි සිකෙඛථ-	
තතො ව රාජා සකුඤ්ඤො	92	ඉබ්බෙ ජනතු	244
තතො පලාපෙ වාහෙථ	86	තසා වෙ කාමයානසා	242
තතො පකඤ්ඤි පි ජානාථ	190	තසා මෙවං විහරතො	128
තතො මවෙසපි ජානාථ	190	තසා සොකපරෙතසා	130
තතො රත්තා විවසනො	220	තසා තෙ නාග නාගසා	164
තතො වෙදෙන මහතා	314	තසා ජයං පරිදෙවං පදෙසං	98
තත් සිකානුගීයනති	296	තසසිධි දිට්ඨෙ ව-	
තරෙව ධම්මං අවිභාවයිකා	96	සුතෙ මුතෙ වා	254
		තසෙව උපනිසායා	306
		තසෙසො දුලලොහො ලොකෙ	310

ගාථාදිපාද සූචි

ක	පිටුවකිනා
කං වාහං අභිනන්දුම්	326
කං කථාවාදිනං මාරං	126
කං නදීභි විජානාථ	222
කං බුද්ධං අසිතං නාදිං	300
කං බ්‍රාහ්මී උපසන්නෙත්ති	270
කං මං පධානපතිතතතං	126
කං වා'පි ගජං කුසලා වදන්ති	252
කං සඤ්ඤං සුඤ්ඤං -	
කුරිතමවාතරි සො	214
කං සාගතං සංකතං මයමපි	
සංකතං	104
තිට්ඨං වරං නිසින්නො වා	46
තිට්ඨෙව සො තත්ත්වං	
අනාත්මයාසී	328
තිණුරුකෙකපි ජානාථ	188
තිභි විජජාති සමපන්නො	200
තුවං බුද්ධො තුවං සත්ථා	164, 180
තුවං හි ලොකස්ස සදෙවකස්ස	112
තෙ අප්පමන්නා පතිතතතා	128
තෙ ගණිතා විදුභි තිලවාහා	212
තෙ ව තත්ත්වං ධනං ලඤ්ඤං	92
තෙ ව පාපෙසු ධම්මෙසු	42
තෙ වාපි තුන් පජගෙය්‍යු දුක්ඛං	324
තෙ තත්ත්වං මනෙත ගජෙත්ථා	92
තෙ තොසිතා වක්ඛමිතා	348
තෙ න සකෙකාම සංකප්පෙතං	188
තෙන භාතස්ස කරොති	324
තෙන හි ත්වං බ්‍රාහ්මණ	
ඔද්ධස්ස සොතං	136
තෙනාත්මසිට්ඨො භිතමනසෙන	
තාදිනා	218
තෙ පෙසිතා රාජදුතා	122
තෙ මයං විවරිස්සාම	54
තෙ වාදකාමා භූමිසං විගයත	262

ක	පිටුවකිනා
තෙවිජ්ජානං යදකකිනං	188
තෙ වෙ නාතරිංසු යාජයොගා	320
තෙසං ආසි විපල්ලායො	90
තෙසං තො ජාතිවාදස්මිං	188
තෙසං ඵස්සපරෙත්තානං	230
තෙසං බුද්ධො වියාකාසි	348
තෙසං මච්චුපරෙත්තානං	182
තෙසං වොහං ව්‍යාබ්සං	188
තොදෙය්‍යකස්සා දුග්ගො	346
ත්වං ව මෙ ධම්මෙකකිනි	334
ථ	
ථෙය්‍යං න කරෙය්‍යං න මුයා	
භණෙය්‍යං	302
ද	
දගරා ව මහත්තං ව	182
දනං ව ධම්මවරියා ව	80
දිට්ඨාපි සුතාපි තෙ ජනා	256
දිට්ඨා ව යෙව අද්දිට්ඨා	44
දිට්ඨිං ව නිස්සාය	
අනුපුප්පමානො	266
දිට්ඨිනිවෙසා න හි ස්වාතිවත්තං	248
දිට්ඨිමපි ලොකස්මිං න	
කස්සයෙය්‍යං	254
දිට්ඨිවිසුකානි උපාතිවත්තො	16
දිට්ඨිං ව අනුපගමම සිලවා	46
දිට්ඨෙත වෙ සුද්ධි නරස්ස	
ගොති	250
දිට්ඨෙ සුතෙ සිලවතෙ	
මුතෙ වා	280
දිපාදකො යං අසුචි	62
දිසා වතස්සො විදිසා වතස්සො	346
දිස්වා කුමාරං සිඛිමිව	
පජ්ජානං	214

ကောသလီဒေဝီ ဗုဒ္ဓ

ද	පිටුවකිනා	න	පිටුවකිනා
දිසාවා ජටි කණකසිරිවංශයෝ		න කෙසෙහි න සිසෙත	190
ඉසි	214	නකකතනානං මුඛං වජ්ජ	178
දිසාවාන තණතං අරභිං රගං ව	264	න ගිවාය න අංසෙහි	190
දිසාවාන දෙවෙ මුදිතමනෙ		න ව කඤ්ඤා සියා හිකඛු	292
උදග්ගෙ	212	න ව බුද්ධං සමාවරෙ	44
දිසාවාන රුපෙසු විහංගොපානෙ	314	න වාහමෙනං තරියනති මුඛි	278
දිසාවාන වාසුසගතං	124	න වාහං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මි	192
දිසාවාන සකොස ඉති මවොව		න ජව්වා බ්‍රාහ්මණො හොති	198
අකලොස	216	න ජව්වා වසලො හොති	42
දිසවා සුවණ්ණසස පහසසරාති	14	න තසස පුත්තා පසවො	270
දිසරත්තමනුසසිතං	198	නඤ්ඤි වසා නඤ්ඤි ධෙතුපා	8
දුක්ඛවෙපකකං යදඤ්ඤි කමමං	162	න දිට්ඨියා න සුඤ්ඤියා න ඤාණෙන	266, 330
දුක්ඛස්ස වෙ මං පහවං අපුච්ඡසි	322	නදිනමි සොකාති	126
දුග්ගො මග්ගො පධානාය	126	න නං ජාති ගිවාරෙති	42
දුස්සඛග්ගා පබ්බජිතාපි එකෙ	14	නඤ්ඤි පුත්තෙහි පුත්තිමා	10
දුරතො ආගතොසි සහිය	154	නඤ්ඤිංයොජනො ලොකො	342
දුවාහං සකකං අපුච්ඡසං	344	න පරො පරං කිකුඛෙඨ	46
ද්විජො යථා කුඛනකං පහාය	348	න පසු බ්‍රාහ්මණානාසුං	88
ධ		න පාද න වියාණෙන	92
ධම්මවරියං බ්‍රහ්මවරියං	84	න බ්‍රාහ්මණස්ස පරතෙයාමඤ්ඤි	286
ධම්මාරාමො ධම්මරතො	98	න බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤාමගමුං	88
ධම්මෙ ව යෙ අරියස්සවෙදිනෙ		න බ්‍රාහ්මණා කසාවුපෙති	
රතා	98	සඛිං	286
ධම්මෙන මාතා පිතරො		න බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤානො	
හරෙයා	120	සුඤ්ඤිමාහ	250
ධිරා ව පජේජාතකරා හවන්ති	104	න බ්‍රාහ්මණො නොමිති න	
ධොතකො උපසිච්චො ව	310	රාජපුත්තො	134
ධොතස්ස හි නඤ්ඤි කුහිංචි		න මච්ඡමංසං නානාසකකං	76
ලොකෙ	248	නමුච්ඡි කරුණං වාවං	126
ධොතො න හි තෙන මඤ්ඤති	258	න මුනි ගාමමාගමි	220
න		න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුබ්බෙ	300
න ආමග්ගො මම කප්පමෙති	74	නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ	164
න කප්පයන්ති න		නරස්ස හි පුජාතස්ස	174
පුරෙකකිරොන්ති	252, 254		

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදීපාද සූචි

න	පිටියකො
න වෙදගු දිට්ඨියා න මුතියා	268
න වෙ විකාලෙ විවරෙයා	හිකවු 116
න සංඤ්ඤාසංඤ්ඤා න	විසංඤ්ඤාසංඤ්ඤා 276
න සමේසු න ධමෙසු	298
න සො අදින්නා ආදියනි	48
න සො උපධිසු සාරමෙති	108
න සො මිත්තො යො සද	අපමමත්තො 78
න සො මුඛං පජානාති	308
න සො රජුති කාමෙසු	48
න හතෙති න පාදෙති	190
න හි නසසති කසසවි කමමං	208
න හි රුමෙණ්ණින සොකෙන	184
න හි වගු වදන්ති වදන්තා	208
න හි සො උපකකමො අසී	182
නහෙව සම්මානි බහුනි නානා	280
නාගොව යුථානි විවජ්ජිකා	16
නානා ජනා ජනපදෙති සංඛතා	340
නානා රතෙති විකෙති	88
නාමඤ්ඤා රුපඤ්ඤා පටිච්ච ඵසා	276
නාහං අභිණ්ණ සංවාසා	100
නාහං තමනා විප්පවසාමි	350
නාහං භතකොසමි කසසවි	8
නාහං සබ්බං	සමඤ්ඤාභවණාසෙ 332
නාහං සතිසාමි පමොවනාය	326
නිශ්ශ්වාසකපො ඉති තසා	නාමං 104
නිදං තදිං සහෙ ටීනං	296
නිදං න බහුලිකරෙයා	292
නිද්දසිලි සහාසිලි	32
නිධාය දණ්ඩං භුතෙසු	194
නිද්දය නප්පවෙධෙයා	292
නිඤ්ඤා ඵලඤ්ඤා පුරානො	10

න	පිටියකො
නිනනාය සබ්බපාපානි	158
නිමිත්තං පටිවජෙජති	102
නිරාසනති අනාගතෙ	270
නිරාසයො යො උද	ආසසානො 336
නිලොලුපො නිකකුතො	නිප්පිපාසො 16
නිවිසාවාදි න හි සුබ්බිනායො	286
නිවෙසනං යො මනසො	අභාසි 138
නිවෙසනානි රමානි	92
නිසජ්ජ රාජා සමමොදි	124
නො වෙ කිර දිට්ඨියා න සුතියා	න ඤාණෙන 266
නො වෙ ලහෙථ භිපකං සභායං	14
නො වෙ හි ජාතු පුරිසො	කිලෙසෙ 104
ප	
පකපපිනා සංඛිතා යසා	ධමො 248
පකෙකාදනො දුද්ධධිරොහමසමි	6
පබ්බක සයානො පටිච්චද	මානො 350
පභාමා ඵසං න දිසසන්ති	128
පට්ටිකං ව සරිරෙසු	190
පට්ටිකගණිනො සබ්බං	310
පජෙජන කතෙන අහනනා	156
පඤ්ඤාමගුණා ලොකෙ	52
පඤ්ඤාමගුණෙ හිතා	100
පඤ්ඤානං ධිරො භයානං න	භායෙ 302
පඤ්ඤාමි ටීනමිඛං කෙ	128
පඤ්ඤා පුරකකිතා	කල්යාණපිති 304

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භාෂාදිපාද සූචි

ප	පිටියකො
පඤ්ඤා වෙව් යනී වෙව්	316
පඤ්ඤාබලං සිලවතුපපන්නං	64
පටිග්ගහෙත්වා පන	සකාසුඛං 216
පටිසල්ලානං	කොනමරිඤ්ඤාමානො 20
පඤ්ඤානොති සමඤ්ඤානො	260
පතිරුපකාරී ධූරව්	58
පතිරුපදෙසවායො ව	80
පතිලීනවරසස භික්ඛුනො	256
පතිලීනො අකුහකො	270
පත්ථයමානසස භි ජපපිනාති	284
පබ්බජ්ජං කිත්තසිසාමී	122
පබ්බජිත්වාන කායෙන	122
පමාදෙ රජො පමාදෙ	100
පරධම්මිකානමපි න සන්නසෙය්	302
පරමනති දිට්ඨිසු පරිබ්බසානො	252
පරමං පරමනති යොධ ඤාතො	30
පරසස වෙ වම්මසිනෙන භිනො	286
පරසස වෙ භි වවසා නිභිනො	280
පරසස වෙ ධම්මමනානුජානං	278
පරාභවිතං පුරිසං	32
පරිදෙවයමානො වෙ	182
පරිදෙවං පජපසඤ්ඤා	184
පරිපුණ්ණකායො සුරුචී	174
පරොවරා යසස සමෙව ධම්මො	140
පරොවරං අරියධම්මං විදිත්වා	106
පච්චෙකරසං පිත්තං	78
පසත්තනෙකො සුමුඛො	174
පසංසිනො වා පන තත්ථ හොති	262
පසස ධම්මං දුරාරානං	240
පසසං නරො දකඛිති නාමරුපං	286
පසසාමහං දෙවමත්තසස ලොකෙ	326

ප	පිටියකො
පසසාමී නං මනසා වක්ඛුනා ව	350
පසසාමී ලොකෙ පරිච්ඡාමානං	244
පසසාමී සුඤ්ඤා පරමං අරොගං	248
පහානං කාමච්ඡන්දනං	340
පහාය පඤ්ඤාචරණාති	වෙනසො 20
පභීන ජාති මරණං අසෙසං	106
පභීන මලමොහසස	348
පහුනවිකොනො පුරිසො	34
පාණං නහානෙන න ව	සාකයෙය් 118
පාණං නහානෙන න ව දිත්තං	මාදියෙ 120
පාණාතිපාතො වධවෙච්ඡද	බන්ධනං 74
පාදුරෙපි ජානාථ	190
පාපං සහායං පරිවජ්ජයෙථ	16
පාමුජ්ජකරණං ධානං	78
පාරායනමත්තසස	348
පාවඤ්ඤා භොගනගරං	312
පිණ්ඩවායං වරිත්තාන	124
පිණ්ඩඤ්ඤා භික්ඛු සමයෙන	ලඤ්ඤා 116
පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ඤා	116
පියවාචමෙව භාසෙය්	132
පියා පහුතා කලහා විවාද	272
පියා සු ලොකසමී කුතො	නිදනා 272
පුච්ඡනති වෙ හො බ්‍රාහ්මණං	බ්‍රාහ්මණෙහි 134
පුච්ඡ මං සභිය පඤ්ඤා	154
පුච්ඡං භි කිඤ්ඤි අසුණනො	314
පුච්ඡාමහං ගොතමං වදඤ්ඤා	144
පුච්ඡාමී තං ආදිවච්ඡන්දනං	288

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදිපාද සූචි

ප	පිටියකො
පුට්ඨාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤා	112
පුට්ඨාමි තං හගවා බ්‍රාහ්මි මෙතං	320
පුට්ඨාමි මුනිං පඤ්ඤාපඤ්ඤා	28, 108
පුට්ඨාමි සඤ්ඤාං අනොම	
	පඤ්ඤා 102
පුරුකරිකං යථා වගගු	164
පුරුකරිකා දුරං පිතරිකා මාතරං	18
පුරුකරිකාවෙ හිතා නවෙ අකුකුකං	288
පුරුකරිකා හිතා සං වෙදි	198
පුරුකරිකා කපිලවස්සා	308
පුරුකරිකා නාහිතඤ්ඤා	296
පුරුකරිකා පහාය අපරං සිතා සෙ	250
පුරුකරිකා හි පාතසා	206
පුරුකරිකා පිලිපිතෙ සලිලසම්මි	210
පෙකකිකං යෙව සැකිතං	182

ඵ	
ඵකුමානං පජං දිසවා	294
ඵලානම්ඵ පකකානං	182
ඵසානිදානං සාතං අසාතං	274
ඵසෙකන යද පුට්ඨසා	290
ඵසෙකා නු ලොකසම්මි කුතො	
	නිදනො 276
පුට්ඨසා ලොකධම්මෙහි	82

බ	
බඤ්ඤා හි හිසි සුසඤ්ඤා	6
බහුසුතං ධම්මධරං හජෙඵ	18
බහු දෙවා මහුසා ව	80
බාවරි බ්‍රාහ්මණො භොතො	314
බාවරිසා වවො සුකා	310
බාවරිසා ව කුශාං වා	314

බ	පිටියකො
බාවරිං අභිවාදෙතො	310
බාහිතා සඤ්ඤාපාති	158
බාහුසඤ්ඤා ව සිසං ව	80
බුද්ධො හවං අරහති පුරුකරිකා	142
බුද්ධොති සොසං යදපරතො	
	සුඤ්ඤා 216
බුද්ධො සො හගවා ලොකෙ	308
බුද්ධොති සො සිලසම්මි	90
බුද්ධොති අතිකුලං	178
බුද්ධොති අතිකුලො	176
බුද්ධොති නියතා ඉමෙ	178

හ	
හජනති සෙවනති ව කාරණසා	22
හද්වාදිධො උදයො ව	310
හවරාගපරෙතෙහි	240
හගවා තඤ්ඤා සමයො	312
හගවාති කාමෙ අභිභුසා ඉරියති	338
හවාහවෙ යසා වච්චරා ව	138
හිකකිකො තිසතා ඉමෙ	180
හිකකිකො විජිග්ගිකානො	300
හුකුචං විනාසිකාන	142
හොති වරහි පානාති	308

ම	
මජ්ඣිකා පානං න සමාවරොයා	118
මජ්ඣිකා යථා සමුද්දසා	290
මජ්ඣිකා සරසම්මි තිට්ඨතං	336
මද හි පාපාති කරොතති බාලා	118
මනො වසා සුපඤ්ඤානො	48
මමඤ්ඤා ආයු න	
	විරම්භාවසෙසො 216
මමාසිතෙ පසාඵ වජ්ජමානෙ	244
මයා පවත්තනං වකකං	176

ගාල්ලිපාද සූචි

ම

පිටප්පිට්ඨක

ය

පිටප්පිට්ඨක

මරණෙනපි තං පභිසන්ති	256
මහායඤ්ඤං යථිත්ථාන	306
මා ජාතිං පුළුච්ච රථණඤ්ඤා පුළුච්ච	136
මාත්තා පිතු උපප්පාදානං	80
මාත්තා යථා නියං පුත්තං	46
මාලං න ධාරෙ න ව	
ගතිමාවරෙ	120
මිථො අරඤ්ඤ මහි යථා අබ්භේදා	12
මිත්තෙ හජස්ස කල්‍යාණෙ	100
මිත්තෙ සුභජෙජ්	
අනුකම්පමානො	12
මුඛදුග්ගච්ඡන්ත අනරිය	208
මුඛං ජිව්‍හාය ජාලෙති	314
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතඤ්ඤා	314
මුනිං වරහං වීරහං මෙට්ඨනසො	66
මුසා ව සො න හණති	48
මුලං පපඤ්ඤා සබ්බාය	288
මෙත්තඤ්ඤා සබ්බලොකස්මිං	46
මෙත්තං උපෙක්ඛං කරුණං	
විමුක්තිං	22
මෙට්ඨනමනුසුත්තස්ස	258
මෙදව ඡුඡුං ව පාසාණං	130
මොනෙය්‍යං තෙ උපඤ්ඤායං	218
	222
මොසවජෙජ් න නියොප	292, 296
මොහනතරා යස්ස න සන්ති	
කෙව්	140

ය

යජස්ස යජ්ජානො මාසාති	150
යඤ්ඤා රතාහං හො ගොතම	136
යථා අහං තථා එතෙ	220
යථා අහු වකකලි මුත්තසද්ධො	352
යථා ආපො ව පඨවී	92

යථා ඉදං තථා එතං	62
යථා එතාසු ජාතිසු	190
යථා නරො ආපගං ඔතරිත්තා	96
යථාපි කුමහකාරස්ස	182
යථාපි නාවං දුක්ඛමාරුහිත්තා	96
යථා මාතාපිතා භාතා	90
යථාචාදී තථාකාරී	106
යථා සරණමාදිත්තං	184
යථිඤ්ඤිලො පඨවිංසිත්තො සියා	70
යද්ධන්තො මරුක්කන්තො	
සෙසන්තො වා	66
යද්ධන්ති පස්සති ආතිසංසං	252
යද්ධන්ති ඔහමවරියං අචාරි	106
යද්ධන්තමානො සුක්කං සුතිට්ඨිතං	74
යද ව සො මනො සෙති	62
යදපි ආසි අසුරෙති යධ්ධන්තො	212
යද්ධන්තං තං සණ්ඨිති	222
යද්ධන්තං නසසහති	128
යමස්ස වාදං පරිහීනමාහු	262
යමාහු ධම්මං පරමන්ති එතෙ	284
යමාහු සච්චං තථීයන්ති එතෙ	278
යමෙතං පඤ්ඤා අපුළුච්ච	316
යමහි න මායා වසති න මානො	138
යසො කික්කිඤ්ඤා යා පුබ්බෙ	258
යසො හි ධම්මං පුරිසො විජඤ්ඤා	94
යසො කාමා න වසන්ති	334
යසං ගතිං න ජානාති	198
යසං ව විසන්තා නස්සි	222
යසං දරථජා න සන්ති කෙව්	6
යසං නස්සි ඉදං මෙති	298
යසං නිසංයතා නස්සි	270
යසං තතරන්තො න සන්ති කොපා	4
යසං පුරෙ ව පච්ඡා ව	198
යසං මග්ගං න ජානාති	182

ගාලාදීපාද සූචි

ය	පිටුවකිනා
යසස මඩකලා සමුහනා	108
යසස රාගො ව දෙයො ව	194
යසස වනථපා න සනති කෙවි	6
යසස විතකකා විධුපිතා	4
යසස ලොකෙ සකං නත්ති	272
යසසසු ලුහානි බන්ධනානි	160
යසසානුසයා න සනති කෙවි	4,110
යසසාලයා න විජජනති	196
යසසිඤ්ඤානි භාවිතානි	156
යසසුභයනෙක පණ්ඩි ධ නත්ති	254
යසෙසකෙ වතුරො ධම්මා	58
යසෙසකෙ භොගනි ගනෙහසු	310
යං එවිරුපං ජානාථ	86
යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමොගාති	228,232
යං කිඤ්චි ධම්මමභිජඤ්ඤා	288
යං කිඤ්චි විතං ඉධ වා හුරං වා	68
යං කිඤ්චි සමපජානාසි	322, 326
යං තං අපුළ්ඡිමහ අකිත්තයි නො	276
යං තං සරණමාගමම	178
යං තෙසං පකතං ආසි	88
යං පරෙ සුඛතො ආහු	238
යං පුබ්බෙ තං විසොසෙති	298, 338
යං බුද්ධසෙට්ඨො පරිව ණණයි	සූචි. 68
යං බුද්ධො භාසති වාචං	132
යං බ්‍රාහ්මණං වෙදඥං	
ආභිජඤ්ඤා	324
යං මෙ කඩඛිතමඤ්ඤාසි	164
යං සමණො බහු භාසති	222
යා උත්තනති සාසස විසානභූමි	262
යා කාවිචා සමුනිගො පුටුජ්ජා	282
යානි ව තිණි යානි ව සට්ඨි	164
යානි සොතානි ලොකසම්මං	316
යානිධි භූතානි සමාගතානි	68,72

ය	පිටුවකිනා
යා මෙ කඩ්ඛා පුරෙ ආසි	164
යාය දෙවා මනුසසා ව	100
යාව දුක්ඛා නිරයා ඉධ වුක්තා	212
යුක්තො කථායං පරිසාය	
මරෙකක	262
යුවා ව දහරො වාසි	124
යෙ අත්තදීපා විවරනති	
ලොකෙ	148
යෙ අරියසට්ඨානි විභාවයනති	70
යෙ ඉධ කාමෙසු අසඤ්ඤානා	
ජනා	74
යෙ ඉධ පාණෙසු අසඤ්ඤානා	
ජනා	76
යෙ කාමෙ නිත්වා අභිභූයාචාරි	138
යෙ කාමෙ නිත්වා අගහා	
වරනති	136, 148
යෙ කෙවිගන්ථා ඉධ	
මොහමග්ගා	104
යෙ කෙවි පාණභූතත්ති	44
යෙ කෙවි මෙ ඉසයො	
මනුජා	318, 320
යෙ කෙවිමෙ නිත්තියා වාදසීලා	114
යෙ කෙවිමෙ දිට්ඨි	
පරිබ්බසානො	282
යෙ කෙවිමෙ සමණබ්‍රාහ්මණා	
සෙ	330, 332
යෙ ව අසත්තා විවරනති	146
යෙ ව දුක්ඛං පජානනති	226
යෙ ව එසසං පටිඤ්ඤාය	230
යෙ ව රුපුපගා සට්ඨා	236
යෙ ව රුපෙ පටිඤ්ඤාය	236
යෙ ව සකිංතධම්මා සෙ	316
යෙ දිට්ඨිමුග්ගග්ගා විවාදයනති	264
යෙ දුක්ඛං නපජානනති	224

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාල්ලිපාද සූචි

ය

පිට්ඨකා

යෙන නං වජ්ජ පුට්ඨකා	272
යෙන යෙන හි මඤ්ඤානී	184, 236
යෙන සමුදායා ඔතිණ්ණා	294
යෙන පජානනී යතො	
නිදනං	84
යෙනෙව බාලොකී පරං දහාති	280
යෙ පාපසීලා ඉණසාතසූචකා	76
යෙ පුග්ගලා අට්ඨ සතං පසන්ධා	68
යෙ මෙ පුබ්බෙ ව්‍යාකංසු	334, 348
යෙ විතරාගා සුසමාහිතිජ්ජියා	136
	148
යෙ දුට්ඨා දරුණා පිට්ඨිමංසිකා	74
යෙ සබ්බසංයොජන	
විප්පමුක්තා	146
යෙ සබ්බසංයොජන	
බන්ධනවිජ්ජ 146	
යෙසං තණ්හා නත්ති කුභිඤ්චි	
ලොකෙ	146
යෙසං වො දුලලාහා ලොකෙ	176
යෙසු න මායා වසති න මානො	146
යෙ සුප්පසුක්කා මනසා	
දලෙහන	70
යෙහි විචිකො විචරෙය්‍ය	
ලොකෙ	268
යෙ හෙත්ථ ජානනී යථා	
යථා ඉදං	148
යො අත්තනාත්තානං නානුපසි	140
යො අත්තනො සීලවතාති	
ජනතු	246
යො අත්තහෙතු න පරහෙතු	38
යො අතිකං ආදියති	342
යො අත්ථං පුට්ඨිකො සනෙතො	40
යො අනුදට්ඨාය නරණ්ණදුසසති	206

ය

පිට්ඨකා

යො ඉධ වරණෙසු	
පක්ඛිපකො	162
යො ඉමං පටිපථං දුග්ගං	196
යො උප්පත්තං විනෙති කොධං	2
යො කන්ධා පාපකං කම්මං	40
යො කාමෙ පටිවජ්ජති	242
යො ගාහණෙ	
ථමෙහාරිවාහිජායති	61
යො ව ජානං සමං යුගෙතො	222
යො චක්කානං සමුක්කංසෙ	40
යො ජාතමුච්ඡිජ්ජ න	
රොපයෙය්‍ය	62
යො ඤාතීනං සමානං වා	38
යො තඤ්ඤාමුච්ඡිජ්ජ අපෙසං	2
යො තිණ්ණකථංකථො	
විසලො	30
යො තෙ ධම්මෙදෙසෙසි	350
යො දුක්ඛස්ස පජානාති	194
යොධ කාමෙ අවචිතරි	298
යොධ කාමෙ පහන්ධාන	196
යොධ තණ්හා පහන්ධාන	196
යොධ දීපං වරසං වා	194
යොධ පුඤ්ඤං ව පාපං ව	196
යො ධම්මපදෙ සුභාසිතෙ	30
සො නාවරිසාරි න පවච්ඡාරි	4
යො නාරක්ඛගමා හවෙසු සාරං	2
යො නිජ්ජියං පසංසති	206
යො නිවරණෙ පහාය පඤ්ච	6
යො නෙසං පරමො ආසි	90
යො බුද්ධං පටිභාසති	40
යො බ්‍රාහ්මණං වා	
සමණං වා	32, 40
යො මං ඉච්ඡති අකෙතු	178

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ය	පිටුව
යො මාතරං වා පිතරං වා	32, 38, 40
යො මානමුදබ්බධි අසෙසං	2
යො මෙ ධම්ම මදෙසෙසි	350
යො යජති තිවිධං පුඤ්ඤසම්පදං	150
යො යාවයොගො දනපතී	
ගහටෙයා	144, 146, 150
යො රාගමුදච්ඡිද අසෙසං	2
යො ලොභගුණෙ අනුයුක්තො	208
යො චන්දනි මං න උත්තමෙයා	110
යො චිත්තරාගො පච්චිනෙයා	
දෙසං	150
යො වෙ අනරහා සනෙතා	40
යො වෙ අභිඤ්ඤා උපධිං	
කරොති	322
යො වෙ කිඤ්චිකම්මානා	38
යො වෙ ධීතකොතා තසරං ව	
උජ්ජ්	66
යො වෙදගු කුමාරතො සතීමා	148
යො වෙ න තණ්හාසු	
උපාතිවනො	146
යො වෙ පරකුලා ගතො	40
යො වෙ මුඛරජාතිකා	84
යො සඤ්ඤාතනො න කරොති	
පාපං	66
යො හතරී පරිරුක්ඛිති	38
යො හවෙ ඉණ්මාදය	38
යො හි කොච් මනුසොසු	190, 192
ර	පිටුව
රජමාකිරසි අභිතාය	208
රතී ව ගණෙධා ව උපද්දවො ව	16
රජෙ වාජඤ්ඤාසංයුක්තො	90
රාගඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා පහාය මොහං	
	22, 146

ර	පිටුව
රාගං චිත්තයෙව මානුසෙසු	108
රාගො ව දෙසො ව	
ඉතො නිදනා	84
රාගො ව දෙසො ව	
කුතොනිදනා	84
රාජා අරහසි හවිතුං	176
රාජාපි තං වෙසාවණො	
කුචෙරො	114
රාජාහමසී සෙල	176
රික්තාය මුනිනො චරතො	260
රූපා ව සද්ද ව රසා ව ගන්ධා	116
රූපා සද්ද රසා ගන්ධා	238
රූපෙසු ගෙඩං අකරං	
අලොලො	20
රොසකො කදරියො ව	40
ල	පිටුව
ලක්ඛණානං පච්චයං	312
ලක්ඛණෙ ඉතිහාසෙ ව	312
ලාභකම්මා න සිකති	270
ලාභො වත නො අනාසකො	10
ලාභො සිලොකො සකකාරො	128
ලොභඤ්ඤා හවිඤ්ඤා විසාහාය	110
ලොභිනෙ සුසාමානමිති	126
ව	පිටුව
වචසා මනසා කම්මනා ව	108
වදනති වෙ දුට්ඨමනාපි එකෙ	246
වෙනාසගුණෙ යථා චුක්ඛිතගෙන	72
වරො වරඤ්ඤා වරද	
වරාහරො	72
වසිං කරිකා සබ්බසං	128
වංසො විසාලොව යථා	
විසකො	12
වාදං හි එකෙ පටිසෙතියනති	116

ව	පිටුවකිනා	ස	පිටුවකිනා
වාරි පොකකිරපනෙතව	194	සබොතා එයො උරිතා මෙත්තු	
විජිතු වජ්ජානසාය යදිදං එසු	302	යොබ්බං	18
විජ්ජාය වෙව සමපනෙතා	50	සබ්බා විවාසී අගභො වරුම්	134
විඤ්ඤාණච්ඡිනියො සබ්බා	342	සවෙපි සොසලලුප යාවකෙන	116
විඤ්ඤානසාරානි සුභාසිතානි	98	සවෙ මුනි මුඤ්ඤි	
විඤ්ඤානසාරානි සුභාසිතානි	324	අනොසනි මෙත්තු	332
විනායසු මගි කඛං	176	සවෙ ලභපෙති පකං සභායං	14
විනිවජ්ජය ධනා සයං පමාය	282	සවෙ වුතො සිලවකතො	
විනිවජ්ජය යානි පකපච්ඡිතානි	266	හොති	284
විනිපාතං සමාපනෙතා	86	සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසනි	310
විජිට්ඨි කඤ්ඤාන පෙසුනානි	108	සවෙ මෙ යාවමානසා	306
විජිට්ඨිකඤ්ඤාන සුභං දුබ්බං	20	සවෙතති යො බ්‍රාහ්මණො කිං	
විභූතාරූපසඤ්ඤාසා	342	වදෙයා	266
විරතො කාමසඤ්ඤාය	52	සචං වෙ අමතා වාචා	132
විරතො ඉධ සබ්බපාපකානි	160	සචා අවොකකම්ම මුනි	296
විරතො මෙජ්ජා ධම්මා	218	සචෙතන දනෙතා දම්මා	
විර්ජයං මෙ ධුරධොරණං	24	උපෙතො	136
විවෙකං යෙව සිකෙකං	260	සචෙතා සියා අපගගෙහො	296
විසජ්ජ ගන්තානි මුනිධ ලොකෙ	238	සකුංචාපසුතො ධිරො	220
විසෙතිකඤ්ඤාන පන යෙ වරුනි	264	සඤ්ඤා පරිඤ්ඤා විතරෙයා	
විනෙසං භාවිතතානං	86	ඔසං	246
විතගෙධො අමච්ඡරි	272	සඤ්ඤා විරතතානං න සන්ති	
විතතණ්ඩා පුරාණෙද	268	ගන්තං	268
විසං වසාසනං ආසු	312	සඤ්ඤාජනං ජාතිධයනාදසී	140
වෙදනි විවෙයා කෙවලානි	160	සනං ව විවං හොති	240
		සනං සහසානං තිරබ්බුදනං	206
ස		සන්තවස්සානි ගගවිතං	130
සකං හි දිට්ඨිං කපමච්චයෙයා	246	සන්තා ගුහායං බ්‍රහ්මානි	
සකං හි ධම්මං පරිපු ණණ්ණමාහු	284	ජනෙතා	244
සකායනෙවාපි දුඝං වදනො	282	සදෙවකසා ලොකසා	238, 300
සකායසෙති පරෙතො යො	258	සඤ්ඤානො අගතං	58
සකාය ලොකසෙති පරොවරානි	320	සඤ්ඤා ව පිනි ව මනො සනි ව	350
සකාය වජ්ජනි පහාය ධීරං	64	සඤ්ඤා ධීරං තපොවුට්ඨි	24
සකායනිකො යසා න සන්ති සබ්බා	138	සඤ්ඤා තරති ඔසං	58

ගාල්ලිසාද සූචි

ස	පිටුවකිනා
සද්ධිධ වික්කං පුරිසසස පෙවධං	56
සදොධා සුතවා නියාමදසසි	110
සධලලපුජා ව පනා තරෙව	286
සනති ලොකෙ මුනගො	330
සතතුසසකො ව සුභරො ව	44
සතෙතා ව හිතතු	
අභිනිබ්බුතකො	246
සත්ථාතො භයං ජාතං	62
සත්ථුලභිකාන සංයොජනානි	18
සත්ථුලභියා වෙව නවෙවදතා	278
සප්පතපාණි විවරතො	220
සපදනං වරමාතො	122
ස පිණ්ඩවාරං වරිකා	220
සබ්බසු උපෙක්ඛතො සතීමා	156
සබ්බසු මුනි අනිසසිතො	256
සබ්බසු ධුලසම්පතො	52
සබ්බසායොජනං ඡෙතා	192
සබ්බං තුචං ඤාණමවෙවච	
ධම්මං	114
සබ්බසො නාමරූපසම්මං	298, 338
සබ්බාහිභුං සබ්බවිදුං සුමෙධං	64
සබ්බො'පිමෙ හික්ඛවො	
නිසික්කා	114
සබ්බෙ සමග්ගා භුතාන	86
සබ්බෙසු කාමෙසු සො	
විතරාගො	328
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය	
දණ්ඩං	12
සහග්ගතො වා පරිසග්ගතො	
වා	118
සමඤ්ඤ භෙසා ලොකසමිං	198
සමනමසාරො ලොකො	294
සමනතා ධර්මිං දිසවා	108
සමානභාගං කුබ්බථ	218

ස	පිටුවකිනා
සමාහිතො යො උදකාරි ඔසං	138
සමිකාවිතො විතරාගා	
අකොපා	148
සමිකාවි පභාය පුඤ්ඤපාපං	158
සමො විසෙසි උදවා	
විහිතො	266
සමො සමෙහි විසමෙහි දුරෙ	138
සමපනනවෙය්‍යාකරණං	
තවෙදං	106
සමපතො මුනිතො වික්කං	58
සමොධො'යං සරාවාසො	122
සමබ්බුද්ධික කතොකාසො	314
සමබ්බුද්ධානි වචො සුතා	308
සමබ්බුද්ධො පටිජානාසි	176
සමොධියග්ගං චුසසිතායං	
කුමාරො	216
සමමද්දසා වෙදගුණො	228
සයං සමාදය වතානි ජනතු	250
ස යානභුමිං යාධිකා	124
සවනනි සබ්බධි සොකා	316
ස වෙ විදවා ස වෙදගු	296
ස සබ්බධමෙමසු	
විසෙනිභුතො	250, 288
සහසසභාගො මරණසා	126
සභාවසා දසකතසමපදය	70
සංවුතො පානිමොක්ඛසමිං	100
සංසග්ගාරාගසා භවනනි සෙනහා	12
සංසුද්ධිපිතො විවික්ඛවජ්ජෙ	110
සාතං අසාතඤ්ච කුතො නිදනා	
	274
සාතිසෙසු අනසාචි	270
සාධාභං භගවා තථා විජඤ්ඤං	142
සාමාකවිඬගුලක විනාකානි ව	74
සාරමිතා යසා විගතා	142

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදිපාද-සූචි

ය

පිටපටකයා

සාරාංශමහනෙතො විදිතා	110
සාව ත්‍රියං කොසල මන්දිරෙ ජිනො	308
සිඛි යථා නිලගීවො විහඬගමො	66
සිඬසානිකාය බෙළසා	60
සිතඤ්ඤා උණකඤ්ඤා බුදුං පිපාසං	16
සිමනසානං විනෙතාරං	142
සිමාතිගො බ්‍රාහ්මණො තසා	252
සිලබ්ධතං වාපි පහාය සබ්බං	284
සිලුහතමා සඤ්ඤාමෙනානු	සුද්ධිං 284
සිහංවෙකවරං නාගං	50
සිහො යථා ද්‍රව්‍යලිප්පසායා	22
සිහො ව සද්දෙසු	අසනකසනො 20
සුඛානං දිට්ඨලිප්පසායා	238
සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං	230
සුඛිනො බාවරි හොතු	314
සුබ්‍රමාලා මහාකායා	90
සුඤ්ඤානො ලොකං	අවෙකසසු 344
සුඤ්ඤාප මෙ හික්ඛමො	සාවයාමි වො 114
සුඤ්ඤාන සොසං ජිනවරවිකකං	මහනො 218
සුඤ්ඤාන දුතවචනං	124
සුඤ්ඤාන බුද්ධවචනං	62
සුඤ්ඤාන බුද්ධසා සුභාසිතං පදං	78
සුඤ්ඤානං චීර අකාමකාමිං	338
සුඤ්ඤා රුඤ්ඤො බහුං ද්‍රවං	292
සුඤ්ඤා සබ්බධම්මං අභිඤ්ඤාය	162
සුද්දිට්ඨං වත නො අජා	54
සුද්ධා සුද්ධෙහි සංවාසං	86
සුපිනෙන යථාපි සබ්බතං	256
සුභාසිතං උත්තමලානු සනො	130
සුචිජානො හවං හොති	32
සුරො යථා රාජධානිය ජුට්ඨො	262

ය

පිටපටකයා

සෙයො න තෙන මඤ්ඤායා	290
සෙලෙනා ගායනා ව	වාදයනා 212
සෙහි දුරෙහි සනතුටෙසා	34
සො අසකසා විසයො	306
සො අහං විවරිසාමි	58
සො උගතමහිඤ්ඤාය	318
සොකපරිදෙවමචරං	256
සොකමසාඤ්ඤං ජනතු	184
සොචති පුනෙහි පුනතිමා	10
සොචනා ජනා මමාසිනෙ	256
සොනෙසු ගුණො විදිතිඤ්ඤායො	වරෙ 76
සො දෙවයානමාරුයා	42
සො බාවරි අනමනො	උදගො 308
සො බොධිසතො රතනවරො	අතුලො 214
සොහසනො අභිකයා	124
සො යසං පරමං පනො	42
සො සබ්බසතතුත්තමො	අග්ගපුග්ගලො 214
සො සාකියානං විපුලං ජනෙතො	පිතිං 216
සො හි බ්‍රාහ්මණ සම්බුද්ධො	308
සොඤ්ඤා අත්තසම්භුතා	84
සොකසානං බ්‍රහ්මවරියං	178
හ	
හිතා ඉච්ඡාඤ්ඤා ලොහඤ්ඤා	220
හිතාන පියඤ්ඤා අපටියඤ්ඤා	103
හිතා මානුසකං හොගං	196
හිතා රතීඤ්ඤා අරතීඤ්ඤා	196
හිරිං තරනං විජිග්‍රහමානං	78
හුතඤ්ඤා මයං හුතමත්ථා සවටං	140

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුඛනිපාතෙ

සඤ්ඤානාම සුවි

අ		ඔ	
අඤ්ඤාප්ප	102	ඔක්කාක	92, 308
අඤ්ඤාභාරදාය	36		
අඤ්ඤාකරාජ	166	ක	
අභින	310, 312, 314, 346	කණ්ණ	106
අභිනසකමඛල	152	කණ්ණසිරි	214
අට්ඨ	206	කපිලවස්ථ	308, 312
අනාපට්ඨික	30, 36, 80, 86	කප්පායන	106
	112, 200	කලඤ්ඤානිපාත	152
අබ්බ	204	කසිභාරදාය	22
අබ්බුද	204	කසප	74
අසික	212	කුද්ද	206
අහභ	204	කුසිණාරා	312
ආදිට්ඨ	124	කොනිය	166
ආපණ	166	කොකාලික	200
ආලවක	54	කොසමබ්	312
ආලවි	54, 102, 352	කොසල	124, 132, 306, 308
		කොසලක	86, 204
ඉ		ඔ	
ඉච්ඡානඛල	186	ඔයා	82
ඉඤ්ඤ	92, 94, 212, 314	ඔර්ඤ්ඤ	144
		ඔර්ඤ්ඤ	122
උ		ඔනම	24, 38, 46, 50, 60, 88,
උජ්ජනි	312		94, 112, 130, 142, 144,
උදය	310, 346		150, 152, 166, 176, 186,
උපසිච්ච	310, 316		218, 332, 346, 350, 352
උප්පක	206	ඔද්දවර්	306
		ඔනඤ්ඤ	312
ඵ		ච	
ඵකනාල	22		
ඵරාචණ	114	චබ්බි	186

සංස්කෘත-සූචි

ජතුක ණණ්	ජ	310, 346	පබ්බත	ප	164
ජලබ්බස ණ්		176	පද්ම		204
ජාණ්ටසොනී	ජ	186	පාචා		312
ජෙතවන	30, 36, 80, 86,		පාසාණන චෙතිය	312, 346	
	112, 130, 200		පිඬුතිය	310, 344, 346, 350, 352	
චංචිකමණ්ඩ	ච	92	පුණ්ඩරික		206
			පුණ්ණක	310, 346, 318	
			පුබ්බාරාම		224
තාරුකඩ	ත	186	පුරණකසංඝ	ප	152
කීර්තිමොක්කයා	310, 346		පොසබ්බසාති		186
තොදෙයාකපා	310		පොසාල		310, 346
දකුණිණිගිරි	22		බාච්චි	බ	306, 310, 314
දකුණිණිපර	306		බිච්චිසාර		122, 170
ධනිය	ධ	10		හ	
ධම්මක		112	හද්දාච්ච		310, 346, 352
ධොතක	310, 346		හාරආජ		186, 200
	න		හොගනගර		312
නඤ්ඤ	310, 330, 346			ම	
නලුච්චි		126	මකච්චිගොසාල		152
නාරද		164	මගධ		22, 346
නාලක		218	මහී		6
නිගණ්ඨනාහපුත්ත		152	මාගධ		312
නිග්ගොධකපා		102	මාස		144, 150
නිරබ්බුද්ධ		201	මාතඛක		42
නෙරඤ්ජරා		126	මාර		340
	ප		මාහිසාති		312
පකුඨ කච්චායන		152	මීගාරමාතුපාසාද		224
පණ්ඩුච්ච		124	මුලක		212, 306
පණ්ඩුකමච්ච		214	මෙත්තගු		310, 346
පඤ්චායන		312	මෙරු		212

සංඝරාම - සූචි

ම	ස
මොහොල්ලාන	200, 314, 316
මොසරාජ	310, 344, 346
ර	
රාජගහ	122, 144, 152
රාහුල	102
උ	
උමිති	114
ච	
චක්කලි	352
චඩ්භිස	102, 122
චනසව්‍යය	312
චාසෙට්ඨ	186, 200
චේතරණි	210
චේදිස	312
චේසාලි	312
චේසඨවණ	114
චේසසායන	134
චේඵවන	152
සකක	104 200, 212, 326, 328, 344
සකාය	170, 183, 214, 216
සංඝරාම බෙල්ලවිසිපුරා	152
සභිය	152, 164
සහමපති	204
සාකිය	124, 216
සානකත	312
සාරිපුරා	176, 200
සාවතී	30, 36, 80, 86, 112, 130, 200, 224, 308, 312
සුජමපති	314
සුද්ධාදන	214
සුඤ්චික භාරදොජ	132
සුඤ්චිකා	132
සුච්චොම	82
සෙනවිය	312
සෙල	170
සොගන්ධික	206
සොපාක	42
හි	
හිමවනතු	124
හෙමක	310, 316

සුභනතිපාන

විසෙසපදනුකකමනිකා

අ		අ	
අකකකසං	194	අචාරිසුං	88
අකකුමානො	246	අචිරුපසමපනෙතා	28
අකලුරුපො	216	අජලභි	14
අකාමො	140	අජංඛගමා	2
අකාමකාමී	338	අජංඛනවිනි	52, 116
අකාලචාරි	116	අජංඛනං	4
අකුසකුපෙව්වා	270	අජංඛන සන්ති	264
අකකුට්ඨවජ්ඣිතං	218	අජංඛපනෙතා	348
අකකුසලො	278	අජංඛායක කුලෙ	42
අකකාධිකො	6	අජෙකිත කුජ්ජං	74
අකකාතාරං	50	අකකුමොකකා	244
අකකාති	30	අකකුසිතා	262
අකකිදුට්ඨකො	60	අකකුසුභපකා	104
අකකිසා	308	අකකුසු විමොකකං	340
අකකකයං	256	අට්ටො	206
අකකකසු	206	අට්ටො	216
අට්ට	164	අට්ටානං	16
අගගො	134	අට්ඨිකකාන	94
අගිතං	144	අට්ඨකුමගුපමො	222
අගගතො	66	අභිකකං	124
අගනිසමං	208	අභිකසුලා	44
අගනිසිවුපමෙ	218	අභිකමෙලො	94
අගනිසුකමුඛා	178	අතාරු	320
අගනිසුකං	126, 132	අතිකක නතා	48
අසාරි	216	අතිකකම නති	82
අච්චගමා	4	අතිවට්	112, 158
අච්ච නතා සුද්ධි	252	අතිකරිය	66
අච්චයෙයා	246	අතිකාමයං	64
අච්චසාරි	4	අතිකුලො	176
අචරු	88	අතිමකකුති	34

විසෙසාදනු කකමනිකා

අ		අ	
අතිමඤ්ඤාද	46	අනවජ්ජ භොජී	14
අතිසාරද්ධිසියා	280	අනවජ්ජා	130
අතිසිත්තා	236	අනවසසුතො	18
අතීතයොබ්බතො	34	අනසනං	92
අතුලෙයා	23, 214	අනසාචී	270
අත්තදණ්ඩා	294	අනාභාරො	194
අත්තදණ්ඩසු	194	අනාභුග්ගිඤ්ඤා	30
අත්තදත්තං	88	අනාභුසුට්ඨො	246
අත්තවෙතන භතො	8	අනාරම්භවිමුත්තිනො	232
අත්තසම්මතං	84	අනාලම්භො	52
අත්තානුද්ධිං	814	අනාවරණදසාචී	310
අත්තසලෙත	44	අනාසයානො	110
අත්තබ්බා	114	අතිකෙතසාරී	268
අත්තං	12	අතිට්ඨාරී	298
අත්තංගතසං	330	අතිමිත්තං	162, 182
අද්ධිකායො	92	අතිසංඝාය	140
අද්ධසාම	10	අතිසො	6
අද්ධිට්ඨො	44	අතිතිහං	294
අධිමානසා	216	අනුගාධිසං	318
අධිමුච්චසසු	176	අනුගිණ්ඨිති	242
අධොසි	248	අනුගිණ්ඨිති	296
අනගාරිපුපෙත සං	2, 8	අනුග්ගාය	234
අනඤ්ඤානෙයොසා	16, 108	අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤාතා	188
අනඤ්ඤාපොසි	20	අනුතීරො	6
අනඤ්ඤානං	182	අනුට්ඨානා	32
අනතිමානී	44	අතිකෙතං	62
අනත්තගරභී	288	අනුප්පුනනෙතො	184
අනත්තදසං	16	අනුප්පුනානී	262
අනනුගිඤ්ඤා	44	අනුධම්මං	154
අනනුච්ජා	130	අනුත්තනො	216
අනනිජ්ඣිතං	12	අනුපරියගා	130
අනනියං	78	අනුසාවෙවෙසයා	62
අනරහා	40	අනුබ්බංසු	122
අනලංකරිත්වා	18	අනුරොධවීරොධවිසංහිතං	108
අනවජ්ජපදනී	30	අනුච්ඡිතං	160

විශේෂපද්‍යාකතමානිකා

අ		අ	
අනුවිලෝකකය	132	අඛණ්ඩ	204
අනුසායා	4	අඛණ්ඩයලො	184
අනුසාදං	192	අඛණ්ඩනං	104
අනුපයො	248	අඛණ්ඩිතං	214
අනෙකසාධං	214	අඛණ්ඩනං	182
අනෙපං	30	අඛණ්ඩිතං	216
අනෙකසාරිං	194	අඛණ්ඩනං	122
අනෙමනාමං	46, 54	අඛණ්ඩනං	314
අනෙම පඤ්ඤං	102	අඛණ්ඩනං	208
අනෙමව භික්ඛං	214	අඛණ්ඩනං	244
අනෙකසිතං	294	අඛණ්ඩනං	290
අනෙක	162	අඛණ්ඩනං	90
අනෙකපුරං	60	අඛණ්ඩනං	100
අනෙකරකො	4	අඛණ්ඩනං	70
අනෙකරධායට	130	අඛණ්ඩනං	134
අනෙකමකසා	6	අඛණ්ඩනං	86
අනෙකනානි	282	අඛණ්ඩනං	102
අපකසායට	86	අඛණ්ඩනං	128
අපවිතකා	100	අඛණ්ඩනං	22, 138
අපවෙවා	308	අඛණ්ඩනං	316
අපනම්සකනි	338	අඛණ්ඩනං	136
අපනාමෙයි	82	අඛණ්ඩනං	174
අපවිතකා	62	අඛණ්ඩනං	14
අපාහනසම්	262	අඛණ්ඩනං	292
අපිහාලු	270	අඛණ්ඩනං	194
අපුඤ්ඤායනනං	118	අඛණ්ඩනං	44
අපුනකචාය	314, 84	අඛණ්ඩනං	16
අපුරෙකචාරානො	268	අඛණ්ඩනං	300
අපෙචා	12	අඛණ්ඩනං	220
අපාගකෙතා	44	අඛණ්ඩනං	122, 124
අපට්ටසො	14	අඛණ්ඩනං	26
අපනිට්ඨං	52	අඛණ්ඩනං	88
අපදසෙස	318	අඛණ්ඩනං	24
අපනිගෙසායං	100	අඛණ්ඩනං	24
අබ්බො	204	අඛණ්ඩනං	194

විසෙසපද්‍රව්‍යකමතිකා

අ		අ	
අමො	146	අසමනා	128
අමරා	76	අසඬා	8
අමුගො	220	අසාදනා	130
අයසුලං	208	අහගො	204
අයොසඬිකුසමාහතට්ඨානං	208	අභාසි	138
අරිඤ්චානො	20		
අරිසගරහි	206	ආ	
අරියො	36, 162	ආකඬබ්බි	56
අරෙ.සනෙයො	66	ආකි ආචරලකබ්බං	122
අලිකං	130	ආකි අභිකඤ්ඤං	306
අලිසමානො	20	ආගඤ්ඤං	42
අලිනවිකෙසා	20, 222	ආසානෙඤ්ඤා	204
අලොලා	8	ආජවං	296
අච්ඡානති	40	ආජානමානො	326
අච්ඡන්දියා	244	ආජානියො	136
අචංසිරා	76	ආතංකච්ඡෙසන	302
අචංසරි	214	ආතුමානං	246, 290
අච්ඡිකප්පි	270	ආදනගඤ්ඤං	252
අච්ඡෙය්‍යං	12	ආදනතඤ්ඤං	340
අච්චදනා	248	ආදන සකෙත	340
අච්චධ ධම්මො	96	ආදනෙසු	108
අච්චාකකච්ච	296	ආදිථි ධම්මසා	16
අච්චානං	220	ආදිසති	248
අසජ්ජමානො	12	ආදෙති	38, 298
අසමුද්‍රව්‍ය	216	ආනන්තරිකං	68
අසමඤ්චෙයි	8	ආනන්දජාතෙ	212
අසමබ්බං	46	ආපගං	96
අසමභුතනෙසා	118	ආභිජ්ජානං	324
අසංචිතං	298	ආමගනො	74
අසංහීරං	352	ආමතනා	12
අසිප්පතචනං	220	ආමලකමතභියො	202
අසිසාමි	304	ආයාගො	142
අසුච්ඡිකප්පිකා	74	ආයුහති	64
අසුමරා	128	ආරජයා	210
අසාමානා	74	ආරමසච්චයා	232
		ආරමානං	232

විෂයසපදනුකක්‍ෂිතිකා

ආ		ඊ	
		ඊසා	
ආරා	48		24
ආරුපා	236		
ආලයානි	162	උ	
ආවරණානි චෙතසො	20		
ආවිකරොමි	28	උච්චාවචං	250
ආසයානො	336	උදබ්බධි	2
ආසවානි	162	උදරපුරො	60
ආහච්ච	222	උද වා	60
ආහාරපච්චයා	234	උදග්ගච්චකො	214
ආභිකො	6	උදග්ගෙ	212
ආහුති	36	උදච්ඡිද	2
ඉ		උදබ්බහෙ	182
		උද්භිතරෙසු	2
ඉඛ්ඤ	58, 272, 28	උද්ධො	102
		උද්ධානානි	168
ඉච්ඡානිද්දා	244	උද්ධුමානො	62
ඉරෙඤ	134	උපච්චිත	192
ඉඤ්ඤා	60	උපඤ්ඤිකං	218
ඉඤ්ඤා	318	උපට්ඨිතා	46,228
ඉඤ්ඤාතපපච්චයා	234	උපධිතිද්දා	226,322
ඉඤ්ඤාතපපච්චයා	76	උපධිති	10
ඉතරිතරෙත	14	උපධිසු	108
ඉතිනිතිකං	334	උපනාමෙසි	82
ඉතොරු	84	උපනාමි	38
ඉත්තරං	236	උපනිජ්ඣාසිතං	236
ඉත්තොච්ඡාදනාච්ඡාදනං	232	උපනිජ්ඣාසිතෙ	66
ඉත්තොච්ඡාදනං	36	උපනිසා	224
ඉත්තොච්ඡාදනං	174	උපපට්ඨි	350
ඉත්තොච්ඡාදනං	296	උපයො	248
ඉත්තොච්ඡාදනං	338	උපරුක්ඛි	234
ඉත්තොච්ඡාදනං	218	උපරුක්ඛි	288
ඉත්තොච්ඡාදනං	106	උපරොධනා	228
ඉත්තොච්ඡාදනං	214	උපසෙවනා	76
ඉත්තොච්ඡාදනං	314	උපානිවග්ගො	16,140,146,158,286
ඉත්තොච්ඡාදනං	192	උපාදානකිං	140
		උපාදානං	52
		උපාදිසු	124

විසෙසපදනුකකම්භිකා

උ		ඔ	
උපෙති	66	ඔකං	268
උපෙසං	10	ඔකඛිකාචකඛු	18
උපාතිතං	2	ඔගාහනො	64
උපාලකො	206	ඔසතිණං	54
උපාතසුපිනා	103	ඔසනං	161
උභතං	318	ඔසං	6
උමාදනං	118	ඔසාතිගං	338
උයසුතා	76	ඔතාරං	130
උරගො	2	ඔපිලාපෙසි	26
උසභො	8,10	ඔමෙසු	272
උසුයකං	94	ඔනභියාන	208
උසාදං	290	ඔරකෙ	216
උසාද	156,240,276	ඔරපාරං	2
උසුසාති	306	ඔරං	6
උසොසු	272	ඔරොපඤ්චා	14
		ඔසධෙති	2
		ඔසරණාති	164
		ඔසසජනති	84
		ඔභාරඤ්චා	18
ඌ		ක	
ඌතුදරො	220		
ඌථි	290	කඛි ඉද්දං	30
ඌභව්ව	314	කඛොස්සං	312
		කඛිඛිතං	164
		කපෙච්ඡ	6
		කණ්ණාභි ජාතිකො	178
		කථං කථා	274, 326
		කපොජ්ජං	262
		කප්පයනති	252
		කප්පං	286
		කප්පාති	156
		කප්පියො	288
		කමණ්ණලං	132
		කමොනං	52
		කමනිබ්භිනා	200
		කමමිපාකකොවිද	200
එ			
එකජං	38		
එකාසනසා	222		
එජති	272		
එජං	234		
එජානුගා	250		
එඤ්ජකං	50		
එකෙතා	130		
එධිස්ථ	90		
එරය	104		
එරධිතං	96		

විෂයපදකකවර්තන

ක		ක	
කම්මනෙතා	22	කුම්භදානනා	92
කම්මාරපුරෙතන	14	කෙටිලි	26, 188
කයවිකකයෙ	292	කොඩනො	38
කරුණං	126	කොඩපඤ්ඤාණො	32
කලහාභිරතො	86	කොමාරං	88
කලිං	206	කොසානි	158
කලාරුපො	212	කොලඬිමිතඤ්ඤො	202
කලාණදසකතො	174	කොලමනිතියො	202
කසලිං	86	කොවිළාරො	14
කසසු	24		
කසිරං	182	ඛ	
කසකතො	24	ඛනාවිසාණකපෙතා	12
කළායමනිතියො	202	ඛණ්ඩා	96
කංසානියං	24	ඛනායා	58
කාකොලගණා	210	ඛණ්ඩා	84
කාමකාරො	106	ඛණ්ඩිතං	188
කාමයමානසා	242	ඛණ්ඩිතානි	76
කාමයානසා	242	ඛිඩිං	18
කාමවාහිනං	222	ඛිඩිඩා	12, 292
කාමා	16	ඛණ්ඩාපඤ්ඤා	48
කායගුණෙතා	24	ඛණ්ඩානෙසු	126
කායට්ඨයාචරිකං	168	ඛිලා	8, 246
කාරණඛවං	86	ඛණ්ඩානි	158
කායායවාසිං	144	ඛණ්ඩානි	158
කිඤ්චිකකමයනා	38	ඛණ්ඩිපාසා	128
කිඤ්චිකං	38, 40	ඛණ්ඩිලඛනිතා	158
කිඛිසකාරි	208		
කිමි	62	ග	
කුකුඛවච්චපසනං	26	ගඤ්ඤි	208
කුකුඛවිට්ඨං	304	ගණවසිකො	86
කුට්ඨි	6	ගණනා	212
කුට්ඨාරි	206	ගණනා	16
කුතොජා	84	ගණනාඛනං	32
කුඛකි	50	ගණනි	58
කුඛකනං	318	ගණනකරණං	292
කුට්ඨි	206	ගණනසෙයාං	10

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විසේෂපදනුකූලමනිකා

ග	ච
ගලයති 216	වාතුඤ්ඤා 14
ගවමසති 8	වාමරජකතාගාහනා 214
ගළො 18	වාමරා 214
ගාථාභිගීත 26, 142	වාරු දසකතො 174
ගාමකථාය 290	විච්චිට්ඨායති 26
ගාහණේ 64	විට්ඨිට්ඨායති 26
ගිද්ධිමානා 98	විකත සිඛකතො 90
ගිනි 6	වුස්සමානො 38
ගිර, 216	වෙනො විමුක්තිභිනා 224
ගිරිගඤ්ඤර 124	
ගිහිකකතානි 14	ජ
ගිහිවාසාදානානි 14	ජදනා 30
ගුහකථාරො 122	ජකුගු 288
ගුහතින්ද්‍රියො 18	ජකුජාතසා 242
ගෙඩා 20	ජකුනුනිකො 246
ගොතකප්ඤ්ඤා 34	ජනනා 6
ගොතකපඤ්ඤා 134	ජසු 52
ගොධරණියො 8	ජිනනතලො 220
ගොපි 8	ජිනනසංසයො 342
ගොමණඛල පරිබුද්ධො 90	ජි:ගතකසාතසා 222
ගොරකා 190	ජිනගසොතො 298
ගොවජෙකා 182	ජ
	ජකුකු 40
ඝ	ජවා ජලො 76
ඝච්චති 106	ජවාජිනධරා 310
ඝච්චාභිතකො 312	ජලුසණ්ඩසා 176
ඝරාවාසො 122	ජමනො 312
ඝාසෙසනා 220	ජරසා 254
ච	ජරාමච්චපරිකායො 236
චකකා 214	ජවො 66
චකුම 16	ජහානි 2
චරණ 122, 120	ජා
චරහි 308	ජාතිමයනාදසා 64
චරාමසෙ 10	ජාතිප්ඤ්ඤා 34
චලිතා 234	ජාතිමයො 188

විසෙසපදනුකකමනිකා

ජ		ත	
ජාතිමරණසංසාරං	228	තචං	2
ජාතිමරණසංසාරං	10	තණ්හච්ඡිදං	338
ජාතිවාදසම්මා	188	තණ්හං	2
ජානපදෙ	124	තණ්හාධිපතො	316
		තණ්හානිගසාතනං	334
		තථියං	278, 286
ජිහ්වසංකො	216	තඤ්ඤං	292, 296
ජියාති	298	තදම්මාපි	42
		තමනුදසිනො	350
		තපො	24
ජිවිතසංඛයමහි	22	තමමයො	268
ජිවිතසෙසෙ	210	තරමානරුපො	124
		තසරං	66, 148
		තසා	44
ජුතිමා	164	තාදිනො	46, 48
ජුහනි	132	තාදී	30
ජුහතො	126	තාරයෙතුං	96
		කාරාසහං	214
ජොතිමනො	104	තිණ්ණකථංකපො	6, 30
		තිණ්ණධාරං	208
		තිට්ඨා	280
කුණ්ණපපතනං	330	තිදසගණො	212
		තිබ්බරුක්කිං	34
		තිලවාහ	204, 212
යාපෙනි	36	තුමසං	286
		තුමො	280
		තෙජී	338
සිත්තනො	66, 108	තෙවිජ්ජා	188
චංසසිරිංසපෙ	16	ථමං	98
චංසාධිපාතානං	302	ථලං	10
		ථාමබ්බපපතො	20
තකකචච්ඡිතං	334	ථාවරා	44
තකකං	64, 280	ථුතුං	66
තගස	144	ථුනනි	278
තවමංසාවලෙපනො	60	ථොමයනො	212

විෂයසපද්ශකමනිකා

ද		ද	
දකුණුගිරිසමී	22	දුසං	212
දද්දලමානා	214	දුසංඛගා	14
දමසානෙකා	164	දුරවිහාරවුනනිනො	66
දමා	58	දෙවිසි	443
දමායා	136	දොයතානා	224
දරථජා	6	දොයතානුපසසනා	226
දසසනාසමපනෙකා	36	දොරහනනං	88
දහගති	262, 278	දව්ජං	38
දලකධමදසසි	104		
දලනනිකකමො	20	ධ	
දලනපරකකමො	90	ධබ්බං	84
දයබලී	22	ධජීනි	128
දනපති	146	ධනසුඥො	34
දමා	8	ධලලවරියං	84
දයෙ	218	ධමමතකකපුරෙජවං	340
දරපොසි	66	ධමමනො	50
දලසිකා	10	ධමමදෙසසි	32
දිට්ඨධමොභිනිබ්බුතා	334	ධමමධරං	18
දිට්ඨපදසා	70	ධමමපදෙ	30
දිට්ඨනිවෙසා	248	ධමමසංකොපවාදං	28
දිට්ඨපරිබ්බසානා	278, 282	ධමමසාමිං	98
දිට්ඨවිසුකානි	16	ධරියනං	214
දීපදුක්කමං	28	ධංසුනි	212
දිට්ඨ පථෙ	52	ධානියං	88
දිවසසත්තනෙකා	26	ධාරයුං	214
දිවා විහාරෙ	212	ධුනාථ	212
දිව්‍යාරතනි	46	ධුරධොරණං	24
දීසපිට්ඨකෙ	190	ධෙත්තපා	8
දුග්ගවා	42	ධොනං	106, 248
දුට්ඨමනා	246		
දුග්ගරං	50	න	
දුඤ්චිපො	6	නංඛග්ගං	292
දුප්පුඤ්චා	244	නග්ගියං	76
දුඤ්චපාමකසා	350	නඛගලං	24
දුඤ්චසොධො	86	නවවයනනි	212
දුරනකයා	74	නක්ඛිකදිට්ඨි	74
		නක්ඛිකො	292

විසෙසපදනුකකළිතිකා

න		නි	
නඬි.	192	නිඬනනකසාවමොහො	16
නඬිසැහ.	338	නිධාය	12
නඬිහවපටිකබිණො	52, 194	නිත්ත.	10
නඬසිගම.	214	නිපවවවාදි	66
නමුටි	126	නිපුණසුදසි.	52, 54
නරාසහො	214	නිපපිපාසො	16
නහුතානි	212	නිබබණො	318
නළ සෙතු.	2	නිබ්බන්ති	72
නංගල සංතානි	22	නිබ්බාන	342
නාගො	156	නිබ්බානාභිරතො	30
නානා සකතො	76	නිබ්බිඤ්ඤ	296
නානාරතෙතභි	88	නිබ්බිඨො	8
නාට්ටරගණායුත.	90	නිබ්බිදබ්බුලො	100
නාවජානිය	220	නිබ්බුතො	16
		නිලමකො	16
		නියතො	20
නිකතිවණ්ණ නානි	14	නියං පුත්ත.	46
නිකුබ්බට	46	නියාමදසි	110
නිකුජ	104	නිරග්ගල.	92
නිකෙතා	62	නිරතන	248, 270, 290, 338
නිකකාමො	318	නිරබ්බුදො	204
නිකකාපිතො	70	නිරසුජන්ති	250
නිකකාරණො	22	නිරසුති	248, 298
නිකකුහො	16	නිරංකසා	94
නිබ්බානා	8	නිරාමගජො	222
නිඤ්ඤානකො	33	නිරාසනති	270
නිසානි	262	නිරාසය	16, 194, 336
නිශෙසාස.	222	නිරුපධි	10
නිච්චුයුතා	76	නිලොලුපො	16
නිලාතො	220	නිව්ඨො	16
නිලාරයො	116	නිව්සාවාදි	286
නිපිට්ඨානො	40	නිවුත න.	240
නිප්පිපෙතු.	96	නිවුතකෙසො	134
නිද්දරො	78	නිවෙසනානි	64
නිද්දන.	24	නිසඬිති	298
නිද්දාසිලි	12	නිසමම	16

විසෙසපදනුකකවනිකා

නි		ප	
නිසාලේථ	68, 122	පඤ්ඤාණවා	62
නිසාසයයා	252	පඤ්ඤාද්දං	54
නිසාසෙසු	236	පටිකකමම	116
නිසානසා	234	පටිසස ඤ්ඤා	46
නිවෙයො	270, 290	පටිවි සමුප්පාදාසා	200
නියොථ	292	පටිවිජ්ජනකමමනො	40
නිලගීචා	66	පටිවිජ්ජා	70
නිවරණ	6	පටිජානාති	40
නොනා	30	පටිජානරෙ	188
නභාතදකා	158	පටිනිසජ්ජ	296
		පටිබ්බාදා විකො	12
		පටිභාතු	132
පකපපනං	296	පටිභාගවිකා	18
පකපටිනෙසු	284	පටිවජ්ජා	292
පකපටිනා	248	පටිසමුප්පානං	20
පකකප්පං	92	පටිසංයුජෙයා	266
පකෙකාදනො	6	පටිසුරං	262
පකාඤ්ඤා	30	පටිසෙතිකකො	264
පගමෙකා	30	පටිසෙතිකනී	116
පගාලං	128, 244	පටිසෙතිං	292
පගාහිතා	36	පටිමුප්පානකො	124
පබ්බා	162	පඤ්ඤාචාරි	160
පබ්බාදනො	306	පඤ්ඤාකමමල	214
පවටකං	286	පඤ්ඤා	218
පවටනිකං	238	පඤ්ඤාපෙචා	168
පවටායස	6	පඤ්ඤානී	38
පවටකො	202	පඤ්ඤානී	132
පවිසාරි	4	පඤ්ඤාපෙත	30
පවෙටකසලෙවසු	260	පඤ්ඤානිවරසා	256
පවට්ඨාපනා	76	පඤ්ඤානො	270
පජ්ජන	156	පඤ්ඤාපො	114
පජ්ජ තකරා	104	පඤ්ඤා	212
පඤ්ඤාපෙට්ඨා	106	පඤ්ඤාපථං	74
පඤ්ඤාපට්ඨි	326	පඤ්ඤානො	190
පඤ්ඤාපීථි	56	පඤ්ඤාපාණි	220

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විශේෂපදනුකකමනිකා

ප

ප

පතනිනං	156
පතනිපතනා	70, 162
පතයයි	6
පදකා	188
පද්මනිරයං	204, 206
පද්මී	16
පඬගු	336
පධානපතිතකං	126
පධානවා	20
පනුජ්ජ	108
පනුදන්ති	26
පනුතකමකාමො	138
පතනහාරො	288
පපඤ්චාමරුපං	160
පපඤ්චසබ්බා	276, 288
පපඤ්චි	4
පචුහති	40
පහසසරානි	14
පමනනඤ්චු	126
පමාද්වුපතිනො	100
පමුඤ්චසපු සඬං	352
පමොවනං	24
පයුතං	292
පරදත්තුපජ්චී	66
පරධමමිකානං	302
පරපෙසෙක	192
පරපාණරොධාය	66
පරමජුදස්සිනං	66
පරමජුපතනියා	20
පරමචිස්සඬදස්සි	216
පරමං	30
පරවෙදියං	140
පරාහවතං	32
පරිකිස්සති	260
පරිකුසං	204
පරිකුසානො	112

පරිග්ගහා	138, 276
පරිග්ගෙසු	246
පච්චරති	132
පරිජානාති	78
පරිකස්සති	192
පරිකතපෙසෙක	116
පරිකතසෙ	290
පරිදෙවනෙයො	304
පරිපුච්ඡයානො	216
පරිපුණ්ණකායො	174
පරිච්ඡාමානො	244
පරිබ්බජෙය්‍ය	108
පරිබ්බසානො	252
පරිබ්බාජං	40
පච්ඡාචිතං	8
පරියාදනං	204
පරිරුජ්ඣති	38
පරිවසි	218
පරිසසයචිතයං	290
පරිවෙයනා	22
පරිසංයා	242
පරිසංයානං	14
පරිභීරති	62
පරොචරං	106, 140, 218, 320
පච්ඡිකාරං	50
පචාදියා	280
පච්චෙකරසං	78
පච්චිධිතං	284
පච්චෙණියො	8
පලාපො	30, 86
පලිපථං	194
පලෙති	328
පලොකිතං	230
පසුතො	124
පසංයාවහනං	78

විසෙසපදනුකකමනිකා

ප		පි	
පසාදෙහි	202	පිළකාහි	202
පසුතං	16	පිතා	78
පහුතපඤ්ඤ-	208, 108, 164	පුගාලවෙමනනා	166
පහුතවිකො	34	පුච්ඡනා	150
පහුතා	272	පුඤ්ඤයමපදං	150
පභොති	12	පුච්ඡං	32
පළිඛෙඤ්ඤ	302	පුණ්ඩරිකො	206
පළිගුණධීනො	40	පුච්ඡජා	286
පානබ්භියං	292	පුච්ඡයො	280
පාවනං	24	පුච්ඡවිමණ්ඩලෙ	308
පාටිථුපිකා	76	පුනංගාපවා	148
පාටිභාරියපකං	120	පුබ්බවාසනවාසිනා	310
පාතරාසං	116	පුබ්බාසවෙ	288
පාතිමොක්ඛස්මිං	100	පුරකංගො	60
පාතිනො	194	පුරිසත්ත	208
පාදලොලා	18, 290	පුරෙකඛරොත්තී	252
පාදුදරෙ	190	පුළුචාචසපේ	210
පනනභාරං	194	පුත්තිලනං	10
පාපමකඛී	38	පුරජායං	134
පාපිවෙජා	200	පෙකඛිති	122
පාමුජ්ජකරණං	78	පෙකඛමානො	12
පායයෙ	118	පෙසුනියස්මිං	208
පාරගනො	6	පෙසුනියං	292
පාරගංගායං	56	පෙසුනෙයාය	270
පාරගා	10	පෙසුකො	192, 198
පාරගු	164	පොකඛරපනෙත	194
පාරායනං	348	පොරොහිට්ඨං	192
පාරිජනො	18		
පාව	250	ඵ	
පාවා	246	ඵඤ්ඤ	184
පිට්ඨිමංසිකා	74	ඵසායෙ	16
පිණ්ඩවාරං	121	ඵසෙයතුං	118
පිථියෙර	316	ඵලං	24
පියවිපායොගං	12	ඵසසිතගො	72
පියායිනං	256	ඵචායානා	212

විසේස සපයනු කැමැත්ත කා

බ		භ	
බන්ධුවානි	18	භායිති	222
බලානිකං	192	භීසපුසං	2
බලියනතී	242	භීසි	6
බහුසථලං	318	භීරු	228
බහුසුත්තං	18	භුජානි	212
බහුලිකරෙය්‍ය	292	භුමමානි	68
බාලකත්තං	118	භුකුට්ඨි	68
බිත්ථුසාරෙත	104	භුතෙසු	12
බිලලමනිකායො	202	භුතානි	68
බෙලුවසලාචුකමනිකායො	202	භුතභු	208
බොධිසතො	214	භුරිපඤ්ඤාමො	350
බ්‍යාපාරාසනා	46	භුරිමධිපසා	318
බුභා	122	භෙදනපරිසනා	182
බුභමකොස	158	භෙරවෙසු	290
බුභමබෙත්තං	158		
බුභමවරියං	10,84,178	ම	
බුභමබන්ධු	74	මගො	84,278
බුභමං නිධිං	88	මග්ගසංඛාදි	28
බුභමා	90,150	මග්ගපිටො	28
බුභමණ් ධම්මං	86	මග්ගසි	2
		මග්ගදෙසකො	28
භ		මභිකලානි	88
භතපකා	8	මච්ඡිකරො	310
භනියා	8	මච්ඡිකෙධියො	340
භද්දයානෙතා	124	මච්ඡිපරෙතානං	182
භමයථ	212	මච්ඡපාසා	50
භමුභි	190	මච්ඡො	242
භවරාගපරෙතෙති	240	මණ්ඩලමාලං	168
භවයොත	230,244	මත්තඤ්ඤා	100
භවාභවතං	4	මත්තිකභාජනා	182
භවුපනිතා	284	මත්තිසංඝටං	192
භවෙසු	2	මද්දකො	242
භසංසමුසංයො	76	මද්දනාපදෙයං	218
භසාං	292	මනොජට්ඨා	52
භාණ්දය	118	මත්තබන්ධුනො	42
		මත්තිභාණ්	270

විසෙයපදනුකකමනිකා

ම		මෙ	
මනනා	48,318	මෙදවණණ	130
මනනාහුනි	76	මෙධග	282,294
මසුලුබහස	60	මෙරුමුද්ධවාසිනෝ	212
මවකකාය	256	මොනපපේසු	164
මරු	212,214	මොන	222
මහාපුරිසලකකණ	174	මොනෙයා	218
මහාමුනි	10	මොමුනෝ	314
මහොසො	2	මොසධමම	230
මානසකෙනසු	138	මොසවජ	260,292
මාන	2	මොහධමෙලන	86
මානානුසය	102	මොහන	118
මානාභිසමයා	102	මොහනනරා	140
මානුසියා	68	මොහමහා	104
මාමකො	256		
මායාකත	98	ය	
මායාවී	30	යකපෙළසස	60
මීභාහිතු	214	යකකස	140
මිතාහාරො	220	යකක	90
මිකතද්දහො	74	යතවාට්	304
මිතනානි	58	යතකො	66
මිදු	262	යනෝ	24
මුද්දග්ගවිතු	208	යථාකරො	118
මුරරජානිකො	84	යථාතප	188
මුග්ගමනිසො	202	යථාතථිය	110
මුඤ්ජමයා	8	යථාභිරතන	16
මුඤ්ජ	128	යථොධිකානි	18
මුණ්ඩක	36	යදකික	106
මුණ්ඩිය	76	යාවයොගො	150
මුනිමා	164	යාජකා	92,192
මුනතපෙකෙබා	104	යාජයොගා	320
මුනතසදො	352	යාසිකා	124
මුඛපානෙ	308	යුගනංගල	24
මුසුනෙ	258	යුග	24
මුග්ගමනො	220	යුගමන	122
මුලා	4	යෙනිට්ක	12
		යොගකෙබමස	126

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විසේෂපද්‍යාකකමිතිකා

යො		උ	
යොගකෙකිමාධිවාහන:	24	ලාලපත.	182
යොග:	196	ලිප්පති	164
යොහත:	24	ලුතානි	160
යොධාජිවො	192, 198	ලුබසා	74
යොනිජ:	192	ලොකපරියාය.	182
		ලොමහංසනො	212
උ		ච	
රකඛිතමානසානො	18		
රජ්සකරො	306	චකා	62
රතනවරො	214	චග්ගගනෙසු	110
රතී	16	චග්ගසාරී	110, 254
රථෙසහො	176	චග්ගචග්ග.	104
රතං	78, 262	චග්ගචග්ග.	300
රසකකා	44	චචිග්ගකො	24
රාගරාගී	252	චජ්ජ	272
රාග.	2	චණ්ඩකං	32
රාජබාද්‍ය	262	චණ්ණරොහෙන.	124
රාජාභිරාජා	176	චණ්ණපසංහිතං.	348
රාහුග්ගහණං	136	චජ්ජානා	60
දිඤ්චති	48	චද්දාසු	144
රික්තපෙසුනො	296	චනථජා	6
රික්තං	300	චමනෙ	60
රික්කෙනා	96	චමාසිනෙත.	286
රුකෙනන	184	චරඤ්ඤ	72
රුසානි	242	චරක්කං	192
රුසිනො	292	චරදො	72
රුඤ්චනිණං	6	චරාහරො	72
රොගමුලා	160	චසලක	36
රොවෙති	32	චසලකරණං	36
රොසෙති	40	චසා	8
		චසානො	10
		චසුක්කම.	84
		චංසකලිරො	12
		චංසො	12
		චාචාපරියතං.	64
උ			
ලකඛිණමිත්තපාරගු	216		
ලපයෙය්‍ය	292		
ලාභකමිත්‍ය	270, 292		

විෂයසපදනුකකමනිකා

වෘ		වි	
වෘථාහිලාපො	14	විච්ඡේදනා	4
වෘථායනො	270	විච්ඡේදො	320
වෘජපෙය්‍යං	92	විනායසසු	176
වෘද්ධිලා	144	විනායකාන	142
වෘද්ධිනනි	260	විනායකාන	164
වෘද්ධිනිසු	116	විනිසානි	262
වෘස්සපගතං	124	විනිසානං	86
වෘගෙථ	86	විනිබ්බාය	6
විතපපෙය්‍යය	250	විනිලකො	62
විකිරණං	36	විනෙති	2
විගතබිලො	6	විනෙය්‍ය	6
විගතමිලො	46	විනෙත	58
විගයන	2	විපනනදිට්ඨි	38
විසාතභූමි	262	විපරකකමම	126
විවිකිවජ්ඣානා	104	විප්පිකකාන	20, 108
විවිනං	2	විප්පිකසි	350
විවාරණං	342	විප්පිනං	216
විවිකිවජ්ඣ	170	විභාවයනනි	70
විජිගුලපනො	170	විභුතරූපසංඝායක	342
විජිගුලපමානං	78	විභුත සංඝායක	276
විජිතිසුයො	76	විභුත	276
විජුරෙ	6	විභුතපමානා	18
විජුරවරණපරිපෙය්‍යකං	88	විභොති	276
විජුරවරණ සමානතං	50	විමානදසු	280
විජුරාය	50	විමානෙති	280
විජුරික	338	විසංඝානා	174
විසංඝාපනිං	194	විසංඝානසු	254
විසංඝානසමාධිසාරං	98	විසංඝානෙත	94
විසංඝානසාරානි	98	විසාරමහා	298
විතං	212	විරාගරෙකො	252
විතකකා	4	විරාජපෙ	62
විතථං	4	විරාධිකා	284
විතනිං	212	විරුතං	292
විදගෙ	292	විරුධානිපානිතො	76
විදිකා	162	විරුපරුපොත	16
		විවච්ඡිකා	290

විසයසංද්‍රක්‍ෂකමනිකා

වි		වෙ	
විවරනී	216	වෙමරෙකු	268
විවසනෙ	220	වෙව්වරු	296
විසඤ්ඤාසඤ්ඤී	276	වෙව්වරු	316
විසටං	2	වෙසයාසනො	134
විසතා	222	වොහාරකුටා	76
විසත්තා	84	වොහාරං	190
විසත්තිකං	322	ව්‍යකම්පකං	188
විසතො	12	ව්‍යග්‍රසුසතො	124
විසමෙ	16	ව්‍යපනුජ්ජ	20
විසලො	6, 30	ව්‍යප්පයො	300
විසෙතිකඤ්ඤා	264	ව්‍යප්පං -	50, 300
විසෙතිකුතො	250, 288	ව්‍යසනගතො	216
විසෙසී	266	ව්‍යාරුඤ්ඤා	294
විසොසයිකා	2		
විසොසයෙ	128	ස	
විසොසෙහී	298	සකායනානි	286
විසමවනො	62	සක්ඛිවනො	192
විහානෙ	104	සකුන්තමංසෙහී	74
විහසාහිරනො	84	සකකතී	96
විතදෙසො	4	සකකතා	44
විතතණ්ණං	28	සකකපි	264
විතමොහො	4	සකම්බලං	294
විතරුගො	4	සකම්පනි	8
විතලොහො	4	සකම්ප්පවෙයා	8
විතවෙණ්ණං	314	සකප්පා	48
විනිපතනා	214	සකිං	64
විනිවනො	4	සකිංතධම්මො	20
විසතිබාරිකො	204	සකිංතුං	204
වුත්තීරයා	26	සකිංය	64
වුඤ්ඤාපවාසී	96	සකිංර නිරොධ ඤාණ	
වෙවිකිවච්ඡි	154	කුසලො	110
වෙතරණිං	210	සකිංයාකාරො	106
වෙදගුං	160	සකිංභිකාරකසා	16
වෙදුනි	160	සකිංතා	256
වෙහුතිසං	48	සකිංවුලං	160
		සකිංහිතසාහායො	116

විසෙසපදනුකකමනිකා

ස	ස
සඛයා 194, 250, 324	සඤ්ජනං 192
සඛයා 116, 138	සඤ්චරිතාගෙන 280
සඛයානිගං 192	සඤ්චසෙථ 110
සඛයානිගො 76	සඤ්චපායනි 26
සඛයා 18	සපදනවාටි 20
සඛකච්චමානානි 14	සපදනං 122
සඛකාටි රජුපවාහනං 116	සපරිභාගෙන 118
සඛකාටිවාසී 134	සපරියනාචාරි 302
සචන්ද්‍රිකකමො 164	සපච්චසං 2
සචන්ද්‍රිකා 246	සඛකායපරිනාසිනො 342
සජනනී 116	සඛකොසමුලඛනිකා 158
සජනායධනධඤ්ඤ 88	සඛකයොගච්චසංයුක්තං 196
සඤ්ජාත චජෙයා 16	සඛකලොකභිභූ 196
සඤ්ජානන පනෙතා 18	සඛකසඤ්ඤජන 146
සඤ්ඤකාරසඤ්ඤනිසීනො 164	සඛකසඤ්ඤජනානිගො 52
සඤ්ඤතනෙතා 66	සඛකසත්තුතතමො 214
සඤ්ඤතො 92	සභාසිලී 32
සඤ්ඤමෙන 284	සභොජනො 34
සඤ්ඤසඤ්ඤ 276	සමච්ඡදගතො 210
සඤ්ඤසනෙතා 250	සමභාස 36, 82
සඤ්ඤං 162	සමභාසවාදිනානි 164
සඤ්ඤාති 34	සමභුජාසනසං 222
සඤ්ඤාවිමොක්ඛ 328	සයතනකපට්ඨා 210
සයාහි 292	සමානභාගං 218
සභානා 222	සමානවාසො 6
සතිමං 64	සමානියා 8
සත්ථානි 260	සමාය 282
සත්ථුදකියො 176	සමාරම්භා 92
සඤ්ඤා 24	සමිතාවිනො 148
සඤ්ඤාපකතං 88	සමුක්ඛංසො 40
සධම්මපුරා 286	සමුජ්ජපඤ්ඤසං 106
සනතතනො 132	සමුද්දනපරයා 116
සනතිසොරච්චසමාසී 98	සමුප්පිලවාසො 210
සනතුසිතො 318	සමුහතාසො 4
සන්ධි- 12, 50, 268	සමෙරිතා 294
සන්ධිවානො 62	

විසෙසපදනුකකමතිකා

ස		ස	
සමපඤ්චායනී	26	සංසිතං	228
සමපන්නං	50	සංසිතපකෙතා	14
සමපායනං	152	සංසුඤ්චාරණො	50
සමථසෙසා	82	සභාය සමපදං	14
සමථුසමානො	210	සහෙයුං	6
සමබ්බධෙ	190		
සමබ්බුද්ධිං	240	සා	
සමබ්බාධිගාමීනො	224	සාඛගණො	86
සමභවෙසී	44	සාතං	274
සමමතියො	286	සාතියෙසු	270
සමෙදයනනී	116	සාදගෙසු	194
සමමසිනා	20	සාදුනි	34
සමමාපාසං	92	සාධුවිහාරිං	14
සමමිණෙසුනි	60	සාලසිකං විමුක්තිං	16
සමමුතිං	284	සාමානවිචගුලකච්ඡිනකානි	74
සයානො	46	සාරථීනං	28
සරිකෙකා	290	සාරමනක කකසකසාවමුච්ඡං	98
සරිතං	2	සාරුප්පාභි	132
සලිලමුච්චාරි	18	සාවිකති	134, 178
සලිලකතො	176	සාසපමතනීති	202
සලිලවිඤ්ඤා	242	සාසපො	194
සලිලවිඤ්ඤානං	98	සාහසා	296
සලිලහුකචුක්ඛි	44		
සලිලං	16, 294	සි	
සවිභුසයං	292	සිවි.	214
සසුං	40	සිඤ්ඤාණිකාය	60
සහසා මණ්ඩලං	214	සිත්තා	242
සහිතා	14	සිතෙහං	64
සහිරඤ්ඤා	34	සිඤ්ඤානි.	318
සංකප්පසකතා	350	සිසසරං	2
සංයතතො	88	සිමකරං	142
සංයොජනියෙහි	108	සිමානිගො	252
සංවාසියා	8	සිලවතුපපනනං	64
සංවිජිත	294	සිලුකතමා	284
සංසග්ගරාජ සස	12	සුකුසලසමපහට්ඨං	214
		සුබ්බමාලා	90

විසයසපද්‍රණයක් මැනීම,

සුච්චසන	212	සෙරිත.	12
සුච්චසන	160	සෙලෙනි	212
සුච්චසන	46	සෙකමල.	138
සුච්චසන	98	සොය.	18
සුච්චසන	57	සොගනිකො	206
සුච්චසන	644	සොකාවධානුපතිසුච්චසන	96
සුච්චසන	30	සොනනි	60
සුච්චසන	282	සොනනිය.	162
සුච්චසන	64, 338	සොනන.	80
සුච්චසන	54	සොරව.	24
සුච්චසන	174	සොරත	92, 164
සුච්චසන	214	සොච්චසන	82
සුච්චසන	214	සොස.	216
සුච්චසන	62	සෙනන.	12
සුච්චසන	208	සෙනන.	84
සුච්චසන	4	සෙනන සෙස.	20
සුච්චසන	104	සෙනනනවය.	12
සුච්චසන	32	සෙනන	12
සුච්චසන	54	සොතිවනත	248
සුච්චසන	6		
සුච්චසන	8		
සුච්චසන	60		
සුච්චසන	174	හව් සෙස.	132
සුච්චසන	114	හව්.	136, 146
සුච්චසන	12	හපෙනි	12
සුච්චසන	44	හිතනසෙන	218
		හිතසුච්චසන	214
		හිතසෙස	136
		හිතසෙස	220
		හුර.	68, 146, 334
		හෙතෙකපත	6